

ବିବିଧ କୋଷ

ପ୍ରଥମ ଶ୍ରେଣୀ

ଗଣିତୋପାୟ

ନିୟମାବଳୀ

ଉପସର୍ଗ

ଧାତୁର୍ଥମାଳା

ଏକାକ୍ଷର କୋଷ

ପ୍ରତିଶବ୍ଦମାଳା

ପୁରୁଷ ସଂକଳପୁତ୍ର

ପଞ୍ଚମ ନାମାବଳୀ ମହାପାତ୍ର

ଅଧ୍ୟାପକ ଶ୍ରୀଧର ଦାସ

ପ୍ରଥମ ମାସ

ସଂକଳୟିତା :

ପଣ୍ଡିତ ନାରାୟଣ ମହାପାତ୍ର
ଅଧ୍ୟାପକ ଶ୍ରୀ ୨ର ଦାସ

ପ୍ରକାଶକ :

ଶ୍ରୀ ଅଭିରାମ ମହାପାତ୍ର, ବି. ୩.
ଗ୍ରନ୍ଥ ମନ୍ଦିର
କଟକ-୨ : ବ୍ରହ୍ମପୁର

ମୁଦ୍ରାକର :

ଶ୍ରୀ ଜୟରାମ ମହାପାତ୍ର, ବି. କମ୍.
ଗ୍ରନ୍ଥ ପ୍ରକାଶନୀ,
କଟକ-୧

ପ୍ରଥମ ସଂସ୍କରଣ : ୮ । ୭ । ୧୯୭୯

ମୂଲ୍ୟ :

ପାଦା ବନ୍ଦେଇ ଟ ୭.୫୦
ବୋର୍ଡବନ୍ଦେଇ ଟ ୯.୦୦

ନିବେଦନ

ସାଧାରଣ କୋଷଗ୍ରନ୍ଥମାନଙ୍କରେ ବର୍ଣ୍ଣମାଳା ହମରେ ଶବ୍ଦ ଓ ତାହାର ଅର୍ଥ ଦିଆଯାଇଥାଏ । କେତେକରେ ଶବ୍ଦ-ମାନଙ୍କର ବ୍ୟୁତ୍ପତ୍ତି ଓ କୁଟୁବ୍ ବ୍ୟବହାର ମଧ୍ୟ ଦର୍ଶା ଯାଇଥାଏ । ମାତ୍ର ଏହାଦ୍ୱାରା ଅନେକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଗୁପ୍ତଗୁପ୍ତୀ ତଥା ସାଧାରଣ ପାଠକପାଠିକାମାନଙ୍କର ଜିଜ୍ଞାସା ପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇ ନ ଥାଏ । ଏହି ଅଭାବ କିଛିନ୍ତାସ ପୂରଣ କରିବା ଅଭିପ୍ରାୟରେ ‘ବିବିଧ କୋଷ’ର ପରିକଳ୍ପନା । ଏ ପ୍ରକାର ସଂକଳନ ଶ୍ରମସାପେକ୍ଷ ଓ ଏହାର ଶୁଦ୍ଧ ମୁଦ୍ରଣ ବର୍ତ୍ତମାନ ମୁଦ୍ରାପନ୍ଥର ପରିସ୍ଥିତିରେ ତତୋତ୍ତମ ଆୟାସଯାୟ । ବହୁ ଚେଷ୍ଟା ସତ୍ତ୍ୱେ ପରିକଳ୍ପିତ ସଂକଳନର ପ୍ରଥମଭାଗ ଦୀର୍ଘକାଳ ପରେ ପ୍ରକାଶିତ ହେଲା । ଗଣବୋଧୀ, ନ୍ୟାୟମାଳା, ଉପସର୍ଗ, ଧାର୍ଯ୍ୟମାଳା, ଏକାକର କୋଷ ଓ ପ୍ରତିଶବ୍ଦମାଳା ଏହି ପ୍ରଥମଭାଗର ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ହୋଇଅଛି । ପ୍ରତିଶବ୍ଦମାଳା ବିଭାଗ ସାହାଯ୍ୟରେ ପ୍ରତିଶବ୍ଦମାନ ପାଇବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ କଠିନ ଶବ୍ଦମାନଙ୍କର ଅର୍ଥ ଜାଣିବା ମଧ୍ୟ ସମ୍ଭବ ହେବ ।

ଯେ କୌଣସି କୋଷଗ୍ରନ୍ଥରେ ମୁଦ୍ରଣଗତ ପ୍ରମାଦ ଏକ ଅକ୍ଷମ-ଶୀଘ୍ର ଅପରାଧ । ସମ୍ଭବେନାସ୍ତି ସାବଧାନତା ସତ୍ତ୍ୱେ ଏହି ମୁଦ୍ରଣରେ ଅଳ୍ପ କେତୋଟି ମୁଦ୍ରଣଗତ ଦୋଷ ରହିଯାଇଥିବାରୁ ଆନ୍ତେମାନେ ଦୁଃଖିତ । ପାଠକପାଠିକାମାନଙ୍କ ନିକଟରେ ସେଥିପାଇଁ କ୍ଷମାପ୍ରାର୍ଥନା କରୁଅଛୁଁ ଓ ବିନୀତ ଅନୁରୋଧ କରୁଅଛୁଁ ଯେ ସେମାନେ ଶୁଦ୍ଧ-

ପଦ ଅନୁସାରେ ଏଥିରେ ଥିବା ଗୁରୁତର ଭ୍ରମଗୁଡ଼ିକ ସଂଶୋଧନ କରିନେବେ ।

ଏହି କୋଷଗ୍ରନ୍ଥର ସଙ୍କଳନରେ ଯେଉଁ ସବୁ ଗ୍ରନ୍ଥମାନଙ୍କର ସାହାଯ୍ୟ ନିଆଯାଇଅଛି, ସେସବୁର ପ୍ରଣେତାମାନଙ୍କ ନିକଟରେ ଆନ୍ଦେମାନେ କୃତଜ୍ଞ । ଉକ୍ତ ଗ୍ରନ୍ଥମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ନିମ୍ନଲିଖିତ କେତୋଟି ବିଶେଷଭାବରେ ଉଲ୍ଲେଖଯୋଗ୍ୟ ।

୧ । ପୂର୍ଣ୍ଣଚନ୍ଦ୍ର ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାକୋଷ : ସ୍ୱର୍ଗତ ଗୋପାଳଚନ୍ଦ୍ର, ପ୍ରହରାଜ

୨ । ଶବ୍ଦ କଳ୍ପଦ୍ରୁମ : ସାର୍ ବଜ୍ରା ବ୍ୟାକାନ୍ତ ଦେବ

୩ । ତରୁଣ ଶବ୍ଦକୋଷ : ପଣ୍ଡିତ କୃଷ୍ଣଚନ୍ଦ୍ର, କର

୪ । ଅମରକୋଷ : ଅମର ସିଂହ

୫ । Sanskrit English Dictionary : Apte

ଗ୍ରନ୍ଥଟି ପାଠକ ସମାଜରେ ଆଦୃତ ହେଲେ ଶ୍ରମ ସାର୍ଥକ ମନେ କରିବୁଁ ।

ଯୁଗ୍ମ ସଙ୍କଳକ

ସୂଚୀପତ୍ର

ବିଭିନ୍ନ କୋଷ		ପୃଷ୍ଠା
୧ । ଗଣବୋଧୁନୀ	...	୧
୨ । ନ୍ୟାୟମାଳା	...	୪୧
୩ । ଉପସର୍ଗ (ଅର୍ଥ ଓ ପ୍ରୟୋଗ)	...	୧୭୧
୪ । ଧାତୁର୍ଥମାଳା (ପ୍ରୟୋଗ ସହ)	...	୧୮୫
୫ । ଏକାକ୍ଷର କୋଷ	...	୨୭୫
୬ । ପ୍ରତିଶବ୍ଦମାଳା—		
ଅନୁବ୍ରଜମଣିକା	...	୨୮୯
ପର୍ଯ୍ୟାୟମାଳା	...	୩୮୫

ଶୁଦ୍ଧପଦ

ପୃଷ୍ଠା	ପଦ୍ମ	ଅନୁ	ହେବ
୪	୧୫	ତାମ୍ରଚୂଡ଼	ତାମ୍ରଚୂଡ଼
୮	୧୭	ବ୍ୟାପ୍ତ	ବ୍ୟାପ୍ତି
୯	୭	କିଶ୍କିଣ୍ଠ	କିଶ୍କିଣ୍ଠ ଓ ଶିବଦୁଷ୍ଟ
୧୦	୧୩	ଅକ୍ଷରମୁଷ୍ଟକାକଥନ	ଅକ୍ଷରମୁଷ୍ଟି କାକଥନ
୧୩	ଶେଷ	ମଳଗା	ମାଳଗା
୨୦	୫	ନବଧାନ୍ୟ	(ଉଦିପିବ)
୨୨	୨୧	ସେଦଳ	ସ୍ୱେଦଳ
୨୫	୩	ବିଲ୍	ବିଲ୍
୨୫	୫	ରୋପତ	ରୋପିତ
୨୭	୧	ମଞ୍ଚ ମହାପ୍ରାଣୀ	ପଞ୍ଚ ମହାପ୍ରାଣୀ
୨୭	୧୦	ସ୍ଥାପନା, ସନ୍ନିଧାପନା ଓ ସନ୍ନିଧୀକରଣୀ	ସଂସ୍ଥାପନା, ସନ୍ନିଧା- ପନା, ସମ୍ବୋଧନା ଓ ସନ୍ନିଧୀକରଣୀ
୨୭	୧୭	ଆପ୍ତୋପସୀ	ଆପ୍ତୋପସୀୟ
୩୩	୭	ହିରଣ୍ୟ, କାମଧେନୁ,	ହିରଣ୍ୟକାମଧେନୁ,
୩୮	୧୫	ଅନ୍ଧ ପରମ୍ପରାଧାରୀ—	(ଏ ଦୁଇଧାଡ଼ି ଏକତ୍ର
	୧୭	(ଅନ୍ଧକୁ ଅନ୍ଧ ବାଟ କଢ଼େଇବା ଦେଖ)	ପଢ଼ିବାକୁ ହେବ)
୫୦	୧୮	ବିଲ୍‌ସିତାନ	ବିଲ୍‌ଗ ତାନ

ପୃଷ୍ଠା	ପଞ୍ଚ	ଅକ୍ଷର	ହେବ
୭୧	ଶେଷ	ସାମନ୍ୟ	ସାମାନ୍ୟ
୯୦	୧୫	ପ୍ରକାଶ	ପ୍ରକାଶ
୯୯	୭	ବନ୍ଧୁ ଲେ	ବନ୍ଧୁ ଲେକ
୧୭୩	ଶେଷ	ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ	ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ
୧୭୫	୮	ଭଂଗ	ଭଂଗ
୧୭୯	୪	ଦୁର୍	ଦୁର୍
୧୮୫	୫	ଅଂଶୁ	ଅଂଶୁ
୧୮୮	୩	ଚୁ କୁଳ	(ଚୁର୍ଣ୍ଣକୁଳ)
୧୯୪	୧୫	ବକ୍ଷୀ (ଖଳ)	କକ୍ଷୀ (ଖଡ଼)
୧୯୯	୭	କୁତ୍ୟ	(ଉଦିବ)
୪୮୫	୩	ଉପ	ଉପ
	୧୮	ଅଶୁଷ୍ଟ	ଆଶୁଷ୍ଟ
୪୮୭	୪	କୁଳନ	କୁଳନ
୪୮୭	୧	ଯଥାପାତ	ଯଥାଜାତ
୪୮୮	୧୨	ନ୍ୟକାର	ନ୍ୟକ୍‌କାର
୪୮୯	୯	ବ୍ୟାକୁଳ ଚେତା	ବ୍ୟାକୁଳଚେତା
୪୯୧	୧୧	ଯୋଷିତ୍	ଯୋଷତ୍
୪୯୩	୨	ଦ୍ୱିତ୍	ଦ୍ୱିତ୍
୪୭୩		ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର	ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର

ଗଣ-ବୋଧୁନୀ

ଅ

ଅଷ୍ଟକାଳ । } — ହିନ୍ଦୁ ପୁରାଣ ମତରେ ପୃଥିବୀକୁ ଆଠ ଦିଗରେ
ଅଷ୍ଟକୁଳାଚଳ }

ସମ୍ବଲ ରଖିଥିବା ଆଠଗୋଟି ପର୍ବତ, ଯଥା—ମହେନ୍ଦ୍ର,
ମଳୟ, ସତ୍ୟ, ଶୁକ୍ତିମାନ୍, ଋଷି, ବିନ୍ଦ୍ୟ, ପାରିପାତ୍ର ଓ
ହିମାଳୟ ।

ଅଷ୍ଟକ୍ଷୀର—ଛୁଗୀ, ମେଷୀ, ଗାଈ, ମାନୁଷୀ, ହସ୍ତୀ, ଘୋଟକା,
ଉଷ୍ଣୀ ଓ ମହିଷୀ ଏହି ଆଠଗୋଟି ଜୀବର ଦୁଧ ।

ଅଷ୍ଟଗିରି—ଅଷ୍ଟକାଳ (ଦେଶ) ।

ଅଷ୍ଟଗୁଣ—ବ୍ରାହ୍ମଣଠାରେ ଯେଉଁ ଆଠଟି ଗୁଣ ରହିବା ଉଚିତ;
ଯଥା—ଦୟା, କ୍ଷାନ୍ତି, ଅନୟୟା, ଶୌଚ, ଅନାୟାସ,
ମଙ୍ଗଳ, ଅକାର୍ଯ୍ୟ ଓ ଅସ୍ତୃତ୍ତା ।

ଅଷ୍ଟଚକ୍ରୀ—ଓଡ଼ିଶାର ପ୍ରସିଦ୍ଧ ଆଠଟି ଚକ୍ରୀ ବିଗ୍ରହ, ଯଥା—
ବାଣପୁରର ଭଗବତୀ, ପୁରୀର ବିମଳା, କାକଟପୁରର
ମଙ୍ଗଳା, ଝଙ୍କଡ଼ର ଶାରଳା, ବାଙ୍କୀର ଚକ୍ରୀକା,
ଯାଜପୁରର ବିରଜା, ସମ୍ବଲପୁରର ସମଲେଇ ଓ
ତାଳଚେରର ହିଙ୍ଗୁଳା ।

ଅଷ୍ଟଦଶା—ଅଷ୍ଟ ସାହିକ ବିକାର; ପ୍ରେମଜନିତ ଆଠଗୋଟି ଲକ୍ଷଣ; ଯଥା—ସ୍ତମ୍ଭ, ବୈବର୍ଣ୍ଣ୍ୟ, ରୋମାଞ୍ଚ, କମ୍ପ, ସ୍ପେଦ, ଅଶ୍ରୁ, ସ୍ଵରଭଙ୍ଗ, ପ୍ରଳୟ ବା ମୂର୍ଚ୍ଛା ବା ମୃତ୍ୟୁ ।

ଅଷ୍ଟଦିକ୍ (ଗ)—ପୃଥ୍ବୀର ଆଠ ଗୋଟି ଦିଗ; ଯଥା—ପୂର୍ବ, ପଶ୍ଚିମ, ଉତ୍ତର, ଦକ୍ଷିଣ, ଈଶାନ, ଅଗ୍ନି, ନୈର୍ଋତ ଓ ବାୟୁ ।

ଅଷ୍ଟଦିକ୍ (ଗ) ପାଳ—ଯେଉଁ ଦେବତାମାନେ ପୃଥ୍ବୀର ଆଠ ଦିଗକୁ ପାଳନ କରନ୍ତି; ଯଥା—ପୂର୍ବ ଦିଗକୁ ଇନ୍ଦ୍ର, ଅଗ୍ନି କୋଣକୁ ଅଗ୍ନି, ଦକ୍ଷିଣ ଦିଗକୁ ଯମ, ନୈର୍ଋତ କୋଣକୁ ନିର୍ଋତ, ପଶ୍ଚିମ ଦିଗକୁ ବରୁଣ, ବାୟୁ କୋଣକୁ ମରୁତ୍, ଉତ୍ତର ଦିଗକୁ କୃବେର ଓ ଈଶାନ କୋଣକୁ ଈଶ ।

ଅଷ୍ଟଦିଗ୍‌ଗଜ—ସିଂହବତ, ପୁଣ୍ଡରୀକ, ବାମନ, କୁମୁଦ, ଅଞ୍ଜନ, ପୁଷ୍ପଦନ୍ତ, ସାବତୃମ ଓ ସୁପ୍ରଜାକ ।

ଅଷ୍ଟଧାତୁ—ସ୍ଵର୍ଣ୍ଣ, ରୌପ୍ୟ, ତାମ୍ର, ସୀସକ, ଲୌହ, ରଙ୍ଗ, କାନ୍ଥ-ଲୌହ ଓ ପାରଦ ।

ସ୍ଵର୍ଣ୍ଣଂ ରୂପ୍ୟଞ୍ଚ ତାମ୍ରଞ୍ଚ ରଙ୍ଗମ୍ ଯଶୋଦମେବଚ
ଶୀଘଂ ଲୌହଂ ରସଶ୍ଳେଷ ଧାତବୋଽଷ୍ଟୌ ପ୍ରକୀର୍ତ୍ତିତା ।

ଅଷ୍ଟନାଗ—ପୁରାଣ ମତରେ ପୃଥ୍ବୀକୁ ଧରି ରଖି ଥିବା ଆଠଟି ନାଗ, ଯଥା—ଅନନ୍ତ, ବାସୁକୀ, ପଦ୍ମ, ମହାପଦ୍ମ, ତକ୍ଷକ, କୁଳକ, କର୍କୋଟକ ଓ ଶଙ୍ଖ । ଅଷ୍ଟ ଦିଗ୍‌ଗଜ (ଦେଖ) ।

ଅଷ୍ଟନାୟିକା—ପୁରାଣ ବର୍ଣ୍ଣିତ ଆଠଗୋଟି ଦେବୀ; ଯଥା—ମନ୍ଦାକୀ, ବିଜୟା, ଭଦ୍ରା, ଜୟନ୍ତୀ, ଅପରାଜିତା, ନନ୍ଦିନୀ,

ନାରସିଂହ ଓ କୌମାରୀ । କାବ୍ୟବର୍ଣ୍ଣିତ ଆଠ ପ୍ରକାର
ନାୟିକା; ଯଥା— ଶଶିତା, ବିପ୍ରଲବ୍ଧା, ସ୍ଵାଧୀନ
ଭର୍ତ୍ତୃକା, ବାସକସଜ୍ଜା, କଳହାନ୍ତରିତା, ପ୍ରୋଷିତ
ଭର୍ତ୍ତୃକା, ବିରହୋତ୍କଣ୍ଠିତା ଓ ଅଭିସାରିକା ।

ଅଷ୍ଟ ପଟ୍ଟମହାଶୀ } —ଦ୍ଵାରକାର ରାଜା ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କର ଆଠଜଣ
ଅଷ୍ଟ ପାଟବଂଶୀ } ପାଟରାଣୀ, ଯଥା—ରୁକ୍ମିଣୀ, ସତ୍ୟଭାମା,
କାଳିନ୍ଦୀ, ଶୁଚିର୍ଯ୍ୟୁତା, ମିତ୍ରବିନ୍ଦା, ଜାମ୍ବବତୀ, ନାଗ୍ନଜିତା ଓ
ସୁଲକ୍ଷଣା । ଓଡ଼ିଆ ଭାଗବତ ମତରେ ରୁକ୍ମିଣୀ,
ସତ୍ୟଭାମା, ଭଦ୍ରା, କାଳିନ୍ଦୀ, ଜାମ୍ବବତୀ ଲକ୍ଷଣା, ସତ୍ୟା ଓ
ମିତ୍ରବିନ୍ଦା ।

ଅଷ୍ଟପାରିଷଦ—ଭଦ୍ର, ସୁଭଦ୍ରକ, ପ୍ରଚଣ୍ଡ, ଚଣ୍ଡି, ଜୟ, ବିଜୟ,
ଧାତା ଓ ବିଧାତା—ଏହି ଅଷ୍ଟ ବିଷ୍ଣୁପାରିଷଦ ।
(ମତାନ୍ତରେ) କୁମୁଦ, କୁମୁଦାକ୍ଷ, ପୁଣ୍ଡରୀକ, ବାମନ,
ଶଙ୍କୁକର୍ଣ୍ଣ, ସବନିନ୍ଦ୍ର, ସୁମୁଖ ଓ ସୁପ୍ରଭାଷିତ ।
(ଅନ୍ୟମତରେ) ନନ୍ଦ, ସୁନନ୍ଦ, ଚଣ୍ଡି, ପ୍ରଚଣ୍ଡ, କୁମୁଦ,
କୁମୁଦେଶଣ, ବଳ ଓ ପ୍ରବଳ ।

ଅଷ୍ଟପାଣି—ଦୁର୍ଗା, ଲଜ୍ଜା, ମାନ, ଅପମାନ, ମୋହ, ଦମ୍ଭ, ଦ୍ଵେଷ,
ଓ ପ୍ରେମୁନ୍ୟ—ଏହି ଆଠ ପ୍ରକାରର ମାୟାବନ୍ଧନ ।

ଅଷ୍ଟବଟ—ଅଲେଖ ଧର୍ମମତରେ କଳ୍ପିତ ଆଠଟି ବଟବୃକ୍ଷ,
ଯଥା—ହେତୁବଟ, ଯୋଗ ବଟ, କର୍ମବଟ, କାମନା
ବଟ, ବିଷ୍ଣୁବଟ, ଦେବ ବଟ, ଅନନ୍ତ ବଟ ଓ ମହିମା-
ପ୍ରକାଶ ବଟ ।

ଅଷ୍ଟବର୍ଗ—ଜୀବକ, ରକ୍ଷଭକ, ମେଦ, ମହାମେଦ, ରକ୍ଷି, ବୃକ୍ଷି,
କାକୋଳୀ ଓ ଶୀରକାକୋଳୀ ଏହି ଆଠଟି ଔଷଧ
ଦ୍ରବ୍ୟ । ଅଷ୍ଟୋଶ୍ଵର୍ଯ୍ୟ (ଦେଶ) ।

ଅଷ୍ଟବସୁ—ଗଙ୍ଗାକର ଆଠଗୋଟି ପୁଅ; ଯଥା—ଆପ ବା ସବିନ୍ଦ୍ର,
ଧ୍ରୁବ, ସୋମ, ଅନଳ, ଅନଳ, ଧର, ପ୍ରତ୍ୟୁଷ, ପ୍ରଭାବ
ବା ପ୍ରଭାସ—ଏହି ଆଠ ଜଣ ସ୍ଵର୍ଗବାସୀ ବସୁ ।

ଅଷ୍ଟବିଧ ଧର୍ମ—ସତ୍ୟ, ଶୌଚ, ଅହିଂସା, ଅନସୂୟା, ସମା,
ଅନୃଣଂସତା, ଅକୃପଣତା ଓ ସନ୍ତୋଷ ।

ଅଷ୍ଟ ଭୈରବ—ମହାଦେବଙ୍କର ଆଠୋଟି ଶ୍ଵାସଣ ମୁଣ୍ଡି; ଯଥା—
ଅସିତାଙ୍ଗ, ରୁକ୍ଷ, ଚଣ୍ଡ, କ୍ରୁର, ଉନ୍ନତ, କୃପିତ, ଶ୍ଵାସଣ
ଓ ସହାର । ମହାଦେବଙ୍କ ସହିତ ଅଳକ ରାକ୍ଷସର
ଯୁଦ୍ଧବେଳେ ରାକ୍ଷସର ଗଦାଘାତରେ ମହାଦେବଙ୍କ
ରକ୍ତରୁ ଜାତ ଆଠଟି ଭୈରବ; ଯଥା—ମହାଭୈରବ,
ସହାର ଭୈରବ, ଅସିତାଙ୍ଗ ଭୈରବ, ରୁରୁ ଭୈରବ,
କାଳ ଭୈରବ, କ୍ରୋଧ ଭୈରବ, ତାମ୍ରରୁଦ୍ର ଭୈରବ
ଓ ଚନ୍ଦ୍ରରୁଦ୍ର ଭୈରବ ।

ଅଷ୍ଟମାତୃକା—ଦୁର୍ଗାଙ୍କର ଉନ୍ନ ଉନ୍ନ ଆଠୋଟି ରୂପ; ଯଥା—
ବ୍ରାହ୍ମୀ, ମାହେଶ୍ଵରୀ, ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟୀ, ବାରାହୀ, ବୈଷ୍ଣବୀ, କୌମାରୀ,
ବୃମୁଣ୍ଡା ଓ ଚର୍ଚ୍ଚିକା ।

ବ୍ରାହ୍ମୀ ମାହେଶ୍ଵରୀ ଚୈତ୍ରୀ ବାରାହୀ ବୈଷ୍ଣବୀ ଚଥା
କୌମାରୀ ଚୈବ ବୃମୁଣ୍ଡା ଚର୍ଚ୍ଚିକେତ୍ୟଷ୍ଟ ମାତରଃ ।

ଅଷ୍ଟମୁଖ—ଛଗୀ, ମେଷୀ, ଗାଈ, ମହିଷୀ, ଦୋଷ୍ଟକା, ଗର୍ଭାସ୍ତ୍ରୀ,
ହସ୍ତୀନା ଓ ଉଷ୍ଣୀର ମୁଖ ।

ଅଷ୍ଟମୂର୍ତ୍ତି—ମହାଦେବଙ୍କର ପୁରୁଣ ବର୍ଣ୍ଣିତ ଅଷ୍ଟବିଧ ମୂର୍ତ୍ତି; ଯଥା—
 ଶିବମୂର୍ତ୍ତି ଢେଙ୍କ, ଜଳମୂର୍ତ୍ତି ଭବ, ଅଗ୍ନିମୂର୍ତ୍ତି ରୁଦ୍ର, ବାୟୁମୂର୍ତ୍ତି
 ଉଗ୍ର, ଆକାଶମୂର୍ତ୍ତି ଶ୍ୟାମ, ଯଜ୍ଞମାନ ମୂର୍ତ୍ତି ପଶୁପତି, ବହୁ-
 ମୂର୍ତ୍ତି ମହାଦେବ ଓ ସୂର୍ଯ୍ୟମୂର୍ତ୍ତି ଇଶାନ ।

ଅଷ୍ଟଯୋଗିନୀ—ଦୁର୍ଗାଙ୍କର ଅଷ୍ଟ ସଖୀ; ଯଥା—ଶୈଳପୁତ୍ରୀ,
 ଚଣ୍ଡିଦେବୀ, ସ୍କନ୍ଦମାତା, କାଳରାତ୍ରି, ଚଣ୍ଡିକା, କୁସ୍ମାନ୍ତୀ,
 କାତ୍ୟାୟନୀ ଓ ମହାଗୌରୀ । (ମହାନୁରେ) ମଙ୍ଗଳା,
 ପିଙ୍ଗଳା, ଧନ୍ୟା, ଭ୍ରାମରୀ, ଭଦ୍ରାକା, ଉଲ୍ଲୁକା, ସିଦ୍ଧି ଓ
 ସଙ୍କଟା ।

ମଙ୍ଗଳା ପିଙ୍ଗଳା ଧନ୍ୟା ଭ୍ରାମରୀ ଭଦ୍ରାକା ଚଥା
 ଉଲ୍ଲୁକା ସିଦ୍ଧି ସଙ୍କଟା ଚ ଯୋଗିନୀଷ୍ଠୌ ପ୍ରକୀର୍ତ୍ତା ।

ଅଷ୍ଟଲୋକପାଳ—ଅଷ୍ଟଦିକ୍‌ପାଳ (ଦେଖ) ।

ଅଷ୍ଟସଖା—ବୃନ୍ଦାବନରେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କର ଆଠଜଣ ବାଲ୍ୟ-ସଖା;
 ଯଥା—ଶ୍ରୀଦାମ, ସୁଦାମ, ସୁବଳ, ବସୁଦାମ, ମଧୁମଙ୍ଗଳ,
 କଳିଣୀ, ବରୁଥକ ଓ ସ୍ତୋକକୃଷ୍ଣ ।

ଅଷ୍ଟସଖୀ—ସ୍ବରାଜ୍ୟରେ ବର୍ଣ୍ଣିତ ରାଧାଙ୍କର ଆଠଜଣ ସଖୀ; ଯଥା—
 ଲଳିତା, ବିଶାଖା, ଚିତା, ଚମ୍ପକଲତା, ଭୂଜବିଦ୍ୟା,
 ଇନ୍ଦ୍ରରେଖା, ରଞ୍ଜନେଶ ଓ ସୁଦେଶା ।

ଅଷ୍ଟସିଦ୍ଧି—ଅଷ୍ଟୋଶ୍ଵର୍ଯ୍ୟ (ଦେଖ) ।

ଅଷ୍ଟାଙ୍ଗ—ଯେଉଁ ଆଠଅଙ୍ଗଦ୍ବାରା ସାମ୍ବାଙ୍ଗ ପ୍ରଣାମ କରାଯାଏ; ଯଥା—
 ହସ୍ତ, ପଦ, ଜାତୁ, ଉର, ଚକ୍ର, ମସ୍ତକ, ବାକ୍ୟ ଓ ମନ ।
 ଯୋଗର ଆଠଟି ଅଙ୍ଗ ବା ହିସ୍ତା, ଯଥା—ଯମ, ନିୟମ,
 ଆସନ, ପ୍ରାଣାୟାମ, ପ୍ରତ୍ୟାହାର, ଧାରଣା, ଧ୍ୟାନ ଓ

ସମାଧି । ସୂର୍ଯ୍ୟଙ୍କୁ ଦିଆଯିବା ଅଷ୍ଟବିଧ ଅର୍ଘ୍ୟ; ଯଥା—
ଜଳ, ଶୀର, କୁଶାଗ୍ର, ଦୃଢ଼, ମଧୁ, ଦଧି, ରକ୍ତଚନ୍ଦନ ଓ
କରବାର ।

ଅଷ୍ଟାଦଶ ଚନ୍ଦ୍ର—ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ପାଦରେ ଥିବା ଅଠରଟି ଚନ୍ଦ୍ର; ଯଥା—
କନ୍ୟା, ଚନ୍ଦ୍ର, ପଦ୍ମ, କୁଳିଶ, ଅଷ୍ଟକୋଶ, ଉଦ୍ଧ୍ବରେଖା,
ବିକୋଶ, ଧନୁ, ଧୂଜ, ସୁସ୍ତକ, ମୀନ, କଳଶ, ଯବ,
ବନ୍ଧୁ, ଅଙ୍କୁଶ, ଅର୍ଦ୍ଧେନ୍ଦ୍ର, ଗୋଷ୍ଠଦ ଓ ଅମ୍ବର ।

ଅଷ୍ଟାଦଶ ଦୋଷ—ମନୁଷ୍ୟଠାରେ ଦେଖାଯିବା ଅଠରଟି ଦୋଷ;
ଯଥା—ମୋହ, ତନ୍ତ୍ରା, ଭ୍ରମ, ରୁକ୍ଷରସତା, କାମ,
ଲେଳତା, ମଦ, ମାତ୍ସର୍ଯ୍ୟ, ହିଂସା, ଖେଦ, ପରଶ୍ରମ,
ଅସତ୍ୟ, ହୋଧ, ଆକାଞ୍ଛା, ଆଶଙ୍କା, ଚିତ୍ତବିଭ୍ରମ,
ବିଷମତ୍ତ୍ବ ଓ ପରପେଷା ।

ମୋହସ୍ତ୍ରାନ୍ତ୍ରା ଭ୍ରମୋ ରୁକ୍ଷରସତା କାମ ଉଲ୍ଲେଖଃ
ଲେଳତା ମଦ ମାତ୍ସର୍ଯ୍ୟେ ହିଂସା ଖେଦ ପରଶ୍ରମୋ
ଅସତ୍ୟଂ ହୋଧ ଆକାଞ୍ଛା ଆଶଙ୍କା ଚିତ୍ତବିଭ୍ରମଃ
ବିଷମତ୍ତ୍ବଂ ପରପେଷା ଦୋଷା ଅଷ୍ଟାଦଶୋଦିତାଃ ।

(ବିଷ୍ଣୁସାମଳ ଚନ୍ଦ୍ର)

ଅଷ୍ଟାଦଶ ପଦ୍ମ—ମହାଭାରତର ଅଠରଟି ବିଭାଗ; ଯଥା—ଆଦି,
ସଭା, ଆରଣ୍ୟକ, ବିରାଟ, ଉଦ୍‌ଯୋଗ, ଶୁଷ୍କ, ଦ୍ରୋଣ, କର୍ଣ୍ଣ,
ଶଲ୍ୟ, ଗଦା, ଐଷକ, ଗର୍ଭନାଶନ, ସ୍ରୀ, ଉଦକପ୍ରଦାନ,
ଶାନ୍ତି, ଅଶ୍ବମେଧ, ସ୍ବର୍ଗାରୋହଣ ଓ ହରିବଂଶ ।

ଆଦ୍ୟପଦଂ ସଭାପଦଂ ପଦ୍ମମାରଣ୍ୟକଂ ତଥା
ବିରାଟପଦଂ ବିଜ୍ଞେୟଂ ଚତୁର୍ଥଂ ଚଦନନ୍ତରଂ ।

ଉଦ୍‌ଯୋଗଂ ପଞ୍ଚମଂପଦଂ ଶୁଦ୍ଧପଦଂ ତତଃପରଂ
 ସଦ୍‌ସଂ ଦ୍ରୋଣପଦଂ ସ୍ୟାତ୍ କର୍ଣ୍ଣପଦଂ ତଥାଶ୍ଵମନ୍ ।
 ନବମଂ ଶଲ୍ୟପଦଂ ସ୍ୟାତ୍ ଗଦାପଦଂ ତତଃପରଂ
 ଐଷିକଂତୁ ତଥା ପ୍ରୋକ୍ତଂ ଗର୍ଭନାଶନମେବ ଚ ।
 ବିସ୍ଫୋଦଣଂତୁ ଘ୍ନୀପଦଂ ପ୍ରଦାନ ମୁଦକସ୍ୟ ଚ
 ଶାନ୍ତିପଦଂ ତତଃ ପ୍ରୋକ୍ତଂ ଅଶ୍ଵମେଧକମେବ ଚ
 ସ୍ଵର୍ଗାରୋହଣକଂଚୈବ ହରବଂଶଂ ତଥୈବଚ
 ଇତ୍ୟଶ୍ଵାଦଶପଦାଣାଂ ସଂଖ୍ୟା ଦ୍ରୌପାୟୁନେରତାଂ ।

ଶାରଳା ଦାସଙ୍କ ଓଡ଼ିଆ ମହାଭାରତ ନିମ୍ନଲିଖିତ ଅଠର
 ପଦରେ ବିଭକ୍ତ ।

ଆଦି, ସଭା, ଆରଣ୍ୟକ, ବିରାଟ, ଉଦ୍‌ଯୋଗ, ଶୁଷ୍କ,
 ଦ୍ରୋଣ, କର୍ଣ୍ଣ, ଶଲ୍ୟ, ସୌପ୍ତିକ, ଘ୍ନୀ, ଶାନ୍ତି, ଅନୁଶାସନ,
 ଅଶ୍ଵମେଧ, ଆଶ୍ରମବାସ, ମୃଷଳ, ମହାପ୍ରସ୍ଥାନିକ ଓ ସ୍ଵର୍ଗ
 ପଦ ।

ଅଶ୍ଵାଦଶ ପୁରାଣ—ପ୍ରସିଦ୍ଧ ଅଠରଟି ପୁରାଣ; ଯଥା—ବ୍ରହ୍ମ ପୁରାଣ,
 ପଦ୍ମ ପୁରାଣ, ବିଷ୍ଣୁ ପୁରାଣ, ଶିବ ପୁରାଣ, (ମତାନ୍ତରେ
 ବାୟୁ ପୁରାଣ), ଭଗବତ ପୁରାଣ, ନାରଦପୁ ପୁରାଣ,
 ମାର୍କଣ୍ଡେୟ ପୁରାଣ, ଅଗ୍ନି ପୁରାଣ, ଭବିଷ୍ୟ ପୁରାଣ, ବ୍ରହ୍ମ-
 ବୈବର୍ତ୍ତ ପୁରାଣ, ଲିଙ୍ଗ ପୁରାଣ, ବରହ ପୁରାଣ, ସ୍କନ୍ଦ ପୁରାଣ,
 ବାମନ ପୁରାଣ, କୂର୍ମ ପୁରାଣ, ମତ୍ସ୍ୟ ପୁରାଣ, ଗରୁଡ଼ ପୁରାଣ
 ଓ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ ପୁରାଣ ।

ଅଶ୍ଵାଦଶ ବିଦ୍ୟା—ଶିକ୍ଷା ପ୍ରଭୃତ ଅଠର ପ୍ରକାର ବିଦ୍ୟା; ଯଥା—
 ରତ୍ନବେଦ, ଯଜୁର୍ବେଦ, ସାମ ବେଦ, ଅଥର୍ବ ବେଦ,

ଶିକ୍ଷା, କଳ୍ପ, ବ୍ୟାକରଣ, ନିରୁକ୍ତ, ଛନ୍ଦ, ଜ୍ୟୋତିଷ,
ମୀମାଂସା, ନ୍ୟାୟ, ଧର୍ମଶାସ୍ତ୍ର, ପୁରାଣ, ଆୟୁର୍ବେଦ,
ଧନୁର୍ବେଦ, ଗାର୍ଗ୍ୟ ବିଦ୍ୟା ଓ ଅର୍ଥଶାସ୍ତ୍ର ।

ଅଷ୍ଟାଦଶ ମାତୃଗଣ—ଗୌରୀ, ପଦ୍ମା, ଶର୍ତ୍ତୀ, ମେଧା, ସାବିତ୍ରୀ
ବିଜୟା, ଜୟା, ଦେବସେନା, ସ୍ବାହା, ସ୍ବଧା, ମାତା,
ଲେକମାତା, ତୁଷ୍ଟି, ପୃଷ୍ଟି, ଶମା, ଧୃଷ୍ଟି, ଆନୁଦେବତା
ଓ କୁଳଦେବତା ।

ଅଷ୍ଟାଦଶ ପିତ୍ରି—ଯୋଗବଳରେ ଲବଧ ଅଠରଟି ଅଲିକିକ
କ୍ଷମତା; ଯଥା—ଅଶିମା, ଲଘିମା, ମହିମା, ବ୍ୟାପ୍ତି,
ପ୍ରାକାମ୍ୟ, ଈଶିତା, ବଶିତା, କାମାବସାୟିତା, ଅନୁର୍ମି,
ଦୁରଶ୍ରବଣ, ଦୂରଦର୍ଶନ, ମନୋଜବ, କାମରୂପ, ପରକାୟ
ପ୍ରବେଶନ, ସୁକ୍ଷ୍ମ ମୃତ୍ୟୁ, ଅମରପିତ୍ରି, ସକଳପିତ୍ରି ଓ
ବଚନପିତ୍ରି ।

ଅଷ୍ଟାବସୁ—ଅଷ୍ଟବସୁ (ଦେଖ) ।

ଅଷ୍ଟୌ ଶ୍ବର୍ଯ୍ୟ—ଦେବତା ବା ଯୋଗପିତ୍ରି ପୁରୁଷମାନେ ଲଭ
କରୁଥିବା ଆଠ ଗୋଟି ଅସାଧାରଣ ଶକ୍ତି; ଯଥା—
ଅଶିମା, ଲଘିମା, ମହିମା, ବ୍ୟାପ୍ତି, ପ୍ରାକାମ୍ୟ, ଈଶିତା,
ବଶିତା ଓ କାମାବସାୟିତା ।

ଅଶିମା ଲଘିମା ବ୍ୟାପ୍ତିଃ ପ୍ରାକାମ୍ୟଂ ମହିମା ତଥା
ଈଶିତ୍ଵଂ ଚ ବଶିତ୍ଵଂ ଚ ତଥା କାମାବସାୟିତା ।

ଏ

ଏକାଦଶ ଇନ୍ଦ୍ରିୟ—ପଞ୍ଚ କର୍ମେନ୍ଦ୍ରିୟ—ଚକ୍ଷୁ, ନାସିକା, କର୍ଣ୍ଣ, ଚର୍ମ,
କିନ୍ଦ୍ରୀ; ପଞ୍ଚ ଜ୍ଞାନେନ୍ଦ୍ରିୟ—ବଚନ, ଗୁହ, ପାଣି, ପାଦ,
ଉପସ୍ଥ ଓ ମନ ।

ଏକାଦଶ ମାତୃଗଣ—ଦୁର୍ଗାଙ୍କର ଏଗାରଟି ରୂପ; * ଯଥା—
ଗୁମ୍ଫା, ବାରାଣ୍ଡା, ଐନ୍ଦ୍ରୀ, ବୈଷ୍ଣବୀ, ମାହେଶ୍ଵରୀ,
କୌମାରୀ, ନାରସିଂହୀ, ବ୍ରାହ୍ମୀ, ଲକ୍ଷ୍ମୀ, ଶିବଶକ୍ତି ଓ ସ୍ମୃତି ।

ଏକାଦଶ ରୁଦ୍ର—ଅଜ, ଏକପାଦ, ଅହବ୍ରହ୍ମ, ପିନାକୀ, ଅପରାଜିତ,
ସ୍ୟାମକ, ମହେଶ୍ଵର, ବୃଷାକପି, ଶମ୍ଭୁ, ହୟ ଓ ଶିବ—
ଏହି ଏକାଦଶ ଗଣଦେବତା ।

ଚ

ଚଉତିଶା—କ ଠାରୁ ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବା ଷ ଠାରୁ କ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ନମରେ
ଆଦ୍ୟ ଅକ୍ଷର ଯୁକ୍ତ ହୋଇ ରଚିତ ହୋଇଥିବା ଚଉତିଶ
ପଦବିଶିଷ୍ଟ କବିତା ।

ଚଉଦିଗ—ଚତୁର୍ଦ୍ଦିଗ (ଦେଶ) ।

ଚଉବର୍ଗ—ଚତୁର୍ବର୍ଗ (ଦେଶ) ।

ଚଉଷଠି କଳା—ଚଉଷଠି ପ୍ରକାର କଳା ବିଦ୍ୟା; ଯଥା—ସଙ୍ଗୀତ,
ନୃତ୍ୟ, ବାଦ୍ୟ, ଉଦକବାଦ୍ୟ, ନାଟ୍ୟାଭିନୟ, ରୂପବିଧାନ,
ତଳକରଚନା, ବେଶରଚନା, ଅଙ୍ଗରଞ୍ଜନ, ମସ୍ତକରେ

ପୁଷ୍ପବନ୍ୟାସ, କେଶ ବନ୍ୟାସ, ପୁଷ୍ପ ଶଯ୍ୟାରଚନା, ମାଳ-
ଗୁନ୍ଥିବା, ଗନ୍ଧଦ୍ରବ୍ୟ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା, ଚନ୍ଦ୍ରବଦ୍ୟା, ପ୍ରତିମା
ନିର୍ମାଣ, ବୈଜୟନ୍ତା ବିଦ୍ୟା, ବୃକ୍ଷାୟୁବୈଦ ବିଦ୍ୟା, ପାକ-
ନିୟମ, ପାମ୍ପାୟୁରଚନା, ବଡ଼େଇ କର୍ମ, ସୂତା କାଟିବା,
ବାଉଁଶ ଓ ବେତବୁଣା, ଶୟନରଚନା, ସୂଚୀକର୍ମ,
ଅଳଙ୍କାରପରିଧାନ, ଶିଶୁକ୍ରିୟା ନିର୍ମାଣ, ଅଳଙ୍କାର-
ନିର୍ମାଣ, ତଣ୍ଡୁଳ କୁସୁମବିକାର, ଘାସ କାଟିବା, ମଣି
ଲୁମ୍ବିକା, ବାୟୁବିଦ୍ୟା, ମଣିରାଗବିଜ୍ଞାନ, ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣରୌପ୍ୟ
ପରୀକ୍ଷା, ଖନିବିଦ୍ୟା, ଧାତୁରସାୟନ, ଇନ୍ଦ୍ରଜାଳ, ବସ୍ତ୍ର-
ଗୋପନ, ଚନ୍ଦ୍ରପ୍ରଦର୍ଶନ, ହସ୍ତଲବ୍ଧବ, ସୂକ୍ଷ୍ମକ୍ରିଡ଼ା, ମେଷ-
କୁକ୍କୁଟ ଯୁଦ୍ଧ, ଶୁକସାରିକା ପଢ଼ାଇବା, ଦ୍ୟୁତକ୍ରିଡ଼ା,
ଆକର୍ଷ କ୍ରିଡ଼ା, ଅଭିଧାନ, ଦେଶଭାଷା, ବିବିଧ ଭାଷା,
ବୈନାୟକା ବିଦ୍ୟା, କାବ୍ୟସମସ୍ୟା, ଅକ୍ଷରମୂର୍ତ୍ତିକାକଥନ,
ବ୍ରହ୍ମପାଠ, ନାଟକଜ୍ଞାନ, ମାନସୀ କାର୍ଯ୍ୟ, ପ୍ରହେଳିକା,
ଯନ୍ତ୍ରମାତୃକା, ଜଳସ୍ତମ୍ଭ ବିଦ୍ୟା, ବସ୍ତୁରୂପ ବିଦ୍ୟା,
ଦୁର୍ବାରକ ଯୋଗ, ବାୟୁମେଘ ବିଦ୍ୟା, ଧାରଣମାତୃକା,
ନିୟମା କୌଶଳ, ଛଳତକ ଓ ବୈତାଳିକ ଜ୍ଞାନ ।

ଚଉଷଠି ବନ୍ଧ—କାମଶାସ୍ତ୍ରବର୍ଣ୍ଣିତ ନାଗପୁରୁଷ ସଙ୍ଗମର ଚଉଷଠି
ପ୍ରକାର ଅବସ୍ଥାନ, ଯଥା—ପଦ୍ମାସନ, ନାଗପାଦ, ଲତା-
ବେଷ୍ଟ, ଅର୍ଦ୍ଧ ସ୍ତମ୍ଭ, କୁଳିଶ, ସୁନ୍ଦର, କେଶର, ହିଲ୍ଲୋଳ,
ନରସିଂହ, ବିପରୀତ, ଶୂନ୍ୟକ, ଧ୍ୟେନୁକ, ଉଦ୍ଭୀଷ୍ଟ,
ସିଂହାସନ, ରତିନାଗ, ବିଦ୍ୟାଧର ଇତ୍ୟାଦି ।

ଚଉଷମ—ଚତୁଷମ (ଦେଖ) ।

ଚତୁଃସମ—ଚନ୍ଦନ, ଅଗୁରୁ, କସ୍ତୁରୀ ଓ କୁଙ୍କୁମର ସମାହାର;
ଶୁଣ୍ଠି, ପିପ୍ପଳି, ମରିଚ ଓ ବଚର ମିଶ୍ରଣରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ରୂପ;
ଲବଙ୍ଗ, ଜୀରା, ଜୁଆଣି ଓ ହରିଡ଼ା ରୂପରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ
ଉପଧି ବିଶେଷ ।

ଚତୁରଙ୍ଗ ବଳ—ହସ୍ତୀ, ଅଶ୍ୱ, ରଥ ଓ ପଦାତ — ଏହି ଅଙ୍ଗ-
ଚତୁଷ୍ଟୟ ଯୁକ୍ତ ସୈନ୍ୟ ।

ଚତୁରମ୍ଭ—ଆୟୁର୍ବେଦ ଶାସ୍ତ୍ରୋକ୍ତ ଚୂରଣୋଟି ଅମ୍ଳଦ୍ରବ୍ୟ; ଯଥା—
ଅମ୍ଳବେତସ, ବୃକ୍ଷାମ୍ଳ (ଚନ୍ଦ୍ରଲ), ବୃହତ୍ସମ୍ଭାର (ଟଣ୍ଡ)
ଓ କାଗଜଲେନ୍ୟୁ ।

ଚତୁରାଶ୍ରମ—ବ୍ରାହ୍ମଣ ଜୀବନରେ ପାଳନୀୟ ଚୂରଣୋଟି ଅବସ୍ଥା;
ଯଥା—ବ୍ରହ୍ମଚର୍ଯ୍ୟ, ଗାର୍ହସ୍ଥ୍ୟ, ବାନପ୍ରସ୍ଥ ଓ ସନ୍ନ୍ୟାସ ।

ଚତୁର୍ଜାତକ—ଗୁଡ଼ଭକ୍ତ, ଅଳେଇଚ, ତେଜପତ୍ର ଓ ନାଗେଶ୍ୱରର
ସମାହାର

ଚତୁର୍ଦ୍ଧା ବିଦ୍ୟା—ବ୍ରାହ୍ମଣର ପଠନୀୟ ଚଉଦଟି ବିଦ୍ୟା; ଯଥା—
ଗୃହବେଦ, ଛଅ ବେଦାଙ୍ଗ, ଧର୍ମଶାସ୍ତ୍ର ବା ସହିତା,
ପୁରାଣ, ମୀମାଂସା ଓ ଚର୍ଚ୍ଚ ।

ଚତୁର୍ଦ୍ଧା ଭୁବନ—ହିନ୍ଦୁ ଶାସ୍ତ୍ରମାନଙ୍କରେ ବର୍ଣ୍ଣିତ ସପ୍ତ ସ୍ୱର୍ଗ ଓ
ସପ୍ତ ପାତାଳ—ଏହି ଚଉଦ ସଂସାର ବା ଲୋକ;
ଯଥା—ଭୂଃ, ଭୂବଃ, ସ୍ୱଃ, ମହଃ, ଜନ, ତପ, ସତ୍ୟ
ଏବଂ ଅତଳ, ସୁତଳ, ବିତଳ, ତଳାତଳ, ମହାତଳ,
ରସାତଳ, ପାତାଳ ।

ଚତୁର୍ଦ୍ଧା ରତ୍ନ—ସମୁଦ୍ର ମନ୍ଥନରୁ ଲବ୍ଧ ଚଉଦଟି ପଦାର୍ଥ; ଯଥା—
ଲକ୍ଷ୍ମୀ, କୌସୁଭ, ପାରିଜାତକ, ସୁରା, ଧନ୍ୱନ୍ତରୀ, ଚନ୍ଦ୍ରମା,

କାମଧେନୁ, ଐଶ୍ବରୀ, ରମ୍ଭାଦି ଅପ୍ସରା, ଉଚ୍ଚୈଃଶ୍ରବା,
ବିଷ, ଶିବଧନୁ, ଶଙ୍ଖ ଓ ଅମୃତ ।

ଚତୁର୍ଦ୍ଦିକ୍ (ଗ)—ପୂର୍ବ, ପଶ୍ଚିମ, ଉତ୍ତର ଓ ଦକ୍ଷିଣ—ଏହି ଚାରି
ଦିଗ ।

ଚତୁର୍ଦ୍ଧା ମୂର୍ତ୍ତି—ଜଗନ୍ନାଥ, ବଳଭଦ୍ର, ସୁଭଦ୍ରା ଓ ସୁଦର୍ଶନ—ଏହି
ଚାରି ମୂର୍ତ୍ତି ।

ଚତୁର୍ଦ୍ଧାମ—ସ୍ବରତର ପ୍ରସିଦ୍ଧ ଚାରିଟି ଧାମ ବା ଖର୍ଯ୍ୟସ୍ଥାନ;
ଯଥା—ପୁରୀର ଜଗନ୍ନାଥ, ରାମେଶ୍ବରର ରାମନାଥ,
ଦ୍ବାରକାର ଦ୍ବାରକାନାଥ ଓ ବଦ୍ବନାଥର ବଦ୍ବନାଥ ।

ଚତୁର୍ବର୍ଗ—ଧର୍ମ, ଅର୍ଥ, କାମ ଓ ମୋକ୍ଷ—ଏହି ଚାରିପାଖ
ଚତୁଷ୍ପଥ ।

ଚତୁର୍ବର୍ଣ୍ଣ—ବ୍ରାହ୍ମଣ, କ୍ଷତ୍ରିୟ, ବୈଶ୍ୟ ଓ ଶୂଦ୍ର ଏହି ଚାରି ଜାତି ।

ଚତୁର୍ବିନ୍ଦ୍ୟା—ଚତୁର୍ବେଦ (ଦେଶ) ।

ଚତୁର୍ବିଧାନ—ଚନ୍ଦ୍ର, ଶୁକ୍ର, ଲେହ୍ୟ ଓ ପ୍ରେୟ ଏହି ଚାରି
ପ୍ରକାର ଖାଦ୍ୟ ।

ଚତୁର୍ବିଂଶତି ଚକ୍ର—ପଞ୍ଚ ମହାଭୂତ (କ୍ଷିତି, ଅପ୍, ତେଜ, ମରୁତ୍,
ବ୍ୟୋମ), ପଞ୍ଚ ଜ୍ଞାନେନ୍ଦ୍ରିୟ (ଚକ୍ଷୁ, କର୍ଣ୍ଣ, ନାସିକା, ଜହ୍ନା,
ଭକ୍ତ), ପଞ୍ଚ କର୍ମେନ୍ଦ୍ରିୟ (ବାକ୍, ପାଣି, ପଦ, ପାୟୁ,
ଉପସ୍ଥ), ମନ, ପଞ୍ଚ ତନ୍ମାତ୍ର (ରୂପ, ରସ, ଗନ୍ଧ, ଶବ୍ଦ,
ସ୍ପର୍ଶ), ଅହଙ୍କାର, ମହତ୍ ଓ ପ୍ରକୃତି ।

ଚତୁର୍ବେଦ—ରକ୍, ସାମ, ଯଜୁ ଓ ଅଥର୍ବ ଏହି ଚାରି ବେଦ ।

ଚତୁର୍ବ୍ୟୁତ—କୃଷ୍ଣ, ବଳରାମ, ପ୍ରଦ୍ୟୁମ୍ନ ଓ ଅନିରୁଦ୍ଧ ଏହି ଚତୁର୍ବଳ
ବିଷ୍ଣୁ ।

ଚତୁର୍ମାସ୍ୟା—ଆଷାଢ଼, ଶ୍ରାବଣ, ଭାଦ୍ରବ ଓ ଆଶ୍ୱିନ ଏହି
ଚାର ମାସ ।

ଚତୁର୍ଯୁଗ—ସତ୍ୟ, ତ୍ରେତା, ଦ୍ୱାପର ଓ କଳ ଏହି ଚାର ଯୁଗ ।

ଚତୁଃ ସମ୍ରାଜ୍ୟ—ରୁରଜଣ ପ୍ରସିଦ୍ଧ ଧର୍ମପ୍ରବୃତ୍ତକଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ
ରୁରଟି ପ୍ରଧାନ ଧର୍ମ ସମ୍ରାଜ୍ୟ; ଯଥା—ରାମାନୁଜ
ସ୍ୱାମୀଙ୍କର ଶ୍ରୀ ସମ୍ରାଜ୍ୟ, ମଧ୍ୱାରୂପ୍ୟଙ୍କର ମାଧ୍ୱ ବା
ଚତୁର୍ଯୁଗ ସମ୍ରାଜ୍ୟ, ବିଷ୍ଣୁସ୍ୱାମୀଙ୍କର ରୁଦ୍ରସମ୍ରାଜ୍ୟ ଓ
ନିମ୍ବାଦିତ୍ୟାରୂପ୍ୟଙ୍କର ସନକ ସମ୍ରାଜ୍ୟ ।

ଛ

ଛଅ ରତ୍ନ—ଗ୍ରୀଷ୍ମ, ବର୍ଷା, ଶରତ୍, ହେମନ୍ତ, ଶୀତ ଓ ବସନ୍ତ ।

ଛଅରାଗ—ଶ୍ରୀ, ବସନ୍ତ, ପଞ୍ଚମ, ଭୈରବ, ମେଘ ଓ ନଟ-
ନାରାୟଣ ।

ଛତଣ ରାଗିଣୀ—ଛଅ ରାଗରୁ ପ୍ରତ୍ୟେକର ଛଅଟି ଲେଟାଏଁ
ରାଗିଣୀ; ଯଥା:—

ଶ୍ରୀ ରାଗର—ମାଳଶ୍ରୀ, ଟିବେଶୀ, ଗୌରୀ, କେଦାରୀ,
ମଧୁମାଧ୍ୟା ଓ ପାହାଡ଼ିକା ।

ବସନ୍ତ ରାଗର—ଦେଶୀ, ଦେବଗିରୀ, ବରଟୀ, ତୋଡ଼ିକା,
ଲଳିତା ଓ ହିନ୍ଦୋଳୀ ।

ଭୈରବ ରାଗର—ଭୈରବୀ, ଗୁଢ଼ରୀ, ରାମକରୀ, ଗୁଣକରୀ,
ବାଜାଳୀ ଓ ସୈନ୍ଧବୀ ।

ପଞ୍ଚମ ରାଗର—ବରଣୀ, ଭୂପାଳୀ, କଞ୍ଚୁରୀ, ବଡ଼ହଂସିକା,
ମାଳବୀ ଓ ପଞ୍ଚମଞ୍ଜରୀ ।

ମେଘସର—ମଲ୍ଲୀରା, ସୌରଟୀ, ସାବେରୀ, କୌଶିକ,
ଗାରାରୀ ଓ ହରତୃଜାରୀ ।

ନଟନାରାୟଣ ରାଗର—କାମୋଦୀ, କଲ୍ୟାଣୀ, ଆଭରୀ,
ନାଟିକା, ସାରଙ୍ଗୀ ଓ ନଟହମ୍ପିରୀ ।

ରାଗ ଓ ରାଗିଣୀମାନଙ୍କ ବିଷୟରେ ମତଭେଦ ଦେଖାଯାଏ ।

ତ

ତ କିଟୁ—ଶୁଣ୍ଠି, ପିମ୍ପଳ ଓ ମରତର ସମାହାର ।

ତ କିଞ୍ଚକ—କଣ୍ଟାମିଝୁ, ଗୋଷ୍ଠର ଓ ସୁଗ୍ରା ବୃକ୍ଷ ।

ତ କାଳ—ତନିକାଳ; ବର୍ତ୍ତମାନ, ଭୂତ ଓ ଭବିଷ୍ୟତ ।

ତ କୁଳ—ମନୁଷ୍ୟର ସମ୍ପର୍କୀୟ ତନି ବଂଶ; ପିତୃକୁଳ, ମାତୃକୁଳ
ଓ ଶ୍ୱଶୁରକୁଳ ।

ତ କୁଟ—ଯୋଗଶାସ୍ତ୍ରରେ ବର୍ଣ୍ଣିତ ଶରୀରଭ୍ୟନ୍ତରସ୍ଥ ସ୍ଥାନବିଶେଷ ।

ତ କ୍ଷାର—ଯବକ୍ଷାର, ସାବକ୍ଷାର ଓ ଟାଙ୍ଗଣା ।

ତ ଗୁଣ—ସତ୍ତ୍ୱ, ରଜଃ ଓ ତମଃ ଏହି ତନି ଗୁଣ ।

ତ ତାପ—ପୃଥିବୀରେ ମନୁଷ୍ୟ ଭୋଗ କରୁଥିବା ତନି ବିଧି ସାଂସାରିକ
ଦୁଃଖ; ଯଥା—ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ, ଆଧ୍ୟତ୍ମିକ, ଆଧ୍ୟଦୈବିକ ।

ତ ଦଣ୍ଡ—ବାଗ୍‌ଦଣ୍ଡ, ମନୋଦଣ୍ଡ ଓ କାୟଦଣ୍ଡ (ସନ୍ନ୍ୟାସାଶ୍ରମର
ଲକ୍ଷଣସମ୍ବନ୍ଧ) ।

ତ ଦଶା—ବାଲ୍ୟ, ଯୌବନ ଓ ଜରା—ମନୁଷ୍ୟର ଏହି ତନି
ଅବସ୍ଥା ।

ତ ଦେବ—ବ୍ରହ୍ମା, ବିଷ୍ଣୁ ଓ ମହେଶ୍ୱର ।

ତ ଦୋଷ—ବାତ, ପିତ୍ତ ଓ କଫଜନିତ ଶାରୀରିକ ବିକାର ।

ତ ନାଥ—ବ୍ରହ୍ମା, ବିଷ୍ଣୁ ଓ ମହେଶ୍ୱର ।

ଶି ପଥ }
 ଶି ପିଟକ } — ବୁଦ୍ଧଦେବଙ୍କ ଉପଦେଶସମ୍ବଳିତ ଧର୍ମଗ୍ରନ୍ଥ; ଏହା

ସୂକ୍ଷ୍ମପିଟକ, କଳସୂକ୍ଷ୍ମପିଟକ ଓ ଅଭିଧର୍ମପିଟକ—ଏହି ତିନି-
 ଭାଗରେ ବିଭକ୍ତ ।

ଶି ପୁର—ସ୍ୱର୍ଗ, ମର୍ତ୍ତ୍ୟ ଓ ପାତାଳ ଏହି ତିନିପୁର ।

ଶି ପଳା—ହରିଡ଼ା, ବାହାଡ଼ା ଓ ଅଁଳା ଏହି ତିନି ପଳର
 ସମାହାର ।

ଶି ବର୍ଗ—ଧର୍ମ, ଅର୍ଥ ଓ କାମ ।

ଶି ବର୍ଣ୍ଣ—ବ୍ରାହ୍ମଣ, କ୍ଷତ୍ରିୟ ଓ ବୈଶ୍ୟ ।

ଶି ବେଶୀ—ଗଙ୍ଗା, ଯମୁନା ଓ ସରସ୍ୱତୀର ସଙ୍ଗମସ୍ଥଳ ।

ଶି ବେଦ—ରୁକ୍, ସାମ ଓ ଯଜୁଃ ଏହି ତିନି ବେଦ ।

ଶି ଭୁବନ—ଶି ପୁର (ଦେଶ) ।

ଶି ମଦ—ମୁଥା, ଚନ୍ଦନ ଓ ବଡ଼ଙ୍ଗର ସମାହାର; ବିଦ୍ୟା, ଧନ
 ଓ କୁଳଗତ ଗର୍ବ ।

ଶି ମଧୁ—ଦୁଗଧ, ଚନ୍ଦନ ଓ ମଦ୍ଧ ।

ଶି ମାର୍ଗ—ସ୍ୱର୍ଗ, ମର୍ତ୍ତ୍ୟ ଓ ପାତାଳ ।

ଶି ମୁନି—ପାଣିନି, କାଟ୍ୟାୟନ ଓ ପତଞ୍ଜଳି ।

ଶି ମୂର୍ତ୍ତି—ବ୍ରହ୍ମା, ବିଷ୍ଣୁ ଓ ଶିବ ।

ଶି ଯାନ—ବୌଦ୍ଧ ଧର୍ମର ତିନିଶାଖା; ଯଥା—ମହାଯାନ,
 ମଧ୍ୟମଯାନ ଓ ହୀନଯାନ ।

ଶି ଯୁଗ—ସତ୍ୟ, ତ୍ରେତା ଓ ଦ୍ୱାପର ଏହି ତିନି ଯୁଗ ।

ଶି ରହ—ବୌଦ୍ଧ ଧର୍ମର ବୁଦ୍ଧ, ଧର୍ମ ଓ ସଦ୍ଧ ଏହି ତିନିରହ ।

ଶି ଲିଙ୍ଗ—ସ୍ତ୍ରୀଲିଙ୍ଗ, ପୁଂଲିଙ୍ଗ ଓ କ୍ଳବଲିଙ୍ଗ ।

ଶି ଲୋକ—ଶି ପୁର (ଦେଶ) ।

ବି ଶକ୍ତି—ଇଚ୍ଛା, ଜ୍ଞାନ ଓ ହିୟା ଏହି ତିନି ଶକ୍ତି; ପ୍ରଭବ,
ଉତ୍ପାଦ ଓ ମନ୍ତ୍ର ।

ବି ଶର୍କର—ଶାକର, ଗୁଡ଼ ଓ ମିଶ୍ରି ।

ବି ସର୍ୟା—ସକାଳ, ଦି ପ୍ରହର ଓ ସାୟଂକାଳ ।

ବି ସିତା—ବି ଶର୍କର (ଦେଖ) ।

ବି ସୁଗନ୍ଧ—ଅଳେଇଚ, ତାଳଚିନି ଓ ତେଜପତ୍ରର ସମାହାର ।

ବି ସ୍ବର—ଜ୍ୟୋତିଷଶାସ୍ତ୍ରର ତିନୋଟି ଶାଖା; ଯଥା—ଗଣିତ,
ସହିତା ଓ ହୋର ।

ବି ସ୍ଥାନ—ଜାଗ୍ରତ, ସ୍ବପ୍ନ ଓ ସୁଷୁପ୍ତି ଏହି ତିନି ଅବସ୍ଥା ।

ବେତାଗି—ଦକ୍ଷିଣ, ଗାର୍ବପତ୍ୟ ଓ ଆହବନାୟୁ ଏହି ତିନି ପ୍ରକାର
ଅଗ୍ନି ।

ବୈ ସ୍ବର୍ଯ୍ୟ—ଉଦାତ୍ତ, ଅନୁଦାତ୍ତ ଓ ସ୍ବରିତ ।

ବ୍ୟଞ୍ଜନ—କାଳାଞ୍ଜନ, ରସାଞ୍ଜନ ଓ ପୁଷ୍ପାଞ୍ଜନ ।

ଦ

ଦଶ ଅବତାର—ପୃଥ୍ବୀରେ ବିଷ୍ଣୁଙ୍କର ଦଶଥର ଜୀବରୂପ ଧାରଣ;
ଯଥା—ମତ୍ସ୍ୟ, କଚ୍ଛପ, ବରହ, ବାମନ, ନୃସିଂହ,
ପରଶୁରାମ, ରାମ, ବଳରାମ, ବୁଦ୍ଧ ଓ କଳ୍କୀ ।

ଦଶ କର୍ମ—ଆର୍ଯ୍ୟମାନଙ୍କର ଅନୁଷ୍ଠେୟ ଦଶବିଧ ସଂସ୍କାର;
ଯଥା—ଗର୍ଭାଧାନ, ପୁଂସବନ, ସୀମନ୍ତୋନ୍ନୟନ,
ଜାତକର୍ମ, ନାମକରଣ, ନିଷ୍କ୍ରାମଣ, ଅନ୍ନପ୍ରାଣନ,
ଚୂଡ଼ାକରଣ, ଉପନୟନ, ସମାବର୍ତ୍ତନ ବା ବିବାହ ।

ଦଶ ଦଶା—ମାନବ ଜୀବନର ଦଶ ଅବସ୍ଥା; ଯଥା—ଗର୍ଭବାସ,
ଜନ୍ମ, ବାଲ୍ୟ, କୌମାର, ପ୍ରୌଢ଼ଶ୍ର, ଯୌବନ, ସ୍ଥାବିର୍ଯ୍ୟ,

ଜରା, ପ୍ରାଣରୋଧ ଓ ପ୍ରାଣନାଶ । କ୍ରମାତ୍ମର ବ୍ୟକ୍ତିର
ଦଶ ଅବସ୍ଥା, ଯଥା—ଅଭିଳାଷ, ଚିନ୍ତା, ସ୍ମୃତି,
ଗୁଣକଥନ, ଉଦ୍‌ବେଗ, ପ୍ରଳାପ, ଉନ୍ମାଦ, ବ୍ୟାଧି, ଜଡ଼ତା
ଓ ମୃତ୍ୟୁ । ଭକ୍ତର ଦଶ ଅବସ୍ଥା; ଯଥା—ଶ୍ରବଣ, ଗର୍ଭନ,
ସ୍ମରଣ, ଅର୍ଚ୍ଚନା, ବନ୍ଦନା, ପଦ ସେବନ, ଦାସ୍ୟ, ସଖ୍ୟ,
ନିବେଦନ ଓ ସ୍ଥରଭାବ ।

ଦଶ ଦାନ—ମନୁଷ୍ୟର ମୁମୂର୍ଷୁ ଅବସ୍ଥାରେ କରାଯିବା ଦଶବିଧ
ଦ୍ରବ୍ୟର ଦାନ; ଯଥା—ଗୋ, ଭୂମି, କାଞ୍ଚନ, ବସ୍ତ୍ର,
ଲୌହ ବା ଶାଳଗ୍ରାମ ଶିଳା, ତାମ୍ର ବା ଅନ୍ୟ ରାଗି,
ଯବ, ଜଳପାତ୍ର ଓ ବ୍ୟଜନ ।

ଦଶଦିକ୍ (ଗ)—ଉତ୍ତର, ଦକ୍ଷିଣ, ପୂର୍ବ, ପଶ୍ଚିମ, ଅଗ୍ନି, ବାୟୁ,
କ୍ଷୀଣ, ନୈର୍ଋତ, ଉର୍ଦ୍ଧ୍ବ ଓ ଅଧଃ ।

ଦଶଦିକ୍ (ଗ) ପାଳ—ଦଶ ଦିଗର ରକ୍ଷାକାରୀ ଦଶ ଦେବତା;
ଯଥା—ପୂର୍ବ ଦିଗର ଇନ୍ଦ୍ର, ଦକ୍ଷିଣ ଦିଗର ଯମ, ପଶ୍ଚିମ
ଦିଗର ବରୁଣ, ଉତ୍ତର ଦିଗର କୃତ୍ବେର, ବାୟୁ କୋଣର
ମରୁତ୍, କ୍ଷୀଣାନ୍ୟ କୋଣର କ୍ଷୀଣ ବା ଶିବ, ଅଗ୍ନି
କୋଣର ଅଗ୍ନି, ନୈର୍ଋତ କୋଣର ନୈର୍ଋତ, ଉର୍ଦ୍ଧ୍ବର
ବ୍ରହ୍ମା ଓ ଅଧଃର ଅନନ୍ତ ।

ଦଶନାଡ଼ୀ—ଶରୀରସ୍ଥ ଦଶଟି ନାଡ଼ୀ; ଯଥା—କର୍ଣ୍ଣିକା, ପିତ୍ତଳା,
ସିଷ୍ଟମୁନା, ଗାନ୍ଧାରୀ, ହସ୍ତିଜହ୍ନା, ପୂଷା, ଯଶସ୍ବିନୀ,
ଅଳମୁଷା, କୁହୁ ଓ ଶଙ୍ଖିନୀ ।

ଦଶନାମୀ ସନ୍ନ୍ୟାସୀ—ଦଶ ବିଭିନ୍ନ ଉପାଧିଯୁକ୍ତ ସନ୍ନ୍ୟାସୀମାନଙ୍କର
ସମ୍ପ୍ରଦାୟ । ଏହି ଉପାଧିଗୁଡ଼ିକ ହେଉଛି—ଘର୍ଥ, ଆଶ୍ରମ,

ବନ, ଅରଣ୍ୟ, ଗିରି, ପବନ, ସାଗର, ସରସ୍ୱତୀ,
ଭାରତୀ ଓ ପୁଷ୍ପ ।

ଦଶ ବିଶ୍ୱଦେବ—ବସୁ, ସତ୍ୟ, ହିତୁ, ଦକ୍ଷ, କାମ, କାଳ, ଧୃତି,
କୁରୁ, ପୁରୁରବା ଓ ମାତ୍ରବ ।

ଦଶ ମହାବିଦ୍ୟା—ତନ୍ତ୍ରୋକ୍ତ ମହାଶକ୍ତି ବା ଦୁର୍ଗାଙ୍କର ଦଶବିଧ
ମୂର୍ତ୍ତି; ଯଥା—କାଳୀ, ତାରା, ଶୋଭିଣୀ, ଭୁବନେଶ୍ୱରୀ,
ଭୈରବୀ, ଛନ୍ଦମତୀ, ଧୂମାବତୀ, ବଗଳା, ମାତଙ୍ଗୀ ଓ
କମଳା ବା ରଞ୍ଜିତଜେଶ୍ୱରୀ ।

ଦଶମୂଳ—ବେଳ, ଗନ୍ଧାରୀ, ପ୍ରଣୟିଣୀ, ଅଗବଧୁ, ପାଟେଲି,
ଶାଳପର୍ଣ୍ଣୀ, କୃଷ୍ଣପର୍ଣ୍ଣୀ, ବୃହତୀ, ଅକ୍ଷୟିଣୀ ଓ ଗୋକ୍ଷୁର ।

ଦଶରୂପକ—ନାଟକ, ପ୍ରକରଣ, ଭାଷା, ଡିମ୍ବ, ବ୍ୟାୟାକର,
ସମବକାର, ଇନ୍ଦ୍ରାମୃତ, ଅଙ୍କ, ଶତ୍ରୁ ଓ ପ୍ରହସନ ଏହି
ଦଶପ୍ରକାର ଦୃଶ୍ୟ କାବ୍ୟ ।

ଦଶ ସଂହାର—ଦଶକର୍ମ (ଦେଖ)

ଦ୍ୱାଦଶ ବନ—ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କର ବାରଗୋଟି ଲୀଳାକାନନ; ଯଥା—
ମଧୁ, ତାଳ, କୁମୁଦ, ବହୁଳା, କାମ୍ୟ, ଶଦ୍ଧର, ବୃନ୍ଦା,
ଭଦ୍ରା, ବିଲ୍ୱ, ଲୌହ, ଭାଣ୍ଡୀର ଓ ମହାବନ ।

ଦ୍ୱାଦଶ ମନ୍ଦ୍ୟ—ବାର ପ୍ରକାର ମନ୍ଦ୍ୟ; ଯଥା—ପାନସ, ଦ୍ରାକ୍ଷା,
ମାଧୁକ, ଖାର୍ଜୁର, ତାଳ, ଐଷବ, ମାଧୁକ, ଗୁଡ଼ଜ,
ଟଙ୍କମାଧୁକ, ମୈରେୟ, ନାରିକେଳ ଓ ସୁର ।

ଦ୍ୱାଦଶ ମଳ—ଶରୀରରୁ ବହିର୍ଗତ ବାର ପ୍ରକାରର ମଇଳା;
ଯଥା—ବସା, ଶୁଦ୍ଧି, ଅମୃତ, ମଜ୍ଜା, ମୂତ୍ର, ବିଷ୍ଣୁ, ନିଶ,
କର୍ତ୍ତୃମଳ, ଶ୍ଳେଷ୍ମା, ଅସ୍ଥି, ନେତ୍ରମଳ ଓ ସ୍ୱେଦ ।

ଦ୍ଵାଦଶସାହା—ଶ୍ରୀ ଜଗନ୍ନାଥ ମହାପ୍ରଭୁଙ୍କର ବାରଗୋଟି ପ୍ରସିଦ୍ଧ
ଯାହା; ଯଥା—ଅକ୍ଷୟ ଚୂଡ଼ାୟା, ଦେବସ୍ନାନ ପୂର୍ଣ୍ଣିମା,
ଶ୍ରୀଗୁଣ୍ଡିଚା, ହରିଶୟନ ଏକାଦଶୀ, ଶ୍ରାବଣ ସଂକ୍ରାନ୍ତି,
ପାଣ୍ଡୁପରିବର୍ତ୍ତନ ଏକାଦଶୀ, ଦେବୋତ୍ଥାପନ ଏକାଦଶୀ,
ପ୍ରାବରଣ ଷଷ୍ଠୀ, ପୁଷ୍ୟାଭିଷେକ, ମକର ସଂକ୍ରାନ୍ତି, ଦୋଳ
ପୂର୍ଣ୍ଣିମା ଓ ଦମନକ ଚତୁର୍ଦ୍ଦଶୀ ।

ଦ୍ଵାଦଶ ସୂର୍ଯ୍ୟ—ଦ୍ଵାଦଶାଦିତ୍ୟ (ଦେଶ)

ଦ୍ଵାଦଶାଦିତ୍ୟ—ଶାସ୍ତ୍ର ମତରେ ସୂର୍ଯ୍ୟଙ୍କର ଦ୍ଵାଦଶବିଧ ରୂପ;
ଯଥା—ବାର, ଆମ୍ବୁ, ବିବସ୍ବାନ୍, ଅର୍ଯ୍ୟମା, ପୁଷା,
ଭିଷ୍ମା, ସବିତା, ଭଗ, ଧାତା, ବିଧାତା, ବରୁଣମିତ୍ର ଓ
ଭରୁନ୍ଦମ ।

ନ

ନବକୁମାରୀ—କୁମାରିକା, ନିମୃତ୍ତି, କଲ୍ୟାଣୀ, ରେହଣୀ, କାଳୀ,
ଚଣ୍ଡିକା, ଶାମ୍ବରୀ, ଦୁର୍ଗା ଓ ସୁଭଦ୍ରା ।

ନବଶକ୍ତି ମେଦିନୀ—ପୁରାଣ ମତରେ ପୃଥିବୀର ନଅଗୋଟି ବିଭାଗ;
ଯଥା—ଭରତ, ଇଳାବୃତ୍ତି, କିଂପୁରୁଷ, ଭଦ୍ର, କେତୁମାନ,
ହରି, ହିରଣ୍ୟ, ରମ୍ୟ ଓ କୁଶ ।

ନବବ୍ରହ୍ମ—ହିନ୍ଦୁ ଜ୍ୟୋତିଷ ମତରେ ନଅ ଗୋଟି ପ୍ରସିଦ୍ଧ ବ୍ରହ୍ମ;
ଯଥା—ରବି, ଚନ୍ଦ୍ର, ମଙ୍ଗଳ, ବୁଧ, ବୃହସ୍ପତି, ଶୁକ୍ର,
ଶନି, ରାହୁ ଓ କେତୁ ।

ନବ ଦୁର୍ଗା—ଦୁର୍ଗାଙ୍କର ପୁରାଣ ବର୍ଣ୍ଣିତ ନଅଟି ରୂପ; ଯଥା—
ପାର୍ବତୀ, ବ୍ରହ୍ମରାଣୀ, ଚନ୍ଦ୍ରଦେବୀ, କୁସୁମା, ସୁନ୍ଦରୀ,
କାତ୍ୟାୟନୀ, କାଳରାତ୍ରି, ମହାଗୌରୀ ଓ ସିଦ୍ଧିଦା ।

ନବଦ୍ବାର—ଶରୀରର ନଅଗୋଟି ଦ୍ବାର; ଯଥା—ଦୁଇ କଣ୍ଠ, ଦୁଇ
ଚକ୍ଷୁ, ଦୁଇ ନାସାୟୁଟ, ମୁଖ, ପାଦୁ ଓ ଉପସ୍ଥ ।

ନବ ଧାତୁ—ନଅ ଗୋଟି ଧାତୁ ଦ୍ରବ୍ୟ; ଯଥା—ସ୍ବର୍ଣ୍ଣ, ରୌପ୍ୟ,
ତାମ୍ର, ରଜ, ଲୌହ, ସୀସକ, କାଂସ୍ୟ, ଦସ୍ତା ଓ ପାରଦ ।

~~ନବଧାତୁ~~

ନବଧା ଉକ୍ତ—ଉକ୍ତର ନଅଗୋଟି ଅଙ୍ଗ; ଯଥା—ଶ୍ରବଣ, ଖର୍ତ୍ତନ,
ସ୍ମରଣ, ପଦସେବନ, ଅର୍ଚ୍ଚନା, ବନ୍ଦନା, ସଖ୍ୟା, ଦାସ୍ୟ,
ଓ ଆତ୍ମ ନିବେଦନ ।

ନବନିଧି—କୃବେରଙ୍କ ଉଣ୍ଡାରରେ ଥିବା ନଅ ପ୍ରକାରର ରତ୍ନ;
ଯଥା—ମୁକ୍ତା, ମାଣିକ୍ୟ, ବୈଦୁର୍ଯ୍ୟ, ଗୋମେଦ, ବଜ୍ର
ବା ସ୍ଫରକ, ବିଦ୍ରୁମ ବା ପ୍ରବାଳ, ପଦ୍ମରାଗ, ମରକତ ଓ
ମାଳକାନ୍ତ ।

ନବ ବିଷ—ବସ୍ତୁନାଭ, ହାରିଦ୍ରକ, ସପ୍ତକ, ପ୍ରଘପନ,
ସୌରାଷ୍ଟ୍ରକ, ଶୃଙ୍ଗକ, କାଳକୂଟ, ହଳାହଳ ଓ ବ୍ରହ୍ମାପୁଷ୍ପ ।

ନବରତ୍ନ—ବିନ୍ଦୁମାଦତ୍ୟଙ୍କ ରଜସଭାରେ ଥିବା ନଅ ଜଣ ପ୍ରସିଦ୍ଧ
ପଣ୍ଡିତ; ଯଥା—ଧନ୍ବନ୍ତରୀ, ଶପଥକ, ଅମରସିଂହ, ଶଙ୍କୁ,
ବେତାଳ ଭଟ୍ଟ, ଦଟକପର, କାଳିଦାସ, ବରାହମିହିର ଓ
ବରରୁଚି । ମୁକ୍ତା, ମାଣିକ୍ୟ, ବୈଦୁର୍ଯ୍ୟ, ଗୋମେଦ, ବଜ୍ର,
ବିଦ୍ରୁମ, ପଦ୍ମରାଗ, ମରକତ ଓ ମାଳକାନ୍ତ ।

ମୁକ୍ତା ମାଣିକ୍ୟ ବୈଦୁର୍ଯ୍ୟ ଗୋମେଦାନ୍ ବଜ୍ର ବିଦ୍ରୁମୌ
ପଦ୍ମରାଗଂ ମରକତଂ ମାଳଶ୍ଵେତ ଯଥାକ୍ରମାତ୍ । (ତନ୍ତ୍ରସାର)

ନବନିଧି (ଦେଖ)

ନବ ରସ—ଅଳଙ୍କାର ଶାସ୍ତ୍ରରେ ବର୍ଣ୍ଣିତ ନଅ ପ୍ରକାରର ରସ;
ଯଥା—ଶୃଙ୍ଗାର, ହାସ୍ୟ, କରୁଣ, ରୌଦ୍ର, ବୀର, ଭୟାନକ,
ଗଭୀର, ଅଭୂତ ଓ ଶାନ୍ତ ।

ନବ ଲକ୍ଷଣ—ବାହୁଣର ନଅ ଗୋଟି ଲକ୍ଷଣ ବା ଚିହ୍ନ; ଯଥା—
ଆରୁର, ବିନୟ, ବିଦ୍ୟା, ପ୍ରତିଷ୍ଠା, ଶାର୍ପଦର୍ଶନ, ନିଷ୍ଠା,
ବୃତ୍ତି, ତପ ଓ ଦାନ ।

ନବ ଶକ୍ତି—ହିନ୍ଦୁ ପୁରାଣ ମତରେ ବିଶ୍ୱନାଥଶକ୍ତିଙ୍କର ଶୀ
ନଅଗୋଟି ଶକ୍ତିରୂପିଣୀ ଦେବତା; ଯଥା—ପ୍ରଭା, ମାୟା,
ଜୟା, ସୁଷ୍ଟା, ବିଶୁଦ୍ଧା, ନନ୍ଦନା, ସୁପ୍ରଭା, ବିଜୟା ଓ
ସର୍ବସିଦ୍ଧିଦା ।

ନବ ଶାୟକ—ନଅଟି 'ହାଟୁଆ ଜାତି; ଯଥା—ଗଉଡ଼, ତେଲ,
ଚନ୍ଦ୍ରୀ, ଭଣ୍ଡାରୀ, ମାଳ, ଗୁଡ଼ିଆ, କୁନ୍ଦାର, କମାର ଓ
ପାନର ।

ପ

ପଞ୍ଚ ଅଙ୍ଗୁଳ—ଅଙ୍ଗୁଷ୍ଠ (ବୁଢ଼ା ଆଙ୍ଗୁଳି), ଚର୍ଜନ (ବଣି ଆଙ୍ଗୁଳି),
ମଧ୍ୟମା (ମଝି ଆଙ୍ଗୁଳି), ଅନାମିକା (ପରି ଆଙ୍ଗୁଳି) ଓ
କନିଷ୍ଠା (କାଣି ଆଙ୍ଗୁଳି) ।

ପଞ୍ଚ କନ୍ୟା—ଗୌତମପତ୍ନୀ ଅହଲ୍ୟା, ପାଣ୍ଡବମାନଙ୍କ ପତ୍ନୀ
ଦ୍ରୌପଦୀ, ବାଳୀପତ୍ନୀ ତାରା, ପଣ୍ଡୁପତ୍ନୀ କୁନ୍ତୀ ଓ
ରାବଣପତ୍ନୀ ମନ୍ଦୋଦରୀ ।

ପଞ୍ଚ କର୍ମ—ଗୃହର ଅତ୍ୟାବଶ୍ୟକ ପାଞ୍ଚଟି ଦ୍ରବ୍ୟ; ଯଥା:—ଚୂର୍ଣ୍ଣୀ, ଚକ
ଓ ଶିଳ, ପହଁରା, ଡିଙ୍କି ଓ ଜଳକୁମ୍ଭ ।

ପଞ୍ଚ କଲ୍ୟାଣ (ଶୀ)—ଯେଉଁ ଘୋଡ଼ାର ଚାରିଗୋଡ଼ ଓ କପାଳରେ
ଧଳା ଲେମ ଥାଏ ।

ପଞ୍ଚ କଷାୟ—ଜାମ୍ବୁ, ଶିମିଳ, ବାଡ଼ଅଁଳା, ବଉଳ ଓ ବରକୋଳ
ଏହି ଗଛମାନଙ୍କର ବଳଳର କ୍ଷାୟ ।

ପଞ୍ଚକୃତ୍ୟ—ଉତ୍ତରୀୟ ପୃଷ୍ଠି ସମ୍ବନ୍ଧେ ପାଞ୍ଚ ଗୋଟି କର୍ମ; ଯଥା—
ପୃଷ୍ଠି, ସ୍ଥିତି ବା ପାଳନ, ଧୂଂସ ବା ସଂହାର, ଉତ୍ତେଜକ ଓ
ଅନୁଗ୍ରହ ।

ପଞ୍ଚ କୋଳ—ଗୁରୁ, ଚିତା, ପିପ୍ପଳ, ପିପ୍ପଳମୂଳ ଓ ଶୁଣ୍ଠି ।

ପଞ୍ଚ କୋଷ—ବେଦାନ୍ତ ମତରେ ଆତ୍ମାର ପାଞ୍ଚୋଟି ଆବରଣ;
ଯଥା—ଅନ୍ତରାତ୍ମା କୋଷ, ପ୍ରାଣମୟ କୋଷ, ମନୋମୟ
କୋଷ, ବଜ୍ରାନ୍ତ କୋଷ ଓ ଆନନ୍ଦ କୋଷ ।

ପଞ୍ଚ ଗଙ୍ଗା—ଗଙ୍ଗା, ଗୋମତୀ, କୃଷ୍ଣାବେଣୀ, ଅଶୃଣ୍ଣା ଓ କାବେରୀ
ଏହି ପଞ୍ଚ ନଦୀ ।

ପଞ୍ଚ ଗବ୍ୟ—ଗୋରୁଠାରୁ ଲବ୍ଧ ପାଞ୍ଚ ଗୋଟି ପଦାର୍ଥ, ଅର୍ଥାତ୍
ଦୁଗ୍ଧ, ଦଧି, ଦହି, ଗୋମୂତ୍ର ଓ ଗୋମୟର ମିଶ୍ରଣରେ
ପ୍ରସ୍ତୁତ ଗବ୍ୟ ।

ପଞ୍ଚଗୁଣ—ପଦାର୍ଥର ପାଞ୍ଚଗୋଟି ଇନ୍ଦ୍ରିୟ ଗ୍ରାହ୍ୟ ଗୁଣ; ଯଥା—ରୂପ,
ରସ, ଗନ୍ଧ, ସ୍ପର୍ଶ ଓ ଶବ୍ଦ ।

ପଞ୍ଚଗୌଡ଼—ଗଡ଼, ବରେନ୍ଦ୍ର, ବଙ୍ଗ, ବାଗର ଓ ମିଥୁଳା ।
(ମତାନ୍ତରେ) ସାରସ୍ୱତ, କାନ୍ୟକୁବ୍ଜ, ଗୌଡ଼, ମୈଥୁଳ
ଓ ଉତ୍କଳ ।

ପଞ୍ଚଚକ୍ଷୁ—ମାଂସଚକ୍ଷୁ, ଧର୍ମଚକ୍ଷୁ, ପ୍ରଜ୍ଞାଚକ୍ଷୁ, ଦିବ୍ୟଚକ୍ଷୁ ଓ
ବୁଦ୍ଧିଚକ୍ଷୁ ।

ପଞ୍ଚଜନ—ପାଞ୍ଚ ପ୍ରକାରରେ ଜାତ ପ୍ରାଣୀ; ଯଥା—ଜରାୟୁଜ,
ଅଣ୍ଡଜ, ସ୍ୱେଦଜ, ଉଷ୍ମଜ ଓ ଉଦ୍ଭିଜ୍ଜ ।

ପଞ୍ଚଜାତି—ବ୍ରାହ୍ମଣ, କ୍ଷତ୍ରିୟ, ବୈଶ୍ୟ, ଶୂଦ୍ର ଓ ନିଷାଦ ବା ଅନାୟ୍ୟ ।

ପଞ୍ଚତତ୍ତ୍ୱ—ସତ୍ତ୍ୱ, ଅପ୍, ତେଜ, ମରୁତ୍ ଓ ବ୍ୟୋମ ଏହି ପଞ୍ଚ
ମହାତତ୍ତ୍ୱର ସମାହାର । ତନ୍ତ୍ର ମତରେ ଗୁରୁ ତତ୍ତ୍ୱ,
ମନ୍ତ୍ର ତତ୍ତ୍ୱ, ମନସ୍ତତ୍ତ୍ୱ, ଦେବତତ୍ତ୍ୱ ଓ ଧ୍ୟାନ ତତ୍ତ୍ୱ ।

ପଞ୍ଚତନ୍ତ୍ର—ବିଷ୍ଣୁଶର୍ମାଙ୍କ ପ୍ରଣୀତ ପ୍ରସିଦ୍ଧ ଗ୍ରନ୍ଥ । ଏହାର ପାଞ୍ଚଟି
ବିଭାଗ ହେଉଛି—ମିତ୍ରଲଭ, ସୁହୃଦ୍‌ଭେଦ, ବିଗ୍ରହ, ସନ୍ଧ୍ୟା ।
କାକୋଲୁକାୟ ।

ପଞ୍ଚତନ୍ତ୍ରାବଳୀ—ସାଙ୍ଗ୍ୟମତରେ ସୂକ୍ଷ୍ମ ଅମିଶ୍ର ପଞ୍ଚଭୂତ—ରୂପ, ରସ,
ଗନ୍ଧ, ଶବ୍ଦ ଓ ସ୍ପର୍ଶ ।

ପଞ୍ଚତପଃ—ଗୁରୁ ପାଶୁରେ ଅଗ୍ନିସ୍ଥାପନ ପୂର୍ବକ ସୂର୍ଯ୍ୟଙ୍କ ତଳେ
ତପସ୍ୟା ।

ପଞ୍ଚତରୁ—ମନ୍ଦାର, ପାରିଜାତ, ସନ୍ତାନ, କଳ୍ପବୃକ୍ଷ ଓ ହରିଚନ୍ଦନ
ଏହି ପାଞ୍ଚୋଟି ସ୍ୱର୍ଗୀୟ ବୃକ୍ଷ ।

ପଞ୍ଚତନ୍ତ୍ର—ନିମ୍ବ, ଗୁଳୁଚି, ବାସଙ୍ଗ, ଶୁଣ୍ଠି ଓ ଚିରେଇତାର
ସମ୍ମିଶ୍ରଣ ।

ପଞ୍ଚତୀର୍ଥ—ବାରଣସୀର ପାଞ୍ଚଗୋଟି ପ୍ରସିଦ୍ଧ ତୀର୍ଥସ୍ଥାନ; ଯଥା—
ଜ୍ଞାନବାପୀ, ନନ୍ଦକେଶ୍ବର, ତାରକେଶ୍ବର, ମହାକାଳେଶ୍ବର
ଓ ଦଣ୍ଡପାଣି । ପୁରୀ ଧାମର ପାଞ୍ଚଗୋଟି ପ୍ରସିଦ୍ଧ ସ୍ଥାନ,
ଯଥା—ମାର୍କଣ୍ଡେୟ, ଶୈବଗଙ୍ଗା, ସ୍ବେଦଶୀକୁଣ୍ଡ, ସମୁଦ୍ର
ଓ ଇନ୍ଦ୍ରଦ୍ୟୁମ୍ନ ।

ପଞ୍ଚତୃଣ—କୃଣ, କାଶତଣ୍ଡି, ଅଶଶୁଆ, କାଣ୍ଡଶର ଓ ଆମ୍ବ ଏହି
ପାଞ୍ଚଗୋଟି ତୃଣଜାତୀୟ ଗୁଳ୍ମର ସମାହାର ।

ପଞ୍ଚଦାନ—ଗୋ, ଭୂମି, କାଞ୍ଚନ, ଶାଳଗ୍ରାମ ଓ ଅନ୍ନର ଦାନ ।

ପଞ୍ଚଦେବତା—ସୂର୍ଯ୍ୟ, ଗଣେଶ, ପାଦ୍ମା, ମହାଦେବ ଓ ବିଷ୍ଣୁ
ଏହି ପାଞ୍ଚ ଦେବତା ।

ପଞ୍ଚ ଦ୍ରାବକ—ଗୁଞ୍ଜା, ଟାଙ୍ଗଣା, ମହୁ, ଦିଅ ଓ ଗୁଡ଼ ଏହି ପାଞ୍ଚଟି
ଦ୍ରାବକ ପଦାର୍ଥ ।

ପଞ୍ଚ ଦ୍ରାବଡ଼—ମହାରାଷ୍ଟ୍ର, ତେଲଙ୍ଗ, କର୍ଣ୍ଣାଟ, ଗୁର୍ଜର ଓ ଦ୍ରାବଡ଼ ।

ପଞ୍ଚଧାନ୍ୟ—ପଞ୍ଚ ଶସ୍ୟ (ଦେଖ) ।

ପଞ୍ଚନଦ—ଶତଦ୍ରୁ, ବିପାସା, ଇରବଣୀ, ଚନ୍ଦ୍ରାଗା ଓ ବିତସ୍ତା
ଏହି ପାଞ୍ଚୋଟି ଉପନଦୀ ।

ପଞ୍ଚନାଥ—ଭାରତର ପ୍ରସିଦ୍ଧ ପାଞ୍ଚଗୋଟି ଦେବତା; ଯଥା—ପୁରୀର
ଜଗନ୍ନାଥ, ବଦରିକାର ବଦ୍ରିନାଥ, ଦ୍ଵାରକାର
ଦ୍ଵାରକାନାଥ, ରାମେଶ୍ଵରର ରାମନାଥ ଓ ଶ୍ରୀରଙ୍ଗପତ୍ତନର
ରଙ୍ଗନାଥ ।

ପଞ୍ଚ ନିମ୍ବ—ନିମ୍ବ ଗଛର ମୂଳ, ବକଳ, ପତ୍ର, ଫୁଲ ଓ ଫଳର
ସମାହାର ।

ପଞ୍ଚ ମାରଜନା—ପ୍ରଫାପ, ପଦ୍ମ, ବସନ, ଆମ୍ବ ଏହି ଚତୁର୍ବିଧ
ଦ୍ରବ୍ୟଦ୍ଵାରା ପୂଜାନନ୍ଦର ସାକ୍ଷୀଙ୍କ ପ୍ରଣାମ ।

ପଞ୍ଚ ପକ୍ଷୀ—ଶ୍ୟେନ, ପେଚକ, ବାୟୁସ, କୁକୁଟ ଓ ମୟୂର ।

ପଞ୍ଚପବନ—ପଞ୍ଚବାୟୁ (ଦେଖ)

ପଞ୍ଚ ପଦ୍ମ—ମାସ ମଧ୍ୟରେ ପାଞ୍ଚଟି ବିଶିଷ୍ଟ ଦିବସ; ଯଥା—ଅଷ୍ଟମୀ,
ଚତୁର୍ଦ୍ଦଶୀ, ଅମାବାସ୍ୟା, ପୂର୍ଣ୍ଣିମା ଓ ସନ୍ଧ୍ୟାନ୍ତ ।

ପଞ୍ଚ ପଲ୍ଲବ—ଆମ୍ବ, ଅଶ୍ଵତ୍ଥ, ବଟ, ପୁଷ୍ପ ଓ ଯଜ୍ଞଭଦ୍ରମୂର ଏହି
ପାଞ୍ଚଗୋଟି ଗଛର ପତ୍ର ।

ପଞ୍ଚ ପାଣ୍ଡବ—ଯୁଧିଷ୍ଠିର, ଭୀମ, ଅର୍ଜୁନ, ନକୁଳ ଓ ସହଦେବ
ଏହି ପାଞ୍ଚ ଜଣ ପଣ୍ଡୁପୁତ୍ର ।

ପଞ୍ଚ ପିତା—ଜନ୍ମ ଦାତା, ଗୃହ, ଶ୍ଵଶୁର, ଅନ୍ନଦାତା ଓ ଭୟସାତା ।
ଜନ୍ମଦାତା ଭୟସାତା ଯଥା କନ୍ୟା ବିବାହିତା
ଦକ୍ଷାଦାତାନ୍ନଦାତା ପଞ୍ଚୋତେ ପିତରଃ ସ୍ଵତଃ ।

ପଞ୍ଚପିତ୍ତ—ବରହ, ଛତ୍ର, ମହିଷ, ମହ୍ୟ ଓ ମୟୂରର ପିତ୍ତ ।

ପଞ୍ଚପୁଷ୍ପ—ଦେଶପୁରାଣ ମତରେ ଦେବତାଙ୍କର ପ୍ରିୟ ପାଞ୍ଚପ୍ରକାର
ଫୁଲ; ଯଥା—ଚମ୍ପା, ଆମ୍ବ, ଶମୀ, ପଦ୍ମ ଓ କନିଅର ।

ପଞ୍ଚପ୍ରାଣ—ଶରୀରସ୍ଥ ପାଞ୍ଚଗୋଟି ପ୍ରାଣ; ଯଥା—ପ୍ରାଣ, ଅପାନ, ବ୍ୟାନ, ଉଦାନ ଓ ସମାନ ।

ପଞ୍ଚବଟ—ଅଶ୍ୱତ୍ଥ, ବଲ୍ଲୀ, ବଟ, ଆମଳକ (ମତାନ୍ତରେ) ଧାନ୍ତୀ ଓ ଅଶୋକ ଏହି ପାଞ୍ଚଟି ବୃକ୍ଷ ।

ପଞ୍ଚବଟୀ—ପଞ୍ଚ ବଟର ସମାହାର । ପଞ୍ଚବଟ ଶ୍ୱେତିତ ହୋଇଥିବା ବନ (ପଞ୍ଚବଟ ଦେଶ) ।

ପଞ୍ଚବର୍ଗ—କ, ଚ, ଟ, ଡ, ପ ଏହି ପାଞ୍ଚଟି ବର୍ଗ ।

ପଞ୍ଚବର୍ଣ୍ଣ—ଧଳା, କଳା, ନାଲି, ହଳଦୀ ଓ ନୀଳ—ଏହି ପାଞ୍ଚ ରଙ୍ଗ ।

ପଞ୍ଚ ବଲ୍‌କଳ—ନ୍ୟଗ୍ରୋଧ, ଉଦୁମ୍ବର, ଅଶ୍ୱତ୍ଥ, ପୁଷ୍ପ ଓ ବେତସ ବୃକ୍ଷର ବଲ୍‌କଳ ।

ପଞ୍ଚବାଣ—କନ୍ଦର୍ପର ଅରବିନ୍ଦ, ଅଶୋକ, ଆମ୍ବ, ନିଆଳୀ ଓ ନୀଳୋତ୍ପଳ ଏହି ପାଞ୍ଚଗୋଟି ପୁଷ୍ପଯୁକ୍ତ ବାଣ । ସମ୍ମୋହନ, ଉନ୍ମାଦନ, ଶୋଷଣ, ତାପନ ଓ ସ୍ତମ୍ଭନ ଏହି ପାଞ୍ଚ ଶର ।

ପଞ୍ଚବାୟୁ—ପଞ୍ଚପ୍ରାଣ (ଦେଶ)

ପଞ୍ଚବିଂଶତି ଚକ୍ର—କ୍ଷିତି, ଅପ୍, ତେଜ, ମରୁତ, ବ୍ୟୋମ, ରୂପ, ରସ, ଗନ୍ଧ, ଶବ୍ଦ, ସ୍ପର୍ଶ, ଚକ୍ଷୁ, କର୍ଣ୍ଣ, ନାସିକା, ଜହ୍ନା, ଭ୍ରୁ, ହସ୍ତ, ପଦ, ମୁଖ, ପାୟୁ, ଉପସ୍ଥ, ପ୍ରକୃତି, ମନ, ବୁଦ୍ଧି, ଅହଙ୍କାର ଓ ସ୍ୱରୂପ ।

ପଞ୍ଚଭୂତ—ପୃଷ୍ଠିର ପାଞ୍ଚଗୋଟି ମୌଳିକ ଉପାଦାନ; ଯଥା—କ୍ଷିତି, ଅପ୍, ତେଜ, ମରୁତ ଓ ବ୍ୟୋମ ।

ପଞ୍ଚ ମକାର—ମତ୍ସ୍ୟ, ମାଂସ, ମଦ୍ୟ, ମୃଦ୍ଧା ଓ ମୈଥୁନ ।

ପଞ୍ଚ ମହାପାତକ—ବ୍ରହ୍ମହତ୍ୟା, ସୁରପାନ, ବ୍ରାହ୍ମଣ-ସ୍ତ୍ରୀମିତ୍ତ, ସୁବର୍ଣ୍ଣ ଗୌର୍ଯ୍ୟ ଓ ଗୁରୁପତ୍ନୀଗମନ ଏବଂ ଏହି ସବୁ ପାତକମାନଙ୍କ ସଂସ୍କରଣ ।

ପଞ୍ଚ ମହାପ୍ରାଣୀ—ଦେବ, ଗନ୍ଧର୍ବ, ମନୁଷ୍ୟ, ନାଗ (ମତାନ୍ତରେ
ଅସୁର) ଓ ପିତୃଗଣ ।

ପଞ୍ଚ ମହାବ୍ୟାଧି—ଅର୍ଶ, କୁଷ୍ଠ, ଯକ୍ଷ୍ମା, ପ୍ରମେହ ଓ ଉନ୍ମାଦ ।

ପଞ୍ଚ ମହାବ୍ରତ—ଅହଂସା, ଅସ୍ତେୟ, ସୁନୃତ, ବ୍ରହ୍ମଚର୍ଯ୍ୟ ଓ
ଅପରିଗ୍ରହ ।

ପଞ୍ଚ ମହାଭୂତ—ପଞ୍ଚଭୂତ (ଦେଶ) ।

ପଞ୍ଚ ମହାଯଜ୍ଞ—ବେଦାଧ୍ୟୟନ, ଅଗ୍ନିହୋତ୍ର, ପିତୃତର୍ପଣ, ଭୂତବଳି
ଓ ଅତିଥିପୂଜା ।

ପଞ୍ଚ ମହାଶକ୍ତି—ଶକ୍ତି, ଭେଷ୍ଟ, କାହାଳୀ, ତଳକା ଓ ଉନ୍ମୁରୁର ଧ୍ବନି ।

ପଞ୍ଚମୂର୍ତ୍ତି—ଆବାହନୀ, ସ୍ଥାପନା, ସନ୍ନିଧାପନା, ଓ ସମ୍ମୁଖୀକରଣୀ ।

ପଞ୍ଚମୁଖ—ଗୋ, ଗୁଗଳ, ମେଷ, ମହିଷ ଓ ଗର୍ଭର ମୁଖ ।

ପଞ୍ଚମୂଳ—ଶାଳପର୍ଣ୍ଣୀ, କୃଷ୍ଣପର୍ଣ୍ଣୀ, ଲଟାବୈକୋଳି, ଅଙ୍କୁରନ୍ତ ଓ
ଗୋକ୍ତୁର ଏହି ପାଞ୍ଚଟି ଲଘୁ ପଞ୍ଚମୂଳ ନାମରେ କଥିତ ।
ବେଲ, ପାଟେଲ, ଫଣଫଣା, ଗମ୍ଭାଣ୍ଡ ଓ ଅଗବଧୁ ଏହି
ପାଞ୍ଚଟି ବୃହତ୍ ପଞ୍ଚମୂଳ ନାମରେ ପରିଚିତ ।

ପଞ୍ଚରସ—ସ୍ଵରକ, ମୃଦ୍ଧା, ମାଳକାନ୍ତ, ପଦ୍ମରାଗ ଓ ବିଦ୍ଧୁମ ବା
ପ୍ରବାଳ । (ମତାନ୍ତରେ) ସୁବର୍ଣ୍ଣ, ରଜତ, ମୃଦ୍ଧା,
ରାଜାବର୍ଣ୍ଣ ଓ ପ୍ରବାଳ ।

ପଞ୍ଚଲବଣ—କାଚ, ସୈନ୍ଧବ, ସାମୁଦ୍ର, ବିଟ ଓ ସୌବର୍ଚ୍ଚଳ ଏହି
ପଞ୍ଚବିଧ ଲବଣ ।

ପଞ୍ଚଲୌହ—ସୁବର୍ଣ୍ଣ, ରଜତ, ତାମ୍ର, ରଞ୍ଜ ଓ ସୀସକ ଏହି
ପଞ୍ଚଧାତୁ ।

ପଞ୍ଚଶବ୍ଦ—ତନ୍ତ୍ରୀ, ତାଳ, ଝାଞ୍ଜି, ନାଗରା ଓ ତୁଣ୍ଡର ଶବ୍ଦ ।
ବେଦଧ୍ବନି, ବଦଧ୍ବନି, ଜୟଧ୍ବନି, ଶଙ୍ଖଧ୍ବନି ଓ ବାଦ୍ୟଧ୍ବନି ।

ପଞ୍ଚଶୟ—ଧାନ, ମୁଗ, ବର, ଯବ ଓ ଭଜ (ମହାନରେ)
ଧଳା ସୋରଷ ।

ପଞ୍ଚଶୀଳ—ଅଶୋକଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ପ୍ରବର୍ତ୍ତିତ ଓ ବୌଦ୍ଧଧର୍ମ ଦ୍ଵାରା
ସ୍ଵୀକୃତ ପାଞ୍ଚ ଗୋଟି ସାବଜମାନ ଶାନ୍ତସ୍ଥାପନର ଉପାୟ ।

୧ । ପରସ୍ପରମାତ୍ର ବିଷୟରେ ହସ୍ତକ୍ଷେପ ନ କରିବା,

୨ । ଅନାନ୍ଦମଣ,

୩ । ପରସ୍ପର ସାହାଯ୍ୟ,

୪ । ସହଯୋଗ,

୫ । ଶାନ୍ତପୂର୍ଣ୍ଣ ସହାବସ୍ଥାନ ।

୧୯୫୪ ମସିହା ଅପ୍ରେଲ ୨୯ ତାରିରେ ଭଜତ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ
ଚୀନ-ଭାରତ ଚୁକ୍ତିରେ ପଞ୍ଚଶୀଳ ଆନ୍ତର୍ଜାତୀୟ ମାତ୍ର
ରୂପେ ଗୃହୀତ ହୋଇଥିଲା । ବୁଦ୍ଧଦେବ ୨୫୦୦ ବର୍ଷ
ତଳେ ଏହି ପ୍ରକାର ପାଞ୍ଚ ମାତ୍ରକୁ ବ୍ୟକ୍ତି ବିଶେଷରେ
ନୈତିକ ଜୀବନର ନିୟାମକ ବୋଲି ପ୍ରଚାର କରିଥିଲେ ।
୧୯୫୫ ମସିହାରେ ଅପ୍ରେଲ ୧୮ ତାରିଖଠାରୁ ୨୪
ତାରିଖ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅନୁଷ୍ଠିତ ବାଲୁଙ୍ଗ ସମ୍ମିଳନୀରେ
୨୯ଟି ଆପ୍ରେସୋସମ୍ପର୍କରାଜ୍ୟ ଏହି ପଞ୍ଚଶୀଳକୁ ଗ୍ରହଣ
କରିଥିଲେ । ୧୯୫୭ ମସିହାଠାରୁ ଜାତିସଂଘ ପଞ୍ଚଶୀଳକୁ
ପୃଥିବୀର ଶାନ୍ତି ଓ ନିରାପତ୍ତି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଗ୍ରହଣ
କରିଥିଲେ ।

ପଞ୍ଚସଖା—ଚୈତନ୍ୟଙ୍କ ସମସାମୟିକ ପାଞ୍ଚ ଜଣ ପ୍ରସିଦ୍ଧ ଉତ୍କଳୀୟ
ବୈଷ୍ଣବଭକ୍ତ; ଯଥା—ବଳରାମ ଦାସ, ଜଗନ୍ନାଥ ଦାସ
ଅଚ୍ୟୁତାନନ୍ଦ ଦାସ, ଯଶୋବନ୍ତ ଦାସ ଓ ଅନନ୍ତ ଦାସ ।

ପଞ୍ଚସ୍କନ୍ଧ—ବୌଦ୍ଧ ମତରେ ଜ୍ଞାନର ପାଞ୍ଚ ବିଭାଗ; ଯଥା—
 ବନପୁତ୍ରପଞ୍ଚ—ରୂପସ୍କନ୍ଧ, ବସପୁଜ୍ଞାନପ୍ରପଞ୍ଚ—ବେଦନାସ୍କନ୍ଧ,
 ଆଳପୁବିଜ୍ଞାନପ୍ରପଞ୍ଚ—ବିଜ୍ଞାନ ସ୍କନ୍ଧ, ନାମପ୍ରପଞ୍ଚ—
 ସଙ୍କ୍ରାନ୍ତସ୍କନ୍ଧ ଓ ବାସନାପ୍ରପଞ୍ଚ—ସଂସ୍କାରସ୍କନ୍ଧ ।

ପଞ୍ଚାଗ୍ନି—ଅନ୍ୟାନ୍ୟାୟୀ, ପଚନ, ଗାର୍ହପତ୍ୟ, ଆହବନ୍ୟାୟ ଓ
 ଆବସନ୍ୟାୟ ଏହି ପାଞ୍ଚ ଅଗ୍ନି ।

ପଞ୍ଚାଙ୍ଗ—ଦୁଇ ହାତ, ଦୁଇ ଆଣ୍ଠୁ ଓ ମୁଣ୍ଡକୁ ଭୂମିରେ ଲଗାଇ
 କରାଯିବା ପ୍ରଣାମ । (ଜ୍ୟୋତିଷ ମତରେ) ଛଥୁ, ବାର,
 ନବମ, ଯୋଗ ଓ କରଣ ।

ପଞ୍ଚାଙ୍ଗ କର୍ମ—ବୈଦିକ କର୍ମର ପଞ୍ଚବିଧ ଫିୟା—ଜପ, ତପ,
 ତର୍ପଣ, ଅଭିଷେକ ଓ ବ୍ରାହ୍ମଣଭୋଜନ ।

ପଞ୍ଚାମର—ଦୁଗା, ବିଜୟା, ବିଲ୍ୱ, ନିର୍ଗୁଣ୍ଡୀ ଓ କୃଷ୍ଣ
 ଭୂଲସୀ ।

ପଞ୍ଚାମୃତ—ଦଧି, ଦୁଗଧ, ଘୃତ, ମଧୁ ଓ ଶର୍କରାର ମିଶ୍ରଣ ।

ପଞ୍ଚାମୃତ ଯୋଗ—ଗୁଳୁଚି, ଗୋକ୍ଷୁର, ମୁଗଳୀ, ମୁଣ୍ଡିକା ଓ
 ଶତାବରୀ ଏହି ପାଞ୍ଚ ଦ୍ରବ୍ୟର ସମ୍ମିଳନ ।

ପଞ୍ଚାମ୍ର—ଅଶ୍ୱତ୍ଥ, ନିମ୍ବ, ଚମ୍ପକ, ବକୁଳ ଓ ନାରିକେଳ ।

ପଞ୍ଚାଶଦ୍ ବସ୍ତୁ—ବସ୍ତୁମାଳାର ପରୁଣଟି ଅକ୍ଷର, ଯଥା—ଅ, ଆ,
 ଇ, ଈ, ଊ, ଋ, ୠ, ଌ, ୡ, ଓ, ଔ,
 କ, ଖ, ଗ, ଘ, ଙ, ଚ, ଛ, ଜ, ଝ, ଞ, ଟ, ଠ,
 ଡ, ଣ, ତ, ଥ, ଦ, ଧ, ନ, ପ, ଫ, ବ, ଭ, ମ, ଯ,
 ର, ଲ, ବ, ଶ, ଷ, ସ, ହ, ଂ (ଅଭିସ୍ୱାର), ଃ
 (ବିସର୍ଗ), ଣ (ଚନ୍ଦ୍ରବିନ୍ଦୁ) ।

ପଞ୍ଚୋପବୀତ—ଅର୍ଦ୍ଧ୍ୟ, ଗନ୍ଧ, ପୁଷ୍ପ, ଧୂପ ଓ ଦୀପ ।

ବ

ବାରମାସ—(ସୌରମାନ) ମେଷ, ବୃଷ, ମିଥୁନ, କର୍କଟ, ସିଂହ,
କନ୍ୟା, ତୁଳା, ବିଛା, ଧନୁ, ମକର, କୁମ୍ଭ, ମୀନ ।
(ବୃହସ୍ପତିମାନ) ବୈଶାଖ, ଜ୍ୟୈଷ୍ଠ, ଆଷାଢ଼, ଶ୍ରାବଣ,
ଭାଦ୍ରବ, ଆଶ୍ୱିନ, କାର୍ତ୍ତିକ, ମାର୍ଗଶିର, ପୌଷ, ମାଘ,
ଫାଲ୍‌ଗୁନ, ଚୈତ୍ର ।

ବିଂଶ ସହସ୍ରାବ୍ଦ—ମନୁ, ଅସି, ବିଷ୍ଣୁ, ହାରିତ, ଯାଜ୍ଞବଲ୍‌କ୍ୟ,
ଭଗନା, ଅଙ୍ଗିରା, ଯମ, ଆପସ୍ତମ୍ବ, ସମ୍ବର୍ତ୍ତ, କାତ୍ୟାୟନ,
ବୃହସ୍ପତି, ପରାଶର, ବ୍ୟାସ, ଶଙ୍କା, ଲିଖିତ, ଦକ୍ଷ,
ଗୌତମ, ଶତାତପ ଓ ବଶିଷ୍ଠ ଏହି କୋଡ଼ିଏ ଜଣ
ରଷକ ପ୍ରଣୀତ ସୂତ୍ର-ଗ୍ରନ୍ଥ ।

ଷ

ଷଟ୍‌କ—ଶୁଣି, ପିପ୍ପଳି, ମରିଚ, ଚୁଇଁକାଠ, ଚିତାମୂଳ ଓ
ପିପ୍ପଳିମୂଳର ମିଶ୍ରଣ ।

ଷଟ୍‌କର୍ମ—ବ୍ରାହ୍ମଣଙ୍କର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଛଅଗୋଟି କର୍ମ; ଯଥା—ଯଜନ,
ଯାଜନ, ଅଧ୍ୟୟନ, ଅଧ୍ୟାପନ, ଦାନ ଓ ପ୍ରତିଗ୍ରହ । (ତନ୍ତ୍ର
ମତରେ) ଶାନ୍ତିକରଣ, ବଶୀକରଣ, ସ୍ତମ୍ଭନ, ବିଦ୍ୱେଷଣ,
ଉଚ୍ଚାଟନ ଓ ମାରଣ । (ଯୋଗ ମତରେ) ଧ୍ୟାନ, ବସ୍ତ୍ରୀ,
ନେତ୍ରୀ, ନୌଲିଙ୍ଗ, ଯାଚକ ଓ କପାଳଭ୍ରତ ।

ଷଟ୍‌ଚକ୍ର—ଶରୀର ମଧ୍ୟସ୍ଥ ପଦ୍ମାକାର ଛଅଟି କଳ୍ପିତ ଚକ୍ର; ଯଥା—
ମୂଳାଧାର ଚକ୍ର ବା ଆଧାର ଚକ୍ର, ସ୍ୱାଧିଷ୍ଠାନ ଚକ୍ର ବା
ଲିଙ୍ଗଚକ୍ର, ମଣିପୁରକ ଚକ୍ର ବା ନାଭିଚକ୍ର, ଅନାହତ ଚକ୍ର

ବା ହୃଦୟ ଚନ୍ଦ୍ର, ବଶୁଭ ଚନ୍ଦ୍ର ବା କଣ୍ଠଚନ୍ଦ୍ର, ଆଜ୍ଞାଚନ୍ଦ୍ର ବା
ରାଧାଚନ୍ଦ୍ର ବା ବ୍ରହ୍ମଚନ୍ଦ୍ର ଚନ୍ଦ୍ର ।

ଷଟ୍ପ୍ରାଜ୍ଞ—ଧର୍ମ, ଅର୍ଥ, କାମ, ମୋକ୍ଷ, ଲୋକାର୍ଥ ଓ ତତ୍ତ୍ଵଜ୍ଞାନରେ
ଅଭିଜ୍ଞ ବ୍ୟକ୍ତି ।

ଷଟ୍ ଲବଣ—କାର, ସୈନ୍ଧବ, ସାମୁଦ୍ର, ବଟ, ସୌବର୍ଚ୍ଚଳ ଓ
ମୃତ୍ତଲବଣ ।

ଷଟ୍ ଶକ୍ତି—ବୈଷ୍ଣବ ସାହିତ୍ୟରେ ବର୍ଣ୍ଣିତ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କର ତଥା ରାଧା-
ଙ୍କର ଶକ୍ତିଧାରଣୀ ଛଅଟି ଦେଶ, ଯଥା—ଶ୍ରୀବୃନ୍ଦାବନ,
ରଙ୍ଗଦେଶ, ଶୁଭଦ୍ରା, ପ୍ରିୟମ୍ବଦା ଦେଶ, ରତ୍ନରେଖା ଓ
ନିତ୍ୟଯୁବଣ ।

ଷଡ୍ଭ୍ୟରୁ—ବର୍ଷର ଛଅଟି ଋତୁ; ଛଅଋତୁ (ଦେଶ) ।

ଷଡ୍ ଗୟା—ଗୟାରେ ଅବସ୍ଥିତ ଛଅଟି ଶୀର୍ଷସ୍ଥାନ; ଯଥା—ଗୟାଗଜ,
ଗୟାହିତ୍ୟ, ଗୟାସ୍ତ୍ରୀ, ଗୟାଧର, ଗୟାଧାମ ଓ ଗୟାସୁର ।

ଷଡ୍ ଗୁଣ—ଛଅଗୋଟି ସ୍ଵାଭାବିକ ଗୁଣ; ଯଥା—ସନ୍ଧ୍ୟା, ବିଗ୍ରହ,
ସାନ, ଆସନ, ଦ୍ଵୈଧ ଓ ଆଶ୍ରୟ ।

ଷଡ୍ ଗ୍ରହକଟ—କୌଣସି ଛଅଟି ଗ୍ରହଙ୍କର ଏକ ସ୍ଵର୍ଗରେ ଅବସ୍ଥାନ ।

ଷଡ୍ ଜୟନ୍ତୀ—ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ଛଅଗୋଟି ଉପବାସ ଦିବସ; ଯଥା—
ଶିବରାତ୍ରି, ଜନ୍ମାଷ୍ଟମୀ, ବାମନ ଜନ୍ମ, ନୃସିଂହ ଜନ୍ମ, ରାମ
ନବମୀ ଓ ମହାଷ୍ଟମୀ ।

ଷଡ୍ ଦର୍ଶନ—ହିନ୍ଦୁ ମାନଙ୍କର ଛଅଟି ପ୍ରଧାନ ଦର୍ଶନ ଶାସ୍ତ୍ର;
ଯଥା—ଗୌତମଙ୍କ ନ୍ୟାୟ, କପିଳଙ୍କ ସାଂଖ୍ୟ, ପତଞ୍ଜଳିଙ୍କ
ଯୋଗ, କଣାଦଙ୍କ ବୈଶେଷିକ, ଜୈମିନିଙ୍କ ମୂର୍ଘ୍ୟ ମୀମାଂସା
ଓ ବ୍ୟାସଦେବଙ୍କ ଉତ୍ତର ମୀମାଂସା ବା ବେଦାନ୍ତ ।

ଷଡ଼ଦୁର୍ଗ—ହିନ୍ଦୁ ଶାସ୍ତ୍ରରେ ବର୍ଣ୍ଣିତ ଛଅ ପ୍ରକାର ଦୁର୍ଗ; ଯଥା—
ଧନୁଦୁର୍ଗ, ମନ୍ତ୍ରାଦୁର୍ଗ ବା ମୂର୍ଦ୍ଧାଦୁର୍ଗ, ଅବ୍‌ଦୁର୍ଗ, ବାର୍ଷ୍ୟଦୁର୍ଗ,
ନଦୁର୍ଗ ଓ ଗିରିଦୁର୍ଗ ।

ଧନୁଦୁର୍ଗ ମନ୍ତ୍ରାଦୁର୍ଗ ଗିରିଦୁର୍ଗ ତଥୈବତ ।

ମନ୍ତ୍ରାଦୁର୍ଗ ମୂର୍ଦ୍ଧାଦୁର୍ଗ ବନଦୁର୍ଗ ମିତିନିମାତ୍ ।

ଷଡ଼ବର୍ଗ—ଷଡ଼ଗୁଣ (ଦେଶ) । ଷଡ଼୍‌ରିପ୍ତ (ଦେଶ) । ଜ୍ୟୋତିଷୋକ୍ତ
ରାଶିର ଛଅ ପ୍ରକାର ଶ୍ରେଣୀ; ଯଥା—ଶେଷ, ହୋରା,
ଦୋକ୍ତାଶ, ନବାଂଶ, ଦ୍ଵାଦଶାଂଶ ଓ ତ୍ରିଂଶାଂଶ ।

ଷଡ଼ ବିକାର—ଜନ୍ମ, ସ୍ଥିତି, ବୃଦ୍ଧି, ପରିଣାମ, ସ୍ତବ୍ଧ ଓ ବିନାଶ
ଏହି ଛଅ ଅବସ୍ଥା ।

ଷଡ଼୍ରମ—ଜହାଦ୍ଵାରା ଆସ୍ତ୍ରାଦିମାୟ ଛଅ ପ୍ରକାର ରସ ବା ସ୍ଵାଦ;
ଯଥା—ମଧୁର, ଲବଣ, ଅମ୍ଳ, କଟୁ, ତିକ୍ତ ଓ କଷାୟ ।

ଷଡ଼୍‌ରିପ୍ତ—ମାନବର ଛଅଟି ଅନ୍ତଃଶବ୍ଦ; ଯଥା:—କାମ, କ୍ରୋଧ,
ଲୋଭ, ମୋହ, ମଦ ଓ ମାତ୍ସର୍ଯ୍ୟ ।

ଷଡ଼ଙ୍ଗ—ବେଦର ଛଅଟି ଅଙ୍ଗ; ଯଥା—ଶିକ୍ଷା, କଳ୍ପ, ବ୍ୟାକରଣ,
ନିରୁକ୍ତ, ଛନ୍ଦ ଓ ଜ୍ୟୋତିଷ । ଗୋରୁଙ୍କଠାରୁ ପ୍ରାପ୍ତ ଛଅ
ପ୍ରକାର ପବନ ବସ୍ତୁ; ଯଥା—ଗୋମୟ, ଗୋମୂତ୍ର, ଶୀର,
ଦଧି, ଦୃଢ଼ ଓ ଗୋସ୍ନେହନା । ତାନ୍ତ୍ରିକ ଦେବ ପୂଜାରେ
ମନ୍ତ୍ରଜପ ପୂର୍ବରୁ ଅଙ୍ଗନାସ କରାଯିବା ଛଅଟି ଅବସ୍ଥା;
ଯଥା—ହୃଦୟ, ଶିରଃ, ଶିଖା, କବଚ, ନେତ୍ର, କରତଳ
କରପୁଷ୍ପ । ରାଜ୍ୟର ଆବଶ୍ୟକ ଛଅଟି ଅଙ୍ଗ; ଯଥା:—
ମୌଳି, ଭୃତ୍ୟ, ସୁହୃଦ, ଶ୍ରେଣୀ, ଦ୍ଵିଷତ୍, ଆଟକକ ବା
ଆରଣ୍ୟସେନା । ଯୋଗସାଧନର ଛଅଟି ସୋପାନ;
ଯଥା—ପ୍ରତ୍ୟାହାର, ଧ୍ୟାନ, ପ୍ରାଣାୟାମ, ଧାରଣା, ତର୍କ

ଓ ସମାଧି । ଆଦ୍ୟଶ୍ରାଦ୍ଧ କାଳରେ ଘୈର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ
ଅର୍ପିତ ଛଅଟି ପଦାର୍ଥ; ଯଥା—ଆସନ, ଛନ୍ଦ, ଉପାନନ୍ଦ,
ଶୟ୍ୟା, ଅନ୍ନ ଓ ଜଳ ।

ଷଡ଼ଶୀତ—ଷଡ଼ଶୀତ ସଙ୍କ୍ରାନ୍ତି; ମିଥୁନ, କନ୍ୟା, ଧନୁ ଓ ମୀନ
ସଂକ୍ରାନ୍ତି ।

ଷଡ଼ାତତାୟୀ—ଅଗ୍ନିଦାତା, ବିଷଦାତା, ଶତ୍ରୁଧାତା, ଧନାପହାରୀ,
ଶୟ୍ୟାହାରୀ, ଦାରପହାରୀ ଏହି ଛଅ ଜଣ ଆତତାୟୀ
ଅଟନ୍ତି ।

ଷଡ଼ାମ୍ନାୟ—ଶିବଙ୍କର ମୁଖରୁ ଉଦ୍ଗର୍ଭିତ ତନ୍ତ୍ର ଶାସ୍ତ୍ର; ଯଥା—
ପୁରାମ୍ନାୟ, ଦକ୍ଷିଣାମ୍ନାୟ, ପଶ୍ଚିମାମ୍ନାୟ, ଉତ୍ତରାମ୍ନାୟ,
ଉତ୍କର୍ମାମ୍ନାୟ ଓ ଅଧଃ ଆମ୍ନାୟ ।

ଷଡ଼ାଙ୍ଗ—ରାଜ୍ୟର ଷଡ଼ବିଧ ବିପତ୍ତି; ଯଥା— ଅଭିଭୂଷ୍ଟି, ଅନା-
ବୃଷ୍ଟି, ମୂଢ଼ିକ, ଶଲଭ, ଚର ଓ ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ଶତ୍ରୁରାଜା ।

ଷଡ଼ପାୟ—ସନ୍ତାନ, ମୋହନ, ବଶୀକରଣ, ଉଚ୍ଚାଟନ, ଆକର୍ଷଣ
ଓ ଷୋଭଣ ଏହି ଛଅଟି ତାନ୍ତ୍ରିକ ପ୍ରୟୋଗ ।

ଷାଣ୍ଡାଭ୍ୟୁର—ଛଅଗୋଟି ମାତାଙ୍କର ସନ୍ତାନ କାର୍ତ୍ତିକେୟ । ଏହି
ମାତାମାନେ ହେଉଛନ୍ତି, କୃତ୍ତିକାସୟ, ଦୁର୍ଗା, ଗଙ୍ଗା ଓ
ପୃଥ୍ବୀ । (ମତାନ୍ତରେ) କୃତ୍ତିକାପୁଞ୍ଜର ଛଅଟି ତାରକା,
ଯଥା—ସଂଭୂତି, ଅନସୂୟା, ସନ୍ଧ୍ୟା, ଲକ୍ଷ୍ମୀ, ପ୍ରୀତି,
ଦେବସେନା ବା ଶଶି ।

ଷୋଡ଼ଶିକ—ମୃତାହ ଶ୍ରାଦ୍ଧକାଳରେ ଘୈର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଦେଖି
ଷୋଳଟି ପଦାର୍ଥ; ଯଥା—ଭୂମି, ଆସନ, ଜଳ, ବସ୍ତ୍ର, ଘୃତ,
ଅନ୍ନ, ତାମ୍ବୁଳ, ଛନ୍ଦ, ଚନ୍ଦ୍ର, ମାଲ୍ୟ, ଫଳ, ଶୟ୍ୟା,
ପାଦୁକା, ଗୋ, କାଞ୍ଚନ ଓ ରଜତ ।

ଝୋଡ଼ଣ କଳା—ଚନ୍ଦ୍ର ମଣ୍ଡଳର ଝୋଡ଼ଣ ଭାଗରୁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଭାଗ ।
ଏମାନଙ୍କର ନାମ ଅମୃତା, ମାନଦା, ପୂଷା, ତୁଷ୍ଟି, ପୁଷ୍ଟି,
ରତି, ଧୃତି, ଶଶି, ଚନ୍ଦ୍ରକା, କାନ୍ତ, ଜ୍ୟୋତ୍ସ୍ନା, ଶ୍ରୀ, ପ୍ରୀତି,
ଅଜଦା, ପୃଷ୍ଠା ଓ ପୃଷ୍ଠାମୃତା ।

ଝୋଡ଼ଣ ଦାନ—ଝୋଡ଼ଣକ (ଦେଖ) । ତୁଳାପୁରୁଷାଦି ଧୋଳ
ପ୍ରକାର ମହାଦାନ; ଯଥା—ତୁଳାପୁରୁଷ, ହିରଣ୍ୟଗର୍ଭ,
ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ, କଳ୍ପପାଦପ, ଗୋସହସ୍ର, ହିରଣ୍ୟ, କାମଧେନୁ,
ହିରଣ୍ୟାଶ୍ଵ, ପଞ୍ଚଲଙ୍କାଳକ, ଧରା, ହିରଣ୍ୟାଶ୍ଵରଥ, ହେମ-
ହସ୍ତିରଥ, ବିଷ୍ଣୁଚନ୍ଦ୍ର, କଳ୍ପଲତା, ସପ୍ତସାଗର, ରତ୍ନଧେନୁ
ଓ ମହାଭୂତ ଘଟ ।

ଝୋଡ଼ଣ ମାତା—ସ୍ତନ୍ୟଦାତ୍ରୀ, ଗର୍ଭଧାରଣୀ, ଭକ୍ଷ୍ୟଦାତ୍ରୀ, ଗୁରୁପତ୍ନୀ,
କଷ୍ଟପତ୍ନୀ ଅର୍ଥାତ୍ ବନ୍ଧୁପତ୍ନୀ, ଦେବପତ୍ନୀ ଅର୍ଥାତ୍ ପ୍ରସ୍ଥପତ୍ନୀ
ପିତୃପତ୍ନୀ, ଜନ୍ୟା, ସହୋଦରା, ସୁସବଧୂ, ମାତାମହା,
ପିତାମହା, ଭ୍ରାତୃଜାୟା, ମାତୃଜୟା ପିତୃଜୟା, ମାତୃଲାନୀ ।

ସ୍ତନ୍ୟଦାତ୍ରୀ ଗର୍ଭଧାରଣୀ ଭକ୍ଷ୍ୟଦାତ୍ରୀ ଗୁରୁପତ୍ନୀ
ଅଭିଷ୍ଟ ଦେବପତ୍ନୀ ଚ ପିତୃଃ ପତ୍ନୀ ଚ ଜନ୍ୟାକା ।

ସଗର୍ଭଜା ସାରଗମା ପୁତ୍ରପତ୍ନୀ ପ୍ରିୟା ପ୍ରସୂଃ
ମାତୃର୍ମାତା ପିତୃର୍ମାତା ସୋଦରସ୍ୟ ପ୍ରିୟା ତଥା ।

ମାତୃଃ ପିତୃଷ୍ଚ ଭଗିନୀ ମାତୃଲାନୀ ତଥୈବଚ
ଜନାନାଂ ବେଦବିହତା ମାତରଃ ଝୋଡ଼ଣ ସ୍ମୃତାଃ ।

(ବ୍ରହ୍ମବୈବର୍ତ୍ତ ପୁରାଣ)

(ମତାନ୍ତର)

ଗୁରୁପତ୍ନୀ, ରଜପତ୍ନୀ, ଦେବପତ୍ନୀ, ବଧୂ, ପିତୃଣୀ, ମାତୃଣୀ,
ଶିଷ୍ୟପତ୍ନୀ, ଭୃତ୍ୟପତ୍ନୀ, ମାଈ, ପିତୃପତ୍ନୀ, ଭ୍ରାତୃପତ୍ନୀ,
ଶାଶୁ, ଭଉଣୀ, କନ୍ୟା, ଗର୍ଭଧାତ୍ରୀ, ଇଷ୍ଟଦେବୀ,

ଗୁରୁପତ୍ନୀ ରଜପତ୍ନୀ ଦେବପତ୍ନୀ ତଥା ବଧୂ
ପିତୃପତ୍ନୀ ଶିଷ୍ୟପତ୍ନୀ ଭୃତ୍ୟପତ୍ନୀ ଚ ମାତୃଳୀ
ପିତୃପତ୍ନୀ ଭ୍ରାତୃପତ୍ନୀ ଶାଶୁ ଶ୍ଵଶୁ ଭଗିନୀ ସୁତା
ଗର୍ଭଧାତ୍ରୀଷ୍ଟଦେବୀ ଚ ପୁଂସାଂ ଷୋଡ଼ଶ ମାତରଃ ।

(ବ୍ର.ବୈ.ପୁ. ୫୯ ଅଧ୍ୟାୟ)

ଷୋଡ଼ଶ ମାତୃକା—ଶ୍ରୀଭାବ ଓ ମଙ୍ଗଳ କାର୍ଯ୍ୟରେ ପୂଜିତା ଷୋଳଟି
ଦେବୀ; ଯଥା—ଗୌରୀ, ପଦ୍ମା, ଶର୍ବତୀ, ମେଧା, ସାବିତ୍ରୀ,
ବିଜୟା, ଜୟା, ଦେବସେନା, ସୁଧା, ସ୍ବାହା, ଶାନ୍ତି, ପୃଷ୍ଠି,
ଧୃତି, ଭୃଷ୍ମ, ଆନୁଦେବତା ଓ କୁଳଦେବତା ।

ବିଷାଡ଼ଶାଳ—ଷୋଳଟି ସୁଗନ୍ଧ ଦ୍ରବ୍ୟ ମିଶ୍ରିତ ଧୂପ । ଏହାର
ଉପାଦାନ ହେଉଛି ଗୁରୁଲ, ସରଳ, ଦାରୁ, ପଦ୍ମ,
ମଳୟସମ୍ବଦ (ଶ୍ଵେତ ଚନ୍ଦନ), ସ୍ବାବେର, ଅଗୁରୁ, କୁଷ୍ଠ,
ଗୁଡ଼ି, ସର୍ଜରସ, ଘନ, ହରିତକୀ, ନଖୀ, ଲକ୍ଷା, ଜଟା-
ମାଂସୀ ଓ ଶୈଳଜ ।

ଷୋଡ଼ଶାର—ଷୋଡ଼ଶ ଅରସ୍ତୟୁକ୍ତ ସଂସାରଚନ୍ଦ୍ର । ଷୋଡ଼ଶ ଅର
ହେଉଛନ୍ତି ପଞ୍ଚକର୍ମେନ୍ଦ୍ରୟ, ପଞ୍ଚଜ୍ଞାନେନ୍ଦ୍ରୟ, ପଞ୍ଚ ଚକ୍ରାନ୍ତ
ଓ ମନ ।

ଷୋଡ଼ଶୋପରୁଚ—ଦେବପୂଜାର ଷୋଳଟି ଉପଚାରଣ; ଯଥା—
ଆସନ, ସୁଗନ୍ଧ, ପାଦ୍ୟ, ଅର୍ଘ୍ୟ, ଆଚମନୟ, ମଧୁପର୍ଜ,

ପୁନରୁତ୍ଥମାୟା, ସ୍ଥାନ, ବସନ, ଆଭରଣ, ଗନ୍ଧ, ପୁଷ୍ପ,
ଧୂପ, ଘାପ, ନୈବେଦ୍ୟ ଓ ବନ୍ଦନ ।

ସ

ସତେଇଶ ନକ୍ଷତ୍ର—ହୃଦ୍ ଜ୍ୟୋତିଷ ମତରେ ସତେଇଶଟି ତାରା-
ପୁଞ୍ଜ; ଯଥା—ଅଶ୍ଳୀମା, ଦ୍ବିଜା, କୃତ୍ତିକା, ରେହାଣୀ, ମୃଗ-
ଶିରା, ଆର୍ଦ୍ରା, ପୁନର୍ବସୁ, ପୁଷ୍ୟ, ଅଶ୍ଳେଷା, ମଘା, ପୂର୍ବ-
ଫାଲ୍ଗୁନୀ, ଉତ୍ତରଫାଲ୍ଗୁନୀ, ହସ୍ତା, ଚିନ୍ତା, ସ୍ବାତୀ,
ବିଶାଖା, ଅନୁରାଧା, ଜ୍ୟେଷ୍ଠା, ମୂଳା, ପୂର୍ବାଫାତା, ଉତ୍ତର-
ଫାତା, ହବିଶା, ଧନିଷ୍ଠା, ଶତଭିଷା, ପୂର୍ବଭାଦ୍ରପଦ,
ଉତ୍ତରଭାଦ୍ରପଦ ଓ ରେବତୀ ।

ସତେଇଶ ଯୋଗ—ଜ୍ୟୋତିଷ ମତରେ ସତେଇଶ ପ୍ରକାର ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ-
କାଳ; ଯଥା—ବିଷ୍ଣୁମ୍ଭ, ପ୍ରୀତି, ଆୟୁଷ୍ମାନ୍, ସୌଭାଗ୍ୟ,
ଶୋଭନ, ଅତିଗଣ୍ଡ, ସୁକର୍ମୀ, ଧୃତି, ଶୂଳ, ଗଣ୍ଡ, ବୃଦ୍ଧି,
ଧ୍ରୁବ, ବ୍ୟାଘାତ, ହର୍ଷଣ, ବଜ୍ର, ଅସୁକ୍, ବ୍ୟତିପାତ,
ବରାୟାନ୍, ପଶୁଭୟ, ଶିବ, ସାଧ୍ୟ, ସିଦ୍ଧି, ଶୁଭ, ଶୁଦ୍ଧ,
ବ୍ରହ୍ମ, ଇନ୍ଦ୍ର, ବୈଧୃତି ।

ସପ୍ତକାଣ୍ଡ—ରାମାୟଣର ସାତ ଗୋଟି କାଣ୍ଡ ବା ବିଭାଗ; ଯଥା—
ଆଦି, ଅଯୋଧ୍ୟା, ଆରଣ୍ୟ, କିଷ୍କିନ୍ଧ୍ୟା, ସୁନ୍ଦର, ଲଙ୍କା
ଓ ଉତ୍ତର ।

ସପ୍ତଛନ୍ଦଃ—ସାତଟି ବୈଦିକ ଚନ୍ଦ୍ର; ଯଥା—ଗାୟତ୍ରୀ, ଉଷ୍ଣୀକ୍,
ଅନୁଷ୍ଟୁପ୍, ବୃହତୀ, ପଞ୍ଚକ୍ତି, ଟିଷ୍ଠୁପ୍ ଓ ଜଗତୀ ।

ସପ୍ତଜନ୍ମଅଗ୍ନି—ଅଗ୍ନିଙ୍କର ସାତ ଜନ୍ମର ନାମ—କାଳୀ,
କରାଳୀ, ମନୋଜବା, ସୁଲେହିତା, ସୁଧୁସୁବର୍ଣ୍ଣୀ, ଶୂଳ-

ଜିନା ବା ଉଗ୍ରା, ବିଶ୍ଵନନ୍ଦା ବା ପ୍ରଦାପ୍ତା । (ମତାନ୍ତରେ)
ଆବହ, ପ୍ରବହ, ଉଦ୍‌ବହ, ସମ୍ବହ, ବିବହ, ନିବହ,
ପରିବହ । ଏହି ସତୋଟି ବାୟୁ ଅଗ୍ନିର ଜହ୍ନାରୂପେ
ଜୟତ ।

ସଦ୍ରଜାଳ—ସଦ୍ରଜହ୍ନ (ଦେଖ) ।

ସଦ୍ରଦୀପ—ପୁରାଣ ବର୍ଣ୍ଣିତ ପୃଥ୍ବୀର ସାତଗୋଟି ଦୀପ; ଯଥା—
ଜମ୍ବୁ, ପୁଷ୍ପ, ଶାଳୁଳୀ, କୃଶ, କୌଷ୍ଠ, ଶାକ ଓ ପୁଷ୍କର ।

ସଦ୍ରଧାତୁ—ଶରୀରସ୍ଥ ସାତଟି ସାର ବା ଉପାଦାନ; ଯଥା—ରସ,
ରକ୍ତ, ମାଂସ, ମେଦ, ଅସ୍ଥି, ମଜ୍ଜା ଓ ଶୁକ୍ର ।

ସଦ୍ରପାତାଳ—ସଦ୍ରସଂଖ୍ୟକ ଅଧୋଭୁବନ; ଯଥା—ଅତଳ,
ବିତଳ, ନିତଳ, ଗଭସ୍ଥି ମତ୍ ବା ତଳାତଳ, ମହାତଳ,
ରସାତଳ ଓ ପାତାଳ ।

ସଦ୍ରପୁରୁଷ—ମନୁଷ୍ୟର ଉର୍ଦ୍ଧ୍ବ ଚନ୍ଦ୍ର ଚନ୍ଦ୍ରପୁରୁଷ, ଅଧସ୍ତନ ଚନ୍ଦ୍ର-
ପୁରୁଷ ଓ ନିଜେ ଅର୍ଥାତ୍ ନିଜେ, ପିତା, ପିତାମହ,
ପ୍ରପିତାମହ, ପୁତ୍ର, ପୌତ୍ର ଓ ପ୍ରପୌତ୍ର ।

ସଦ୍ରପ୍ରକୃତ—ପଞ୍ଚଭୂତ, ମହତ୍ ଓ ଅହଙ୍କାର । ବ୍ୟକ୍ତିର ସାତଟି
ଅଙ୍ଗ; ଯଥା—ସ୍ଵାମୀ, ଅମାତ୍ୟ, ସୁହୃଦ୍, କୋଷ, ଗଣ୍ଡ,
ଦୁର୍ଗ ଓ ବଳ । (ସପ୍ତାଙ୍ଗ ଦେଖ)

ସଦ୍ରଭୁବନ—ହିନ୍ଦୁ ପୁରାଣ ବର୍ଣ୍ଣିତ ସାତଗୋଟି ଉର୍ଦ୍ଧ୍ବ ଭୁବନ ।
(ସପ୍ତଲୋକ ଦେଖ)

ସଦ୍ରମନୁଷ୍ୟ—ସନକ, ସନନ୍ଦ, ସନାତନ, ଜପିଳ, ବୋଡ଼ୁ, ଆସୁରୀ
ଓ ପଞ୍ଚଶିଖ ।

ସଦ୍ରମାତୃକା—ଗ୍ରାହୀ, ମାହେଶ୍ଵରୀ, କୌମାରୀ, ବୈଷ୍ଣବୀ, ବାରହୀ,
ଇନ୍ଦ୍ରାଣୀ ଓ ଋମୁଣୀ ।

ଦ୍ରାଘି ମନ୍ଦେଶ୍ଵରା ଚୈବ କୌମାରୀ ବୈଶ୍ଣବା ତଥା
ବାସନ୍ତା ଚ ଚଥେନ୍ଦ୍ରାଣୀ ଗୁମୁଣ୍ଡା ସପ୍ତମାତୃକା ।

(ଚଣ୍ଡୀପୁରାଣ)

ସପ୍ତର୍ଷି—ସାତଜଣ ପ୍ରସିଦ୍ଧ ଋଷିଙ୍କ ସମାହାର; ସେମାନଙ୍କ ନାମ
ହେଉଛି ମଣ୍ଡାପ, ଅସି, ଅଙ୍ଗିରା, ପୁଲସ୍ତ୍ୟ, ପୁଲହ, ହତୁ
ଓ ବଶିଷ୍ଠ ।

ସପ୍ତର୍ଷି ମଣ୍ଡଳ—ଉତ୍ତର ଆକାଶର ସ୍ଵପକ୍ଷରତ ସାତଟି ନକ୍ଷତ୍ରର
ପୃଞ୍ଜ । ପୁରାଣ ମତରେ ଏହି ସାତ ନକ୍ଷତ୍ର ହେଉଛନ୍ତି
ମଣ୍ଡାପ, ଅସି ପ୍ରଭୃତି ସପ୍ତର୍ଷି ।

ସପ୍ତଲୋକ—ପୁରାଣୋକ୍ତ ସାତଟି ଉର୍ଦ୍ଧ୍ଵଭୁବନ; ଯଥା—ଭୂଃ,
ଭୂବଃ, ସ୍ଵଃ, ମହଃ, ଜନ, ତପଃ, ସତ୍ୟ । ସପ୍ତଭୁବନ
(ଦେଶ) ।

ସପ୍ତ ସମୁଦ୍ର—ହିନ୍ଦୁ ପୁରାଣ ମତରେ ମେରୁଗିରିର ଗୁରୁପାଶେ
ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ଧ୍ରୁପକୁ ବେଷ୍ଟନ କରିଥିବା ସାତୋଟି
ସମୁଦ୍ର; ଯଥା—ଲବଣ, ଇଷ୍ଟ ବା ମଧୁ, ସୁରା, ଦୃତ,
ତପା, କ୍ଷୀର ଓ ଜଳ ।

ସପ୍ତସାମ—ରଥନ୍ତର, ବୃହତ୍ ସାମ, ବାମଦେବା, ବୈରୂପ,
ପାବମାନ, ବୈରାଜ ଓ ଗୁନ୍ଦମାସ ଏହି ସାତଟି ସାମ ।

ସପ୍ତସ୍ଵର—ହିନ୍ଦୁ ସଙ୍ଗୀତ ଶାସ୍ତ୍ରରେ ବର୍ଣ୍ଣିତ ସାତଟି ସ୍ଵର—
ସା, ରି, ଗା, ମା, ପା, ଧା, ନ ।

ଏହି ସାତଟି ଅକ୍ଷର ସାତଟି ସ୍ଵରରୁ ଗୁହ୍ୟତ ।
ଯଥା—

ସା—ଷଡ଼ଜ—ମୟୂରର
 ଚି—ଚନ୍ଦ୍ର—ବୃଷଭର
 ଗା—ଗାନ୍ଧାର—ଗୁଗର
 ମା—ମଧ୍ୟମ—କୈଶର
 ପା—ପଞ୍ଚମ—କୋକିଳର
 ଧା—ଧୈବତ—ଘୋଷକର
 ନି—ନିଷାଦ—ହସ୍ତୀର

ସପ୍ତସ୍ୱର୍ଗ—ସପ୍ତଲୋକ (ଦେଖ) ।

ସପ୍ତାଙ୍ଗ—ମାତୃଶାସ୍ତ୍ର ସମ୍ମତ ରାଜ୍ୟର ସାତୋଟି ଅଙ୍ଗ; ଯଥା—
 ସ୍ୱାମୀ, ଅମାତ୍ୟ, ସୁହୃଦ୍, କୋଷ, ରାଷ୍ଟ୍ର, ଦୁର୍ଗ ଓ ବଳ ।
 ଜ୍ୟୋତିଷ ମତରେ କୌଣସି ଦିବସ ସମ୍ଭବେ ଜ୍ଞାତବ୍ୟ
 ସାତୋଟି ବିଷୟ; ଯଥା—ଭୟ, ବାର, ନକ୍ଷତ୍ର, ରାଶି,
 ଯୋଗ, କରଣ ଓ ରବ୍ୟଂଶ । ଏକ ପ୍ରକାର
 ଯୋଗସାଧନ ।

ସପ୍ତାଶ୍ୱ—ସପ୍ତଛନ୍ଦ (ଦେଖ) ।

ସପ୍ତାଂଶୁ—ଅଗ୍ନିଙ୍କର ସାତଗୋଟି ଅଂଶୁ—ଶ୍ୱେତ, ରକ୍ତ, ପୀତ,
 ମଳ, କୃଷ୍ଣ, ପୁମ୍ପ, ପାଟଳ ।

— — — — —

ନ୍ୟାୟମାଳା

ଅ

ଅଇଦରକୁ ବାଇଗଣ ପୋପାଡ଼ିବା (ପିଙ୍ଗ ବା) —

ମାଘ ପୂର୍ଣ୍ଣିମା ବା ତୋଳପୂର୍ଣ୍ଣିମାର ପୂର୍ବରାତିରେ ଯେଉଁ ଅଗ୍ନିଧୂଆଁ ବା ବାହାକୁ ଅଇଦର କରନ୍ତି । ଲୋକେ ସେହି ନିଆଁ ଉପରକୁ ବାଇଗଣ ପିଙ୍ଗନ୍ତି । ନିଆଁ ଲୁହରଲେ ସେମାନେ ସେହି ନିଆଁକୁ ଖେଳେଇ ସେଥିରୁ ପୋଡ଼ା ବାଇଗଣ ଖୋଜି ବାହାର କରନ୍ତି । କେହି କେହି ପୋଡ଼ା ବାଇଗଣ ପାଆନ୍ତି, କେହି ବା କିଛି ପାଆନ୍ତି ନାହିଁ । ଯେଉଁ ଠାରେ ଫଳ ଲଭ ସମ୍ଭବରେ କିଛି ମାତ୍ର ନିଶ୍ଚୟ ନଥାଇ କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟ କରାଯାଏ ସେଠାରେ ଏହି ନ୍ୟାୟର ଉଲ୍ଲେଖ ହୁଏ ।

ଅକାଳ ଭାଣ୍ଡ କପାଳେ ବାଜିବା —

ପାଣ୍ଡୁରଜା ମାତ୍ରଙ୍କ ସହିତ ସହବାସ କରୁଥିବା ସମୟରେ ପୂର୍ବ ଅରଣ୍ୟ ପଳରେ ଗୋଟିଏ ଶର ଚୁଲୁକ ଆସି ତାଙ୍କର ବସ ଭେଦ କଲା ଓ ପାଣ୍ଡୁଙ୍କର ଚର୍ଚ୍ଚରେ ମୃତ୍ୟୁ ହେଲା । ତେଣୁ ଏ ଉକ୍ତିର ଅର୍ଥ ହେଉଛି, କୌଣସି ଅସମ୍ଭାବ୍ୟ ଦେବ ବପତ୍ତି ପଡ଼ିବା ।

ଅକାଳ କୁଷ୍ଠାଣ୍ଡ—

କଥିତ ଅଛି ଯେ ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ରଙ୍କ ପତ୍ନୀ ଗାନ୍ଧାରୀଙ୍କର ଗର୍ଭମାସ
ନ ପୂରୁଣୁ ସେ ଗୋଟିଏ କୁଷ୍ଠାଣ୍ଡ (ପାଣିକଣାରୁ) ପରି
ମାଂସପିଣ୍ଡ ପ୍ରସବ କଲେ । ଏହି ମାଂସପିଣ୍ଡରୁ ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ,
ଦୁଃଶାସନ ପ୍ରଭୃତି ଶତପୁତ୍ର ବାହାରିଲେ । ପରଶାମରେ
ଏହିମାନେ କୁରୁକୁଳର ଧ୍ୱଂସର କାରଣ ହେଲେ । ତେଣୁ
‘ଅକାଳ କୁଷ୍ଠାଣ୍ଡ’ କୁଳାଙ୍ଗାର ସନ୍ତାନକୁ ବୁଝାଏ ।

ଅଙ୍ଗାର ଶତ ଧୋତେନ ମଳିନଭଂ ନ ମୁଞ୍ଚିତ—

ଅଙ୍ଗାର ସ୍ୱଚ୍ଛ କୃଷ୍ଣବର୍ଣ୍ଣ । ତାକୁ ଶତବାର ଧୋତକଲେ
ମଧ୍ୟ ତାହାର ବର୍ଣ୍ଣରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ ହେବା ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ ।
ସେହି ଭଳି ଶତ ତେଷ୍ଟା କଲେହେଁ ଦୁଷ୍ଟ ଲୋକର ପ୍ରକୃତି
ବଦଳେ ନାହିଁ; ଏହି ଅଭିପ୍ରାୟରେ ଏ ଉକ୍ତିଟି ପ୍ରୟୁକ୍ତ
ହୋଇଥାଏ ।

ଅଙ୍ଗୁଳି ପ୍ରବେଶାତ୍ ବାହୁ ପ୍ରବେଶଃ—

କୌଣସି ଅବରୁଦ୍ଧ ସଙ୍କୀର୍ଣ୍ଣ ସ୍ଥାନରେ ପ୍ରଥମେ ଅଙ୍ଗୁଳି
ପ୍ରବେଶ କରାଇ ଆସ୍ତେ ଆସ୍ତେ ବାହୁ ପ୍ରବେଶ
କରାଇପାରେ । ସେହିପରି କାହାରିକୁ ସାମାନ୍ୟ ପ୍ରଶ୍ନ
ଦେଲେ ସେ ନିମ୍ନେ ପ୍ରତିପତ୍ତି ବିସ୍ତାର କରେ । ଏହି
ଅର୍ଥରେ ‘ଅଙ୍ଗୁଳି ପ୍ରବେଶାତ୍ ବାହୁ ପ୍ରବେଶଃ’ ନ୍ୟାୟ
ବ୍ୟବହୃତ ହୁଏ ।

ଅଜଗରକୁ ଦାତାରାମ—

ଅଜଗର ବୃହତାକାର ସର୍ପ ହୋଇଥିବାରୁ ବେଗରେ
ଯିବା ଆସିବା କରି ପାରେ ନାହିଁ । ସାଧାରଣତଃ
ସେ ଖାଦ୍ୟାନ୍ଦେଷଣର ତେଷ୍ଟା ନ କରି ନିଶ୍ଚଳ—

ଭାବରେ ପଡ଼ି ରହିଥାଏ । ଦୈବାତ୍ କୌଣସି ଜୀବ
ତାହାର ମୁଖ ନିକଟକୁ ଆସିଲେ ସେ ତାହାକୁ ଗ୍ରାସକରି
ଖୁଆ ନବୃତ୍ତି କରେ । ସୁତରାଂ ତାହାର ଆହାର
ଦୈବାଧୀନ । ଆଲସ୍ୟ ପରାୟଣ ବ୍ୟକ୍ତି ଅଧ୍ୟବସାୟ
ନକରି ଜୀବନ ଧାରଣ ନିମିତ୍ତ ଦୈବ ଉପରେ ନିର୍ଭର
କରେ; ଏହି ଅର୍ଥରେ ଏ ନ୍ୟାୟଟି କଥିତ ହୁଏ ।

ଅଜାଗଳ ସ୍ତ୍ରୀ—

କେତେକ ଛେଳିଙ୍କର ଗଳାର ନିମ୍ନ ଦେଶରେ ସ୍ତ୍ରୀ ସଦୃଶ
ଦୁଇଟି ମାଂସପିଣ୍ଡ ଓହ୍ଲାଇଥାଏ । ଏ ଦୁଇଟିରୁ
ସ୍ତ୍ରୀ ବାହାରେ ନାହିଁ । ସୁତରାଂ ଏ ଦୁଇଟି ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ
ଅନାବଶ୍ୟକ । ସେହି ଭଳି ଯେଉଁ ବ୍ୟକ୍ତି ଜୀବନରେ
କୌଣସି ଲକ୍ଷ୍ୟ ସାଧନ କରିପାରେ ନାହିଁ ବା ଯାହାହା
କେହି ଉପକୃତ ହୁଏ ନାହିଁ, ତାହା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଏହି
ନ୍ୟାୟ କଥିତ ହୁଏ ।

ଅଳ୍ପ ହୁଣ୍ଡା ତଳି କାଟିବା—

ନିଜର କୌଣସି ଆତ୍ମୀୟ ସ୍ବଜନ ବିଶ୍ବାସଯାଚକତା କଲେ
ଏହି ନ୍ୟାୟ ଉଦାହୃତ ହୁଏ ।

ଅତି ଦର୍ପେ ହତା ଲଙ୍କା—

ରାବଣ ତିନିପୁର ଜୟ କରି ଅତ୍ୟଧିକ ଦର୍ପ ପ୍ରକାଶ
କରିବାରୁ ଶେଷରେ ଲଙ୍କାପୁର ହବେ ଥିଲା । ଅତଏବ
ଅତ୍ୟଧିକ ଅହଙ୍କାର ବିନାଶର ହେତୁ ।

ଅତି ପରିଚୟେ ଗୌରବ ନଷ୍ଟ—

କୌଣସି ଲୋକ ସହୃଦ ଦାନସ୍ତ୍ର ସମ୍ପର୍କରେ ଆସିଲେ
ସମ୍ମାନାସ୍ପଦ ଲୋକ ମଧ୍ୟ ତାହା ନିକଟରେ ନିଜର ଗୌରବ
ରକ୍ଷା କରି ପାରେ ନାହିଁ ।

ଅତି ଭକ୍ତି ଚୋରର ଲକ୍ଷଣ—

ଚୋର ବା ଅସତ୍ ଶତ୍ରୁର ଲୋକ ନିଜର ମନ ଅଭିପ୍ରାୟକୁ
ଲୁଚାଇବା ପାଇଁ ଅତି ଭକ୍ତିର ଛଳନା କରେ । ତେଣୁ
ଯେଉଁ ଲୋକ ଅତିଭକ୍ତ ପରିମାଣରେ ଭକ୍ତି ବା ସାଧନା
ଦେଖାଏ, ତାହାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସତ୍ ନୁହେଁ ବୋଲି ବୁଝି-
ବାକୁ ହେବ ।

ଅତି ଲେମ୍ବୁ ଚପୁଡ଼ିଲେ ପିତା—

ଲେମ୍ବୁକୁ କାଟି ଚପୁଡ଼ିଲେ ସେଥିରୁ ଯେଉଁ ଅମ୍ଳରସ
ବାହାରେ ତାହା ରୁଚିକର ଓ ପଥ୍ୟ । କିନ୍ତୁ ଅତି ମାତ୍ରାରେ
ଚପୁଡ଼ିଲେ ରସ ସହିତ ଚୋପାର ରସ ମିଶିବାରୁ ତାହା
ଢେଳ ହୋଇ ଖାଦ୍ୟର ଅଯୋଗ୍ୟ ହୁଏ । ସେହିପରି
କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟରେ ଲଭ ଦେଖି ତାହାକୁ ଅତି ମାତ୍ରାରେ
କରିବାଦ୍ୱାରା ପରିଣେତରେ ଲଭ ପରିବର୍ତ୍ତେ ହାନି
ଘଟିଥାଏ ।

ଅତୋତ୍ତମ୍ଭୁ ଚତୋତ୍ତମ୍ଭୁ—

ଏକ ସମୟରେ ଦୁଇଟି କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାକୁ ଗଲେ, କିମ୍ବା
ଗୋଟିଏ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସାଧନ ନିମନ୍ତେ ଦୁଇଟି ପଦ୍ଧାର
ଆଶ୍ରୟ ନେଲେ ବେଳେବେଳେ ଉଭୟସ୍ତ ବିଫଳ ହେବାକୁ
ପଡ଼ିଥାଏ ।

ଅଦା ବେପାର ଜାହାଜ ମୂଲେଇବା—

ଅଦା ବେପାର ପାଇଁ ଅତି ସାମାନ୍ୟ ମୂଲଧନ ଲାଗେ ।
କିନ୍ତୁ ଜାହାଜ କାରବାରରେ ଲକ୍ଷ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ଦରକାର
ହୁଏ । ଫଳତଃ ଅଦା ବେପାର ଓ ଜାହାଜ ବେପାର

ମଧ୍ୟରେ ଆକାଶ ପାତାଳ ପ୍ରଭେଦ । ଅବା ବେପାର
ପକ୍ଷରେ ଜାହାଜ କଣିକା କଳ୍ପନା ମଧ୍ୟ କରାଯାଇ ନ
ପାରେ । କୌଣସି ଲୋକ ତାହାର କଳ୍ପନାତ୍ମକ କୌଣସି
ବିଷୟରେ ଅଥବା ସମ୍ପର୍କଶୂନ୍ୟ କୌଣସି ବିଷୟରେ
ଆଲୋଚନା କରିବା ଅନୁଚିତ ।

ଅନ୍ଧକୁ ଅନ୍ଧ ବାଟ କଢ଼େଇବା (ଦେଖାଇବା) —

ଅନ୍ଧ ଦୃଷ୍ଟି ଶକ୍ତି ଅଭାବରୁ ବାଟ ଦେଖି ନପାରି ଶୂଳିବାକୁ
ଅକ୍ଷମ । ଜଣେ ଦୃଷ୍ଟିଶକ୍ତିସମ୍ପନ୍ନ ଲୋକ ତାକୁ ବାଟ
ଦେଖାଇଲେ ସେ ଯାଇପାରେ । କିନ୍ତୁ ଯଦି ଜଣେ ଅନ୍ଧକୁ
ଅନ୍ୟ ଜଣେ ଅନ୍ଧ ବାଟ ଦେଖାଇବାକୁ ଯାଏ, ତେବେ
ଦୁହେଁ ଅବାଟରେ ପଡ଼ି ଆହତ ହେବାର ସମ୍ଭାବନା
ବେଶି । ଯେଉଁ ବିଷୟରେ ଦୁଇଜଣ ଅନଭିଜ୍ଞ ବ୍ୟକ୍ତି
ପରସ୍ପରକୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିବାକୁ ଯାଆନ୍ତି ତାହା ନିଶ୍ଚୟ
ବିଫଳ ହୁଏ ।

ଅନ୍ଧ ଗୋଲ୍‌ଜୁଳ ନ୍ୟାୟ —

ଥରେ ଜଣେ ଅନ୍ଧ ଲୋକ ତାର ଶୁଣୁର ଘରକୁ ଯାଉ ଯାଉ
ବାଟରେ ଗୋଟିଏ ଗଉଡ଼କୁ କହିଲା, “ମୁଁ ଶୁଣୁର ଘରକୁ
ଯିବି, ମୋତେ ଟିକିଏ ବାଟ ଦେଖାଇ ଦିଅ ।” ଗଉଡ଼
କହିଲା, “ମୁଁ ଅନେକ ଲୋକଙ୍କର ଗୋରୁ ଜଗୁଛି ।
ଗୋରୁପଲ ଜଗିଛି, ଯିବି କିପରି ? ଏ ପଲରେ ତୁମ
ଶୁଣୁର ଘର ଗୋରୁ ମଧ୍ୟ ଅଛନ୍ତି । ତୁମ୍ଭେ ସେହି
ଗାଈର ଲଙ୍ଗୁଳ ଧରି । ସେ ତୁମ ଶୁଣୁର ଘରକୁ ଯିବ ।
ତୁମ୍ଭେ ତାର ଲଙ୍ଗୁଳ ଧରି ଧରି ଶୁଣୁର ଘରେ ପହଞ୍ଚି-
ଯିବ ।” ଅନ୍ଧ ସେହିପରି କଲା । ଗାଈଟି ଅନ୍ଧକୁ ନାଚ

ମାରି ମାରି ଦଉଡ଼ିଲା । ବହୁ କଷ୍ଟରେ ଅଳ୍ପ ରାତି ପହରେ
ବେଳକୁ ଶୁଣ୍ଢର ଦରେ ପହଞ୍ଚିଲା । ସେଠାରେ ଲୋକେ
ତାକୁ ଗୋରୁ ଘେର ବୋଲି ମନେକରି ମାଡ଼ି ଦେଇ ଚାଲି
ଦେଲେ । ଏଣୁ ଏହି ନ୍ୟାୟର ଅର୍ଥ ହେଉଛି—ମୂର୍ଖର
ଉପଦେଶ ଅନୁସାରେ କାର୍ଯ୍ୟ କଲେ ଅଳ୍ପ-ଜାମାତା ପରି
ବିପଦ ଭୋଗ କରିବାକୁ ପଡ଼େ ।

ଅଳ୍ପ ପରମ୍ପରା ନ୍ୟାୟ—

ଦଳବନ୍ଧ ହୋଇ ଯିବାବେଳେ ଯଦି ଜଣେ ଅଳ୍ପ ଗାତରେ
ପଡ଼େ ତେବେ ଦଳର ଅନ୍ୟ ଅଳ୍ପମାନେ ମଧ୍ୟ ସେହି
ଗାତରେ ପଡ଼ନ୍ତି । ସେହିପରି ଭ୍ରାନ୍ତ ବିଶ୍ୱାସରେ ପଡ଼ିଥିବା
ଲୋକଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଜଣେ ଯାହା କରେ ଅନ୍ୟମାନେ କିଛି
ବିଚାର ନକରି ତାହାହିଁ କରନ୍ତି—ଏହି ଅର୍ଥରେ ଉକ୍ତ
ନ୍ୟାୟ କଥିତ ହୁଏ ।

ଅଳ୍ପର ଦିନରାତି ସମାନ—

ବିଷ୍ଣୁଜନ ଲୋକ ଦିନର ଆଲୁଅ ବା ରାତିର ଅନ୍ଧାର
ମଧ୍ୟରେ ପାର୍ଥକ୍ୟ ବାରିପାରେ ନାହିଁ । ସେହିପରି ଜ୍ଞାନହୀନ
ଅବିବେକ ବ୍ୟକ୍ତି ଭଲମନ୍ଦ ବିଚାର କରିବାକୁ ଅକ୍ଷମ ।

ଅଳ୍ପ ହାତୀ ଦେଖିବା ନ୍ୟାୟ (ଅଳ୍ପ ହସ୍ତି ନ୍ୟାୟ)—

ପାଞ୍ଚ ଜଣ ଅଳ୍ପ ହାତୀ ଦେଖିବାକୁ ଗଲେ । ଜଣେ ଅଳ୍ପ
ହାତୀର ଗୋଡ଼ ଦରଣି ‘ହାତୀ ଖମ୍ବ ପରି’ ବୋଲି କହିଲା ।
ଆଉ ଜଣେ କାନ ଆଉଁସି ‘ହାତୀ କୁଲ ପରି’ ବୋଲି ସ୍ଥିର
କଲା । ତୃତୀୟ ଅଳ୍ପ ହାତୀର ପେଟ ଦରଣି ତାକୁ
‘କୋଡ଼ମେଇ ଭଳି’ ବୋଲି ମତ ଦେଲା । ଚତୁର୍ଥ ଅଳ୍ପ

ହାତୀର ଲଙ୍ଗୁଡ଼କୁ ଛୁଇଁ ତାକୁ ‘ଗୋରୁ ଲଙ୍ଗୁଡ଼ ପରି’
ବୋଲି ପ୍ରକାଶ କଲ । କାହାରି କଥା କାହାରି ସଙ୍ଗେ
ମେଲ ନ ହେବାରୁ କଲ ହେଲା । ଜଣେ ଚନ୍ଦ୍ରପୁରୀ
ବ୍ୟକ୍ତି ଆସି ତାଙ୍କୁ ବୁଝାଇ କହିଲେ, “ତୁମ୍ଭେମାନେ
ଯାହା ଜାଣିଲ ତାକୁ ସବୁ ଏକାଠେ ମିଶାଇ
ଯେଉଁ ଜୀବ କଳ୍ପନା କରୁଛ, ତାହାହିଁ ହାତୀ । ଏହି
ଉଦାହରଣକୁ ଉପଲକ୍ଷ୍ୟ କରି ଦାର୍ଶନିକ ମତ ହୋଇଅଛି
ଯେ, ବୈଶେଷିକ, ନୈୟାୟିକ, ମୀମାଂସକ, ସାଂଖ୍ୟ ଓ
ପାତଞ୍ଜଳ—ଏହି ପାଞ୍ଚ ଦର୍ଶନ ନିର୍ଣ୍ଣୀତ ଶିଶୁରକର ଏକେକ
ଦେଶ କଳ୍ପନାକୁ ଏକତ୍ର କଲେ ଶିଶୁରକର ଅସ୍ତିତ୍ବ
କଳ୍ପିତ ଓ ଉପଲବ୍ଧ ହେବ । (ପୂ. ଚ. ଓ. ଶ୍ରୀକୋଷ)

ଅନ୍ଧ ସ୍ପର୍ଶେନ୍ଦ୍ରିୟ ଦ୍ବାରା ହାତୀର ଯେତକ ଅଂଶ ଅନୁଭବ
କରିପାରେ, ତାହାକୁ ହାତୀ ବୋଲି ମନେକରେ । ବହୁତଃ
ତାହାର ହାତୀବିଷୟକଜ୍ଞାନ ଏକଦେଶୀୟ ଓ ଅସ୍ପୃଶ୍ୟ ।
କୌଣସି ବିଷୟର ସାମାନ୍ୟ ଅଂଶକୁ ସେହି ବିଷୟ ବୋଲି
ମନେ କରିବା ସ୍ଥଳରେ ‘ଅନ୍ଧ ହାତୀ ଦେଖିବା’ ନ୍ୟାୟ
କୁହାଯାଏ । ଏକଦେଶଦର୍ଶିତା ଅର୍ଥରେ ଏହା ବ୍ୟବ-
ହୃତ ହୁଏ ।

ଅନ୍ଧ ଲେଖାରେ ଚନ୍ଦ୍ର ସୂର୍ଯ୍ୟ ନାହାନ୍ତି—

ଅନ୍ଧ ସ୍ପର୍ଶବତଃ ଚନ୍ଦ୍ର ଓ ସୂର୍ଯ୍ୟକୁ ଦେଖିପାରେ ନାହିଁ ।
ତେଣୁ ସେ ଏମାନଙ୍କ ଅସ୍ତିତ୍ବ ବିଷୟରେ ଉଦାହାରଣ ।
କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି ନିଜର ଅଜ୍ଞତାବଶତଃ କୌଣସି
ସତ୍ୟକୁ ଅସ୍ୱୀକାର କରିବା ସ୍ଥଳରେ ଏହି ଉପଲକ୍ଷ୍ୟ
କିଆଯାଇ ଥାଏ ।

ଅନ୍ଧପଥ ନ୍ୟାୟ—

ଅନ୍ଧ ଦେଖିପାରେ ନାହିଁ, ଅଥଚ କାର୍ଯ୍ୟ କରିପାରେ ।
 ପଥ ରୁଲିପାରେ ନାହିଁ; କିନ୍ତୁ ଦେଖିପାରେ ।
 ଏ ଦୁହେଁ ପୃଥକ୍ ପୃଥକ୍ କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟ କରି ବସିଲେ ହୁଏ
 ନାହିଁ; କିନ୍ତୁ ଯେବେ ଅନ୍ଧ ପଥକୁ କାନ୍ଧରେ ବସାଏ ତେବେ
 ପଥର ଚକ୍ଷୁ ଅନ୍ଧକୁ ଚଳାଇଲେ ଉଭୟଙ୍କର ମିଳିତ
 ଶକ୍ତି ଦ୍ଵାରା ଅନେକ କାର୍ଯ୍ୟ କରାଯାଇପାରେ । ସାଙ୍ଗ୍ୟ
 ଶାସ୍ତ୍ରରେ ଏହାର ଉଦାହରଣ ଦ୍ଵାରା ପ୍ରକୃତ-ପୁରୁଷଙ୍କର
 ସମାହାରରେ ମୋକ୍ଷ ଓ ଶ୍ରେଣ ଉଭୟ ଲଭ ହେବା
 ରୂପକ ଭଳରେ ବର୍ଣ୍ଣିତ ହୋଇଅଛି । (ପୂ:ଚ:ଓ:ଭା:କୋ:)
 ଯେଉଁଠାରେ ଏକାଧିକ ବ୍ୟକ୍ତି ପୃଥକ୍ ପୃଥକ୍ ଭାବରେ
 କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାକୁ ଅକ୍ଷମ ହେଲେହେଁ
 ସମ୍ମିଳିତଭାବରେ ତାହା କରିପାରନ୍ତି, ସେଠାରେ ଏହି
 ଉକ୍ତିର ପ୍ରୟୋଗ ହୁଏ ।

~~ଅନ୍ଧ ପଥ ନ୍ୟାୟ~~

ଅନ୍ଧାର ଘରକୁ ଟେକା ଫିଙ୍ଗିବା } — (ଅନ୍ଧକୁ ଅନ୍ଧ ବାଟକଢେଇବା ଦେଖ)
 ଅନ୍ଧାର ଘରେ ବାଡ଼ି ବୁଲିବା }

ଫଳ ପ୍ରାପ୍ତିର ନିଶ୍ଚୟତା ନ ଥିଲେହେଁ ଅନୁମାନ ଉପରେ
 ନିର୍ଭର କରି କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ।

ଅଧିକ ଜରଜୀ ନ୍ୟାୟ—

ଜଣେ ଧର୍ମଶାସ୍ତ୍ର ବ୍ରାହ୍ମଣ ଅଭାବରେ ପଡ଼ି ନିଜର ଗୋଟିଏ
 ଗାଈକୁ ନେଇ ହାଟରେ ବିକ୍ରି କରିବାକୁ ଗଲେ ।
 ସେ ମନେ କଲେ ଯେ ମନୁଷ୍ୟ ବୃଦ୍ଧ ହେଲେ ସେ ଯେପରି
 ବୃଦ୍ଧ ମାନ ଓ ଆଦରଣୀୟ ବୋଲି ଗଣ୍ୟ ହୁଏ, ଗାଈଟିକୁ

ସେହିପରି ଜରଙ୍ଗା (ବୃଦ୍ଧା) କହିଲେ ଲୋକେ ଆଗ୍ରହରେ
କଣି ନେବେ । ତେଣୁ ଗ୍ରାହକମାନେ ଗାଈର ବୟସ
ପଚାରିଲେ ବ୍ରାହ୍ମଣ କହିନ୍ତି, “ଏ ଗାଈଟି ଜରଙ୍ଗା । ବହୁ
ବର୍ଷ ହେଲେ ଆମ ଘରେ ଅଛି ।” ଏହା ଶୁଣି ଗ୍ରାହକମାନେ
ଖୁସିହୁସି । ଏହିପରି ପ୍ରତି ଘାଟପାଳକ ଆସି ବ୍ରାହ୍ମଣ
ଗାଈଟିକି ବିକି ନ ପାରି ନରାଣ ହୋଇ ଫେରିଯାନ୍ତି ।
ଦିନେ ଜଣେ ଲୋକ ବ୍ରାହ୍ମଣଙ୍କଠାରୁ ସବୁ ଘଟଣା ଶୁଣି
ପରମର୍ଶ ଦେଲେ, “ଆପଣ ଏହାକୁ ଜରଙ୍ଗା ଗାଈ ନ କହି
ଯୁବଙ୍ଗା ଗାଈ, ଗୋଟିଏ ମାସ ସନ୍ତାନ ପ୍ରସବ କରନ୍ତୁ ବୋଲି
କହିନ୍ତୁ, ଗ୍ରାହକ ଆନନ୍ଦରେ କଣିନେବେ ।” ବ୍ରାହ୍ମଣ
ଭାବିଲେ, “ମୁଁ ତ ଆଜିଯାଏ ଏହାକୁ ଜରଙ୍ଗା ଗାଈ କହି
ଆସିଛି । ଆଜି କିପରି ଯୁବଙ୍ଗା ଗାଈ କହିବ ? ତେବେ
ଏହା ଆତ୍ମାଂଶରେ ପ୍ରାଚୀନା, ଶରୀରାଂଶରେ ତରୁଣୀ ।
ଅତଏବ ଏହାକୁ ଅର୍ଦ୍ଧଯୁବଙ୍ଗା ଅର୍ଦ୍ଧଜରଙ୍ଗା କହିବା
ତୋଷାବଦ୍ଧ ହେବ ନାହିଁ ।” ପରବର୍ତ୍ତୀ ଘାଟପାଳରେ
କୌଣସି ଗ୍ରାହକ ଗାଈର ବୟସ ପଚାରିବାରୁ ବ୍ରାହ୍ମଣ
କହିଲେ, “ଏ ଗାଈଟି ଅର୍ଦ୍ଧ ଯୁବଙ୍ଗା, ଅର୍ଦ୍ଧ ଜରଙ୍ଗା ।”
ଗ୍ରାହକ ବ୍ରାହ୍ମଣଙ୍କଠାରୁ ସମସ୍ତ ବିବରଣ ଶୁଣି ବୁଝିପାରିଲେ
ସେ ବ୍ରାହ୍ମଣ ଧର୍ମିୟରୁ ଅଥଚ ବିଷୟମୁଖ ।

ଯେତେବେଳେ ବିଚାରକ ବାଦୀ ଓ ପ୍ରତିବାଦୀଙ୍କ କଥାରୁ
କିଛି କିଛି ଗ୍ରହଣ କରି ଅବଶିଷ୍ଟ ଅଂଶ ପରିତ୍ୟାଗ କରନ୍ତି
କିମ୍ବା କେହି ପରସ୍ପରବିରୋଧୀ ଉକ୍ତିରୁ କିଛି କିଛି ଗ୍ରହଣ
କରି ଗୋଟିଏ ସମାଧାନରେ ଉପନୀତ ହେବାକୁ ଚେଷ୍ଟା

କରନ୍ତି, ସେଠାରେ ଏହି ନ୍ୟାୟର ଉଦାହରଣ ଦିଆ-
ଯାଏ ।

ଅନ୍ଧ ଦେଶରେ ଦର୍ପଣ ବିକରା—

ଲୋକେ ନିଜର ମୁହଁ ଦେଖିବା ପାଇଁ 'ଦର୍ପଣ' ବ୍ୟବହାର
କରନ୍ତି । ଅନ୍ଧ ପକ୍ଷରେ ଦର୍ପଣ ଅନାବଶ୍ୟକ । ଯେଉଁ
ଦେଶରେ କେବଳ ଅନ୍ଧ ବାସ କରୁଥିବେ, ସେଠାରେ
ଦର୍ପଣର ପ୍ରୟୋଜନ କଣ ? ଯେଉଁ ସ୍ଥାନରେ ଉପଯୁକ୍ତ
ଚାନ୍ଦନ ନ ଥାନ୍ତି, ସେଠାରେ କୌଣସି ବିଷୟ ଉତ୍ଥାପନ
କରିବା ନିରର୍ଥକ ।

ଅରକ୍ଷିତକୁ ଦଇବ ସାହା—

ଯେଉଁ ଲୋକର କେହି ସହାୟ ନ ଥାଏ, ସେ ସମୟ
ସମୟରେ ଦୈବବଶତଃ ବିପଦରୁ ଉଦ୍ଧାର ପାଇଥାଏ ।
ଭଗବାନ୍ ଅସହାୟର ସହାୟ ହୋଇଥାନ୍ତି ।

ଅରସିକେଷୁ ରସସ୍ୟ ନିବେଦନ—

ଏହା ଗୋଟିଏ ସଂସ୍କୃତ ଶ୍ଳୋକର ଦୃଶ୍ୟ ରଚନା । ଶ୍ଳୋକଟି
ହେଉଛି—

ଇତର ତାପସତାନି ଯଥେଚ୍ଛୟା
ବିଲମ୍ବିତାନି ସହେ ଚତୁରନ୍ଦନ,
ଅରସିକେଷୁ ରସସ୍ୟ ନିବେଦନଂ
ଶିରସି ମା ଲିଖ ମା ଲିଖ ମା ଲିଖ ।

ଅର୍ଥାତ୍—

ହେ ଚତୁରନ୍ଦନ ବ୍ରହ୍ମା, ମୋ କପାଳରେ ଅନ୍ୟ ଗତ ଶତ
ଦୁଃଖ ଲେଖ ପଡ଼ିଲେ ମୁଁ ତା ସହିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ; କିନ୍ତୁ
ଅରସିକଠାରେ ରସ ନିବେଦନ କରିବା ଦୁଃଖ ଲେଖ

x ଦୃଷ୍ଟି
ଅବୁଝାମଣା ରଜାକୁ ପାଳବଣ୍ଡା ମନ୍ତ୍ରୀ—

ଅମୃତ ହାଣ୍ଡିରେ ବିଷ କଣିକାଏ—

ଅଳସୁଆ କପାଳକୁ ଗଞ୍ଜା ବଜେ କରିବା—

Digitized by srujanika@gmail.com

ଅଳସୁଆ ଲୋକ କଷ୍ଟ ସ୍ୱୀକାର କରି ଗଙ୍ଗାସ୍ନାନ କରିବାକୁ ଯାଇପାରେ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ବାରୁଣୀଯୋଗ ପଡ଼ିଲେ ଘର ପାଖର ଯେ କୌଣସି ଜଳାଶୟରେ ସ୍ନାନକରି ପକାଏ । ତାର ବିଶ୍ୱାସ, ସେତେବେଳେ ଗଙ୍ଗାସେହି ଜଳାଶୟରେ ବଜେ କରିଥାନ୍ତି; ତେଣୁ ସେ ଗଙ୍ଗା ସ୍ନାନ ଫଳ ପାଇବ ।

ବିନା ଆୟାସରେ ସ୍ୱତଃ କୌଣସି ଫଳ ଲଭ ନେବା ସ୍ଥଳରେ ଏହି ଉକ୍ତିଟି କୁହାଯାଇ ଥାଏ ।

ଅଳସୁଆ ଘୋଡ଼ାକୁ ମେଘ ଆଶା—

ଯେଉଁ ଘୋଡ଼ା ଅଳସୁଆ, ସେ ସବାରକୁ ଘେନି ବାହାରକୁ ଯିବାକୁ କଷ୍ଟବୋଧ କରେ । ମେଘ ବର୍ଷାର ସୂଚନା ଦେଖି ସବାର ଯଦି ଘୋଡ଼ାକୁ ବାହାର କରେ ନାହିଁ, ତେବେ ଘୋଡ଼ାର ଆନନ୍ଦ ବୃଦ୍ଧିପାଏ । କେହି କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାକୁ ଅନିଚ୍ଛୁକ ଥିବା ସ୍ଥଳରେ ଯଦି ତାକୁ କୌଣସି କାରଣରୁ ସେହି କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାକୁ ନ ପଡ଼େ, ତେବେ ସେଠାରେ ଏହି କଥାଟି କୁହାଯାଏ ।

ଅରଣ୍ୟରୋଦନ—

କେହି ଦୁଃଖରେ ପଡ଼ି ରୋଦନ କରୁଥିଲେ, ପାଖ ଲୋକେ ତାହା ଶୁଣି ତାର ଦୁଃଖ ଦୂର କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ଅରଣ୍ୟ ମଧ୍ୟରେ କେହି ରୋଦନ କଲେ ସେଠାରେ କେହି ଶୁଣିବାକୁ ନଥାନ୍ତି । ତେଣୁ ତାର ବଣରେ ରୋଦନ କରିବା ବୃଥା । ନିଷ୍ଠୁଳ ଆବେଦନ ସ୍ଥଳରେ ‘ଅରଣ୍ୟ ରୋଦନ’ ନ୍ୟାୟ କୁହାଯାଇ ଥାଏ ।

ଆ

ଆଉଁଷିଲ କୁକୁର ମୁହଁରେ ବୋକଦେବା—

କୁକୁର ସାଧାରଣତଃ କୁହ୍ନିତ ଜୀବ ଓ ଅସ୍ତ୍ରଶାସ୍ତ୍ର ।
କୌଣସି ଲୋକ ତାକୁ ଆଉଁଷି ଆଦର ଦେଖାଇଲେ ସେ
ତା ଉପରକୁ ଚଢ଼ି ଆସି ମୁହଁକୁ ଗୁଟିବାକୁ ବସେ ।
ସେତେବେଳେ ଏହା ଅସହ୍ୟ ହୋଇ ଉଠେ । ମତ
ଲୋକକୁ ପ୍ରଣୟ ଦେଲେ ସେ ଆଧିପତ୍ୟ ବିସ୍ତାର କରେ ।

ଆ କୁରୁଡ଼ି ବେକରେ ବସ—

ନିଜେ ନିଜର ବିପଦର କାରଣ ହେବା ।

ଆକାଶ କଇଁଆ ଚିଲିକା ମାଛ—ଚିଲିକାର ଲୁଣି ମାଛରେ କଇଁଆ
ରସ ଦେଇ ଶୁଦ୍ଧଲେ ତରକାଶ ରୁଚିକର ହୁଏ । ମାତ୍ର
ଚିଲିକା ଗର୍ଭରୁ ମାଛ ଧରିବା କଷ୍ଟକର ବ୍ୟାପାର ।
ସେହିପରି ତେନ୍ତୁଳି (କଇଁଆ) ଗଛରେ ଚଢ଼ି ଉଠି
ଶାଖାରେ (ଆକାଶରେ) ଥିବା କଇଁଆକୁ
ତୋଳିବା ମଧ୍ୟ କଷ୍ଟକର ବ୍ୟାପାର । ଚିଲିକାରୁ ମାଛଧରି
ଓ ଉଠି ଗଛରୁ କଇଁଆ ତୋଳି ମାଛ ତରକାଶ ଖାଇବା
ଅତ୍ୟନ୍ତ କଠିନ ବିଷୟ । ଦୁଇଟି ଅତି କଷ୍ଟସାଧ୍ୟ ସମସ୍ୟାର
ସମାଧାନ ଉପରେ କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟ ନିର୍ଭର କରୁଥିଲେ
ଏହି ଉକ୍ତିର ବ୍ୟବହାର ହୁଏ ।

ଆଖିରେ ଆଙ୍ଗୁଳି ଗୋଜି ଦେଖାଇବା—

କେହି କୌଣସି ବିଷୟ ପ୍ରତି ଉଦାସୀନ ବା ଅନ୍ୟମନସ୍ତ
ଥିଲେ, ବଳପୂର୍ବକ ବିଷୟର ଗୁରୁତ୍ବ ଉପଲବ୍ଧ
କରାଇବା ।

ଆଣି ଥାଉଁ ଥାଉଁ ଅଛ—

ଅନ୍ୟମନସ୍କତା ବା ବିଚାରଶକ୍ତି ଅଭାବରୁ କୌଣସି ବିଷୟର
ଗୁରୁତ୍ୱ ନ ବୁଝିବା ।

ଆଖ୍ୟ କଥାଗୁଡ଼ିରେ ପଶିବା—

ଆଖ୍ୟ କଥାଗୁଡ଼ିରେ ଅନେକ ଆଖ୍ୟ ଗଛ ଥାଏ । ସେ
ଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରାୟ ଏକା ପରି । ତେଣୁ କେହି ଆଖ୍ୟ କଥାଗୁଡ଼ିରେ
ପଶିଲେ କେଉଁ ଖଣ୍ଡିକ ଆଣିବ ସ୍ଥିର କରି ପାରେ ନାହିଁ ।
ଯେତେବେଳେ ଲୋକ ଅନେକ ସମଜାଣ୍ଡ଼ି ପଦାର୍ଥ
ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଟିକୁ ନିର୍ବାଚନ କରିବ ସ୍ଥିର କରି
ପାରେ ନାହିଁ, ସେତେବେଳେ ଏହି ଉକ୍ତିଟି କଥିତ ହୁଏ ।

ଆଖ୍ୟ ବାଡ଼ିରେ ଭାଲୁ ପଶିବା—

ଭାଲୁ ଆଖ୍ୟ ବାଡ଼ିରେ ପଶିଲେ ଯେପରି ଆଖ୍ୟଗଛ ଭାଙ୍ଗି
ନଷ୍ଟ କରିଦିଏ, ସେହିପରି ଅନିଷ୍ଟ କରିବା ।

ଆଗତ ଚଢ଼େଇକ ବେଶର ବଟା—

ଶିକାରୀ ଚଢ଼େଇ ମାରି ଘରକୁ ଆଣିବା ପୂର୍ବରୁ ଚଢ଼େଇ
ମାଂସ ତରକାଣ୍ଡ କରିବା ପାଇଁ ବେଶର ବାଟି ରଖିବା ପରି
କୌଣସି ଅନିଷ୍ଟ ଫଳ ଲାଭ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରି
କର୍ମରେ ଅଗ୍ରସର ହେବା ।

ଆଜୁରି ପଶୁ ପଶୁ ବାହା ପଶେ—

ଆଜୁରି ପ୍ରବେଶରୁ ବାହୁ ପ୍ରବେଶ (ଦେଶ) ।

ଆକାଶ କୁସୁମ—

ଆକାଶରେ ଫୁଲ ଫୁଟିବା ପରି ଅସମ୍ଭବ ବା ଅବାସ୍ତବ
ବ୍ୟାପାର ।

ଆପଣା ଦରେ କୁକୁର ରଜା—

ପ୍ରତ୍ୟେକ ଲୋକ ନିଜ ସ୍ଥାନରେ ପ୍ରାଧାନ୍ୟ ଦେଖାଇ ଆନ୍ତି ।

ଆପଣା ସୁନା ଭେଣ୍ଟି—

ନିଜର ଲୋକ ଦ୍ଵାରା ଅପଦସ୍ଥ ହେବା ।

ଆପଦ ବେଳେ ଗପପାଦ ଧରିବା—

ବିପଦ ପଡ଼ିବା ଅବସ୍ଥାରେ ସାହାଯ୍ୟ ପାଇଁ ଅତି ମାରବ୍ୟକ୍ତ
ନିକଟରେ ପ୍ରାର୍ଥନା ହେବା । କାମ ପଡ଼ିବାବେଳେ
ଭଗବାନ ଗପପାଦ ଧରିବା (ଦେଶ) ।

ଆମ୍ଭ ନାଁରେ ଆମ୍ଭଡ଼ା ଭଣ୍ଡାଇବା—

ଆମ୍ଭ ଓ ଆମ୍ଭଡ଼ା ଉଭୟେ ଅନୁସାଦବଶିଷ୍ଟ ହେଲେହେଁ
ଆମ୍ଭଡ଼ା ଆମ୍ଭଠାରୁ ବହୁଗୁଣରେ ନିକୃଷ୍ଟ । ସୁତରାଂ
ଅସଲ ଜନପଦ ପରିବର୍ତ୍ତେ ନକଲ ଜନପଦ ଦେଇ ଭଣ୍ଡିବା
ସ୍ଥଳରେ ଏହି ନ୍ୟାୟ ପ୍ରୟୁକ୍ତ ହୁଏ ।

ଆମ୍ଭ ଫଳିଲେ ହାଡ଼କୁ ଜୁହାର—

ଆମ୍ଭ ଫଳିଲେ କାଳେ ଅପର ଲୋକେ ଗଛରୁ ଆମ୍ଭ
ତୋଳି ନେବେ ଏହି ଭୟରେ ଗଛର ମାଲିକ ହାଡ଼ି
ଦ୍ଵାରା ଗଛର କେତେକ ଡାଳରେ କନା ବନ୍ଧାଇ
ଦେଉଥିଲେ । କୁଆଁ ହେବା ଭୟରେ କେହି ଗଛରୁ ଆମ୍ଭ
ନେଇ ପାରୁ ନ ଥିଲେ । କନା ବାନ୍ଧି ଦେବାପାଇଁ ଗଛର
ମାଲିକକୁ ହାଡ଼ି ପାଖରେ ବାରମ୍ବାର ଅନୁରୋଧ କରିବାକୁ
ପଡ଼ୁଥିଲା । ଏହି ପ୍ରଚଳିତ ଶବ୍ଦରୁ ଉକ୍ତିଟିର ଉତ୍ପତ୍ତି ।
ଏହାର ଅର୍ଥ ହେଉଛି, ଆବଶ୍ୟକ ପଡ଼ିଲେ ନିତାନ୍ତ ସ୍ଥାନ
ଲୋକର ମଧ୍ୟ ଶରଣାପନ୍ନ ହେବାକୁ ପଡ଼େ ।

ଆଳୁ ଖୋଳୁ ଖୋଳୁ ମହାଦେବ ବାହାରବା—

କୌଣସି ସାମାନ୍ୟ ବିଷୟର ଅନୁସନ୍ଧାନ କରୁ କରୁ
ତଦପେକ୍ଷା ଗୁରୁତର ବିଷୟର ରହସ୍ୟ ପ୍ରକାଶ ପାଇବା ।

ଆପେ ଭଲ ତ ଦୁନିଆ ଭଲ—

ଯେ ସାଧୁ ଓ ସଜରସ ତା ପକ୍ଷରେ ଜଗତର ସମସ୍ତେ
ସାଧୁ ଓ ସଜରସ । ସାଧୁ ଲୋକର ସାଧାରଣତଃ କେହି
ଅନିଷ୍ଟ କରନ୍ତି ନାହିଁ ।

ଆ ବଳଦ, ମତେ ବିଚି—

ନିଜ ଉପରକୁ ବିପଦ ବରଣ କରିବା । ‘ଆ କୁସଡ଼ି,
ବେକରେ ବସ’ (ଦେଖ) ।

ଆହାର ଉପରେ ପାହାର—

କାହାରିକୁ ଖାଇବାକୁ ଦେଇ ତା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ପ୍ରହାର
କରିବା ।

ଉ

ଉଡ଼ିନ୍ତା ଖଇ ଗୋବିନ୍ଦାୟ ସ୍ତୁତୀ—

କେହି ଖାଇବାକୁ ଖଇ (ଲିଆ) ନେବା ସମୟରେ ତାହା
ପବନରେ ଉଡ଼ିଯିବାରୁ ତାକୁ ଫେରି ପାଇବାର ଆଶା
ନ ଦେଖି କହିଲୁ, “ଏ ଖଇ ଗୋବିନ୍ଦଙ୍କ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ
ନିବେଦନ କଲି ।” ଏହାଦ୍ୱାରା ସେ ମନେକଲ ଯେ
ଗୋଟିଏ ପୁଣ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟ କରିଛି ।

ଗୋଟିଏ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଅଭିପ୍ରେତ କୌଣସି ବସ୍ତୁ
ନଷ୍ଟ ହୋଇଯାଉଥିବା ସମୟରେ ତାହାର ଅନ୍ୟ ଏକ

ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ସଦ୍‌ବ୍ୟବହାର ହେଲା ବୋଲି ମନକୁ ସାନ୍ତୁନା ଦେବା ସ୍ଥଳରେ ଏହି ଉକ୍ତି ପ୍ରଯୁକ୍ତ ହୁଏ ।

ଉଷୁଆଁ ଧାନ ଗଜା ହେବା—

ଅସମ୍ଭବ କଥା ସମ୍ଭବ ହେବା । ଧାନ ଉଷୁଆଁ ହେବା ପରେ ସେଥିରୁ ଗଜା ବାହାରିବା ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଅସମ୍ଭବ; କାରଣ ତାହାର ବାଜାଙ୍କୁ ନଷ୍ଟ ହୋଇ ଯାଇଥାଏ । ଯେତେବେଳେ କୌଣସି ଲୋକ ମୃତ୍ୟୁମୁଖରୁ ରକ୍ଷା ପାଇଯାଏ ବା ସେହିପରି ଆବଶ୍ୟକୀୟ ଚପଦରୁ ଦେବାକୁ ରକ୍ଷାପାଏ, ସେତେବେଳେ ଏହା କୁହାଯାଇଥାଏ ।

ଉଷ୍ଣ କଣ୍ଠକ ଭୋଜନ ନ୍ୟାୟ—

ଶମୀରୂପ କଣ୍ଠକପୂର୍ଣ୍ଣ ହେଲେହେଁ ଉଷ୍ଣ ବହୁ କଷ୍ଟ ସହି ଦେହକୁ ଶତବିକଳ କରି ଏହାର ସୂସ୍ୱାଦୁ ପଦ୍ମ ଭକ୍ଷଣ କରେ । ମନୁଷ୍ୟମାନେ ସେହିପରି ଆପତ ସୁଖଲଭ ପାଇଁ ବହୁ କ୍ଳେଶ ସହ୍ୟ କରିବାକୁ କୁଣ୍ଠିତ ହୁଅନ୍ତି ନାହିଁ ।

ର

ରୁଷି ଜଟ (ବାଳ) ଛୁଣ୍ଡିଲ ମରିବା—

ମୃତ୍ୟୁ ହେବା । ରୁଷିମାନେ ସାଧାରଣତଃ ଶାନ୍ତସ୍ୱଭାବ ଓ ସହିଷ୍ଣୁ । ସାମାନ୍ୟ କାରଣରେ ସେମାନେ ମୃତ୍ୟୁ ବା ଉତ୍ତେଜିତ ହେବା ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ । ଯେଉଁ କଥାରେ ବା କାର୍ଯ୍ୟରେ ସାଧାରଣ ଲୋକ କଥା ଦୂରେ ଥାଉ, ରୁଷି ମଧ୍ୟ ଧୈର୍ଯ୍ୟ ଧରି ନ ପାରି ମୃତ୍ୟୁ ହୋଇ ନିଜର ଜଟ ଛୁଣ୍ଡାଇ ପକାଇବେ, ସେପରି କଥା କେହି କହିଲେ ବା ସେପରି କାର୍ଯ୍ୟ କେହି କଲେ ଏହି ଉକ୍ତି କଥିତ ହୁଏ ।

ଓ

ଓଲଟା ଦାସୀ ଯୋଡ଼ା ଚଢ଼ିବା—

ଦୋଷୀ ବା ଅଭିଯୁକ୍ତ ଆପଣାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦୋଷ ବୋଲି ଦେଖାଇ
ହୋଇ ଅନ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତି ବା ଅଭିଯୋକ୍ତାଙ୍କୁ ଦୋଷୀ କରିବାକୁ
ଚେଷ୍ଟାକରିବା ସ୍ଥଳରେ କିମ୍ବା ଯାହା ଉପରେ ପ୍ରାପ୍ୟ ଥାଏ
ସେ ପ୍ରାପ୍ୟକୁ ଅସ୍ୱୀକାର କରି ଓଲଟି ପାଉଣା ଦାଖଲ କରି
ବସିଲେ ଏହି ନ୍ୟାୟ ବୋଲି ଯାଇଥାଏ ।

ଓଲିଆରୁ ଗଜା ହେବା—

ଅକାଳ ପକ୍ୱତା । ଧାନ ବିହନ ଓଲିଆରୁ ବାହାର କରି
କିଆଣରେ ବୁଣାଯାଏ । ସେଠାରେ କିଛି ଦିନ ପରେ
ସେଥିରୁ ଗଜା ହୁଏ । ତେଣୁ ଓଲିଆର ଧାନ ଗଜା ହେବା
ସମୟମାତ୍ରେ । ସେହିପରି ମନୁଷ୍ୟର ବୟସ ହେଲେ ତାର
ବୁଦ୍ଧି ବା ଚତୁରତା ପ୍ରକାଶ ପାଏ । ଯେଉଁ ସ୍ଥଳରେ
କୌଣସି ବାଳକ ବା ବାଳିକା ଅଳ୍ପ ବୟସରେ ଅତିରିକ୍ତ
ଧୂର୍ଜିତା ବା ଚତୁରତା ପ୍ରକାଶ କରେ, ସେ ସ୍ଥଳରେ
ଏହି କଥା କୁହାଯାଏ ।

ଓଷଦ (ଜାଳାରେ) ଗଗରେ ତାଟିଆ କାମୁଡ଼ିବା—

ରୋଗୀ କିମ୍ବା ଔଷଧ ଖାଇବାକୁ ଭଲ ପାଏ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ
ତାକୁ ଔଷଧ ଖାଇବାକୁ ବାଧ୍ୟ କରାଯାଏ । ସେ ତାଟିଆକୁ
କାମୁଡ଼ି ତାର ବିରକ୍ତି ପ୍ରକାଶ କରେ । କିନ୍ତୁ ପ୍ରକୃତରେ
ତାଟିଆ ପ୍ରକୃତ ବିରକ୍ତ ହେବାର କୌଣସି କାରଣ
ନଥାଏ । ଜଣକ ଉପରେ ହୋଧର କାରଣ ଥିଲେହେଁ,
ତାହା ପ୍ରକୃତ ହୋଧ ପ୍ରକାଶ କରି ନ ପାରି ଅନ୍ୟପ୍ରକାର ହୁଏ
ହେବା ସ୍ଥଳରେ ଏହି ନ୍ୟାୟର ବ୍ୟବହାର ହୁଏ ।

ଓଟ ମୁହଁକୁ ଜାଣି—

ଓଟ ପରି ପ୍ରକାଶ୍ଟ ଜୀବକୁ ସାମାନ୍ୟ ଜାଣି ଖାଇବାକୁ
ଦେଲେ ତାର ଯୁଧା ଆଦୌ ନିବୃତ୍ତ ହେବ ନାହିଁ ।
ବହୁଭୋଜୀ ଲୋକକୁ ଅତି ଅଳ୍ପ ଖାଦ୍ୟ ଦିଆଗଲେ ଏହି
ନ୍ୟାୟ ବ୍ୟବହୃତ ହୁଏ ।

ଓଧ ସାଥରେ (ସାଙ୍ଗକୁ) ବଣଭୁଆ ବାଈ—

ଓଧ ଓ ବଣଭୁଆ ଉଭୟେ ମହ୍ୟଭୋଜୀ । ଓଧ ପାଣିରେ
ବୁଡ଼ି ମାଛ ଧରିପାରେ କିନ୍ତୁ ବଣଭୁଆ ତା କରିପାରେ
ନାହିଁ । ଓଧର ପାଣିରେ ପଶି ମାଛ ଧରିବା ଦେଖି
ଭୁଆ ଯେବେ ଲୋଭରେ ସେହିପରି କରେ ତେବେ
ତାର ମରଣ ନିଶ୍ଚିତ ।

ଧନ ବା ସମର୍ଥ ବ୍ୟକ୍ତି ଯାହା କରେ, ତାହା
କରିବା ପାଇଁ ଗରିବ ବା ଅସମର୍ଥ ଲୋକ ଚେଷ୍ଟା
କରି ଉପହାସାସ୍ପଦ ହେଲେ ଏହି କଥା କୁହାଯାଇଥାଏ ।

ଓଲେଇ (ବିଲେଇ) ହାତରେ ଶୁଖୁଆ ପୋଡ଼ା—

ଓଲେଇ (ବିଲେଇ)ର ଶୁଖୁଆ ପୋଡ଼ା ପ୍ରିୟଖାଦ୍ୟ । ତେଣୁ
ତାକୁ ତାହା ଦେଲେ ସେ ନିଶ୍ଚୟ ଖାଇଦେବ ।
ନଠ ବା ଅସାଧୁ ଲୋକ ହାତରେ ଧନ ଦେଲେ ସେ
ନିଶ୍ଚୟ ତାହା ଆତ୍ମସାଧୁ କରିବ । ଏହି ଆର୍ଥରେ ଏହି
ନ୍ୟାୟ ପ୍ରୟୁକ୍ତ ହୁଏ ।

ଏ

ଏକ ସଲମ ନ କରି ଦଣ୍ଡ ସଲମ କରିବା—

ଯାହାର କିଛି ଦେୟ ଥାଏ, ତାହା ସେ ନ ଦେଇ
ପରେ ଅବସ୍ଥା ଚନ୍ଦରେ ବାଧ୍ୟହୋଇ ତାର ବହୁଗୁଣ
ଦେଲେ ଏହି କଥା କୁହାଯାଏ ।

ଏକା ମାଦକେ ଶୀତ ନ ଯାଏ—

ମାଦମାସରେ ଖୁବ୍ ଶୀତ ହୁଏ । କିଛିଦିନ ପରେ ଶୀତ
ରୁଲିଯାଏ । ମାତ୍ର ଆରବର୍ଷକୁ ପୁଣି ମାଦମାସରେ ଶୀତ
ଆସିବ । ଲୋକେ ଶୀତକଷ୍ଟ ଭୋଗିବେ ।

କୌଣସି ଲୋକ ଥରେ ଆପଦରୁ ଉଦ୍ଧାର ପାଇଗଲେ,
ଭବିଷ୍ୟତରେ ସେପରି ଆପଦ ପଡ଼ିବ ନାହିଁ ବୋଲି
ଭାବି ଅସାବଧାନ ହେଲେ ଏହି ଉକ୍ତି ବ୍ୟବହୃତ ହୁଏ ।

ଏ ଘର (ସାଇ) ମାଉସୀ ସେ ଘର (ସାଇ) ପିଉସୀ—

ଯେଉଁ ଲୋକ ଦୁଇ ବିରୋଧୀ ବ୍ୟକ୍ତି ବା ଦଳର ସମ୍ପର୍କ
ବୋଲି ନିଜକୁ ଦେଖାଇ ହୁଏ ।

ଏଣୁ ମାଇଲେ ଗୋହତ୍ୟା, ତେଣୁ ମାଇଲେ ବ୍ରହ୍ମହତ୍ୟା—

ଗୋହତ୍ୟା ଯେପରି ପାପକାରୀ, ବ୍ରହ୍ମହତ୍ୟା ମଧ୍ୟ ସେହିପରି
ପାପକାରୀ । ଏଥି ମଧ୍ୟରୁ କୌଣସିଟି କରଣୀୟ ନୁହେଁ ।

ଲୋକ ଦୁଇଟି ସଙ୍କଟଜନକ ପରିସ୍ଥିତିର ସମ୍ମୁଖୀନ
ହୋଇ କିର୍ତ୍ତବ୍ୟ ନିରୂପଣ କରିବାରେ ଅସମର୍ଥ ହେବା
ସ୍ଥଳରେ ଏହା କଥିତ ହୁଏ ।

ଏକା ଛେଳିକ ଡଳି ଜବେ—

ଛେଳିକୁ ଥରେ ଜବେ କଲେ (ବେକ କାଟିଲେ) ତାର
ପ୍ରାଣ ବାହାରିଯାଏ । ତେଣୁ ତାକୁ ଆଉ ଜବେ କରିବା
ଅନାବଶ୍ୟକ ଓ ଅନୁଚିତ ।

କୌଣସି ଲୋକକୁ ତାର ଗୋଟିଏ ଦୋଷ ପାଇଁ
ଥରେ ଦଣ୍ଡିତ କରାଯାଇ ସେହି ଦୋଷ ପାଇଁ ତାକୁ
ଆଉ ଥରେ ଦଣ୍ଡ ଦିଆଯିବା ସ୍ଥଳରେ ଏହି ଉପଲକ୍ଷ
ଦିଆଯାଏ ।

ଏଣୁଥ ଦଉଡ଼ କଥାବାଡ଼କୁ—

ନିଜ ନ ବା ଦୁର୍ବଳ ବ୍ୟକ୍ତିର ଆତ୍ମରକ୍ଷା କରିବାର ଉପାୟ
ନିଜାନ୍ତ ସୀମାବଦ୍ଧ ।

ଏକା ଗୃହାଳିର ପାଠ, ଏକା ଅବଧାନ ଗୃହ—

ଯେଉଁମାନେ ବିଦ୍ୟା, ବୁଦ୍ଧି, କୃତମତି ବା ଧୂର୍ଭିତାରେ
ସମାନ, ସେମାନଙ୍କୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି ଏହା କୁହାଯାଇଥାଏ ।

ଏକୋଇର ବଳା ବିଶିକେଶନ—

ପୁରୁଷରେ ବର୍ଣ୍ଣିତ ଅଛି ଯେ ରାଜା କର୍ଣ୍ଣଙ୍କର ଗୋଟିଏ
ମାତ୍ର ପୁତ୍ର ଥିଲା । ତାହାର ନାମ ବିଶିକେଶନ । ସତ୍ୟ
ରକ୍ଷା କରିବା ପାଇଁ ସେ ଏହି ପୁତ୍ରକୁ ମାରି ତାର ମାଂସକୁ
ରାନ୍ଧି ବ୍ରାହ୍ମଣରୂପୀ ବିଷ୍ଣୁଙ୍କୁ ଖାଇବାକୁ ଦେଇଥିଲେ ।
‘ଏକମାତ୍ର ପୁତ୍ର’ ଏହି ଅର୍ଥରେ ଏହାର ବ୍ୟବହାର ହୁଏ ।

କା

କଂସାର ଘରର ପାତକୁ କୁଳ ଡାଉଁ ଡାଉଁ—

ପାତକୁ ଘଉଡ଼ାଇବା ପାଇଁ ଲୋକେ ଶବ୍ଦ କରନ୍ତି । କିନ୍ତୁ
କଂସାର ଘରେ ବଡ଼ ଥିବା ପାତ କଂସାଦିଆରିର ରଣବିଶ
ଶବ୍ଦରେ ଅଭ୍ୟସ୍ତ । ତେଣୁ ସେ ସାମାନ୍ୟ କୁଳା ଡାଉଁ ଡାଉଁ
ଶବ୍ଦ ଶୁଣି ପଳାଇବା ସମ୍ଭବପର ନୁହେଁ ।

ଯେଉଁଲୋକ ବଡ଼ ବଡ଼ ବିପଦ ମଧ୍ୟରେ କୌଣସି
କାର୍ଯ୍ୟରେ ଦୀର୍ଘକାଳର ଅଭିଜ୍ଞତା ଅର୍ଜିଅଛି, ସେ ସାମାନ୍ୟ

ଭୟ ପ୍ରଦର୍ଶନରେ ବିଚଳିତ ହୁଏ ନାହିଁ । ଏହା ଉକ୍ତିଟିର ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ ।

କଙ୍କଡ଼ାକୁ ଗୋଳି ପାଣିସୁନ୍ଦାଇବା—

କଙ୍କଡ଼ା ସାଧାରଣତଃ ଗୋଳି ପାଣିରେ ରହିବାକୁ ଭଲପାଏ । ଯେଉଁ କାରବାରରେ କିଛି ଗୋଳମାଳ ଥାଏ ତାହା ଅସହ୍ୟ ଲୋକକୁ ସୁଖକର ହୁଏ; କାରଣ ସେପରି ଲୋକ ଗୋଳମାଳର ସୁଯୋଗ ନେଇ ନିଜର ଲାଭ ଉଠାଏ ।

କଜଳପାତିଆ ଭଲଲେକ—

କଥା ଅଛି ଯେ ଗୋଟିଏ ଗାଈ ସଙ୍ଗେ ଗୋଟିଏ ବଡ଼ ବୃଷ ସଙ୍ଗମ ଇଚ୍ଛା କରିବାରୁ ଗାଈଟି ବୃଷଭର ପୁଅଲାଙ୍ଗକୁ ଡରି ରଜି ହେଲା ନାହିଁ । ବୃଷଭ ଯାଇ ଗୋଟିଏ କଜଳପାତି ଚଢ଼େଇକୁ ମଧ୍ୟସ୍ଥ (ଭଲଲେକ) କରି ଆଣିଲା । କଜଳପାତି ଗାଈକୁ ସାହସ ଦେବାରୁ ଗାଈ ରଜି ହେଲା । ମାତ୍ର ସଙ୍ଗମ ବେଳେ କଜଳପାତି ଗାଈ ପିଠିରେ ବସି ରହିବାରୁ ବୃଷଭର ଦେହଭାଗରେ ପିଣ୍ଡ ହୋଇ ନିଜେ ମଲା । ଯେଉଁ ଲୋକ ମଧ୍ୟସ୍ଥତା କରିବାକୁ ଯାଇ ନିଜେ କ୍ଷତିଗ୍ରସ୍ତ ବା ନଷ୍ଟ ହୁଏ, ତାକୁ କଜଳପାତିଆ ଭଲଲେକ କହନ୍ତି । (ପୁରାତନ ଶ୍ରୀକୋ.)

କଟା ଦାଆରେ ଚୂନ ଦେବା—

କଟା ଦାଆ ସହଜେ ଯନ୍ତ୍ରଣାଦାୟକ । ସେଥିରେ ଚୂନ ଦେଲେ ଯନ୍ତ୍ରଣା ଆହୁରି ବୃଦ୍ଧି ପାଏ । କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି ଦୁଃଖ ବା ଅପମାନ ଶ୍ରେଷ୍ଠତଃ ସମୟରେ ତାକୁ ଆହୁରି ଦୁଃଖ ବା ଅପମାନ ଦେବା ସ୍ଥଳରେ ଏହି ନ୍ୟାୟ ପ୍ରଯୁକ୍ତ ହୁଏ ।

କଣ୍ଟାବାଡ଼ରେ ଲୁଗା ପକାଇ କଲି କରିବା—

ବିବାଦର କୌଣସି କାରଣ ନ ଥିବା ସ୍ଥଳେ କେହି ଅନ୍ୟକୁ କଲି କରିବାକୁ ଉତ୍ତେଜିତ କରି ପରେ ତା ସହିତ କଲହ କଲେ ଏହା କୁହାଯାଇଥାଏ ।

କଣ୍ଟାରେ କଣ୍ଟା କାଢ଼ିବା—

ପାଦରେ କଣ୍ଟା ଗଲିଗଲେ ତାକୁ କାଢ଼ିବା ପାଇଁ ଲୋକେ ଆଉ ଗୋଟିଏ କଣ୍ଟାର ସାହାଯ୍ୟ ନେଇଥାନ୍ତି । ଗୋଟିଏ ଶତ୍ରୁର ସହାୟତାରେ କୌଣସିକ୍ଷମେ ଅନ୍ୟ ଶତ୍ରୁର ବିନାଶ ସ୍ଥଳରେ ଏହି ଉକ୍ତିର ପ୍ରୟୋଗ ହୁଏ ।

କଦମ୍ବ ଗୋଲକ ନ୍ୟାୟ—

କଦମ୍ବ କୋରକ ଓ ତାହାର ଚତୁଷ୍ପାଶ୍ଵରେ ଥିବା ପୁଷ୍ପସମୂହ ସମସ୍ତବରେ ବର୍ଦ୍ଧିତ ହେଉଥିବାରୁ ଏହା ସର୍ବଦା ଗୋଲ-କାର ଥାଏ । ଏହିପରି କୌଣସି ବସ୍ତୁ ବା ବ୍ୟକ୍ତି ସଦୃଶ ସର୍ବଦା ଏକ ରୂପରେ ଅବସ୍ଥାନ କରେ ଓ ତାର ପରି-ବର୍ଦ୍ଧନ ନ ଘଟେ, ତେବେ ଏହି ନ୍ୟାୟର ଉଲ୍ଲେଖ ହୁଏ ।

କନ୍ୟା ଦେଖା, ବାଇଗଣ ବକା—

କୌଣସି ସ୍ଥାନରେ ଏକ ସଙ୍ଗରେ ଦୁଇଟି କାର୍ଯ୍ୟ ସମାଧାନ କରିବା ।

କପା କିଆସରେ ଗୋରୁମୁଣ୍ଡ ଥାପିବା—

ଗୃହୀମାନେ କପା କିଆସରେ ବାଉଁଶ ପୋତି ତା' ଅଗରେ ଗୋଟିଏ ଗୋରୁ ମୁଣ୍ଡ ରଖି ଦେଇଥାନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କର ବିଶ୍ୱାସ ଯେ ଏପରି କଲେ ଗୋରୁଗାଈ କିଆସରେ ପଶି କପାଗଛ ନଷ୍ଟ କରିବେ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ପ୍ରକୃତ ପକ୍ଷରେ ଗୋରୁ ମୁଣ୍ଡଟିର ଗୋରୁଗାଈକୁ କିଆସରେ ପଶିବାରୁ

ବାରଣ କରିବାକୁ ଶକ୍ତି ନ ଥାଏ । ଗୋଟିଏ ଅସାର
ଓ ଶକ୍ତିହୀନ ବସ୍ତୁ ବା ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ଉପଲକ୍ଷ୍ୟ କରି କାର୍ଯ୍ୟ-
ସାଧନ କରିବା ଉଦ୍ୟମ ସ୍ଥଳରେ ଏହା କୁହା ଯାଇଥାଏ ।

କପାଳ ପାଟିବା ବେଳକୁ ଘର ଭିତ୍ତି କୁନ୍ତୀର ହେବା—

ଦୈବ ପ୍ରତିକୂଳ ହେଲେ ନିଜର ଆତ୍ମୀୟସୁଜନ ମଧ୍ୟ
ଶସ୍ତ୍ରତା ଆଚରଣ କରନ୍ତି—ଏହା ଏଥର ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ ।

କମଳ ଯାକଇ ବାଳ—

କମଳ ବାଳରେ ତିଆରି । ସେଥିରୁ ବାଳ ବାହାର
କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିବା ବିଡ଼ମ୍ବନା । ଯାହା ଅସଂଖ୍ୟ
ଦୋଷରେ ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ ସେଥିରୁ ଗୋଟିକୁ ବାଛିବାରେ
ଲାଭ ନାହିଁ ।

କର୍ଣ୍ଣ ମଲେ ପାଞ୍ଚ, ଅର୍ଜୁନ ମଲେ ପାଞ୍ଚ—

କୁନ୍ତୀ ପ୍ରକୃତ ପଟରେ ଯୁଧିଷ୍ଠିର, ଶ୍ଯମ ଓ ଅର୍ଜୁନଙ୍କର
ଜନନୀ ଥିଲେ । ନକୁଳ ଓ ସହଦେବ ମାଦ୍ରୀଙ୍କର ପୁତ୍ର ।
ତଥାପି କୁନ୍ତୀ ପଞ୍ଚପାଣ୍ଡବଙ୍କର ମାତା ବୋଲି ଖ୍ୟାତ
ଅର୍ଜିଥିଲେ । ଏମାନଙ୍କ ଛଡ଼ା କର୍ଣ୍ଣ ମଧ୍ୟ କୁନ୍ତୀଙ୍କର କାମନ
ପୁତ୍ର ଥିଲେ । ଯେତେବେଳେ ମହାଭାରତ ଯୁଦ୍ଧରେ କର୍ଣ୍ଣ
ଓ ଅର୍ଜୁନ ପରସ୍ପର ବିରୁଦ୍ଧରେ ଅସ୍ତ୍ର ଧାରଣ କଲେ,
ସେତେବେଳେ ଦୁହଁଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଜଣେ କେହି ବିଜୟୀ ହୋଇ
ଅନ୍ୟକୁ ବଧ କରିବାର ଆଶଙ୍କା ଥିଲା । ଦୁହଁଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ
ଯେ କେହି ମଲେ ମଧ୍ୟ କୁନ୍ତୀ ପଞ୍ଚପୁତ୍ରର ଜନନୀ ହୋଇ
ରହିବେ । ଯେଉଁ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଦୁଇଟି ସମ୍ଭାବନା ମଧ୍ୟରୁ ଯେ
କୌଣସିଟି ଘଟିଲେ ହେଁ ଅବସ୍ଥାର ପରିବର୍ତ୍ତନ ହୁଏ ନାହିଁ,
ସେଠାରେ ଏହି କଥାଟି କୁହାଯାଏ ।

କରକକ୍ଷା ନ୍ୟାୟ—

‘କକ୍ଷା’ କହିଲେ ହସ୍ତର ଅଳଙ୍କାର ବିଶେଷକୁ ବୁଝାଏ । ‘କକ୍ଷା’ ଶବ୍ଦଦ୍ୱାରା କରର ଅଳଙ୍କାର ବିଶେଷର ଉପଲବ୍ଧି ହେଉଅଛି; ମାତ୍ର ‘କରକକ୍ଷା’ ଶବ୍ଦଦ୍ୱାରା କରପୃଷ୍ଠ କକ୍ଷା ହିଁ ବୁଝିବାକୁ ହେବ ।

କଲ ଲେକକୁ ଲଜ ନାହିଁ, କହିଲ ଲେକକୁ ଲଜ
ନାଚିଲ ଲେକକୁ ଲଜ ନାହିଁ, ଦେଖିଲ ଲେକକୁ ଲଜ }—

ଲଜ୍ଜାଜନକ କାର୍ଯ୍ୟ କରି କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି ଲଜ୍ଜା ଅନୁଭବ କରୁ ନ ଥିବା ସ୍ଥଳେ, ସେ କାର୍ଯ୍ୟ ବିଷୟ କହିବା ବା ତାହା ଦେଖିବା ଲୋକର ଲଜ୍ଜା ଅନୁଭବ କରିବାର କାରଣ ନାହିଁ ।

କହନ୍ତି ଯେଡ଼େ, ନୁହନ୍ତି ତେଡ଼େ—

ଦୁର୍ବଳ ବା ନିବୋଧ ବ୍ୟକ୍ତି ପକ୍ଷରେ ବାଗାଡ଼ମ୍ବର କରିବା ।
କର୍ପୁର ଉଡ଼ିଯାଇ କନା ରହିବା—

କର୍ପୁରକୁ ସାଧାରଣ ଚୂଡ଼ସ୍ଥ କନାରେ ବାନ୍ଧ ରଖିଥାନ୍ତି ।
କର୍ପୁର ଓ କନା ମଧ୍ୟରୁ କର୍ପୁର ହିଁ ସାର ଓ ଆଦରଣୀୟ ।
କାଳ କ୍ଷମେ କର୍ପୁର ଉଡ଼ିଯାଏ, ଖାଲି କନାଟି ରହିଥାଏ ।
ଯେଉଁଠାରେ ପ୍ରକୃତ ମହତ୍ତ୍ୱ ଲେପ ପାଇ ନାମମାତ୍ର ଗୌରବ ରହିଥାଏ ସେଠାରେ ଏହା କଥିତ ହୁଏ ।

କହି ଜାଣିଲେ କଥା ସୁନ୍ଦର—

ସ୍ତ୍ରୀ ଓ କହିବାର ଶକ୍ତି ଅନୁସାରେ କଥା ପ୍ରୀତିକର ବା ଅପ୍ରୀତିକର ହୋଇଥାଏ ।

କଖାରୁ (କାକୁଡ଼) ଚୋରକୁ ମୁଣ୍ଡକାଟ ଶାସ୍ତ୍ର—

ଅତି ସାମାନ୍ୟ ଅପରାଧନିମନ୍ତେ ଅତି କଠୋର ଦଣ୍ଡ ।

କାଉଁ ବସାରେ ତେମଣା—

ତେମଣା, ସାପ, କାଉଁ, ଛୁଆ ଖାଇବା ଆଶାରେ କାଉଁବସାରେ
ପଶିଲେ ଛୁଆମାନେ ଚିତ୍କାର କରନ୍ତି ।

ଶାନ୍ତିମୂର୍ତ୍ତି ପରବାର ମଧ୍ୟରେ କେହି ଅଶାନ୍ତି ସୃଷ୍ଟି କଲେ
ତାକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି ଏହା କୁହାଯାଏ ।

କାଉଁରୀଆ କାଠି ଭାଙ୍ଗିବ ପଛେ ନଇଁବ ନାରୀ —

କାଉଁରୀଆ କାଠିର ପ୍ରକୃତ ଏପରି ଯେ ଏହାକୁ ସାମାନ୍ୟ
ନୁଆଇଁବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କଲେ ମଧ୍ୟ ଭାଙ୍ଗିଯାଏ । ଯେଉଁ
ଲୋକ ଦୁଃଖକଷ୍ଟ ସହ୍ୟ କଲେ ସୁଦ୍ଧା ଅନ୍ୟ ନିକଟରେ
ନତ-ମସ୍ତକ ନ ହୋଇ ଯେ ନିଜ ମତରେ ଦୃଢ଼ ହୋଇ
ରହେ, ତାହା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଏହି କଥା କୁହାଯାଏ ।

କାକତାଳୀୟ ନ୍ୟାୟ—

ଛେରେ ତାଳ ପାତ୍ରଥିଲା । ତା ଉପରେ ଗୋଟିଏ କୁଆ
ଉଡ଼ିଯିବା ବେଳକୁ ଦୈବାତ୍ ତାଳଟିଏ ଖସି ପଡ଼ିଲା ।
ଚନ୍ଦ୍ର ଲୋକେ କହିଲେ—କୁଆ ଉଡ଼ିଯିବାରୁ ତାଳଟି
ପଡ଼ିଲା । ପ୍ରକୃତ ପକ୍ଷରେ ତାଳଟି ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ପକ୍ୱ ହୋଇ
ଥିବାରୁ ଖସି ପଡ଼ିଲା; କାଉଁର ଉଡ଼ିବା ସଙ୍ଗେ ତାଳ
ପଡ଼ିବାର କୌଣସି ସମ୍ବନ୍ଧ ନ ଥିଲା । ଦୁଇଟି ଘଟଣା
ଏକକାଳୀନ ହେଲେହେଁ ଦୁହଁଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ କାର୍ଯ୍ୟକାରଣ
ସମ୍ବନ୍ଧ ନ ଥିଲେ ଏହି ନ୍ୟାୟ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଥାଏ ।

କାକର ଧରି ଘଡ଼ା ଉଠି କରିବା (ପୂରେଇବା)—

କାକର ଟୋପା ଟୋପା ସଂଗ୍ରହ କରି ମାଠିଆ ଭର୍ତ୍ତି କରିବା
କଷ୍ଟକର ବ୍ୟାପାର । ବହୁ ବ୍ୟୟସାଧ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା

ପାଇଁ ଅତି ସାମାନ୍ୟ ପରିମାଣରେ ଅର୍ଥ ସଂଗ୍ରହର ଚେଷ୍ଟା
ସ୍ଥଳରେ ଏହି ଉଦାହରଣ ଦିଆ ଯାଇଥାଏ ।

କାକାଶି ଗୋଲକ ନ୍ୟାୟ—

କଥିତ ଅଛି ଯେ କୁଆର ଗୋଟିଏ ମାତ୍ର ଅକ୍ଷିଗୋଲକ
ଉଦୟ ଚକ୍ରର କାର୍ଯ୍ୟ କାରକ । କୌଣସି ସ୍ଥଳରେ
ଗୋଟିଏ ମାତ୍ର ଉପାୟ ଦୁଇ କାର୍ଯ୍ୟର ସାଧକ ହେଲେ
ଏହି ନ୍ୟାୟ କଥିତ ହୁଏ ।

କାଣୀ ବିରଡ଼ କୁଞ୍ଜ ଅସରପା ଉପରକୁ ଟାଣ ଦେଖାଇବା—

କାଣୀ ବିରଡ଼ ନିଜର ଅସାମର୍ଥ୍ୟ ହେତୁ ମୂଷା ଧରି ନ ପାରି
ଛୋଟ ଅସରପା ଧରି ଶାଏ । କୌଣସି ଦୁର୍ବଳ ବ୍ୟକ୍ତି
ତାହାଠାରୁ ଅଧିକ ଦୁର୍ବଳ ବ୍ୟକ୍ତି ଉପରେ ଆଧିପତ୍ୟ
ଦେଖାଇଲେ ଏହା କୁହାଯାଇ ଥାଏ ।

କାଦୁଅରେ ପଣି ଗୋଡ଼ ଧୋଇବା—

କାଦୁଅରେ ପଣିଲେ ତାକୁ ସଫା କରିବାକୁ ଗୋଡ଼
ଧୋଇବାକୁ ପଡ଼େ । ସେହିପରି କୌଣସି ଗୋଲମାଲରେ
ପଣିଲେ ସେଥିରୁ ମୁକ୍ତି ପାଇବାକୁ ବହୁତ ପରିଶ୍ରମ ଲେଉଟା ।

କାମ ପଡ଼ିଲବେଳେ ଭଗବାନ ଗପପାଦ ଧରିବା—

ପୁରାଣରେ ଅଛି ଯେ ଜଗନ୍ନାଥ ତା ଉଆସ ଆଗରେ ଗୋଟିଏ
ଗଧ ବାନ୍ଧିଥାଏ । କେହି ଶବ୍ଦ ଆସିଲକ୍ଷଣୀ ସେ ରଡ଼ିଛୁଡ଼େ ।
ତାହା ଶୁଣି ଜଗନ୍ନାଥ ସାବଧାନ ହୋଇଯାଏ । ତେଣୁ କୌଣସି
ଶବ୍ଦ ଜଗନ୍ନାଥକୁ ଆକ୍ରମଣ କରିବାକୁ ସାହସ କରନ୍ତି ନାହିଁ ।
ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଜଗନ୍ନାଥକୁ ବଧ କରିବାକୁ ଆସିଲେ । ସେ ପ୍ରଥମେ
ଗଧର ପାଦଧରି ତା ମୁହଁରେ ଗୋଟିଏ ଶଙ୍ଖ ପୁରାଇବାକୁ
ସ୍ୱୀକୃତି କରାଇ ନେଲେ । ଗଧ ମୁହଁରେ ଶଙ୍ଖଟି ପୂରି

ରହିଲା । ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଉଆସକୁ ଯିବାରୁ ସେ ରହିକଲ; କିନ୍ତୁ ତାହା ଶଙ୍ଖଧ୍ବନି ପରି ହୋଇଥିବାରୁ ଜଗସନ୍ନ ସାବଧାନ ରହିଲା ନାହିଁ । ଏହି ଅବସରରେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଜଗସନ୍ନକୁ ବଧ କଲେ । ନିଜର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସାଧନ ପାଇଁ ଅତି ମାର ଲୋକର ଶରଣାପନ୍ନ ହେବା ସ୍ଥଳରେ ଏହି ନ୍ୟାୟ ପ୍ରୟୁଜ୍ୟ ।

କାଲ ଆଗରେ ମୂଳା ଚୋରାଇବା—

ମୂଳା ଚୋରାଇବା ବେଳେ ସାମନ୍ୟ ଶବ୍ଦ ହୁଏ; କିନ୍ତୁ କାଲ ଆଗରେ ମୂଳା ଚୋରାଇଲେ ସେ ଶବ୍ଦ ଶୁଣି ପାରେନାହିଁ । ଯେ ଯେଉଁ ବିଷୟରେ ଏକବାରେ ଅନଭିଜ୍ଞ, ତା ଆଗରେ ସେ ବିଷୟ କହିବା ନିରର୍ଥକ ।

କାଟିଆ କପିଳାର ଭେଟ ହେବା—

ରଜା କପିଳେନ୍ଦ୍ର ଦେବଙ୍କ ସିଂହାସନ ପ୍ରାପ୍ତି ସମ୍ପର୍କରେ ସୁପ୍ରସିଦ୍ଧ କିମ୍ବଦନ୍ତୀ ।

ଦୁଇବନ୍ଧୁଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଜଣଙ୍କର ପଦୋନ୍ନତି ହେତୁ ଉଭୟଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ବହୁକାଳ ଧରି ସାକ୍ଷାତ ହୋଇ ନ ପାରିଲେ ଏହି ଉକ୍ତିଟି କୁହାଯାଇ ଥାଏ ।

ଜାତକ ବାହୁବଳରେ ବିରାଟ ରଜା—

ମହାଭାରତ ବର୍ଣ୍ଣିତ ବିରାଟରଜା ନିତାନ୍ତ ଦୁର୍ବଳ ଓ କାୟରୁଷ ଥିଲେ । ଜାତକ ଥିଲା ତାଙ୍କର ଶ୍ୟାଳକର୍ମ୍ମ । ବିରାଟରଜା ଏହି ଜାତକର ବାହୁବଳ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରି ରାଜ୍ୟ ଚଳାଉ ଥିଲେ ।

ଅନ୍ୟର ସାହସ ଓ ଶକ୍ତି ଉପରେ ନିର୍ଭର କରି ଅଯୋଗ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତି ଉଚ୍ଚପଦ ଅଧିକାର କରି ବସିଲେ ଏହି ନ୍ୟାୟ କୁହାଯାଇ ଥାଏ ।

କୁଣ୍ଡା ଦେଇ ପାଠ ପଢ଼ିବା—”

ଯେଉଁ ଶିଷ୍ୟ ଗୁରୁକୁ କିଛି ନ ଦିଏ ବା କୁଣ୍ଡାପରି ମୂଲ୍ୟହୀନ ପଦାର୍ଥ ଦିଏ, ତାକୁ ଗୁରୁ ଯତ୍ନସହକାରେ ଶିକ୍ଷା ଦିଅନ୍ତି ନାହିଁ । ଫଳରେ ସେ ମୂର୍ଖ ହୋଇ ରହେ । ତାର ବୁଦ୍ଧି ବକଶିତ ହୁଏ ନାହିଁ । ତେଣୁ କୌଣସି ଲୋକଠାରେ ବୁଦ୍ଧିହୀନତା-ଦେଖାଗଲେ ସେ କୁଣ୍ଡାଦେଇ ପାଠ ପଢ଼ିଥିଲା ବୋଲି କହନ୍ତି ।

କୁଣ୍ଡା ମିଶାଇ କୁଟୁରୁଣୀ ହେବା—

ଥରେ କୁଟାଯାଇ ପରିଷ୍କୃତ ହୋଇଥିବା ଗୁଡ଼ାଳରେ ପୁଣି ଗୁଡ଼ାଏ କୁଣ୍ଡା ମିଶାଇ ଉକ୍ତ କୁଣ୍ଡାମିଶା ଗୁଡ଼ାଳକୁ କୁଟି ପରିଷ୍କୃତ କରିବାପାଇଁ ଚୂଆ ପରିଶ୍ରମ କଲ ପରି କାର୍ଯ୍ୟ କଲେ ଲୋକେ “କୁଣ୍ଡା ମିଶାଇ କୁଟୁରୁଣୀ ହେବା” ନ୍ୟାୟ କହନ୍ତି । (ପ: ଚ: ଓ: ଭ୍ର: କୋ:)

ସୁସମ୍ପାଦିତ କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟକୁ ଦୋଷଯୁକ୍ତ କରି ତାକୁ ପୁଣି ସଂଶୋଧନ କରିବା ଦ୍ଵାରା ବାହାଦୁରୀ ଦେଖାଇବା ସ୍ଥଳରେ ଏହି ଉକ୍ତିର ପ୍ରୟୋଗ ହୁଏ ।

କୁମ୍ଭକାର ଖଟ—

ପ୍ରବାଦ ଅଛି ଯେ କୁମ୍ଭକାର ଖଟ (କୁମ୍ଭାର ପୋକ) ଅନ୍ୟ ଜାତିର ପୋକକୁ ମାରି ତା ବସାରେ ରଖି ବସାର ମୁହଁକୁ ମାଟିରେ ବନ୍ଦ କରିଦିଏ । କିଛିଦିନ ପରେ ପୋକଟି ପୁନର୍ଜୀବନ ପାଇ କୁମ୍ଭାର ପୋକ ଆକାରରେ ବାହାରି ପଡ଼େ । ଅତଏବ କୁମ୍ଭାର ପୋକ ଅନ୍ୟ ପୋକକୁ ମାରି ତାକୁ ଉଲ୍ଲତତର ପୋକରେ ପରିଣତ କରେ ।

ଯେଉଁଠାରେ କାହାରକୁ ଦଣ୍ଡଦେବା ବା ବିନାଶ କରିବା
ଫଳରେ ସେ ଉନ୍ନତ କରେ, ସେଠାରେ ଦଣ୍ଡଦାତା ବା
ବିନାଶକର୍ତ୍ତାକୁ କୁମ୍ଭକାର ଗାଟ ସହିତ ଭୁଲନା
କରାଯାଏ ।

କୁଳକ୍ଷୟ ବେଳକୁ ଘୋଡ଼ାମୁହଁ ପୁଅର ଜନ୍ମ—

ଅଯୋଗ୍ୟ ପୁଷ ଜାତ, ହେଲେ ବଂଶର ଗୌରବ ହାନି
ହୁଏ ।

କୁସୁମ ପରଶରେ ପଟ ନିସ୍ତରବା—

ଫୁଲ ସମସ୍ତଙ୍କର ଆଦରର ବସ୍ତୁ । ଲୋକେ ଫୁଲକୁ
ମାଳକରି ପିନ୍ଧନ୍ତି ବା ଦେବତାଙ୍କ ଗଳାରେ ଲମ୍ବାନ୍ତି ।
ମାଳ କରିବା ପାଇଁ ପଟ (କଦଳୀ ପଟ୍ଟିକା) ଆବଶ୍ୟକ
ହୁଏ । ପୃଥକ୍ ଭାବରେ ପଟର କୌଣସି ମୂଲ୍ୟ ନାହିଁ; ତାକୁ
କେହି ଆଦର କରନ୍ତି ନାହିଁ; କିନ୍ତୁ ଫୁଲର ମାଳ
ତଥାପିରେ ବ୍ୟବହୃତ ହୋଇ ତାହା ଫୁଲ ସହିତ ଦେବ-
ତାଙ୍କ ଶରୀରରେ ମଧ୍ୟ ସ୍ଥାନ ପାଏ ।

ଅତି ମାତ ଓ ନଗଣ୍ୟ ଲୋକ ମଧ୍ୟ ମହତ୍ତ୍ୱ ଲୋକର
ସାହଚର୍ୟ୍ୟ ହେତୁରୁ ଉଚ୍ଚ ଆସନର ଅଧିକାରୀ ହୁଏ,
ଏହାହିଁ ଉକ୍ତିଟିର ଫଳତାର୍ଥ ।

କୃପମଣ୍ଡୁକ ନ୍ୟାୟ—

ଯେଉଁ ବେଙ୍ଗ ଛୁଆ ବେଳୁ କୂଅଭିତରେ ବଢ଼ିଥାଏ,
ସେ ମନେକରେ ଯେ ଏହି କୂଅ ବାହାରେ ଆଉ କିଛି
ନାହିଁ । ତା'ର ସଂସାର ବିଷୟକ ଧାରଣା କୂଅରେ ହିଁ
ସୀମାବଦ୍ଧ ।

ନିଜ ଶୁଦ୍ଧ ସୀମାର ବହୁଭୂତ ସାମାଜିକ ବିଷୟରେ
ଯାହାର କୌଣସି ଜ୍ଞାନ ବା ଅଭିଜ୍ଞତା ନ ଥାଏ, ତାକୁ
ଚୂପମଣ୍ଡୁକ କହିଥାନ୍ତି ।

କୂର୍ମାଙ୍କ ନ୍ୟାୟ—

କଇଁଛ ନିଜର ଇଚ୍ଛା ଅନୁସାରେ ଅଙ୍ଗଗୁଡ଼ିକୁ
ପ୍ରସାରିତ ବା ସଂକୁଚିତ କରେ । ସେହିପରି ଇଚ୍ଛାନୁସାରେ
କୌଣସି କାରଣର ଅବତାରଣା ଓ ତାହାର ପ୍ରତ୍ୟାହାର
କରିବା ସ୍ଥଳରେ ଏହି ନ୍ୟାୟ ପ୍ରଯୁକ୍ତ ହୁଏ ।

କେରାଣ୍ଡି ଗୁଚ୍ଛି ଶେଉଳ ଧରିବା—

ଶେଉଳ ପରି ବଡ଼ ବଡ଼ ମାଛ ଧରିବା ଆଶାରେ ଲୋକେ
ବନିଶ କଣ୍ଟାରେ ଗୋଟିଏ ଗ୍ରେଟ କେରାଣ୍ଡି ମାଛଗୁଚ୍ଛି
ଦେଇଥାନ୍ତି । ଶେଉଳ ବା ସେହିପରି ବଡ଼ ମାଛ
କେରାଣ୍ଡିକୁ ଗିଳିଲେ ଧରାପଡ଼ନ୍ତି । କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତିଠାରୁ
ଅଧିକ ଲାଭ ଆଶାରେ ପ୍ରଥମେ ତା ପାଇଁ ସାମାନ୍ୟ ବ୍ୟୟ
କରିବା ସ୍ଥଳରେ ଏହି ନ୍ୟାୟ ପ୍ରଯୁକ୍ତ ହୁଏ ।

କୈମୁତକ ନ୍ୟାୟ—

(କିମ୍ + ଉତ + ଇକ) ମୁହେଁ ମୁହେଁ ପ୍ରମାଣିତ
ହେଲାଭଳି ନ୍ୟାୟ । ଯେଉଁ ଭାରକୁ ଦୁଇଜଣ ବ୍ୟକ୍ତି ବହନ
କରିପାରେ, ତାକୁ ଯେ ସବଳ ବ୍ୟକ୍ତି ବହନ କରିପାରିବ,
ଏଥିରେ ସନ୍ଦେହ କଅଣ ? (କିମ୍ ଉତ = ଆଉ କଅଣ ?
ଏଥିରେ କି ସନ୍ଦେହ ଅଛି ?)

କୋଳ ଶାଈ ମଞ୍ଜି ପୋତିବା—

କୌଣସି ଅଧିକାରରେ ବା କୌଣସି ସ୍ଥାନରେ ଚର-
କାଳ ପାଇଁ ରହିବାର ଆଶା କରିବା ।

କୌରବଙ୍କର ଶାଈ ପାଣ୍ଡବଙ୍କର ଗାଈବା—

ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନଙ୍କର ମାମୁ ଶକୁନି କୌରବମାନଙ୍କ ପକ୍ଷରେ
ଥାଇ ତାଙ୍କୁ ସବୁ କାର୍ଯ୍ୟରେ ସାହାଯ୍ୟ କଲପରି ଦେଖାଇ
ହେଉଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ଗୋପନରେ ସେ ପାଣ୍ଡବମାନଙ୍କର
ଉନ୍ନତି ଓ କୌରବମାନଙ୍କର ଅନିଷ୍ଟ ପାଞ୍ଚୁଥିଲେ ।
ଯେଉଁ ଲୋକ ଜଣକର ଅନ୍ଧରେ ପ୍ରତିପାଳିତ ହୋଇ
ପରୋକ୍ଷରେ ଅନ୍ଧଦାତାର ଅନିଷ୍ଟ ଓ ତାର ଶତ ମାନଙ୍କର
ମଙ୍ଗଳ ଚିନ୍ତା କରୁଥାଏ, ତାହାପ୍ରତି ଏହିକଥାଟି ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ
ହୁଏ ।

କ୍ଷୀର ମର ନ୍ୟାୟ—

କ୍ଷୀର (ଦୁଧ) ଓ ମର (ପାଣି) ମିଶିଗଲେ କୌଣସିଟିର
ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ସତ୍ତା ଅନୁଭୂତ ହୁଏ ନାହିଁ । ତେଣୁ ଦୁଇ ଜଣଙ୍କ
ମଧ୍ୟରେ ଅଭେଦ ପ୍ରୀତି ଥିଲେ ବା ଦୁହେଁଙ୍କ ଗୁଣ ବା କାର୍ଯ୍ୟ
ମଧ୍ୟରେ କୌଣସି ପାର୍ଥକ୍ୟ ଅନୁଭୂତ ହେଉନ ଥିଲେ ତାହା
କ୍ଷୀରମର ନ୍ୟାୟ ବୋଲି କଥିତ ହୁଏ ।

ଖ

ଖଜୁରି ଗହର କି ଗୁଣ କହିବି ମୂଳରୁ ପାହାଚ ପାହାଚ—

ଯାହା ଆମୂଳଚୂଳ ଦୋଷପୂର୍ଣ୍ଣ ତାହାର ଗୋଟିଏ ଦୋଷ
ବାଛିବାରେ କିଛି ଲଭ ନାହିଁ ।

ଖଡ଼ା ବଡ଼ି ଥୋଡ଼ି, ଥୋଡ଼ି ବଡ଼ି ଖଡ଼ା—

କୌଣସି ବସ୍ତୁର ସାମାନ୍ୟ ପରିବର୍ତ୍ତନ ସହ ପୁନରାବୃତ୍ତି
କରିବା !

ଖଚଗଦାରେ ପଦ—

ଅଶିଷିତ ମୂର୍ଖ ପରିବାରରେ, ଗ୍ରାମରେ ବା ଅଞ୍ଚଳରେ
ଅସାଧାରଣ ଶିକ୍ଷା ବା ଗୁଣସମ୍ପନ୍ନ ବ୍ୟକ୍ତିର ଆବିର୍ଭାବ ।

ଖାଇବା ପତରରେ ଧୂଳି ଦେବା—

ଯେଉଁ ପକ୍ଷରେ ଖାଦ୍ୟ ଦ୍ରବ୍ୟ ବଡ଼ା ହୋଇଥାଏ,
ସେଥିରେ ଧୂଳି ପକାଇଲେ ସେ ଖାଦ୍ୟ ଖାଇହୁଏ ନାହିଁ ।
ତେଣୁ କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତିର ଜୀବିକା ଅର୍ଜନରେ ବାଧା
ଉଠୁନାହିଁବା ସ୍ଥଳରେ ଏହି ନ୍ୟାୟ ବ୍ୟବହୃତ ହୁଏ ।

ଖାଲୋଇକ ମାଛ ପକାଇବା—

କେଉଁଠି ପାଣିରେ ଥାଇ ଯାହା ଗ୍ରେଟ ମାଛ ଧରୁଥାଏ,
ତାହାକୁ ପିଠିଆଡ଼େ ଥିବା ଖାଲେଇ ଭିତରକୁ ଅନ୍ଧାଳି
ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି ଫୋପାଡ଼ି ଦେଉଥାଏ । ତାହା ଖାଲେଇ ଭିତରେ
ପଡ଼େ କି ପଛଆଡ଼େ ପାଣିରେ ପଡ଼େ କେଉଁଠି ନିଜେ
ଦେଖି ପାରୁ ନ ଥାଏ । ଏହି ଘଟନାରୁ ଅନୁମାନ ହାର
କୌଣସି କର୍ମ କରି ଫଳଲଭ୍ୟତା କରିବା ସ୍ଥଳରେ ଏହି
ନ୍ୟାୟ ପ୍ରଯୁକ୍ତ ହୁଏ । (ପୂ: ଚ: ଓ: ଭା: କୋ:)

ଖୋଳ ପବତ ମାର ମୁଷା—

ମୁଷାଟିଏ ମାରିବା ପାଇଁ ପବତ ଖୋଳିବା ପରି ସାମାନ୍ୟ
ଫଳ ଲଭି ଆଶାରେ ଅତିରିକ୍ତ ପରିଶ୍ରମ ସ୍ୱୀକାର କରିବା ।

ଗ

ଗଉଡ଼ର ଗୁହାଳ ଧୋଇ, ମୋଟର ବାହାଦର—

ଜୀବକାର୍ଜନ ପାଇଁ ଗଉଡ଼ ଗୋରୁ ପାଳିଥାଏ । ତେଣୁ ଗୁହା-
ଳରେ ଗୋରୁ ଥିବା ଗଉଡ଼ର ସ୍ୱାକ୍ଷୟର ଲକ୍ଷଣ । ଯେବେ

ତାର ଗୋରୁ ମରିଯାନ୍ତି ଓ ତା ଗୁହାଳ ଶୂନ୍ୟ ହୋଇଯାଏ
ତେବେ ତା ପକ୍ଷରେ ଘୋର ବିପଦ ଉପସ୍ଥିତ ହୁଏ ।
ମାତ୍ର ମଲା ଗୋରୁମାନଙ୍କ ଚମଡ଼ା ପାଇ ମୋଟ ସ୍ୱଚ୍ଛନ୍ଦରେ
ଚଳେ । ଫଳତଃ ଗଉଡ଼ର ଦୁର୍ଗତି ମୋଟର ସୌଭାଗ୍ୟର
କାରଣ ହୁଏ । ତେଣୁ ଜଣକର ବିପଦ ଫଳରେ ଅନ୍ୟ
ଜଣେ ସୌଭାଗ୍ୟ ଲାଭ କଲେ ଏହି ନ୍ୟାୟଟି କଥୁତ
ହୁଏ ।

ଗଙ୍ଗା ବୋଇଲେ ଥିବ, ଗାଙ୍ଗୀ ବୋଇଲେ ଯିବ—

ପୁରାଣରେ ବର୍ଣ୍ଣିତ ଅଛି ଯେ ଶାନ୍ତନୁ ଗଙ୍ଗାଙ୍କୁ ବିବାହ କରି-
ବାକୁ ଇଚ୍ଛା କରିବାରୁ ଗଙ୍ଗା କହିଲେ, “ମୁଁ ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ ବିଭା
ହେବି; କିନ୍ତୁ ଯେତେଦିନଯାଏ ତୁମ୍ଭେ ମୋ ପ୍ରତି ଆଦର
ପ୍ରକାଶ କରି ମୋ କାର୍ଯ୍ୟର ବିରୋଧ ନ କର, ସେତେ-
ଦିନ ମୁଁ ତୁମ୍ଭ ପାଖେ ରହିବି । ତୁମ୍ଭେ ମୋତେ ଗାଙ୍ଗୀ
ବୋଲି କହିଲେ ଅର୍ଥାତ୍ ଅନାଦର କଲେ ବା ମୋ
କାର୍ଯ୍ୟର ବିରୋଧୀ ହେଲେ ମୁଁ ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ ଛାଡ଼ି ରୁଲିଯିବି ।”

ଆଦର ପାଉଥିବାଯାଏ ଯେ ପ୍ରସନ୍ନ ଥାଏ ଓ
ସାମାନ୍ୟ ଅନାଦର ପାଇବାମାତ୍ରେ ଅପ୍ରସନ୍ନ ହୁଏ, ତାହା
ପ୍ରତି ଏହା ପ୍ରମୁଖ୍ୟ ହୁଏ ।

ଗଙ୍ଗା ଜଳରେ ଗଙ୍ଗାଙ୍କୁ ପୂଜା କରିବା—

ଗଙ୍ଗାଙ୍କୁ ପୂଜା କରିବା ବେଳେ ସେହି ଗଙ୍ଗାଙ୍କର ଜଳ
ଲେକେ ବ୍ୟବହାର କରଥାନ୍ତି । ତେଣୁ କୌଣସି
ଲେକର ଧନକୁ ବ୍ୟୟ କରି ତାକୁ ସମ୍ମୁଖ୍ୟ କରିବା
ଅର୍ଥରେ ଏହା ବ୍ୟବହୃତ ହୁଏ ।

ଗଛମୂଳେ (ବାଟରେ) ପୁଅ ବେଳେ ଡାଆଣୀକ ଡରିବା—

ଯେଉଁ ସ୍ତ୍ରୀ ଦୂରବସ୍ଥାରେ ପଡ଼ି ଗୃହଠାରୁ ଦୂରରେ ଗଛମୂଳେ
ସନ୍ତାନ ପ୍ରସବ କରେ, ତାହା ପକ୍ଷରେ କାଳ୍ପନିକ
ଡାଆଣୀକ ଉତ୍ସ-କରିବା ଅନୁଚିତ । ଯେ ଘୋର ବିପଦର
ସମ୍ମୁଖୀନ ହୋଇଥାଏ, ସେ ସାମାନ୍ୟ ଅଭାବ ଅସୁବିଧା
ନିମନ୍ତେ ଚିନ୍ତିତ ହେବା ଅନୁଚିତ—ଏହାହିଁ ଉକ୍ତିଟିର
ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ ।

ଗଜକଳ୍ପ ପ ଯୁଦ୍ଧ—

ମହାଭାରତରେ ଅଛି ଯେ ଥରେ ଗୋଟିଏ କଇଁଛ ଓ
ଗୋଟିଏ ହାତୀ ମଧ୍ୟରେ ଘୋର ଯୁଦ୍ଧ ଲାଗିଥିଲା । ଏହି
ସମୟରେ ଗରୁଡ଼ ଆକାଶରୁ ଚିଲି ମାରି ଦୁହଁଙ୍କୁ ଗ୍ରାସକଲା ।

ପରସ୍ପର ବିବାଦରେ ରତ ଉଭୟ ପକ୍ଷ ଯେତେବେଳେ
ଅନ୍ୟ କୌଣସି ତୃତୀୟ ପକ୍ଷଦ୍ୱାରା କବଳିତ ହୁଅନ୍ତି,
ସେତେବେଳେ ଏହି ନ୍ୟାୟର ଉଲ୍ଲେଖ ହୋଇଥାଏ ।

ଗଜଭୁକ୍ତ କପିତଥ—

ଲୋକଙ୍କର ଭ୍ରାନ୍ତ ବିଶ୍ୱାସ ଯେ ହାତୀ କଇଁଛକୁ
ନ ଶ୍ୱେବାଇ ଗୋଟା ଯୁଦ୍ଧା ଗିଳି ଦିଏ । ପରେ ତାହା
ଅଖଣ୍ଡିତ ଭାବରେ ହାତୀର ମଳମଧ୍ୟରେ ବାହାରି ଆସେ
ଏବଂ ସେତେବେଳକୁ ତାହା ଶୂନ୍ୟଗର୍ଭ ହୋଇଥାଏ ।
ସେଥି ପାଇଁ କଥିତ ଅଛି, “ନିର୍ଜଗାମ ଯଦା ଲକ୍ଷ୍ମୀଃ
ଗଜଭୁକ୍ତ କପିତଥବତ୍ ।”

(ମତାନ୍ତର) ଗଜ ନାମକ ଅତି କ୍ଷୁଦ୍ରକୀଟ କଇଁଥ ଭିତରେ
ପଶି ଭିତରର ସମସ୍ତ ରସ ଖାଇ ପୋଲୁ କରିଦିଏ ।

ତେଣୁ ଏହି ନ୍ୟାୟର ଅର୍ଥ ହେଉଛି—ଅଜ୍ଞାତ ଭାବରେ
ହୃଦୟବନ୍ଧୁ ହେବା ।

‘ଗଡ଼୍‌ଡ଼ଳିକା ପ୍ରବାହ ନ୍ୟାୟ—

ମେଣ୍ଟାପଲରେ ଆଗେ ଆଗେ ଯେଉଁ ମେଣ୍ଟା ଯାଏ, ତାକୁ
ଗଡ଼୍‌ଡ଼ଳିକା କହନ୍ତି । ସେ ଯାଉ ଯାଉ ଯଦି ପାଣିରେ
ପଡ଼ିଯାଏ, ତେବେ ତା ପଛରେ ଯାଉଥିବା ମେଣ୍ଟାମାନେ
ମଧ୍ୟ ପାଣିରେ ପଡ଼ିବେ; ନିଜର ବୁଦ୍ଧି ପ୍ରୟୋଗ କରିବେ
ନାହିଁ । ତେଣୁ କୌଣସି ପ୍ରଧାନ ଲୋକ ଯେଉଁ କାର୍ଯ୍ୟ-
କରେ, ଅନ୍ୟମାନେ ଅବିଚାରରେ ଭାବରେ ତାହାହିଁ
କରିବା ସ୍ଥଳରେ ଏହି ନ୍ୟାୟର ଉଲ୍ଲେଖ ହୁଏ ।

‘ଗଣ୍ଡି ଘୋଡ଼ା ବେଇବା—

ଥରେ ଜଣେ ଲୋକ ଘୋଡ଼ାରେ ବସି କୌଣସି ଗ୍ରାମକୁ
ଯାଇଥିଲା । ରାତିରେ ସେ ଘୋଡ଼ାଟିକୁ ଜଣେ ତେଲିର
ଘଣାଗଣ୍ଡିରେ ବାନ୍ଧି ଦେଇ ଶୋଇଲା । ସକାଳେ ସେ
ଆପଣାର ଘୋଡ଼ାକୁ ନେବାକୁ ବାହାରବାରୁ ତେଲି
କହିଲା, “ରାତିରେ ମୋ ଗଣ୍ଡି ଘୋଡ଼ାଟିକୁ (ବେଇଛୁ) ଜନ୍ମ
କରିଛି । ତେଣୁ ଏ ଘୋଡ଼ା ମୋର ।” ଗଣ୍ଡିରୁ ଘୋଡ଼ା
ଜନ୍ମିବା ଯେ ସପୂର୍ଣ୍ଣ ଅସମ୍ଭବ, ସେକଥା ଲୋକଟି ଚିନ୍ତା
କଲ ନାହିଁ ।

ଏକାନ୍ତ ଅସମ୍ଭବ ଓ ଅଯୌକ୍ତିକ ଦାବି ସ୍ଥଳରେ ଏହି
ନ୍ୟାୟ ବ୍ୟବହୃତ ହୁଏ ।

‘ଗତାନୁଗତକ ନ୍ୟାୟ—

ବ୍ରାହ୍ମଣମାନେ ସ୍ଥାନ ପରେ ଚର୍ପଣ କରିବା ପାଇଁ
ନଦୀକୂଳକୁ ନିଜ ନିଜର ପାଣି ନେଇ ଯାଇଥାନ୍ତି ।

ନଦୀକୂଳରେ ପାଣି ରଖିଦେଇ ସ୍ନାନ କରନ୍ତି;
 କିନ୍ତୁ ସ୍ନାନପରେ ନିଜର ପାଣି ଚଢ଼ି ନ ପାରି କିଏ
 କାହାର ପାଣି ନେଇଯାଏ । ଏଥିପାଇଁ ପ୍ରତ୍ୟହ
 ଗୋଳମାଳ ହୁଏ । ଦିନେ ଜଣେ ବ୍ରାହ୍ମଣ ନିଜ ପାଣୀକୁ
 ଚଢ଼ିବା ପାଇଁ ତା ଉପରେ ଟିକିଏ ମାଟି ରଖି
 ଗାଧୋଇବାକୁ ଗଲେ । ଏଣେ ଅନ୍ୟମାନେ ନିଜ ନିଜ
 ପାଣୀରେ ସେହିପରି ଟିକିଏ ଟିକିଏ ମାଟି ରଖି ଗାଧୋଇ
 ଗଲେ । ପ୍ରଥମ ବ୍ରାହ୍ମଣ ସ୍ନାନ ପରେ ନିଜର ପାଣୀ
 ଖୋଜିବାକୁ ଆସି ଦେଖିଲେ ଯେ ସବୁ ପାଣୀରେ ସେହିପରି
 ଟିକିଏ ଟିକିଏ ମାଟି ରହିଛି । ତେଣୁ ସେ କହିଲେ—
 ଲୋକେ ଗତାନୁଗତକ ଭାବରେ ଅର୍ଥାତ୍ କାରଣ ନ ବୁଝି
 କେବଳ ପରସ୍ପରର କାର୍ଯ୍ୟକୁ ଅନୁସରଣ କରନ୍ତି ।
 ଏହି ଅର୍ଥରେ ଗଞ୍ଜୁଡ଼ାଳିକା ପ୍ରବାହ ନ୍ୟାୟ ଓ ଅନ୍ଧ
 ପରମ୍ପରାନ୍ୟାୟ ମଧ୍ୟ କୁହା ଯାଇଥାଏ ।

ଗଧ ଚନ୍ଦନ କାଠ ବୋହିବା—

ଚନ୍ଦନ କାଠ ସୁଗନ୍ଧ ହେତୁ ଲୋକଙ୍କର ଆଦରଣୀୟ ଓ
 ଏହାର ମୂଲ୍ୟ ଅଧିକ । କିନ୍ତୁ ଯେଉଁ ଗଧ ଚନ୍ଦନ କାଠର
 ବୋଝ ପିଠରେ ବଢ଼ିନିଏ, ସେ ଚନ୍ଦନ କାଠର ମୂଲ୍ୟ,
 ଗୁଣ ବା ଉପକାରତା ବିଷୟରେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଜ୍ଞ । ସେ
 କେବଳ ବୋଝର ଗୁରୁତା ଅନୁଭବ କରେ ।
 ଗୁଣୀ ଲୋକ ହିଁ ଗୁଣର ଆଦର କରେ । ଯେଉଁଠାରେ
 କେହି ବିଷୟର ଗୁରୁତ୍ବ ବା ମୂଲ୍ୟ ନ ବୁଝି କେବଳ
 ଅନ୍ୟର ଲଙ୍ଘନ ତରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରେ, ସେଠାରେ ଏହି ନ୍ୟାୟ
 କଥିତ ହୁଏ ।

ସଂସ୍କୃତରେ ମଧ୍ୟ ଅଛି—

ଗୁଣୀ ଗୁଣଂ ବେଢ଼ି ନ ବେଢ଼ି ନିର୍ଗୁଣଃ
 ବଳୀ ବଳଂ ବେଢ଼ି ନ ବେଢ଼ି ନିର୍ବଳଃ ।
 ଯଥା ଶରଶ୍ଚନ୍ଦନ ଭରବାମ୍ନା,
 ଭରସ୍ୟ ବେଢ଼ ନହ୍ନ ଚନ୍ଦନସ୍ୟ ।

ଗର୍ଜିଲମେଘ ବରଷେ ନାହିଁ—

ଯେଉଁ ମେଘ ବେଶି ଗର୍ଜନ କରେ, ତାହା ସାଧାରଣତଃ
 ବର୍ଷା କରେ ନାହିଁ । ଏଥିର ଲକ୍ଷଣାର୍ଥ ହେଉଛି—
 ଯେ ବୃଥା ବାଗାଡ଼ମ୍ବର ଦେଖାଏ, ସେ କାର୍ଯ୍ୟତଃ କିଛି
 କରେ ନାହିଁ । ଏହାର ଅନୁରୂପ ଇଂରାଜି ପ୍ରବଚନ
 ହେଉଛି A barking dog seldom bites.

ଗରିବ ମାଇପ ସବୁର ଶାଳୀ—

ଦରିଦ୍ର ଲୋକପ୍ରତି ସମସ୍ତେ ଦୁର୍ବ୍ୟବହାର ଦେଖାଇଥାନ୍ତି
 ଏବଂ ସେ ତାହା ଅବଶ୍ଟା ଦୃଷ୍ଟିରୁ ସହ୍ୟ କରିଥାଏ ।

ଗାଈ ମାଇଲେ ମଲି, ଗାଈକି ମାଇଲେ ମଲି—

ଗାଈ କାହାରିକୁ ଆଞ୍ଚମଣି କଲେ ଆଦାତ ଫଳରେ ତାର
 ମୃତ୍ୟୁ ହେବାର ଆଶଙ୍କା ଥାଏ; ପୁଣି ସେ ଆମ୍ବରଷା
 ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଗାଈକୁ ପ୍ରତିଆଞ୍ଚମଣି କଲେ ଗାଈ
 ମରିଯିବାର ଆଶଙ୍କା ଥାଏ । କିନ୍ତୁ ଗାଈକୁ ବଧ କରିବା
 ମହାପାପରୂପେ ପରିଗଣିତ । ତେଣୁ ସେ ପ୍ରତିଆଞ୍ଚମଣି
 କରିବାକୁ ସାହସ କରିପାରେ ନାହିଁ । ଯେଉଁ ପରି-
 ସ୍ଥିତିରେ ମନୁଷ୍ୟ ଦୁଇଟି ପକ୍ଷୀ ମଧ୍ୟରୁ ପ୍ରତ୍ୟେକରେ
 କେବଳ ଷଡ଼ର ଆଶଙ୍କା କରି କାକର୍ତ୍ତବ୍ୟବୃତ୍ତି,
 ସେଠାରେ ଏହି ନ୍ୟାୟ କଥିତ ହୁଏ ।

ଗାଁ କନ୍ୟା ସିଦ୍ଧାଣିନାଙ୍କ—

ଆପଣା ଗାଁର ଲୋକ ଯେତେ ବିଦ୍ବାନ୍ ବା ଗୁଣବାନ୍
ହୋଇଥିଲେ ହେଁ ସେ ଆଦର ପାଏ ନାହିଁ । ଇଂରେଜରେ
ମଧ୍ୟ ଅଛି—A sage is not honoured in his
own country.

ଗାଲୁଆର ବାରବାଟୀ ଗୃଷ—

ଗାଲୁଆ ବା ମିଛୁଆ ଲୋକେ ନାନା ଭାବରେ ମିଛକଥା
ଯୋଡ଼ି ନିଜର ବଡ଼ତ୍ତ ବାଢ଼ି ବସନ୍ତି ।

ଗାଲ ଚିପିଦେଲେ ଦୁଧ ବାହାରିବା—

ଦୁଗ୍ଧପୋଷ୍ୟ ଶିଶୁ । ଅପରିଣତ ବୟସ୍କ ବାଳକ ବାଳିକାଙ୍କ
ପ୍ରତି ପ୍ରୋତ୍ସାହନେ ଏପରି ପ୍ରୟୋଗ କରାଯାଏ ।

ଗାଲରେ ଚୂନ କାଳି ଦେବା—

ପୂର୍ବେ କୌଣସି ଲୋକ ଲଜ୍ଜାଜନକ ବା ସମାଜର
ଅନ୍ଧଶ୍ଳେଷକାରକ କାର୍ଯ୍ୟ କଲେ ତାକୁ ଅପମାନିତ କରିବା ବା
ଦଣ୍ଡଦେବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ତାର ଗୋଟିଏ ଗାଲରେ ଚୂନ ଓ
ଅନ୍ୟ ଗାଲରେ କାଳି ବୋଳି ଦେଉଥିଲେ । ଏଣୁ ବିଶେଷ
ଅପମାନିତ କରିବା ଅର୍ଥରେ ଏହି ନ୍ୟାୟର ବ୍ୟବହାର
ହୁଏ ।

ଗୁଣ ଚହେ ଗୁଣିଆ, ସୁନା ଚହେ ବଣିଆ—

ଗୁଣୀ ଲୋକ ହିଁ ଗୁଣର ଆଦର କରେ ।

ଗୁଣ୍ଡୁଚମୂଷା ସେତୁବନ୍ଧ ବାନ୍ଧିବା—

କଥିତ ଅଛି, ରାମଚନ୍ଦ୍ର ଲଙ୍କାକୁ ସେତୁବନ୍ଧ ବାନ୍ଧିବା-
ବେଳେ ଗୁଣ୍ଡୁଚ ମୂଷା ମଧ୍ୟ ସାହାଯ୍ୟ କରିଥିଲା । ସେ
ଦେହକୁ ଓଦାକରି ବାଳିରେ ଗଢ଼ୁଥିଲା । ଯେଉଁ ବାଳି ତା

ଦେହରେ ଲାଗିଯାଉଥିଲା, ସେ ତାକୁ ବନ୍ଦ ଉପରେ ଝାଡ଼ି ଦେଉଥିଲା । ବିରାଟ ସେତୁବନ୍ଦ ଡିଆରିରେ ଏହିପରି ଗୁଣ୍ଡୁରମଣା ତାର ସାମାନ୍ୟ ସାହାଯ୍ୟ କରିଥିଲା । ତେଣୁ କୌଣସି ବିରାଟ କାର୍ଯ୍ୟରେ ସ୍ୱଳ୍ପଶକ୍ତିସମ୍ପନ୍ନ ବ୍ୟକ୍ତି ଅତି କ୍ଷୀଣ ସାହାଯ୍ୟ ଦେବା ସ୍ଥଳରେ ଏହି ନ୍ୟାୟ ବ୍ୟବହୃତ ହୁଏ ।

ଗୋଇଠା ମାରି ବିଷ୍ଣୁ ହେବା (କରିବା)—

ବସୁନ୍ଧ ବା ଗୁରୁସ୍ଥାନୀୟ ଲୋକଠାରେ ଅସାବଧାନତା ବଶତଃ ଗୋଡ଼ ବାଜିଗଲେ ଯାହାର ଗୋଡ଼ ବାଜିଥାଏ ତାର ପାପ ହେଲା ବୋଲି ସେ ମନେକରେ । ଏହି ପାପରୁ ଉଦ୍ଧାର ପାଇଁ ସେ ତାଙ୍କର ପାଦ ସ୍ପର୍ଶକରି ‘ବିଷ୍ଣୁ’ ବୋଲି ଉଚ୍ଚାରଣ କରିଥାଏ ।

ଜାଣିଶୁଣି କାହାରିକୁ ଅପମାନ ଦେଇ ପରେ ସେଥିପାଇଁ କ୍ଷମା ମାଗିବା ସ୍ଥଳରେ ଏହି ନ୍ୟାୟ ପ୍ରଯୁକ୍ତ ହୁଏ ।

ଗୋଠ ମାଡ଼ିଲେ ଖଣ୍ଡିଆ ମାଡ଼ିବା—

ଦଳ ବା ଗୋଷ୍ଠୀ ମଧ୍ୟରେ ଉତ୍ତେଜନା ଆସିଲେ ତାହାର ଅନ୍ତର୍ଗତ ଅତି ଦୁର୍ବଳ ବ୍ୟକ୍ତି ମଧ୍ୟ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କସହ ମାଡ଼ି ଉଠେ ।

ଗୋଷ୍ଠମତ ଡାହକ—

ଡାହକଶିକାଶ୍ଚ ଗୋଟିଏ ପଞ୍ଜୁରିରେ ପୋଷା ଡାହକଟିଏ ବନ୍ଦକରି ଜାଲବିଛେଇ ତା ଉପରେ ପଞ୍ଜୁରିଟି ରଖି ଦିଏ । ପୋଷା ଡାହକର ରାବ ଶୁଣି ଅନ୍ୟ ଡାହକମାନେ ତା ପାଖକୁ ଆସି ଜାଲରେ ଛନ୍ଦିହୋଇ ପଡ଼ନ୍ତି । ଶିକାଶ୍ଚ ସେମାନଙ୍କୁ ସହଜରେ ଧରିଆଣେ । ଏହିପରି

ଯୋଷା ଡାହୁକଟି ଡାହୁକବଂଶ ନାଶର କାରଣ ହୁଏ ।
 ଯେଉଁ ଲୋକ ଶସ୍ତ୍ରର ସହାୟତା କରି ନିଜ ବଂଶନାଶର
 କାରଣ ହୁଏ, ତାହା ପ୍ରତି ଏହି ନ୍ୟାୟ ପ୍ରୟୋଗ କରାଯାଏ ।

ଗୋଦର ଗୋଡ଼ ଯେତେ, ମାଡ଼େ ତେତେ—

ଗୋଦର ଲୋକ ମାଟି ହାଣିବା ବେଳେ ତାର ଗୋଡ଼ର
 ଭାରିରେ ମାଟି ପୁଣି ବସିଯାଏ । ତେଣୁ ଯେଉଁ ଲୋକ
 ଅସାବଧାନ ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରି ବହୁତ କ୍ଷତି ରଖେ ଓ
 ପରେ ସେହି କ୍ଷତି ଦୂର କରିବାକୁ ଅଥବା ଶ୍ରମ ଆବଶ୍ୟକ
 ହୁଏ, ତାହା ପ୍ରତି ଏହି ନ୍ୟାୟ ପ୍ରଯୁକ୍ତ ହୁଏ ।

ଗୋଦରଲେ ଗୋଡ଼ ତଳକୁ ଚାହିଁ—

ଯେ ନିଜେ ଗୋଦର, ସେ ଅନ୍ୟର ଗୋଦର ଗୋଡ଼କୁ
 ଚାହିଁବା ଅନୁଚିତ । ପରର ଦୋଷ ଅନ୍ୱେଷଣ କରିବା
 ଆଗରୁ ନିଜର ଦୋଷ ପ୍ରତି ଜାଗ୍ରତ ହେବା ଉଚିତ ।

ଗୋବଳୀବନ୍ଦ ନ୍ୟାୟ—

ବଳୀବନ୍ଦ ଶବ୍ଦ ଦ୍ୱାରା ମହାବୃଷଭ ବୁଝା ଯାଉଥିଲେହେଁ
 ଏହା ପୂର୍ବରେ ‘ଗୋ’ ଶବ୍ଦ ଥିବାରୁ ଏହାଦ୍ୱାରା ଅନା-
 ପୂର୍ବରେ ମହାବୃଷଭ ବୁଝାଯାଉଅଛି । ତେଣୁ ସହଜ
 ବୋଧ ହେବା ପାଇଁ କୌଣସି ଶବ୍ଦର ଆଧିକ୍ୟ ଥିବା
 ସ୍ଥଳରେ ଏହି ନ୍ୟାୟ ବ୍ୟବହୃତ ହୋଇଥାଏ ।

ଗୋରୁ ମାରି ଜୋତା ଦାନ—

ଜୋତା ଦାନ କରିବା ପୁଣ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟ; ମାତ୍ର ଗୋରୁକୁ
 ମାରି ତାର ଚମଡ଼ାରେ ତିଆରି ଜୋତା ଦାନ କରିବାରେ
 ପୁଣ୍ୟ ଅପେକ୍ଷା ଗୋହତ୍ୟାଜନିତ ପାପ ଅଧିକ ।
 ପାପ ଉପାୟରେ ଅର୍ଥ ଉପାର୍ଜନ କରି ପାପରୁ ମୁକ୍ତି

ପାଇବା ଆଶାରେ ସେଥିରୁ କିଛି ସତ୍ କାର୍ଯ୍ୟରେ ବ୍ୟୟ
କରିବା ସ୍ଥଳରେ ଏହି ନ୍ୟାୟ କୁହାଯାଇଥାଏ ।

ଗୋରୁ ମୁଣ୍ଡ ଥାପି କପା ଚୋଳିବା—

କପାଗୁଣୀ କିଆରୀରେ ଗୋଟିଏ ଗୋରୁମୁଣ୍ଡକୁ ବାଉଁଶ ଗୁଣ୍ଠି
ଉପରେ ରଖି ଦେଇଥାଏ । ତାର ଧାରଣା ଯେ, ଏହାକୁ
ଦେଖି କୌଣସି ଜନ୍ତୁ କିଆରୀରେ ପଶିବେ ନାହିଁ । ପ୍ରକୃତରେ
ଅନ୍ୟ ଜନ୍ତୁକୁ ହୁରୁଡ଼ାଇବା ପାଇଁ ଗୋରୁ ମୁଣ୍ଡର କିଛି ଶକ୍ତି
ନ ଥାଏ । ଗୋରୁମୁଣ୍ଡ ସାହାଯ୍ୟରେ ଗୁଣ୍ଠି କେବଳ ସ୍ୱାର୍ଥ
ସାଧନ କରିଥାଏ । ସେହିପରି ଅନ୍ୟକୁ ଆଗରେ ରଖି
ନିଜର ସ୍ୱାର୍ଥ ସାଧନ ଅର୍ଥରେ ଏହି ଉକ୍ତି କଥିତ ହୁଏ ।

ଗୋବର ଗୋଟାଇ ଯିବାକୁ ନ କହି ଟୋକେଇ ଫିଙ୍ଗିବା—

କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାକୁ ପୁଷ୍ଟ ଶ୍ରବରେ ପ୍ରକାଶ ନ କରି
ପ୍ରକାଶନରେ ସୂଚନା ଦେବା ।

ଘ

ଘଇତା ପଛକେ ମରୁ, ସଉତୁଣୀ ରାଣ୍ଡ ହେଉ—

ଶତ୍ରୁଠାରୁ ପ୍ରତିଶୋଧ ନେବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ନିଜର କ୍ଷତିକୁ
ଗ୍ରାହ୍ୟ ନ କରିବା ।

ଘଣ୍ଟା ଦୋଡ଼େଇ ରଖିବା—

କୌଣସି ଲୋକକୁ ଆସନ୍ନ ବିପଦରୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣରୂପେ ନିରାପଦ-
କରି ରଖିବା ।

ସାରଳା ମହାଭାରତରେ ବର୍ଣ୍ଣିତ ଅଛି ଯେ ଯେଉଁ
ସ୍ଥାନରେ ମହାଭାରତ ଯୁଦ୍ଧ ହୋଇଥିଲା ସେଠାରେ
ଗୋଟିଏ ଭରଡ଼ିଆ ଚଢ଼େଇ ଉନ୍ମ ପାରିଥିଲା । ସେଠାରେ

ଯୁଦ୍ଧ ହେଲେ ଯୋଦ୍ଧାମାନଙ୍କ ପଦାଦାତରେ ଡମ୍ବଟି ନଷ୍ଟ
ହୋଇଯିବା ଭୟରେ ଚଢ଼େଇଟି ଭଗବାନଙ୍କୁ ପ୍ରାର୍ଥନା
କଲ । ଭଗବାନଙ୍କ ମାୟାରୁ ଅଶ୍ୱତ୍ଥାମା ହାତର ଦଣ୍ଡଟି
ଛୁଡ଼ିପଡ଼ି ସେହି ଡମ୍ବକୁ ଆବରଣ କରି ରହିଲା । ଯୁଦ୍ଧରେ
ଏତେ ସୈନ୍ୟ ମଲେ, ମାତ୍ର ଦଣ୍ଡତଳେ ଥିବା ଡମ୍ବଟିର
ଲବ ମାତ୍ର କ୍ଷତି ହେଲା ନାହିଁ; ଯଥାସମୟରେ ସେଥିରୁ
ଛୁଆ ବାହାରିଲା । ଯୁଦ୍ଧ ଶେଷ ପରେ ଲୋକେ ଦଣ୍ଡଟି
ଉଠାଇ ଦେବାରୁ ଛୁଆ ଉଡ଼ିଗଲା । ଏହି ପ୍ରବାଦ ଉପରେ
ଏହି ନ୍ୟାୟଟି ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ।

ଦଣା ଘୋଡ଼ା ବେଇବା—

ଗଣ୍ଡି ଘୋଡ଼ା ବେଇବା (ଦେଖ) ।

ଦରକୁ ହାତେ ପରକୁ ହାତେ—

ସମଦର୍ଶୀ ନ ହୋଇ ଆତ୍ମୀୟଙ୍କ ପ୍ରତି ଏକ ପ୍ରକାର
ବ୍ୟବହାର ଓ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ବ୍ୟବହାର
ପ୍ରଦର୍ଶନ କରିବା ।

ଦର ତିଙ୍କ କୁମ୍ଭୀର ହେବା—

ଯେଉଁମାନେ ନିଜର ସମ୍ପର୍କ ସ୍ୱ ସେମାନେ ସାହାଯ୍ୟ ସହାନୁଭୂତି
ପରିବର୍ତ୍ତେ ଶତ୍ରୁତା କରିବା ସ୍ଥଳେ ଏହା କୁହାଯାଏ ।

ଦର ନିଆଁ ଅଣ୍ଟାରେ ପୁରେଇବା—

ନିଜ ପରିବାରର ଦୋଷଦୁର୍ବଳତାକୁ ଲୁଚାଇବା ବା
ସମର୍ଥନ କରିବାର ଚେଷ୍ଟା ।

ଦର ପଛକେ ପୋଡ଼ୁ ମଣାଏ କେଥେ ପାଆନ୍ତୁ—

ସାମାନ୍ୟ ଶତ୍ରୁଠାରେ ପ୍ରତିହଂସା ନେବାକୁ ଯାଇ ନିଜର
ଘୋର ଅନିଷ୍ଟ ସାଧନ କରିବା ।

ଘରପୋଡ଼ିରୁ କୁଟାଣିଏ ପାଇବା—

ଘର ପୋଡ଼ିଲେ ବହୁତ କ୍ଷତି ହୁଏ । ସାମାନ୍ୟ କୁଟାଣିଏ
ଘର ଭୁଲନାରେ କିଛି ନୁହେଁ । ଯେଉଁଠାରେ ବହୁତ
କ୍ଷତି ହେଉଥାଏ, ସେଠାରେ ଅତି ସାମାନ୍ୟ ବସ୍ତୁ କ୍ଷତିରୁ
ରକ୍ଷା ପାଇଗଲେ ଏହି ନ୍ୟାୟ କଥିତ ହୁଏ ।

ଘର ବୁଡ଼ି ପାଣି ଆଣୁଏ ହେବା—

ବିପଦ ଦମ୍ଭଭୂତ ହେବା ।

ଘରୁ ଖାଇ ଘୋଡ଼ା ଆଗେ ଡେଇଁବା—

ବିନା ପାରିଶ୍ରମିକରେ କଠିନ ପରିଶ୍ରମ କରିବା ।

ଘରେ ନ ପଶୁଣୁ ଚାଳ ବାଜିବା—

କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟ ଆରମ୍ଭ କରିବା ପୂର୍ବରୁ ସେଥିରେ
ବିଘ୍ନ ଉତ୍ପତ୍ତିବା ।

ଘୁଣାକ୍ଷର ନ୍ୟାୟ—

ଘୁଣ ବା କାଠପୋକ, କାଠ, ତାଳପତ୍ର ପୋଥି,
ବହି ଆଦି କାଟିବା ଫଳରେ ଉକ୍ତ ପଦାର୍ଥ ଉପରେ
ଛୁଦ୍ର ବା ରେଖା ହୋଇଥାଏ । ବେଳେ ବେଳେ ସେହି
ଛୁଦ୍ର ବା ରେଖା କୌଣସି କୌଣସି ଅକ୍ଷର
ପରି ହୋଇଥାଏ । ଏହା ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଦୈର୍ଘ୍ୟ ଦୃଷ୍ଟି;
ଘୁଣ କଦାପି ଅକ୍ଷର ଲେଖି ନ ଥାଏ । ତେଣୁ ଯାହା
କରିବା ପାଇଁ କଳ୍ପନା ହୋଇ ନ ଥାଏ ବା ତେଷ୍ଟା ନ
ଥାଏ, ଅନ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁ କରୁ ତାହା ଦୈବାତ୍ ଦୃଷ୍ଟିଲେ
ଘୁଣାକ୍ଷର ନ୍ୟାୟର ଉଲ୍ଲେଖ ହୁଏ । (ପୂ. ଚ. ଓ. ଘ. କୋ.)

ଦୁଷ୍ଟରକି ପାରିଲ କଦଳୀ—

ଦୁଷ୍ଟର ବନ୍ଧୁ ଖାଏ । ତାକୁ ପାରିଲ- କଦଳୀ ଦେଲେ
ସେ ତାର ସ୍ବାଦୁ ଓ ଗନ୍ଧ ଉପଭୋଗ କରି ପାରିବ ନାହିଁ ।
ତେଣୁ ଅନୁପୟକ ପାତ୍ରରେ ଉତ୍ତମ ବ୍ୟବହାର ପ୍ରଦର୍ଶନ
କଲେ ସେ ତାର ମୂଲ୍ୟ ବୁଝିପାରେ ନାହିଁ ।

ଘୋଡ଼ାକୁ ଭାଗବତ ଶୁଣାଇବା—

ଯେତେ ଚେଷ୍ଟା କଲେହେଁ ଘୋଡ଼ା ଭାଗବତ ଶୁଣି ତାର
ମର୍ମ ଅବଗତ ହୋଇ ପାରିବ ନାହିଁ । ଏପରି ଆଶାକରିବା
ଅନୁଚିତ । ଯେଉଁ କାର୍ଯ୍ୟରେ ସଫଳତା ଲାଭ କରିବାର
କୌଣସି ସମ୍ଭାବନା ନଥାଏ, ସେପରି କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାକୁ
ଯିବା ସ୍ଥଳରେ ଏହି ନ୍ୟାୟ କଥିତ ହୁଏ ।

ଘୋଡ଼ାତମ୍ଭ—

ଘୋଡ଼ାର ତମ୍ଭ ହେବା ଯେପରି ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଅସମ୍ଭବ, ସେହି-
ପରି କୌଣସି ଅସମ୍ଭବ ବା କପୋଳକଳ୍ପିତ ବସ୍ତୁ ।
ଘୋଡ଼ା, ତତେ ଚୋର ନେବ, ନାଁ ଏଠି ଦାନା ପାଣି, ସେଠି
ଦାନା ପାଣି—

କୌଣସି ମୁନିବର ଘରୁ ଘୋଡ଼ାକୁ ଚୋର ନେଇଗଲେ
ତା ଜୀବନରେ କିଛି ପରିବର୍ତ୍ତନ ଘଟେ ନାହିଁ । ମୁନିବ
ଘରେ ସେ ଦାନାପାଣି ପାଇଲ ପରି ଚୋର ଘରେ ମଧ୍ୟ
ତାହା ପାଏ । ସ୍ଥାନର ପରିବର୍ତ୍ତନ ହେଲେହେଁ ଅବସ୍ଥାର
ପରିବର୍ତ୍ତନ ନ ଘଟିବା ସ୍ଥଳରେ ଏହା କୁହାଯାଇଥାଏ ।

ଘୋଡ଼ା ଛ' ଟଙ୍କାକୁ ବାଗର ନ' ଟଙ୍କା—

କୌଣସି ଜନିଷ ବା ଜୀବ କଣି ତାକୁ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ରଖିବା
ପାଇଁ ଝଡ଼ ମୂଲ୍ୟ ଅପେକ୍ଷା ଅଧିକ ବ୍ୟୟ କରିବା ।

ଚ

ଚକେ ଚଳେ ବାର ହାତ—

କୌଣସି ପ୍ରକାରେ ଗୋଟିଏ ସମସ୍ୟା ଉତ୍ତୀର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଗଲେ,
ଅନ୍ୟ ସମସ୍ୟା ପହଞ୍ଚିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କିଛି ସମୟ ଅବସର
ମିଳିବାର ଆଶା ।

ଚମ୍ପେଇ ନେଉଳ କାଲି ଖାଇବା—

ପ୍ରବାଦ ଅଛି ଯେ ଏ (ଚମ୍ପେଇ ନେଉଳ) ବଡ଼ ବିଷାକ୍ତ
ଜୀବ । ଯାହାକୁ କାମୁଡ଼ିବ ତାର ନିଶ୍ଚୟ ମୃତ୍ୟୁ ହେବ ।
ଏହା ଜାଣି ଭଗବାନ ତା ଲଙ୍ଗୁଡ଼ରେ ‘କାଲି’ ଏହି
ଶବ୍ଦ ଲେଖି ଦେଇଅଛନ୍ତି, ଏଣୁ ଏ ମନୁଷ୍ୟକୁ କାମୁଡ଼ିବାକୁ
ଗଲବେଳେ ପଛକୁ ଲଙ୍ଗୁଡ଼ ଆଡ଼କୁ ଚାହିଁ ଦେଇ
‘କାଲି’ କାମୁଡ଼ିବ ବୋଲି କାମୁଡ଼େ ନାହିଁ ଓ ପ୍ରତି
ଦିନ ‘କାଲି’ ‘କାଲି’ କରି ଆଦୌ ମନୁଷ୍ୟକୁ କାମୁଡ଼େ
ନାହିଁ । ଏଥିପାଇଁ “ଚମ୍ପେଇ ନେଉଳ କାଲି କରିବା”
ପ୍ରବଚନର ଅର୍ଥ, ଯେ କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାକୁ ଯାଇ
ପ୍ରତିଦିନ ‘କାଲି କରିବ’, ‘କାଲି କରିବ’ ବୋଲି କହେ
ଓ ଆଦୌ ସେ କରିପାରେ ନାହିଁ । (ପୂ.ର.ଓ.ଭା.କୋ.)

ଚଷ୍ଟ କୁଟିବା—

ଧାନକୁ କୁଟିଲେ ଚୂଉଳ ବାହାରେ । ଧାନର ଗୁଣା
ବା ଚଷ୍ଟ ଅଲଗା ହୋଇଯାଏ । ଚଷ୍ଟ ମୂଲ୍ୟହୀନ । ଏହି
ଚଷ୍ଟକୁ ପୁଣି କୁଟିଲେ କିଛି ଲାଭ ନାହିଁ । ତେଣୁ ବୃଥା
ବା ନିଷ୍ଫଳ ପରିଶ୍ରମ ଅର୍ଥରେ ଏହି ନ୍ୟାୟ ବ୍ୟବହୃତ
ହୁଏ ।

ଗୁଟ ଘର ପୁଅ ଗୁଟ, ଘାଟ ଘର ପୁଅ ଘାଟ—

କୌଳିକ ଗୌରବ ବା ସ୍ଥାନତା ସନ୍ତାନଠାରେ ଦେଖାଯାଏ ।

ଗୁଲି ନ ଜାଣି ବାଟର ଦୋଷ—

କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିବା ଲୋକ ତା କାର୍ଯ୍ୟରେ ଅନଭିଜ୍ଞ ଥିଲେ ତାହା କରି ନ ପାରୁ ଅନ୍ୟ ଉପରେ ଦୋଷାସେପ କରିବା । ଇଂରାଜୀରେ—“A bad workman quarrels with his tools” ଏହାର ଅନୁରୂପ ।

ଗୁଲିଲ ଶଗଡ଼ରେ ହାତ ପରେଇବା (ଦେବା)—

ଅଥବା କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟରେ ହସ୍ତକ୍ଷେପ କରି ନିଜକୁ ବିପନ୍ନ କରିବା ।

ଗୁଲୁଣୀ କହିଲୁ କୁଞ୍ଚିକ, ତୋ ଗାଣ୍ଡିରେ କଣାଟାଏ—

କୁଞ୍ଚି ଗାଣ୍ଡିରେ ଗୋଟିଏ କଣା ଥାଏ; ମାତ୍ର ଗୁଲୁଣୀର ଦେହଯାକ କଣା । ନିଜର ଶତ ଶତ ଦୋଷ ଥିଲେହେଁ ଯେଉଁ ଲୋକ ସେଥିପ୍ରତି ଦୃଷ୍ଟି ନ ଦେଇ ଅନ୍ୟର ସାମାନ୍ୟ ଦୋଷ ପ୍ରଦର୍ଶନ କରେ, ତାହା ପ୍ରତି ଏହି ଉକ୍ତି ପ୍ରଯୁକ୍ତ ହୁଏ ।

ଗୁହଁ ଜଳକା—

ଯେଉଁ ଲୋକ କୌଣସି ବିଷୟ ସ୍ପଷ୍ଟରୂପେ ଦେଖି ସୁଦ୍ଧା ତାର ଗୁରୁତ୍ବ ବା ଲଭୁତ୍ବ ଉପଲବ୍ଧ କରିପାରେ ନାହିଁ ।

ଗିଞ୍ଜ ଗୁଣେ ବରକତ—

ମନ ଅନୁସାରେ ଫଳ ମିଳେ ।

ଗିଞ୍ଜ ଦୃଢ଼ କଲେ ଗଢ଼ିଆ ଗଢ଼ା—

ମନରେ ଦୃଢ଼ ଭକ୍ତି ବା ବିଶ୍ୱାସ ଥିଲେ ମନୁଷ୍ୟ ଗଢ଼ିଆରେ ସ୍ଥାନ କରି ସୁଦ୍ଧା ଗଢ଼ାସ୍ଥାନର ସୁଫଳ ପାଇ ପାରିବ ।

ଚନ୍ଦ୍ରା ବ୍ରାହ୍ମଣର ପଇତା ଖୋଜିବା—

ପଇତା ବ୍ରାହ୍ମଣ ଜାତିର ସଙ୍କେତ । ଯେଉଁ ବ୍ରାହ୍ମଣ
ପରିଚିତ, ତାର ପଇତା ଖୋଜିବା ଅନାବଶ୍ୟକ ।
ତେଣୁ ଯାହା ସ୍ୱତଃ ବା ଆଗରୁ ପ୍ରମାଣିତ ତାର ଆଉ
ପ୍ରମାଣ ଖୋଜିବା ଅର୍ଥରେ ଏହି ନ୍ୟାୟ ବ୍ୟବହୃତ ହୁଏ ।

ଚୁରୁରୁକୁ ନାଗସାପ ଧରିବା—

ଚୁରୁରୁ । ଦେଖିବାକୁ ମୃଷାପରି, ମାତ୍ର ତା ଦେହରୁ
ଗୋଟାଏ ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ଗନ୍ଧ ବାହାରେ । ନାଗସାପ ବେଳେ
ବେଳେ ମୃଷା ଭ୍ରମରେ ଚୁରୁରୁକୁ ଧରି ପକାଏ ।
ତାର ଦୁର୍ଗନ୍ଧରୁ ନିଜର ଭ୍ରମ ବୁଝିପାରେ ଓ ତାକୁ ଛାଡ଼ି-
ଦେବାକୁ ଇଚ୍ଛାକରେ । କିନ୍ତୁ ସାପର ତାଳୁଦାନ୍ତ ଗୁଡ଼ିକ
ଏପରି ଭାବରେ ଅବସ୍ଥିତ ଯେ, ସେ ଯାହା ଧରେ ତାହା
ପାଟି ଭିତରକୁ ନିଏ ଓ ତାକୁ ବାହାର କରିପାରେ ନାହିଁ ।
ଫଳତଃ ନାଗସାପ ଚୁରୁରୁକୁ ଗିଳିବାକୁ ବାଧ୍ୟ ହୁଏ ।
ଚୁରୁରୁ । ମଧ୍ୟ ନିଜକୁ ସାପ ମୁହଁରୁ ମୁକ୍ତ କରିପାରେ ନାହିଁ ।

ଯେତେବେଳେ କୌଣସି ଲୋକ ଏପରି କାମରେ ହାତ
ଦିଏ ଯେ ତାହା ଯେତେ ଅସ୍ତ୍ରୀତିକର ହେଲେହେଁ ଗ୍ରହଣୀୟ
ଉପାୟ ନ ଥାଏ, ସେତେବେଳେ ଏହି ନ୍ୟାୟ କଥିତ ହୁଏ ।

ତେଇଁ ଶୋଇଥିବ ଯିଏ, ତାକୁ ଉଠେଇବ କିଏ —

ଯେଉଁ ଲୋକ କୌଣସି ବିଷୟ ଜାଣି ସୁଦ୍ଧା ଜାଣି ନ
ଥିବାର ଛଳନା କରେ, ତାକୁ ସେ ବିଷୟରେ ଅଧିକ
ବୁଝାଇ କହିବା ନିଷ୍ପ୍ରୟୋଜନ ।

ତେଜ ରାଣିକ ବେଙ୍ଗ ରାଣି—

ବେଙ୍ଗମାନେ ତେଜ (ଗଡ଼େଇ ଛୁଆ) ଖାଇବାକୁ
ଭଲ ପାନ୍ତି । ତେଜ ଓ ବେଙ୍ଗ ମଧ୍ୟରେ ଖାଦ୍ୟ-ଖାଦକ
ସମ୍ବନ୍ଧ । ତେଣୁ ଦୁଇ ଜଣ ସବଦା ପରସ୍ପରର ଅନିଷ୍ଟ
କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟିତ ଥିବା ସ୍ଥଳରେ ଏହା କୁହାଯାଏ ।

ବୈର ପଳେଇଲେ ବୁଦ୍ଧି ଦିଶିବା—

କୌଣସି ବିପଦ ଘଟିଲେ ଲୋକେ ଭବିଷ୍ୟତରେ ସେପରି
ବିପଦ ନ ଘଟିବାର ଉପାୟ ଚିନ୍ତା କରନ୍ତି ।

ବୈରକୁ ହାତ କାମୁଡ଼ା ଶିଖାଇବା ନ୍ୟାୟ—

ଥରେ ଜଣେ ଲୋକର ଘରେ ବୈର ପଶିଲା । ଘରବାଲର
ପୁଅ ବୈରର ଦୁଇ ହାତକୁ ପଛବୁଡ଼ା କରି ନିଜର
ଦୁଇ ହାତରେ ଧରିଲା ଏବଂ ସାହାଯ୍ୟ କରିବାକୁ ବାପକୁ
ଡାକିଲା । ବାପ ଭୟାକୁ ଲୋକ । ସେ ସାହାଯ୍ୟ
କରିବାକୁ ନ ଯାଇ ପୁଅକୁ କହିଲା, “ଆରେ, ତୁ
ବୈରକୁ ଛୁଡ଼ି ପଳାଇ ଆ’; ନ ହେଲେ ସେ ତୋର
ଅନିଷ୍ଟ କରିପାରେ ।” ପୁଅ କହିଲା, “ମୁଁ ତାର ଦୁଇ
ହାତକୁ ଧରିଛି । ସେ ମୋର କିଛି କରି ପାରିବ ନାହିଁ ।
ତୁମେ ବାଡ଼ି ଧରି ଆସ । ଦୁହେଁ ମିଶି ତାକୁ ମାରିବା ।”
କିନ୍ତୁ ବାପା କହିଲା, “ତୁ ସିନା ତାର ହାତ ଧରିଛୁ,
ସେ କଅଣ ମୁହଁ ବୁଲାଇ ତୋତେ କାମୁଡ଼ି ପାରିବ ନାହିଁ ।”

ଏତେବେଳେଯାଏ ବୈର ମୁକୁଳିବାର କିଛି ଉପାୟ
ପାଉ ନ ଥିଲା । ସେ ଏହି କଥା ଶୁଣି ବୁଲିପଡ଼ି ତାକୁ
ଏପରି କାମୁଡ଼ିଲା ଯେ ସେ ଛୁଡ଼ିଦେବାକୁ ବାଧ୍ୟ ହେଲା ।
ବୈର ପଳାଇଗଲା ।

ତେଣୁ ଅନିଷ୍ଟକାରୀ ଲୋକ ଅନିଷ୍ଟ କରିବା ପାଇଁ
ଉପାୟ ପାଉ ନ ଥିବା ବେଳେ ତାକୁ ଅନିଷ୍ଟ କରିବାର
ପନ୍ଥା ବିଷୟରେ ସୂଚନା ଦେବା ସ୍ଥଳରେ ଏହି ନ୍ୟାୟ
ବ୍ୟବହୃତ ହୁଏ ।

ଗୌରକୁ ମାନ କରି ଖପରରେ ଖାଇବା—

ଗୌର ବାସନ ଗୌରକରି ନେଲେ ଗୌରକୁ ଅଭିମାନ
କରି ଅନ୍ୟ ବାସନ ନ କରି ଖପରରେ ଖାଇବା ପରି
ନିବୋଧ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ।

ଗୌର ଭୟରେ ଘରେ ବାଘ ବାନ୍ଧିବା—

କୌଣସି ସାମାନ୍ୟ ବିପଦର ପ୍ରତିକାର କରିବା ପାଇଁ
ତଦପେକ୍ଷା ଗୁରୁତର ବିପଦ ବରଣ କରିବା ।

ଗୌର ମାଆ ଲଜେ ନ କାନ୍ଦେ, ଯେବେ କାନ୍ଦେ ଦୁଆର ଦେଇ
କାନ୍ଦେ—

ଯେଉଁ ଘୃର ଘୁଅ ଗୌର କରେ, ସେ ସେକଥା
ପ୍ରକାଶ କଲେ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ନିକଟରେ ଲଜିତ ହେବ ।
ତେଣୁ ପ୍ରକାଶ ନ କରି ମନୋବ୍ୟଥାକୁ ଲୁଚାଇ ରଖେ ।
ନିଜର ପରିବାରର କେହି ଲଜ୍ଜାଜନକ କାର୍ଯ୍ୟ
କଲେ ଲୋକେ ଅପମାନ ଭୟରେ ତାହା ପ୍ରକାଶ କରି
ନ ପାରି ମନୋଦୁଃଖ ଅନୁଭବ କରିବା ସ୍ଥଳରେ ଏହା
କୁହାଯାଏ ।

ଗୌର ହୋଇ ପାଇକପଣ କରିବା—

ପାଇକର କାର୍ଯ୍ୟ ଗୌର ଧରିବା । ଯେଉଁ ଲୋକ ଗୌର
ବା ସେହିପରି କୌଣସି ପାପକାର୍ଯ୍ୟ କରି ଅନ୍ୟ ଉପରେ
ସେହି ଦୋଷ ଲଦିଦେବାର ଚେଷ୍ଟା କରେ, ତା
ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଏହା କୁହାଯାଏ ।

ଚିତ୍ତ ଖାଇବା ଲୋକର ବିନ୍ଦୁ ଗଣିବା—

ଚିତ୍ତ ପିଠା ଉପରେ କେତେଗୁଡ଼ିଏ ବିନ୍ଦୁ (କଣା) ହୋଇ
ଯାଇଥାଏ । ଖାଇବାବେଳେ ଏଗୁଡ଼ିକ ଗଣିବାର କିଛି
ପ୍ରୟୋଜନ ନାହିଁ । ଯାହାର ଯେଉଁ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା
ଉଚିତ ତାହା ନ କରି ଅଥଥା ଅନ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟରେ
ହସ୍ତକ୍ଷେପ କରିବା ସ୍ଥଳରେ ଏହି ନ୍ୟାୟର ଉଲ୍ଲେଖ ହୁଏ ।

ଛଅ ଟଙ୍କାର ଦୋଡ଼ାକୁ ନଅ ଟଙ୍କାର ଦାନା—

ମୂଳ ପଦାର୍ଥର ମୂଲ୍ୟଠାରୁ ତାର ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ଖର୍ଚ୍ଚ
ଅଧିକ ହେଲେ ଏହା କୁହାଯାଏ ।

ଛଣକୁ ଛୋଟ ପାଳକୁ ଲମ୍ବ—

ନଗଣ୍ୟ ପଦାର୍ଥ, ଯାହା ଦ୍ଵାରା କ୍ଷୁଦ୍ର ବା ମହତ୍ତ୍ଵ କୌଣସି
ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସାଧିତ ହୁଏ ନାହିଁ ।

ଛାଇ ପଡ଼ିଲେ ନାହିଁ ଡେଇଁବା—

ଦୁଇ ଜଣଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ପରସ୍ପର ପ୍ରତି ଦୋର ବିରୋଧ
ବା ଶତ୍ରୁତା ରହିବା ।

ଛୁତି କୁଣ୍ଡେ ମୋଟ ହେବା—

ଆନନ୍ଦ ବା ଗର୍ବରେ ସ୍ଥିତ ହେବା ।

ଛେନାରୁ ଚୋପା ଛଡ଼େଇବା—

ଛେନାର ଚୋପା ନଥାଏ । ତେଣୁ ତାର ଚୋପା
ଛଡ଼ାଇବାକୁ ଯିବା ଅନାବଶ୍ୟକ । କେହି କୌଣସି
ବିଷୟରେ ଅତିରିକ୍ତ ମାତ୍ରାରେ ତଥ୍ୟ ଅନୁସନ୍ଧାନ କଲେ
ଏହି ଉକ୍ତି କଥିତ ହୁଏ ।

ଛେଳି ଗୋଟାକୁ ଦି ଜବେ—

ଯେଉଁ ଛେଳିକ ଥରେ ଜବେ (ହତ୍ୟା) କର ଯାଇଅଛି,
ତାକୁ ଆଉଥରେ ଜବେ କରାଯିବା ଅନାବଶ୍ୟକ ।
ତେଣୁ କେହି କୌଣସି ଦୋଷରେ ଥରେ ଦଣ୍ଡିତ
ହୋଇଥିଲେ ସେଥିପାଇଁ ତାକୁ ଆଉ ଥରେ ଦଣ୍ଡଦେବା
ସ୍ଥଳରେ ଏହି ଉକ୍ତି କଥିତ ହୁଏ ।

ଛେଳିକ ଓଟାରି ପାଣିକ ନେବା—

ଛେଳି ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟବତଃ ପାଣିକ ଭୟ କରେ । ତେଣୁ କେହି
କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାକୁ ଏକାନ୍ତ ଅନିଚ୍ଛୁକ ଥିବା
ସ୍ଥଳରେ ତାକୁ ସେହି କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାକୁ ବାଧ୍ୟ କରିବା
ଅର୍ଥରେ ଏହି ଉକ୍ତି ପ୍ରଯୁକ୍ତ ହୁଏ ।

ଛେଳି ନ ବେଉଣୁ ବୋଦା କାଢ଼ିଆ—

ଛେଳି ଛୁଆ ଜନ୍ମ ନ ହେଉଣୁ ବୋଦା ଆଶାକରିବା
ଓ ସେହି ବୋଦାକୁ ରକିବା ସକାଶେ ବହୁନା ଆଶିବା ।
ଭବିଷ୍ୟତରେ ଅନିଶ୍ଚିତ ଅର୍ଥପ୍ରାପ୍ତି ଆଶାରେ ଆଗରୁ
ବ୍ୟୟ କରି ବସିବା ଅର୍ଥରେ ଏହାର ବ୍ୟବହାର ହୁଏ ।

ଜ

ଜଢ଼ାତେଲ ମେଣ୍ଟା ବାଳ—

ଦୁଇଜଣକ ଭିତରେ ଅଭେଦ୍ୟ ବନ୍ଧୁତା ।

ଜର ବାଉଳାରେ ତାଟିଆ କାମୁଡ଼ିବା—

ଜଣକ ଉପରେ ରାଗ କରିବାର କାରଣ ଥିଲେହେଁ ତାର
ପ୍ରତିଶୋଧ ନେଇ ନ ପାରି ଅନ୍ୟକୁ ଦଣ୍ଡ ଦେବା ।

ଜଳରେ ବାସ କରି କୁନ୍ଦୀର ସାଥରେ ବାଦ କରିବା—

କୁନ୍ଦୀର ପାଣିରେ ଥାଏ । ତେଣୁ ଯେ ପାଣିରେ ଘର କରି
ରହେ, ତାର କୁନ୍ଦୀର ସଙ୍ଗରେ ବନ୍ଧୁତା କରି ଚଳିବା
ଆବଶ୍ୟକ; ଶତ୍ରୁତା କଲେ ଜୀବନ ସଂଶୟ ଘଟିବ ।
ଅଧୀନସ୍ଥ ଲୋକ ଉପରିସ୍ଥ ଲୋକଙ୍କ ସହିତ କଳହ
କଲେ ବିପଦରେ ପଡ଼ିବ; ଏହି ଅର୍ଥରେ ଏହା ପ୍ରୟୁଜ୍ୟ
ହୁଏ ।

ଜଗରୁ ଶିର ବାହାର କରିବା—

କୌଣସି ବିଷୟର ସମସ୍ତ ବିବରଣୀ ଚନ୍ଦ୍ରଚନ୍ଦ୍ର ରୂପେ ବୁଝିବା ।

ଜୋକ ମୁହଁରେ ଲୁଣ ଦେବା—

ଦେହରୁ ରକ୍ତ ଶୋଷୁଥିବା ଜୋକ ମୁହଁରେ ଲୁଣ ପକାଇ
ଦେଲମାସେ ସେ ମନୁଷ୍ୟ ଦେହକୁ ଛୁଡ଼ି ଅବଶ ହୋଇ
ପଡ଼ିଯାଏ । ସେହିପରି ପ୍ରତିପକ୍ଷକୁ ହଠାତ୍ ଶକ୍ତିସ୍ଥାନ
କରି ପକାଇବା ସ୍ଥଳରେ ଏହି ନ୍ୟାୟ କଥିତ ହୁଏ ।

୬

ଝାଟିକ ନ ଗଲେ ମାଟିକ ଯିବା—

ପୂର୍ବେ କୁନ୍ଦାରୁଣୀମାନଙ୍କର ଦୁଇଟି ପ୍ରଧାନ କାମ ଥିଲା;
ହାଣ୍ଡି ତିଆରି କରିବା ପାଇଁ ମାଟି ସଂଗ୍ରହ କରି ଘରକୁ
ଆଣିବା ଓ ଉହାରେ ଜାଳିବା ପାଇଁ ଝାଟି ସଂଗ୍ରହ କରି
ଘରକୁ ଆଣିବା । ଯେତେବେଳେ କୌଣସି ଲୋକକୁ ତାର
ଦୁଇଟି କର୍ତ୍ତବ୍ୟ କର୍ମ ମଧ୍ୟରେ ସର୍ବଦା ଆବଦ୍ଧ ହୋଇ ରହି
ବାକୁ ପଡ଼େ, ସେତେବେଳେ ଏହି କଥାର ଉଲ୍ଲେଖ ହୁଏ ।

ଝିଅକୁ ମାରି ବୋହୂକୁ ଶିଖେଇବା—

ବୋହୂକୁ ମାଡ଼ଗାଳ ଦେଇ କୌଣସି କଥା ଶିଖାଇବାକୁ
ସାଧାରଣତଃ ଶାଶୁଙ୍କର ସଂକୋଚ ହୁଏ । ତେଣୁ ସେ
ଝିଅକୁ ଗାଳଦେଇ ଯାହା ଉପଦେଶ ଦିଅନ୍ତି ସେଥିରୁ
ବୋହୂ ଶିଖିବ ବୋଲି ଆଶା କରନ୍ତି । ଜଣକୁ ଶାସନ
କରି ଉପଦେଶ ଦେବା ଛଳରେ ପରିବାରର ବା ତାର
ନିକଟ ସମ୍ପର୍କୀୟ ଅନ୍ୟକୁ ଶିକ୍ଷା ଦିଆଯିବା ସ୍ଥଳରେ
ଏହା କୁହାଯାଏ ।

ଝିଣ୍ଟିକା ମାରି ବଣି ପୋଷିବା—

ଗୋଟିଏ ବଣି ପୋଷିବାକୁ ହେଲେ ତାର ଆହାର ପାଇଁ
ବହୁ ସଂଖ୍ୟକ ଝିଣ୍ଟିକା ମାରିବାକୁ ପଡ଼ିଥାଏ । ଅନେକ
ଦରିଦ୍ରଙ୍କଠାରୁ ସଂଗୃହୀତ ଅର୍ଥ ଜଣକର ବିଳାସବ୍ୟସନରେ
ବ୍ୟୟିତ ହେବା ସ୍ଥଳରେ ଏହି ନ୍ୟାୟ କଥିତ ହୁଏ ।

ଝିମିଟି (ଝିମାଣି) ଖେଳରୁ ମହାଭରତ—

ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ଓ ଯୁଧିଷ୍ଠିରଙ୍କ ପଶାଖେଳରେ ଯୁଧିଷ୍ଠିର
ହାରିଯାଇ ରାଜ୍ୟ ଛାଡ଼ି ପତ୍ନୀ ଓ ଭ୍ରାତୃମାନଙ୍କ ସହ
ବନବାସ ଓ ଅଜ୍ଞାତବାସ କରିଥିଲେ । ଏହା ପରେ
ସେମାନେ ଫେରି ଆସିଲେ, ମାତ୍ର ପୂର୍ବ ରୁ କି ଅନୁସାରେ
ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ପାଣ୍ଡବମାନଙ୍କୁ ରାଜ୍ୟ ଫେରାଇ ନ ଦେବାରୁ
ମହାଭରତ ଯୁଦ୍ଧ ହୋଇଥିଲା । ଦେଖିବାକୁ ଗଲେ ଏହି
ଖେଳହିଁ ମହାଭରତ ଯୁଦ୍ଧର ମୂଳ କାରଣ ।

ସାମାନ୍ୟ ଘଟନାରୁ ଷଡ଼ିକାରକ ବିରାଟ ଘଟନାର ସୃଷ୍ଟି
ହେବା ସ୍ଥଳରେ ଏହି ନ୍ୟାୟର ଉଦାହରଣ ଦିଆଯାଏ ।

ଡାଆଣୀ କୋଳକୁ ପୁଅଦେବା—

ଡାହାଣୀ କଅଁଳା ପିଲକୁ ଖାଇଯାଏ ବୋଲି ବଶ୍ୱାସ ।
ତେଣୁ ଏହି କଥାଟିର ଅର୍ଥ ହେଉଛି, ଭକ୍ଷକ ହାତରେ
ଭକ୍ଷ୍ୟ ପଦାର୍ଥକୁ ସମର୍ପଣ କରିବା ।

ଡାଆଣୀ ହୋଇ ଲଗିବା, ଗୁଣିଆ ହୋଇ ଝାଡ଼ିବା—

କୌଣସି ଲୋକକୁ ଡାଆଣୀ ଲଗି ତାର ଅନିଷ୍ଟ କରୁଥିଲେ
ଗୁଣିଆ ଆସି ତାକୁ ମନ୍ତ୍ର ପଢ଼ି ଝାଡ଼ିବ । ଏହା ଦ୍ୱାରା
ଡାଆଣୀ ଛୁଡ଼ିଯାଏ ବୋଲି ବଶ୍ୱାସ ଅଛି । ଏ ଉକ୍ତିଟିର
ଅର୍ଥ ହେଉଛି—ନିଜେ କୌଣସି ଅନିଷ୍ଟର ସୂକ୍ଷ୍ମପାତ କରି
ପୁଣି ସେହି ଅନିଷ୍ଟ ଦୂର କରିବା ପାଇଁ ଚେଷ୍ଟାକରିବା ।

ଡହରେ ବାଇଗଣ ଛୁଆଡ଼େବା } —
ଡହରେ ବଲୁଆ ଡେଇଁବା }

କାହାର ବଂଶଲେପ ହେଲେ ତା ଘର ଭାଙ୍ଗି ଯାଏ । ତା
ଡହରେ କେହି ଲୋକ ନଥିବାରୁ ସେଠାରେ ବଲୁଆ
ପ୍ରଭୃତି ପଶୁ ବସା କରନ୍ତି ବା ଅନ୍ୟ ଲୋକେ ସେଥିରେ
ବାଇଗଣ ଗୁଣ୍ଡ କରନ୍ତି । ତେଣୁ ‘ବଂଶ ଲେପ ହେବା’
ଅର୍ଥରେ ଏହି ଉକ୍ତିଟି ବ୍ୟବହୃତ ହୁଏ ।

ଡେଙ୍ଗା ମୁଣ୍ଡରେ ଠେଙ୍ଗା—

ଯେଉଁ ଲୋକ ମୁଖ୍ୟ ହୋଇ କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟର ଦାୟିତ୍ୱ
ନେଇଥାଏ, ତାକୁ କାର୍ଯ୍ୟ ସମାଧାନ କରିବାର ସମସ୍ତ
କଷ୍ଟ ସହିବାକୁ ହୁଏ ।

ତିଳି ଭରଣ୍ଡାରେ ମୁଣ୍ଡ ପୂରେଇ (ଦେଇ) ପାହୁରଣିକ ଡରିବା—
 ଜାଣିଶୁଣି ବିପଜ୍ଜନକ କାର୍ଯ୍ୟରେ ହାତଦେଇ ତାର
 ପରିଶାମକୁ ଭୟ କରିବା ।

ତିଳିଶାଳରେ ଡେଙ୍କାନାଳ ଚନ୍ଦ୍ରା—

କୁଟୁମ୍ବଶୀମାନେ ଧାନ ପ୍ରଭୃତି କୁଟିବା ସମୟରେ ଆପଣା
 ମଧ୍ୟରେ ପରିବାରର ବା ଗ୍ରାମର ନାନା ବିଷୟ ଚର୍ଚ୍ଚା
 କରିଥାନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କ ପକ୍ଷରେ କୌଣସି ଦୂରଦେଶ
 ବା ରାଜ୍ୟ ଶାସନ ବିଷୟରେ ଚର୍ଚ୍ଚା କରିବା ଅନଧିକାର
 ଚର୍ଚ୍ଚା । ତେଣୁ ନିଜର ସୀମାବଦ୍ଧତ୍ବ ବା ଅପ୍ରାସଙ୍ଗିକ
 ବିଷୟରେ ଚର୍ଚ୍ଚା ଅର୍ଥରେ ଏହି ନ୍ୟାୟର ବ୍ୟବହାର ହୁଏ ।

ତିଳି ସ୍ବର୍ଗକୁ ଗଲେ ମଧ୍ୟ ଧାନ କୁଟିବା—

ମାତ ଲୋକ ଯେତେ ଉଚ୍ଚ ପଦରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହେଲେ
 ମଧ୍ୟ ନିଜର ମାତ ପ୍ରକୃତି ଛାଡ଼ି ପାରେନାହିଁ ।

ତୋଲ କାନ୍ଧରେ ପଡ଼ିଲେ ବଜେଇ ଶିଖିବା—

ନିଜ ଉପରେ କୌଣସି ଦାୟିତ୍ବ ପଡ଼ିଲେ ବାଧ୍ୟହୋଇ
 ତାହା ତୁଲେଇବାର ବାଟ ଖୋଜିବାକୁ ହୋଇଥାଏ ।

ତୋଲ ଖାଏ ମାଡ଼ି, ହାଡ଼ି ଖାଏ କଉଡ଼ି—

ଜଣେ କଷ୍ଟସୂଚୀକାର କରି କାର୍ଯ୍ୟ ସାଧନ କଲେହେଁ ଅନ୍ୟ
 ଜଣେ ସେହି ଶ୍ରମର ଫଳ ଭୋଗ କରିବା ସ୍ଥଳରେ ଏହା
 କୁହାଯାଏ ।

ତୋଲ ଭିତରେ ମୁଷା—

ନିଜ ବନ୍ଧୁବାନ୍ଧବ ବା ପରିବାର ମଧ୍ୟରେ କେହି ଅନିଷ୍ଟ
 ସାଧନ କରୁଥିଲେ ଏହା କୁହାଯାଏ ।

ତ

ତନ୍ତ୍ରରେ ଖୁର ଦେବା—ମରଣାନ୍ତକ ଦୁଃଖ ଦେବା ।

ତନ୍ତ୍ରୀ ସାଇରେ କଟାଣ ମହାବଳ—

ମୂର୍ଖ ସମାଜରେ ଅତି ସାମାନ୍ୟ ଶିକ୍ଷା ପାଇଥିବା ଲୋକ
ମହାପଣ୍ଡିତ ବୋଲି ଆଦର ପାଏ ।

ତପେ ବର ନ ହେଲେ କୋପେ ବର—

ଗୋଟିଏ ଗଳ୍ପ ଅଛି, ଜଣେ କେଉଁଟ ବର ପାଇବା
ଆଶାରେ ଅନେକ ଦିନଯାଏ ମହାଦେବଙ୍କୁ ପୂଜା କଲ ।
ପ୍ରତିଦିନ ଗଙ୍ଗାଜଳ, ବେଲପତ୍ରୀ ଦେଇ ପୂଜା କରି କରି
କିଛି ଫଳ ପାଇଲ ନାହିଁ । ଦିନେ ସେ ବିଚାରିଲା, “ଏ
ମହାଦେବଙ୍କୁ ଏତେ ଅନୁସରଣ କଲି । ଯୁଦ୍ଧର କିଛି
କରମତି ନାହିଁ ।” ଏହିପରି ବିଚାରି ସେ ଟୋକେଇଏ
ପରୁମାଛ ଆଣି ମହାଦେବଙ୍କ ଉପରେ ଫିଙ୍ଗିବାକୁ
ବସିଲା । ମହାଦେବ ଜାଣିପାରିଲେ ଯେ ମୁହୂର୍ତ୍ତକ ଭିତରେ
କେଉଁଟ ତାଙ୍କୁ ମାଛରେ ପୋତି ଅପବିତ୍ର କରିଦେବ । ତେଣୁ
ସେ କହିଲେ, “ଆରେ କେଉଁଟ, ମୁଁ ତୋଠାରେ ପ୍ରସନ୍ନ
ହୋଇଛି । ତୁ ଯେଉଁ ବର ମାଗିବୁ ଦେବ ।”

ଏହି ଗଳ୍ପରୁ ଉକ୍ତିଟିର ଉତ୍ପତ୍ତି । ଏହାର ଅର୍ଥ ହେଉଛି,
ଯେଉଁଠାରେ ଆବେଦନ ନିବେଦନ ପ୍ରଭୃତିରେ ଫଳ ମିଳେ
ନାହିଁ, ସେଠାରେ ଭୟ ପ୍ରଦର୍ଶନ ଦ୍ଵାରା ଫଳ ମିଳିଥାଏ ।

ତାଳଗଛକୁ ବାଳ ଫୋପଡ଼ି ମାରିବା—

ଉଚ୍ଚ ତାଳ ଗଛ ଉପରକୁ ବାଳ ଫିଙ୍ଗିଲେ ତାଳ ଗଛର
ଫଳ ଝଡ଼ିବ ବୋଲି ଆଶା କରିବା ଏକାନ୍ତ ଭ୍ରମ । ଅତି

କ୍ଷୀଣ ଚେଷ୍ଟାରେ ବହୁ ଶ୍ରମସାଧ ସୁଫଳଲଭ ଦୁର୍ଗା ମାସ ।
ଏହି ଅର୍ଥରେ ଏ ନ୍ୟାୟଟି ବ୍ୟବହାର କରାଯାଏ ।

ତ୍ତିନି ଝୁଣ୍ଡରେ ଝେଳି କୁକୁର ହେବା—

ଥରେ ଜଣେ ବ୍ରାହ୍ମଣ ଦେବୀଙ୍କୁ ବଳି ଦେବେ ବୋଲି
ଚୋଟିଏ ଝେଳିଛୁଆକୁ କାନ୍ଦରେ ପକାଇ ଯାଉଥିଲେ ।
ତ୍ତିନିଜଣ ଧୂର୍ତ୍ତ ଏହି ଝେଳିଛୁଆଟିକୁ ଖାଇବାକୁ ଲେଉଟ
କଲେ । ବ୍ରାହ୍ମଣଙ୍କ ଯିବା ବାଟରେ ସେମାନେ କିଛି କିଛି
ଦୂରରେ ଜଗି ରହିଲେ । ବ୍ରାହ୍ମଣ ପ୍ରଥମ ଜଟକ ପାଖରେ
ପହଞ୍ଚିଲାକ୍ଷଣି ସେ କହିଲା, “ଗୋସେଇଁ ମହାପ୍ର, ଏ
କଅଣ ? କୁକୁରଟାଏ କାହିଁକି କାନ୍ଦେଇଛନ୍ତି ?” ବ୍ରାହ୍ମଣ
କହିଲେ, “ମୁଁ ତ ଠାକୁରାଣୀଙ୍କ ପାଇଁ ଝେଳିଛୁଆ ନେଉଛି
କୁକୁର କାହିଁ ?” ଠକ୍ କହିଲା, “ମୁଁ କଅଣ ଝେଳିଛୁଆ
ଆଉ କୁକୁର ଛୁଆ ଚନ୍ଦ୍ର ନାହିଁ ?”

ବ୍ରାହ୍ମଣ ଆଉ କିଛିଦୂର ଯିବାପରେ ଦ୍ଵିତୀୟ ଧୂର୍ତ୍ତଟି
ଠକ୍ ସେହିପରି କହିଲା । ତତ୍ତ୍ଵ ବ୍ରାହ୍ମଣଙ୍କ ମନରେ
ଟିକିଏ ସନ୍ଦେହ ହେଲା । ସେ ଝେଳିଛୁଆକୁ କାନ୍ଦରୁ
ଓହ୍ଲାଇ ଆଣି ଭଲ କରି ଦେଖିଲେ । କହିଲେ, “ଏ
ତ ଝେଳି ଛୁଆଟା, ତୁ କୁକୁର କହୁଛୁ କାହିଁକି ?”
ଧୂର୍ତ୍ତ କହିଲା, “ମୁଁ ଏବେ ଦିନ ଝେଳି ଜଗି ଜଗି
ଆସିଲି । ମୁଁ କଅଣ ଝେଳି ଚନ୍ଦ୍ର ନାହିଁ ? ଆପଣଙ୍କୁ
ଧାର୍ମିକ ବ୍ରାହ୍ମଣ ଦେଖି କିଏ ଝେଳିଛୁଆ ବୋଲି କୁକୁର
ଛୁଆଟାଏ ଠକ୍ ଦେଇଛି ।” ଏଥର ବ୍ରାହ୍ମଣଙ୍କର ସନ୍ଦେହ
ଟିକିଏ ବଳବତ୍ତର ହେଲା । ତଥାପି ସେ ଝେଳିଛୁଆଟିକୁ
କାନ୍ଦରେ ଧରି ଚାଲିଲେ ।

ଆହୁର କଛୁଦୁର ଯିବାପରେ ତୃଣାୟ ବ୍ୟକ୍ତି
ଠିକ୍ ସେହିପରି କହିଲା । ତହିଁ ଗ୍ରାହଣୀକର ଦୃଢ଼
ବିଶ୍ୱାସ ହେଲା ଯେ ବିକଳବାଲା ତାଙ୍କୁ ଛେଳିକୁଆ
ବୋଲି କୁକୁର ଛୁଆଟାଏ ଠକ ଦେଇଛି । ତେଣୁ ସେ
ଛେଳିକୁଆକୁ କାନ୍ଦରୁ ଫିଙ୍ଗିଦେଇ ଚାଲିଗଲେ ।
ଧୂର୍ତ୍ତମାନେ ଆନନ୍ଦରେ ତାକୁ ମାରି ଖାଇଲେ ।

ଏହି ଗନ୍ତରୁ ଏହି ନ୍ୟାୟଟିର ଉଦ୍ଭବ । ବହୁ ଲୋକ
ସତ୍ୟ କଥାକୁ ମିଥ୍ୟା ବୋଲି କହିଲେ ତାହା ମିଥ୍ୟା
ରୂପେ ପ୍ରତିପାଦିତ ହୁଏ । ଏହି ଅର୍ଥରେ ଏହାର
ପ୍ରୟୋଗ କରାଯାଏ ।

ତନପାଞ୍ଜିରୁ ଯିବା—

ସର୍ବସ୍ୱ ହରାଇ ମୃତବତ୍ ହେବା ।

ତଳକୁ ତାଳ କରିବା—

ତଳ ପରି ଅତି ସ୍ୱଳ୍ପ ପଦାର୍ଥକୁ ତାଳ ପରି
ବୃହତ୍ ଫଳରୂପେ ଉତ୍ପାଦିତ କରିବା । ଇଂରାଜରେ
“To make a mountain of a mole hill”
ଏହାର ଅନୁରୂପ ।

ତଳ ତଣ୍ଡୁଳ ନ୍ୟାୟ—

ତଳ (ଗଣି) ଦେଖିବାକୁ କୃଷ୍ଣବର୍ଣ୍ଣ । ତଣ୍ଡୁଳ (ଗୁଡ଼ାଳ)
ଶୁକ୍ଳ ବର୍ଣ୍ଣ । ତଳ ଓ ତଣ୍ଡୁଳକୁ ଏକତ୍ର ମିଶାଇ ଦେଲେହେଁ
ସେହି ମିଶ୍ର ପଦାର୍ଥ ମଧ୍ୟରୁ ପ୍ରତ୍ୟେକର ସନ୍ଧ୍ୟା ବାରି ହୁଏ ।
ତେଣୁ ଯେଉଁ ପଦାର୍ଥ ଦୃଶ୍ୟର ମିଳନରେ ପ୍ରତ୍ୟେକର
ଅସ୍ତିତ୍ୱ ସ୍ପଷ୍ଟ ଅନୁଭୂତ ହୁଏ, ସେଠାରେ ତଳତଣ୍ଡୁଳ
ନ୍ୟାୟ କୁହାଯାଏ । ଏହା ଶୀର ମାର ନ୍ୟାୟର ଚପଶାବ ।

ତୁ ତ ମୁତୁରା ମୁଁ ତ ମୁତୁରା ଦେବ କାହିଁ ପାଇଁ ଧୋଇବା—
 ଯେଉଁମାନେ ସମାନ ଦୋଷରେ ଦୋଷୀ ହୋଇଥାନ୍ତି,
 ସେମାନେ ପରସ୍ପରର ସାହଚର୍ଯ୍ୟ କାମନା କରିଥାନ୍ତି ।

ତୁଳସୀ ଦୁଇ ପକ୍ଷରୁ ବାସିବା—

ତୁଳସୀ ଗଜରୁ ଦୁଇଟି ପକ୍ଷ ବାହାରିଲା ବେଳୁ ତାହାର
 ସ୍ୱଗନ୍ଧ ଜଣାପଡ଼େ । ସେହିପରି ସବୁ ଲୋକର ଭଲଗୁଣ
 ତାହାର ବାଲ୍ୟ ଅବସ୍ଥାରୁ ଜଣା ପଡ଼ିଥାଏ, ଏହାହିଁ
 ଉକ୍ତିଟିର ଅର୍ଥ ।

ତୁଳସୀ ବଢ଼େ ବାଦ—

ବାଦ ଯୋଗେ ଜଙ୍ଗଲରେ ରହି ନିଜର ପରାକ୍ରମ
 ଦେଖାଉଥାଏ । ତୁଳସୀ ପରି ଶ୍ରେଷ୍ଠ ବୁଦ୍ଧାମୂଳରେ ରହେ
 ନାହିଁ । ବିରାଡ଼ ତୁଳସୀଗଛ ମୂଳରେ ଆପଣାକୁ ବାଦ
 ବୋଲି ବିରୁଦ୍ଧ ନିଜର ପରାକ୍ରମ ଦେଖାଇବା ଭଲ ନୀତି
 ଅଣିଷିତ ସମାଜରେ ସାମାନ୍ୟ ବିଦ୍ୟା ବା ଗୁଣ ବିଶିଷ୍ଟ ଲୋକ
 ଗର୍ବ ପ୍ରକାଶ କରିବା ସ୍ଥଳରେ ଏହି କଥାଟି ପ୍ରଯୁକ୍ତ ହୁଏ ।

ତେଲିଆ ମୁଣ୍ଡରେ ତେଲ—

ଯାହାର ଯେଉଁ ପଦାର୍ଥର ଅଭାବ ନ ଥାଏ, ତାକୁ ସେହି
 ପଦାର୍ଥ ଦେବା । ଏହାର ସମାନାର୍ଥକ ଇଂରାଜି ପ୍ରବଚନ
 ହେଉଛି, “To carry coal to Newcastle.”

ତେଲ ଘଡ଼ିକ (ଲେଉ) ଆଣ, ପୁଅ ମୁଣ୍ଡକୁ (ଲେଉ) ଆଣ—

କୃପଣ ଲୋକ ତେଲ ଘଡ଼ିରୁ ତେଲ ଖର୍ଚ୍ଚ କରିବାକୁ ଇଚ୍ଛା
 କରେ ନାହିଁ କିମ୍ବା ପୁଅ ମୁଣ୍ଡକୁ ନୁହେଁ ରଖିବାକୁ ଇଚ୍ଛା
 କରେ ନାହିଁ । ଅଥଚ ପୁଅ ମୁଣ୍ଡକୁ ନୁହେଁ ନ ରଖିବାକୁ
 ହେଲେ ତେଲ ଖର୍ଚ୍ଚ କରିବାକୁ ହେବ । ଯେଉଁଠାରେ

କୌଣସି ଲୋକ ପରସ୍ପରବିରୋଧୀ ଦୁଇଟି କାର୍ଯ୍ୟ ଏକା
ବେଳେକେ କରିବାକୁ ପ୍ରୟାସୀ ହୁଏ, ସେତେବେଳେ ଏହା
କୁହା ଯାଇଥାଏ ।

ତନ ସେଣାରେ ପାଣି ଉଠିବା—

ଅନେକ ସୋପାନ ଅତିକ୍ରମ କରି କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟରେ
ସଫଳତା ଲାଭ କରିବା ।

ତୃଣଜଳୋକା ନ୍ୟାୟ—

ଜଳୋକା (ଅର୍ଥାତ୍ ଜୋକ) ଗୋଟିଏ ତୃଣରେ ଲାଗିଥାଏ ।
ତାକୁ ଛୁଡ଼ିଲ ପରେ ଆଉ ଗୋଟିଏ ତୃଣରେ ଲାଗେ ।
ସେହିପରି ଆତ୍ମା ଏକ ଶରୀର ତ୍ୟାଗକରି ଅନ୍ୟ ଶରୀର
ଧାରଣ କରେ—ଏହି କଥା ବୁଝାଇବା ପାଇଁ
ନୈୟାୟିକମାନେ ଏହି ନ୍ୟାୟ ପ୍ରୟୋଗ କରିଥାନ୍ତି ।

ସି ଶଙ୍କୁ ନ୍ୟାୟ—

ଅଯୋଧ୍ୟାର ରାଜା ସି ଶଙ୍କୁ ସଶସ୍ତ୍ରରେ ସ୍ୱର୍ଗକୁ ଯିବା
ପାଇଁ କୁଳଗୁରୁ ବଶିଷ୍ଠ ଓ ତାଙ୍କ ପୁତ୍ରମାନଙ୍କୁ ଯଜ୍ଞ
କରିବାକୁ କହିଲେ । ସେମାନେ ମନା କଲେ ଓ ବଶିଷ୍ଠଙ୍କ
ଅଭିଶାପରେ ସେ ଚଣ୍ଡାଳ ଶରୀର ପ୍ରାପ୍ତ ହେଲେ । ତତ୍ପରେ
ସେ ବଶ୍ମାମିତ୍ରଙ୍କୁ ସେହି ଅନୁରୋଧ କଲେ । ବଶ୍ମାମିତ୍ର
ନିଜର ତପୋବଳରେ ତାଙ୍କୁ ସ୍ୱଦେହରେ ସ୍ୱର୍ଗକୁ ପଠା-
ଇଲେ । ମାତ୍ର ଦେବତାମାନେ ତାଙ୍କୁ ସ୍ୱର୍ଗରେ ସ୍ଥାନ ନ
ଦେବାରୁ ସେ ସ୍ୱର୍ଗ ଓ ମର୍ତ୍ତ୍ୟର ମଧ୍ୟ ସ୍ଥଳରେ ରହିଗଲେ ।

ଏଣୁ କେହି କୌଣସି ଦୁଇଟି ସୁନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ପଦ୍ଧତି ମଧ୍ୟରୁ
ଗୋଟିକୁ ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ଅକ୍ଷମ ହେଲେ ତାକୁ
ସି ଶଙ୍କୁଙ୍କ ସହ ସମାନ କରିଥାନ୍ତି ।

ଥ

ଥଲେ ଚରକନା ହଜିଲେ ମାଠ—

ଲୋକେ କୌଣସି ପଦାର୍ଥ ହରାଇଲେ ତାହାକୁ ବହୁମୂଲ୍ୟ
ମନେ କରନ୍ତି ।

ଥଲେ ବାଦର ଆହାର, ନ ଥଲେ ସାପର ଆହାର—

ହାତରେ ଧନ ଥିବାବେଳେ ଯେଉଁ ଲୋକ ବିବିଧ ଖାଦ୍ୟ ଦ୍ରବ୍ୟ
ଖାଇ ବିଳାସ କରେ ଏବଂ ହାତରେ ଧନ ନଥିବା ବେଳେ
ଉପାସରେ କଷ୍ଟ ଭୋଗ କରେ ତା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଏହି ଉକ୍ତି
କଥିତ ହୁଏ । (ସାପର ଆହାର ପବନ)

ଦ

ଦଇବ ବାମ ହେଲୁ ବେଳକୁ ବୁଦ୍ଧ ହଜିବା—

ଦୈବ ପ୍ରତିକୂଳ ଥିବା ବେଳେ ବୁଦ୍ଧ ମାନ ଲୋକ ମଧ୍ୟ
ନିର୍ବୋଧ ପରି କାର୍ଯ୍ୟକରେ ।

ଦଶମ ନ୍ୟାୟ—

ଥରେ ଦଶ ଜଣ ଲୋକ ଏକତ୍ର ବିଦେଶ ଯାଉଥିଲେ ।
ବାଟରେ ସେମାନେ ଗୋଟିଏ ନଦୀ ପାର ହେବା
ପରେ ଜଣେ ପ୍ରସ୍ତାବ କଲା, ସେମାନେ ସମସ୍ତେ ଅଛନ୍ତି କି
କେହି ନଦୀ ଗର୍ଭରେ ବୁଡ଼ି ମରୁଛୁ ଜାଣିବା ପାଇଁ ସମସ୍ତଙ୍କୁ
ଗଣିବା ଆବଶ୍ୟକ । ଜଣେ ଗଣିବାକୁ ଲାଗିଲା; କିନ୍ତୁ
ନିଜକୁ ନ ଗଣି କହିଲା—ନଅଜଣ ହେଉଛନ୍ତି । ସେହିପରି
ଅନ୍ୟମାନେ ମଧ୍ୟ ଗଣିଲେ, ମାତ୍ର ନିଜନିଜକୁ ନ ଗଣି ନଅ
ଜଣ ଥିବାର ପ୍ରକାଶ କଲେ । ସମସ୍ତେ ବ୍ୟସ୍ତ ହେଲେ,

କିଏ ହଜିଲା ? ଏହିପରି ସମସ୍ୟାରେ ସେମାନେ ବ୍ୟସ୍ତ ହୋଇ ପଡ଼ିଥିବା ବେଳେ ଜଣେ ଜ୍ଞାନଲୋକ ଉପସ୍ଥିତ ହୋଇ ସେମାନଙ୍କ ଗଣନାରେ ଭ୍ରମ ଦର୍ଶାଇ କେହି ହଜିବା ବୁଝି ଯାଇ ନ ଥିବା ବୁଝାଇ ଦେଲେ । ଈଶ୍ଵର ସର୍ବସ୍ବ ବିଦ୍ୟମାନ । ମୋହାନ୍ ଅଜ୍ଞ ଲୋକେ ଏହା ବୁଝିପାରନ୍ତି ନାହିଁ । ଜ୍ଞାନ ବ୍ୟକ୍ତି ଶାସ୍ତ୍ର ପୁରାଣର ଉପଦେଶ ଦ୍ଵାରା ସର୍ବସ୍ବ ଈଶ୍ଵରଙ୍କ ସତ୍ତ୍ଵ ଉପଲବ୍ଧ କରିପାରେ । ଏହା ଏହି ନ୍ୟାୟର ପ୍ରତିପାଦ୍ୟ ବିଷୟ । (ପୂ:ତ:ଓ:ସ:କୋ:)

ଦ୍ଵିତୀୟ ନ୍ୟାୟ—

ଅପୂର୍ବ (ପିଠା) ଟିକୁ ଗୋଟିଏ ଦଣ୍ଡ ବା ବାଡ଼ିର ଅଗ୍ରଭାଗରେ ରଖିବା ଅବସ୍ଥାରେ କୌଣସି ମୁଷା ଆସି ସେବାଡ଼ିର ଅଗରୁ କିଛି ଅଂଶ କାଟି ଥିବାର ଦେଖିଲେ ଯେ କେହି ସ୍ଥିର କରିବ ଯେ ମୁଷା ଯେତେବେଳେ ବାଡ଼ିପରି କଠିନ ପଦାର୍ଥକୁ ଦାନ୍ତରେ କାଟି ଖାଇଛି, ସେତେବେଳେ ସେ ନିଶ୍ଚୟ କୋମଳ ପିଠାକୁ ଖାଇଥିବ । ଏହିପରି କୌଣସି ଦୁଷ୍ଟର କାର୍ଯ୍ୟର ସାଧନରୁ ଅନ୍ୟ ସୁକର କାର୍ଯ୍ୟର ସାଧନ ଅନୁମାନ କରାଯାଇଥିବା ସ୍ଥଳରେ ଏହି ନ୍ୟାୟ ପ୍ରୟୋଗ କରାଯାଇଥାଏ ।

ତୃତୀୟ ନ୍ୟାୟ—

ନିଜ ପରିବାରର ବହୁଭୂତ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଥିବା କଳହ ନେଇ ପରିବାର ମଧ୍ୟରେ କଳହ ସୃଷ୍ଟି କରିବା ।

ଚାତୁରୀ ଆସିଲେ ହାଣ୍ଡିରେ ପଶିବା—

ଦିନମୂଲ୍ୟ, ରକାସ ଓଡ଼ିଆ ଲୋକଙ୍କର ଜୀବକାଳୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି ଏହା କୁହାଯାଏ । ଏମାନେ ପ୍ରତିଦିନ ଯାହା ଆୟ କରନ୍ତି, ସେଇଥିରେ ହିଁ ଚଳନ୍ତି ।

ଦାଣ୍ଡରେ ପୁଅ ବେଇ ଡାଆଣୀକି ଡରବା—

ଗଛମୂଳେ ପୁଅ ବେଇ ଡାଆଣୀକି ଡରବା (ଦେଖ) ।

ଦାନ ଉପରେ ଦକ୍ଷିଣା—

ବ୍ରାହ୍ମଣାଦିକୁ କୌଣସି ଦ୍ରବ୍ୟ ଦାନ ଦେବାପରେ ଦକ୍ଷିଣା ଦିଆଯାଏ । ଦକ୍ଷିଣା ନ ଦେଲେ ଦାନ ନିଷ୍ଫଳ ହୁଏ ବୋଲି ଲୋକଙ୍କର ବିଶ୍ୱାସ ।

କୌଣସି ବିଷୟରେ ଅଧିକ ବ୍ୟୟ କରିବା ସତ୍ତ୍ୱେ କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପନ୍ନ ନ ହୋଇ ଆହୁରି କିଛି ବ୍ୟୟ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବା ସ୍ଥଳରେ ଏହି ନ୍ୟାୟ କଥିତ ହୁଏ ।

ଦାନ ଦିଆ ଗାଈର ଦାନ୍ତ ଦେଖିବା—

ଗାଈର ଦାନ୍ତ ପରୀକ୍ଷା କରି ତାର ବୟସ ସ୍ଥିର କରି ହୁଏ । ଦାନମୂଳରେ ଯେଉଁ ଗାଈ ମିଳିଥାଏ, ତାର ଦାନ୍ତ ପରୀକ୍ଷା କରି ବୟସ ଜାଣିବାରେ କିଛି ଲଭ ନାହିଁ ।

ତେଣୁ ବିନା ବ୍ୟୟରେ ବା ବିନାଶ୍ରମରେ ଯାହା ମିଳି ଥାଏ, ତାର ଭଲମନ୍ଦ ବାରିବା ଅର୍ଥରେ ଏହି ନ୍ୟାୟର ଉଲ୍ଲେଖ ହୁଏ ।

ଦଣ୍ଡ ଚନ୍ଦାଦି ନ୍ୟାୟ—

କୁଳକାର ଘଟଟିଏ ନିର୍ମାଣ କରିବାକୁ ଗଲେ ଦଣ୍ଡ, ଚନ୍ଦ୍ର, ଜଳ ପ୍ରଭୃତି ନାନା ଉପକରଣ ଆବଶ୍ୟକ ହୁଏ । ସେହିପରି କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟର ସମ୍ପାଦନ ନିମିତ୍ତ ବହୁ କାରଣ ଥିଲେ ଏହି ନ୍ୟାୟର ଉଲ୍ଲେଖ ହୁଏ ।

ଦାନ୍ତ ଥିବା ଯାଏ ଦାନ୍ତର ଗୁଣ (ମୂଲ୍ୟ) ନ ବୁଝିବା—

କୌଣସି ଦ୍ରବ୍ୟ ପାଖରେ ଥିବା ଯାଏ ଲୋକେ ତାର ଉପକାରିତା ବା ଆବଶ୍ୟକତା ହୃଦୟଙ୍ଗମ କରନ୍ତି ନାହିଁ ।

କନ୍ତୁ ପଦାର୍ଥଟି ପାଖରୁ ଚାଲିଗଲେ ତାର ଉପକାର କେତେ ଜଣା ପଡ଼େ ।

ଦାନ୍ତୁଣ୍ଡର ନିସ କାନ୍ଦ ସମାନ (ଦୁସ ଯାହା କାନ୍ଦ ତାହା) —

ଦୁସିବା ବେଳେ ଦାନ୍ତୁଣ୍ଡର ମୁଖ ଯେପରି ଦେଖାଯାଏ,
କାନ୍ଦିବା ବେଳେ ମଧ୍ୟ ସେହିପରି ଦେଖାଯାଏ । ତେଣୁ
ଯେଉଁ ଲୋକ ସବୁଦିନ ଏକ ପ୍ରକାର ଭାବଭଙ୍ଗୀ ପ୍ରକାଶ
କରେ ଓ ଯାହାର କାର୍ଯ୍ୟରୁ ତାର ଆନ୍ତରିକ ଭାବ ଜଣା
ନ ପଡ଼େ ତାହା ସମ୍ଭବରେ ଏହି କଥା କୁହାଯାଏ ।

ଦାମ ସାହୁର ଗୋଜାରେ ଶାମ ସାହୁର ସହ —

ଯେ କରଜ ନିଏ ସେ ଗୋଜା ବା ତମସୁକ ଲେଖି ସ୍ବାକ୍ଷର
ଦେବାର କଥା । ତେଣୁ ଜଣେ କାର୍ଯ୍ୟର ଭାର ନେବା
ସ୍ଥଳରେ ଅନ୍ୟ ଲୋକକୁ ଦାୟୀ କରାଗଲେ ଏହା ପ୍ରଯୁକ୍ତ
ହୁଏ ।

ଦାଣ୍ଡିକ ମାଦେଲିଆ ସାକ୍ଷୀ ହେବା —

ଦାଣ୍ଡ (ବେଶ୍ୟ) ନାଚିବାବେଳେ ମାଦେଲିଆ ମର୍ଦ୍ଦଳ
ବଜାଉ ଥାଏ । ଦାଣ୍ଡ ଓ ମାଦେଲିଆ ଉଭୟେ ଏକ
ଗୋଷ୍ଠୀର ଅନ୍ତର୍ଗତ । ତେଣୁ ଦାଣ୍ଡକୁ ସମର୍ଥନ କରି
ମାଦେଲିଆ ସାକ୍ଷ୍ୟ ଦେବା ଅତି ସ୍ବାଭାବିକ ।

ଯେଉଁ ସ୍ଥଳରେ ଏକ ଗୋଷ୍ଠୀର କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି
ସପକ୍ଷରେ ସେହି ଗୋଷ୍ଠୀର ଅନ୍ତର୍ଗତ ଅନ୍ୟ କେହି
ସାକ୍ଷ୍ୟ ଦିଏ ବା କାର୍ଯ୍ୟକରେ ସେ ସ୍ଥଳରେ ଏହି
ଉକ୍ତିର ପ୍ରୟୋଗ ହୁଏ ।

ଦାରୁରେ ନ ଯାଇ ଦୁବରେ ଯିବା—

ମୁଲ୍‌ବାନ୍ ଔଷଧରେ ଆରୋଗ୍ୟ ହୋଇ ନ ଥିବା ରୋଗ
ସାମାନ୍ୟ ଚେର; ମୂଳରେ ଭଲ ହୋଇଥିବା ସ୍ଥଳରେ
ଏହା କୁହାଯାଏ ।

ଦାଳୁଅ ଲାଗି କାନଶିର ପାଣି ପାଇବା—

ଦାଳୁଅ ଧାନ ଶରଦ୍ଦିନେ ଗୁଣ ଦ୍ଵୟ ଓ ଏଥିରେ ପାଣି
ମଢ଼ାଇବାକୁ ପଡ଼େ । ଫଳତଃ ଦାଳୁଅ ଧାନ ପାଣି
ପାଇବା ସଙ୍ଗେ ଧାନ କିଆରୀରେ ସୁତଃ ଉଠିଥିବା
କାନଶିର ମଧ୍ୟ ପାଣି ପାଏ । କିନ୍ତୁ ଗୁଣୀ କାନଶିର
ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ପାଣି ମଢ଼ାଇ ନ ଥାଏ ।

ସେହିପରି କୌଣସି ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ବା କ୍ଷମତାପନ୍ନ
ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଆଶ୍ରୟ ନେବା ହେତୁରୁ କୌଣସି ଲୋକ ତାଙ୍କ
ସହିତ ସମ୍ମାନ ଧାଇଲେ ବା ଦୁଃଖରୁ ମୁକ୍ତ ହେଲେ ଏହି
ନ୍ୟାୟ କଥିତ ହୁଏ ।

ଦିଅଁଙ୍କୁ ଖାଇ ଖଟୁଳ ଖାଇବା—

ବ୍ୟବସାୟରେ ଲାଭ ନ ହୋଇ ମୂଳ ବୁଡ଼ିଲେ ବା
କୌଣସି ଲୋକ ତା ଦ୍ଵାତରେ ନ୍ୟସ୍ତ ଧନକୁ ଅପବ୍ୟୟ
କରି ଅନ୍ୟ ଧନକୁ ମଧ୍ୟ ଅପବ୍ୟୟ କରି ବସିଲେ ଏହା
କୁହାଯାଏ ।

ଦିଅଁ ଗଢୁ ଗଢୁ ମାଙ୍କଡ଼—

କୌଣସି ଭଲ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁ କରୁ ତାହା ମନ୍ଦରେ
ପରିଣତ ହେବା ।

ଦିଅଁଙ୍କ ଗହରେ କୁରୁଡ଼ି ଲଗାଇବା—

ଯେଉଁ ଲୋକ ଅନେକଙ୍କର ଭକ୍ତି ଓ ବିଶ୍ୱାସର ପାତ୍ର
ହୋଇଥାନ୍ତି, ତାଙ୍କ ପ୍ରତି ଦୋଷାଭେଦ କରିବା ବା
ତାଙ୍କର ବିରୋଧୀ ହେବା ।

ଦିନେ ଗଲେ ଯୁଗେ ଯିବା—

ବିପନ୍ନ ଲୋକ କୌଣସି ପ୍ରକାରେ ଦିନଟିଏ କଟାଇଲେ
ଟିକିଏ ଆଶ୍ୱସ୍ତ୍ର ବୋଧ କରେ । ତା ପକ୍ଷରେ ସେ ଦିନଟି
ଯୁଗକ ପରି ମନେ ହୁଏ, ଏହି ଅର୍ଥରେ ଉକ୍ତିଟିର
ପ୍ରୟୋଗ ହୁଏ ।

ଦିହରେ ପାଳ ଗୋଛା ଗୁଡ଼େଇ ବଡ଼ ହେବା—

କ୍ଷୀଣ ଦେହ-ବିଶିଷ୍ଟ ଲୋକ ଦେହରେ ପାଳ ଗୋଛା
ଗୁଡ଼ାଇ ସବଳ ଓ ହୁସ୍ତୁସ୍ତୁ ଲୋକ ବୋଲି ପରିଚିତ
ହେବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କଲପରି କୌଣସି ଅଯୋଗ୍ୟ ଲୋକ
କଳକୌଶଳରେ ଯୋଗ୍ୟ ବୋଲି ଦେଖାଇବାକୁ ଯିବା ।

ଘାପ ତେଜିଲେ ହାତ ଚିକ୍କଣ ହେବା—

ଯେଉଁ ଲୋକ ପରର ଧନ କାରବାର କରୁଥାଏ, ସେଥିରୁ
ସେ ନିଜପାଇଁ କିଛି ନା କିଛି ଲାଭ ଉଠାଇ ଥାଏ ।

ଘାପତଳ ଅଛାର ରହିବା—

ଘାପ ଜଳୁଥିବା ସ୍ଥାନର ଚାରିପାଖେ ଆଲୁଅ ପଡ଼ିଥାଏ,
ମାତ୍ର ଘାପର ଠିକ୍ ନିମ୍ନଭାଗ ଅଛାର ରହିଥାଏ ।
ସେହିପରି ଯେଉଁଠାରେ ଶିକ୍ଷା, ସତ୍ୟତା, ଐଶ୍ୱର୍ଯ୍ୟର
ପ୍ରାର୍ତ୍ତନ ଦେଖାଯାଏ, ତାହାର ପାଖରେ ମୂର୍ଖତା,
ବଦ୍ଧତା, ଦାର୍ପଣ୍ୟ ମଧ୍ୟ ରହିଥାଏ ।

ଦିଲ୍ଲୀକା ଲଡ଼୍ଡୁ ଯେ ଖାଇଛି ସେ ପସ୍ତାଏ, ଯେ ନ ଖାଇଛି ସେ ବି ପସ୍ତାଏ—

ହିନ୍ଦୀରେ କୁହାଯାଏ—

ଦିଲ୍ଲୀକା ଲଡ଼୍ଡୁ ଯୋ ଖାୟା ଓ ପସ୍ତାୟା, ଯୋ ନେହିଁ ଖାୟା ଓ ଭି ପସ୍ତାୟା ।

ଦିଲ୍ଲୀର ଲଡ଼୍ଡୁ ଅତି ଉପାଦେୟ ଖାଦ୍ୟ ହୋଇଥିବ ବୋଲି ଲୋକଙ୍କର ଅନୁମାନ । ତେଣୁ ଯେଉଁମାନେ ତାହା ଖାଇ ନାହାନ୍ତି, ସେମାନେ ମନରେ ଦୁଃଖ କରନ୍ତି । ପୁଣି ଯେଉଁମାନେ ଦିଲ୍ଲୀର ଲଡ଼୍ଡୁ ଖାଇଛନ୍ତି ସେମାନେ ଜାଣନ୍ତି ଯେ ଏ ଲଡ଼୍ଡୁ ଆଦୌ ଉପାଦେୟ ଖାଦ୍ୟ ନୁହେଁ । କୃତ୍ୱା ବ୍ୟୟ କରି ଦିଲ୍ଲୀର ଲଡ଼୍ଡୁ ଖାଇଥିବାରୁ ସେମାନେ ମଧ୍ୟ ମନୋଦୁଃଖ କରନ୍ତି । ଏଥିପାଇଁ ଯେଉଁ ପଦାର୍ଥ ଉପାଦେୟ ବା ଉପକାରୀ ବୋଲି ପାଇବାକୁ ଲୋକେ ଝୁର ହୁଅନ୍ତି, ଅଥଚ ଯାହା ପ୍ରକୃତରେ ସେପରି ନୁହେଁ, ତାହା ଦିଲ୍ଲୀକା ଲଡ଼୍ଡୁ ସହିତ ଭୁଲମୟ ହୁଏ ।

ଦୁଇ ନାଆରେ ଗୋଡ଼ଦେବା—

ଯଦି କୌଣସି ଲୋକ ନାଆରେ ଯିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଦୁଇଟି ନାଆରେ ଗୋଟିଏ ଲେଖାଏଁ ଗୋଡ଼ ଦିଏ, ତେବେ ନାଆ ଗତି କଲା ବେଳେ ତାହାର ନିକ୍ଷରେ ପଡ଼ି ମରିବାର ଆଶଙ୍କା ଥାଏ । ସେହିପରି ଯେତେବେଳେ ଲୋକ ଏକ ସମୟରେ ଦୁଇଟି ଆଶ୍ରୟ ଅବଲମ୍ବନ କରି ଉଭୟରୁ ବଞ୍ଚିତ ହେବାର ସମ୍ଭାବନା ଥାଏ, ସେଠାରେ ଏ ନ୍ୟାୟ କଥିତ ହୁଏ ।

ଦୁଇଜଣଙ୍କ କଳରେ ତୃତୀୟ ଜଣଙ୍କର ଲଭ ହେବା—

ଦୁଇ ଜଣଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ କଳହ ହେଲେ ତୃତୀୟ ବ୍ୟକ୍ତି
ଏ ଦୁହଁଙ୍କର କଳହର ସୁଯୋଗ ନେଇ ଲଭ କରେ ।

ଦୁଇଘର କୁଣିଆ ଉପାସ ରହିବା—

ଯେଉଁ ଲୋକ ଦୁଇଜଣଙ୍କ ଘରେ କୁଣିଆ ହୋଇଥାଏ,
ସେ କାହାରି ଘରେ ସଜ୍ଜାର ପାଇ ନ ପାରେ; କାରଣ
ପ୍ରତ୍ୟେକେ ମନେ କରି ପାରନ୍ତି ଯେ ସେ ଅନ୍ୟ ଘରେ
ଆତିଥ୍ୟ ପାଇବ ।

ଦୁଧ କଦଳୀ ଦେଇ ସାପ ପୋଷିବା—

ସାପକୁ ଦୁଧ କଦଳୀ ଦେଇ ପୋଷିଲେ ମଧ୍ୟ ସେ ବେଳ
ପଡ଼ିଲେ ତାର ପାଳକକୁ ଦଂଶନ କରିବ । କାରଣ
ତାର ପ୍ରକୃତି ମନ୍ଦ । ତେଣୁ ଦୁଷ୍ଟପ୍ରକୃତିକ ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ଆଦର
କରି ନିଜ ଗୃହରେ ସ୍ଥାନ ଦେବା ସ୍ଥଳରେ ଏହି ନ୍ୟାୟ
ବ୍ୟବହୃତ ହୁଏ ।

ଦୃଢ଼େ ଚରନ୍ତି, ମୃଦେ ଚରନ୍ତି, ମହିମହିମିଆ ବୁଡ଼ି ମରନ୍ତି—

ବିଜ୍ଞ ଓ ସରଳ ବିଶ୍ୱାସୀ ମୂର୍ଖ ଲୋକେ ନିଜର ଦୃଢ଼ତା ହେତୁ
ସହଜରେ ନିଜର ଲକ୍ଷ୍ୟ ସାଧନ କରନ୍ତି; କିନ୍ତୁ ଯେଉଁ-
ମାନଙ୍କର ଜ୍ଞାନ ଅଳ୍ପ ଓ ଯେଉଁମାନେ ସଂଶୟବାନ
ସେମାନେ ବିପଦରେ ପଡ଼ନ୍ତି ।

ଦେଉଳକୁ ମୁଖଶାଳ ବଳିବା—

ଆୟଠାରୁ ବ୍ୟୟ, ଲଭଠାରୁ କ୍ଷତି ବା ମୂଲ୍ୟନଠାରୁ ଯୁଧ
ବଳି ପଡ଼ିଲେ ଏହା କୁହା ଯାଇଥାଏ ।

ଦେଖା ସୁନ୍ଦର କଖାରୁ ବଡ଼—

କଖାରୁ ବଡ଼ ଦେଖିବାକୁ ଅନ୍ୟ ବଡ଼ଠାରୁ ସୁନ୍ଦର,
ଅଥଚ ସେତେ ରୁଚିକର ନୁହେଁ । ତେଣୁ ଯାହା ଆପାତତଃ
ସୁନ୍ଦର ଅଥଚ ଗୁଣ୍ଘନ ତାହାଠାରେ ଏହା ପ୍ରୟୋଗ
କରାଯାଏ ।

ଦେହକୁ ପଡ଼ିଲେ ପୁଅକୁ ପକା—

ନିଜେ ବିପଦଗ୍ରସ୍ତ ହେଲବେଳେ ଲୋକେ ଆତ୍ମରକ୍ଷା ପାଇଁ
ପୁଅ ପ୍ରତି ମଧ୍ୟ ମମତା ଦେଖାନ୍ତି ନାହିଁ ।

ଧ

ଧରକୁ ଶର ମଣିବା—

ଗର୍ବରେ ପ୍ରିତ ହୋଇ କାହାରିକୁ ଗ୍ରାହ୍ୟ ନ କରିବା ।

ଧର୍ମକୁ ଆଖିମିଟିକା ମାରିବା—

ଧର୍ମକାର୍ଯ୍ୟ କରିବାର ଛଳନା କରି ପାପକାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ।

ଧାନରୁ ବାଳୁଙ୍ଗା ଜାତ ହେବା—

ସଦ୍‌ବର୍ଗରେ ଅସଦ୍‌ ସନ୍ତାନ ଜନ୍ମିବା ।

ଧାନ ମାଣକ ପାଇଁ ଚାଉଳ ମାଣକ ଚଟିଆକୁ ଦେବା—

ସାମାନ୍ୟ ଲଭ ଅଶା କରିବାକୁ ଯାଇ ତତୋଽଧିକ
କ୍ଷତ୍ରେ ପଡ଼ିବା ।

ଧୀରପାଣି ପଥର କାଟିବା—

ଧୀର ଜଳସ୍ରୋତ ଗତ କରି କରି ପଥରକୁ କ୍ଷୟ
କରିଦେ । ସେହିପରି ଧୀର ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟ ଲଳେ ମନୁଷ୍ୟ
ସଫଳ ହୋଇପାରିବ—ଏହି ଅର୍ଥରେ ଉକ୍ତିଟି ବ୍ୟବହୃତ
ହୁଏ ।

ଧୂଆ ମୂଳା ଅଧୂଆ ମୂଳା ସମାନ ହେବା—

ଭଲମନ୍ଦ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରଭେଦର ବର୍ଣ୍ଣନା କରା ନଯିବା ।

ଧାଉଳି ପେଟ ଲୁଗୁଇବା—

ଯେ ଯେଉଁ ବସ୍ତ୍ର ଉତ୍ତମ ରୂପେ ଜାଣେ ସେ ବସ୍ତ୍ର
ତାହାଠାରେ ଗୋପନ କରିବାର ଚେଷ୍ଟା ।

ନ

ନଈକେ ବାଙ୍କ ଦେଶକେ ଫାଙ୍କ—

ଭଲ ଭଲ ଦେଶର ଲୋକଙ୍କ ଶୁଦ୍ଧମାନ ରୁଚିତଳଣି ଭଲ ।

ନଈ ନଦେଶି ଲଜଳା ହେବା—

କୌଣସି ସମସ୍ୟା ଉପସ୍ଥିତ ହେବା ପୂର୍ବରୁ ଭୟରେ
କାତର ହେବା ।

ନଈବଢ଼ିକ ଦିଆଁଙ୍କ ରାଣ (ପକାଇବା)—

ନଈ ବଢ଼ିଲ ବେଳେ ରାଣ ପକେଇଲେ ଯେ ବଢ଼ି
ଛୁଡ଼ିଯିବ ତାହା ନୁହେଁ । ସେହପରି କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟରେ
ଫଳଲଭ ପାଇଁ କେବଳ ଦିଆଁଙ୍କ ଉପରେ ନିର୍ଭର କଲେ
ଚଳିବ ନାହିଁ—ଏହି ଅର୍ଥରେ ଉକ୍ତିଟି ବ୍ୟବହୃତ ହୁଏ ।

ନଈରେ ହଜେଇ ପୋଖରରେ ଖୋଜିବା—

କୌଣସି ପଦାର୍ଥ ନଈରେ ହଜି ଯାଇଥିଲେ ତାହାକୁ
ନଈରେ ଖୋଜିଲେ ମିଳିପାରେ । କିନ୍ତୁ ପୋଖରରେ
ଖୋଜିଲେ କେବେ ହେଁ ମିଳିବ ନାହିଁ । ଯେଉଁ ପକ୍ଷରେ
କାର୍ଯ୍ୟକଲେ ଫଳଲଭ ହେବା ସମ୍ଭବପରି ସେ ପକ୍ଷା ଗୁଡ଼ି
ଅନ୍ୟ ପକ୍ଷରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ସ୍ଥଳରେ ଏହା କହିବା ହୁଏ ।

ନନ୍ଦି ସୁଅକୁ ବାଲିବନ୍ଧ ପକାଇବା—

ବାଲିବନ୍ଧ ପକାଇଲେ ନନ୍ଦିର ସୁଅ ତାକୁ ଭସାଇ
ନେବ; ସୁଅ କଦାପି ବନ୍ଦ ହେବ ନାହିଁ । ପରିଶ୍ରମହୀନ
ସାର ହେବ । କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟରେ କ୍ଷୀଣ ପ୍ରୟାସ କରି
ବିଫଳ ହେବା ସ୍ଥଳରେ ଏହା କୁହାଯାଇଥାଏ ।

ନ ଦେଖିଲୁ ଓଡ଼ ଛଅଫଡ଼ା—

ଓଡ଼ ମାତ୍ରେ ଗ୍ରାସିଫଡ଼ା । ଯେ ଓଡ଼ ଦେଖି ନଥିବ, ତାକୁ
ଓଡ଼ ଛଅଫଡ଼ା କହିଲେ ସେ ତାହା ବିଶ୍ୱାସ କରିପାରେ ।
କିନ୍ତୁ ସେ ଓଡ଼ କାଟି ପରୀକ୍ଷା କଲେ ବୁଝିପାରେ ଯେ ଓଡ଼
ଛଅଫଡ଼ା ନୁହେଁ ।

ଶୁଣିବା କଥା ସାଧାରଣତଃ ଅତି ରଞ୍ଜିତ ହୋଇ-
ଥାଏ, ଏହାହିଁ ଉକ୍ତିଟିର ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ ।

ନ ଯଯୌ-ନ ତସ୍ମୌ ଅବସ୍ଥାରେ ରହିବା—

‘ନ ଯଯୌ ନ ତସ୍ମୌ’ ହେଉଛି କାଳିଦାସଙ୍କ କୁମାର-
ସମ୍ଭବ କାବ୍ୟର ଗୋଟିଏ ଶ୍ଳୋକର ଶେଷ ଅଂଶ ।
ସମସ୍ତ ଶ୍ଳୋକଟି ହେଉଛି—

ତଂ ଶାନ୍ତ୍ୟ ବେପଥମତ୍ତା ସରସାଙ୍ଗୟସ୍ତ୍ରି-
ନିଷେପଶାୟ ପଦମୁଦ୍ବୃତ୍ତମୁଦ୍ବନ୍ଧନୀ
ମାର୍ଗାତଳବ୍ୟାଧିକରକୁଳତେବ ସିନ୍ଧୁଃ
ଶୈଳେନ୍ଦ୍ର ରଜତନୟା ନ ଯଯୌ ନ ତସ୍ମୌ ।

ଅର୍ଥାତ୍ ଯେଉଁ ଗ୍ରାସ୍ତଣ ପାଦାଙ୍ଗ ଆଗରେ ଶିବଙ୍କର
ଘୋର ନିନ୍ଦା କରୁଥିଲେ ସେ ନିଜେ ଶିବ ରୂପରେ ପରିଣତ
ହୁଅନ୍ତେ ପାଦାଙ୍ଗ ବିସ୍ମୟରେ ସ୍ତମ୍ଭୀଭୂତ ହୋଇଗଲେ; ସେ

ନିଜ ସ୍ଥାନରେ “ରହିପାରିଲେ ନାହିଁ କି ଅନ୍ୟସ୍ଥ ଯାଇ ପାରିଲେ ନାହିଁ ।”

ଏଣୁ ଯେଉଁ ସ୍ଥଳରେ ଲୋକ କଂକର୍ତ୍ତବ୍ୟବିମୁକ୍ତ ହୋଇ କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟରେ ଅଗ୍ରସର ହୋଇ ନପାରେ, ସେ ସ୍ଥଳରେ ତାର ‘ନ ଯଯୌ ନ ତସ୍ତୌ’ ଅବସ୍ଥା ହୋଇଛି ବୋଲି କୁହାଯାଏ ।

ନରମାୟା ନାରାୟଣଙ୍କୁ ଅଗୋଚର—

ମନୁଷ୍ୟ ଅତ୍ୟନ୍ତ କପଟାରୁଣ । ସ୍ୱୟଂ ଭଗବାନ ମଧ୍ୟ ତାର ମନୋଗତ ଭାବ ଜାଣି ପାରନ୍ତି ନାହିଁ ।

ନିଷ୍ଠାଶୂରଥ ନ୍ୟାୟ—

ଦୁଇଜଣ ଲୋକ ମୃଗୟା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ନିଜ ନିଜ ରଥରେ ବସି ବନକୁ ଯାଇଥିଲେ । ବନାଗ୍ନିରେ ଜଣକର ଅଶ୍ୱ ମୃତ ହେଲା । ଅନ୍ୟ ଜଣକର ରଥ ଭଗ୍ନ ହେଲା । ଦୁହେଁ ଗୃହକୁ ଫେରି ଆସିବାକୁ ଅସମ ହେଲେ । ତହିଁ ଜଣକର ଅଶ୍ୱକୁ ଅନ୍ୟର ରଥରେ ଲଗାଇ ଦୁହେଁ ଫେରି ଆସିଲେ ।

ଦୁଇଜଣ ପରସ୍ପରକୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିବାଦ୍ୱାରା ଉଭୟଙ୍କର ମଙ୍ଗଳ ସାଧିତ ହୁଏ, ଏହାହିଁ ଉକ୍ତିଟିର ଅଭିପ୍ରାୟ ।

ନାକରେ କାଠି ପୂରେଇ ଛୁଙ୍କିବା—

କୌଣସି ବିପଦକୁ ବଳେବଳେ ଡାକି ଆଣିବା ।

ନାଗସାପ ରୁରୁନ୍ଦ୍ରା ଧରିବା—

ନାଗସାପ ରୁରୁନ୍ଦ୍ରାକୁ ମୂଢ଼ା ମନେ କରି ଖାଇବାକୁ ଧରି ପକାଏ । ମାତ୍ର ତାର ଦୁର୍ଗନ୍ଧ ହେତୁ ସାପ ରୁରୁନ୍ଦ୍ରାକୁ ଗିଳିପାରେ ନାହିଁ । ଅଥଚ ସାପର ପାଟିରେ ଦାନ୍ତଗୁଡ଼ିକ

ଏପରି ଯେ ସେ ଥରେ ଯାହା ପାଟିକୁ ନିଏ ବାହାର କରିପାରେ ନାହିଁ । ତେଣୁ ଲୋକ କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟ ଆରମ୍ଭ କରି ପରେ ସେଥିରୁ ମୁକ୍ତ ହେବାର ଉପାୟ ଦେଖି ନପାରିବା ସ୍ଥଳରେ ଏହି ନ୍ୟାୟ ପ୍ରୟୁକ୍ତ ହୁଏ । ଚୁରୁହାକୁ ନାସୋପ ଧରିବା (ଦେଖ) ।

ନାଚ ନଜାଣି ଅଗଣାର ଦୋଷ—

ନିଜର ଅପାରତୋ ବା ନିବୋଧତା ସ୍ତ୍ରୀକାର ନକରି ଅନ୍ୟ ଉପରେ ଦୋଷ ଲଦି ଦେବା । ‘ଗୁଲ ନ ଜାଣି ବାଟର ଦୋଷ’ (ଦେଖ) ।

ନାକବାଳ ଧରେଇବା—

ପୂର୍ବକାଳରେ ଅବଧାନମାନେ ଗୁମ୍ଫାକୁ ଏକ ପ୍ରକାର ଦଣ୍ଡ ଦେଉଥିଲେ । ଏଥିରେ ଗୁମ୍ଫା ଗୋଟିଏ ହାତରେ ନାକକୁ ଧରି ଓ ଅନ୍ୟ ହାତଟି ମୁଣ୍ଡବାଳ ଉପରେ ରଖି ବାରମ୍ବାର ଉଠୁଥାଏ ଓ ବସୁଥାଏ । ତେଣୁ ଏହି ଉକ୍ତିଟିର ଅର୍ଥ ହେଉଛି, ହଇରାଣ କରାଇବା ।

ନାଚିଲ ଲୋକକୁ ଲଜ ନାହିଁ, ଦେଖିଲ ଲୋକକୁ ଲଜ ହେବା—

ଯେଉଁଠାରେ ଲଜ୍ଜାଜନକ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିବା ବ୍ୟକ୍ତି ଲଜ୍ଜା ଅନୁଭବ କରୁ ନଥାଏ, ଅଥଚ ତାର କାର୍ଯ୍ୟକୁ ଦେଖିବା ଲୋକେ ଲଜ୍ଜିତ ହୁଅନ୍ତି, ସେଠାରେ ଏହା କଥିତ ହୁଏ ।

ନାହିଁ ମାମୁଠାରୁ କଣାମାମୁ ଭଲ—

କୌଣସି ବସ୍ତୁର ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଭାବ ସ୍ଥଳରେ ସେହି ଜାଣିଥିବା ନିକୃଷ୍ଟ ବସ୍ତୁ ମଧ୍ୟ ସ୍ବହସୀୟ । ଠିକ୍ ଏହି ଅର୍ଥରେ ଇଂରାଜୀରେ “Half a loaf is better than no bread” ବ୍ୟବହୃତ ହୁଏ ।

ନାହିଁରେ ତେଲ ପକାଇ ଶୋଇବା—

ନିଶ୍ଚିନ୍ତ ହୋଇ ରହିବା ।

ନିଆଁ ଖାଇ ଅଙ୍ଗାର ଦୁଗିବା—

ଯେଉଁପରି କାର୍ଯ୍ୟ କରିବ, ସେହିପରି ଫଳ ଭୋଗିବା ।

ନିଜ ଶିଙ୍ଗରେ ମାଟି ଲୋଳିବା—

ପରନିର୍ଭରଶୀଳ ନ ହୋଇ ନିଜ ଶକ୍ତି ପ୍ରୟୋଗ କରି
ଉନ୍ନତ କରିବା ।

ନୂଆ ଡାହାଣୀ ଗୁଡ଼ ଖାଇବା (ଖାଇ ଶିଖିବା)—

ଲୋକଙ୍କର ବଶ୍ୟାସ ଯେ ଡାହାଣୀମାନେ ରାତିରେ
ପଡ଼ିଆକୁ ଯାଇ ଗୋଡ଼ ଉପରକୁ ଟେକି ମୁହଁ ତଳକୁ କରି
ଗୁଡ଼ ଖାଆନ୍ତି । ତେଣୁ କେହି କୌଣସି ମନକାର୍ଯ୍ୟ
କରିବାକୁ ପ୍ରଥମେ ଅଗ୍ରସର ହେବାର ଜଣାପଡ଼ିଲେ ଏହି
ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ଦିଆଯାଏ ।

ନେଡ଼ିଗୁଡ଼ କହୁଣୀକ ବୋହୂପିବା—

ପାଣିଆ ଗୁଡ଼କୁ ନେଡ଼ିରେ ରଖି ଶିଆଯାଏ ; କିନ୍ତୁ ଗୁଡ଼
ନେଡ଼ିରୁ କହୁଣୀକ ବୋହୂଗଲେ ମୁହଁ ନିକଟକୁ କହୁଣୀକୁ
ଆଣି ଖାଇ ହୁଏ ନାହିଁ ।

କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାର ଉପଯୁକ୍ତ ସୁଯୋଗ ବା ସମୟ ଅବହାନ
ହୋଇଯିବା ଅର୍ଥରେ ଏହି ଉକ୍ତି ପ୍ରଯୁକ୍ତ ହୁଏ ।

ପ

ପଇସା ଥିଲେ ବାଦ ଦୁଧ ମିଳିବା—

ବାଦୁଣୀକୁ ଦୁହଁ ତାହାଠାରୁ ଦୁଧ ଆଣିବା ଅତି ଦୁଃସାଧ୍ୟ ।
ତେଣୁ ଏହି ନ୍ୟାୟର ଅର୍ଥ ହେଉଛି, ଧନବଳରେ
ଲୋକ ଅସାଧ୍ୟ ସାଧନ କରିପାରେ ।

ପଙ୍କ ପ୍ରକାଶନ ନ୍ୟାୟ } —
 ପଙ୍କରେ ପଣି ଗୋଡ଼ ଧୋଇବା

ପଙ୍କରେ ପଣି ଗୋଡ଼ରେ ପଙ୍କ ବୋଲି ହୋଇ ସେହି
 ପଙ୍କକୁ ଛଡ଼ାଇବା ପାଇଁ ଧୋଇ 'ହେବାଠାରୁ ପଙ୍କରେ
 ଆଦୌ ନ ପଣିବା ଭଲ । ଅତଏବ ଉକ୍ତିଟିର ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ
 ଏହି ଯେ କୌଣସି କଷ୍ଟକର ସମସ୍ୟାରେ ନିଜକୁ ଜଡ଼ିତ
 କରି ତାହାର ପରିଣତିରୁ ନିଜକୁ ମୁକ୍ତ କରିବାର ଚେଷ୍ଟା
 କରିବା ।

ପକେଇଲ ଗୁପ୍ତ ଡୋକିବା—

ଦତ୍ତ ଦ୍ରବ୍ୟକୁ ପୁନର୍ଗ୍ରହଣ କରିବା କିମ୍ବା ପ୍ରତିଶ୍ରୁତିକୁ
 ରକ୍ଷା ନ କରିବା ।

ପଣ୍ଡିତ ପୁଅ ମାଙ୍କଡ଼ ମାରିଲେ ଦୋଷ ନାହିଁ—

ଥରେ ଜଣେ ପଣ୍ଡିତଙ୍କର ପୁଅ ଗୋଟିଏ ମାଙ୍କଡ଼ ବଧ କରି
 ଥିଲା । ଏ କଥା ପଣ୍ଡିତେ ଜାଣି ନ ଥିଲେ । ଅପର ଜଣେ
 ଲୋକ ଏହା ଜାଣି ପାରି ପଣ୍ଡିତଙ୍କ ପାଖକୁ ଯାଇ କହିଲା,
 “ମାଙ୍କଡ଼ ମାରିଲେ କି ଦୋଷ ହୁଏ ? ସେଥିକି ପ୍ରାୟଶ୍ଚିତ୍ତ
 କଅଣ ?” ପଣ୍ଡିତେ କହିଲେ, “ନର ଯେ ବାନର ସେ ।
 ବାନରବଧ ନରବଧ ସଙ୍ଗେ ସମାନ । ଏଥିପାଇଁ କଠୋର
 ପ୍ରାୟଶ୍ଚିତ୍ତ ଲେଡ଼ା ।” ଏହାପରେ ଲୋକଟି କହିଲା,
 “ଆପଣଙ୍କ ପୁଅ ମାଙ୍କଡ଼ ମାରିଛି । ତେବେ ପ୍ରାୟଶ୍ଚିତ୍ତ
 କରନ୍ତୁ ।” ତତ୍ତ୍ୱ ପଣ୍ଡିତେ କହିଲେ, “ପଣ୍ଡିତ ପୁଅ
 ମାଙ୍କଡ଼ ମାରିଲେ ଦୋଷ ନାହିଁ । ପ୍ରାୟଶ୍ଚିତ୍ତ କି,
 ଦରକାର ?”

ଯେଉଁ ବ୍ୟକ୍ତି ସ୍ୱାର୍ଥପର ହୋଇ ଅନ୍ୟକୁ ଯେଉଁ କାର୍ଯ୍ୟ ପାଇଁ ଦୋଷୀ କରନ୍ତି, ଅଥଚ ଠିକ୍ ସେହି କାର୍ଯ୍ୟ ପାଇଁ ନିଜକୁ ଦୋଷୀ ବୋଲି ସ୍ୱୀକାର କରନ୍ତି ନାହିଁ, ସେହି ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି ଏହି ଉକ୍ତିଟି କୁହା ଯାଇଥାଏ ।

ପତର ଗୋଟେଇବା ଲୋକ ତୋଟା ମୂଲେଇବା—
ପତର ସାଉଁଟି ବା ଲୋକର ତୋଟା ଉପରେ ଅଧିକାର ନ ଥାଏ । ତା ପରି ଦରିଦ୍ର ଲୋକ ପକ୍ଷରେ ତୋଟାର ମୂଲ୍ୟ ପରୁର ବା ବିଡ଼ମ୍ବନା । ତେଣୁ କେହି ଅଧିକାର ଚର୍ଚ୍ଚା କରିବା ସ୍ଥଳରେ ଏହି ନ୍ୟାୟ କଥିତ ହୁଏ ।

ପଦ୍ମକୁ ଟେକା ମାରିବା—
ପଦ୍ମ ଉପରକୁ ଟେକାମାରି ତାହାର କିଛି କ୍ଷତି କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିବା ନିରର୍ଥକ । ସେହିପରି ଅତି ଦୁର୍ବଳ ଲୋକ ଶକ୍ତିଶାଳୀ ଲୋକର କ୍ଷତି କରିବାର ଚେଷ୍ଟା ଅର୍ଥରେ ଏହି ନ୍ୟାୟର ବ୍ୟବହାର ହୁଏ ।

ପ୍ରଣବରୁ ଅଶୁଦ୍ଧ ହେବା—
ହୋମାଦି ଶୁଦ୍ଧ କାର୍ଯ୍ୟରେ ମନ୍ଥପାଠ ବେଳେ ପ୍ରଥମେ ପ୍ରଣବ ବା ଓଁ କାର ଥାଏ । ତେଣୁ କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟର ପ୍ରାରମ୍ଭରୁ କିଛି ବିଦ୍ଧ ଉପସ୍ଥିତ ହେଲେ ଏହି ନ୍ୟାୟ କଥିତ ହୁଏ ।

ପାଗ ବାରୁ ବାରୁ କରେଣ୍ଟ ବରଖାସ୍ତ—
ଅଳସୁଆ ଲୋକ କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟର ଆୟୋଜନ କରୁ କରୁ ଉପଯୁକ୍ତ ସମୟ ଚାଲିଯାଏ ।

ପାଞ୍ଚ ଆଙ୍ଗୁଳି ସମାନ ନୁହେଁ—

ଜଗତରେ ସବୁଲୋକଙ୍କର ବିଦ୍ୟା, ବୁଦ୍ଧି, ବିଭବ ପ୍ରଭୃତି
ସମାନ ନ ଥାଏ ।

ପାଣିରେ ଘର କରି କନ୍ଦୀର ସଙ୍ଗେ ବାଦ କରିବା—

ଯାହା ଅଧୀନରେ ଥିବ, ତାହା ସଙ୍ଗେ ଶତ୍ରୁତା କରିବା ।

ପାଣିକ ଛେଳିକ ନବା—

ଛେଳିମାନେ ସୁଗ୍ରବତଃ ପାଣିକ ଯିବାକୁ ଭୟ କରନ୍ତି ।
ତେଣୁ ଏ କଥାଟିର ଅର୍ଥ ହେଉଛି— କାହାରିକୁ ନିଜାନ୍ତ
ଅପ୍ରସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାକୁ ବାଧ୍ୟ କରିବା ।

ପାପଧନ ପ୍ରାୟଶ୍ଚିତ୍ତରେ ଯିବା—

ଅନ୍ୟାୟରେ ଲବ୍ଧ ଧନ ସତ୍ତ୍ୱକାର୍ଯ୍ୟରେ ବ୍ୟୟିତ
ନ ହୋଇ କେବଳ ଅସତ୍ତ୍ୱ କାର୍ଯ୍ୟରେ ହିଁ ବ୍ୟୟିତ
ହେବା । ଇଂରାଜିରେ ଏହାର ସଦୃଶ ବାକ୍ୟ ହେଉଛି
“Ill got, ill spent.”

ପିତା ଗୁଣେ ପୁତା—

ପିତାର ସୁଗୁଣ ବା ଦୁର୍ଗୁଣ ପୁଅଠାରେ ଦେଖାଯାଏ ।

ପିମ୍ପୁଡ଼ି ଘାପରୁଖାରେ ଚଢ଼ି ବଡ଼ ହେବା—

ପିମ୍ପୁଡ଼ି ଘାପରୁଖାରେ ଚଢ଼ିଲେ ନିଜକୁ ବଡ଼ ମନେ କରେ ।
ସେହିପରି ସାମାନ୍ୟ ଲୋକ ଅତି ଅଳ୍ପ ଉନ୍ନତ କଲେ
ଗର୍ବରେ ଗ୍ରୀତ ହୋଇ ଉଠେ ।

ପିମ୍ପୁଡ଼ି ଦେହରେ ପକ୍ଷୀ ଲାଗିବା—

ପିମ୍ପୁଡ଼ି ଦେହରେ ପକ୍ଷୀ ଲାଗିଲେ ସେ ଅଳ୍ପଦିନରେ
ମରେ । ଏହା ତାହାର ଆସନ୍ନ ମୃତ୍ୟୁର ଲକ୍ଷଣ ।
ତେଣୁ କାହାରି ହଠାତ୍ ଅଭ୍ୟୁଦୟ ହେଲେ ତାହା ତାର
ଆସନ୍ନ ଅବନତିର ସୂଚନା ।

ପୂଜିଲେ ଦେବତା ନ ପୂଜିଲେ ପଥର } —
ମାନିଲେ ଦେବତା ନ ମାନିଲେ ପଥର }

ଉକ୍ତର ନିଷ୍ଠା ଅନୁସାରେ ପଥର ଦେବତାରେ ପରିଣତ ହୁଏ ।

ପେଟ ପୋଷ ନାହିଁ ଦୋଷ—

ଉଦର ପୋଷଣ ପାଇଁ ମନୁଷ୍ୟ ସେ କୌଣସି ଉପାୟ
ଅବଲମ୍ବନ କରିବାକୁ ବାଧ୍ୟହୁଏ ।

ପେଟ ବକଳରେ ମାଧୁଆ ଯୋଗୀ—

କେହି କେହି କେବଳ ଭିକ୍ଷାଦ୍ୱାରା ଉଦରପୋଷଣ
ସୁବଧା ପାଇଁ ଯୋଗୀ ବା ବାବାଜୀ ହୋଇଥାନ୍ତି ।
ସେମାନଙ୍କଠାରେ ଧର୍ମସ୍ତବ ଆଦୌ ନ ଥାଏ । ଏହି
ଶ୍ରେଣୀର ଲୋକଙ୍କ ପ୍ରତି ଏହି ଉକ୍ତି ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ହୁଏ ।

ପେଟରେ ଓଦାକନା ପକାଇବା—

ଅସ୍ତବବଶତଃ ଉପବାସରେ ଦିନ କଟାଇବା ।

ପେଟରେ ଭୋକ ମୁହଁରେ ଲଜ—

ବହୁଭୋଜୀ ଲୋକ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ଖାଇବସିଥିବା
ବେଳେ ପରଶୁଣୀକୁ ଆଉ ମାଗିବାକୁ ଲଜା ବୋଧକରେ ।
ତେଣୁ ତାର ପେଟ ପୂରେ ନାହିଁ । କୌଣସି ଲୋକର କିଛି
ମାଗିବାକୁ ଇଚ୍ଛାଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଲଜାବଶତଃ ସେ ତାହା
ନ ମାଗିବା ସ୍ଥଳରେ ଏହା କଥିତ ହୁଏ ।

ପେଟ ସାନ ଆଖି ବଡ଼—

ପଞ୍ଚତରେ ଖାଇବସିଥିବା ବେଳେ କେହି କେହି
ଲୋଭବଶତଃ ବହୁପରିମାଣର ଖାଦ୍ୟଦ୍ରବ୍ୟ ପତରରେ

ନିଅନ୍ତୁ ମାତ୍ର ସବୁ ଖାଇ ନ ପାର କେତେକ ଛୁଡ଼ିଯାଆନ୍ତି ।
ସେମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ଏହା ପ୍ରୟୁକ୍ତ ହୁଏ ।

ପୋଡ଼ା ଘାଆରେ ଚୂନ (ଲୁଣ) ମାଡ଼ିବା—

ଗୋଟିଏ ଦୁଃଖ ଉପରେ ଅନ୍ୟ ଏକ ଦୁଃଖ ଦେବା ।

ପୋଡ଼ା ତଅଣ କି ସୁଆଦ—

କୌଣସି ବିଷୟରେ ଥରେ ଛଦା ଭୁଟିଗଲେ ଚରଦିନ
ପାଇଁ ଛଦା ଭୁଟିଯାଏ ।

ପୋଥି ବାଇଗଣ, ବାଡ଼ି ବାଇଗଣ—

ବାଡ଼ିରେ ଫଳିଥିବା ବାଇଗଣକୁ ବନ୍ଧ ଖାଇ ହୁଏ, ମାତ୍ର
ବନ୍ଧରେ ଚନ୍ଦ୍ର ହୋଇଥିବା ବାଇଗଣ ଖାଇ ହୁଏ ନାହିଁ ।
ଏଣୁ ଏହି ନ୍ୟାୟର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ପୁସ୍ତକଗତ ଜ୍ଞାନ
ଯାହା ବାସ୍ତବ ଜୀବନରେ କାର୍ଯ୍ୟରେ ଲଗାଯାଇ
ପାରେନାହିଁ ।

ପାଣି ପାଣି, ତେଲ ତେଲ—

ପାଣି ସହିତ ପାଣି ମିଶିଯାଏ, ତେଲ ସହିତ ତେଲ
ମିଶିଯାଏ । କିନ୍ତୁ ପାଣିରେ ତେଲ ପକାଇଲେ ଦୁହେଁ ଅଲଗା
ରହିଥାନ୍ତି । ତେଣୁ ଏହି ଉକ୍ତିର ଅର୍ଥ ଏହି ଯେ
ଏକଜାତିୟ ଲୋକଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରଗତି ବଞ୍ଚୁତା
ହୋଇପାରେ । ଭିନ୍ନ ସ୍ୱଭାବର ଲୋକଙ୍କର ମିଳନ
ଘଟିଲେ, ସେମାନେ ନିଶ୍ଚୟ ଭିନ୍ନ ହୋଇଯିବେ ।

ପବନକୁ ଫାନ୍ ପାଡ଼ିବା—

ଫାନ୍‌ରେ ପବନ ଧରାଯାଇ ପାରେ ନାହିଁ । ଅତଏବ ଯେଉଁ
ସ୍ଥଳରେ କୌଣସି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସାଧନର ଲକ୍ଷ୍ୟରଖି

ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଅନୁପଯୋଗୀ ଉପାୟ ଅବଲମ୍ବନ କରାଯାଏ,
ସେଠାରେ ଏହା କୁହାଯାଇ ଥାଏ ।

ପଣସ ଖାଇ ପରମ୍ପୁଣ୍ଡରେ ଅଠା ବୋଲିବା—

ନିଜେ ଦୋଷାବହ କାର୍ଯ୍ୟ କରି ଅନ୍ୟଠାରେ ସେହି କାର୍ଯ୍ୟ
ନିମନ୍ତେ ଦୋଷାଶ୍ରେୟ କରିବା ।

ପଦ୍ମ ଦୁଃଖ ଦୁଃଖ ଯିବା—

ଫଳ ଲାଭ ଦୂରରୁ ଦୂରତର ହେବା ।

ପୁଅ ମୁଣ୍ଡକୁ ଆଶ, ତେଲ ଦଡ଼କ ଆଶ—

ପୁଅ ମୁଣ୍ଡ ନୁଖୁରା ନ ରଖିବାକୁ ହେଲେ ତେଲ ଖରଚ
କରିବାକୁ ହେବ । ତେଲ ଖରଚ ନ କଲେ ପୁଅ ମୁଣ୍ଡ
ନୁଖୁରା ରହିବ । ପୁଅ ମୁଣ୍ଡ ନୁଖୁରା ରହିବ ନାହିଁ କିମ୍ବା
ତେଲ ସରିବ ନାହିଁ, ଏହା ଅସମ୍ଭବ ।

ଅତଏବ ବିନାବ୍ୟୟରେ ବ୍ୟୟସାଧ୍ୟ କରିବାକୁ
ଯେଉଁ ଲୋକ ଇଚ୍ଛାକରେ, ତାହା ସମ୍ଭବରେ ଏହି ଉକ୍ତି
କଥିତ ହୁଏ ।

ପ୍ରସୂତ ବୈରାଗ୍ୟ—

ପ୍ରସୂତ ସନ୍ତାନ ପ୍ରସବ କାଳରେ ଘୋର ଯନ୍ତ୍ରଣା
ଭୋଗ କରି ସଂସାରଧର୍ମ ନ କରିବାକୁ ଇଚ୍ଛାକରେ ।
ମାତ୍ର ସନ୍ତାନ ଜନ୍ମ ପରେ ସେ ପ୍ରସବ କଷ୍ଟ ଭୁଲିଯାଏ
ଓ ସ୍ବାସାରିକ ସୁଖ ଭୋଗରେ ମାତେ । ଯେଉଁ ସ୍ଥଳରେ
ଲୋକ କୌଣସି ସାମୟିକ ବିପଦ ଭୋଗି ସଂସାର-
ବିରାଗୀ ହେବାକୁ ଇଚ୍ଛାକରେ ଓ ବିପଦ ବୁଲିଯିବା
ପରେ ତାହା ଭୁଲିଯାଏ, ସେ ସ୍ଥଳରେ ଏହି ନ୍ୟାୟ
କଥିତ ହୁଏ ।

ପ୍ରହାରୋଣ ଧନଞ୍ଜୟ—

ଜଣେ ବ୍ରାହ୍ମଣଙ୍କର ଚାରିଟି ଜ୍ଵାଇଁ ଥିଲେ । ସେମାନଙ୍କ ନାମ ହେଉଛି ହରି, ମାଧବ, ପୁଣ୍ଡରୀକାକ୍ଷ ଓ ଧନଞ୍ଜୟ । ସେମାନେ ଶ୍ରୀଶୂରଙ୍କ ଘରକୁ ଆସି ଆଦର ଅଭ୍ୟର୍ଥନା ପାଇ ସୁଖରେ ରହି ଆଉ ନିଜ ନିଜ ଘରକୁ ଫେରିବାର ନାଁ ଧାଇଁଲେ ନାହିଁ । ବ୍ରାହ୍ମଣ ଜ୍ଵାଇଁମାନଙ୍କୁ ଚଡ଼ିବା ପାଇଁ ଗୋଟିଏ ଉପାୟ କଲେ । ସେମାନଙ୍କୁ ଖାଇବା ବେଳେ ଭାତରେ ଘିଅ ଦିଆଯାଉଥିଲା । ବ୍ରାହ୍ମଣ ଘିଅ ଦେବା ବନ୍ଦ କରିଦେଲେ । ହରି ମନେ କଲେ ଯେ ଏହା ଶ୍ରୀଶୂରଙ୍କର ଅନାଦରର ଚିହ୍ନ । ତହୁଁ ସେ ନିଜ ଘରକୁ ଚାଲିଗଲା । ଅନ୍ୟ ତିନିଜଣ ଦୃଢ଼ହୃଦୟ ଶାନ୍ତ୍ୟାଶାସନ ଶ୍ରୀଶୂର ଘରେ ରହିଲେ । ତହୁଁ ବ୍ରାହ୍ମଣ ସେମାନଙ୍କୁ ଖାଇବା ସମୟରେ ବସିବାକୁ ପୀଡ଼ା ଦେଲେ ନାହିଁ । ଏଥିରେ ମାଧବ ଲଜ୍ଜିତ ହୋଇ ଚାଲିଗଲା । ଅବଶିଷ୍ଟ ଦୁଇ ଜ୍ଵାଇଁ ରହିଲେ । ଏଣିକି ବ୍ରାହ୍ମଣ ଏ ଦୁହେଁକୁ ବରଢ଼ାଭାତ ଖାଇବାକୁ ଦେଲେ । ପୁଣ୍ଡରୀକାକ୍ଷ ଏଥିରେ ଅପମାନିତ ବୋଧକରି ନିଜ ଘରକୁ ଚାଲିଗଲା । କେବଳ ଧନଞ୍ଜୟ ସବୁ ଅପମାନ ସହି ପଡ଼ିରହିଲା । ବ୍ରାହ୍ମଣ ତାକୁ ବିଦାୟ କରିବାର ଅନ୍ୟ ଉପାୟ ନ ଦେଖି ପ୍ରହାର କରିବାକୁ ଉଦ୍ୟତ ହେଲେ । ସେ କହିଲେ—

ହରିବିନା ହରିଧାତ ବିନା ପୀଠେନ ମାଧବଃ

କଦନ୍ତେ ପୁଣ୍ଡରୀକାକ୍ଷଃ ପ୍ରହାରୋଣ ଧନଞ୍ଜୟଃ ।

ତେଣୁ ଯେଉଁଠାରେ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସିଦ୍ଧି ନିମିତ୍ତ ପ୍ରହାର
ଦେବା ଛଡ଼ା ଅନ୍ୟ ଉପାୟ ନ ଥାଏ, ସେଠାରେ କୁହାଯାଏ
‘ପ୍ରହାରେଣ ଧନଞ୍ଜୟଃ’ ।

ଫଳଲ୍ଲ ଗଛ ଫୋପଡ଼ି ସହିବା—

ଯେଉଁ ଗଛ ଫଳ ଧରିଥାଏ, ସେଥିରୁ ଫଳ ତୋଳିବା
ପାଇଁ ଲୋକେ ଫୋପଡ଼ି ପକାନ୍ତି । ତେଣୁ ଉକ୍ତିଟିର ଅର୍ଥ
ହେଉଛି ଗୁଣବାନ୍ ଲୋକ ଅନେକଙ୍କର ସମାଲୋଚନା
ସହ୍ୟ କରନ୍ତି ।

ଫମ୍ପା ମାଠିଆର ଶବ୍ଦ ବେଶି—

ଗୁଣସ୍ଥାନ ଲୋକ ବୃଥା ବାବଦୁକତା ଦେଖାଇଥାଏ ।

ବଂଶମଞ୍ଚ ଡାହୁକ—

ଡାହୁକ ଶିକାରୀମାନେ ଫାଶ ବସାଇ ଗୋଟିଏ
ପୋଖା ଡାହୁକକୁ ପାଖରେ ଛୁଡ଼ି ଦିଅନ୍ତି । ତାର ଗୁରୁ
ଶୁଣି ବଂଶୁଆ ଡାହୁକମାନେ ତା ପାଖକୁ ଆସି ଫାଶରେ
ପଡ଼ନ୍ତି । ଶିକାରୀ ସେମାନଙ୍କୁ ମାର ଘରକୁ ନିଏ । ଏହିପରି
ପୋଖା ଡାହୁକଟି ବଂଶନାଶର କାରଣ ହୁଏ ।

ତେଣୁ ଯେଉଁ ଲୋକ ଶସ୍ତ୍ରର ସହାୟତା କରି
ଆତ୍ମୀୟମାନଙ୍କ ବିନାଶର କାରଣ ହୁଏ, ତାହାକୁ ବଂଶମଞ୍ଚ
ଡାହୁକ ବୋଲି କୁହାଯାଏ ।

ବକାଶ୍ଚ ପ୍ରତ୍ୟାଶା ନ୍ୟାୟ—

ବନ ନଈ ପାଖରେ ବୁଲି ମାଛ, ଗେଣ୍ଡା ପ୍ରଭୃତି
ଧରି ଖାଏ । ବେଳେ ବେଳେ ସେ ନଈକୂଳ ଛାଡ଼ି
ଦୂରରେ ଚାଲିଯିବା ବୃଷଭର ପଛେ ପଛେ ଯାଏ ।
ତାର ଦୋଳାୟମାନ କୋଷ ତଳେ ପଡ଼ିଗଲେ ସେ

ତାକୁ ଖାଇବ ବୋଲି ଆଶା କରିଥାଏ; ମାତ୍ର
ତାର ଆଶା କେବେହେଲେ ସଫଳ ହୁଏ ନାହିଁ ।
ପରନ୍ତୁ ବେଳେ ବେଳେ ବୃଷଭଠାରୁ ତାକୁ ନାଚ
ସହିବାକୁ ପଡ଼େ ।

ଯେଉଁ ସ୍ଥଳରେ କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି ନିଜର ସୀମା
ଅତ୍ୟନ୍ତ କରି ଅଲଭ୍ୟ ବସ୍ତୁ ପ୍ରାପ୍ତି ଆଶା କରି ଚେଷ୍ଟାରେ
ବିଫଳ ହୁଏ, ସେ ସ୍ଥଳରେ ଏହି ନ୍ୟାୟ ପ୍ରଯୁକ୍ତ ହୁଏ ।

ବକାନାଂ ଫୀର୍ଦ୍ଦକ୍ଷୁରଂ ସଫରଶାଂ ବିପତ୍ତିୟେ—

ଏହାର ଅର୍ଥ ହେଉଛି, ବଗର ବେଳ ଯେତେକି ଲମ୍ବ
ହୁଏ, ସଫର ମାଛର ତେଜକି ବିପଦ । ଅତଏବ ଉକ୍ତିଟିର
ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ ଏହି ଯେ ଅତ୍ୟାଚାରୀ ଲୋକର ପଦ ବା
ଧନବୃଦ୍ଧି ହେଲେ ସେ ଦରିଦ୍ର ବା ନିମ୍ନସ୍ଥ ଲୋକମାନଙ୍କ
ଉପରେ ଅଧିକ ଅତ୍ୟାଚାର କରେ ।

ବଣ ମାଳତୀ ବଣରେ ଫୁଟି ଝଡ଼ିବା—

ବଣର ମାଳତୀ ଫୁଲ ବଣରେ ଫୁଟି ତଳେ ଝଡ଼ି ପଡ଼େ ।
କୌଣସି ଲୋକ ତାର ଶୋଭା ବା ସୌରଭ ଉପଭୋଗ
କରିପାରନ୍ତି ନାହିଁ କିମ୍ବା କେହି ତାର ଗୁଣ ଗୌରବ
ଗାନ କରନ୍ତି ନାହିଁ । ପ୍ରତିଭାଶାଳୀ ଲୋକ ସମାଜରେ
ସମାଦର ଲଭ ନକଲେ ଏହା କୁହାଯାଇଥାଏ ।

ବଣ ପୋଡ଼ିଲେ ସମସ୍ତେ ଜାଣନ୍ତି, ମନ ପୋଡ଼ିଲେ କେହି ଜାଣନ୍ତି
ନାହିଁ—

ଯାହାର ମନୋବେଦନା ଉପସ୍ଥିତ ହୋଇଥାଏ, କେବଳ
ସେ ତାହା ଜାଣେ ।

ବତେଇ ଦେଉଥାଏ ପରକୁ, ବୁଦ୍ଧି ନଥାଏେ ଘରକୁ—

ସାଧାରଣତଃ ଲୋକେ ଅନ୍ୟକୁ ଉପଦେଶ ଦେବାପାଇଁ
ଆଗଭର ହୁଅନ୍ତି; କିନ୍ତୁ ନିଜର ସମସ୍ୟା ସମାଧାନ
କରିବାକୁ ଅସମର୍ଥ ହୁଅନ୍ତି ।

ବରଘର ମାଉସୀ, କନ୍ୟାଘର ପିଉସୀ—

ଯେଉଁ ଲୋକ ଉଭୟ ପକ୍ଷରେ ରହିଥାଏ, ତାହାଠାରେ
ଏହି ନ୍ୟାୟ ପ୍ରଯୁକ୍ତ ହୁଏ ।

ବରଷେ ଗଲେ ପୁରୁଷେ ଯିବା—

କୌଣସି ପ୍ରକାରେ ବିପଦ ସମୟ କଟିଗଲେ ସାନ୍ତ୍ବନା
ମିଳିବା ।

ବଳଦ, ତୋତେ ଚୋର ନେବ; ନାଁ ସେଠି ଦାନା ପାଣି, ଏଠି
ଦାନାପାଣି—

ସ୍ଥାନ ପରିବର୍ତ୍ତନ ହେଲେହେଁ କାହାର ଅବସ୍ଥାର
ପରିବର୍ତ୍ତନ ଘଟିବାର ସମ୍ଭାବନା ନଥିବା ସ୍ଥଳରେ ଏହା
କୁହାଯାଏ ।

ବଳ ଯାର, ମୂଲକ ତାର—

ଶକ୍ତିଶାଳୀ ଲୋକ ବଳ ପ୍ରୟୋଗକରି ଯକଳ ସୁଖ
ସମ୍ପଦ ଶ୍ରେଣୀ କରିବାକୁ ସମର୍ଥ ହୁଏ । ଇଂରେଜରେ
ଏହାର ସଦୃଶ ପ୍ରବଚନ ହେଉଛି—**Might is right.**

ବସି ଖାଇଲେ ନଈ ବାଲି ସରିବା—

ଉପାର୍ଜନ ନ କରି କେବଳ ବ୍ୟୟ କଲେ ବିସ୍ତୃଳ ଧନ
ମଧ୍ୟ ସରିଯାଏ ।

ବସ୍ତାବ୍ତବେ ସୂକ୍ଷ୍ମ ଦୃଢ଼ାତ୍ତ—

ଏହାର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଲୁଗାର ଅଭାବରେ ସୂତା
'ଦିଆ' ଯାଇପାରେ । ଯେଉଁଠାରେ ନୂଆଲୁଗା ଦରକାର

ସେଠାରେ ଲୁଗା ଅଭାବରେ ଖଣ୍ଡେ ନୂଆ ସୂତା ଦେଇ
କାମ ଚଳାଇ ଦିଅନ୍ତି ।

ଯେତେବେଳେ ମୂଲ୍ୟବାନ୍ ବସ୍ତୁ ଅଭାବରେ କୌଣସି
ସ୍ବଳ୍ପ ମୂଲ୍ୟର ତତ୍ତ୍ବାତ୍ମକ ବସ୍ତୁ ଦ୍ବାରା କାର୍ଯ୍ୟ ନିବାହ କର-
ଯାଏ, ସେତେବେଳେ ଏହି ନ୍ୟାୟ କଥିତ ହୁଏ ।

ବହୁତ ଲୋକରେ ମୂଷା ମରେ ନାହିଁ—

ସାମାନ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟରେ ବହୁତ ଲୋକ ନିଯୁକ୍ତ ହୋଇଥିଲେ
କାର୍ଯ୍ୟଟି ସମ୍ପାଦିତ ହୋଇପାରେ ନାହିଁ ।

ବାଉଁଶ ଫୁଲିଲେ ମରିବା—

ବାଉଁଶ ଗଛରେ ଫୁଲ ବା ଫଳ ହୁଏ ନାହିଁ । ଦେବାତ୍ମ
ବାଉଁଶ ଗଛ ଫୁଲ ଧରିଲେ କିଛି କାଳ ପରେ ମରିଯାଏ ।
ତେଣୁ କୌଣସି ଲୋକର ଅସ୍ବାଭାବିକ ଭାବରେ ହଠାତ୍
ଉନ୍ନତ ହେଲେ ଅବିଳମ୍ବେ ତାହାର ଅବନତି ଘଟିବ,
ଏହାହିଁ ଏ ଉକ୍ତିଟିର ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ ।

ବାଦ ବକର ଏକା ଭୁଠରେ ପାଣି ପିଆଇବା—

ବାଦ ଓ ଛେଳି ମଧ୍ୟରେ ଖାଦ୍ୟ-ଖାଦକ ସମ୍ବନ୍ଧ । ତେଣୁ
ସେ ଦୁହଁଙ୍କୁ ଏକାଠି ରଖିବା ଅସମ୍ଭବ କାର୍ଯ୍ୟ । କେହି
ନିଜର ପରସ୍ପର ଦ୍ବାରା ଖାଦ୍ୟ ଖାଦକ ଉଭୟଙ୍କୁ ନିଜବଶରେ
ଏକତ୍ର ରଖିପାରିବା ଛୁଳରେ ଏକଥା କୁହାଯାଏ ।

ବହାରନ୍ତେ ଲୁହ ଝିଣ୍ଟା—

ଏହି ପଦ୍ୟଟି ଗୋଟିଏ ଶ୍ଳୋକର ଶେଷ ପାଦ । ଶ୍ଳୋକଟି
ହେଉଛି—

ଅଜାୟବେ ରୁଷିଣାବେ ପ୍ରଭାତେ ମେଘାଡ଼ମ୍ବରେ
ଦାମ୍ପତ୍ୟ କଳହେ ଚେବ ବହାରନ୍ତେ ଲୁହ ଝିଣ୍ଟା ।

ହେଲମାନଙ୍କ ଯୁଦ୍ଧ, ରୁଷିୟର ଶ୍ରାବ୍ଧ, ସକାଳ ମେଘ,
ଓ ପତିପତ୍ନୀ ମଧ୍ୟରେ କଳହ ବହୁ ଆଡ଼ମ୍ବର ପୂର୍ଣ୍ଣ ହେଲେ
ମଧ୍ୟ ଏଗୁଡ଼ିକର ପରିଣତି ଅତି ସାମାନ୍ୟ ହୋଇଥାଏ ।

ବାଁଝ କି ଜାଣେ ବିଆଣ କଥା—

ବନ୍ଧ୍ୟା ପ୍ରସବ ବେଦନା ବିଷୟରେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଅନଭିଜ୍ଞ ।
ଯାହାର ଯେଉଁ ବିଷୟରେ ଅନୁଭୂତି ନ ଥାଏ, ସେ
ସେହି ବିଷୟରେ ମତ ପ୍ରକାଶ କରିବା ସ୍ଥଳରେ ଏହା
କୁହା ଯାଇଥାଏ—

ନନ୍ଦ ବନ୍ଧ୍ୟା ବିଜାନାତି ଗୁଣୀଂ ପ୍ରସବବେଦନାଂ ।

ବାଆକୁ ବତା—

ଘୋର ବିପଦ ଉପସ୍ଥିତ ହେବାବେଳେ ରକ୍ଷା ପାଇବା
ନିମନ୍ତେ ନାମମାତ୍ର ପ୍ରତିକାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ।

ବାଘଘରେ ମିରିଗର ନାଟ—

ପ୍ରବଳ ପରହୀନ ବ୍ୟକ୍ତିର ଅଧିକାର ମଧ୍ୟରେ ଦୁର୍ବଳ
ବ୍ୟକ୍ତିର ଔଚିତ୍ୟ ପ୍ରଦର୍ଶନ ।

ବାଟରେ ପୁଅ ବେଇ ଡାହାଣୀକୁ ଡରିବା—

ଘୋର ବିପଦର ସମ୍ମୁଖୀନ ହେବାବେଳେ ସାମାନ୍ୟ
ବିପଦ ନିକଟରେ ପଶ୍ଚାତ୍ତପଦ ହେବା । ଗଛମୂଳେ ପୁଅ
ବେଇ ଡାହାଣୀକୁ ଡରିବା (ଦେଖ) ।

ବାଡ଼ି ଫସଲ ଖାଇବା—

ଫସଲକୁ କାଳେ ଗୋରୁ ଆଦି ଜନ୍ତୁ ଖାଇଦେବେ ବୋଲି
ବାଡ଼ି ଦିଆଯାଇ ଥାଏ । ସେ ଯଦି ଫସଲ ଖାଏ, ତେବେ
ଉପାୟ ନାହିଁ । ଏଣୁ ଉକ୍ତିଟିର ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ ଏହି ଯେ
ରକ୍ଷକ ଭକ୍ଷକ ହେଲେ ନିସ୍ତାର ନାହିଁ ।

ବାଡ଼ି ଭାଙ୍ଗିବ ନାହିଁ କି ସାପ ମରିବ ନାହିଁ—

ଦୁଇ ଚତୁର୍ଥୀ ପକ୍ଷର ସମର୍ଥନଯୋଗ୍ୟ କୌଣସି ସିଦ୍ଧାନ୍ତରେ
ଉପନୀତ ହେବା ।

ବ୍ରହ୍ମା ବିଲିବିଲେଇଲେ ବେଦ —

ସମାଜରେ ଯେଉଁ ଲୋକର ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଥାଏ, ସେ ଯାହା
କହେ, ଲୋକେ ତାକୁ ବେଦବାକ୍ୟ ପରି ଅନ୍ତ୍ରାନ୍ତ ବୋଲି
ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ବାଧ୍ୟ ହୁଅନ୍ତି ।

ବାମନ ହୋଇ ଚନ୍ଦ୍ରକୁ ହାତ ବଢ଼ାଇବା—

ଶକ୍ତିସ୍ଥାନ ଲୋକ କୌଣସି ଉଚ୍ଚ ଅଭିଳାଷ ପୋଷଣ
କରିବା ।

ବାର ବରଷର ତପସ୍ୟା ଶୁଖୁଆ ପୋଡ଼ାରେ ଯିବା—

ଫାର୍ଦ୍ଦକାଳ ବ୍ୟାପୀ ସାଧନା କୌଣସି ସାମାନ୍ୟ କାରଣରୁ
ବିଫଳ ହେବା ।

ବାରଣସ ବଡ଼େଇରେ ଦାୟୁ କି ପୁଅର ଦାୟୁ—

ଜାତିର ସ୍ୱାର୍ଥରକ୍ଷା ଲାଗି ପରିବାରର ଜଣକୁ ବିସର୍ଜନ
କରାଯାଇପାରେ ।

ଏହି ଉକ୍ତି ସହିତ ଗୋଟିଏ କିମ୍ବଦନ୍ତୀର ସମ୍ବନ୍ଧ ଅଛି ।
କୋଣାର୍କ ମନ୍ଦିର ତିଆରି ବେଳେ ବିଶୁ ମନ୍ଦୀରଣା
କାନ୍ଥେରମାନଙ୍କର ସଙ୍ଘର ଥିଲା । ସେ ବାରବର୍ଷ ପୂର୍ବେ
କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାକୁ ଆସିବାବେଳେ ତାର ସ୍ତ୍ରୀ ଗର୍ଭବତୀ
ଥିଲା । ତାର ଗୋଟିଏ ପୁଅ ସନ୍ତାନ ଜନ୍ମିଲା । ସେ ପାଠ
ପଢ଼ି ଶିଳ୍ପ ବିଦ୍ୟାରେ ପାରଦର୍ଶୀ ହେଲା । ଏ କଥା ବିଶୁକୁ
ଜଣା ନଥିଲା । ଥରେ ତାର ପୁଅ ଧରମା ବାପକୁ ଦେଖିବା
ପାଇଁ କୋଣାର୍କ ଆସିଲା । ସେତେବେଳକୁ ଶିଳ୍ପୀମାନେ

ଦେଉଳର ଦଧିନଉତି ବସାଇ ପାରି ନ ଥିବାରୁ ରାଜା ଆଦେଶ ଦେଇଥାନ୍ତି, “ଦୁଇଦିନ ଭିତରେ ଦେଉଳର ଦଧିନଉତି ବସାଇ ନ ପାରିଲେ ବାରଶହ ଶିଳ୍ପୀଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ-କାଟ ହେବ ।” ଧରମା କୋଣାର୍କରେ ପହଞ୍ଚି ଏହା ଶୁଣିଲା । ସେ ରାତିକ ମଧ୍ୟରେ ଦେଉଳର ଦଧିନଉତି ବସାଇଦେଲା । ଏବେ ଶିଳ୍ପୀମାନେ ବିଚାର କଲେ, “ରାଜା ଯଦି ଜାଣିବେ ଯେ ତାଙ୍କର ଶିଳ୍ପୀମାନେ ଦେଉଳ ମୃତ୍ୟୁ ମାରି ନାହାନ୍ତି, ଗୋଟାଏ ବାର ବରଷର ପିଲା ତାହା କରୁଛି, ତେବେ ସେ ନିଶ୍ଚୟ ସେମାନଙ୍କୁ ଦଣ୍ଡ ଦେବେ ।” ତେଣୁ ଧରମାକୁ ବିନାଶ କରିବାକୁ ସ୍ଥିର ହେଲା । ବିଶୁ ଏତିକିବେଳେ ଧରମାର ପରିଚୟ ପାଇ ଜାଣିଲା ଯେ ସେ ତାର ପୁଅ । ତହୁଁ ସେ ତାର ବିନାଶ ପାଇଁ ଇଚ୍ଛୁକ ହେବାରୁ ଶିଳ୍ପୀମାନେ ତାକୁ ପଚାରିଲେ, “ତୋର ବାରଶହ ବଡ଼େଇରେ ଦାୟ କି ପୁଅରେ ଦାୟ ?”

ଧରମା ଏହି ଘଟଣା ଜାଣିପାରି ଦେଉଳ ଉପରୁ ଡେଇଁ-ପଡ଼ି ଆତ୍ମହତ୍ୟା କଲା । ତଦବଧି କଥା ରହିଛି “ବାରଶହ ବଡ଼େଇରେ ଦାୟ କି ପୁଅରେ ଦାୟ ?”

ବାଳ ପୋଡ଼ିଗଲେ ପାଉଁଶ ନୁହେଁ କି ଅଙ୍ଗାର ନୁହେଁ—

ହାନ ପଦାର୍ଥ ସବୁବେଳେ ହାନ । କୌଣସି ଅବସ୍ଥାରେ ତା’ର କିଛି ଉପଯୋଗିତା ନ ଥାଏ ।

ବାଡ଼ି ବାଇଗଣ ପୋଥି ବାଇଗଣ—

ପୋଥିରେ ଥିବା ବାଇଗଣର ଚନ୍ଦ୍ର ବା ବାଇଗଣର ବର୍ଣ୍ଣନା ଖାଇବା ପାଇଁ କାମରେ ଲାଗେନାହିଁ । ବାଡ଼ିରେ ଫଳିଥିବା ବାଇଗଣକୁହିଁ ତରକାରି କରି ଖିଆଯାଏ ।

ସେହିପରି ଯେଉଁ ଜ୍ଞାନର କୌଣସି ବ୍ୟାବହାରିକ ମୂଲ୍ୟ ନାହିଁ, ତାହାକୁ ପୋଥି ବାଇଗଣ ସହ ଭୁଲନା କରାଯାଏ । ବାହାବେଳେ ବାଇଗଣ ରୁଆ—

ବିଭାଦର ପୂର୍ବରୁ ସବୁ ଆୟୋଜନ କରି ରଖିବାକୁ ହୁଏ । ଠିକ୍ ବିଭାଦର ବେଳେ ବାଇଗଣ ଗଛ ଶେଇଲେ, ତାହା ବଢ଼ି ଫଳବ ଓ ବିଭାଦର ଶ୍ରେଣିରେ ଲାଗିବ, ଏପରି ଆଶା କରିବା ବୃଥା ।

ତେଣୁ ଠିକ୍ ପ୍ରୟୋଜନ ବେଳେ କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟର ଆୟୋଜନ କରିବାକୁ ବସିବା ସ୍ଥଳରେ ଏହା କୁହାଯାଏ । ବିଆଳିଯୋଗେ କାନଶିର ପାଣି ପାଇବା—

ଦାକ୍ରୁଆ ଯୋଗେ କାନଶିର ପାଣି ପାଇବା (ଦେଖ) ।

ବିଚ୍ଛନ୍ନମନ୍ତ୍ର ନ ଜାଣି ସାପ ଗାତରେ ହାତ ଦେବା—

ଯେଉଁ ଲୋକର ସାମାନ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟ ସାଧନ କରିବାର କ୍ଷମତା ନ ଥାଏ ସେ ଲୋକ ଗୁରୁତର କାର୍ଯ୍ୟରେ ହାତ ଦେଇ ଦୁଃସାହସ ଦେଖାଇଲେ ଏହା କୁହାଯାଇ ଥାଏ ।

ବିଛୁଆଡ଼ି ଦୁଇ ପକ୍ଷରୁ କଣ୍ଡାଇ ହେବା—

ବିଛୁଆଡ଼ି ଗଛରେ ପକ୍ଷ ଧରିଲୁ ମାତ୍ରେ ସେହି ପକ୍ଷର ଦୁର୍ଗୁଣ ପ୍ରକାଶ ପାଏ । ତାହା ଦେହରେ ବାଜିଲେ କୁଣ୍ଡାଇ ହୁଏ । ଏଣୁ ଉକ୍ତିଟିର ଫଳତାର୍ଥ ହେଉଛି—ମନୁଷ୍ୟର କୁସ୍ବଭାବ ବାଲୁ ବୟସରୁ ମଧ୍ୟ ଜଣା ପଡ଼ିଥାଏ ।

ବିବଡ଼ି କପାଳକୁ ଶିକା ଛୁଡ଼ିବା —

ବିବଡ଼ି ଶିକାରେ ଥିବା ଖାଦ୍ୟ ପଦାର୍ଥକୁ ଲୋଭ କରୁଥିବା ବେଳେ ଶିକା ଛୁଡ଼ିଲେ ତାକୁ ଆଉ କଣ୍ଡା ସ୍ବୀକାର କରିବାକୁ ପଡ଼େ ନାହିଁ । ତେଣୁ କୌଣସି ସୁଯୋଗ

ସ୍ୱତଃ ଉପସ୍ଥିତ ହେବା ଅର୍ଥରେ ଏହି ନ୍ୟାୟର ପ୍ରୟୋଗ ହୁଏ ।

ବିନାମେଦେ ବଜ୍ରପାତ—

ମେଘଥିବା ସମୟରେ ବଜ୍ରପାତର ଆଶଙ୍କା ଥାଇପାରେ; ମାତ୍ର ମେଘ ନଥିବା ବେଳେ ବଜ୍ରପାତ ହେବ ବୋଲି କେହି ଆଶଙ୍କା କରେ ନାହିଁ । ଏଣୁ ଉକ୍ତିଟିର ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ ହେଉଛି—ବିପଦର କୌଣସି ସମ୍ଭାବନା ନଥିବା ସ୍ଥଳରେ ହଠାତ୍ ବିପଦର ଉପସ୍ଥିତି ।

ବିରାଡ଼ି ଆଖି ବୁଜି ଦୁଧ ପିଇବା—

ବିରାଡ଼ି ଯଦି ଆଖି ବୁଜି ଦୁଧ ପିଏ ଓ ମନେକରେ ଯେ ତାର ଦୁଧ ପିଇବା ସେ ଯେପରି ଦେଖିପାରୁ ନାହିଁ, ଅନ୍ୟ କେହି ମଧ୍ୟ ସେହିପରି ଦେଖିପାରୁ ନଥିବ ତେବେ ଏହା ବିରାଡ଼ି ପକ୍ଷରେ ଘୋର ମୂର୍ଖତା ।

କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି ଗୋପନରେ ଅନ୍ୟାୟ କାର୍ଯ୍ୟ କରି ତାହା ଆଉ କେହି ଦେଖୁ ନାହାନ୍ତି ବା ଜାଣୁ ନାହାନ୍ତି ବୋଲି ମନେ କରିବା ସ୍ଥଳରେ ଏହି ଉକ୍ତି କଥିତ ହୁଏ ।

ବିରାଡ଼ି ବୈଷ୍ଣବ—

ଗୋଟିଏ ଗନ୍ତୁ ଅଛି ଯେ ଥରେ ଗୋଟିଏ ବିରାଡ଼ି ବୁଦ୍ଧ ହୋଇଯିବାରୁ ମୂଷାଙ୍କୁ ପଛରେ ଦଉଡ଼ି ସେମାନଙ୍କୁ ଧରି ପାରିଲା ନାହିଁ । ତତ୍ତ୍ୱ ସେ ବେଳରେ ଭୁଲସୀମାଳି ପକାଇ ବୈଷ୍ଣବ ବେଶଧରି ଏକ ସ୍ଥାନରେ ବସି ରହିଲା । ମୂଷାମାନେ ମନେକଲେ ଯେ ବିରାଡ଼ି ବୈଷ୍ଣବ ହୋଇ ଯାଇଛି । ତେଣୁ ସେମାନେ ନିର୍ଭୟରେ ତାହା ପାଖକୁ ଆସିଲେ । ତତ୍ତ୍ୱ ବିରାଡ଼ି ଅକ୍ଳେଶରେ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ

ମୃଷାଧର ଖାଇଲି । ସେହି ହେତୁରୁ କେହି ନିଜକୁ ଧାର୍ମିକ
ବୋଲି ଦେଖାଇ ହୋଇ ଅଧର୍ମାଚରଣ କଲେ ତାକୁ 'ବିରଡ଼
ବୈଶ୍ଣବ' କୁହାଯାଏ ।

ବିରଡ଼ ହାତରେ ଶୁଖୁଆ ପୋଡ଼ା—

ଯେ ଯାହା ଆତ୍ମସାତ୍ତ୍ୱ କରିବାକୁ ଲାଳାୟିତ, ତାହା ହାତରେ
ସେହି ପଦାର୍ଥ ନ୍ୟସ୍ତ କରିବା ।

ବିର ମାଡ଼ ଦେଖି କୋଳଥ ଚେପା—

ଜଣେ କୌଣସି ଅପରାଧ ଲାଗି ଦଣ୍ଡିତ ହେବାର ଦେଖି
ଅନ୍ୟମାନେ ଶକ୍ତିତ ହେବା ।

ବିଷକୁମ୍ଭ ପୟୋମୁଖ—

ଏହାର ଆକର୍ଷକ ଅର୍ଥ ହେଉଛି ମୁହଁରେ ଅମୃତ ଥିବା
ବ୍ୟୟ ମାଠିଆ । ତେଣୁ ତାପୂର୍ବ୍ୟ ଏହି ଯେ, ଯେଉଁ ଲୋକ
ମୁଖରେ ମଧୁର କଥା କହେ ଅଥଚ ମନ ମଧ୍ୟରେ
ମନ୍ଦଭାବ ପୋଷଣ କରିଥାଏ ।

ବୀର ତରଙ୍ଗ ନ୍ୟାୟ—

ଗୋଟିଏ ତରଙ୍ଗରୁ ଅନ୍ୟ ତରଙ୍ଗର ଉତ୍ପତ୍ତି ହୁଏ ।
ଦ୍ୱିତୀୟ ତରଙ୍ଗରୁ ପୁଣି ତୃତୀୟ ତରଙ୍ଗର ଉତ୍ପତ୍ତି
ଘଟେ । ଏହିପରି କ୍ରମଶଃ ଲାଗିଥାଏ । ସେହିପରି ଗୋଟିଏ
କଥାରୁ ଅନେକ କଥା କ୍ରମାନ୍ୱୟରେ ଲାଗିଥିଲେ ଏହି
ନ୍ୟାୟ ପ୍ରଯୁକ୍ତ ହୁଏ ।

ବାଜାଙ୍କୁର ନ୍ୟାୟ—

ସୃଷ୍ଟିରେ ଆଗ ବାଜ ଥିଲା ଓ ସେଥିରୁ ଅଙ୍କୁର ହେଲା କି
ଆଗ ଅଙ୍କୁର ଥିଲା ଓ ତାହା ବୃଦ୍ଧି ପାଇବାରୁ
ସେଥିରୁ ବାଜ ହେଲା; ଏହା ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିବା ଅସମ୍ଭବ ।

ତେଣୁ ଦୁଇଟି ବିଷୟ ମଧ୍ୟ କେଉଁଟି କାର୍ଯ୍ୟ ଓ କେଉଁଟି
କାରଣ—ଏହା ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିବା ଅସମ୍ଭବ ଥିବା ସ୍ଥଳରେ
ଏହି ନ୍ୟାୟର ଉଲ୍ଲେଖ ହୁଏ ।

ବୁଝିଗଲା ଲୋକ କୁଟାଶିଅକୁ ଆଶ୍ରା କରିବା —

ପାଣିରେ ବୁଡ଼ିଯାଉଥିବା ଲୋକ କୁଟାଶିଅ ଧରି ଜୀବନ
ରକ୍ଷାକରି ପାରିବା ସମ୍ଭବ ଅସମ୍ଭବ । ତଥାପି ଅନ୍ୟ
ଆଶ୍ରୟ ନ ଥିଲେ ସେ କୁଟାଶିଅକୁ ମଧ୍ୟ ଆଶ୍ରୟ କରେ ।
ବିପଦରେ ପଡ଼ିଥିବା ଲୋକ ରକ୍ଷା ପାଇବା ଆଶାରେ
ଯେ କୌଣସି କ୍ଷୀଣ ଆଶ୍ରୟକୁ ମଧ୍ୟ ଅବଲମ୍ବନ କରିବା
ଅର୍ଥରେ ଏହି ନ୍ୟାୟର ପ୍ରୟୋଗ ହୁଏ ।

ବୁଢ଼ା ଶୁଆ କଟର କଟର—

ଶୁଆକୁ ଛୁଆ ଦିନୁ ପାଳି କଥା କହିବାକୁ ଶିଖାଇଲେ ସେ
ମଣିଷ ପରି କଥା କହି ପାରେ । କିନ୍ତୁ ବୁଢ଼ା ଶୁଆକୁ
ଧରିଆଣି ଯେତେ ଶିଖାଇଲେ ସୁଦ୍ଧା ସେ ମଣିଷ ପରି
କଥା ନ କହି ଖାଲି କଟର କଟର ହେବ ।

ଏଣୁ ଏ ଉକ୍ତିଟିର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଯେ ବାଲ୍ୟବୟସ
ଅତିବାହିତ ହେଲେ ବିଦ୍ୟା ଶିକ୍ଷା ହୁଏ ନାହିଁ ।

ବେଠି କରି ବୋଲଣା—

ପୂର୍ବକାଳରେ ଗଡ଼ଜାତର ରାଜାମାନେ ବେଠି କରିବା
ପାଇଁ ପ୍ରଜାମାନଙ୍କୁ ଧରାଇ ନେଉଥିଲେ । କାମରେ ହେଲା
କଲେ ସେମାନଙ୍କୁ ଗାଳି ସହିବାକୁ ପଡ଼ୁଥିଲା । ତେଣୁ
ବିନା ପାରିଶ୍ରମିକରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ସ୍ଥଳରେ କାର୍ଯ୍ୟରେ
ହେଲା ଲାଗି ଗାଳି ଦିଆଗଲେ ଏହି କଥା କୁହାଯାଏ ।

ବେଢ଼ି ଉପରେ କୋରଡ଼ା—

କାହାରିକୁ ଶୃଙ୍ଖଳାବଦ୍ଧ କରି ତାହାକୁ ପ୍ରହାର କରିବା
ଦ୍ଵାରା ଦଣ୍ଡିତ ବ୍ୟକ୍ତି ଦୁଇ ପ୍ରକାରେ ଦଣ୍ଡିତ ହୁଏ ।
ତେଣୁ ଏହି ନ୍ୟାୟର ଅର୍ଥ ହେଉଛି, ଦୁଃଖ ଉପରେ ଦୁଃଖ
ବା ଦଣ୍ଡ ଉପରେ ଦଣ୍ଡ ।

ବୋଝ ଉପରେ ନଳିତା ଚିତା—

ଦଣ୍ଡ ଉପରେ ଦଣ୍ଡ ବା ଏକ ଦାୟିତ୍ଵ ଉପରେ ଅପର
ଦାୟିତ୍ଵ ଅର୍ପଣ ।

ବୋପା ରଣ, ତିଙ୍କି ଗିଲ୍—

ଯାହା ପକ୍ଷରେ ଯାହା ଅସାଧ୍ୟ, ତାହାକୁ ତାହା କରିବା
ପାଇଁ ବାଧ୍ୟ କରିବା ।

ବେକରେ ପଡ଼ିଲେ ବଜେଇ ଶିଖିବା—

ଦାୟିତ୍ଵ ଗ୍ରହଣ କଲେ ତାହା ପୂରଣ କରିବାକୁ ଲୋକେ
ବାଧ୍ୟ ହୁଅନ୍ତି ।

ଭାତ ହାଣ୍ଡିରୁ ଗୋଟିଏ ଚପିବା—

ଭାତ ହାଣ୍ଡିରୁ ଗୋଟିଏ ଭାତ ଚପିବା ଦ୍ଵାରା ତାହା
ଉତ୍ତମରୂପେ ସିଦ୍ଧ ହୋଇଥିଲେ ହାଣ୍ଡିରେ ଥିବା ସବୁ
ଭାତ ସେହିପରି ସିଦ୍ଧ ହୋଇଥିବା ଜଣାଯାଏ । ଏଣୁ
କୌଣସି ବିଷୟର ଗୋଟିଏ ଅଂଶ ପରୀକ୍ଷା କରିବା
ଦ୍ଵାରା ସମୁଦାୟ ବିଷୟର ସତ୍ୟାସତ୍ୟ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ହେବା
ଅର୍ଥରେ ଏହି ଉକ୍ତିର ପ୍ରୟୋଗ ହୁଏ ।

ଭଲୁ ଧରେଇବା—

ଥରେ ଜଣେ ଲୋକ ଗଛମୂଳରେ ଥିବାବେଳେ ଗଛର ଆରପାଖେ ଭଲୁଟିଏ ଦେଖିଲା । ସେ ଆମ୍ବରନ୍ଧ୍ରା ପାଇଁ ନିଜର ଦୁଇ ହାତରେ ଭଲୁର ଆଗ ଗୋଡ଼ରୁ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ଧରି ପକାଇଲା । ଏହା ଫଳରେ ଗଛଟି ଦୁହିଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ରହିବାରୁ ଭଲୁ ଲୋକକୁ କାମୁଡ଼ି ପାରିଲା ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ଭଲୁ ଗଛର ଚାରିପାଖେ ବୁଲିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଲୋକଟି ମଧ୍ୟ ସେହିପରି ବୁଲିବାକୁ ବାଧ୍ୟ ହେଲା । ଲୋକର ଅଣ୍ଟାରେ ଥିବା କେତୋଟି ଟଙ୍କା ମଧ୍ୟ ତଳେ ପଡ଼ିଗଲା । କିଛି ସମୟ ପରେ ଆଉ ଜଣେ ଲୋକ ସେଠାରେ ଉପସ୍ଥିତ ହୋଇ ପ୍ରଥମ ଲୋକକୁ ଭଲୁ ଧରି ଗଛ ଚାରିପାଖେ ନାଚିବାର କାରଣ ପଚାରିଲା । ସେ କହିଲା, “ଭଲୁକୁ ଧରି ଏପରି ନଚେଇଲେ ସେ ଟଙ୍କା ହରୁଛି ।” ଦ୍ଵିତୀୟ ଲୋକ ଟଙ୍କା ଲୋଭରେ ଭଲୁକୁ ଧରି ନଚେଇବାକୁ ଅନୁରୋଧ କଲା । ପ୍ରଥମ ଲୋକ କୃଷିମ କୁଣ୍ଡା ପ୍ରକାଶ କରି ଶେଷରେ ଦ୍ଵିତୀୟ ବ୍ୟକ୍ତି ହାତରେ ଭଲୁର ଗୋଡ଼ ଦିଓଟି ଧରିଲା ଦେଲା ଓ ନିଜର ଟଙ୍କା ଧରି ଚାଲିଗଲା । ଦ୍ଵିତୀୟ ବ୍ୟକ୍ତି ଅନେକ ବେଳଯାଏ ଭଲୁକୁ ନଚେଇଲା ମାତ୍ର ସେ ଟଙ୍କା ହରାଇ ନାହିଁ । ତଥାପି ସେ ଭଲୁର ଗୋଡ଼ ଛୁଡ଼ି ପାରିଲା ନାହିଁ । କାରଣ ଗୋଡ଼ ଛୁଡ଼ିଦେଲା ମାତ୍ର ସେ ତାକୁ ଆତ୍ମମଣି କରିବ ।

ଜଣକ ଉପରେ କୌଣସି ଦୁଷ୍ଟର କାର୍ଯ୍ୟର ଭାର ନ୍ୟାୟ ଥିଲେ ଯଦି ସେଥିରୁ ତାର, ନିଷ୍ଠୁର ପାଇବାର ଉପାୟ ନ ଥାଏ ତେବେ ସେଠାରେ ଏହି ନ୍ୟାୟ କଥିତ ହୁଏ ।

ଭିତରେ ମୂଷା ପୁରେଇ ତୋଳ ସିଙ୍ଗିବା—

ତୋଳ ଭିତରେ ମୂଷାକୁ ରଖି ମୁହଁକୁ ସିଙ୍ଗିଲେ ମୂଷା
ନିଶ୍ଚୟ ତୋଳକୁ କାଟିଦେବ । ତେଣୁ ଗୋପନରେ
କୌଣସି ଶତ୍ରୁକୁ ପ୍ରତିଯୁଦ୍ଧ ଦେବା ଅର୍ଥରେ ଏହି ଉକ୍ତି
ବ୍ୟବହୃତ ହୁଏ ।

ଭିନ୍ନେ ହେଲେ ଭାଇ ପଡ଼ିଶାପଣକୁ ନ ଯୋଗାଇବା—

ଯେଉଁ ଭାଇ ଭିନ୍ନ ହୋଇ ଯାଇଥାଏ ତାହାଠାରୁ
ସାହାଯ୍ୟ ବା ସହାନୁଭୂତି ଆଶା କରାଯାଏ ନାହିଁ ।
ବରଂ ପଡ଼ିଶାଠାରୁ ତାହା ଆଶା କରାଯାଏ ।

ଭ୍ରମ ପନ୍ଥାଲି ବାଜି ହାରିବା—

ମହାଭାରତରେ ବର୍ଣ୍ଣିତ ଅଛି, ଶତଶୃଙ୍ଗ ପର୍ବତ ଭ୍ରମକୁ
ଅଭିଶାପ ଦେଇଥିଲେ ଯେ ସେ ଯୁଦ୍ଧରେ ପ୍ରଥମ ବାର
ହାରିବେ । ମହାଭାରତ ଯୁଦ୍ଧମାନଙ୍କରେ ଭ୍ରମ ପ୍ରଥମେ
ହାରି ଶେଷରେ ଜିତିଥିଲେ । ତେଣୁ ପ୍ରଥମେ ହାରିଲେ
ସୁଦ୍ଧା ତାହା ପ୍ରକୃତ ପରାଜୟ ନୁହେଁ; ଯେ ଶେଷରେ ଜିଣେ
ସେ ବିଜେତା—ଏହି ଅର୍ଥରେ ଏ ଉକ୍ତିର ବ୍ୟବହାର
ହୁଏ ।

ଭୁକଲ କୁକୁର କାମୁଡ଼େ ନାହିଁ—

ଯେ ବହୁତ କହେ, ସେ ଅଳ୍ପ କାର୍ଯ୍ୟ କରେ ।

ମ

ମଇଁ ଝି ଶିଙ୍ଗ ପଟା, ଯୁଝିଲ ବେଳକୁ ଗୋଟା—

ବହୁଶତ୍ରୁ ଆକ୍ରମଣ କଲବେଳେ ଅନ୍ତର୍ବିବାଦ ଭୁଲିଯାଇ
ଏକସି ଶତ୍ରୁର ପ୍ରତିରୋଧ କରିବା ।

ମଣି କାଞ୍ଚନ ସଂଯୋଗ—

ମଣି ସହୃଦ କାଞ୍ଚନ (ସୁନା) ର ସଂଯୋଗ ଦ୍ଵାରା ଉଭୟର
ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ବୃଦ୍ଧି ହେଲେପରି ଦୃଢ଼ି ଉପସ୍ଥଳ ବସ୍ତୁର
ମିଳନ ।

ମଦ ଦତ୍ତା, କାମ ସରଲେ ଗଡ଼ଗଡ଼ା—

ଯେଉଁ ଦଡ଼ିରେ ମଦ ଥାଏ, ମଦ ଥିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ତାକୁ
ଆଦର କରାଯାଏ । ମାତ୍ର ସେଥିରୁ ମଦ ସରଲେ
ଦଡ଼ି ଫିଙ୍ଗାଯାଏ । ତେଣୁ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସିଦ୍ଧ ହେଲା ପରେ
ଯେଉଁଠାରେ ସାହାଯ୍ୟକାରୀକୁ ଅବହେଳା କରାଯାଏ,
ସେଠାରେ ଏହି କଥା କୁହାଯାଏ ।

ମଣିଷ ମାୟାରେ ଦେବତା ପଣି ନ ପାରିବା—

ନର ମାୟା ନାରାୟଣଙ୍କୁ ଅଗୋଚର (ଦେଖ) ।

ମଲ୍ଲ ଘୋଡ଼ାର ଟାଙ୍କ ମାପିବା —

ମଲ୍ଲ ଘୋଡ଼ାର ଟାଙ୍କ ମାପିବାରେ କୌଣସି ଫଳ ନାହିଁ ।
ସେହିପରି ଯେଉଁ ସୁଯୋଗ ଆଉ ଫେରି ଆସିବ ନାହିଁ
ସେ ବିଷୟରେ ଚର୍ଚ୍ଚା କରିବା ବୃଥା ।

ମକ୍ତ ଖୋଜୁଥିଲା ଯାହା, ବଇଦ ବତାଇଲା ତାହା—

ଇଚ୍ଛାନୁରୂପ ସୁଯୋଗ ବଳେ ବଳେ ଉପସ୍ଥିତ ହେବା ।

ମହରଗରୁ ଯାଇ କାନ୍ତାରରେ ପଡ଼ିବା—

ଏକ ବିପଦରୁ ଯାଇ ଅନ୍ୟ ଗୁରୁତର ବିପଦରେ ପଡ଼ିବା ।

ମାଗଣାକୁ କି ମହରଗ—

ଯେଉଁ ଜନିଷ ବନା ମୂଲ୍ୟରେ ମିଳିଥାଏ, ତାକୁ ମହରଗ
କହିବା ବିଭିନ୍ନ ।

ମାଛ ତେଲରେ ମାଛ ଭାଜିବା—

ଅନ୍ୟର ଧନ ଆଣି ତାହା ଦ୍ଵାରା ସେହି ଲୋକର ଅନିଷ୍ଟ
ସାଧନ କରିବା ।

ମାନିଲେ ଦେବତା, ନ ମାନିଲେ ପଥର—

ପୂଜିଲେ ଦେବତା ନ ପୂଜିଲେ ପଥର (ଦେଖ) ।

ମାର୍କଣ୍ଡେଶ୍ଵରୀଆ ଭଣ୍ଡାର—

ପୁରୀର ମାର୍କଣ୍ଡେଶ୍ଵର ଶ୍ରୀର୍ଥରେ ଅନେକ ଯାତ୍ରୀ ମାନସିକ
କରି ଶିରେମୁଣ୍ଡନ କରଇଥାନ୍ତି । ଶୁଣାଯାଏ,
ସେଠାରେ ଥିବା ଭଣ୍ଡାରମାନେ ଅନ୍ୟ ଭଣ୍ଡାରମାନଙ୍କୁ
ବଞ୍ଚିତ କରି ଅଧିକ ସଂଖ୍ୟକ ଯାତ୍ରୀଙ୍କୁ ଶୌର କରିବା
ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଜଣେ ଯାତ୍ରୀକୁ ଅଧା ଶୌର କରି ଅନ୍ୟ
ଜଣକୁ ଶୌର କରି ବସନ୍ତି । ତାକୁ ସେହିପରି ଅଧା
ଶୌର କରି ଆଉ ଜଣକୁ ଶୌର କରିବାକୁ ବସନ୍ତି ।
ଏହିପରି କେତେଜଣ ଯାତ୍ରୀଙ୍କୁ ଆବୋର ରଖି ପରେ
ଜଣ ଜଣକର ଶୌର କର୍ମ ଶେଷ କରନ୍ତି ।

ଏଥିରୁ ପ୍ରବଚନଟିର ଉତ୍ପତ୍ତି । କେହି ଲୋଭ-
ପରବଶ ହୋଇ ଅନେକରୁଡ଼ିଏ କାର୍ଯ୍ୟ ଆବୋର
ପ୍ରତ୍ୟେକକୁ ଅଧାଅଧା କରି ପକାଇବା ସ୍ଥଳରେ ଲୋକେ
ଏହା କହିଥାନ୍ତି ।

ମାଲିକ ଛେଳି ଅଡ଼ୁଆ—

ମାଲିମାନେ ପୁଲ ପ୍ରଭୃତିରେ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରନ୍ତି ।
ସେମାନେ ଛେଳି ପୋଷିଲେ ଛେଳି ପୁଲ ପ୍ରଭୃତି ଖାଇ
ନଷ୍ଟ କରିବାର ଆଶଙ୍କା ମୂର୍ତ୍ତ୍ୟୁ ମାତ୍ରରେ ଥାଏ । ଅତଏବ
କୌଣସି ବିଷୟ କାହାର ଜୀବିକାର ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ହେବା
ସ୍ଥଳରେ ଏହା କୁହାଯାଏ ।

ମୁଣ୍ଡରେ ତେନ୍ତୁଳିଆ ବଛା କାମୁଡ଼ିବା—

ଘୋର ଚନ୍ଦ୍ରାଗ୍ରସ୍ତ ହେବା ।

ମାଗି ଓଳିଗି, ଯାଚି କଲ୍ୟାଣ—

ଲୋକ ନିଜର ଗୁଣ ଅନୁସାରେ ସ୍ୱତଃ ସମ୍ମାନ ଲାଭ କରି-
ଥାଏ । ସେହିପରି କେହି ଓଳିଗି ହେଲେ ତାକୁ କଲ୍ୟାଣ
କରାଯାଏ । ଯେଉଁଠାରେ କୌଣସି ଲୋକ ସମ୍ମାନର
ଯୋଗ୍ୟ ନ ହୋଇ ସମ୍ମାନ ଦାବି କରେ କିମ୍ବା କାହାରିକୁ
ଅଯାଚିତ ଭାବରେ ଅନୁଗ୍ରହ ପ୍ରଦର୍ଶନ କରାଯାଏ,
ସେଠାରେ ଏହା କୁହାଯାଇଥାଏ ।

ମୁଣ୍ଡ ନ ଥାଇ ମୁଣ୍ଡବ୍ୟଥା —

ଅନୁପସ୍ଥିତ ବିଷୟର ପରିଣାମ ଚନ୍ଦ୍ରା ।

ମାହାଲିଆ ମୁକୁନ୍ଦଦେବ—

ଉଚ୍ଚ ପଦବୀରେ ଅଧିଷ୍ଠିତ ନିଜାନ୍ତ ଅଯୋଗ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତି ।

ମାହାଲିଆ ଗୋରୁର ଦାନ୍ତ ଦେଖା—

ବିନାମୂଲ୍ୟରେ ମିଳିଥିବା ଦ୍ରବ୍ୟର ଦୋଷଗୁଣ ବିଚାର
ଅନାବଶ୍ୟକ ।

ମାରନେଲେ ମହାପାତ୍ର; ରୁହିଁଥିଲେ ଜଳକା—

ଚତୁର ଲୋକ କୌଣସିକରେ ମରୁ ସୁଖସୁବିଧା ଶ୍ରେଣୀ
କରେ । ନିବୋଧ ଲୋକ ଦୁଃଖଭାଗୀ ହୁଏ ।

ମୂଳରୁ ମାଇପ ନାହିଁ, ପୁଅ ନା ଗୋପାଳିଆ—

ବିବାହ ପୂର୍ବରୁ ପୁଅ ଜାତ ହେଲେ ତାର ନାମକରଣ
କଅଣ ହେବ, ଏହା ଚିନ୍ତା କରିବା ହାସ୍ୟାସ୍ପଦ ବିଷୟ ।

କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟର ଆଦୌ ସୁସମାପ୍ତ ନ ହେଉଣୁ
ତାର ସୁଦୂର ଭବିଷ୍ୟତର ପରିଣତି ବିଷୟରେ ଚିନ୍ତା
କରିବା ସ୍ଥଳରେ ଏହା କଥିତ ହୁଏ ।

ମୂଳୁଁ ମାଇଲେ ଯିବ ସରି, ଦେବଙ୍କ ସଙ୍ଗେ କପାଁ କଲ—

ଯାହା ଶକ୍ତିକାରକ, ତାହାର ମୂଳୋତ୍ପାଟନ କରିବା
ବିଧେୟ ।

ମେଣ୍ଟା ଧୋଉଁ ଧୋଉ ନିବାଳ—

କୌଣସି ବିଷୟର ବା କାର୍ଯ୍ୟର ଦୋଷ ସଂଶୋଧନ
କରୁ କରୁ ସମସ୍ତ ବିଷୟ ବା କାର୍ଯ୍ୟ ମୂଳରୁ ନଷ୍ଟ
ହେବା ।

ମଣିହରା ଫଣୀ—

କମ୍ବଦନ୍ତୀ ଅଛି ସେ ସାପମୁଣ୍ଡରେ ମଣିଥାଏ । ସେ ମଣିଟି
ହେଉଛି ତାର ସମସ୍ତ ଶକ୍ତିର ମୂଳ କାରଣ । ତାକୁ ତା
ମୁଣ୍ଡରୁ କାଢ଼ି ନେଲେ ସେ ନିର୍ଦ୍ଦୀର୍ଘ ହୋଇପଡ଼େ ଓ
ତାକୁ ଫେରି ପାଇବାକୁ ବ୍ୟାକୁଳ ହୁଏ । ତେଣୁ କେହି
ନିଜର ଅତି ପ୍ରିୟବସ୍ତୁ ହରାଇ ନିତାନ୍ତ ଅସ୍ଥିର ହେଉଥିଲେ
ତାକୁ ମଣିହରା ଫଣୀ ସଙ୍ଗେ ଭୁଲନା କରଯାଏ ।

ମଲ୍ଲସାପ ବେକରେ ଗୁଡ଼େଇବା (ବାନ୍ଧିବା)—

ବିଧବା କନ୍ୟା ପ୍ରଭୃତି ଅସମର୍ଥ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ପୋଷଣଭାର
ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ବାଧ୍ୟ ହେବା ।

ମୂର୍ଖତା ଲଘୋଷିତା—

ମୂର୍ଖ ଲୋକଙ୍କୁ ଶିକ୍ଷାଦେବାର ଉପାୟ ହେଉଛି ପ୍ରହାର ।

ଯ

ଯାଉ ଧନ, ଥାଉ ମାନ—

ଧନଠାରୁ ଆତ୍ମସମ୍ମାନର ମୂଲ୍ୟ ଅଧିକ ।

ଯାହା ଦେଖା କଦଳୀ ଚକା—

ଏକା କାର୍ଯ୍ୟଦ୍ୱାରା ଦୁଇଟି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସିଦ୍ଧି କରିବା ।

ଯାହା ପୁଅକୁ ସାପ କାମୁଡ଼ି ଥାଏ, ସେ ପାଳ ଦଉଡ଼ି ଦେଖିଲେ
ଡରେ—

ଯାହାର ପୁଅକୁ ପୂର୍ବରୁ ସାପ କାମୁଡ଼ି ଥାଏ, ସେ ପାଳ
ଦଉଡ଼ି ଦେଖିଲେ ମଧ୍ୟ ତାକୁ ସାପ ମନେ କରି ଉତ୍ସ
କରେ । ସେହିପରି ଯାହାର ଡକ୍ଟ ଅନୁଭୂତି ଥାଏ ସେ
ଉତ୍ସର ପ୍ରକୃତ କାରଣ ନ ଥିବା ସ୍ଥଳରେ ମଧ୍ୟ
ଉତ୍ସ କରେ ।

ଯାହା ହୋଇ ନାହିଁ ବାଳ କାଳେ, ତା ନୁହଇ କାଳେକାଳେ—

ବାଲ୍ୟବୟସ ହିଁ ଶିକ୍ଷାର ପ୍ରକୃଷ୍ଟ ସମୟ ।

ଯେଉଁ ପଥରରେ ଖାଇବ, ସେଇ ପଥରରେ ହରିବା—

ଉପକାରୀ ବ୍ୟକ୍ତିର ଉପକାର ପରିବର୍ତ୍ତେ ଅପକାର
କରିବା ।

ଯେ ଦେଖି ଯାଇ ସେ ଫଳ ଖାଇ—

ଯେଉଁ ଦେଖକୁ ଯିବ, ସେ ଦେଖର ଶୁଦ୍ଧ ମାତ୍ର ମାନ
ଚଳିବା ବିଧେୟ ।

ଯେଡ଼େ ବାଉଁଶ ସେଡ଼େ ପୋଲ—

ଆୟ ଯାହାର ବେଶି, ତାର ବ୍ୟୟ ମଧ୍ୟ ଅଧିକ ।

ଯେତକି ଚୁନାକୁ ସେତକି ପିଠା—

ଆୟ ଅନୁସାରେ ବ୍ୟୟ ।

ଯେବେ ପାଇଥାଏ ଘଇତା ବୁକୁ, ସଜ ହେଉଥାଏ ବାପ ଘରକୁ—

ପ୍ରଭୃତ ଅନୁଗୃହୀତ ବ୍ୟକ୍ତି ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ଅବଜ୍ଞା
ପ୍ରଦର୍ଶନ କରେ ।

ସେମିତି ଠାକୁର ସେମିତି ପୂଜା, ବାଲିଗରଡ଼ାକୁ ଚୁଡ଼ଳ ଭଜା—
ଲୋକର ଗୁଣ ଥିଲେ, ସେ ଆଦର ପାଏ; ଗୁଣ ନ ଥିଲେ
ଲୋକ ଅନାଦୃତ ହୁଏ ।

ଯୋଗୀଘରେ ଡିଙ୍କି—

ଯୋଗୀମାନେ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ଘରୁ ଚୁଡ଼ଳ ମାଗି ଅଣି
ରନ୍ଧ ଖାଆନ୍ତି । ତେଣୁ ସେମାନଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ଡିଙ୍କି
ଅନାବଶ୍ୟକ । ତେଣୁ ଅସ୍ଥାନରେ କୌଣସି ବସ୍ତୁ
ଖୋଜିବା ସ୍ଥଳରେ ଏହି ଡିଙ୍କି ପ୍ରୟୁକ୍ତ ହୁଏ ।

ଯୋଡ଼ାକୁ ଘୋଡ଼ା ସରି ନୁହେଁ—

ଏକତା ପ୍ରଧାନ ବଳ ।

ଯଜ୍ଞ ଦିଅକୁ କୁକୁର ଖାଇବା—

କୌଣସି ପଦାର୍ଥ ଅପାତ୍ରରେ ନ୍ୟସ୍ତ ହେବା ।

ଯମ ଦୁଆରୁ ଫେରି ଆସିବା—

ଆସନ୍ନ ମୃତ୍ୟୁ ମୁହରୁ ଉଦ୍ଧାର ପାଇବା ।

ଯାତ୍ରାକାର ଭଗାରି ହେବା—

ନିତାନ୍ତ ଅପରିଚିତ ବ୍ୟକ୍ତି ବିନା କାରଣରେ ଶତ୍ରୁତା
କରିବା ।

ଯୋଗକୁ ବ୍ରହ୍ମା ଖଟନ୍ତି ନାହିଁ—

ଲୋକ ଯେତେ ପ୍ରତିପତ୍ତିଶାଳୀ ହେଉ ପଛକେ ସେ ମଧ୍ୟ
ଦୈବର ପ୍ରତିକୂଳାଚରଣ କରିପାରେ ନାହିଁ ।

ର

ରଖେ ହରି ମାରେ କିଏ ? ମାରେ ହରି ରଖେ କିଏ ?—

ମନୁଷ୍ୟର ସୁଖ ଦୁଃଖ ଦୈବ ଅଧୀନ ।

ରଣକୁ ଲଗା ନାହିଁ କି ଷଣ୍ଢକୁ ପଦା ନାହିଁ —

ଷଣ୍ଢକୁ ପଦାରେ ବାନ୍ଧିବା ଯେତେ ନିଷିଦ୍ଧ, ସେହିପରି
ବଧବାକୁ ବିବାହ ଦେବା ନିଷିଦ୍ଧ ।

ଶ୍ରୀପୁଅ ଅନନ୍ତା—

ଅଭିଭାବକଗୁଣ୍ୟ ଦାୟିତ୍ବମାନ ଉଚ୍ଛ୍ରେଷ୍ଟ ଯୁବକ ।

ରଣର ଆଳିଷ ଚନ୍ଦ୍ରା—

ବଧବା ପକ୍ଷରେ ଆମିଷ ଭକ୍ଷଣ ନିଷିଦ୍ଧ । ତେଣୁ ତାହାର
ଆଳିଷ ବିଷୟରେ ଚନ୍ଦ୍ରା କରିବା ଅନାବଶ୍ୟକ । ଏହି
ଉକ୍ତିଟିର ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ ଏହି ଯେ ଯାହାର ଯେଉଁ ବିଷୟ
ସହିତ କୌଣସି ସମ୍ପର୍କ ନଥାଏ, ତା'ର ସେ ବିଷୟରେ
ଚର୍ଚ୍ଚା ବା ଚନ୍ଦ୍ରା କରିବା ଅନୁଚିତ ।

ରୁକୁଣାରଥ ଅଟଳେଉଟା—

ଲିଙ୍ଗରାଜ ମହାପ୍ରଭୁଙ୍କ ବିଜେ ପ୍ରତିମା ଯେଉଁ ରଥରେ
ବସି ରାମେଶ୍ୱରଙ୍କ ମନ୍ଦିରକୁ ଯାଆନ୍ତି ତାହାର ନାମ
ରୁକୁଣାରଥ । ରାମେଶ୍ୱରଙ୍କଠାରୁ ଫେରିଲାବେଳେ ସେହି
ରଥର ମୁହଁ ଫେରା ନ ଯାଇ ପଛ ପାଖରେ ଆଉ ଗୋଟିଏ
ଦୁଆର କରାଇ ବାହୁଡ଼ା ଯାହା ହୁଏ । କୌଣସି
ବ୍ୟକ୍ତି ଅନ୍ୟସ୍ଥ ଯାଇ ସେଠାରୁ ନ ଫେରିଲେ ଏହା
କୁହାଯାଏ । ଦୃଢ଼ପ୍ରତିଜ୍ଞ ବ୍ୟକ୍ତି ସମ୍ପର୍କରେ ମଧ୍ୟ ଏହା
ପ୍ରଯୁକ୍ତ ହୁଏ ।

ଲ

ଲଙ୍କାରେ ହରି ଶବଦ—

ଲଙ୍କାର ଅସୁରମାନେ ଦେବ-ବିରୋଧୀ ହୋଇଥିବାରୁ
ସେଠାରେ ‘ହରି’ ଶବ୍ଦ ଶୁଣାଯାଏ ନାହିଁ । ଏହି ନ୍ୟାୟର

ଅର୍ଥ ହେଉଛି, ଯାହା ଯେଉଁଠାରେ ଅଲଭ୍ୟ, ସେଠାରେ
ତାହା ଆଶା କରିବା ଅନୁଚିତ ।

ଲୁହା କୋଟକୁ କମାର କୋଟ—

ଉଭୟ ପକ୍ଷ କେହି କାହାକୁ ଗୁଡ଼ି ଦେବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ନ-
ଥିବା ସ୍ଥଳରେ ଏହା କହାଯାଏ ।

ଲୁହାଯୋଗୁ ଅଗ୍ନି ଦେବତା ମାଡ଼ ଖାଇବା—

ଅସତ୍ ବ୍ୟକ୍ତିର ସଙ୍ଗରେ ରହିଲେ ସାଧୁ ଲୋକ ମଧ୍ୟ ଦଣ୍ଡ
ପାଇଥାନ୍ତି ।

ଲେଖୁ ଲେଖୁ କରଣ—

ଅଧ୍ୟବସାୟ ସହ ଶିକ୍ଷା କଲେ ଲୋକ ଯେ କୌଣସି
ବିଦ୍ୟାରେ ପାରଦର୍ଶୀ ହୋଇପାରେ ।

ଲଜାବନ୍ଧନ ନ୍ୟାୟ (ଲଜାଞ୍ଜଳି ନ୍ୟାୟ)—

ଜଣେ ନିବୋଧ ବ୍ୟକ୍ତି ଗୋଟିଏ ଖୁଣ୍ଟର ପଛଆଡ଼େ
ଠିଆହୋଇ ଖୁଣ୍ଟକୁ ବେଢ଼ାଇ ହାତ ଦୁଇଟି ଆଗକୁ
ବଢ଼ାଇ ଆଞ୍ଜୁଳା କରି ଆଞ୍ଜୁଳାଏ ଖଇ ପାଇଲ । ସେ
ଅବସ୍ଥାରେ ଲୋକଟି ତାହା ଖାଇ ପାରିଲା ନାହିଁ ।
ଅଥଚ ତାକୁ ଖାଇବା ପାଇଁ ଆଶାନୁତ ହୋଇ ରହିଲା ।
ଆଗରେ ଖୁଣ୍ଟ ଥିବାରୁ ଆଞ୍ଜୁଳାରେ ଥିବା ଖଇକୁ
ମୁହଁ ବଢ଼ାଇ ଖାଇ ପାରିଲା ନାହିଁ, ଏଣେ ହାତକୁ
ପାଟି ପାଖକୁ ଆଣିଲା ବେଳକୁ ଆଞ୍ଜୁଳା ଫିଟିଗଲେ
ଖଇତଳ ବୁଣିଯିବ । ଏଥିଯୋଗୁଁ ଆଞ୍ଜୁଳା ନ ଫିଟାଇ,
କଂକର୍ତ୍ତବ୍ୟବମୂଳ ଅବସ୍ଥାରେ ତାକୁ ବନ୍ଧନରେ ପଡ଼ିବାକୁ
ହେଲା । ଏହି ନ୍ୟାୟ । (ପୂ:ଚ:ଓ:ସ୍ଵ:କୋ:)

ଅଲଭ୍ୟ ଭୋଗ ପ୍ରତ୍ୟାଶାକାମୀ ପ୍ରତି ଏହା ପ୍ରୟୋଜ୍ୟ ।

ନମ୍ରାୟମାଳା

ଲୁତାତନ୍ତ୍ରନ୍ୟାୟ—

ଲୁତା (ମାକଡ଼ିଆ) ନିଜ ଗର୍ଭରୁ ସୂତା ବାହାର
କରି ଜାଲ ତିଆରି କରେ ଓ ପୁଣି ତାହା ଗିଳି ଦିଏ ବୋଲି
କଥା ଅଛି । ଏହିପରି ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ପ୍ରଦର୍ଶନ ସହ ଚର୍ଚ୍ଚ ସ୍ଥଳରେ
ଏହି ନ୍ୟାୟ ପ୍ରଯୁକ୍ତ ହୁଏ ।

ଶ

ଶସ୍ତ୍ରାରେ ସ୍ଥାନ ଅବସ୍ଥା—

କୌଣସି ଜନସ କଣିବା ବେଳେ ତାର ସ୍ଥାୟିତ୍ୱ ବା
ଉପାଦେୟତ୍ୱ ପ୍ରତି ଦୃଷ୍ଟି ନ ଦେଇ କେବଳ ଶସ୍ତ୍ରା ମୂଲ୍ୟ
ପ୍ରତି ଦୃଷ୍ଟି ଦେଲେ ପରିଣାମରେ ହଇରାଣ ହେବାକୁ
ପଡ଼େ ।

ଶାଗଣିଆକୁ ପେଜପିଆ ସହି ନ ପାରିବା—

ଅନ୍ୟକୁ ଈର୍ଷା କରିବା ମନୁଷ୍ୟର ପ୍ରକୃତି । ଏପରିକି
ଦରିଦ୍ର ଲୋକେ ମଧ୍ୟ ପରସ୍ପରକୁ ଈର୍ଷା କରିଥାନ୍ତି ।

ଶାଳଗ୍ରାମର ଶୋଇବା ବସିବା ସମାନ—

ଯେଉଁଠାରେ କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତିର ବାହ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟ
କଳାପରେ ତାର ଅନ୍ତରର ଭାବ ଜାଣି ହୁଏ ନାହିଁ
ସେଠାରେ ଏହା କୁହାଯାଏ ।

ଶିବେଇ ସାଆନ୍ତରା ଦେଉଳ ତୋଳାଇବା—

କିମ୍ବଦନ୍ତୀ ଅଛି ଯେ ଚନ୍ଦ୍ରଭାଗା ନଈର ପଦ୍ମତୋଳା
ଗଣ୍ଡରେ କୋଣାର୍କ ମନ୍ଦିର ତିଆରି ହେବାର ସ୍ଥିର
ହେଲା । ରାଜା ନରସିଂହଦେବ ଶିବେଇ ସାଆନ୍ତରାଙ୍କ

ଉପରେ ଦେଉଳ ତୋଳାଇବା ଭାର ଦେଲେ । ସେ ପଥର ଆଣି ଗଣ୍ଡ ମଝିରେ ପକାଇଲେ । ଅନେକ ଦିନ କାମ ପରେ ମଧ୍ୟ ଗଣ୍ଡ ପୋତି ନ ହେବାରୁ ଦେଉଳ ତୋଳା ଆରମ୍ଭ ହୋଇ ପାରିଲା ନାହିଁ । ଦିନେ ଶିବେଇ ସାଆନ୍ତର ଗୋଟିଏ ବୁଢ଼ୀ ଘରେ ଅତିଥି ହେଲେ । ବୁଢ଼ୀ ତାଙ୍କୁ ନ ଚିହ୍ନି ମଧ୍ୟ ଖାଇବା ପାଇଁ ଗୋଟିଏ ଥାଳରେ କିଛି ଗରମ ଜାଉ ବାଡ଼ି ଦେଲା । ଶିବେଇ ସାଆନ୍ତର ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଥାଳ ମଝିରେ ଛାଡ଼ି ପୁରାଇ ଗରମ ଜାଉ ଖାଇବାକୁ ବସିଲେ । ତାଙ୍କ ଛାଡ଼ି ପୋଡ଼ିଗଲା; ସେ ଜାଉକୁ ପୁଣି ଥାଳରେ ଫିଙ୍ଗି ଦେଲେ । ସେତେବେଳେ ବୁଢ଼ୀ କହିଲା, “ଆରେ ବାପ, ତୁ ତ ଶିବେଇ ସାଆନ୍ତର ଦେଉଳ ତୋଳାଇଲା ପରି କରୁଛୁ !” ସେ ବୁଢ଼ୀକୁ ଏପରି କହିବାର କାରଣ ପଚାରିବାରୁ ବୁଢ଼ୀ କହିଲା, “ଶିବେଇ ସାଆନ୍ତର ଗଣ୍ଡର କୂଳ ଆଡ଼ୁ ପଥର ନ ପୋତି ଗଣ୍ଡ ମଝିରେ ପୋତିଲା ପରି ତୁ ଥାଳ ଦାଡ଼ିରୁ ଜାଉ ନ ଖାଇ ମଝିରୁ ଖାଇବାରୁ ଏପରି କହିଲ । ଶିବେଇ ସାଆନ୍ତର ନିଜର ଭ୍ରମ ବୁଝି ପାରିଲେ ।

କେନ୍ଦ୍ର କାର୍ଯ୍ୟ କଲ ବେଳେ ସୋପାନ ପ୍ରଣାଳୀରେ ଯଥାସମ୍ଭବ ନ କରି ଅବ୍ୟବସ୍ଥିତ ଭାବରେ କଲେ ଏହି ନ୍ୟାୟ କୁହାଯାଏ ।

ଶିଶୁପାଳ ହେବା—

ଶିଶୁପାଳ ରଜା ଝଡ଼କଙ୍କ କନ୍ୟା ରୁକ୍ମଣୀଙ୍କୁ ବିବାହ କରିବା ଆଶାରେ ଯାଇଥିଲା । ସେ ବର ବେଶରେ

ବେଘରେ ବସିଥିବା ବେଳେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ରୁକ୍ମଣୀଙ୍କୁ ରଥରେ ବସାଇ ନେଇଗଲେ । ଶିଶୁପାଳ ହତାଶ ହୋଇ ଅପମାନରେ ଫେରିଗଲା ।

କୌଶସି କାରଣରୁ କେନ୍ଦ୍ର ନିଜପାଇଁ ନିର୍ବାଚିତା କନ୍ୟା ସହିତ ବିବାହ ହୋଇ ନ ପାରିଲେ କିମ୍ବା କେନ୍ଦ୍ର ନିଶ୍ଚିତ ଫଳ ଲଭିବାରୁ ହଠାତ୍ ବଞ୍ଚିତ ହେଲେ ତାକୁ ଶିଶୁପାଳ ସହିତ ସମାନ କରାଯାଇଥାଏ ।

ଶୁଣିଲା କାଠରୁ ପାଣି ବାହାର କରିବା—

ଅତି କୃପଣ ଲୋକଠାରୁ ଧନ ବାହାର କରିବା ।

ଶୁଣିର ସାକ୍ଷୀ ମାତାଳ—

ମନ୍ଦ ଚରିତ୍ରର ଲୋକେ ମନ୍ଦ କାର୍ଯ୍ୟରେ ପରସ୍ପରର ସହାୟତା କରିବା ଏହି ନ୍ୟାୟରେ ଲକ୍ଷିତ ।

ଶୀଘ୍ର କରି ଥୋଇବା—

ଝୁଟ୍ଟୁ ମାରିବା ପାଇଁ ଅର୍ଜୁନ ଶୀଘ୍ରକୁ ଆଗରେ ରଖି ନିଜେ ଶରସଲାନ କରିଥିଲେ । ତେଣୁ ଏହି ନ୍ୟାୟର ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ ହେଉଛି—ଅନ୍ୟ ଲୋକକୁ ନିମିତ୍ତ ମାତ୍ର କରି କୌଶଳରେ ନିଜର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସାଧନ କରିବା ।

ଶଶ ବିଷାଣ ନ୍ୟାୟ—

ଶଶକ ବା ଠେକୁଆର ବିଷାଣ ଅର୍ଥାତ୍ ଶିଙ୍ଗ ଥିବା ଅସମ୍ଭବ । ତେଣୁ ଯାହା ସୁସ୍ତବତଃ ଅସମ୍ଭବ ସେଠାରେ ଏହି ନ୍ୟାୟର ପ୍ରୟୋଗ ହୁଏ ।

ଶୁଣାନ ବୈରାଗ୍ୟ—

ମୃତ ଆତ୍ମୀୟର ଶବ୍ଦ ଶୁଣାନକୁ ନେଇ ଦାହ କଲା ବେଳେ ଶବ୍ଦବାହକମାନେ ସଂସାରର ଅସାରତା

ଓ ଜୀବନର ଶକ୍ତିକତା ବିଷୟ ଚିନ୍ତା କରି ସଂସାର ପ୍ରତି
 ଅନାସକ୍ତ ହେବାକୁ ଇଚ୍ଛା କରନ୍ତି । ମାତ୍ର ସେମାନଙ୍କର
 ଏହି ବୈରାଗ୍ୟ ଅଳ୍ପକାଳସ୍ଥାୟୀ ହୁଏ । ସ୍ୱଗୃହକୁ ଫେରି
 ସେମାନେ ପୁଣି ସାଂସାରିକ ବିଷୟରେ ଆସକ୍ତ ହୁଅନ୍ତି ।
 ତେଣୁ କୌଣସି ବଶିଷ୍ଠ ଘଟଣା ହେତୁ ଅଳ୍ପକାଳ ନିମନ୍ତେ
 ସଂସାର ପ୍ରତି ଜାତ ବୈରାଗ୍ୟକୁ ଶୁଣାନବୈରାଗ୍ୟ କହନ୍ତି ।
 ‘ପ୍ରସୂତ ବୈରାଗ୍ୟ’ ମଧ୍ୟ ପ୍ରାୟ ସେହିପରି ।

ଶାଗ କଥାରିକ ପଥର ବାଡ଼ି (ପାଚେଣ୍ଡା) —

ଅଳ୍ପମୂଲ୍ୟର ପଦାର୍ଥର ସୁରକ୍ଷା ପାଇଁ ଅତ୍ୟଧିକ ବ୍ୟୟ ।

ଶୁଖିଲରେ ନାହା ପେଲିବା —

ଅର୍ଥାଭାବରେ ପଡ଼ି କୌଣସି ଫଳରେ ସଂସାର ଯାହା
 ନିବାହ କରିବା ।

ଶୁଖିଲରେ ବାଳିଆ ପିଟିବା — ବିନା ପରିଶ୍ରମ ବା ବ୍ୟୟରେ ଫଳ
 ଲଭ କରିବା ।

ଖ

ଷଣ୍ଢ ମହାଦେବଙ୍କୁ ଆଶ୍ରା କରିବା ନ୍ୟାୟ —

ବୃଷଭ ମହାଦେବଙ୍କର ବାହନ ହୋଇଥିବାରୁ ସେ
 ତାଙ୍କର ବିଶେଷ ଅନୁଗ୍ରହପାତ୍ର ହେବାର କଥା ।
 ଶିବ ଅନେକଙ୍କୁ ବର ଦେଇ ସେମାନଙ୍କ ଦୁଃଖ ଦୂର
 କରିଥିଲେହିଁ ତାଙ୍କର ଚର ଆଶ୍ରିତ ବାହନ ବୃଷଭର
 ଦୁଃଖ ଦୂର କରି ନ ଥିଲେ । ସେ ସାମାନ୍ୟ ଘାସ ଖାଇ
 ପ୍ରାଣ ଧାରଣ କରେ ।

ତେଣୁ ଏହି ନ୍ୟାୟର ଅର୍ଥ ହେଉଛି, ମହାଦେବଙ୍କ
ପରି ବଢ଼ିଲେକର ଆଶ୍ରୟ ଲାଭ କରି ମଧ୍ୟ ତର ଦୁଃଖ
ଭୋଗ କରିବା ।

—ସ—

ସଜ ମାଉଁସରେ ପୋକ ପକାଇବା—

ନିଷ୍ଠୁଳଙ୍କ ଚରିତରେ କଳଙ୍କ ଆରେପଣ କରିବା ।

ସବୁ ଯାଉ ମହତ ଥାଉ, ମହତ ଗଲେ ନ ଆସେ ଆଉ—

ମନୁଷ୍ୟ -ପକ୍ଷରେ ଆତ୍ମସମ୍ମାନ ବହୁମୂଲ୍ୟ । କୌଣସି
କାରଣରୁ କେହି ଆତ୍ମସମ୍ମାନ ହରାଇଲେ ସେ ତାହା
ଫେରି ପାଇବା କଠିନ ହୁଏ ।

ସବୁ ଚୋର ଯାକ ଚଣ୍ଡେଶ୍ୱରରେ ରୁଣ୍ଡ—

ଅସତ୍ ସୁଭାବର ଲୋକେ ଏକତ୍ର ହେବା ସୁଭାବସିଦ୍ଧ ।

ସବୁର ଗଛରେ ମେଞ୍ଚୁ ଫଳେ—

ଧୀର ସ୍ଥିର ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟ କଲେ ସୁଫଳ ନିଶ୍ଚିତ ।

ସମୁଦ୍ରକୁ ଶଙ୍ଖେ ପଣା—

ଯେଉଁ ସ୍ଥଳରେ ଅତ୍ୟଧିକ ଧନ ବା ପଦାର୍ଥ ଆବଶ୍ୟକ
ସେ ସ୍ଥଳରେ ଅତି ଅଳ୍ପ ଧନ ବା ପଦାର୍ଥ ସଂଗୃହୀତ
ହେଲେ ଏହି ନ୍ୟାୟ ପ୍ରଯୁକ୍ତ ହୁଏ ।

ସବୁନାଶେ ସମୁଦ୍ରରେ ଅର୍ଦ୍ଧ ଡ୍ୟାକ୍ଟିଲ ପଣ୍ଡିତ—

ଯେଉଁ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସବୁ ନଷ୍ଟ ହେବାକୁ ଯାଉଥାଏ,
ସେଠାରେ ସେଠାରେ ଅଧେ ଡ୍ୟାକ୍ଟିଲ କରି ଅନ୍ଧତଃ ଅଧେ
ରକ୍ଷା କରିବା ବୁଦ୍ଧିମାନ୍ ବ୍ୟକ୍ତିର କାର୍ଯ୍ୟ ।

ସରଗକୁ ନିଶ୍ଚିଣୀ ନାହିଁ—

କ୍ଷମତାଶାଳୀ ଲୋକର ମତ ବୁଝିବେ କାୟା କରିବା
ଅସମ୍ଭବ ।

ସାଉଁଶି ଲା କାଣ୍ଡ ଯୁଦ୍ଧକୁ ନ ପାଇବା—

ଯୁଦ୍ଧକ୍ଷେତ୍ରରେ ଇଚ୍ଛାସ୍ତ୍ରତଃ ପଡ଼ିଥିବା ଶର ଗୋଟାଇ
ଯୁଦ୍ଧକର ଜୟଲାଭ କରିବା ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ ।

ସାତ କଥାରେ ସଫା ଭୁଲିବା—

ବୁଦ୍ଧିସ୍ଥିର ଲୋକ ମଧ୍ୟ ଅନେକ ଲୋକଙ୍କ କଥାରେ
ପଡ଼ି ନିଜର ସୁଚିନ୍ତା ସିଦ୍ଧାନ୍ତକୁ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରେ ।

ସାତ ପାଞ୍ଚକା ଲାଠି ଏକ ଜଣକୁ ବୋହ—

(୧) ଅନେକଙ୍କର ଅଳ୍ପ ଅଳ୍ପ ସାହାଯ୍ୟ ଏକକ୍ଷ ହେଲେ
ଜଣକ ପକ୍ଷରେ ଯଥେଷ୍ଟ ହୁଏ ।

(୨) ବହୁ ଲୋକଙ୍କଦ୍ୱାରା ସହଜସାଧ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟ ଜଣକ
ପକ୍ଷରେ ବିଶେଷ କଷ୍ଟକର ହୁଏ ।

ସାନ ସାପର ବାଉଁଶ ଛୁଟିତର—

ଶତ୍ରୁ ସାମାନ୍ୟ ହେଲେହେଁ ତାର ଅନିଷ୍ଟକାରୀତା ଅଧିକ
ହୋଇପାରେ ।

ସାପ ବଢ଼ିଲେ ତନ୍ତ ବଢ଼େ—

ଲୋକର ଧନ ଓ କ୍ଷମତା ବଢ଼ିବା ସଙ୍ଗେ ତାର ଅତ୍ୟାଚାର
ମଧ୍ୟ ବଢ଼େ ।

ସାପ ମରବନ କି ବାଡ଼ି ଶୁଙ୍ଘି ବନ—

କୌଣସି ସିଦ୍ଧାନ୍ତରେ ଉପନୀତ ହୋଇ ନ ପାରିବା କମ୍ ।
ଦୁଇ ବରୋଧୀ ପକ୍ଷର ସାମାନ୍ୟ କ୍ଷତିସହ ଗ୍ରହଣୀୟ
କୌଣସି ସିଦ୍ଧାନ୍ତରେ ଉପନୀତ ହେବା ।

ସିଧା ଆଜ୍ଞାରେ ଦିଅ ନ ବାହାରିବା—

ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସାଧନ ପାଇଁ କୃତ ମତ ଅବଲମ୍ବନ କରିବା
ଆବଶ୍ୟକ ହେଲେ ଏହି ନ୍ୟାୟ ପ୍ରମୁକ୍ତ ହୁଏ ।

ସିଅସର ବବର୍ଜିତ—

ଶିଶୁ ବିଦ୍ୟାରମ୍ଭ କଲବେଳେ ଗୁରୁ ଭୂମିରେ ‘ସିଦ୍ଧିରସ୍ତୁ’
ଲେଖି ତା ଉପରେ ଶିଶୁର ହାତକୁ ଚାଲିତ କରଥାନ୍ତି ।
‘ସିଦ୍ଧିରସ୍ତୁ’ର ପ୍ରଥମ ଅକ୍ଷର ‘ସି’ । ତେଣୁ ଏହି କଥାଟିର
ଚାପ୍ତର୍ଯ୍ୟ—ବିଦ୍ୟାରମ୍ଭ ସୁଦ୍ଧା କରି ନ ଥିବା । ସେହିପରି
‘ସି ଅକ୍ଷର ବରୁଣେଇ ପବତ’—ଅର୍ଥାତ୍ ଯାହା ପକ୍ଷରେ
‘ସି’ ଅକ୍ଷର ବରୁଣେଇ ପାହାଡ଼ ପରି ଦୁର୍ଲ୍ଲଭ—ନିପଟ
ମର୍ତ୍ତ୍ୟ ।

ସୁଧର୍ମା ଗାନ୍ଧାର ବାଛୁଣୀ ମରବା—

ଶାନ୍ତ ଶିଷ୍ଟ ଗାନ୍ଧୀ ଦୁର୍ଦ୍ଦଳ ବେଳେ ଦୁଷ୍ଟାମି କରୁ ନ ଥିବାରୁ
ଲୋକେ ତାର ସବୁ ଦୁଧ ଦୁର୍ଦ୍ଦଳ ନିଅନ୍ତି । ଫଳରେ ତା’ର
ବାଛୁଣୀ ଦୁଧ ନ ପାଇ ମରେ ।

ଶାନ୍ତଶିଷ୍ଟ ଲୋକ ଉପରେ ଦୁଷ୍ଟ ଲୋକେ ଅତ୍ୟାଚାର
କରି ତାର ଅନିଷ୍ଟ ସାଧନ୍ତି—ଏହାହିଁ ଏ ଉକ୍ତିର ଚାପ୍ତର୍ଯ୍ୟ ।

ସୂଚୀ କଟାହ ନ୍ୟାୟ—

ଜଣେ ଲୋକ ଆସି କମାରକୁ କହିଲା, “ମୋତେ ଗୋଟିଏ
କଟାହ ଅର୍ଥାତ୍ କଡ଼େଇ କରିଦିଅ ।” ଏହି ସମୟରେ ଆଉ
ଜଣେ ଆସି କହିଲା, “ମୋତେ ଗୋଟିଏ ସୂଚୀ ଅର୍ଥାତ୍
ଛୁଞ୍ଚି ତିଆରି କରିଦିଅ ।” କମାର ପ୍ରଥମେ ଛୁଞ୍ଚିଟି କରି
ଦେଇ କଡ଼େଇ ତିଆରି କରିବାକୁ ଗଲା । କୌଣସି ସୁକର
ଓ ସ୍ୱଳ୍ପସମୟ ସାଧ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟ ଆଗେ କରି ପରେ ଦୁଷ୍ଟର ଓ

ବହୁ ସମୟଯାପେଷ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ସ୍ଥଳରେ ଏହି ନ୍ୟାୟ
କଥିତ ହୁଏ ।

ସ୍ଥବର ଲଗ୍ନତ ନ୍ୟାୟ—

ବୃଦ୍ଧଲୋକ ରୁଲିଲବେଳେ ବାଡ଼ିର ସାହାଯ୍ୟ ନିଏ । କିନ୍ତୁ
ବାଡ଼ି କେତେବେଳେ ଲକ୍ଷ୍ୟ ସ୍ଥାନରେ ପଡ଼େ, କେତେ-
ବେଳେ ବା ପଡ଼େ ନାହିଁ । ଯଦି ଯୁକ୍ତିରେ କେତେବେଳେ
ଲକ୍ଷ୍ୟ ସାଧିତ ହୁଏ, ପୁଣି କେତେବେଳେ ଲକ୍ଷ୍ୟ ସାଧିତ
ହୁଏନାହିଁ, ତେବେ ଏହି ନ୍ୟାୟର ପ୍ରୟୋଗ ହୁଏ ।

ସିଂହାବଲୋକନ—

ସିଂହ ସାଧାରଣତଃ ନିକଟସ୍ଥ ବସ୍ତୁ ଉପରେ ଦୃଷ୍ଟି ନିକ୍ଷେପ
ନ କରି ଦୂରସ୍ଥିତ ବସ୍ତୁ ଉପରେ ଦୃଷ୍ଟି ନିକ୍ଷେପ କରେ ।
ସେ ମୃଦୁ ବୁଲଇ ପଶ୍ଚାତ୍ତ୍ୟାଗ ପ୍ରତି ଦୃଷ୍ଟି ନିକ୍ଷେପ କରିବା
ଅତି ଗାମ୍ଭୀର୍ଯ୍ୟପୂର୍ଣ୍ଣ । ସେହିଭଳି କୌଣସି ବିଷୟର
ପୁନର୍ବଲୋଚନା ଦୂରଦୃଷ୍ଟିର ସହ କରାଗଲେ ଏହି ନ୍ୟାୟ
ପ୍ରଯୁକ୍ତ ହୁଏ ।

ସନ୍ଦଂଶ ପ୍ରାପତ ନ୍ୟାୟ—

ସନ୍ତୁ ଆଶିର ଦୁଇ ବାହୁ ଦ୍ଵାରା ଧୃତ ବସ୍ତୁକୁ ଚାପିବା ପରି
ଦୁଇ ଆଙ୍ଗୁ ଉତ୍ତମରୂପେ ବା ଦୃଢ଼ ଭାବରେ ଧରାହେବା
ବସ୍ତୁ ବା ଦୁଇ ଦିଗରୁ ଆକ୍ରାନ୍ତ ହୋଇଥିବା ବ୍ୟକ୍ତି ପକ୍ଷରେ
ଏହି ନ୍ୟାୟ ପ୍ରଯୁକ୍ତ ହୁଏ । (ପୂ: ଚ: ଓ: ଭା: କୋ:)

ହାଟ ମଝିରେ ଗ୍ରହଜ୍ଞାନ—

ଗ୍ରହଚକ୍ର ପରି ଗୁରୁତ୍ଵପୂର୍ଣ୍ଣ ବିଷୟର ଚର୍ଚ୍ଚା କୋଳାହଳମୟ
ହାଟରେ କରାଯାଏ ନାହିଁ । ତେଣୁ ଅନୁପୟୁକ୍ତ ସ୍ଥାନରେ
କୌଣସି ବିଷୟର ଉତ୍ଥାପନ କରାଗଲେ ଏହା କଥିତ ହୁଏ

ହାଡ଼ ଖାଏ କଉଡ଼ି, ତୋଲ ଖାଏ ମାଡ଼—

ଅନ୍ୟ ଜଣକୁ ବିପଦ ମୁହଁରେ ପକାଇ ନିଜର ସୁବିଧା
କରିନେବା ।

ହାଡ଼ ସାଇରେ ମାଣିକ—

ଅନୁନ୍ନତ ଗୋଷ୍ଠୀ ମଧ୍ୟରେ କୌଣସି ପ୍ରତିଭାଶାଳୀ ବ୍ୟକ୍ତିର
ଆବିର୍ଭାବ ।

ହାଣ କୁରୁଡ଼ୀ ବେକକୁ ଆଣିବା—

ନିଜର ବିପଦକୁ ବରଣ କରିବା ।

ହାତ ଅଳସେ ନିଶ ବଙ୍କା—

ଆଳସ୍ୟପରାୟଣ ଲୋକ ସାମାନ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟ ମଧ୍ୟ ନ କରି
ନିଜର କ୍ଷତି କରିଥାଏ ।

ହାତ ପଶୁ ପଶୁବାହା ପଶିବା—

ସାମାନ୍ୟ ଅନ୍ୟାୟକୁ ପ୍ରଶ୍ନ ଯେଲେ ହିମେ ବଡ଼ ବଡ଼
ଅନ୍ୟାୟ ସହିବାକୁ ପଡ଼ିବ ।

ହାତରୁ ଖାଇ ଘୋଡ଼ା ଆଗେ ଡେଇଁବା } —

ହାତରୁ ଖାଇ ବଣିଜ ଟିଣିବା }

କୌଣସି ଲଭ ନ ଥାଇ ବୃଥା ପରିଶ୍ରମ କରିବା ।

ହାତରେ ନଥାଇ ଧନ, ପୁଅ ବାହା କରି ମନ—

ଦରିଦ୍ର ବ୍ୟକ୍ତି ଧନକମ୍ବଳଭ ଉଚ୍ଚ ଅଭିଳାଷ ପୋଷଣ
କରିବା ।

ହାତରେ ନମାରି ଭାତରେ ମାରିବା—

କାହାର ଜୀବନ ଅର୍ଜନର ପଥରେ ପଡ଼ିବା ।

ହାତେ ମାପି ଚୁଟୁକେ ଚୁଲିବା—

ଅତ୍ୟଧିକ ସତର୍କତା ଅବଲମ୍ବନ କରିବା ।

ହାତୀ ବନସ୍ତରେ ଥିଲେ ରାଜାଙ୍କର—

ବଣରେ ଥିବା ହାତୀକୁ କେହି ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ କରୁ ନଥାଏ; କିନ୍ତୁ ସେ ଧରନ୍ତେଲେ ରାଜାଙ୍କର ବୋଲି ବିବେଚିତ ହୁଏ । ସେହିପରି କେହି ଅନ୍ୟର କିଛି ଦାୟିତ୍ବ ଗ୍ରହଣ ନ କରି ମଧ୍ୟ ଆବଶ୍ୟକ ବେଳେ ତାହା ଉପରେ ଅଧିକାର ପ୍ରଦର୍ଶନ କଲେ ଏହା କୁହାଯାଏ ।

ହାତୀ ପାଡ଼ିବ ପାଡ଼ିବ ଫୁସ୍—

ଯେଉଁ ସ୍ଥଳରେ ଅତ୍ୟଧିକ ଆଶା କରାଯାଇ ଥାଏ, ମାତ୍ର ପରିଣାମରେ କିଛି ମିଳେ ନାହିଁ, ସେ ସ୍ଥଳରେ ଏହା ପ୍ରଯୁକ୍ତ ହୁଏ ।

ହାତୀ ଗଲିଯାଏ, ପିମ୍ପୁଡ଼ି ନ ଗଲେ —

ସ୍ଥଳବିଶେଷରେ ଅପରିମିତ ବ୍ୟୟ କରୁଥିଲେ ମଧ୍ୟ ସାମାନ୍ୟ ବ୍ୟୟ ବିଷୟରେ କୁଣ୍ଡା ପ୍ରକାଶ କରିବା ।

ହାତୀ ସୁନା କଳସ ତାଳିବା—

କିମ୍ବଦନ୍ତୀ ଅଛି ଯେ ପୂର୍ବ କାଳରେ କୌଣସି ରାଜା ଉତ୍ତରାଧିକାରୀଙ୍କୁ ଦେଇ ମରଗଲେ ପାତ୍ରମନ୍ତ୍ରୀମାନେ ରାଜ୍ୟର ପାଟହାତୀ ଶୁଣ୍ଢରେ ଗୋଟିଏ ଜଳପୂର୍ଣ୍ଣ ସୁନା କଳସ ଦେଇ ଗୁଡ଼ି ଦେଉଥିଲେ । ସେ ଯାହା ଉପରେ ସେହି କଳସର ଜଳ ଡାଳୁଥିଲା ତାକୁ ସସମ୍ମାନେ ଆଣି ରାଜ-ସିଂହାସନରେ ଅଭିଷିକ୍ତ କରାଯାଉଥିଲା ।

ତେଣୁ ଏହି ନ୍ୟାୟ ହାରା ହଠାତ୍ ଉଚ୍ଚ ପଦରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହେବା ଅର୍ଥ ପ୍ରକାଶ ପାଏ ।

ହାତୀ ଜାଇଥିଲେ ଲକ୍ଷେ, ମଲେ ଲକ୍ଷେ—

ଜୀବତ ଅବସ୍ଥାରେ ହାତୀ ମୂଲ୍ୟବାନ୍ । ହାତୀ ମରିଗଲେ
ତାର ଦନ୍ତ ଓ ଅସ୍ତ୍ର ମଧ୍ୟ ମୂଲ୍ୟବାନ୍ ହୋଇଥାଏ ।

ଏଣୁ ଏହି ଉକ୍ତିର ଅର୍ଥ ହେଉଛି, ପ୍ରକୃତ ମୂଲ୍ୟବାନ୍
ପଦାର୍ଥ ସବୁଠାରେ ଓ ସବୁ ଅବସ୍ଥାରେ ମୂଲ୍ୟବାନ୍ ବୋଲି
ବିବେଚିତ ହୁଏ ।

ହାତୀ ଭୂଣ୍ଡରୁ କଲେ ଖସି ପଡ଼ିଲେ ପିମ୍ପୁଡ଼ିକ ସହସ୍ରେ ବରଷ—

ଉଦାର ଧନୀ ଲୋକ ଯାହା ସାମାନ୍ୟ ବୋଲି ଦାନ କରେ,
ସାଧାରଣ ଗ୍ରନ୍ଥୀତା ପକ୍ଷରେ ତାହା ଯଥେଷ୍ଟ ।

ହାତୀକୁ ହାତୀ ଉଠାଇବା—

ହାତୀ ବୃହଦାକାର ଜୀବ ହୋଇଥିବାରୁ ସେ କୌଣସି
କାରଣରୁ ତଳେ ପଡ଼ିଗଲେ, ସହଜେ ଉଠିପାରେ ନାହିଁ
ଏବଂ ତାକୁ ତଳୁ ଉଠାଇବା ପାଇଁ ଅନ୍ୟ ହାତୀର ସାହାଯ୍ୟ
ଲୋଡ଼ା ହୁଏ । ଏଣୁ ଉକ୍ତିଟିର ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ ହେଉଛି—
ବଡ଼ ଲୋକକୁ କେବଳ ବଡ଼ ଲୋକ ସାହାଯ୍ୟ କରିପାରେ ।

ହାତୀ ଚାଲି ଚାଲି ଯେତେ ଘୋଡ଼ା ଦୌଡ଼ି ଦୌଡ଼ି ସେତେ —

ଶକ୍ତିଶାଳୀ ଲୋକ ଯାହା ଅନାୟସରେ କରିପାରେ, ଦୁର୍ବଳ
ଲୋକ ତାହା କରିବାକୁ ତାର ସମସ୍ତ ଶକ୍ତି ପ୍ରୟୋଗ କରେ ।

ହାତୀ ମୁତ୍ତଦେଲେ ପିମ୍ପୁଡ଼ିକ ପହଁରାଏ —

ବଡ଼ ଲୋକ ପକ୍ଷରେ ଯାହା ସାମାନ୍ୟ, ଛୋଟ ଲୋକ
ପକ୍ଷରେ ତାହା ଅତ୍ୟଧିକ ।

ହାତୀ ନେ ଘୋଡ଼ା ନେ, ମୋ ପୈକାଳି ବଜାଇ ଦେ—

ନିଜର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସାଧନ ପାଇଁ ଅତ୍ୟଧିକ ପୁରସ୍କାରର
ଲୋଭ ଦେଖାଇବା ।

ହାମ୍ବସ୍ତ୍ର ଘୋଡ଼ା—

ଏହି ନ୍ୟାୟ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଗୋଟିଏ ଗଳ୍ପ ଅଛି । ଥରେ ଜଣେ ଗରିବ ବ୍ରାହ୍ମଣ ରଜାଙ୍କ ପାଖରୁ କିଛି ଅର୍ଥ ପାଇବା ଆଶାରେ ଯାଇଥିଲା । ସେ ରଜାହାରକୁ ଯାଇ ଦେଖିଲା ଯେ ରଜାଙ୍କର ଘୋଡ଼ାମାନଙ୍କଠାରେ ଅତିରିକ୍ତ ମମତା । ତହୁଁ ସେ ଗୋଟିଏ ଘୋଡ଼ାକୁ ଦେଖାଇ କହିଲା, “ମହାରଜ, ଏ ଘୋଡ଼ାଟିର ଶୁଭ ଲକ୍ଷଣ ଦେଖୁଛି । ତାକୁ ଗୀତଗୋବିନ୍ଦ ଶିଖାନ୍ତୁ ।” ରଜା ଏଥିରେ ବିସ୍ମିତ ହେଲେ ଓ ଘୋଡ଼ାକୁ ଗୀତ ଗୋବିନ୍ଦ ଶିଖାଇଦେଲେ ବ୍ରାହ୍ମଣକୁ ବହୁତ ପୁରସ୍କାର ଦେବେ ବୋଲି କହିଲେ । ବ୍ରାହ୍ମଣ ଘୋଡ଼ାଟିକୁ ନିଜ ଘରକୁ ନେଲା ଓ ଗୀତଗୋବିନ୍ଦ ଶିଖିବାକୁ ହେଲେ ଘୋଡ଼ାର ଅଟା, ଦିଅ, ଗହମ ପ୍ରଭୃତି ଦରକାର ବୋଲି କହି ସେ ସବୁ ନିଜ ଘରକୁ ନେଲା । ସେଥିରେ ବ୍ରାହ୍ମଣର କୁଟୁମ୍ବ ସୁଖରେ ଚଳିଲେ । ଏଣେ ଘୋଡ଼ାଟି ବ୍ରାହ୍ମଣ ଘରେ ବନ୍ଦାହୋଇ ଘାସ ବିଡ଼ାଏ ଲେଖାଏଁ ମାସ ଖାଇବାକୁ ପାଉଥାଏ । ଦିନକୁଦିନ ତାର ଦେହ ଶୁଖି ଆସିଲା । ସେ ମଲପରି ହେବାରୁ ବ୍ରାହ୍ମଣୀ ସ୍ୱାମୀକୁ ପଚାରିଲା, “ରଜାଘର କାହିଁକି ଏତେ ସୁଖାଦ୍ୟ ଆମ ଘରକୁ ପଠାଉଛନ୍ତି ? ଆଉ ଏ ରଜାଘର ଘୋଡ଼ାକୁ ଆମ ଘରେ ରଖିଛ କାହିଁକି ?” ତହୁଁ ବ୍ରାହ୍ମଣ କିପରି ରଜାଙ୍କୁ ଠକି ତାହା ପ୍ରକାଶ କଲା । ବ୍ରାହ୍ମଣୀ ସମସ୍ତ କଥା ଶୁଣି ଭୟ କରି କହିଲା, “ଏବେ ଘୋଡ଼ା ମରିଗଲେ ଯେ ରଜା ଆମ ବଞ୍ଚଣାପାଇଁ ମାରବ ।” ବ୍ରାହ୍ମଣ ଉତ୍ତର କଲା, “ହାନ୍, ରାୟ, ଘୋଡ଼ା ।” ବ୍ରାହ୍ମଣୀ ଏଥିରୁ ବୁଝି

ନ ପାରିବାରୁ ବ୍ରାହ୍ମଣ କହିଲ—ହାମ୍ (ମୁଁ) ମରିଗଲେ
 ରଜା କାହାକୁ ଦଣ୍ଡ ଦେବେ ? ରାୟ (ରଜା) ମରିଗଲେ,
 ମୋର ଠକାମି ପାଇଁ କିଏ ମୋତେ ଦଣ୍ଡ ଦେବ ?
 ଶେଷରେ ଘୋଡ଼ (ଘୋଡ଼ା) ମରିଗଲେ ମୁଁ ଯେ ଗୀତ-
 ଗୋବିନ୍ଦ ଶିଖାଇ ନ ଥିଲି କିପରି ପ୍ରମାଣିତ ହେବ ?
 ଅତଏବ ଏ ତିନୋଟିରୁ ଯେ କୌଣସି ଗୋଟିଏ ଘଟିଲେ
 ମଧ୍ୟ ବିପଦର କାରଣ ନାହିଁ ।

ଯେଉଁ ସ୍ଥଳରେ ଏକାଧିକ ସମ୍ଭାବନା ମଧ୍ୟରୁ ଯେ
 କୌଣସି ଗୋଟିଏ ଘଟିଲେ ମଧ୍ୟ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସିଦ୍ଧ
 ହୋଇପାରେ, ସେଠାରେ ଏହି କଥାଟି ବ୍ୟବହୃତ ହୁଏ ।

ଉପସର୍ଗ

ଉପସର୍ଗ

ପ୍ର, ପର, ଅପ, ସମ୍, ଅନୁ, ଅବ, ନରୁ, ଦୁରୁ, ଅନ୍ନ, ବ, ଅଧ, ସୁ, ଉତ୍, ଅତି, ନି, ପ୍ରତି, ପରି, ଅପି, ଉପ, ଆ—ଏହି କୋଡ଼ିଏଟି ଉପସର୍ଗ । କେହି କେହି ନରୁ, ନସ୍, ଦୁସ୍, ଦୁରୁକୁ ପୃଥକ୍‌ଭାବେ ଗ୍ରହଣ କରିଛନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କ ମତରେ ଉପସର୍ଗର ସଂଖ୍ୟା ବାଇଶଟି । ବ୍ୟବହାରରେ ଏମାନଙ୍କର ଆକାରରେ କିଛି ପରିବର୍ତ୍ତନ ହୁଏ ନାହିଁ । ତେଣୁ ଏଗୁଡ଼ିକ ଅବ୍ୟୟ ପଦ । ଏମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ‘ଅତି’ ଓ ‘ପ୍ରତି’ ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ ଗୁଡ଼ିକ କେବଳ ଧାତୁର ପୂର୍ବରେ ଯୁକ୍ତ ହୁଅନ୍ତି ।

ଏହି ଉପସର୍ଗମାନଙ୍କ ବ୍ୟବହାର ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଦୁଇଟି ମତ ଲକ୍ଷିତ ହୁଏ । ଗୋଟିଏ ମତ ଅନୁସାରେ ଧାତୁମାନଙ୍କର ଅନେକ ଅର୍ଥ ଅଛି (ଅନେକାର୍ଥୀୟ ଧାତବଃ) । ଉପସର୍ଗ ଯୋଗରେ ସେମାନଙ୍କର ଲୁକ୍କାୟିତ ଅର୍ଥଗୁଡ଼ିକ ସୁସ୍ପଷ୍ଟ ହୁଏ ।

ଅନ୍ୟ ମତରେ ଉପସର୍ଗମାନେ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଅର୍ଥ ପ୍ରକାଶ କରନ୍ତି । ସେମାନେ ଧାତୁର ଅର୍ଥକୁ ସ୍ଥଳ ବିଶେଷରେ ସାମାନ୍ୟ ଭାବରେ ପରିବର୍ତ୍ତିତ କରନ୍ତି ; କେଉଁଠାରେ ଅର୍ଥକୁ ଅଧିକ ଶକ୍ତିଶାଳୀ କରନ୍ତି ବା କେଉଁଠାରେ ଧାତୁର ଅର୍ଥରେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଘଟାନ୍ତି । ଏ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ କୌମୁଦୀରେ ଲିଖିତ ଅଛି ।

ଉପସର୍ଗେଣ ଧାତୁର୍ଥୋବଳାଦନ୍ୟସ୍ତ ମାୟତେ,

ପ୍ରହାରହାରସହାରବହାରପରିହାରବତ୍ ।

ଉପସର୍ଗର କାର୍ଯ୍ୟ ଯିବିଧ ବୋଲି କେତେକଙ୍କର ମତ ।
ଯଥା:—(୧) ଧାତୁର ଅର୍ଥରେ ବାଧାଦେବା, (୨) ଧାତୁର ଅର୍ଥର ଅନୁସରଣ କରିବା, (୩) ଧାତୁର ଅର୍ଥକୁ ବିଶେଷିତ କରିବା ।

ଧାର୍ଯ୍ୟଂ ବାଧତେ କର୍ଣ୍ଣି ଚ୍ କର୍ଣ୍ଣି ଉମନୁବର୍ତ୍ତତେ
ତମେବ ବିଶିନଷ୍ଟ୍ୟନ୍ୟ ଉପସର୍ଗ ଗତିସ୍ଥିତା ।

ନମ୍ନରେ ଉପସର୍ଗ, ସେମାନଙ୍କର ବିଭିନ୍ନ ଅର୍ଥରେ ବ୍ୟବହାର
ଏବଂ ପ୍ରୟୋଗ ପ୍ରଦର୍ଶିତ ହେଉଅଛି ।

<u>ଉପସର୍ଗର ନାମ</u>	<u>ବିଭିନ୍ନ ଅର୍ଥ</u>	<u>ପ୍ରୟୋଗ</u>
୧ । ପ୍ର	୧ । ଯାସା ୨ । ଉତ୍ତର୍ଷ ୩ । ଆଧ୍ୟକ୍ୟ	୧ । ପ୍ରୟାଣ, ପ୍ରସ୍ଥାନ, ପ୍ରଯାତ ୨ । ପ୍ରକୃଷ୍ଟ, ପ୍ରବର, ପ୍ରବଳ ୩ । ପ୍ରମତ୍ତ, ପ୍ରକର୍ଷ, ପ୍ରସ୍ନିଗ୍ଧ, ପ୍ରଚ୍ଛାୟା, ପ୍ରଗୁଣ, ପ୍ରବାଦ, ପ୍ରଲେଭନ, ପ୍ରଲେପ,
	୪ । ସିନ୍ଧୁର୍ଯ୍ୟ	୪ । ପ୍ରଭୁ, ପ୍ରଧାନ
	୫ । ଉତ୍ସର୍ଗି	୫ । ପ୍ରଭବ
	୬ । ଅଭବ	୬ । ପ୍ରୋଷିତ
	୭ । ନିସୃକ୍ତି	୭ । ପ୍ରସୃକ୍ତ
	୮ । ତୃପ୍ତି	୮ । ପ୍ରତ୍ୟକ୍ତ
	୯ । ବିଶୁଦ୍ଧି	୯ । ପ୍ରସନ୍ନ
୧୦ । ଇଚ୍ଛା	୧୦ । ପ୍ରାର୍ଥନା	
୧୧ । ଗକ୍ତି	୧୧ । ପ୍ରଭବ, ପ୍ରଚଣ୍ଡ, ପ୍ରତାପ, ପ୍ରଶକ୍ତି	
୧୨ । ନିବୃତ୍ତି	୧୨ । ପ୍ରଶମନ, ପ୍ରଶାନ୍ତ	
୧୩ । ପୂଜା	୧୩ । ପ୍ରାଞ୍ଜଳି, ପ୍ରାଞ୍ଜଳ	
୧୪ । ଅଗ୍ର	୧୪ । ପ୍ରବାଳ, ପ୍ରମୁଖ	

<u>ଉପସର୍ଗର ନାମ</u>	<u>ବିଭିନ୍ନ ଅର୍ଥ</u>	<u>ପ୍ରୟୋଗ</u>
୧ । ପ୍ର	୧୫ । ସବତୋଭାବ ୧୫ । ପ୍ରଦାନ, ପ୍ରକ୍ଷେପ, ପ୍ରକାମ ୧୬ । ପ୍ରକାଶ ୧୬ । ପ୍ରକଟ, ପ୍ରଦଟ, ୧୭ । ସାଦୃଶ୍ୟ ୧୭ । ପ୍ରକାର ୧୮ । ମୃଖ୍ୟ ୧୮ । ପ୍ରାଗ୍ରସର, ପ୍ରଧାନ ୧୯ । ଖ୍ୟାତ ୧୯ । ପ୍ରସିଦ୍ଧ, ପ୍ରସିଦ୍ଧି ୨୦ । ଦୂରବର୍ତ୍ତୀ ୨୦ । ପ୍ରପିତାମହ, ପ୍ରପୌତ୍ର	

୨ । ପରା	୧ । ବଧ ୨ । ମର୍ଷଣ ୩ । ଗତି ୪ । ବିକ୍ରମ ୫ । ଆଭିମୁଖ୍ୟ	୧ । ପରାଘାତ, ପରାହତ ୨ । ପରାମୃଷ୍ଟ, ପରାମର୍ଷ ୩ । ପରାଗତ ୪ । ପରାନ୍ତନ, ପରାନ୍ତମ ୫ । ପରାବୃତ୍ତି, ପରାବର୍ତ୍ତନ, ପରାବର୍ତ୍ତ ୬ । ବୈପରୀତ୍ୟ ୬ । ପରାଜୟ, ପରାଜିତ ୭ । ଭୁଗ ୭ । ପରାୟଣ ୮ । ମୁକ୍ତି ୮ । ପରାକୃତ ୯ । ପ୍ରାତିଲେମ୍ୟ ୯ । ପରାଙ୍ଗମୁଖ ୧୦ । ପ୍ରାତିକୂଳ ୧୦ । ପରାସ୍ତ ୧୧ । ଅନ୍ତମ ୧୧ । ପରାକାଷ୍ଠା ୧୨ । ମହିତ ୧୨ । ପରାଗ ୧୩ । ଅନାଦର ୧୩ । ପରାକରଣ ୧୪ । ଉଦ୍ଧୃତ ୧୪ । ପରାବହ
---------	--	---

<u>ଉପସର୍ଗର ନାମ</u>	<u>ବିଭିନ୍ନ ଅର୍ଥ</u>	<u>ପ୍ରୟୋଗ</u>
୧ । ପରା	୧୫ । ଭଙ୍ଗ ବା ବ୍ୟାଘାତ	୧୫ । ପରାମର୍ଶ
	୧୬ । ନିନ୍ଦିତ	୧୬ । ପରାଭବ
	୧୭ । ବିକ୍ଷେପ	୧୭ । ପରାସିଦ୍ଧ
	୧୮ । ପଶ୍ଚାତ୍	୧୮ । ପରାପତ୍ତି
	୧୯ । ଦୂରତା	୧୯ । ପଳାୟନ
୩ । ଅପ	୧ । ଅନାଦର	୧ । ଅପକର୍ମ
	୨ । ବିକୃତ	୨ । ଅପରୂପ, ଅପଭ୍ରଂଶ, ଅପକୃତ
	୩ । ବିପର୍ଯ୍ୟୟ	୩ । ଅପବାଦ, ଅପମାନ, ଅପଯଶଃ, ଅପଜାତି, ଅପରୟ, ଅପକର୍ଷଣ, ଅପରାଗ, ଅପସବ୍ୟ
	୪ । ନିକୃଷ୍ଟ	୪ । ଅପକାର, ଅପଭ୍ରଷା, ଅପଘାତ, ଅପସଦ, ଅପମୃତ୍ତ୍ୱ, ଅପବ୍ୟୟ, ଅପବନ (ଉପବନ)
	୫ । ବର୍ଜନ	୫ । ଅପଛାୟା, ଅପକଳ୍ପଣ, ଅପତର୍ପଣ (ଲଂଘନ), ଅପସପା, ଅପଶୋକ, ଅପାୟ

<u>ଉପସର୍ଗର ନାମ</u>	<u>ବିଭିନ୍ନ ଅର୍ଥ</u>	<u>ପ୍ରୟୋଗ</u>
୩ । ଅପ	୭ । ଦୂରତ୍ୱ ୭ । ଦୂରକରଣ	୭ । ଅପଗତ, ଅପହୀନ ୭ । ଅପନୟନ, ଅପନୋଦନ
	୮ । ବାରଣ	୮ । ଅପସାରଣ
	୯ । ମିଥ୍ୟା	୯ । ଅପକଳକ
୧୦ । ବିଯୋଗ		୧୦ । ଅପଯାନ
୧୧ । ଭ୍ରାଣ		୧୧ । ଅପସ୍ଥାର
୧୨ । ଅଧଃ ପ୍ରଦେଶ		୧୨ । ଅପାନ
୧୩ । ନିର୍ଦ୍ଦେଶ		୧୩ । ଅପଦେଶ
୧୪ । ଦର୍ଶ		୧୪ । ଅପଦ୍ୱାସ

୪ । ସମ୍	୧ । ସଂଯୋଗ	୧ । ସଂଯୁକ୍ତ, ସଂଯୁକ୍ତ
	୨ । ଶ୍ରେୟ	୨ । ସଂପ୍ରବାଦ
	୩ । ପ୍ରଭବ	୩ । ସମ୍ଭବ
	୪ । ସତ୍ୟ	୪ । ସମ୍ମତ
	୫ । ସଂକ୍ଷେପ	୫ । ସଂକ୍ଷିପ୍ତ
	୬ । ନିଶ୍ଚୟ	୬ । ସମୀକ୍ଷା
	୭ । ଆଭିମୁଖ୍ୟ	୭ । ସମ୍ମୁଖ
	୮ । ସହିତ	୮ । ସଂପର୍କ
	୯ । ସମ୍ୟକ୍	୯ । ସମ୍ପାଦନ
୧୦ । ବିଭୁଷଣ		୧୦ । ସଂସ୍କୃତ
୧୧ । ସିଦ୍ଧି		୧୧ । ସଂସିଦ୍ଧି

<u>ଉପସର୍ଗର ନାମ</u>	<u>ବିଭିନ୍ନ ଅର୍ଥ</u>	<u>ପ୍ରୟୋଗ</u>
୪ । ସମ୍	୧୨ । ହୋଧ ୧୩ । ସ୍ୱୀକାର ୧୪ । ସଂହତ	୧୨ । ସଂହୋଧ ୧୩ । ସଂଗ୍ରହଣ ୧୪ । ସଂଘାତ
୫ । ଅନୁ	୧ । ପଶ୍ଚାତ୍ ୨ । ସାଦୃଶ୍ୟ ୩ । ଅଧଃ ୪ । ନିକୃଷ୍ଟ ୫ । ସହିତ ୬ । ପରସ୍ପର ୭ । ସାମୀପ୍ୟ ୮ । ଶତ୍ତ୍ୱ ୯ । ହମ ୧୦ । ଯୋଗ୍ୟତା ୧୧ । ସ୍ୱାଧ୍ୟାୟ	୧ । ଅନୁଜ, ଅନୁଗ, ଅନୁଗତ, ଅନୁରଥ ୨ । ଅନୁକରଣ; ଅନୁକାଶ ୩ । ଅନୁକଷଣ ୪ । ଅନୁକଳ୍ପ ୫ । ଅନୁପାନ, ଅନୁକଂପା, ଅନୁକୋଶ ୬ । ଅନୁକଥନ ୭ । ଅନୁଗଞ୍ଜ, ଅନୁଶୋଣ ୮ । ଅନୁଷ୍ଠାନ, ଅନୁଦାନ ୯ । ଅନୁହସ ୧୦ । ଅନୁକୂଳ, ଅନୁରୂପ ୧୧ । ଅନୁବାକ୍ୟ
୬ । ଅବ	୧ । ନିଶ୍ଚୟ ୨ । ଅନାଦର	୧ । ଅବଧାରଣ, ଅବଧାନ ୨ । ଅବଗଣିତ, ଅବଜ୍ଞା, ଅବଗୀତ, ଅବମାନ, ଅବହେଳା

<u>ଉପସର୍ଗର ନାମ</u>	<u>ବିଭିନ୍ନ ଅର୍ଥ</u>	<u>ପ୍ରୟୋଗ</u>
୭ । ଅବ	୩ । ଆଶ୍ରୟ	୩ । ଅବଲମ୍ବନ, ଅବସ୍ଥାନ
	୪ । ବିଜ୍ଞାନ	୪ । ଅବଗତ, ଅବବୋଧ
	୫ । ବ୍ୟାପ୍ତି	୫ । ଅବଶ୍ୟର୍ଥ, ଅବଗୁଣ୍ଠନ, ଅବକର, ଅବକଳ୍ପନ, ଅବରୋଧ
	୬ । ଶୁଦ୍ଧି	୬ । ଅବଦାନ
	୭ । ପରିଭ୍ରବ	୭ । ଅବଲେପ, ଅବହୋଶ, ଅବହାସ
	୮ । ଅଳ୍ପ	୮ । ଅବଶିଷ୍ଟ
	୯ । ବିୟୋଗ	୯ । ଅବଚ୍ଛେଦ, ଅବସାନ, ଅବମୂଳ
୧୦ । ରକ୍ଷଣ	୧୦ । ଅବେକ୍ଷଣ	
୧୧ । ନିମ୍ନତା	୧୧ । ଅବରୋହଣ, ଅବକର୍ଷଣ, ଅବହମ, ଅବତରଣ, ଅବଚୀଟ (ଯାହାର ନାକ ଚେପ୍ଟା)	
୧୨ । ଅସମ୍ଭାବ	୧୨ । ଅବବାଦ	
୭ । ନିର୍	୧ । ଅବଧାରଣ	୧ । ନିଷ୍ପତ୍ତି, ନିର୍ଧାରଣ, ନିର୍ଦ୍ଦାୟିତ୍ୱ, ନିର୍ଦ୍ଦରଣ (ଶବ୍ଦାହ), ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ, ନିର୍ଯ୍ୟୋଜିତ, ନିରୁକ୍ତ,

<u>ଉପସର୍ଗର ନାମ</u>	<u>ବିଭିନ୍ନ ଅର୍ଥ</u>	<u>ପ୍ରୟୋଗ</u>
୭ । ନରୁ		ନର୍ଜିତ, ନର୍ଣ୍ଣୟ, ନର୍ଗୃତ, ନର୍ବିତ (ଅଳକ୍ଷ୍ମୀ), ନର୍ମୋକ
୨ । ନଷେଧ	୨ । ନରସନ, ନରାଣ	
୩ । ନକୃଷ୍ଣତ	୩ । ନରୟ, ନବାଦ (ନିନ୍ଦା)	
୪ । ଅଭାବ	୪ । ନବିତ, ନରଂଶ, ନରଞ୍ଜଣ, ନର୍ଦ୍ଦୋଷ, ନାରକ, ନରକର, ନରୁପମ, ନିର୍ଦୟ, ନରଗ୍ନି, ନରଞ୍ଜନ, ନରକାର, ନିଷ୍ଠାପ, ନରଗଳ, ନର୍ମୈଦ	
୫ । ଅତ୍ୟନ୍ତାଭାବ	୫ । ନର୍ଜନ, ନର୍ଧନ, ନର୍ମଳ, ନିଃଶଲ୍ଲ, ନିବାତ, ନିଷ୍ଠାସନ, ନିବିକାର	
୬ । ଅତ୍ୟନ୍ତ	୬ । ନର୍ଭର୍ତ୍ତନ, ନିର୍ମୁକ୍ତ, ନିବେଷ୍ଟନ	
୭ । ଅତ୍ୟନ୍ତମ	୭ । ନର୍ଗମନ, ନିଷ୍ଠାନୁ, ନର୍ଜର	
୮ । ବହୁସ୍ଵରଣ	୮ । ନରସ୍ତ	
୯ । ବହୁଭାବ	୯ । ନରବହାଳକା (ପାତେରୀ)	
୧୦ । ପାପ	୧୦ । ନର୍ମୟ୍ୟାଦ	
୧୧ । ସଂପାଦନ	୧୧ । ନବାହ, ନର୍ମାଣ	

ଉପସର୍ଗର ନାମବିଭିନ୍ନ ଅର୍ଥପ୍ରୟୋଗ

୮ । ଦୁର୍

୮ । ପ୍ରଚଣ୍ଡ

୮ । ଦୁରନ୍ତ

୯ । ନିବୋଧ

୯ । ଦୁର୍ବିଦଗ୍ଧ

୧୦ । ଦୈନ୍ୟ

୧୦ । ଦୁର୍ବିଧ

୧୧ । ଅଧିକ

୧୧ । ଦୁର୍ମୁଖ

୯ । ଅଭି

୧ । ପୂଜା

୧ । ଅଭିବାଦନ

୨ । ଆଭିମୁଖ୍ୟ

୨ । ଅଭିମୁଖ, ଅଭିଯାତ,
ଅଭିସାର, ଅଭିଚର,
(ଭୃତ୍ୟ) ଅଭିରୁର,
ଅଭିଗମନ

୩ । ଗର୍ଭା

୩ । ଅଭିରତ, ଅଭ୍ୟାସ

୪ । ଚିହ୍ନ

୪ । ଅଭିଜ୍ଞାନ

୫ । ଇଚ୍ଛା

୫ । ଅଭିଳାଷ, ଅଭ୍ୟାସ

୬ । ନୃତ୍ୟ

୬ । ଅଭିନୟ

୭ । ସାରୂପ୍ୟ

୭ । ଅଭିରୂପ

୮ । ସାଦୃଶ୍ୟ

୮ । ଅଭିଜାତ

୯ । ସମ୍ୟକ୍

୯ । ଅଭିଜ୍ଞ

୧୦ । କଥନ

୧୦ । ଅଭିଧାନ

୧୧ । ଭରସାର

୧୧ । ଅଭିଭବ

୧୦ । ବି

୧ । ବିଶେଷଭାବ

୧ । ବିବସି, ବିବଧ, ବିକର୍ତ୍ତନ

୨ । ବିପ୍ରେକ୍ଷା ବା
ବିକ୍ଳେଦ୨ । ବିପୁକ୍ତ, ବିକର୍ତ୍ତ, ବିହସ୍ତ,
ବିତୃଷ୍ଣ

ଉପସର୍ଗର ନାମବିଭିନ୍ନ ଅର୍ଥପ୍ରୟୋଗ

୧୦ । ବି	୩ । ଅଭିଶପ୍ତ	୩ । ବିଶେଷ, ବିକଟ, ବିକର୍ମିତ
	୪ । ଦୁଃଖ	୪ । ବିଷଣୁ, ବିଷୁବ୍ଧ
	୫ । ଦୂର	୫ । ବିକୃଷ୍ଟ
	୬ । ସମ୍ୟକ୍	୬ । ବିଶୁଦ୍ଧ, ବିଜ୍ଞାନ
	୭ । କଳତ	୭ । ବିଭକ୍ତ
	୮ । ଐଶ୍ବର୍ଯ୍ୟ	୮ । ବିଭୁ
	୯ । ମୋହ	୯ । ବିମନା, ବିମନସ୍ତ
୧୦ । ପୈଶୁନ୍ୟ		୧୦ । ବିଶୀର୍ଣ୍ଣ
୧୧ । ଉକ୍ଳଷ୍ଟ		୧୧ । ବିସୃଜ୍ତ
୧୨ । କୁସ୍ତ୍ରା		୧୨ । ବିରୂପ
୧୩ । ଶିଷତ୍		୧୩ । ବିଲୁବ୍ଧ
୧୪ । ଅନାଦି-		୧୪ । ବିମୁଖ
	ମୁଖ୍ୟ	
୧୫ । ଶୌର୍ଯ୍ୟ	୧୫ । ବିହମ	
୧୬ । ବିପତ୍ତିତ	୧୬ । ବିଦଟନ, ବିକଟଅନ,	
	ବିହୟ, ବିକର୍ଷଣ, ବିଲୋମ,	
	ବିଜାତ	
୧୭ । ବିରୁଦ୍ଧ	୧୭ । ବିପକ୍ଷ, ବିବାଦ	
୧୮ । ଅଭାବ	୧୮ । ବିଷମ, ବିକଟ, ବିଜନ	
୧୯ । ନିଷ୍ପିତ	୧୯ । ବିଦ୍ବେଷ	
୨୦ । ନିବିଡ଼	୨୦ । ବିକର୍ମି	

<u>ଉପସର୍ଗର ନାମ</u>	<u>ବିଭିନ୍ନ ଅର୍ଥ</u>	<u>ପ୍ରୟୋଗ</u>
୧୧ । ଅଧୁ	୧ । ଉପରିଭାଗ ୨ । ଶ୍ରେୟସ୍ୟ ୩ । ପଠନ ୪ । ଆଧିକ୍ୟ	୧ । ଅଧିକ୍ୟକା ୨ । ଅଧୀଶ୍ୱର, ଅଧିପ, ଅଧିଭୂ ୩ । ଅଧୀତ, ଅଧ୍ୟୟନ, ଅଧ୍ୟାପକ ୪ । ଅଧିମାସ, ଅଧିକ, ଅଧିକାଞ୍ଚ, ଅଧିଷ୍ଠେଜନ, ଅଧିଦନ୍ତ, ଅଧିଗୁଣ, ଅଧିଶ୍ଵୀ, ଅଧିଯୋଗ
୫ । ଅତିକ୍ରମ	୫ । ଅଧିକେଦନ	
୬ । ଅଧିକାର	୬ । ଅଧିକାରୀ, ଅଧିକୃତ, ଅଧିଜ୍ୟ, ଅଧିଦେବ, ଅଧିକରଣ, ଅଧିବେଦ	
୭ । ପ୍ରାପ୍ତି	୭ । ଅଧିଗମ	
୮ । ପ୍ରାଧାନ୍ୟ	୮ । ଅଧିରାଜା, ଅଧିଦେବତା	
୯ । ବଶୀକରଣ	୯ । ଅଧୀନ	
୧୦ । ଭରସାର	୧୦ । ଅଧିକ୍ଷେପ	
୧୧ । ସମ୍ଭବ	୧୧ । ଅଧ୍ୟାୟ, ଅଧ୍ୟୟନ	
୧୨ । ଆକ୍ରମଣ	୧୨ । ଅଧିକ୍ରମ	
୧୩ । ଆଶ୍ରେତ୍ୱଣ	୧୩ । ଅଧିଶ୍ରେୟଶୀ, ଅଧିରଥ; ଅଧିଶ୍ରେୟଶ,	
୧୪ । ଆଶ୍ରୟ	୧୪ । ଅଧିକରଣ	
୧୫ । ଅବସ୍ଥାନ	୧୫ । ଅଧିଷ୍ଠାନ	

ଉପସର୍ଗର ନାମ	ବିଭିନ୍ନ ଅର୍ଥ	ପ୍ରୟୋଗ
୧୨ । ସୁ	୧ । ଉଚ୍ଛନ୍ନ ୨ । ଉତ୍ତମ ୩ । ପ୍ରଶଂସା ୪ । ସୁନ୍ଦର ୫ । ପୂଜା ୬ । ଅତ୍ୟନ୍ତ ୭ । ସହଜ ୮ । ଅନାୟାସ ୯ । ପୁଣ୍ୟ ୧୦ । ମନୋରମ ୧୧ । କୃତ୍ତ	୧ । ସୁଗତି, ସୁପନ୍ନା ୨ । ସୁଚରଣ, ସୁକର୍ମ, ୩ । ସୁରୂପ ୪ । ସୁଦର୍ଶନ, ସୁକେଶୀ, ସୁକନ୍ୟା, ସୁକାନ୍ତି । ୫ । ସୁଗ୍ରାହଣ ୬ । ସୁଶିଷ୍ଟ, ସୁଦୀର୍ଘ, ସୁକୁମାର, ସୁତପ୍ତ, ସୁକୋମଳ ୭ । ସୁପ୍ରସବ ୮ । ସୁସାଧ୍ୟ, ସୁକର, ସୁଗମ, ସୁଲଭ ୯ । ସୁକୃତ ୧୦ । ସୁଗନ୍ଧ ୧୧ । ସୁଦୁଷ୍ଟର
୧୩ । ଉତ୍	୧ । ଉଦ୍ଧୃତ	୧ । ଉତ୍ଥାନ, ଉତ୍ତ୍ରିପ୍ତ, ଉତ୍କାର, ଉନ୍ନୟନ, ଉଦ୍ଭବ, ଉନ୍ମୁଖ, ଉତ୍ତରାୟ, ଉତ୍ତନ, ଉତ୍ପତନ, ଉଦ୍ରେକ, ଉଦୟ, ଉତ୍ତୀର୍ଣ୍ଣ, ଉତ୍ପଳ, ଉତ୍ତେଷପଣ,

ଉପସର୍ଗର ନାମବିଭିନ୍ନ ଅର୍ଥପ୍ରୟୋଗ

୧୩ । ଉଦ୍

୧ । ଉଦ୍‌ଘା

ଉଦ୍‌ବାହୁ, ଉଦ୍‌ବନ୍ଧନ,
ଉଦ୍‌ଗୋଳନ, ଉଦ୍‌ବାହ

୨ । ପ୍ରାବଲ୍

୨ । ଉଦ୍‌ଗତ, ଉଦ୍‌ମତ୍ତ,
ଉଦ୍‌ଭ୍ରାନ୍ତ, ଉଦ୍‌ବେଳ

୩ । ଅବିଶ୍ୱସ୍ତ

୩ । ଉଦ୍‌ଘଟ, ଉଦ୍‌ଘାତ, ଉଦ୍‌ମ,
ଉଦ୍‌ଘୁଳି, ଉଦ୍‌ଘାସ,
ଉଦ୍‌ମେଷ, ଉଦ୍‌ଘୁଙ୍ଗ,
ଉଦ୍‌ଘେଜକ, ଉଦ୍‌ଘାସ,
ଉଦ୍‌ଘୃତ, ଉଦ୍‌ମାଳନ

୪ । ଜାତ

୪ । ଉଦ୍‌ପତ୍ତି, ଉଦ୍‌ଭୂତ

୫ । ବୈପରୀକ୍ୟ

୫ । ଉଦ୍‌ପଥ, ଉଦ୍‌ଘମ,
ଉଦ୍‌ସର୍ଗ, ଉଦ୍‌ମାର୍ଗ,
ଉଦ୍‌ଘ୍ୟତ

୬ । ଶକ୍ତି

୬ । ଉଦ୍‌ଘାତ

୭ । ହର୍ଷ

୭ । ଉଦ୍‌ସବ, ଉଦ୍‌ସୁକ

୮ । ପ୍ରାଧାନ୍ୟ

୮ । ଉଦ୍‌ଘଷ୍ଟ

୯ । ଉଦ୍‌ଥାନ

୯ । ଉଦ୍‌ଘୂନ

୧୦ । ଅସ୍ତବ

୧୦ । ଉଦ୍‌ଘୁ

୧୧ । ଚଞ୍ଚଳ

୧୧ । ଉଦ୍‌ମନାଃ, ଉଦ୍‌ବିଗ୍ନ

୧୨ । ମୁକ୍ତି

୧୨ । ଉଦ୍‌ମୁକ୍ତ, ଉଦ୍‌ମୋଚନ

୧୩ । ପ୍ରକାଶ

୧୩ । ଉଦ୍‌ଘରତ, ଉଦ୍‌ଘାରିତ

<u>ଉପସର୍ଗର ନାମ</u>	<u>ବିଭିନ୍ନ ଅର୍ଥ</u>	<u>ପ୍ରୟୋଗ</u>
୧୪ । ଅତି	୧ । ଆଧିକ୍ୟ	୧ । ଅତିଜ୍ଞାନ, ଅତିରକ୍ତ, ଅତିଗନ୍ଧ, ଅତିବଳ, ଅତିଅର୍ଥ, ଅତିରେକ, ଅତିଜବ, ଅତିପରିଚୟ, ଅତିଗୁରୁ, ଅତିସର
	୨ । ଅଧିକ୍ୟୁକ୍ତ ବା ଆତିଶଯ୍ୟ	୨ । ଅତିହର, ଅତିକର୍ଷଣ, ଅତିଦୂର, ଅତିକୃଷ୍ଣ, ଅତିଦୀର୍ଘ, ଅତିଦାନ, ଅତିପାଶ, ଅତିନୟନ, ଅତିତପ୍ତ, ଅତିଦଗ୍ଧ, ଅତିତୃଷ୍ଣା, ଅତିସ୍ନେହନ, ଅତିମାନ, ଅତିମାତ୍ରା, ଅତିହସ୍ୟ, ଅତିସ୍ମୟ, ଅତିକ୍ରୋଧ, ଅତିବ୍ୟାପ୍ତି, ଅତିକୃଷ୍ଣ
	୩ । ବିକ୍ରମ	୩ । ଅତିରଥ
	୪ । ଅବୃଦ୍ଧି	୪ । ଅତିଗହନ
	୫ । ଲଂଘନ	୫ । ଅତିଗୁରୁ, ଅତିକ୍ରମ, ଅତିବେଳ, ଅତିଦୈବ, ଅତିହସ୍ୟ, ଅତିକଥା, ଅତିରୁଚି, ଅତିମାନୁଷ
	୬ । ବୃଦ୍ଧି	୬ । ଅତିମେଦ

ଉପସର୍ଗର ନାମ	ବିଭିନ୍ନ ଅର୍ଥ	ପ୍ରୟୋଗ
୧୪ । ଅତି	୭ । ଦାନ ୮ । କର୍ମଣ ୯ । ପ୍ରକର୍ଷ	୭ । ଅତିସର୍ଗ, ଅତିସର୍ଜନ ୮ । ଅତିବାଦ ୯ । ଅତିପଛା, ଅତିକାୟ, ଅତିସବ୍
	୧୦ । ପ୍ରଶଂସା	୧୦ । ଅତିଶୋଭନ, ଅତିଶାୟନ
	୧୧ । ଅସମ୍ଭବ	୧୧ । ଅତିକୃତ୍ତି, ଅତିକୃଷ୍ଣ
୧୫ । ନି	୧ । ସମୂହ ୨ । ଅତ୍ୟଧିକ ବା ଆତିଶୟ୍ୟ	୧ । ନିକର, ନିକାୟ, ନିତୟ ୨ । ନିପୀଡ଼ନ, ନିଶବ୍ଦ, ନିଦାଘ, ନିକାମ, ନିଦଞ୍ଚି, ନିଧୁବନ, ନିକଷା, ନିଦିଧ୍ୟାସନ
	୩ । ଅଧୋଭବ	୩ । ନିପତିତ, ନିଷାଦ, ନିପାତ, ନିମ୍ନ, ନିମଗ୍ନ,
	୪ । ଅଭବ	୪ । ନିଧନ
	୫ । ହାନ	୫ । ନିକୃଷ୍ଣ
	୬ । ସାମୀପ୍ୟ	୬ । ନିକଟ
	୭ । ଆଶ୍ରୟ	୭ । ନିଳୟ, ନିକେତନ
	୮ । ଶ୍ରବଣ	୮ । ନିଶାମନ
	୯ । ବାସସ୍ଥାନ	୯ । ନିବାସ
	୧୦ । ଅନ୍ତର୍ଭାବ	୧୦ । ନିପୀତ
	୧୧ । ପରାଭବ	୧୧ । ନିକୃତ
	୧୨ । ବନ୍ଧନ	୧୨ । ନିଗଡ଼, ନିୟମନ, ନିବନ୍ଧନ, ନିବନ୍ଧ

<u>ଉପସର୍ଗର ନାମ</u>	<u>ବିଭିନ୍ନ ଅର୍ଥ</u>	<u>ପ୍ରୟୋଗ</u>
୧୫ । ନ	୧୩ । ଉପରମ ୧୪ । କୌଶଳ ୧୫ । ଆଦେଶ ୧୬ । ନିଷେଧ ୧୭ । ଉତ୍ସର୍ଗ ୧୮ । ସ୍ଥାୟିତ୍ବ ୧୯ । ହେତୁ ୨୦ । ନିଶ୍ଚୟ ୨୧ । ଦାନ	୧୩ । ନବୃତ୍ତି ୧୪ । ନିପୁଣ ୧୫ । ନିଦେଶ ୧୬ । ନିଷିଦ୍ଧ, ନିଶିଳ, ନିବାରଣ ୧୭ । ନିଗ୍ରହ ୧୮ । ନିବେଶ ୧୯ । ନିଦାନ, ନିମିତ୍ତ ୨୦ । ନିଗମ, ନିତୟ, ନିଜ, ନିଯୋଗ, ନିୟୁକ୍ତ ୨୧ । ନିବାପ
୧୬ । ପ୍ରତି	୧ । ପୁନଃକାର ୨ । ବିନିମୟ ୩ । ସାଦୃଶ୍ୟ ୪ । ହିଂସା ୫ । ସାମୀପ୍ୟ ୬ । ସମତା	୧ । ପ୍ରତିସର୍ଗ, ପ୍ରତିବାପ ୨ । ପ୍ରତିଦାନ, ପ୍ରତିହିଂସା, ପ୍ରତିଧ୍ବନି, ପ୍ରତିଗ୍ରହ, ପ୍ରତିଋତ୍ବ, ପ୍ରତିପକାର, ପ୍ରତିପକାର ୩ । ପ୍ରତିମା, ପ୍ରତିମୂର୍ତ୍ତି, ପ୍ରତିକୃତି, ପ୍ରତିବିମ୍ବ ୪ । ପ୍ରତିହତ ୫ । ପ୍ରତିବାସୀ, ପ୍ରତିବେଶୀ, ପ୍ରତିକଣ୍ଠ ୬ । ପ୍ରତିବଳ, ପ୍ରତିଯୋଗିତା, ପ୍ରତିଶବ୍ଦ

ଉପସର୍ଗର ନାମ	ବିଭିନ୍ନ ଅର୍ଥ	ପ୍ରୟୋଗ
୧୬ । ପ୍ରତି	୭ । ବୈପରୀତ୍ୟ	୭ । ପ୍ରତିଫି ପ୍ତା, ପ୍ରତିବାଦ, ପ୍ରତିବୁଦ୍ଧି, ପ୍ରତିଘାତ, ପ୍ରତିବାଦ
	୮ । ଆତ୍ମମୁଖ୍ୟ	୮ । ପ୍ରତିମୁଖ, ପ୍ରତିଗମନ
	୯ । ବ୍ୟାପ୍ତି	୯ । ପ୍ରତିକାର୍ଯ୍ୟ
୧୦ । ବିପକ୍ଷ	୧୦ । ପ୍ରତିଦକ୍ଷୀ, ପ୍ରତିପକ୍ଷ	
୧୧ । ନିନ୍ଦା	୧୧ । ପ୍ରତିକ୍ଷେପ	
୧୨ । ବିରୋଧ	୧୨ । ପ୍ରତିଫଳ, ପ୍ରତିକୂଳ, ପ୍ରତିପ	
୧୩ । ପଶ୍ଚାତ୍	୧୩ । ପ୍ରତିପତ୍ତି, ପ୍ରତିସର୍ବ	
୧୪ । ପ୍ରତିନିଧି	୧୪ । ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ, ପ୍ରତିପୁରୁଷ	
୧୫ । ନିବୃତ୍ତି	୧୫ । ପ୍ରତିନାଶ	
୧୬ । ପାପ୍ତି	୧୬ । ପ୍ରତିପନ୍ନ	
୧୭ । ବ୍ୟାଧି	୧୭ । ପ୍ରତିଧ୍ୟାମୟ	
୧୮ । ପ୍ରଥମ	୧୮ । ପ୍ରତିପତ୍ତି	
୧୯ । ନିଶ୍ଚୟ	୧୯ । ପ୍ରତିଜ୍ଞା	
୨୦ । କ୍ଷୁଦ୍ର	୨୦ । ପ୍ରତିକୂପ, ପ୍ରତିଗ୍ରହ	
୧୭ । ପରି	୧ । ସର୍ବତୋ- ଭାବ	୧ । ପରିମୂଳ, ପରିଶୁଦ୍ଧ, ପରିଦର୍ଶନ, ପରିତ୍ୟାଗ, ପରିଣତ, ପରିପକ୍ୱ
	୨ । ଆତିଶୟ୍ୟ	୨ । ପରିଭ୍ରଷ୍ଟ, ପରିତପ୍ତ, ପରିମ୍ଳାନ, ପରିଶ୍ରମ, ପରିକ୍ଷୀଣ, ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ

<u>ଉପସର୍ଗର ନାମ</u>	<u>ବିଭିନ୍ନ ଅର୍ଥ</u>	<u>ପ୍ରୟୋଗ</u>
୧୭ । ପରି	୩ । ଭାଗ ୪ । ବୀପ୍ସା ୫ । ବର୍ଜନ ୬ । ଆଲିଙ୍ଗନ ୭ । ପୂଜା ୮ । ଭୂଷଣ ୯ । ଗୋଳ ୧୦ । ବ୍ୟାପ୍ତି ୧୧ । ବ୍ୟାଧି ୧୨ । ଶେଷ ୧୩ । ଦୋଷ- କଥନ ୧୪ । ଚତୁର୍ଦ୍ଦିଗ ୧୫ । ବିନିମୟ ୧୬ । ପଶ୍ଚାତ୍ ୧୭ । ସ୍ମୃତି	୩ । ପରିଚ୍ଛେଦ ୪ । ପରିବେଷଣ, ପରି- ସେବନ, ୫ । ପରିବେଷ୍ଟ, ପରିହାର ୬ । ପରିରମ୍ଭ, ପରିସ୍ପୃଙ୍ଗ ୭ । ପରିଚର୍ଯ୍ୟା ୮ । ପରିକର୍ମ, ପରିକର ୯ । ପରିଦେବନ ୧୦ । ପରିସର, ପରିପ୍ଳୁତ, ପରିଗତ ୧୧ । ପରିବେଦନା ୧୨ । ପରିପାକ ୧୩ । ପରିପନ୍ଥୀ, ପରିବାଦ, ପରିଭ୍ରାଷଣ, ପରିଭବ ୧୪ । ପରିକାଞ୍ଚିତ, ପରିକ୍ଷମା, ପରିବ୍ୟାପ୍ତ, ପରିଦୃଶ୍ୟ- ମାନ, ପରିଚୂତ, ପରିକ୍ଷିତ, ପରିଶା, ପରିଧି . ୧୫ । ପରିଦାନ, ପରିଚୂଡ଼ି ୧୬ । ପରିଚର ୧୭ । ପରିକଥା, ପରିଭାଗ,

<u>ଉପସର୍ଗେ ନାମ</u>	<u>ବିଭିନ୍ନ ଅର୍ଥ</u>	<u>ପ୍ରୟୋଗ</u>
୧୭ । ପରି	୧୮ । ଫଳ	୧୮ । ପର୍ଯ୍ୟାୟ, ପରିପାଟୀ,
	୧୯ । ସମ୍ୟକ୍	୧୯ । ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ, ପରିମାଣ, ପରିଶୋଧ
	୨୦ । ପିନ୍ଧିବା	୨୦ । ପରିଧାନ
	୨୧ । ନିଶ୍ଚୟ	୨୧ । ପରିକ୍ଷିତ
	୨୨ । ବେଶ୍ମନ	୨୨ । ପରିଚ୍ଛନ୍ନ
୧୮ । ଅପି	୧ । ସମ୍ୟକ୍ ବା ସବତୋରାବ	୧ । ଅପିଧାନ, ପିଧାନ, ପିନଇ, ଅପିନଇ
	୨ । ସମୀପ	୨ । ଅପିକର୍ଣ୍ଣ
୧୯ । ଉପ	୧ । ନୈକଟ୍ୟ	୧ । ଉପକଣ୍ଠ, ଉପକୂଳ, ଉପଦେବତା, ଉପ- ହାର, ଉପତ୍ତୋକନ, ଉପପଦ, ଉପନୟନ, ଉପତ୍ୟକା, ଉପପୁର
	୨ । ଆଧିକ୍ୟ	୨ । ଉପତାପ, ଉପଦଂଶ, ଉପଦାତ
	୩ । ରହସ୍ୟ	୩ । ଉପାଂଶୁ
	୪ । ଅପ୍ରଧାନ	୪ । ଉପକଥା, ଉପଗ୍ରହ, ଉପଧର୍ମ
	୫ । ଅଧସ୍ତନ	୫ । ଉପଶିଷ୍ୟ, ଉପାର୍ଶ୍ବର୍ଯ୍ୟ, ଉପଗୃହ

<u>ଉପସର୍ଗର ନାମ</u>	<u>ବିଭିନ୍ନ ଅର୍ଥ</u>	<u>ପ୍ରୟୋଗ</u>
୧୯ । ଉପ	୭ । ସାଦୃଶ୍ୟ	୭ । ଉପପତ୍ତି, ଉପପାପ, ଉପସୁରାଣ, ଉପ- ନାୟକ, ଉପବେଦ, ଉପମାତା, ଉପଭୂଷଣ
	୭ । ଆରମ୍ଭ	୭ । ଉପଜ୍ଞା, ଉପହମ
	୮ । ଉପସ୍ଥିତ	୮ । ଉପସନ୍ନ, ଉପନତ
	୯ । ସାହାଯ୍ୟ	୯ । ଉପକରଣ
୧୦ । ନିନ୍ଦା	୧୦ । ଉପାଲମ୍ବ,	ଉପବାଦ, ଉପହେଶ,
୧୧ । ଦୃଢ଼ତା	୧୧ । ଉପରୂପ	
୧୨ । ଅତିରିକ୍ତ	୧୨ । ଉପତକ୍ଷୁ	
୧୩ । ଦୃଶା	୧୩ । ଉପେକ୍ଷା, ଉପହାସ	
୧୪ । ପୂଜା	୧୪ । ଉପରୂର, ଉପାସନା	
୧୫ । ସାମର୍ଥ୍ୟ	୧୫ । ଉପକାର	
୧୬ । ବ୍ୟାପ୍ତି	୧୬ । ଉପକାର୍ଯ୍ୟ	
୧୭ । ଅନଶନ	୧୭ । ଉପବାସ	
୧୮ । ପ୍ରାପ୍ତି	୧୮ । ଉପପନ୍ନ	
୧୯ । ମରଣ	୧୯ । ଉପରତ	
୨୦ । ଅଧ୍ୟୟନ	୨୦ । ଉପାଧ୍ୟାୟ	
୨୧ । ମନ୍ତ୍ରକଥନ	୨୧ । ଉପଦେଶ	
୨୨ । ପଶ୍ଚାତ୍	୨୨ । ଉପେନ୍ଦ୍ର	
୨୩ । ସ୍ତବ୍ଧ	୨୩ । ଉପଶାନ୍ତ, ଉପସାଗର, ଉପଦୀପ	

<u>ଉପସର୍ଗର ନାମ</u>	<u>ବିଭିନ୍ନ ଅର୍ଥ</u>	<u>ପ୍ରୟୋଗ</u>
୧୯ । ଉପ	୨୪ । ବର୍ଣ୍ଣନା ୨୫ । ଦୋଷକଥନ	୨୪ । ଉପାଖ୍ୟାନ ୨୫ । ଉପଦାତ
	୨୬ । ଭୂଷଣ ୨୭ । ପର୍ଯ୍ୟୟ ୨୮ । କୃତ୍ରିମ	୨୬ । ଉପହର, ଉପାଙ୍ଗ ୨୭ । ଉପଶାୟ ୨୮ । ଉପବିଷ
୨୦ । ଆ	୧ । ପ୍ରାପ୍ତି ୨ । ଇଚ୍ଛା ୩ । ଭୟ ୪ । ଶ୍ଳେଷ ୫ । ଅଭିବ୍ୟସ୍ତ ୬ । ଉଦ୍‌ଯୋଗ ୭ । ଆହ୍ୱୟ ୮ । ସାମୀପ୍ୟ ୯ । ବୈପରୀତ୍ୟ ୧୦ । ସୀମା ୧୧ । ଶ୍ୱଷତ୍ ୧୨ । ସମ୍ୟକ୍ ୧୩ । ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ୧୪ । ଅନ୍ତର୍ଭାବ	୧ । ଆସାଦିତ ୨ । ଆକାଂକ୍ଷା ୩ । ଆକମ୍ପିତ ୪ । ଆଲିଙ୍ଗନ ୫ । ଆବାଳବୃଦ୍ଧବନ୍ଧିତା, ଆଜନ୍ମ ୬ । ଆରମ୍ଭ ୭ । ଆଲମ୍ବନ ୮ । ଆସନ୍ନ ୯ । ଆଦାନ, ଆଗମନ, ଆନୟନ ୧୦ । ଆସମ୍ଭବ, ଆମରଣ ୧୧ । ଆକୃଷ୍ଟ, ଆହ୍ୱାନ, ଆରକ୍ଷ, ଆନତ ୧୨ । ଆକୃଷ୍ଟ, ଆଦାନ, ଆକର୍ଷଣ, ଆକୃତ୍ତି, ଆହାର ୧୩ । ଆଦେଶ ୧୪ । ଆପୀତ

ପାଠ୍ୟମାଳା

ଧାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ବନ୍ଧେ ସୂଚନା

ଓଡ଼ିଆ ଚିଆ ଭାରତର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଆର୍ଯ୍ୟଭାଷା ସଂସ୍କୃତ-
ମୂଳକ ହୋଇଥିବାରୁ ଏହି ଭାଷାମାନଙ୍କରେ ବହୁଳ ସଂସ୍କୃତ ଶବ୍ଦ
ଓ ଚତୁର୍ଭବ ଶବ୍ଦର ବ୍ୟବହାର ଦେଖାଯାଏ । ଶବ୍ଦଗଠନ ପାଇଁ
ଧାତୁ ସନ୍ନିତ କୃତ୍ ପ୍ରତ୍ୟୟ ହୋଇଥାଏ । ତେଣୁ ଧାତୁ ଓ ଚାହାର
ଅର୍ଥବୋଧ ଉପରେ ଶବ୍ଦାର୍ଥ ଜ୍ଞାନ ବହୁ ପରିମାଣରେ ନିର୍ଭର
କରେ । ଏହି ଭାଗରେ କେତେଗୁଡ଼ିଏ ସଂସ୍କୃତ ଧାତୁ, ସେମାନଙ୍କର
ଅର୍ଥ ଓ ସେମାନଙ୍କ ସହ କୃତ୍ ପ୍ରତ୍ୟୟ ଯୋଗେ ଗଠିତ କେତେକ
ଶବ୍ଦର ଉଦାହରଣ ଦିଆଯାଇଅଛି ।

ପ୍ରଚଳିତ ଅନେକ ଓଡ଼ିଆ ଧାତୁ ସଂସ୍କୃତ ଧାତୁର ବିକୃତ
ଆକାର ମାତ୍ର । ଅନ୍ୟ କେତେକ ଦେଖେ । ଏଥିରେ ସେସବୁ
ସନ୍ନି ବିଷ୍ଣୁ ହେବା ଅନାବଶ୍ୟକ ।

ଧାର୍ଯ୍ୟମାଳା

(ଅ)

ମୂଳଧାତୁ	ବ୍ୟବହୃତ ଧାତୁ	ଅର୍ଥ	ନିଷ୍ପନ୍ନ ଶବ୍ଦ
ଅଂଶ	ଅଂଶ୍	ବଞ୍ଚନ	ଅଂଶ, ଅଂଶୁ
ଅଂସ	ଅଂସ୍	ବଞ୍ଚନ	ଅଂସ(ସ୍ତନ)
ଅହ	ଅହ୍	ଗମନ	ଅହ୍ନ (ପାଦ)
ଅକ	ଅକ୍	କୁଟିଳ ଗତି	କାକୋଦର (କାକ = ଶିଷତ୍, କୁଟିଳଗତି ଯୁକ୍ତ) ସାପ
ଅଷ୍	ଅଷ୍	ବ୍ୟାପ୍ତି	ଅଷି
ଅଗ	ଅଗ୍	କୁଟିଳଗତି	ଅଗ୍ର
ଅକ	ଅଞ୍କ୍	ଲକ୍ଷଣ	ଅଙ୍କୁର
ଅଗି	ଅଞ୍ଗ୍	ଗତି	ଅଗ୍ନି, ଅଗ୍ର, ଅଙ୍ଗାର, ଅଙ୍ଗୁଳ
ଅଦି	ଅଞ୍ଦ୍	ଗତି, ଆକ୍ଷେପ	(ପାପ)
		ଅଦ ନିନ୍ଦା	
ଅଜ	ଅଜ୍	ଗତି, କ୍ଷେପଣ	ଅଜା, ବ୍ୟାଜ, ସମାଜ, ସମଜ ଅଜର, ବ୍ୟାଜନ
ଅଞ୍	ଅଞ୍	ଗମନ, ପୂଜା	ସମ୍ୟକ୍, ପ୍ରତ୍ୟକ୍ ଅଞ୍ଜଳ, ଅଞ୍ଜଳ
ଅଞ୍ଜ	ଅଞ୍ଜ୍	ଅଭିବ୍ୟକ୍ତି, ସମ୍ପର୍କ	
		କାନ୍ତି, ଗତି	ଅଞ୍ଜଳି, ଅଞ୍ଜନ

<u>ମୂଳଧାତୁ</u>	<u>ବ୍ୟବହୃତ ଧାତୁ</u>	<u>ଅର୍ଥ</u>	<u>ନିଷ୍ପନ୍ନ ଶବ୍ଦ</u>
ଅଟେ	ଅଟ୍	ଗମନ	ପର୍ଯ୍ୟଟନ
ଅଟେ	ଅଟ୍	ଅନାଦର	ଅଟ୍ (ଅତିରିକ୍ତ)
ଅଟେ	ଅଟ୍	ହିଂସା, ଅତିକ୍ରମ	ଅଟ୍ (ଦୃଢ଼ତା ପ୍ରାସାଦ)
ଅଡ଼	ଅଡ଼୍	ଉଦ୍ୟମ	ବ୍ୟାଳ (ସର୍ପ) (ଡଳର ଅଭେଦ)
ଅଣ	ଅଣ୍	ଶବ୍ଦ	ଅଣକ (ଅଧମ) ଅଣ (ଅଶେଷ)
ଅତ	ଅତ୍	ନିରନ୍ତରଗମନ	ସ୍ବାତୀ, ଅତିଥି
ଅଦ	ଅଦ୍	ଭ୍ରଷଣ	ଅନ୍
ଅନ	ଅନ୍	ପ୍ରାଣନ	ଅନଳ, ଅନଃ (ଶଙ୍କଟ)
ଅନ୍	ଅନ୍	ବନ୍ଧନ	ଅନ୍
ଅନ୍	ଅନ୍	ବନ୍ଧନ	ଅନ୍, (ଶଙ୍କଳ)
ଅନ୍	ଅନ୍	ଦୃଷ୍ଟ୍ୟ ପ୍ରଦାତ	ଅନ୍
ଅନ୍	ଅନ୍	ଗମନ	ଅନ୍, ଅନ୍ତକ
ଅମ	ଅମ୍	ଗମନ, ଶବ୍ଦ, ଭକ୍ତି	ଆମ୍, ଅନ୍
ଅମ	ଅମ୍	ରୋଗ	ଆମ

ମୂଳଧାତୁ	ବ୍ୟବହୃତ ଧାତୁ	ଅର୍ଥ	ନିଷ୍କଳ୍ପ ଶବ୍ଦ
ଅଭି	ଅଭି	ଶବ୍ଦ	ଅଭି, (ମାତା)
ଅଭି	ଅଭି	ଶବ୍ଦ	ଅଭି (ଜଳ)
ଅସ୍ତ	ଅସ୍ତ	ଗମନ	ଅସ୍ତ, ପଳାୟନ
ଅର୍ଜ	ଅର୍ଜ	ପ୍ରବନ	ଅର୍ଜ
ଅର୍ଜ	ଅର୍ଜ	ମୂଲ୍ୟ	ଅର୍ଜ (ମୂଲ୍ୟ)
ଅର୍ଜ	ଅର୍ଜ	ପୂଜା	ଅର୍ଜ
ଅର୍ଜ	ଅର୍ଜ	ଅର୍ଜନ	ଉପାର୍ଜନ
ଅର୍ଜ	ଅର୍ଜ	ପ୍ରତିଯୁକ୍ତି, ସଂପାଦନ	ଅର୍ଜକ (ଶତ୍ରୁ ଭୁଲିଯା)
ଅର୍ଥ	ଅର୍ଥ	ଉପଯୋଗୀ	ପ୍ରାର୍ଥନା
ଅର୍ଥ	ଅର୍ଥ	ଚିତ୍ତ, ଯାଚନ	ଅର୍ଥାଶୀ (ନିକଟ)
ଅର୍ଥ	ଅର୍ଥ	ହିଂସା	ଜନାର୍ଦ୍ଦନ
ଅର୍ଥ	ଅର୍ଥ	ହିଂସା	ଅର୍ଥାଦ (ଆଶ୍ରୁ)
ଅର୍ଥ	ଅର୍ଥ	ଗମନ	ଅର୍ଥା (ଦୋଷକ)
ଅର୍ଥ	ଅର୍ଥ	ପୂଜା, ଯୋଗ୍ୟ	ଅର୍ଥ୍ୟ

ବିବିଧ କୋଷ

ମୂଳଧାତୁ	ବ୍ୟବହୃତ ଧାତୁ	ଅର୍ଥ	ନିଷ୍ପନ୍ନ ଶବ୍ଦ
ଅଲ୍	ଅଲ୍	ଭୂଷଣ, ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ	ଅଳକ
		ବାରଣ	ଚୂର୍ଣ୍ଣ (କୁଳ)
ଅବ	ଅବ୍	ରକ୍ଷଣ, ଗତି, କାନ୍ତି, ପ୍ରୀତି, ଚତୁ, ଅବଗମ, ପ୍ରବେଶ ଶ୍ରବ ଓ, ସ୍ଥାନାର୍ଥ, ଯାଚନ, ଦିୟା, ଇଚ୍ଛା, ଦାତ୍ର, ଅବାପ୍ତ, ଆଳିଙ୍ଗନ, ହିଂସା, ଆଦାନ, ଭାଗ, ବୃଦ୍ଧି	ଅବମ (ଅଧମ) ଅବନ, ଅବନି, ଅଶନ ଅଶନ ବ୍ୟାପ୍ତି, ସଂଘାତ ରଶନା ନ, ଦାତ୍ର ଅସି ଆଦାନ ଅସବ୍, ଆସ୍ତ୍ର କ ଅସନ
ଅଶ	ଅଶ୍	ଭୋଜନ	ଅଶନ
ଅଶୂଢ୍	ଅଶ ଅସ୍	ବ୍ୟାପ୍ତି, ସଂଘାତ ନ, ଦାତ୍ର	ଅସି
ଅସ	ଅସ୍	ଆଦାନ	ଅସବ୍, ଆସ୍ତ୍ର କ
ଅସୁ	ଅସ୍	ବିବ୍ୟମାନ ସେପଣ	ଅସନ

(ଆ)

ଆଦୋଳ	ଆଦୋଲ୍	ଆଦୋଳନ	ଆଦୋଳିତ
ଆୟୁ	ଆୟ୍	ବ୍ୟାପ୍ତି	ଅପ୍ (ଜଳ)

<u>ମୂଳପାତ୍ର</u>	<u>ବ୍ୟବହୃତ ପାତ୍ର</u>	<u>ଅର୍ଥ</u>	<u>ନିଷ୍ପନ୍ନ ଶବ୍ଦ</u>
ଆପ୍ତ	ଆପ୍	ପ୍ରାପଣ	ପ୍ରାପ୍ତି
ଆସ	ଆସ୍	ଉପବେଶନ	ଆସୀନ

(ଇ)

ଇ	ଇ	ଗତି	ଉଦୟ
ଇକ୍	ଇ	ଦୂରଣ	ଅଧ୍ୟୟ (ସ୍ମରଣ) (ଅଧ୍ୟ ପୂର୍ବକ ବ୍ୟବହୃତ)
ଇଶ୍	ଇ	ଗତି	ଏକ, ଆୟୁଃ, ଆଗଃ, ଇଭ୍, ନ୍ୟାୟୁ, ଅଶ୍ୱତ୍, ଅପେତ
ଇଞ୍	ଇ	ଅଧ୍ୟୟନ	ଅଧ୍ୟୟନ, ଉପାଧ୍ୟାୟ, (ନିତ୍ୟ 'ଅଧ୍ୟ' ଉପସର୍ଗପୂର୍ବକ ବ୍ୟବହୃତସ୍ତୁଏ)
ଇଶ	ଇଶ୍	ଗତି	
ଇଶି	ଇଞ୍	ଗତି	ପ୍ରେଞ୍ଚା(ଦୋଳା)
ଇଶି	ଇଞ୍	ଗତି	ଇଞ୍ ତ, ଜ୍ୟୋତିର୍ଜ୍ଜ୍ୱଳା

ମୂଳଧାତୁ	ବ୍ୟବହୃତ ଧାତୁ	ଅର୍ଥ	ନିଷ୍ପନ୍ନ ଶବ୍ଦ
ଇଦି	ଇଦ୍	ପରମେଶ୍ୱରୀ (ଅସାଧାରଣଶକ୍ତି)	ଇନ୍ଦ୍ର, ଇନ୍ଦ୍ରା,
ଇନ୍ଦି	ଇନ୍ଦ୍	ପାତ୍ର	ଇନ୍ଦନ
ଇଳ	ଇଲ୍	ପ୍ରେରଣ	ଏଳା (ଅଳାକାର)
ଇଲ	ଇଲ୍	ସ୍ୱପ୍ନ, ସେପଣ	ଇଳା, ଇଡ଼ା (ବୁଧ ଗ୍ରହ ସ୍ତ୍ରୀ)
ଇଷ	ଇଷ୍	ଇଚ୍ଛା	ଇଷ୍ଟ
ଇଷ	ଇଷ୍	ଗତି	ପ୍ରେଷ୍ୟ (ଭୃତ୍ୟ) ଏଷଣିକା (ନିକ୍ତ) ଅନେଷଣ ପ୍ରେଷ୍ୟ
ଇଷ	ଇଷ୍	ପୌନଃସୂନ୍ୟ (ଈ)	ପ୍ରେଷ୍ୟ
ଇଡି	ଇ	ଗତି	ଉପେୟ (ପ୍ରାପ୍ତବ୍ୟ)
ଇଷି	ଇଷି	ଦର୍ଶନ	ଉପେକ୍ଷା
ଇଡ଼ି	ଇଡ଼ି	ସ୍ମୃତି	ଇଡ଼ା (ପ୍ରଶଂସା) ଏଡ଼ (କାଳ)
ଇର	ଇର୍	ଗତି, କଂପନ	ସମୀରଣ, ନୀର,) ହୈର
ଇର	ଇର୍	କ୍ଷେପଣ	ଉଫାରଣ (କ୍ଷେପଣ)
ଇର୍ଷ୍ୟ	ଇର୍ଷ୍ୟ	ଇର୍ଷ୍ୟା	ଇର୍ଷ୍ୟା
ଇଶି	ଇଶ୍	ଆଶ୍ୱର୍ଯ୍ୟ	ଇଶାନ, ଇଶ୍ୱର, ଇଶ

<u>ମୂଳଧାତୁ</u>	<u>ବ୍ୟବହୃତ ଧାତୁ</u>	<u>ଅର୍ଥ</u>	<u>ନିଷ୍ପନ୍ନ ଶବ୍ଦ</u>
ଶିଷ	ଶିଷ୍	ଗତି, ହିଂସା, ଦର୍ଶନ	ଶିଷା, ଇଷୁ
ଶିଦ୍	ଶିନ୍	ଚେଷ୍ଟା	ସମୀହା
(ଡ)			
ଡଢ୍	ଡ	ଶବ୍ଦ	ଡମା (ଡବେଷୋକ୍ତି, ସମ୍ବୋଧନ)
ଡଷ	ଡଷ୍	ସେଚନ	ଡଷା (ଡଷନ୍) ପ୍ରୋକ୍ଷଣୀ
ଡଞ	ଡଞ୍	ଗମନ	ଡଞା (ପାକପାତ୍ର) ଓଢ
ଡଚ	ଡଚ୍	ସମବାୟ (ସଂଗମ, ମିଶ୍ରଣ)	ଡଚିତ, ନ୍ୟୋକ (ବୃଷ), ଓକ, ଜଳୌକା (ଜଳୌକସ୍)
ଡଞ୍ଜୀ	ଡଞ୍ଜ	ବିବାସ (ସମାପ୍ତି)	ବୁଧ୍ନୁ (ପ୍ରସ୍ତୁତ) (ପ୍ରାୟ 'ବ') ଉପସର୍ଗ ପୂର୍ବରେ ରହି ବ୍ୟବହୃତ ହୁଏ ।)
ଡଞ୍ଜ୍	ଡଞ୍ଜ୍	ଡଞ୍ଜିତ	ଡଞ୍ଜିତ,
ଡଞ୍ଜ	ଡଞ୍ଜି	ଡଞ୍ଜିନ (ଆହରଣ)	ଡଞ୍ଜି, ଡଞ୍ଜିବା

ମୂଳଧାତୁ	ବ୍ୟବହୃତ ଧାତୁ	ଅର୍ଥ	ନିଷ୍ପନ୍ନ ଶବ୍ଦ
ଉନ୍ନୀ	ଉନ୍	କ୍ଳେଦନ	ଢେନ, ଉଦକ, ଇନ୍, ଝିଲ୍ (ଓଲୁଅ)
ଉବ୍ଜ୍	ଉବ୍ଜ୍	ଆର୍ଜବ	ଓଜଃ, ନୂବ୍ଜ
ଉଭ, ଉନ୍	ଉଭ, ଉନ୍	ପୂରଣ	କୁନ୍
ଉର୍ଦ୍	ଉର୍ଦ୍	ମାନ, ଶୀତା,	ଉର୍ଦ୍ (ଓଥ)
		ଆସ୍ଥାଦନ	ଉର୍ଦ୍‌ର (କୁପ୍‌ଲ)
ଉବୀ	ଉବ୍	ହିଂସା	ଇଂରୁ (ହିଂସକ, କକଟୀ ବିଶେଷ)
ଉଷ	ଉଷ୍	ଦାହ	ଉଷ୍ଟା, ଉଷ୍ଟ, ଓଷ୍ଟ, ଉଷ୍ଟ୍ର
(ଉ)			
ଉନ	ଉନ୍	ପରିହାଣ	ଉନ
ଉୟୀ	ଉୟ୍	ତନ୍ତୁ ସନ୍ତାନ	ଉରସା
		(ବୁଣିବା)	(ବିସ୍ତାର)
ଉର୍ଜ	ଉର୍ଜ୍	ବଳ, ପ୍ରାଣନ	ଉର୍ଜ (ବଳ, ଉତ୍ସାହ)
ଉର୍ଣ୍ଣୁ	ଉର୍ଣ୍	ଆକ୍ରାଦନ	ଉର୍ଣା, ଉର୍ଣନାଭ, ଉର୍ଣୁ
ଉଷ	ଉଷ୍	ରୋଗ	ଉଷର
ଉହ	ଉହ୍	ବିଚର୍କ (ସନ୍ତାପନା)	ଉହ

(ଋ)

<u>ମୂଳଧାତୁ</u>	<u>ବ୍ୟବହୃତ ଧାତୁ</u>	<u>ଅର୍ଥ</u>	<u>ନିଷ୍ପନ୍ନ ଶବ୍ଦ</u>
ଋ	ଋ	ଗତି, ପ୍ରାପ୍ତି	ଆର୍ଯ୍ୟ, ଆର୍ଯ୍ୟାଣୀ, ଋତ, ଋଣ, ଅର୍ଣ୍ଣ, (ଅର୍ଣ୍ଣସ୍) ଅର୍ଣ୍ଣ, ଉର୍ଣ୍ଣ, ଅରୁଣ, ଆର୍ଣ୍ଣ, ଅର୍ଣ୍ଣି
ଋଚ	ଋଚ୍	ସ୍ମୃତି	ଋଚ୍ (ଋଚ୍‌ବେଦ)
ଋକ୍ଷ	ଋକ୍ଷ୍	ଗତି, ଇନ୍ଦ୍ରିୟ- ବିନାଶ, ମୂର୍ତ୍ତିଭାବ (କାଠିନ୍ୟ)	ଋକ୍ଷର୍‌(ବେଶ୍ୟା) ଋକ୍ଷା (ଇନ୍ଦ୍ରିୟ)
ଋଜ	ଋଜ୍	ଗତି, ସ୍ଥୈର୍ଯ୍ୟ, ଉପାର୍ଜନ	ଋଜକ
ଋଜି	ଋଜି	ଭର୍ଜନ	ଋଜାସନ(ମେଘ)
ଋଶ୍	ଋଶ୍	ଗମନ	ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣ
ଋଧ୍	ଋଧ୍	ବୃଦ୍ଧି	ଋଦ୍ଧ, ସମୃଦ୍ଧି
ଋଷୀ	ଋଷ୍	ଗତି	ଋଷି, ଋଷଭ

(ଌ)

ଌ	ଌ	ଗତି	ଌଘର୍ଣ୍ଣ
---	---	-----	---------

(ଏ)

<u>ମୂଳଧାତୁ</u>	<u>ବ୍ୟବହୃତ ଧାତୁ</u>	<u>ଅର୍ଥ</u>	<u>ନିଷ୍ପନ୍ନ ଶବ୍ଦ</u>
ଏଜ୍	ଏଜ୍	ପାଠ୍ୟ, କଂପନ	ଜନମେଜୟ
ଏଧ	ଏଧ୍	ବୃଦ୍ଧି	ଏଧଃ (ଇନ୍ଦନ)

(ଓ)

ଓଶ୍	ଓଶ୍	ଶୋଷଣ, ଭୂଷଣ, ସାମର୍ଥ୍ୟ	ଓଷତ (ଶୁଷ୍କ)
ଓଶ୍	ଓଶ୍	ଅପନୟନ	
ଓଲଭି	ଓଲଭ୍	ଉଦ୍‌କ୍ଷେପଣ	ଓଲଭିତ (ବିକ୍ଷେପ)

(କ)

କକ	କକ୍	କୌଲ୍ୟ	କାଜ
		(ଗଢ଼, ଗୁପ୍ତଲ୍ୟ)	
କଶ	କଶ୍	ହସନ	କକ୍‌ଶଟ୍ (ଖଡ଼ି)
କକ୍	କକ୍	ଗମନ	କଂକଡ଼କା
କଚ	କଚ୍	ବନ୍ଧନ	କଚ, କାଚ
କଚି	କଚ୍	ପାଠ୍ୟ, ବନ୍ଧନ	କଚ୍‌କ
କଟି	କଟ୍	ଗତି	ପ୍ରକଟ

ମୂଳଧାତୁ	ବ୍ୟବହୃତ ଧାତୁ	ଅର୍ଥ	ନିଷ୍କନ୍ନ ଶବ୍ଦ
କଟେ	କଟ୍	ବର୍ଣ୍ଣ, ଆବରଣ କଟ(ମସିଣା)	କଟି, କଟୀ, କଟ୍, କଟକ
କଠ	କଠ୍	କୃଷ୍ଣ ଜୀବନ	କଠନ, କଠୋର
କଟି	କଟ୍	ଗତି	କଟକ
କଠି	କଟ୍	ଆଧ୍ୟାନ, (ଦୁଃଖରେଚିନ୍ତା)	ଉଚ୍ଛ୍ଵାସ (‘ଉଚ୍ଛ୍ଵାସ’ ଉପସର୍ଗ ପୂର୍ବକ ବ୍ୟବହୃତହୁଏ ।
କଠ	କଟ୍	ଗୋକ	କଟ୍
କଠ	କଟ୍	ମଦ (ଗର୍ବ)	କଠମ୍, କଳ (ଶୁଦ୍ଧ)
କଠ	କଟ୍	ଭେଦନ	କଠିନ କଠୋର
କଠ	କଟ୍	ନିମୀଳନ	କଠି(ଲେଣ) କଠିକା କଟ୍
କଠ	କଟ୍	ଶବ୍ଦ	କଟ୍
କଠି, କଠି	କଟ୍	ଗାନ୍ଧବ୍ୟର୍ଷଣ	କଠି, ପୁନ
କଠି	କଟ୍	ଶାଂଘା	ବିକଟିଧନ
କଠି	କଟ୍	ବାକ୍ୟପ୍ରବନ୍ଧ	କଠା
କଠି	କଠି	ବୈକଳ୍ୟ ବ୍ୟ	କଠଳ,
କଠି	କଠି	ଆହ୍ୱାନ, ରୋଦନ	କଠଳୀ

ମୂଳଧାତୁ	ବ୍ୟବହୃତ ଧାତୁ	ଅର୍ଥ	ନିଷ୍ପନ୍ନ ଶବ୍ଦ
କମା	କନ୍	ଫାନ୍ତି, ଇଚ୍ଛା, ଗତି	କନକ, କନ୍ୟା, କାନ୍ତି
କମ୍	କମ୍	କାନ୍ତି, ଇଚ୍ଛା	କାମୁକ
କପି	କଂପ୍	ତଳନ	କଂପ, କଂପନ, କଂପ୍ର
କମ୍	କମ୍	ଗମନ	କମ୍, କମ୍ଲ
କବ	କବ	ଦର୍ପ	କବୁର (ସ୍ପର୍ଶ)
କବ	କବ୍	ହିଂସା	କବୁର (ରାସସ) କବୁର (ନାନାବର୍ଣ୍ଣ)
କର୍ତ୍ତ	କର୍ତ୍ତ	ଭେଦନ	କର୍ତ୍ତ୍ତ୍ୱ
କର୍ତ୍ତ	କର୍ତ୍ତ୍	ଶୈଥିଲ୍ୟ	କର୍ତ୍ତ (ଭେଦ)
କଳ	କଲ୍	ଶବ୍ଦ, ଗଣନା	କଳ, କଳନା,
କଳ	କଲ୍	କ୍ଷେପଣ	କାଳ
କବୁ	କବ୍	ବର୍ଣ୍ଣ	କବରୀ
କଶି	କଶ୍	ଶବ୍ଦ	କଶେରୁକା (ପିଠି ହାଡ଼)
କଶି	କଶ୍	ଘଟ, ଶାସନ	କଶା, କଶୁଳ,
କଷ	କଷ୍	ଘର୍ଷଣ, ହିଂସା	କଷ୍ଟ, ନିକ୍ଷେପ, କ୍ଲଂକଷା, କଞ୍ଚା
କସ	କସ	ଗତି	ବିକାସ, ବିକସିତ

ମୂଳଧାତୁ	ବ୍ୟବହୃତ ଧାତୁ	ଅର୍ଥ	ନିଷ୍କନ୍ନ ଶବ୍ଦ
କସି	କଂସ୍	ଗତି, ଶାସନ	କଂସ (ଅସୁର ବିଶେଷ)
କାସି	କାଂଷ୍	କାଂକ୍ଷା (ଅଭିଳାଷ) ଆକାଂକ୍ଷା	କାଞ୍ଚନ, କାଞ୍ଚୀ
କାଚି	କାଞ୍ଚି	ପାତ୍ର, ବନ୍ଧନ	କାଶୀ
କାଶୁ	କାଶ୍	ପାତ୍ର	(ଦେଶ ବିଶେଷ) ମାକାଶ, କାଷ୍ଠ
କାସ୍	କାସ୍	ହେ, କୁହା	କାସାର
କଟ	କଟ୍	ଗତି	କଟି (ଶୂକର)
କତ	କତ୍	ନିବାସ, ରୋଗା- ପ୍ରମୟନ	ଚକିତ୍ରା, ଚକିତ୍ରକ, କେତକ
କଳ	କଳ	ଶୁକ୍ଳମା	କଳ୍ପସ
କାଟ	କାଟ୍	ବର୍ଣ୍ଣ	କାଟ
କାଳ	କାଳ୍	ବନ୍ଧନ	କାଳକ
କୁଢ଼ି	କୁ	ଶବ୍ଦ	କବି
କୁ	କୁ	ଶବ୍ଦ	କବିର (ଲଗାମ) କୁରର (ପକ୍ଷୀ)
କୁକ	କୁକ୍	ଆଦାନ	କୋକ, କୋକିଳ, କୁକୁର

ମୂଳଧାତୁ	ବ୍ୟବହୃତ ଧାତୁ	ଅର୍ଥ	ନିଷ୍ପନ୍ନ ଶବ୍ଦ
କୁଚ	କୁଚ୍	ସଂକୋଚନ	କୁଚ, ସଂକୋଚ (ପ୍ରାୟ 'ସମ୍' ଉପସର୍ଗ ପୂର୍ବକ ବ୍ୟବହୃତ ହୁଏ)
କୁଚ	କୁଚ୍	ଶୟ, ଚିକ୍କଣି;	
		ସଂପର୍କନ, କୌଟିଲ୍ୟ,	
କୁଞ୍	କୁଞ୍	ବିଲେଖନ, ପ୍ରତିଷ୍ଠାପ୍ତ କୌଟିଲ୍ୟ, ଅପହରଣ	ଉଚ୍ଚକୋଚ କୁଞ୍ଜ୍ଝଟି (କୁଞ୍ଜ + ଝଟି, ଝଟ୍ + ଇ)
କୁଞ୍ଜ	କୁଞ୍ଜ		କୁଞ୍ଜିତ,
କୁଞ୍ଚି	କୁଞ୍ଚି	କୌଟିଲ୍ୟ	କୁଞ୍ଚିଳ, କୁଞ୍ଚିର, କୁଞ୍ଚୀର, କୁଞ୍ଚୁଳ, କୁଞ୍ଚ (ବୃଷ) କୁଞ୍ଚିମ
କୁଞ୍ଚିଟ୍	କୁଞ୍ଚିଟ୍	ଛେଦନ, ଭାଙ୍ଗନ	
କୁଞ୍ଚିଟ୍	କୁଞ୍ଚିଟ୍	ପ୍ରତାପ	
କୁଞ୍ଚେ	କୁଞ୍ଚ୍	ଗତି ପ୍ରତିବାଦ	କୁଞ୍ଚାର
କୁଞ୍ଚି	କୁଞ୍ଚି	(ଶିଶୁ ବାଲ୍ୟ ବ୍ୟାପାର)	କୁଞ୍ଚମଳ
କୁଞ୍ଚି	କୁଞ୍ଚି	ଶୟ, ଉପକରଣ ଆମନ୍ତ୍ରଣ	
କୁଞ୍ଚି	କୁଞ୍ଚି	ବୈକଲ୍ୟ	
କୁଞ୍ଚି	କୁଞ୍ଚି	ପ୍ରତିବାଦ	କୁଞ୍ଚି, (ଅକର୍ମଣ୍ୟ) କୁଞ୍ଚିତ,

ମୂଳଧାତୁ	ବ୍ୟବହୃତ ଧାତୁ	ଅର୍ଥ	ନିଷ୍ପନ୍ନ ଶବ୍ଦ
କୃଡ଼ି	କୃଣ୍ତି	ରସଣ	କୃଣ୍ଡି, କୃଣ୍ଡିଳ, କୃଣ୍ଡୀ
କୃଡ଼ି	କୃଣ୍ଡି	ଦାହ	କୃଡ଼ିବ (ପରିମାଣ ବିଶେଷ) କୃଡ଼୍ୟ
କୃସ୍ତି	କୃସ୍ତି	ଅବଶେଷଣ	କୃସ୍ତା
କୃଥ୍	କୃଥ୍	ପୂଜାଭବ	କୃଥ
କୃଥ୍	କୃନ୍ଧି	ହଂସା, କ୍ଳେଶ	କୃନ୍ଧନ
କୃପି	କୃପି	ହେଧ	କୋପ, କୋପନ, କୃବିନ
କୃମାର	କୃମାର୍	କ୍ଷୀଡ଼ା	କୃମାର (ଖାଣ୍ଡି ସୁନା)
କୃବି	କୃମ୍	ଆକ୍ରାନ୍ତନ	କୃମ୍
କୃର	କୃର	ଶବ୍ଦ	କୃର୍ (ଶୁଣୁ)
କୃର୍	କୃର୍	କ୍ଷୀଡ଼ା	କୃର୍ନ (କ୍ଷୀଡ଼ା)
କୃଳ	କୃଳ୍	ସଂସ୍ଥାନ, ବନ୍ଧୁ	କୃଳ, କୃଳୀନ, ନକୃଳ
କୃଶିର	କୃଶି	ସଂଶ୍ଳେଷ	କୃଶ, କୃଶା (ରକ୍ତ)
କୃଷି	କୃଷି	ନିଷ୍କର୍ଷ	କୃଷି
କୃସି	କୃସି	ସଂଶ୍ଳେଷ	କୃସୀଦ

ମୂଳଧାତୁ	ବ୍ୟବହୃତ ଧାତୁ	ଅର୍ଥ	ନିଷ୍ପନ୍ନ ଶବ୍ଦ
କୂସି	କୂସ୍	କଥନ	ବ୍ରହ୍ମଂସ (ସ୍ତ୍ରୀ ବେଶ୍ୟାଣ ପୁରୁଷ)
କୂହ	କୂହ୍	ବସ୍ତୁପ୍ରାପ୍ତ	କୂହକ (ମାୟା)
କୂଢ଼	କୂଢ଼୍	ଶବ୍ଦ	କୂବର (କୁଜା)
କୂଜ	କୂଜ୍	ଅବ୍ୟକ୍ତ ଶବ୍ଦ	କୂଜନ, କୂଜିତ
କୂଟ	କୂଟ୍	ଅପ୍ରଦାନ	କୂଟ (ଗୃହ)
କୂଟ	କୂଟ୍	ପରିତାପ (ଦାହ)	କୂଟ (ପଦ୍ମ ଶଙ୍ଖ)
କୂଣ	କୂଣ୍	ସଂକୋଚନ	କୂଣି (କେଂପା)
କୂଘ	କୂଘ୍	ସଂଜ୍ଞା	କୂଘମା (ଚୈତ୍ତ୍ୱପୁଞ୍ଜିମା)
କୂଳ	କୂଳ୍	ଆବରଣ	କୂଳ
କୂକୁଢ଼	କୂ	କରଣ	ପରିଷ୍କାର, କର୍ତ୍ତବ୍ୟ, କୂସି ମ, କର୍ମ
କୂଢ଼	କୂଢ଼୍	ସାହାଯ୍ୟ	କୂଢ଼ (ବରଦ୍ଧ)
କୂଣ	କୂନ୍	ଛେଦନ	ବିକର୍ତ୍ତନ, କୂଞ୍ଜ (କଷ୍ଟ) କୂଞ୍ଜି (ଚର୍ମ) କୂର୍ବ୍ଣ (ସମଗ୍ର)
କୂପ୍	କୂପ୍	ସାମର୍ଥ୍ୟ	କଳ୍ପ, କଳ୍ପନା, କୂପୀଟ (ଜଳ)

<u>ମୂଳଧାତୁ</u>	<u>ବ୍ୟବହୃତ ଧାତୁ</u>	<u>ଅର୍ଥ</u>	<u>ନିଷ୍ପନ୍ନ ଶବ୍ଦ</u>
କୃଷ	କୃଷ୍	ତନୁକରଣ	କୃଷାନ୍ତୁ
କୃଷ	କୃଷ୍	ବିଲେଖନ	କୃଷ୍ଣ, କର୍ଷଣ, କୃଷକ
କୃଷ	କୃଷ୍	ଆକର୍ଷଣ (ଟାଣିବା)	କୃଷ୍ଣା
କୃଢ଼	କୃଢ଼	ବିସେପ	ଅପସ୍ପର, (ବିସ୍ଫା) ଉପସ୍ପର (ଉପ- କରଣ) ଅବସ୍ପର, ଅବକାଶ୍ଠୀ (ଶଶ୍ଵି ତ ବ୍ରହ୍ମଚର୍ଯ୍ୟ) କରାଟ
କୃଢ଼	କୃଢ଼	ହିଂସା	କାଶ୍ଠି (ଆତ୍ମତ)
କୃଢ଼	କୃଢ଼	ସଂଶୟନ	କାଶ୍ଠି, କାଶ୍ଠିତ
କୃପ	କୃପ୍	ସାମର୍ଥ୍ୟ	କୃପ୍ତ (ନିଷ୍ଠିତ)
କେଲ୍	କେଲ୍	ତଳନ	କେଳି, କେଳୀ, କେଳା
କୈ	କୈ	ଶବ୍ଦ	କାକ, (ବୃ ବୃକୈ + କ) ବୃବୃକ
କ୍ଷଥ	କ୍ଷଥ୍	ହିଂସା	କ୍ଷଥନ (ମାରଣ)

<u>ମୂଳଧାତୁ</u>	<u>ବ୍ୟବହୃତ ଧାତୁ</u>	<u>ଅର୍ଥ</u>	<u>ନିଷ୍ପନ୍ନ ଶବ୍ଦ</u>
ହସି	ହସ୍	ହେଦନ, ଆହ୍ୱାନ	ହସନ, ହସିତ, ସହସନ (ଇନ୍ଦ୍ର)
ଆ-ହସ ହପ	ଆ-ହସ୍ ହପ୍	ଅବିରତ ହସନ କୃପା, ମେନ	ଆହସ କୃପା, କୃପାଣ, କୃପୀଟ, କର୍ପୂର
ହମ୍	ହମ୍	ପାଦବିକ୍ଷେପ	ହାନ୍ତି, ବ୍ୟୁତ୍ତହମ, ସଂହମଣ
(ଭୂ) ହୀଃ, ହୀ		ଦ୍ରବ୍ୟବିନିମୟ (କିଣିବା)	ହେତା, ହୟ
ହୀଡ଼ି	ହୀଡ଼ି	ହୀଡ଼ା	ହୀଡ଼ନ, ହୀଡ଼ନକ
ହୃଡ଼ି	ହୃଡ଼ି	ବାଲ୍ୟ, ଅଦନ	ହୋଡ଼ି
ହୃଧ୍	ହୃଧ୍	କୋପ	ହୃଦ୍, ହୋଧନ
ହୃଷ୍	ହୃଷ୍	ଗତିକୌଟିଲ୍ୟ	ହୌଷ୍
ହୃଶ	ହୃଶ୍	ହେଦନ, ଆହ୍ୱାନ	ଉତ୍ତହୋଶ, ଆହୋଶ, ହୋଷ୍ଟା (ଶୃଗାଳ)
କ୍ଳମ୍	କ୍ଳମ୍	ଗ୍ଳାନି	କ୍ଳାନ୍ତି, କ୍ଳାନ୍ତି

ମୂଳଧାତୁ	ବ୍ୟବହୃତ ଧାତୁ	ଅର୍ଥ	ନିଷ୍ପନ୍ନ ଶବ୍ଦ
କ୍ଳୁଦ୍	କ୍ଳୁଦ୍	ଆର୍ତ୍ତୀଭାବ	କ୍ଳେଦ
କ୍ଳୁଣ }	କ୍ଳୁଣ୍	ଉପତାପ	କ୍ଳେଣ, କ୍ଳୁଷ୍ଟ
କ୍ଳୁଣ }		ବିବାଧନ	କ୍ଳୁଣିତ
କ୍ଳୀବ୍	କ୍ଳୀବ୍	ଅଧାସ୍ତ୍ୟ (ଅନୌଚିତ୍ୟ)	କ୍ଳୀବ
କ୍ଳୁଞ୍	କ୍ଳୁ	ଗତି	କ୍ଳୋମ (ପୁଷ୍ପପୁଷ୍ପ)
କ୍ଳେଣ	କ୍ଳେଣ୍	ଅବ୍ୟକ୍ରବଚନ, ବାଧା	କ୍ଳେଣିତ, କ୍ଳେଣ
କ୍ଳୁଣ	କ୍ଳୁଣ୍	ଶବ୍ଦ	ନିକ୍ଳୁଣ
କ୍ଳୁଥେ	କ୍ଳୁଥ୍	ନିଷ୍ପାକ (ରନ୍ଧନ)	କ୍ଳୁଥ
କ୍ଳୁଶ୍	କ୍ଳୁଶ୍	କ୍ଳିଷା	କ୍ଳିଷ, କ୍ଳିଶ
କ୍ଳୁଦ	କ୍ଳୁଦ୍	ସଂବରଣ	କ୍ଳୁତା (ସାରଥ)
କ୍ଳୁପ	କ୍ଳୁପ୍	ପ୍ରେରଣ	କ୍ଳୁପା, କ୍ଳୁପଣକ
କ୍ଳୁମ୍	କ୍ଳୁମ୍	ସହନ	କ୍ଳୁମ, କ୍ଳୁନ୍ତି
କ୍ଳୁମ୍ବ୍	କ୍ଳୁମ୍	ସହନ, କ୍ଳମା	କ୍ଳୁମ, କ୍ଳମା, କ୍ଳା
କ୍ଳୁର	କ୍ଳୁର୍	ସଞ୍ଚଳନ	କ୍ଳୁର, କ୍ଳାର, ଅକ୍ଳର
କ୍ଳୁଳ	କ୍ଳୁଳ୍	ଶୌଚକର୍ମ	କ୍ଳୁଳାଳନ
କ୍ଳୁ	କ୍ଳୁ	କ୍ଳୟ	କ୍ଳୀଣ, କ୍ଳୟ, କ୍ଳାମ, କ୍ଳୟଥୁ (କାସରୋଗ)
କ୍ଳି	କ୍ଳି	ନିବାସ, ଗତି	କ୍ଳିତ
କ୍ଳିପ	କ୍ଳିପ୍	ପ୍ରେରଣ	କ୍ଳିପ୍ତ, କ୍ଳିପ୍ତୁ
କ୍ଳିଷ	କ୍ଳି	କ୍ଳିଷା	କ୍ଳିୟା (କ୍ଳୟ)

ମୂଳଧାତୁ	ବ୍ୟବହୃତ ଧାତୁ	ଅର୍ଥ	ନିଷ୍ପନ୍ନ ଶବ୍ଦ
କ୍ଷୀବୁ	କ୍ଷୀବ୍	ମଦ	କ୍ଷୀବ (ମଉ)
(ଟ୍) କ୍ଷୁ	କ୍ଷୁ	ଶବ୍ଦ	କ୍ଷୁର, କ୍ଷୋଣୀ, କ୍ଷବଧୁ
କ୍ଷୁଦିର	କ୍ଷୁଦ୍	ସଂପ୍ରେକ୍ଷଣ	କ୍ଷୁଦ୍ର, କ୍ଷୋଦ
କ୍ଷୁଧ	କ୍ଷୁଧ୍	ବୁଦ୍ଧିଷା	କ୍ଷୁଧା, କ୍ଷୁଦ୍
କ୍ଷୁଭ	କ୍ଷୁଭ୍	ସଂଚଳନ	କ୍ଷୋଭ, କ୍ଷୁବ୍ଧ, କ୍ଷୁଭିତ
କ୍ଷୁର	କ୍ଷୁର	ବିଲେଖନ	କ୍ଷୌର
କ୍ଷେ	କ୍ଷେ	କ୍ଷୟ	କ୍ଷାମ, କ୍ଷୋଣି(ପୃଥ୍ବୀ)
କ୍ଷୁ	କ୍ଷୁ	ତେଜନ	କ୍ଷୁଦ୍ର (କ୍ଷୁଣ୍ଣ କରବା)
କ୍ଷାୟୀ	କ୍ଷାୟ	ଶବ୍ଦ, କଂପନ	କ୍ଷାୟିତ (କଂପିତ)
କ୍ଷୁଦ୍	କ୍ଷୁଦ୍	ମୋହନ	କ୍ଷେଦ୍ (ବିଷ)
(ଝ) କ୍ଷିଦା	କ୍ଷିଦ୍	ଅବ୍ୟକ୍ତ ଶବ୍ଦ	କ୍ଷେଦିତ
(ଝ) କ୍ଷିଦା	କ୍ଷିଦ୍	ମୋହନ, ମୋଚନ, ମୋହନ	କ୍ଷେଦ୍ (ବିଷ)
କ୍ଷେଲ୍	କ୍ଷେଲ୍	ଚଳନ	କ୍ଷେଳୀ (କ୍ଷିତ୍ତା)
		(ଖ)	
ଖବ	ଖବ୍	ଭୂତପ୍ରାୟୁର୍ଦ୍ଧବ (ଅତିହୀନାୟୁର୍ଦ୍ଧବ) ଖବିଷ (ଭୂତପ୍ରାୟୁର୍ଦ୍ଧବ ଅର୍ଥ ମଧ୍ୟ ଅନ୍ୟ- ମାନଙ୍କର ମତ)	

ମୂଳଧାତୁ	ବ୍ୟବହୃତ ଧାତୁ	ଅର୍ଥ	ନିଷ୍ପନ୍ନ ଶବ୍ଦ
ଗଜ	ଗଜ୍	ମଜ୍ଜନ	ଗଜାକା (ଚଟୁ)
ଗଜି	ଗଞ୍ଜି	ଗତି, ବୈକଲ୍ୟ	ଗଞ୍ଜନ
ଗଟ	ଗଟ୍	କାଢ଼ି ଶା (ଇଚ୍ଛା)	ଗଟ୍ଟା
ଗଢ଼	ଗଢ଼୍	ସଂବରଣ	ଗଢ଼ାଣ (ଶାଳିଆ-ପତଳା)
ଗଡ଼	ଗଡ଼୍	ଭେଦନ (ଖଣ୍ଡିଖଣ୍ଡି ହୋଇ ଭାଙ୍ଗି ଯିବା)	ଗଡ଼୍ ଗ
ଗଢ଼ି	ଗଢ଼ି	ମଜ୍ଜନ	ଗଢ଼ି, ଆଗଢ଼ିଲ
ଗଦ	ଗଦ୍	ଶ୍ଳେଷ୍ୟ, ହଂସା, ଭକ୍ଷଣ	ଗଦର
ଗନ୍	ଗନ	ଅବଦାରଣ	ଗନସ, ମୁଖ, ଗନ, ଗଣ୍ଡ (ହୋଧ)
ଗର୍ଜ	ଗର୍ଜି	ପୂଜନ, ବ୍ୟଥା	ଆଗର (କୋଡ଼ି) ଗର୍ଜର, ଗର୍ଜି (କୁଣ୍ଡିଆ)
ଗର୍ବ }	ଗର୍ବ୍	ଗତି	ଗର୍ବ
ଗର୍ବ }	ଗର୍ବ୍	ଦର୍ପ	ଗର୍ବଟ
ଗଲ	ଗଲ୍	ସଞ୍ଚୟ, ଚଳନ	ଗଲ (ଦୁଷ୍ଟ) ଗଲ (ଧାନ ଅମଳକରବା ଗଲା) ଖମାର
ଗାଦ	ଗାଦ୍	ଭକ୍ଷଣ	ଗାଦ୍ୟ, ଗାଦକ

ମୂଳଧାତୁ	ବ୍ୟବହୃତ ଧାତୁ	ଅର୍ଥ	ନିଷ୍ପନ୍ନ ଶବ୍ଦ
ଖିଟ	ଖିଟ୍	ସାସ	ଆଖେଟ
ଖିଦା	ଖିଦ୍	ଦୈନ୍ୟ	ଖେଦ, ଖିନ୍ନ
ଖିଦ	ଖିଦ୍	ପରିତ୍ୟାଜ	ଖିଦିର (ଚନ୍ଦ୍ର)
ଖିଲ	ଖିଲ୍	ଉଞ୍ଚିନ	ଖିଲ (କଟିତରୁମି)
ଖର	ଖର୍	ଛେଦନ	ଖୁର
ଖେଟ	ଖେଟ୍	ଭକ୍ଷଣ	ଖେଟକ (କୃଷକଗ୍ରାମ)
ଖେଲୁ	ଖେଲ୍	ଚଳନ	ଖେଲା, ଖେଳନ, ଖେଳ (ଶର)
ଖୋଟ	ଖୋଟ୍	ଗତି ପ୍ରତିତ୍ୟାଜ	ଖୋଟି (ଚତୁର ସ୍ତ୍ରୀ)
ଖୋଡ଼	ଖୋଡ଼୍		ଖୋଡ଼ (ଖଞ୍ଜି)
ଖୋର	ଖୋର୍		ଖୋର (ଖଞ୍ଜି)
ଖୋଲୁ	ଖୋଲ୍		ଖୋଡ଼ (ଖଞ୍ଜି) (‘ଲଡ଼’ ର ଅଭେଦ) ଖୋଲକ (ଖୋଲପା)
ଖ୍ୟା	ଖ୍ୟା	ପ୍ରକାଶନ	ବ୍ୟାଖ୍ୟା, ଖ୍ୟାତ

(ଗ)

ଗଜ	ଗଜ୍	ଶବ୍ଦ, ମଦ	ଗଜ
ଗଜ	ଗଞ୍ଜି	ଶବ୍ଦ	ଗଞ୍ଜା
ଗଡ଼	ଗଡ଼୍	ସେଚନ	ଗଡ଼ୁ (ଗଲଗଣ୍ଡ), ଗଡ଼
ଗଡ଼ି	ଗଣ୍ଡି	ବଦନୈକଦେଶ	ଗଣ୍ଡି, ଗଣ୍ଡକ (ଗଣ୍ଡା)
ଗଣ	ଗଣ୍	ଧୂଖ୍ୟାନ	ଗଣିକା

ମୂଳଧାତୁ	ବ୍ୟବହୃତ ଧାତୁ	ଅର୍ଥ	ନିଷ୍ପନ୍ନ ଶବ୍ଦ
ଗଦ	ଗଦ୍	ବ୍ୟକ୍ତବଚନ	ଗଦ୍ୟ
ଗନ୍	ଗନ୍	ଅଜ୍ଞାନ (ଆଦାତ)	ଗନ୍
ଗମ୍	ଗମ୍	ଗତି	ଦୁର୍ଗ, ଜଗତ୍
ଗଜ୍	ଗଜ୍	ଶବ୍ଦ	ଗଜନ
ଗର୍	ଗର୍	ଶବ୍ଦ	ଗର୍ଭ
ଗଞ୍	ଗଞ୍	ଗମନ	ଗୁର୍ଗୀ
ଗଞ୍	ଗଞ୍	ମତ	ଗଞ୍, ଗର୍ଭିତ
		(ଅହଙ୍କାର)	
ଗର୍ହ	ଗର୍ହ	ନିନ୍ଦା, କୁସ୍ତ୍ରା	ଗର୍ହଣ, ଗର୍ହ୍ୟ, ଗର୍ହିତ
		(ଦୋଷକଥନ)	
ଗଲ୍	ଗଲ୍	ଭକ୍ଷଣ	ଗଲ, ଗୁଲ୍ପ
ଗଲ୍	ଗଲ୍	ସ୍ରବଣ (କ୍ଷରଣ)	ଗାଳମା, ଗାଳ
ଗଲ୍ଭ	ଗଲ୍ଭ	ଧୃଷ୍ଣତା	ପ୍ରଗଲ୍ଭ
ଗବେଷ	ଗବେଷ୍	ମାର୍ଗଣ	ଗବେଷଣା
		(ଅନ୍ୱେଷଣ)	
ଗହ୍	ଗହ୍	ଗହନ	ଗହନ (ଦୁର୍ବୋଧ)
ଗା	ଗା	ସ୍ମୃତି	ଗାନ
ଗାଧ୍	ଗାଧ୍	ପ୍ରତିଷ୍ଠା, ଲିପିପା, ପ୍ରସ୍ଥ	ଗାଧ୍, ଗାଧେୟ
ଗାହ୍	ଗାହ୍	ବିଲେପନ	ଅବଗାହ, ଗହନ (ବନ)
ଗୃଞ୍	ଗୃ	ଅବ୍ୟକ୍ତ ଶବ୍ଦ	ଗୋଷ୍ଠ, ଗବୟ

ମୂଳଧାତୁ	ବ୍ୟବହୃତ ଧାତୁ	ଅର୍ଥ	ନିଷ୍ପନ୍ନ ଶବ୍ଦ
ଗୁ	ଗୁ	ପୁରାଣୋତ୍ସର୍ଗ	ଗୁବାକ, ଗୁଥ
ଗୁଜ	ଗୁଜ୍	ଅବ୍ୟକ୍ତ ଶବ୍ଦ	ଗୁଗ୍‌ଗୁଳୁ
ଗୁଜି	ଗୁଞ୍ଜି	ଅବ୍ୟକ୍ତ ଶବ୍ଦ	ଗୁଞ୍ଜନ
ଗୁଡ଼	ଗୁଡ଼୍	ଗଣା	ଗୁଡ଼ାକା, ଗୁଡ଼ା, ଗୁଡ଼ (କଷୁରସ), ଗୁଳୁ
ଗୁଣ	ଗୁଣ	ଆନନ୍ଦଶ	ଗୁଣନିକା, ଗୁଣନାୟ
ଗୁଠ	ଗୁଠ୍	ବେଷ୍ଟନ	ଅବଗୁଣନ
ଗୁଡ଼ି	ଗୁଣ୍ଡି	ବେଷ୍ଟନ	ଗୁଣ୍ଡି, ଗୁଣ୍ଡିକ
ଗୁଦ	ଗୁଦ୍	ନୀଡ଼ା	ଗୋଦ, ଗୁଦ
ଗୁଧ	ଗୁଧ	ପରିବେଷ୍ଟନ	ଗୋଧୂକା, ଗୋଧୂମ
ଗୁପ	ଗୁପ୍	ଗୋପନ, କୁସ୍ତ୍ରା	ଜଗୁପ୍‌ସା
ଗୁପ୍ତ	ଗୁପ୍	ଗେଷ	ଗୁପ୍ତ, ଗୋପ
ଗୁଫ, ଗୁଞ୍ଜ	ଗୁଫ୍, ଗୁଞ୍ଜ	ଗ୍ରହ	ଗୁଞ୍ଜ, ଗୁଞ୍ଜିତ
ଗୁର	ଗୁର	ଉଦ୍ୟମ	ଗୁରଣ (ଚେଷ୍ଟା) ଗୋଦ୍ (ମସ୍ତୁଷ୍ଟ)
ଗୁର୍ଦ୍ଧ	ଗୁର୍ଦ୍ଧ	ନୀଡ଼ା	ଗୁର୍ଦ୍ଧ (ଡେଇବା)
ଗୁହ୍ମ	ଗୁହ୍ମ	ସଂବରଣ	ଗୁହା, ଗୁହ୍ୟ, ଗୁଡ଼, ନିବୃତ୍ତନ, ଉପବୃତ୍ତନ (ଆଲିଙ୍ଗନ)
ଗୁରା	ଗୁରୁ	ହିଂସା, ଗତି	ବାଗୁରା
ଗୁ	ଗୁ	ସେବନ	ଗର୍ଭ
ଗୁଜ	ଗୁଞ୍ଜି	ଶବ୍ଦ	ଗୁଞ୍ଜନ (ରସୁଣ)

ମୂଳଧାତୁ	ବ୍ୟବହୃତ ଧାତୁ	ଅର୍ଥ	ନିଷ୍କଳ୍ପ ଶବ୍ଦ
ଗୃଧ୍	ଗୃଧ୍	ଅଭିକାଞ୍ଚିତା	ଗୃଧ୍, ଗୃଧ୍ନୁ
ଗୃହ୍	ଗୃହ୍	ବ୍ରହ୍ମଣ	ଗୃହ୍
ଗୃ,	ଗୃ, ଗିଲ୍,	ନିଗରଣ	ଗର, ଗଲ, ମୁଦ୍‌ଗର, ଗର୍ଭ, ଗିଳିତ
ଗୃ,	ଗୃ,	ଶବ୍ଦ	ଗୁରୁ
ଗୌ	ଗୌ	ଶବ୍ଦ	ଗୀତି, ଗାଥା, ଗାୟକ, ଗାଥକ
ଗୋମ	ଗୋମ୍	ଉପଲେପନ	ଗୋମୟ
ଗୋଷ୍ଠ	ଗୋଷ୍ଠ୍	ସଂଘାତ	ଗୋଷ୍ଠ, ଗୋଷ୍ଠୀ
ଗ୍ରନ୍ଥ	ଗ୍ରନ୍ଥ୍	ବନ୍ଧନ	ଗ୍ରନ୍ଥ, ଗ୍ରଥକ
ଗ୍ରନ୍ଥ	ଗ୍ରନ୍ଥ୍	ସମ୍ବର୍ଦ୍ଧ	ଗ୍ରନ୍ଥ, ଗ୍ରନ୍ଥନ, ଗ୍ରନ୍ଥିତ
ଗ୍ରସ	ଗ୍ରସ୍	ଗ୍ରହଣ	ଗ୍ରାସିତ (ଗୃହ୍ୟତ)
ଗ୍ରସ୍ତ	ଗ୍ରସ୍	ଅଦନ	ଗ୍ରାସ, ଗ୍ରସ୍ତ, ଗ୍ରାମ
ଗ୍ରହ	ଗ୍ରହ୍	ଉପାଦାନ	ଗ୍ରହ, ଗ୍ରାହ
ଗ୍ରସ୍ତ	ଗ୍ରସ୍	ଅଦନ	ଗ୍ରସ୍ତ
ଗ୍ରହ୍	ଗ୍ରହ୍	ଆଦାନ	ଗ୍ରହ
ଗୌ	ଗୌ	ହର୍ଷସୟା	ଗୌ (ଚନ୍ଦ୍ର) ଗ୍ଳାନ

(ଘ)

ଘଟ	ଘଟ୍	ଦେଖିବା	ଘଟ, ଘଟନା
ଘଟ୍ଟ	ଘଟ୍ଟ୍	ସଂଘାତ	ଘଟା
ଘଟ୍ଟ	ଘଟ୍ଟ୍	ଚଳନ	ଘଟ୍ଟ (ଘାଟ), ଅରଘଟ୍ଟ

ମୂଳଧାତୁ	ବ୍ୟବହୃତ ଧାତୁ	ଅର୍ଥ	ନିଷ୍ପନ୍ନ ଶବ୍ଦ
ଦଢ଼ି	ଦଢ଼ି	ସାପ୍ତ, କଥନ	ଦଢ଼ା
ଦସ୍ତୁ	ଦସ୍	ଅଦନ	ଦାସ, ଦସ୍ତୁର
ଦୁଞ୍ଚ	ଦୁ	ଶବ୍ଦ	ଦୁ (ଧ୍ବନି)
ଦୁଟ	ଦୁଟ୍	ପରିବର୍ତ୍ତନ	ଦୋଟକ, ଦୁଟିକ (ବଳାଗଣ୍ଡି)
ଦୁଟ	ଦୁଟ୍	ପ୍ରତିଘାତ	ଦୋଟକ, ଦୋଟ
ଦୁଣ	ଦୁଣି	ଭ୍ରମଣ	ଦୋଣ (ନାସା), ଦୁଣ (କାଷ୍ଠକାଟ)
ଦୁର	ଦୁର	ଉପୁଜର, ଶବ୍ଦ	ଦୋର, ଦୁରଣ
ଦୁର	ଦୁର	ଦୋଷଣା, ଶବ୍ଦ	ଦୋଷଣା, ଦୋଷ
ଦୁର୍ଘ୍ଟ	ଦୁର୍ଘ୍ଟ	ଭ୍ରମଣ	ଦୁର୍ଘ୍ଟନ, ଦୁର୍ଘ୍ଟିକ
ଦୃ	ଦୃ	ସେଚନ	ଦୃଶା, ଦୃତ, ଦର୍ମ, ଦୃଶି
ଦୃ	ଦୃ	ସାପ୍ତ, ଶରଣ	ଦୃତ (ସାପ୍ତ)
ଦୃଷ୍ଟ	ଦୃଷ୍ଟ	ସଂଦର୍ଶ	ଦର୍ଶଣ
ଦ୍ରା	ଦ୍ରା	ଗନ୍ତୋପାଦାନ	ଆଦ୍ରାଣ, ବ୍ୟାଦ୍ର
(ଡ)			
ଡୁଞ୍ଚ	ଡୁ	ଶବ୍ଦ	ଡ (ବିଷୟ, ଧ୍ବନି)
(ଢ)			
ଚକ	ଚକ୍	ଚୂପ୍ତ, ପ୍ରତିଘାତ	ଚକୋର, ଚକଚ
ଚକ୍କ	ଚକ୍କ	ବ୍ୟଥା	ଚକ୍କ (ପୀଡ଼ା)
ଚକାସ	ଚକାସ୍	ସାପ୍ତ	ଚକାସିକ (ସାପ୍ତ)

<u>ମୂଳଧାତୁ</u>	<u>ବ୍ୟବହୃତ ଧାତୁ</u>	<u>ଅର୍ଥ</u>	<u>ନିଷ୍ପନ୍ନ ଶବ୍ଦ</u>
ଚକ୍ଷିଞ୍	ଚକ୍ଷି	ବ୍ୟକ୍ରବଚନ	ବିଚକ୍ଷଣ, ଚକ୍ଷୁ
ଚକ୍ଷୁ	ଚକ୍ଷୁ	ଗମନ	ଚକ୍ଷଳ, ଚକ୍ଷଳା, ଚକ୍ଷୁ, ଚକ୍ଷୁ
ଚଟ	ଚଟ୍	ଭେଦନ	ଚଟିତ, ଚଟକ, ଚୁଟ, ଚୁଟ୍, ଚଟିକା (ପିପ୍ପଳୀ ମୂଳ)
ଚଣ	ଚଣ୍	ଦାନ, ଗତି	ଚଣକ (ଚଣା)ଚଣକ (ମୁନିବିଶେଷ) ଚଣ୍ଡ (ଚିନ୍ତୁଳ ଗଛ)
ଚଞ୍	ଚଞ୍	କୋପ	ଚଞ୍ଚୀ, ଚଞ୍ଚାଳ
ଚଢେ	ଚଢ୍	ଯାଚନ, ପରିଭ୍ରାଷଣ	ଚଢୁର, ଚଢୁର, ଚଢକ
ଚଢି	ଚଢ୍	ଆହ୍ୱାନନ, ଶାସ୍ତ୍ର	ଚଢନ, ଚଢ୍, ଚଢିକା, ଛଢ (ଗାୟତ୍ରୀଦାଦି ଛଢ)
ଚପ	ଚପ୍	ସାନ୍ଧ୍ୟାନା	ଚପ (ବେଶୁବିଶେଷ) ଚପ, ଚପେଟ
ଚପି	ଚପ୍	ଗତି	ଚପକ
ଚମ୍	ଚମ୍	ଭକ୍ଷଣ	ଆଚ୍ଛମ, ଚମସ (ପାତ୍ର) ଚମର (ମୃଗବିଶେଷ)

<u>ମୂଳଧାତୁ</u>	<u>ବ୍ୟବହୃତ ଧାତୁ</u>	<u>ଅର୍ଥ</u>	<u>ନିଷ୍ପନ୍ନ ଶବ୍ଦ</u>
ଚର	ଚର୍	ଗତି, ଭ୍ରମଣ	ଆରୁର୍ଯ୍ୟ, ଚର୍ମ, ଚରାଚର (ନିପାତନ) † ଚରା, ଚରଣ, ଚରୁ, ଚରିତ୍ର, ଚରି (ପଣ୍ଡା) ସଂଗୃହୀତା
ଚର୍ଚ୍	ଚର୍ଚ୍	ପରିଭ୍ରାମଣ, ହିଂସା, ଭଜନ,	ଚର୍ଚ୍ଚା, ଚର୍ଚ୍ଚା
ଚର୍ଚ୍	ଚର୍ଚ୍	ଅଧ୍ୟୟନ	ଚର୍ଚ୍ଚା
ଚର୍ଷ	ଚର୍ଷ୍	ଭ୍ରମଣ	ଚର୍ଷଣ, ଚର୍ଷ୍ୟ, ଚଳିତ, ଚଳନ, ଚଳ
ଚଳ	ଚଲ୍	କଂପନ	ଚଳାଚଳ
ଚଳ	ଚଲ୍	ଗତି	ଚଳନା, ପରିଚଳକ, ଚଳନ, (ଭ୍ରମଣ) ଚଳୁ
ଚଷ	ଚଷ୍	ଭ୍ରମଣ	ଚଷକ
ଚୂୟ	ଚୂୟ୍	ପୂଜା, ନିଶାମନ	ଅପଚୂୟତ
ଚିଷ୍ଟ୍	ଚିଃ	ଚୟନ	ଚିତା, ଚିତ୍ତି, ଚିତ୍ର (ନାନାବର୍ଣ୍ଣ)
ଚିଷ୍ଟ୍	ଚି	ଚୟନ	କାୟ, ନିଷ୍ପୟ
ଚିଟ୍	ଚିଟ୍	ପରିପ୍ରେଷ୍ୟ	ଚେଟୀ, ଚେଟ
ଚିତ୍	ଚିତ୍	ସଂଚେତନ (ଭାବନା) ‡	ଚେତନା
ଚିତ୍ତା	ଚିତ୍	ସଂଜ୍ଞାନ (ଚେତନା)	ଚିତ୍, ଚିତ୍ତ, ଚେତନ, ଚିତ୍‌କଣ

ମୂଳଧାତୁ	ବ୍ୟବହୃତ ଧାତୁ	ଅର୍ଥ	ନିଷ୍ପନ୍ନ ଶବ୍ଦ
ଚିନ୍ତି	ଚିନ୍ତ୍	ଚିନ୍ତିକରଣ, ଅଭିଭବନ	ଚିନ୍ତ (ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ) ଚିନ୍ତିକ (ଗବଗଛ)
ଚିନ୍ତି	ଚିନ୍ତ୍	ସ୍ମୃତି	ଚିନ୍ତା
ଚିନ୍ତି	ଚିନ୍ତି	ହିଂସା	ଚିନ୍ତି (ହିଂସା) ଚିନ୍ତିତମ (ଚି-ଚୟନ) (ମହାବିଶେଷ)
ଚିନ୍ତି	ଚିନ୍ତ୍	ବସନ	ଚିନ୍ତି
ଚିନ୍ତି	ଚିନ୍ତ୍	ଚିନ୍ତିତ୍ୱ, ଭାବପ୍ରକାଶ	ଚିନ୍ତି
ଚିନ୍ତି	ଚିନ୍ତ୍	ଭାଷା (କଥନ)ପାତ୍ର	ଚିନ୍ତିକ
ଚିନ୍ତି	ଚିନ୍ତ୍	ଆଦାନ, ସଂବରଣ	ଚିନ୍ତିର
ଚିନ୍ତି	ଚିନ୍ତ୍	ବ୍ୟଥନ	ଚିନ୍ତିକାର (ସିଂହ ଗର୍ଜନ)
ଚିନ୍ତି	ଚିନ୍ତ୍	ଅଭିଷେକ (ସ୍ନାନ)	
ଚିନ୍ତି	ଚିନ୍ତ୍	ଛେଦନ	ଚିନ୍ତି (ସିଦ୍ଧାନ୍ତ)
ଚିନ୍ତି	ଚିନ୍ତ୍	ପ୍ରଶ୍ନ, ପ୍ରେରଣା	ଚିନ୍ତିତା, ଚିନ୍ତି
ଚିନ୍ତି	ଚିନ୍ତ୍	ମନ୍ଦଗତି	ଚିନ୍ତି, ଚିନ୍ତି
ଚିନ୍ତି	ଚିନ୍ତ୍	ବକ୍ତୃତ୍ୱ, ସଂଯୋଗ	ଚିନ୍ତିନ, ଚିନ୍ତିକ
ଚିନ୍ତି	ଚିନ୍ତ୍	ସ୍ତେୟ (ଚୌର୍ଯ୍ୟ)	ଚିନ୍ତି, ଚିନ୍ତି
ଚିନ୍ତି	ଚିନ୍ତ୍	ସମୁଦ୍ଧାୟ	ଚିନ୍ତି (କାଷ୍ଠ) ଚିନ୍ତି
ଚିନ୍ତି	ଚିନ୍ତ୍	ଭାବକରଣ (ଅଭିପ୍ରାୟ, ଆବଶ୍ୟକ)	ଚିନ୍ତି, ଚିନ୍ତି

ମୂଳଧାତୁ	ବ୍ୟବହୃତ ଧାତୁ	ଅର୍ଥ	ନିଷ୍ପନ୍ନ ଶବ୍ଦ
ଚୂଷ	ଚୂର	ଦାହ	ଚୂରଣ
ଚୂର୍ଣ	ଚୂର୍ଣ୍ଣ	ପ୍ରେରଣ	ଚୂର୍ଣ
ଚୂଷ	ଚୂଷ୍	ପାନ	ଚୂଷ୍ୟ, ଚୂଚୁକ, ଚୂତ (ଆମ୍ଭ)
ଚୂପ	ଚୂପ୍	ସଂଘାପନ	ଚର୍ପଣ (ପିଷ୍ଟକ ବିଶେଷ)
ଚେଲ୍	ଚେଲ୍	ଚଳନ	ଚେଳ
ଚେଷ୍ଟା	ଚେଷ୍ଟା	ଚେଷ୍ଟା (ଯତ୍ନ)	ଚେଷ୍ଟା
ଚ୍ୟୁ	ଚ୍ୟୁ	ଗମନ	ଚ୍ୟୁତି, ଚ୍ୟବନ
ଚ୍ୟୁତ୍	ଚ୍ୟୁତ୍	କ୍ଷରଣ	ଚ୍ୟୁତ, ଚ୍ୟୁତ (ଆମ୍ଭ, କ୍ଷରିତ)

(ଛ)

ଛଦ	ଛଦ୍	ଆବରଣ	ଆଛନ୍ନ
ଛଦ		ସଂବରଣ (ଗୋପନ)	ଛନ୍ଦ (ଅଭିପ୍ରାୟ)
ଛଦ		ଅପବାରଣ	ଛସି ଛଦନ
ଛଦିର	ଛଦ୍	ଉର୍ଜନ (ବଳ)	
ଛନ୍ଦ	ଛନ୍	ଭକ୍ଷଣ	ଛନ୍ଦ୍ର (ଅନାଥ ବାଳକ)
ଛର୍ଦ୍	ଛର୍ଦ୍	ବମନ	ଛର୍ଦ୍
ଛୁଦିର	ଛୁଦ୍	ଦ୍ଵୈଧୀକରଣ	ଛୁନ୍

ମୂଳଧାତୁ	ବ୍ୟବହୃତ ଧାତୁ	ଅର୍ଥ	ନିଷ୍ପନ୍ନ ଶବ୍ଦ
ଛିଦ୍ର	ଛିଦ୍ର୍	ଭେଦନ	ଛିଦ୍ର
ଛୁଟ	ଛୁଟ୍	ଭେଦନ	ଛୋଟିକା, ଛୋଟୀ (ଧୀବର)
ଛୁପ	ଛୁପ୍	ଚିର୍ଣ୍ଣ	ଛୁପ (ଶୁଣ)
ଛୁର	ଛୁର୍	ଛେଦନ	ଛୁରକା, ଛୁରଣ
ଛେଦ୍	ଛେଦ୍	ଦୈଧୀକରଣ	ଛେଦିତ, ଛେଦନୀୟ
ଛେ	ଛେ	ଛେଦନ	ଛବି, ଛାଗ, ଛଳ, ଛୁପା

(ଜ)

ଜଷ	ଜଷ୍	ଭକ୍ଷଣ, ହାସ	ଜଷ୍ଟା(ଭୋଗବିଶେଷ)
ଜଜ, ଜଜି	ଜଜ୍, ଜଞ୍	ଯୁଦ୍ଧ	ଜଞ୍ଗଲ
ଜଟ	ଜଟ୍	ସଂଘାତ	ଜଟ, ଜଟା, ଜୁଟ, ଜଟିଳ,
ଜମା	ଜନ୍	ପ୍ରାଦୁର୍ଭାବ	ଜନନ, ଜନ୍ମ, ଦ୍ଵିଜ, ଜନ୍ମ, ଜାତି, ଜାୟା, ସଂଜମାନ
ଜପ	ଜପ୍	ବ୍ୟକ୍ରବଚନ, ଧ୍ୟାନ	ଜପ
ଜଞ୍	ଜଞ୍	ଗାତ୍ରଶୈଥିଲ୍ୟ	ଜନ୍ମ, ଜନ୍ମୀର
ଜମ୍	ଜମ୍	ଅଦନ (ଭକ୍ଷଣ)	ଜନ୍ମୀର, ଜନ୍ମୁ
ଜଭି	ଜଭ୍	ନାଶନ	ଜନ୍ମୀ, (ଜନ୍ମୀର ଫଳ)

ମୂଳ୍ୟାତ୍ମ	ବ୍ୟବହୃତ ଧାତୁ	ଅର୍ଥ	ନିଶ୍ଚିନ୍ତ ଶବ୍ଦ
ଜର୍ଜ	ଜର୍ଜ୍	ପରିଭ୍ରାଷଣ, ହିଂସା, ତର୍ଜନ	ଜର୍ଜର
ଜଳ	ଜଳ୍	ଆକ୍ଳାଦନ	ଜାଲ୍, ଜାଲ୍
ଜଳ	ଜଳ୍	ଅପବାରଣ	ଜଳ
ଜଳ୍	ଜଳ୍	ବ୍ୟକ୍ରବଚନ	ଜଳ୍ପିତ
ଜୟ୍	ଜୟ୍	ହିଂସା, ତାଡ଼ନ	ଜୟ୍ବର (ବଜ୍ର)
ଜୟ୍	ଜୟ୍	ମୋକ୍ଷଣ	ଅଜୟ
ଜାଗ୍	ଜାଗ୍	ନିଦ୍ରାକ୍ଷୟ	ଜାଗର, ଜାଗରୁକ
ଜି	ଜି	ଜୟ୍, ଅଭିଭବ	ଜୟ୍, ଜେତା, ଜିନ
ଜିବ୍	ଜିବ୍	ପ୍ରାଣନ	ଜିବାଙ୍ଗବ (ଚକୋରପକ୍ଷୀ)
ଜିମ୍	ଜିମ୍	ଭକ୍ଷଣ	ଜେମନ
ଜୀବ୍	ଜୀବ୍	ପ୍ରାଣଧାରଣ	ଜୈବାତ୍ମକ, ଜୀବକା, ଜୀବିତ, ଜୀବଜୀବ (ଚକୋରପକ୍ଷୀ)
ଜୁଗି	ଜୁଗ୍	ବର୍ଜନ	ଜୁଜ୍ଜକ (ବୃଦ୍ଧଦାରକ) ଜୋଜ୍ଜକ
ଜୁଷ୍ଠୀ	ଜୁଷ୍ଠ	ପ୍ରୀତି, ସେବନ	ଜୋଷ (ମୌନ) ଜୋଷଣ
ଜୂର୍	ଜୂର୍	ହିଂସା, ବୟୋହାନି	ଜୂର୍ଣ୍ଣ (ବୃଦ୍ଧ)
ଜୂଷ	ଜୂଷ୍	ହିଂସା	ଜୂଷ (କ୍ୱାଥରସ)

ମୂଳଧାତୁ	ବ୍ୟବହୃତ ଧାତୁ	ଅର୍ଥ	ନିଷ୍ପନ୍ନ ଶବ୍ଦ
ଜୁଢ଼ି	ଜୁନ୍	ଗାନ୍ଧର୍ବେଥିଲ୍ୟ	ଜୁନ୍
ଜୁଢ଼ି	ଜୁଢ଼ି	ବୟୋହାନି	ଜାଣ୍ଡି
ଜୁଷ୍	ଜୁଢ଼ି	ବୟୋହାନି	ଜର, ଜାର, ଜାଣ୍ଡି
ଜ୍ଞପ	ଜ୍ଞପ୍	ଜ୍ଞାନ, ଜ୍ଞାପନ	ବିଜ୍ଞପ୍ତ
ଜ୍ଞା	ଜ୍ଞା	ଅବବୋଧ	ଜଜ୍ଞାସା, ଆଜ୍ଞା
		ମାରଣ, ତୋଷଣ	
ଜ୍ଞା	ଜ୍ଞା	ନିଶାମନ	ସଂଜ୍ଞାପନ (ମାରଣ)
ଜ୍ୟା	ଜ୍ୟା	ବୟୋହାନି	ଜାନ, ଜ୍ୟାନ
ଜୁର	ଜୁର	ବେଗ	ଜୁର
ଜୁଳ	ଜୁଲ୍	ସାପ୍ତ	ଜୁଳ, ଉଜ୍ଜୁଳ

(ଝ)

ଝଟ	ଝଟ୍	ସଂହାତ	ଝଟିତ
ଝମ୍	ଝମ୍	ଅଦନ	ଝଂପ (ଝିଆଁ)
ଝର୍	ଝର୍	ପରିଭ୍ରଷଣ, ଭର୍ତ୍ସନ	ଝର୍ଷର
ଝସ	ଝସ୍	ଆଦାନ, ସଂବରଣ	ଝସ
ଝୁ	ଝୁ	ବୟୋହାନି	ଝର, ନିର୍ଝର

(ଟ)

ଟକ	ଟକ୍	ବନ୍ଧନ	ଟଙ୍କ, ଉଟଙ୍କ
ଟଳ	ଟଲ୍	ବେ କଲ୍ୟା	ଅଟଳ

ମୂଳଧାତୁ	ବ୍ୟବହୃତ ଧାତୁ	ଅର୍ଥ	ନିଷ୍ପନ୍ନ ଶବ୍ଦ
ଟିପ	ଟିପ୍	କ୍ଷେପ	ଟିପ୍ପଣୀ
ଟୀକ୍	ଟିକ୍	ଗତି	ଟୀକା

(ଡ)

ଡବ	ଡମ୍	କ୍ଷେପଣ	ଆଡ଼ମ୍ବର
ଡବ	ଡମ୍	ପ୍ରେରଣ	ଡମ୍ (କଳହ)
ଡକ୍	ଡକ୍	ସଂହତ	ଡମ୍ (ଶିଶୁ), ଡମ୍ବକ
ଡମ	ଡମ୍	ହିଂସା	ଡଣ୍ଡ ମ
ଡାଙ୍	ଡୀ	ନିଶ୍ଚେଷତ	ଉଡ଼୍ଡାନ, ଉଡ଼୍ବନ

(ଡ଼)

ଡୌକ୍	ଡୌକ୍	ଡେ	ଡାଲ, ଉପଡୌକନ
------	------	----	-------------

(ଡ଼)

ଡଳ	ଡକ୍	ହସନ, ସହନ	ଡକ୍ୟ (ସହମୟ)
ଡକ୍ଷ	ଡକ୍ଷ୍	କାର୍ଯ୍ୟ	ଡକ୍ଷା, ଡକ୍ଷକ
ଡକ୍	ଡଂକ୍	କୃତ୍ତିମାବନ	ଆଡଂକ
ଡକ୍ଷ୍	ଡକ୍ଷ୍	ଗମନ	ଡକ୍
ଡକ୍ଷ୍	ଡକ୍ଷ୍	ସଂକୋଚନ	ଡକ୍
ଡଟ	ଡଟ୍	ଉଚ୍ଛ୍ୱାସ	ଡଟ, ଡଟିମା
ଡଡ଼	ଡଡ଼୍	ଆଦାତ	ଡାଡ଼ନ,
ଡଡ଼	ଡଡ଼୍	ଡାଡ଼ନ	ବିଡ଼ଣା, ଡଣ୍ଡଳ

ମୂଳଧାତୁ	ବ୍ୟବହୃତ ଧାତୁ	ଅର୍ଥ	ନିଷ୍ପନ୍ନ ଶବ୍ଦ
ଚନ୍	ଚନ୍	ବିସ୍ତାର	ଚନୟ, ଚନ୍, ଚନ୍, ବିଚାନ
ଚନ୍	ଚନ୍	ଶ୍ରଦ୍ଧା, ଉପକାର	ଏକଚାନ
ଚଷି	ଚନ୍	କୁଟୁମ୍ବଧାରଣ	ଚନ୍
ଚପ	ଚପ୍	ସନ୍ତାପ	ଚପଃ, ଚପସ୍ୟା, ଚପନ, ଲଲଟଂଚପ (ସର୍ପ୍ୟ)
ଚପ	ଚପ୍	ସିଦ୍ଧିର୍ଯ୍ୟ	ଚପନ
ଚପ	ଚପ୍	ଦାହ	ଉତ୍ତପ
ଚମ୍	ଚମ୍	ଆକାଞ୍ଛା, ଗ୍ରାନ୍ଧ	ଚାମ୍, ଚମଃ, ଚମିତ୍ରା, ନିଚମ୍
ଚର୍ଚ୍	ଚର୍ଚ୍	ବିଚର୍ଚ୍ଚ	ଚର୍ଚ୍ଚିତ
ଚର୍ଚ୍	ଚର୍ଚ୍	ଭର୍ତ୍ତନା	ଚର୍ଚ୍ଚନ, ଚର୍ଚ୍ଚନା
ଚର୍ଚ୍	ଚର୍ଚ୍	ହିଂସା	ଚର୍ (ଅଶକ, କରଚ୍ଛା ଇତ୍ୟାଦି) ବିଚର୍ଚ୍ଚି (ବେଦି)
ଚଳ	ଚଳ୍	ପ୍ରତିଷ୍ଠା	ଚଳ, ଚାଳ
ଚସ୍	ଚସ୍	ଉପସସ୍	ବିଚସ୍
ଚସ୍	ଚଂସ୍	ଅଳଂକରଣ	ଅବଚଂସ, ଉତ୍ତଂସ
ଚାୟ୍	ଚାୟ୍	ବିସ୍ତାର, ପାଳନ	ଆଚାୟ୍ (ଚଳ)
ଚିଜ୍	ଚିଜ୍	ନିଶାନ (ପ୍ରାକ୍ଷେପା)	ଚିତ୍, ଚିକ୍ତ
ଚିମ୍	ଚିମ୍	ଆଦ୍ରୀଭାବ	ଚିମିର, ଚିମି, ଚିନ୍ତିତ୍ରୀ

<u>ମୂଳଧାତୁ</u>	<u>ବ୍ୟବହୃତ ଧାତୁ</u>	<u>ଅର୍ଥ</u>	<u>ନିଷ୍କଳ ଶବ୍ଦ</u>
ଝାର	ଝାର୍	କର୍ମ ସମାପ୍ତି	ଝାର
ଢଳ	ଢଲ୍	ସ୍ନେହନ	ଢଳ
ଝାବ	ଝାବ୍	ଛୋଲ୍ୟ	ଝାବର (ନିଷାଦ) ଝାବୁ
ଛୁ	ଛୁ	ଗତ, ବୃଦ୍ଧି, ହିଂସା ତୁମ୍ଭଳ, ତୁବର	
ଛୁକି	ଛୁଞ୍ଜି	(ପ୍ରାପଣ, ବଳ, ପାଳନ, ହିଂସା)	ଛୁକ, ଉଞ୍ଜୁକ
ଛୁଟ	ଛୁଟ୍	କଳହ	ଛୁଟମ (ମୂଷା)
ଛୁଡ଼ି	ଛୁଣ୍ଡି	ତୋଡ଼ନ	ଛୁଣ୍ଡି, ଛୁଣ୍ଡି, ଛୁଣ୍ଡିଳ
ଛୁଣ	ଛୁଣ୍	କୌଟିଲ୍ୟ	ଛୁଣି (ନନ୍ଦୀବୃକ୍ଷ)
ଛୁଟ୍ପ	ଛୁଟ୍ପ୍	ଆବରଣ	ଛୁଟ୍ପାଞ୍ଜନ (ମହିରଗରିଆ)
ଛୁଦ	ଛୁଦ୍	ବ୍ୟଥନ	ପ୍ରତୋଦନ (ପାଞ୍ଚଶବାଡ଼)ଛୁଦ
ଛୁବି	ଛୁମ୍ବ୍	ଅର୍ଜନ, ଯାଚନ	ଛୁମ୍ବୀ, ଛୁମ୍ବା
ଛୁର	ଛୁର୍	ଭରଣ	ଛୁରଗ, ଛୁଷ
ଛୁଣୀ	ଛୁଣ୍	ହିଂସା	ନିନ୍ଦୁର୍ତ୍ତଣ, ମାରଣ)
ଛୁଳ	ଛୁଲ୍	ଉନ୍ମାନ	ଛୁଳା
ଛୁଷ	ଛୁଷ୍	ପ୍ରୀତି	ସନ୍ତୋଷ, ଚୁଷ୍ଣୀ, ଛେଷା, ଛୁଷ, ଛୁଷାର
ଛୁହିର	ଛୁହ୍	ଅର୍ଦ୍ଧନ (ପୀଡ଼ା)	ଛୁହିନ

ମୂଳଧାତୁ	ବ୍ୟବହୃତ ଧାତୁ	ଅର୍ଥ	ନିଷ୍ପନ୍ନ ଶବ୍ଦ
ଚୂଶ	ଚୂଶ୍	ପିଇବା	ଚୂଶୀର
ଚୂଷ	ଚୂଷ୍	ହିଂସା, ବେଗ	ଚୂଷା, ଚୂର୍ଷ
ଚୂଳ	ଚୂଳ୍	ନିଷ୍ଠୁର୍ଷ	ଚୂଳ, ଚୂଳା
ଚୂଷ୍	ଚୂଷ୍	ଗତି	ଚୂଷ୍ (କାଶ୍ୟପ ଋଷି)
ଚୂଶ୍	ଚୂଶ୍	ଅଦନ	ଚୂଶ
ଚୂପ	ଚୂପ୍	ପ୍ରୀତନ	ଚୂପ୍, ଚୂପଣ
ଞ୍ଜି ଚୂଷ	ଚୂଷ୍	ପିପାସା	ଚୂଷା, ଚୂଷ୍ଟା
ଚୂଞ୍	ଚୂଞ୍	ହିଂସା	ଚୂଞ୍
ଚୂ	ଚୂ	ପ୍ରବନ, ଚରଣ	ଚୂର୍ଣ୍ଣ, ଶର୍ପ, ଚରୁଣୀ, ଚାକ୍ର, ଚରୁ
ଚେଜ	ଚେଜ୍	ପାଳନ	ଚେଜନା, ଚେଜଳ (ପତ୍ନୀ ବିଶେଷ)
ଚେବ୍	ଚେବ୍	କ୍ଷୀଡ଼ା	ଚେବନ (କେଳବନ)
ଚ୍ୟଜ	ଚ୍ୟଜ୍	ହାନ	ଚ୍ୟାଗ, ଚ୍ୟକ୍ର
ସପୁଷ୍	ସପ୍	ଲଜ୍ଜା	ସପା, ସପୁ(ସୀସା)
ସସ	ସସ୍	ଧାରଣ	ସସର
ସସୀ	ସସ୍	ଉଦ୍‌ବେଗ	ସାସ, ସସରେଶୁ
ସୂଟ	ସୂଟ୍	ହେତନ	ସୂଟି
ସେ ଡ୍	ସେ	ପାଳନ	ସାଣ, ସାତ
ଈଷ୍	ଈଷ୍	ଚନ୍ଦ୍ରକରଣ	ଈଷ୍ଟା (ବଡ଼େଇ)
ଈଚ	ଈଚ୍	ସଂବରଣ	ଈକ୍, ଈଚ (ଚେଜପତ୍ର)

ମୂଳଧାତୁ	ବ୍ୟବହୃତ ଧାତୁ	ଅର୍ଥ	ନିଷ୍ପନ୍ନ ଶବ୍ଦ
ଞ୍ଜିଭା	ଭର	ସଂଭ୍ରମ	ଭରା, ଚୂର୍ଣ୍ଣ, ସଭର
ଭିଷ	ଭିଷ୍	ପାତ୍ର	ଭଷ୍ମା (ଆଦିତ୍ୟଭେଦ) ଭୁଟ୍ (କାନ୍ତି) ସ୍ତରୁକ (ସର୍ପ)
ସର	ସର୍	ଛଦ୍ମଗତ	

(ଥ)

ଥୁଡ଼	ଥୁଡ୍	ସଂବରଣ	ଥୋଡ଼ନ
ଥୁବୀ	ଥୁବ୍	ହିଂସା	ଥୁବଣ

(ଦ)

ଦନ୍ ଶ	ଦଂଶ୍	ଦଂଶନ	ଦଶନ, ଦନ୍ତଶୂଳ, ଦଂଷ୍ଟ୍ରା, ଦଂଶକ
ଦଷ	ଦଷ୍	ଗତି, ଶାସନ	ଦଷ
ଦଣ୍ଡ	ଦଣ୍ଡ୍	ନିପାତନ, ଦମନ	ଦଣ୍ଡ, ଦଣ୍ଡ୍ୟ, ଦଣ୍ଡା, ଦଣ୍ଡ
ଦଦ	ଦଦ୍	ଦାନ	ଦଦୁ
ଦଧ	ଦଧ୍	ଧାରଣ	ଦଧ୍
ଦନ୍ ଡ୍ର	ଦନ୍ ଡ୍	ଦନ୍ତନ	ଦନ୍ତ
ଦନ୍ ଡ୍ର	ଦନ୍ ଡ୍	ପ୍ରେରଣ	ଦନ୍ତାଳି
ଦମ୍	ଦମ୍	ଉପଶମ	ଦନ୍ତ, ଦଣ୍ଡ, ଅରିଦମ

ମୂଳଧାତୁ	ବ୍ୟବହୃତ ଧାତୁ	ଅର୍ଥ	ନିଷ୍ପନ୍ନ ଶବ୍ଦ
ଦୟ	ଦୟ୍	ଦାନ, ଗତି, ଦୟା, ଦୟାଳୁ, ରକ୍ଷଣ, ହିଂସା ଦୟୂତ ଆଦାନ	
ଦରିଦ୍ରା	ଦରିଦ୍ରା	ଦୁର୍ଗତି	ଦରିଦ୍ର, ଦର୍ଦ୍
ଦଳ	ଦଲ୍	ବିଦାରଣ	ଦଳ (ପତ୍ର)
ଦଳ	ଦଲ୍	ବିଶରଣ	ଦାଡ଼ମ, କୁଢାଳ
ଦସି	ଦଂସ୍	ଦର୍ଶନ, ଦଂଶନ ଦାସ	
ଦୟୁ	ଦୟ୍	ଉପକ୍ରମ, ଉପକ୍ରମେପ ଉପକ୍ରମେପ	ଦସେ (ଅଶ୍ୱିନୀ- କୁମାର)
ଦହ	ଦହ୍	ଉପକ୍ରମେପ	ଦହନ, ନିଦାଦ
(ଉ)ଦାଞ୍ଜ	ଦା	ଦାନ	ଦାୟ, ଆଦି, ଦାନ
ଦାଣ୍	ଦା	ଦାନ	ଗୋଦ, ଦାନ
ଦାପ	ଦା	ଲବନ(ଛେଦନ) ଦାସ (ଦାଆ)	ଦାତ (ଶକ୍ତି ତ) ଦାତ୍ୟୁତ
ଦାଶୁ	ଦାଶ୍	ଦାନ	ଦାଶି, ପୁରୋଜାଣ
ଦାୟ	ଦାୟ୍	ଦାନ	ଦାସ, ଦାସେରକ
ଦିବୁ	ଦିବ୍	ଦୀପ୍ତା, ବ୍ୟବହାର, ଦେବ, ଦିବସ, ଦୁଧ, ପୁଷ୍ପ, ଦୃଢ଼, ସି ଦିବ, ମୋଦ, ମଦ, ସ୍ୱପ୍ନ, ଜାନ୍ତି, ଗତି, ବିଜିଗୀଷା	
ଦିବୁ	ଦିବ	ପରିକୂଳନ	ପରିଦେବନ (ବିଳାପ)

ମୂଳଧାତୁ	ବ୍ୟବହୃତ ଧାତୁ	ଅର୍ଥ	ନିଷ୍ପନ୍ନ ଶବ୍ଦ
ଦଶ	ଦଶ୍	ଦାନ, ଆଦେଶ,	ଦେଶ,
		ନିର୍ଦ୍ଦେଶ, କଥନ	ପ୍ରଦେଶନା
ଦହ	ଦହ୍	ଉପଚୟ	ସନ୍ଦେହ, ଦେହନା
ଦାଢ଼୍	ଦା	କ୍ଷୟ	ଦାନ
ଦାଷ	ଦାଷ୍	ମୁଣ୍ଡନ, ଇଜ୍ୟା,	ଦୋଷା
		ଉପନୟନ, ନିୟମ,	
		ବ୍ରତ (ଆଦେଶ)	
ଦଧାଢ଼୍	ଦଧୀ	ଦାୟ, ଦେବନ	ଦାୟିତ୍ବ
ଦାପୀ	ଦାପ୍	ଦାୟ	ପ୍ରଦାପ, ଦାମିକା
ଦୁ	ଦୁ	ଗତି	ଦୃତ
(ଦ୍)ଦୁ	ଦୁ	ଉପତାପ	ଦାବ
ଦୁଃଖ	ଦୁଃଖ	ଦୁଃଖ କରିବା	ଦୁଃଖିତ
ଦୁର୍ଗୀ	ଦୁର୍ଗ୍	କ୍ଷିଂସା	ଦୃଢ଼ା
ଦୁଷ	ଦୁଷ୍	ବୈକଲ୍ୟ ବ୍ୟ ଦୋଷ,	ଦୁଷ୍ଟିକା
ଦୁହ	ଦୁହ୍	ପ୍ରପୂରଣ	ଦୁହିତା, ଦୁର୍ବ୍ୟ, ସନ୍ଦୋହ
ଦୁଢ଼୍	ଦୁ	ପରିତାପ	ଦୃନ, ଦୃତି
ଆ ଦୁଢ଼୍	ଆ-ଦୁ	ଆଦର	ଆଦର
			(ଏହି ଧାତୁର ପୂର୍ବରେ 'ଆ' ଉପସର୍ଗ ବ୍ୟବହୃତ ହୁଏ)

ମୂଳପାତ୍ର	ବ୍ୟବହୃତ ପାତ୍ର	ଅର୍ଥ	ନିଷ୍ପନ୍ନ ଶବ୍ଦ
ଦୃପ	ଦୃପ୍	ହର୍ଷ, ମୋହନ	ଦର୍ପଣ
ଦୃଫ୍, ଦୃଫ୍	ଦୃଫ୍, ଦୃଫ୍	ଉଚ୍ଛ୍ଳେଷ	ଦୃଫ୍ (ସର୍ପ)
ଦୃଭ	ଦୃଭ୍	ସନ୍ଦର୍ଭ	ଦର୍ଭ, ସନ୍ଦର୍ଭ,
ଦୃଷ୍	ଦୃଷ୍	ଭୟ	ଦୃଷ୍
ଦୃଶିର	ଦୃଶ୍	ଦେଶଣ	ସୁଦର୍ଶନ, ଦୃଶ୍
ଦୃଢ଼, ଦୃଢ଼	ଦୃଢ଼	ବୃଦ୍ଧି	ଦୃଢ଼
ଦୃଢ଼	ଦୃଢ଼	ଭୟ	ଦର୍ଭ
ଦେବୁ	ଦେବ୍	ବିଦାରଣ	ଦର୍ଶ, ଭଗନ୍ନର
ଦୈପ୍	ଦୈ	ହୀଡ଼ା	ଦେବର
		ଶୋଧନ	ଅବଦାତ (ଶୁକ୍ଳାଶ୍ରବ)
ଦୋ	ଦୋ	ଅବଶଣ୍ଡନ	ଦାନ (ଗଜମଦ)
ଦୁ୍ୟ	ଦୁ୍ୟ	ଅଭିଗମନ	ଦୈ (ସ୍ପର୍ଶ)
ଦୁ୍ୟତ	ଦୁ୍ୟତ୍	ଦାତ୍ର	ଦୁ୍ୟତ, ବିଦୁ୍ୟତ୍, ଜ୍ୟୋତି
ଦ୍ରମ	ଦ୍ରମ୍	ଗତି	ଦ୍ରମକ, ଦ୍ରମିତ୍
ଦ୍ରା	ଦ୍ରା	କୁସ୍ତା, ଗତି	ନିଦ୍ରା
ଦ୍ରାସି	ଦ୍ରାଂସ୍	କର୍ମଣ ଶବ୍ଦ, ଇକ୍ତା	ଦ୍ରାଷା
ଦ୍ରୁ	ଦ୍ରୁ	ଗମନ	ଦ୍ରୁବଣ, ଦ୍ରୁବ, ଦ୍ରୋଣୀ, ଦ୍ରାବକ, ଦ୍ରୁମ

ମୂଳଧାତୁ	ବ୍ୟବହୃତ ଧାତୁ	ଅର୍ଥ	ନିଷ୍ପନ୍ନ ଶବ୍ଦ
ଦ୍ରୁଣ	ଦ୍ରୁଣ୍	ହଂସା, ଗତି, ଦ୍ରୁଣ (ଶଳୁଣ) କୌଟିଲ୍ୟ	ଦ୍ରୁଣୀ (କଳ୍ପପୀ) ଦ୍ରୁଣି (ବିଚ୍ଛ)
ଦ୍ରୁହ	ଦ୍ରୁହ୍	କିଦାଂସା	ଦ୍ରୋହ
ଦ୍ରୁଷ୍	ଦ୍ରୁ	ଆଦାତ, ଗତି	ଦ୍ରୁ (ସ୍ପର୍ଷ)
ଦ୍ରେକ୍	ଦ୍ରେକ୍	ଶବ୍ଦ, ଉତ୍ସାହ	ଦ୍ରେକ୍‌କାଶ
ଦ୍ରେ	ଦ୍ରା	ସ୍ପର୍ଶ	ନିଦ୍ରା, ନିଦ୍ରାକ୍ତ
ଦୃଷ	ଦୃଷ୍	ଅପ୍ରୀତି	ଦୃଷ
ଧକ୍	ଧକ୍	ନାଶନ	ଧକ୍
ଧଣ	ଧଣ୍	ଶବ୍ଦ	ଧଟା (ନିକଟ)
ଧନ	ଧନ୍	ଧାନ୍ୟ	ଧନ
ଧବ	ଧବ୍	ଗତି	ଧବା (ମରୁଭୂମି)
(ଭୂ) ଧାଡ୍, ଧା		ଧାରଣ, ପୋଷଣ	ଧ୍ରୁବା, ଦଧି
ଧାବୁ	ଧାବ୍	ଗତି, ଶୁଦ୍ଧି	ଧୌତ, ଧାବନ, ଧାତୁ
ଧୀଞ୍	ଧୀ	ଆଦାନ, ଆଧାର	ଅଧୀନ
ଧୂଷ	ଧୂଷ	ସନ୍ନିପନ, କ୍ଳେଶ, ଜୀବନ	ସଂଧୂଷିତ
ଧୂଞ୍	ଧୁ	କଂପନ୍	ଧୁନି, ଧୃତ (କଂପିତ)

<u>ମୂଳଧାତୁ</u>	<u>ବ୍ୟବହୃତ ଧାତୁ</u>	<u>ଅର୍ଥ</u>	<u>ନିଷ୍ପନ୍ନ ଶବ୍ଦ</u>
ପୁଞ୍ଜୀ	ପୁଞ୍ଜ୍	ଦ୍ଵିଂସା	ପଞ୍ଜଣ,
ପୁ	ପୁ	ବିଧାନନ	ପୁଞ୍ଜି, ପୁଞ୍ଜ ପଞ୍ଜସ
			(ମୃଗଚର୍ମନିର୍ମିତ- ବ୍ୟଜନ), ପଞ୍ଜର
ପୁଞ୍ଜି	ପୁ	କଂପନ	ବିଧୂତ
ପୁପ	ପୁପ୍	ସନ୍ତାପ	ପୁପ, ପୁପିତ (ସନ୍ତପ୍ତ) ପୁଞ୍ଜି
ପୁସ	ପୁସ୍	କାନ୍ତିକରଣ	ପୁସର, ପୁସ୍ତର (କ୍ଷୁଦ୍ର ବୃକ୍ଷ- ବିଶେଷ)
ପୁଞ୍ଜ୍	ପୁ	ଅବସ୍ଥାନ	ଧର, ଅଧର
ପୁଞ୍ଜ୍	ପୁ	ଧାରଣ	ବସୁନ୍ଧର, ପର୍ମ
ଞ ପୁଞ୍ଜା	ପୁଞ୍ଜ	ପ୍ରାଗଲଭ୍ୟ	ଧୈତ, ପୁଞ୍ଜା, ପୁଞ୍ଜ
ଧେଞ୍	ଧେ	ପାନ	ଧେନୁ, ଧାନ୍ତୀ, ସ୍ତନକସ୍ତ
ଧୋରର	ଧୋର୍	ଗତିବୃତ୍ତ୍ୟ	ଧୌରତକ (ଅଶ୍ବର ଗତି ବିଶେଷ), ଧୋରଣୀ

<u>ମୂଳପାତ୍ର</u>	<u>ବ୍ୟବହୃତ ପାତ୍ର</u>	<u>ଅର୍ଥ</u>	<u>ନିଷ୍ପନ୍ନ ଶବ୍ଦ</u>
ଧା	ଧା	ଶବ୍ଦ, ଅଗ୍ନି ସଂଯୋଗ	ନାଡ଼ଂଧମ
ଧୈ	ଧୈ	ଚନ୍ଦ୍ରା	ଧ୍ୟାନ, ଧୈର୍ଯ୍ୟ
ଧୁ	ଧୁ	ଗତି, ଘୈର୍ଯ୍ୟ	ଧୁବ
ଧ୍ଵଂସ	ଧ୍ଵଂସ	ଅବସ୍ଥାନ, ଗତି	ଧ୍ଵଂସ; ବିଧ୍ଵସ୍ତ
ଧ୍ଵଜ, ଧ୍ଵଜ	ଧ୍ଵଜ, ଧ୍ଵଞ୍ଜି	ଗତି	ଧ୍ଵଜ
ଧ୍ଵନ	ଧ୍ଵନ୍	ଶବ୍ଦ	ଧ୍ଵନ୍ନ, ଧ୍ଵାନ୍ନ
ଧ୍ଵାସି	ଧ୍ଵାଂସ	କର୍କଶ ଶବ୍ଦ	ଧ୍ଵାଂସ (କୃଆ)

(ନ)

ନକ୍ଷ	ନକ୍ଷ	ଗତି	ନକ୍ଷତ୍ର
ନଟ	ନଟ୍	ନୃତ୍ୟ	ନଟ, ନଟୀ
ନଡ଼	ନଡ୍	ଭ୍ରଂଶ	ନାଡ଼ୀ
ନଦ	ନଦ୍	ଅବ୍ୟକ୍ତ ଶବ୍ଦ	ନିନାଦ
(ଟୁ) ନଦୀ	ନଦ୍	ସମୃଦ୍ଧି	ନଦନ, ନନାଦା,
ନଭ	ନଭ୍	ହିଂସା	ନଭଃ
ନମ	ନମ୍	ପ୍ରହୃତ୍ତ, ଶବ୍ଦ	ନମ୍ର, ନେମି, ନମ୍ରା, ନାକୁ
ନୟ	ନୟ୍	ଗତି	ନୟ
ନର୍ଦ୍ଦ	ନର୍ଦ୍	ଶବ୍ଦ	ନର୍ଦ୍ଦିତ

ମୂଳଧାତୁ	ବ୍ୟବହୃତ ଧାତୁ	ଅର୍ଥ	ନିଷ୍ପନ୍ନ ଶବ୍ଦ
ଶଳ	ନଳ୍	ବନ୍ଧନ, ଗନ୍ଧ	ନାଳ, ପ୍ରଶାଳୀ, ନଳିନୀ, ନଳଦ
ଶଶ	ନଶ୍	ଅଦର୍ଶନ	ନାଶ, ନଶ୍ୱର, ନଷ୍ଟ
ଶସ୍	ନସ୍	କୌଟିଲ୍ୟ	ନସ୍ତିତ (ନାସା- ରକ୍ତସ୍ୱକ୍ତ)
ଓ ନସ୍ତା	ନଜ୍	ଗ୍ରୀଡ଼ା	ନକ୍ତ
ଶନ୍	ନଜ୍	ବନ୍ଧନ	ନାକ୍ତ, ଉପାନକ୍ତ, (ପାଦୁକା) ନଶ୍
ନାଥ୍	ନାଥ୍	ଉପତାପ, ସିଶୁର୍ଥ୍ୟ, ଆଶୀଃ	ନାଥ
ଶାସ୍	ନାସ୍	ଶବ୍ଦ	ନାସା, ନାସିକା
ଶିକ୍ଷ	ନିକ୍ଷ୍	ଚୁମ୍ବନ	ନିକ୍ଷଣ
ଶିକିର୍	ନିକ୍	ଶୌଚ, ପୋଷଣ	ନିକ୍ତ, ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ,
ଶିଦ୍	ନିଦ୍	କୁସ୍ତା	ନିଦା, ନିଦକ
ଶିଦ୍	ନିଦ୍	କୁସ୍ତା, ସନ୍ନିକର୍ଷ	ନିଦ (ବିଷ)
ଶିଶ	ନିଶ୍	ସମାଧି	ନିଶା
ନିଷ୍ଠ	ନିଷ୍ଠ୍	ପରିମାଣ	ନିଷ୍ଠ
ଶୀଞ୍	ନା	ପ୍ରାପଣ	ଉନ୍ନୟନ, ଗ୍ରାମଣୀ, ନାବର

ମୂଳଧାତୁ	ବ୍ୟବହୃତ ଧାତୁ	ଅର୍ଥ	ନିଷ୍ପନ୍ନ ଶବ୍ଦ
ଶୀଳ	ମାଳ୍	ବର୍ଣ୍ଣ	ମାଳ, ମାଳମା
ଶୀରୁ	ମାବ୍	ସ୍ତୋଲ୍ୟ	ମାବର (ପରିବ୍ରାଜକ)
ଶୁ	ନୁ	ସୁତି	ନୁତି
ଶୁତ	ନୁଞ୍	ପ୍ରେରଣ	ବିନୋଦ, ବିନୋଦିନୀ, ପ୍ରଣୋଦିତ
ଶୁ	ନୁ	ସୁତି	ନୁତି, ନାବ
ନୃଜା	ନୃଜ୍	ଗାନ୍ଧ, ବିଷେପ	ନୃଜ୍ୟ, ନୃଜକ,
ନୃ	ନୃ	ନୟ	ନର, ନାୟ, ନମ୍

(ପ)

ପକ୍ଷ	ପକ୍ଷ୍	ପରିଗ୍ରହ	ପକ୍ଷ, ବିପକ୍ଷ,
ଡ଼ ପଚଷ୍	ପଚ୍	ପାକ	ଶୁପାକ (ଚଣ୍ଡାଳ)
ପରି	ପଞ୍	ବ୍ୟକ୍ତିକରଣ	ପଞ୍, ପଞ୍କ୍
ପରି	ପଞ୍	ବିସ୍ତାର	ପଙ୍କ
ପଟ	ପଟ୍	ଗତି	ପଟ୍, ଉତ୍ପାଟନ ପାଟଳ, ପାଟଳୀ,
ପଟ	ପଟ୍	ଭାସନ, ବେଷ୍ଟନ	ପଟ, ପଟଳ
ପଠ	ପଠ	ବ୍ୟକ୍ତ ବଚନ	ପାଠ, ଚତୁଷ୍ପାଠୀ
ପଢ଼ି	ପଢ଼ି	କ୍ଷତି	ପଣ୍ଡା, ପଣ୍ଡିତ, ପାଣ୍ଡର

ମୂଳଧାତୁ	ବ୍ୟବହୃତ ଧାତୁ	ଅର୍ଥ	ନିଷ୍ପନ୍ନ ଶବ୍ଦ
ପଢ଼ି	ପଢ଼ି	ନାଶନ	ପଣ୍ଡ (ନିଷ୍ପନ୍ନ)
ପଣ	ପଣ୍	ବ୍ୟବହାର,	ବପଣି, ବଣିକ୍
		ସ୍ଥୁତି	
ପତ	ପତ୍	ପତନ	ପତୟାଳୁ
ପତ୍ନ	ପତ୍	ଗମନ, ପତନ	ପ୍ରପାତ, ନପ୍ତା, ପାତାଳ, ପତାକା, ପତ୍ନା, ପଥକ
ପଥେ	ପଥ୍	ଗତି	ପଥ
ପଦ	ପଦ୍	ଗତି	ପଦ୍ମ, ସଂପାଦକ
ପନ	ପନ୍	ସ୍ଥୁତି	ପନସ
ପଥ	ପଥ୍	ଗତି	ପରପଥୀ
ପୟ	ପୟ୍	ଗତି	ପୟଃ
ପର୍ଶ	ପର୍ଶ୍	ହରିତଭାବ	ପର୍ଣ୍ଣ
ପର୍ଦ	ପର୍ଦ୍	କୁସ୍ଥିତ ଶବ୍ଦ	ପର୍ଦନ (ପାଠ)
ପର୍ପ	ପର୍ପ୍	ଗତି	ପର୍ପଟୀ, ପର୍ପିକ (ଶଞ୍ଜି)
ପବ	ପବ୍	ଗତି	ପବ
		ପୂରଣ	ପବତ
ପଲ	ପଲ୍	ଗତି	ପଲକ, ପଲ୍ଲକ
ପଣ	ପଣ୍	ବନ୍ଧନ	ପାଣ
ପସି	ପସ୍	ନାଶନ	ପାଂସୁ

ମୂଳଧାତୁ	ବ୍ୟବହୃତ ଧାତୁ	ଅର୍ଥ	ନିଷ୍ପନ୍ନ ଶବ୍ଦ
ପା	ପା	ପାନ	ଦ୍ଵିପ, କଙ୍କପ, ପାୟୁ, ପାସ
ପା	ପା	ରକ୍ଷଣ	ତନୁନପାତ (ଅଗ୍ନି) ପୁମାନ୍, ପିନାକ
ପାର	ପାର୍	କର୍ମସମାପ୍ତି	ପାର
ପାଳ	ପାଲ୍	ରକ୍ଷଣ	ପାଳକ, ପାଳ (ପିକଦାମା)
ପିଳ	ପିଲ୍	କୁଟନ (ବାଧା)	ପିଲ
ପିଜ	ପିଞ୍	ବର୍ଣ୍ଣ	ପିଙ୍ଗ, ପିଞ୍ଜର, ପିଙ୍ଗଳ
ପିଜ	ପିଞ୍	ହଂସା, ଘୋଷନ	ପିଞ୍ଜନ, ପିଞ୍ଜା, ନିକେତନ
ପିଟ	ପିଟ୍	ଘେ, ସଂଘାତ	ପିଟକ (ପେଡ଼)
ପିଠ	ପିଠ୍	ହଂସା, କ୍ଳେଶ	ପୀଠ
ପିଡ଼	ପିଣ୍ଡ	ସଂଘାତ	ପିଣ୍ଡ, ପିଣ୍ଡିଳ
ପିଳ	ପିଲ୍	ଭେଦନ	ପେଲବ
ପିଶ	ପିଶ୍	ଅବଧୂବ	ପିଶିତ, ପେଶୀ, ପିଶଙ୍ଗ (ପିଙ୍ଗଳବର୍ଣ୍ଣ)
ପିଷଲ୍	ପିଷ୍	ସଂବୃଣ୍ଣନ	ପେଷଣ, ପେଷଣୀ, ପାଷାଣ
ପିସ୍	ପିସ୍	ଗମନ	ପେସ୍ବର (ଗତିଶୀଳ)
ପୀଢ଼	ପୀ	ପାନ	ନିପୀତ

<u>ମୂଳଧାତୁ</u>	<u>ବ୍ୟବହୃତ ଧାତୁ</u>	<u>ଅର୍ଥ</u>	<u>ନିଷ୍କଳ୍ପ ଶବ୍ଦ</u>
ପୀଡ଼	ପୀଡ଼୍	ଅବଗାହନ	ପୀଡ଼ା
ପୀଳ	ପୀଲ୍	ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ(ସେଧ)	ପୀଳୁ (ପରମାଣୁ) ପୀଳକ (ପିମ୍ପୁଡ଼, ଜନ୍ଦା)
ପୀବ	ପୀବ୍	ସ୍ଥୋଲ୍ୟ	ପୀବର
ପୀୟ	ପୀୟ୍	ପ୍ରାଣନ	ପୀୟୂଷ, ପିୟାଳ
ପୁଟ	ପୁଟ୍	ସଂଶ୍ଳେଷଣ	ପୁଟ
ପୁଟ	ପୁଟ	ଘାତ୍, ଶାଷା	ପୋଟା (ପୀପୁରୁଷ ଲକ୍ଷଣ ଯୁକ୍ତା ପ୍ରୀ)
ପୁଣ	ପୁଣ୍	ଶୁଭକର୍ମ	ନପୁଣ
ପୁଡ଼	ପୁଡ଼୍	ଭୂଷା	ପୁଣ୍ଡିକ
ପୁଡ଼	ପୁଡ଼୍	ମର୍ଦ୍ଦନ	ପୁଣ୍ଡିକ, ପୁଣ୍ଡି (ଚଳକ)
ପୁଡ଼	ପୁଣ୍ଡ	ଶୁଣନ	ପୁଣ୍ଡିକ (ଲେଖକଶେଷ)
ପୁର	ପୁର୍	ଅଗ୍ରଗମନ	ପୁର, ପୁରୀ, ପୁରୁଷ
ପୁଲ	ପୁଲ୍	ମହତ୍ତ୍ୱ	ପୁଲକ, ପୁଲିନ, ପୋଲୀ, ବିପୁଲ
ପୁଷ	ପୁଷ୍	ପୁଷ୍ଟି	ପୌଷ, ପୋଷ୍ୟ ପୁଷ୍କର, ପୁଷ୍ଟ
ପୁଷ	ପୁଷ୍	ଧାରଣ	ପୋଷ୍ଟା

ମୂଳଧାତୁ	ବ୍ୟବହୃତ ଧାତୁ	ଅର୍ଥ	ନିଷ୍କନ୍ନ ଶବ୍ଦ
ପୁଷ୍ଟ	ପୁଷ୍ଟ୍	ବିକଶନ	ପୁଷ୍ଟ
ପୁସ୍ତ	ପୁସ୍ତ୍	ଆଦର	ପୁସ୍ତ, ପୁସ୍ତକ
ପିଞ୍ଚ	ପିଞ୍ଚ୍	ପବିତ୍ରୀକରଣ,	ପବିତ୍ର, ପବମାନ
ପିଜ	ପିଜ୍	ପିଜନ	ପିଜା, ପିଜୁଳ
ପିୟ	ପିୟ୍	ବିଶରଣ, ଦୁର୍ଗନ୍ଧ	ପିୟ, ପିୟ
ପିର	ପିର୍	ପ୍ରୀଣନ, ପୂରଣ	ପିର, ପିର୍ଣ୍ଣ, ପିର୍ଣ୍ଣମା
		ବର୍ଦ୍ଧନ	ପିରୁଷ
ପିବ	ପିବ୍	ନିବାସ	ପିବ
ପିଳ	ପିଲ୍	ସଂଭାବ	ପିଳ (ରାଣୀକରଣ) ପିଞ୍ଚପିଳୀ
ପିଷ	ପିଷ୍	ବୃଦ୍ଧି	ପିଷା (ସୂର୍ଯ୍ୟ)
ପିୟ୍	ପିୟ୍	ବ୍ୟାପ୍ତମ	ବ୍ୟାପାର
ପିର	ପିର୍	ସଂଯମନ	ସଂପର୍କ
ପିରୀ	ପିର୍	ସଂଯୋଜନ	ସଂପୃକ୍ତ
ପିଣ	ପିଣ୍	ପ୍ରୀଣନ	ପିଣ୍ଡ
ପିଥ	ପିଥ୍	ପ୍ରସେପ	ପିଥକ (ଶିଶୁ)
ପିଷ୍	ପିଷ୍	ସେଚନ	ପିଷତ୍, ପିଷତ୍
ପିୂ	ପିୂ	ପାଳନ, ପୂରଣ	ପିୂଷ, ପିୂଷ୍ୟ, ପିୂର୍ଣ୍ଣ, ପିୂଃ
ପେଲ୍	ପେଲ୍	ଗମନ	ପେଲ (ଅଶ୍ୱକୋଷ)
ପେସ୍	ପେସ୍	ଗତି	ପେସ୍ବର
ପିପ୍ୟାୟୀ	ପିପ୍ୟାୟ୍	ବୃଦ୍ଧି	ପିନ

ମୂଳଧାତୁ	ବ୍ୟବହୃତ ଧାତୁ	ଅର୍ଥ	ନିଷ୍କଳ୍ପ ଶବ୍ଦ
ପ୍ରକ୍ତ	ପ୍ରକ୍ତ୍	ଜ୍ଞାପ୍ତବା	ପୃକ୍ତା, ପ୍ରକ୍ତ
ପ୍ରଥ	ପ୍ରଥ୍	ପ୍ରଖ୍ୟାନ	ପ୍ରଥୀ (କଳାକର), ପ୍ରଥୁ
ପ୍ରଥ	ପ୍ରଥ୍	ବିସ୍ତାର	ପ୍ରଥବା, ପ୍ରଥୀ
ପ୍ରା	ପ୍ରା	ପୂରଣ	ପ୍ରାଣ
ପ୍ରୀଡ଼	ପ୍ରୀ	ପ୍ରୀତି	ପ୍ରୀତି
ପ୍ରୀଡ଼୍	ପ୍ରୀ	ବର୍ପଣ, କାନ୍ତି	ପ୍ରୀଣନ
ପ୍ରୁଷ୍	ପ୍ରୁଷ୍	ଦାହ	ବିପ୍ରୁଷ୍ (ଜଳବିନ୍ଦୁ)
ପ୍ରେଞ୍ଜୋଳ	ପ୍ରେଞ୍ଜୋଲ୍	ଆନ୍ଦୋଳନ	ପ୍ରେଞ୍ଜୋଳିତ (କଂପିତ)
ପ୍ରେଷ	ପ୍ରେଷ୍	ଗମନ	ପ୍ରେଷଣ
ପ୍ରୋଥ୍	ପ୍ରୋଥ୍	ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତି	ପ୍ରୋଥ(ଅଶ୍ୱନାସା)
ପ୍ଳୁହ୍	ପ୍ଳୁହ୍	ଗତି	ପ୍ଳୁହା
ପ୍ଳୁହ୍	ପ୍ଳୁହ୍	ଗତି	ଉପପ୍ଳବ, ବିପ୍ଳବ, ପ୍ଳୁତ
ପ୍ଳୁଷ୍	ପ୍ଳୁଷ୍	ଦାହ	ପ୍ଳୁଷ୍ଟ
ପାସ୍	ପାସ୍	ଭକ୍ଷଣ	ପାସ୍ତ(ଭକ୍ଷିତ)

(ଫ)

ଫକ୍	ଫକ୍	ମନ୍ଦଗମନ	ଫକ୍କକା
		ଅସଦ୍‌ବ୍ୟବହାର (ଫାଙ୍କ ଦେବା)	
ଫଣ	ଫଣ୍	ଗତି	ଫଣା

ମୂଳଧାତୁ	ବ୍ୟବହୃତ ଧାତୁ	ଅର୍ଥ	ନିଷ୍ପନ୍ନ ଶବ୍ଦ
ଫଳ	ଫଳ୍	ନିଷ୍ପତ୍ତି	ଫଳ, ଫଳକ ସଂଫଳା
ଓଫଳା	ଫଳ୍	ବିଶରଣ(ଭେଦ)	ଫାଳ (ଲଙ୍ଗଳମୁଦା)
ଫୁଲ୍ଲ ଫେଲ୍	ଫୁଲ୍ଲ ଫେଲ୍	ବିକଶନ ଗତ	ଫୁଲ୍ଲ, ପ୍ରଫୁଲ୍ଲ ଫେଲା(ଉଚ୍ଛ୍ଵସ୍ତ)

(କ)

ବକ୍ଷ	ବକ୍ଷ୍	ବେଷ	ବକ୍ଷ
ବକ୍	ବକ୍	କୌଟିଲ୍ୟ	ବକ୍
ବକ୍	ବକ୍	ଗମନ	ବକ୍ତୂଳ
ବକ୍ତି	ବକ୍ତି	ଗତି	ବକ୍ତି
ବଚ	ବଚ୍	ପରିଭ୍ରାଷଣ	ବକ୍ତ୍ର
ବକ୍	ବକ୍	ଗମନ	ବକ୍ତ୍ର
ବକ୍ଷ୍	ବକ୍ଷ୍	ଗମନ	ବକ୍ତ୍ର (ଶନୈଶ୍ଵର)
ବକ୍ଷ୍	ବକ୍ଷ୍	ପ୍ରଲମ୍ବନ(ଠକିବା)	ବକ୍ଷକ, ବକ୍ଷନ, ବକ୍ତ୍ର
ବଟ୍	ବଟ୍	ପରିଭ୍ରାଷଣ	ଅବଟ୍
ବଟ୍	ବଟ୍	ବେଷ୍ଟନ	ବାଟ୍, ବଟ୍
ବଠ	ବଠ୍	ସ୍ଥୋଲ୍ୟ	ବଠର (ନିବୋଧ, ଦୁଷ୍ଟ)

ମୂଳଧାତୁ	ବ୍ୟବହୃତ ଧାତୁ	ଅର୍ଥ	ନିଷ୍ପନ୍ନ ଶବ୍ଦ
ବଶ	ବଶ୍	ଶବ୍ଦ	ବାଣ, ବାଣୀ
ବଞ୍ଚି	ବଞ୍ଚି	ବିଭଜନ	ବଞ୍ଚନ
ବଠି	ବଠି	ଏକାକୀ ଗମନ	ବଠର
ବଞ୍ଚି	ବଞ୍ଚି	ବିଭଜନ	ବଞ୍ଚି (ଖାସି)
ବଦ	ବଦ୍	ସ୍ତେଷ୍ଟି ଯିଏ	ବଦର, ବଦଶ
ବଦ	ବଦ୍	କଥନ	ବାଦ୍ୟ, ବସ୍ତ୍ର
ବଧ	ବଧ୍	ଚିତ୍ତବିକାର	ବାଦସ୍ତ୍ର
ବଧ	ବଧ୍	ନିନ୍ଦା	ବାଦସ୍ତ୍ର(ବିକୃତ)
ବଧ	ବଧ୍	ସଂଯମନ	ବାଦସ୍ତ୍ର (ହିଂସ୍ର)
ବନ	ବନ୍	ଶବ୍ଦ	ବନ, ବନୀ, ବନି
ବନ	ବନ୍	ଭକ୍ତି	ବନିତା
ବନ୍ଧୁ	ବନ୍ଧୁ	ଯାଚନ	ବନୀୟକ (ଯାଚକ)
ବଦ୍ଧ	ବଦ୍ଧ	ଅଭିବାଦନ	ବନ୍ଧୀ,
		ସୂଚି,	ବନ୍ଧାରୁ, ବନ୍ଧନା
ବନ୍ଧି	ବନ୍ଧି	ବନ୍ଧନ	ବନ୍ଧି, ବନ୍ଧି,
			ବନ୍ଧିର, ବନ୍ଧି,
			ବନ୍ଧିର, ବନ୍ଧି(ସୂଚ୍ୟ)
ବୁଦ୍ଧ	ବୁଦ୍ଧ	ଜ୍ଞାନବସନ,	ବ୍ୟାପୀ, ବସ୍ତ୍ର
		ଛେଦନ	
ବଦ୍ଧ	ବଦ୍ଧ	ଗତି	ବଦ୍ଧ (ବନ୍ଧୁ)
			ବଦ୍ଧା (ଦୁର୍ଗା)

ମୂଳଧାତୁ	ବ୍ୟବହୃତ ଧାତୁ	ଅର୍ଥ	ନିଷ୍ପନ୍ନ ଶବ୍ଦ
ଟ୍ ବମ	ବମ୍	ଉଦ୍‌ଗୀରଣ	ବାନ୍ତି, ବମନ
ବୟ	ବୟ୍	ଗମନ	ବୟଃ (ବୟସ)
ବର	ବର୍	ଇପସା	ବର୍ଯ୍ୟ (ବୈଷ୍ଣ)
ବର୍ତ୍	ବର୍ତ୍	ପାତ୍ର	ବର୍ତ୍ତ୍ତ (ପୁରସ୍କାର)
ବର୍ଣ	ବର୍ଣ୍	ବର୍ଣ୍ଣକରଣ, ବିସ୍ତାର, ଗୁଣବଚନ	ବର୍ଣ୍ଣିତ
ବଞ୍	ବଞ୍	ଗତି	ବଞ୍ଚା, (ମାନବର୍ଣ୍ଣମଧିକା)
ବର୍ଧ	ବର୍ଧ୍	ଛେଦନ, ପୂରଣ	ବର୍ଧକ (ବଢ଼େଇ)
ବର୍ଦ୍ଧ	ବର୍ଦ୍ଧ୍	ପ୍ରାଧାନ୍ୟ	ବର୍ଦ୍ଧ, ବର୍ଦ୍ଧିଣ
ବଳ	ବଳ୍	ସଂବରଣ	ବାଚ, ବାଳ, ବଲ୍ଲଭ, ବଲ୍ଲୟ, କଳ୍‌କଳ
ବଳ	ବଳ୍	ପ୍ରାଣନ, ଧାନ୍ୟାବରୋଧ	ବଳ, ବଲ୍ଲିଳ, ବଳୀ, ବଳ
ବଳ୍‌କ	ବଳ୍‌କ	ପରିଭ୍ରାଷଣ	ବଳ୍‌କ୍
ବଳ୍‌ଗ	ବଳ୍‌ଗ୍	ଗମନ	ବଳ୍‌ଗା (ଲଗାମ)
ବଲ୍ଲି	ବଲ୍ଲି	ସଂବରଣ	ବଲ୍ଲିଭ, ବଲ୍ଲିକା
ବଲ୍ଲଭ	ବଲ୍ଲଭ୍	ପ୍ରାଧାନ୍ୟ	ବାଲ୍‌ସ୍ଥାକ (କୁଂକୁମ)
ବଣ	ବଣ୍	କାନ୍ତି	ଉଗୀର, ଉଗନା (ଶୁଖି)

ମୂଳଧାତୁ	ବ୍ୟବହୃତ ଧାତୁ	ଅର୍ଥ	ନିଷ୍ପନ୍ନ ଶବ୍ଦ
ବସ୍	ବସ୍	ଗତି	ବସ୍ତୁପୁଣୀ
ବସ	ବସ୍	ନିବାସ	ବସୁ, ବସ୍ତି, ଉପବାସ
ବସ	ବସ୍	ଆକ୍ରାନ୍ତନ	ବାସ, ବସ୍
ବସ୍	ବସ୍	ଗତି	ବସ୍ (ଅଧିବସାୟ)
ବସ୍ତ	ବସ୍ତ	ଅର୍ଦ୍ଧନ	ବସ୍ତ (ଛେଳି)
ବହ	ବହ୍	ପ୍ରାପଣ	ବଧୂ, ବାହ
ବା	ବା	ଗତି, ବନ୍ଧନ	ବାୟୁ, ବାଗୁର, ବାଗୁରିକ
ବାସି	ବାସି	ଇଚ୍ଛା	ବାସିଣୀ (ଉଚ୍ଛ୍ଵସନୀ)
ବାଛି	ବାଛି	ଇଚ୍ଛା	ବାଛିତ
ବାଢ଼ୁ	ବାଢ଼ୁ	ଆପ୍ତବନ, ବେଷ୍ଟନ	ବାଢ଼ (ବେଷ୍ଟନ)
ବାତ	ବାତ୍	ସୁଖ, ସେବନ	ବାତ
ବାଧୁ	ବାଧୁ	ବିଲେଞ୍ଚନ, ପୀଡ଼ନ	ବାଧା
ବାଣି	ବାଣି	ଶବ୍ଦ	ବାଣିତ (ପକ୍ଷିଶବ୍ଦ), ବାଣିକା
ବାସ	ବାସ୍	ଉପସେବା	ବାସନା
ବାହୁ	ବାହୁ	ପ୍ରଯତ୍ନ	ବାହା, ବାହ
ବିଚିର	ବିଚ୍	ଦୃଢ଼ଗ୍ରହଣ	ବିବେକ, ବିବେଚନା, ବିଚ୍

ମୂଳପାତ୍ର	ବ୍ୟବହୃତ ପାତ୍ର	ଅର୍ଥ	ନିଷ୍ପନ୍ନ ଶବ୍ଦ
ବିକ୍ର	ବିକ୍ର୍	କାନ୍ତି	ବିଶ୍ନୁ
ବିକର	ବିକ୍	ପୃଥଗ୍‌ସ୍ତବ	ବିବେକୀ
ବିକି	ବିକ୍	ଭୟ, ଚଳନ	ଭୟବେଗ, ବେଗ
ବିଟ	ବିଟ୍	ଶବ୍ଦ	ବିଟପ
ବିଟ	ବିଟ୍	ଆନ୍ଦୋଳ	ବିଟ (ପୂର୍ଣ୍ଣ)
ବିଡ଼	ବିଡ଼୍	ଆନ୍ଦୋଳ	ବିଡ଼ଙ୍ଗ, ବିଡ଼, (ବିଟ୍‌ଲୁଣ) ବିଡ଼ାଳ
ବିଥ୍	ବିଥ୍	ଯାଚନ	ବିଥୀ
ବିଦ	ବିଦ୍	ଜ୍ଞାନ	ବେଦ, ବିଦ୍ବାନ୍
ବିଦ	ବିଦ୍	ବିରୁଦ୍ଧ	ବିତ୍ତ, ବିନ୍ଧ (ବିରୁଦ୍ଧିତ)
ବିଦ	ବିଦ୍	ସତ୍ତ୍ୱ	ବିଦ୍ୟମାନ, ବିଦୁଳ (ବେତ)
ବିଦ	ବିଦ୍	ଚେତନା, ଆଶ୍ୟାନ ନିବାସ	ବେଦନା, ବେଦି
ବିଦଲ୍	ବିଦ୍	ଲୁଭ	ଗୋବିନ୍ଦ, କୃବିନ୍ଦ, ବିତ୍ତ
ବିଧ	ବିଧ୍	ବିଧାନ	ବେଧ, ବେଧନିକା (ପୋଡ଼ଣୀ)
ବିଲ	ବିଲ୍	ସଂବରଣ	ଆବିଳ
ବିଲ	ବିଲ୍	ଭେଦନ	ବିଲ
ବିଲ	ବିଲ୍	କ୍ଷେପଣ	ବେଲି

ମୂଳଧାତୁ	ବ୍ୟବହୃତ ଧାତୁ	ଅର୍ଥ	ନିଷ୍ପନ୍ନ ଶବ୍ଦ
ବିଶ	ବିଶ୍	ପ୍ରବେଶନ	ବେଶ
ବିଷ	ବିଷ୍	ବିଶ୍ଳେଷ	ବିଶ୍ଳି, ବିଷ
ବିଷ୍ମ	ବିଷ୍	ସେଚନ	ବେଷ୍ୟ (ନଟ)
ବିଷ୍ମଳ	ବିଷ୍	ବ୍ୟାପ୍ତ	ବିଷ, ବିଷ୍ମୁ
ବିସ	ବିସ୍	ପ୍ରେରଣ	ବିସ
ବା	ବା	ଗତି, ପ୍ରଜନ, ଛକ୍କା, ଶେପଣ, ଖାଦନ)	ବେସ
ବାଜ	ବାଜ୍	ବ୍ୟଜନ	ସାଜ
ବାର	ବାର୍	ବିନ୍ଦନ	ବାର, ବାରଣ
ବୁଜ୍ଜ	ବୁଜ୍ଜ୍	ଭାଷଣ	ବୁଜ୍ଜ (ହୃଦୟ)
ବୁଧ	ବୁଧ୍	ଅବଗମନ	ବୁଢ଼ାଧିକ, ସଂବୋଧନ
ବୁଧର୍	ବୁଧ୍	ବୋଧନ	ବୋଧ
ଭ ବୁଢ଼ର୍	ବୁଢ୍	ନିଶାମନ	ବୁଢ଼ ବୁଢ଼
ବୁସ	ବୁସ୍	ଉତ୍ତର	ବୁସ, ବୁସ୍,
			ବାରଣବୁସା
ବୃଜ୍	ବୃ	ଭକ୍ତି	ବର୍ଯ୍ୟା (ପତିମୁରା)
			ବରେଣ୍ୟ, ବରଟା
ବୃଞ୍	ବୃ	ବରଣ	ମାବାର, ବରୁଣ, ବର୍ଷ,
			ବର୍ମ, ବର୍ଣୀ (ବ୍ରହ୍ମବୃଣ)
ବୃଞ୍	ବୃ	ଆକ୍ରାନ୍ତ	ପ୍ରାବରଣ, ବାର
			(ସମୂହ)

ମୂଳଧାତୁ	ବ୍ୟବହୃତ ଧାତୁ	ଅର୍ଥ	ନିଷ୍ପନ୍ନ ଶବ୍ଦ
ବୃକ	ବୃକ୍	ଆଦାନ	ବୃକ, ବର୍କର (ତରୁଣ ପଶୁ)
ବୃଷ	ବୃଷ୍	ଆବରଣ	ବୃଷ
ବୃତ୍	ବୃତ୍	ବର୍ତ୍ତନ	ବର୍ତ୍ତ, ବର୍ତ୍ତନ, ବର୍ତ୍ତଳ
ବୃତ୍	ବୃତ୍	ବରଣ	ବୃତ୍ତ୍ୟ (ବରଣୀୟ)
ବୃଧ୍	ବୃଧ୍	ବୃଦ୍ଧ	ବର୍ଦ୍ଧିଷ୍ଠ, ସଂବର୍ଦ୍ଧନା
ବୃଷ୍	ବୃଷ୍	ସେବନ, ହିଂସା, କ୍ଳେଶନ	ବର୍ଷଣ, ବୃଷ୍ଟି, ବୃଷଭ ବୃଷଣ, ବର୍ଷା, ବୃଷ୍ଟି
ବୃହ	ବୃହ୍	ବୃଦ୍ଧି	ପରିବୃତ୍ତ, ବ୍ରାହ୍ମି, ବର୍ହ, ବୃହତୀ
ବୃହ୍	ବୃଂହ୍	ଶବ୍ଦ, ବୃଦ୍ଧି	ବୃଂହଣ, ବୃଂହତ
ବୃଂ	ବୃଂ	ବରଣ, ଭରଣ	ବରଣ
ବେଷ୍ଟ୍	ବେ	ତନ୍ତ୍ର ସନ୍ତାନ	ତନ୍ତ୍ରବାୟୁ, ବାୟୁକ, ବାଶ
ବେଶ୍	ବେଷ୍	ଗତି, ଜ୍ଞାନ, ଚିନ୍ତା, ନିଶାମନ, ବାଦ୍ୟଗ୍ରହଣ	ବେଶି, ବେଶୀ, ବେଶୁ
ବୈଷ୍ଟ୍	ବୈଷ୍ଟ୍	କଂପନ	ବୈଷ୍ଟ୍ୟ, ବୈଷ୍ଟନ
ବୈଳ	ବୈଲ୍	କାଳୋପଯୋଗ	ବୈଳା

ମଳଧାତୁ	ବ୍ୟବହୃତ ଧାତୁ	ଅର୍ଥ	ନିଷ୍ପନ୍ନ ଶବ୍ଦ
ବେଲ୍	ବେଲ୍	ଚଳନ	ବେଳା
ବେଲ୍	ବେଲ୍	ଚଳନ	ବେଲ୍‌ଜ(ଗୋଲ୍‌ମରିଚ)
ବେଷ୍ଟ	ବେଷ୍ଟ	ବେଷ୍ଟନ	ବେଷ୍ଟିତ
ବେହ୍	ବେହ୍	ପ୍ରସନ୍ନ	ବେହ୍‌ତ, ବାହ୍
ବ୍ୟଥ	ବ୍ୟଥ୍	ଭୟ, ସଞ୍ଜଳନ	ବ୍ୟଥା
ବ୍ୟଧ	ବ୍ୟଧ୍	ତାଡ଼ନ	ବ୍ୟାଧ, ବ୍ୟଧି
ବ୍ୟୟ	ବ୍ୟୟ୍	ଧନୋତ୍ସର୍ଗ	ବ୍ୟୟ, ମିତବ୍ୟୟୀ
ବୁଧ	ବୁଧ୍	ଦାହ, ବିଭାଗ	ବୁଧ୍‌ଷ୍ଟ (ଦର୍ପ)
ବୋଷ୍ଟ	ବୋସ୍	ସଂବରଣ	ମାଣ, ମାଣ
ବ୍ରଜ	ବ୍ରଜ	ଗତି	ପରିବାଟ, ବ୍ରଜ
ବ୍ରଣ	ବ୍ରଣ୍	ଗାନ୍ଧବିରୁଣନ	ବ୍ରଣ
ବ୍ରଣ	ବ୍ରଣ୍	ଶବ୍ଦ	ବ୍ରଣ
ଓ ବ୍ରଷ୍ଟ	ବ୍ରଷ୍ଟ	କ୍ଳେଦନ	ବ୍ରଷ୍ଟ
ବୀର୍ଜ	ବୀର୍ଜ୍	ବରଣ, ଗତି	ବ୍ରୀହି
ବ୍ରୀଡ଼	ବ୍ରୀଡ଼୍	ଲଜ୍ଜା	ବ୍ରୀଡ଼ା
ବ୍ରୁଡ଼	ବ୍ରୁଡ଼୍	ସମ୍ବରଣ	ବ୍ରୁଡ଼ନ
ବ୍ରୁଷ୍ଟ	ବ୍ରୁଷ୍ଟ	ବ୍ୟକ୍ରବଚନ	ବାକ୍ୟ, ବାଚ୍ୟ

(ଭ)

ଭଷ	ଭଷ୍	ଅଦନ	ଭଷିତ, ଭଷକ
ଭଜ	ଭଜ୍	ପେବା	ଭାଗ, ଭକ୍ତି, ଭଗ
ଭଞ୍ଜା	ଭଞ୍ଜି	ଆମଦାନ	ଭଙ୍ଗ, ଭଙ୍ଗୁର

ମୂଳଧାତୁ	ବ୍ୟବହୃତ ଧାତୁ	ଅର୍ଥ	ନିଷ୍ପନ୍ନ ଶବ୍ଦ
ଭଟ୍	ଭଟ୍	ଭୃତ (ଭରଣ)	ଭଟ୍, ଭଟକ (ଭଡ଼ା), ଭଣ୍ଡାଳୀ
ଭଟ୍	ଭଟ୍	ପରିଭ୍ରଷଣ	ଭଟ୍ଟାରକ
ଭଡ଼ି	ଭଡ଼ି	ପରିଭ୍ରଷଣ	ଭଡ଼ି
ଭଡ଼ି	ଭଡ଼ି	କଲ୍ୟାଣ	ଭଡ଼ିଳ
ଭଣ	ଭଣ	ଶବ୍ଦ	ଭଣିତ, ଭଣି, ଭଣ୍ଡାଳୀ
ଭଦ୍	ଭଦ୍	କଲ୍ୟାଣ, ସୁଖ	ଭଦ୍ର
ଭର୍ତ୍ତି	ଭର୍ତ୍ତି	ଚର୍ଜନ	ଭର୍ତ୍ତନା
ଭଲ୍ଲ	ଭଲ୍ଲ	ହଂସା, ଦାନ, ଭଜ୍ଜ, ଭଲ୍ଲୁକ, ପରିଭ୍ରଷଣ	ଭଲ୍ଲୁକ
ଭଷ	ଭଷ୍	ଭର୍ତ୍ତନ	ଭଷକ
ଭସ	ଭସ୍	ଭର୍ତ୍ତନ, ଘେନି	ଭସ୍, ଭସ୍ତ୍ରା (କମାର ଭଣ୍ଡା)
ଭା	ଭା	ଘେନି	ଭାନୁ, ପ୍ରଭାତ, ପ୍ରତିଭା
ଭଜ	ଭଜ୍	ପୃଥକ୍ କର୍ମ	ଭଜନ
ଭମ	ଭମ୍	ହୋଧ	ଭମିନୀ
ଭଷ	ଭଷ୍	ବ୍ୟକ୍ତ ବଚନ (କଥନ)	ଅପଭ୍ରଷା (ନିନ୍ଦା); ବିଭ୍ରଷା (ବିକଳ୍ପ)
ଭସ୍	ଭସ୍	ଘେନି	ଭସୁର

<u>ମୂଳଧାତୁ</u>	<u>ବ୍ୟବହୃତ ଧାତୁ</u>	<u>ଅର୍ଥ</u>	<u>ନିଷ୍ପନ୍ନ ଶବ୍ଦ</u>
ଭକ୍ଷ	ଭକ୍ଷ୍	ଭକ୍ଷା	ଭକ୍ଷି, ଭକ୍ଷା
ଭଦିର	ଭଦ୍	ବଦାରଣ	ଭଦ୍ଦିଦ, ଭଦ୍ଦି, ଭଦ୍ଦୁର
ଭଦି ଞ୍ଜି ଘ	ଭଦ୍ ଞ୍ଜ	ଅବୟବ ଭୟ	ଭୟ, ଶ୍ଵାପିଣ, ଶ୍ଵାମ, ଶ୍ଵାପି, ଶ୍ଵାପି, ଭେକ
ଭୁଜ	ଭୁଜ୍	ପାଳନ, ବ୍ୟବହାର	ଭୋଗ, ଭୁଜ
ଭୁଜୋ	ଭୁଜ୍	କୌଟିଲ୍ୟ	ଭୁଜ୍ଞଃ
ଭୁ	ଭୁ	ସଞ୍ଚ	ଭୁବନ, ଭୂମି, ଅଭ୍ୟୁତ
ଭୁ	ଭୁ	ପ୍ରାପ୍ତ	ଭବିତ
ଭୂଷ	ଭୂଷ୍	ଅଳଙ୍କାର	ଭୂଷଣ
ଭୂଷ୍	ଭୂ	ଭରଣ	ଭୂଷା, ଭୂଷ୍ୟ
ଭୂଭୂଷ୍	ଭୂ	ଧାରଣ, ପୋଷଣ	କପାଳଭୂତ୍
ଭୂଜା	ଭୁଜ୍	ଭର୍ଜନ	ଭର୍ଜ, ଭୂଷ୍ମ
ଭୂଶ	ଭୂଶ୍	ଅଧ୍ୟାପକନ	ଭୂଶ
ଭୂ	ଭୂ	ଭର୍ତ୍ତନ, ଭରଣ	ଭର
ଭେଷ	ଭେଷ୍	ଭୟ	ଭେଷ (ଭୋଗ)
ଭ୍ରଂଶ	ଭ୍ରଂଶ୍	ଅଧ୍ୟାପକନ	ଭ୍ରଷ୍ମ, ଭ୍ରଂଶ

<u>ମୂଳାଧାର</u>	<u>ବ୍ୟବହୃତ ଧାତୁ</u>	<u>ଅର୍ଥ</u>	<u>ନିଷ୍ପନ୍ନ ଶବ୍ଦ</u>
ଭ୍ରଂସୁ	ଭ୍ରଂସ୍	ଅବସ୍ତଂସନ	ଭ୍ରଂସ
ଭ୍ରମ୍	ଭ୍ରମ୍	ଚଳନ	ଭ୍ରାନ୍ତି
ଭ୍ରମ୍	ଭ୍ରମ୍	ଅନବସ୍ଥାନ	ଭ୍ରମି, ଭ୍ରମର, ଭ୍ରମ୍
ଭ୍ରଶ	ଭ୍ରଶ୍	ଅବସ୍ତଂସନ	ଭ୍ରଷ୍ଟ
ଭ୍ରସଜ୍	ଭ୍ରସଜ୍	ପାକ	ଭ୍ରଷ୍ଟ, ଭ୍ରଷ୍ଟ, ଭଜିତ, ଭ୍ରାଷ୍ଟ
ଭ୍ରାଜ୍	ଭ୍ରାଜ୍	ଦୀପ୍ତି	ଭ୍ରାଜିଷ୍ଟୁ, ଭ୍ରାତା
ଭ୍ରୁଶ	ଭ୍ରୁଶ୍	ଆଶା	ଭ୍ରୁଶ
ଭ୍ରୋଷ୍	ଭ୍ରୋଷ୍	ଭୟ, ଗତି,	ଭ୍ରୋଷ

(ମ)

ମକ୍	ମକ୍	ଗମନ	ମକ୍କୁଳ (ଶିଳାଜତୁ) ମକ୍କୋଳ (ଖଡ଼ି)
ମକ	ମଂକ୍	ମଣ୍ଡନ	ମକୁଟ, ମୁକୁଟ
ମକ୍ଷ	ମକ୍ଷ୍	ଭେଷ, ସଂଘାତ	ମକ୍ଷକା
ମଖ	ମଖ୍	ଗତି	ମଖ (ଯଜ୍ଞ)
ମଖି	ମଂଖ୍	ଗତି	ମଂଖୁ, (ଶୀଘ୍ର) ମଂଖ
ମଗଧ	ମଗଧ୍	ଯତନ	ମଗଧ, ମାଗଧ

ମୂଳଧାତୁ	ବ୍ୟବହୃତ ଧାତୁ	ଅର୍ଥ	ନିଷ୍ପନ୍ନ ଶବ୍ଦ
ମଗି	ମଂଗ୍	ଗତି	ମଙ୍ଗଳ, ମଂଗ
ମଗ	ମଞ୍	ଧାରଣ, ଉଚ୍ଚତା, ପୂଜନ	ମଞ୍ଜ, ମଞ୍ଜକ
ମଜ	ମଞ୍ଜି	ଧୂନ	ମଞ୍ଜୁ
ମଠ	ମଠ୍	ମଦ, ନିବାସ	ମଠ
ମଠ	ମଣ୍	ଶୋକ	ମଣ୍ଡ (ପିଣ୍ଡକ- ବିଶେଷ)
ମଡ଼	ମଣ୍ଡି	ବିଭଜନ	ମଣ୍ଡୁକ
ମଣ	ମଣ୍	ଶବ୍ଦ	ମଣି, ମଣ୍ଡ
ମଡ଼	ମଣ୍ଡି	ଭୂଷା	ମଣ୍ଡନ
ମସି	ମନ୍ସି	ଗୁପ୍ତଭାଷଣ	ମନ୍ସ
ମଥ୍	ମନ୍ଥ୍	ହଂସା, କ୍ଳେଶ	ମନ୍ଥର
ମଥେ	ମଥ୍	ବିଲେଡ଼ନ	ମଥକ, ଉନ୍ମାଥ (ବଧ)
ମଦ	ମନ୍	(ତୃପ୍ତି, ମୋଦ, ମନ୍ଦୁରା, ମଦ, ସ୍ବପ୍ନ, ଗତି)	ମନ୍ଦ୍ର, ମନ୍ଦର, ମନ୍ଦାର
ମଦା	ମନ୍	ଦୂର୍ବ	ମଦ୍ୟ, ମଦିରା, ଇରମ୍ବଦ, ମଦ୍‌ଗୁର (ବିଦ୍ୟୁତ୍)

ମୂଳଧାତୁ	ବ୍ୟବହୃତ ଧାତୁ	ଅର୍ଥ	ନିଷ୍ପନ୍ନ ଶବ୍ଦ
ମନ	ମନ୍	ଜ୍ଞାନ	ମୁନି, ମନ୍ତ୍ର, ମନ୍ତ୍ରୀ, ମଧୁ
ମନ	ମନ୍	ସ୍ତମ୍ଭ	ଅଭିମାନ
ମନ୍ତ୍ର	ମନ୍	ଅବବୋଧ	ମନିଷ (ଅବଗତ), ମାନ
ମନ୍ତ୍ର	ମନ୍ତ୍ର	ବିଲେଖନ	ମନ୍ତ୍ରୀ
ମୟ	ମୟ	ଗମନ	ମୟୂର, ମୟୁ(ଓଟ)
ମର୍ଜ	ମର୍ଜ	ବ୍ରହ୍ମଣ	ମର୍ଜିତ
ମଳ	ମଳ	ଧାରଣ	ମଳ, ମାଳା, ମଳୟ
ମଲ୍ଲ	ମଲ୍ଲ	ଧାରଣ	ମଲ୍ଲି, ମଲ୍ଲିକା
ମବ	ମବ	ବନ୍ଧନ, ହିଂସା	ମୂକ
ମଶ	ମଶ୍	ଶବ୍ଦ, କୋପ	ମଶକ
ମସ	ମସ୍	ହିଂସା	ମାସ
ମସୀ	ମସ୍	ପରିମାଣ	ମସ୍ତ, ମସ୍ତକ, ମାସ
ମସ୍ତ	ମସ୍ତ	ଗମନ	ମସ୍ତର (ଜ୍ଞାନ), ମସ୍ତକ
(ଟ୍) ମସ୍ତଜ	ମସ୍ତଜ୍	ଶୁଦ୍ଧି	ମସ୍ତ, ମଜ୍ଜା
ମହ	ମହ୍	ପୂଜା	ମହା, ମହଲୀ
ମାଡ଼	ମା	ମାନ	ମାନ, ମାୟା, ପ୍ରମା
ମା	ମା	ମାନ	ମୀବର, ପ୍ରମିତ
ମାନ	ମାନ	ପୂଜା	ମୀମାଂସା

ମୂଳଧାତୁ	ବ୍ୟବହୃତ ଧାତୁ	ଅର୍ଥ	ନିଷ୍ପନ୍ନ ଶବ୍ଦ
ମାର୍ଗ	ମାର୍ଗ୍	ଅନ୍ୱେଷଣ	ମାର୍ଗ, ମାର୍ଗଣ
ମାର୍ଜ	ମାର୍ଜ୍	ଶୁଦ୍ଧ, ଶୁଦ୍ଧି	ସମ୍ମାର୍ଜନ
(ଭୂ) ମିଷ୍ଟ	ମି	ପ୍ରସେପଣ	ମୀର (ସମ୍ବଦ୍ଧ) ପ୍ରମିତ, ଗୋମାୟୁ
ମିଥ	ମିଥ୍	ସଂଗମ	ମିଥନ
ମିତ୍ରିକା	ମିତ୍	ସ୍ନେହନ	ମିତ୍ର, ମେଦୁର
ମିଳ	ମିଲ୍	ସଂଗମନ	ମେଳନ, ମିଳିତ,
ମିଳ	ମିଲ୍	ଶ୍ଲେଷଣ	ମେଳା
ମିଶ	ମିଶ୍	ଶବ୍ଦ, କୋପ	ମିଶି (ଜଟାମାଂସୀ)
ମିଶ୍ର	ମିଶ୍ର୍	ସଂପର୍କ	ମିଶ୍ରିତ, ମିଶ୍ରଣ
ମିଷ	ମିଷ୍	ଚିତ୍	ମେଷ, ନିମେଷ, ଉନ୍ମେଷ
ମିଷୁ	ମିଶ୍	ସେଚନ	ମିଷ୍ଟ
ମିହ	ମିହ୍	ସେଚନ	ମେଘ, ମେଷ, ମିହିର, ମିହିକା (ହୁମ)
ମୀଞ୍	ମୀ	ହଂସା	ମୀନ, ମୟୂର (ଭିଷ୍ୟ ବିଶେଷ) ମୟ (ଓଟ) ଅଭିମାନ
ମୀବ	ମୀବ୍	ସ୍ତୋଲ୍ୟ	ମୀବର (ମାମା)
ମୀଳ	ମୀଲ୍	ନିମେଷଣ	ନିମୀଳନ, ଉନ୍ମୀଳନ
ମୃତଲ୍	ମୃତ୍	ମୋକ୍ଷଣ	ନିର୍ମୌଳ, ମୋକ୍ଷ

ମୂଳପାତ୍ର	ବ୍ୟବହୃତ ପାତ୍ର	ଅର୍ଥ	ନିଷ୍ପନ୍ନ ଶବ୍ଦ
ମୁଗ	ମୁଞ୍ଚ	ଦମ୍ଭ, ଶଠତା	
ମୁକ	ମୁଞ୍ଜ	ଶବ୍ଦ	ମୌଞ୍ଜୀ
ମୁଟ	ମୁଟ୍	ପ୍ରମଦ୍ଭୀନ	ମୋଟକ, ମୋଟାପିତ
ମୁଟ	ମୁଟ୍	ସଂବୃଣ୍ଣନ	ମୋଟନ
ମୁଡ଼	ମୁଣ୍ଡ	ମାର୍ଜନ	ମୁଣ୍ଡନ
ମୁଡ଼	ମୁଣ୍ଡ	ଶଣ୍ଡନ	ମୁଣ୍ଡ
ମୁଣ	ମୁଣ୍ଡ	ପ୍ରତିଜ୍ଞାନ	ମୋଣ
ମୁଦ	ମୁଦ୍	ଦୃଷ୍ଟ	ମୁଦ୍ଗ, ମୁଦର, (ମେଦ) ମୋଦ
ମୁର	ମୁର	ସଂବେଷ୍ଟନ	ମୁର (ଗନ୍ଧସୁଣ୍ଠି) ମୁରଜ
ମୁଞ୍ଚା	ମୁଞ୍ଚ	ମୋହ, ସମୁଦ୍ଧାୟ	ମୁଞ୍ଚନା, ମୁଞ୍ଚି
ମୁର୍ବ	ମୁର୍ବ	ବନ୍ଧନ	ମୌର୍ବା, ମୂର୍ବା, ମୂର୍ବୀ
ମୁଷ	ମୁଷ୍	ସ୍ତେୟ	ମୁଷ୍ (ଅଶ୍ରୁକୋଷ)
ମୁସ	ମୁସ୍	ଶଣ୍ଡନ	ମୁସଳ
ମୁସ୍ତ	ମୁସ୍ତ	ସଂବାଦ	ମୁସ୍ତା (ମୁଥା)
ମୁଡ଼	ମୁଡ଼୍	ଚିତ୍ତବିକୃତି	ମୂର୍ଦ୍ଧା, ମୂର୍ଦ୍ଧା
ମୂର୍ଦ୍ଧ	ମୂର୍ଦ୍ଧ	ବନ୍ଧନ	ଶାମୂର୍ଦ୍ଧ
ମୂର୍ଦ୍ଧ	ମୂର୍ଦ୍ଧ	ପ୍ରସବଣ	ମୂର୍ଦ୍ଧ
ମୂଳ	ମୂଳ	ପ୍ରତିଷ୍ଠା	ମୂଳ, ମୂଳ୍ୟ
ମୂଳ	ମୂଳ	ସେବଣ	ମୂଳକ,

ମୂଳଧାତୁ	ବ୍ୟବହୃତ ଧାତୁ	ଅର୍ଥ	ନିଷ୍ପନ୍ନ ଶବ୍ଦ
ମୂଢ଼	ମୂଢ଼୍	ସ୍ତେଷ୍ଠ	ମୂଷିକ
ମୂଢ଼୍	ମୂ	ପ୍ରାଣତ୍ୟାଗ	ମୂର୍ଖ, ମର
ମୂଗ	ମୂଗ୍	ଅନୁଷ୍ଠାନ	ମାର୍ଗଣ, ମୂଗ
ମୂଜ୍	ମୂଜ୍	ଶୁଦ୍ଧ	ମୂଷ୍ଟ (ଶୋଧିତ) ଅପାମାର୍ଜ
ମୂଜ୍	ମୂଜ୍	(ଶୌଚ, ଅଳଂକରଣ)	ମାର୍ଜାର, ମାର୍ଜନ (ଲୋଧ), ମାର୍ଜନା, (ଅଙ୍ଗନମୂଳ)
ମୂଢ଼	ମୂଢ଼୍	ସୁଖ	ମୂଢ଼, ମୂଢ଼ାଳ
ମୂଶ	ମୂଶ୍	ହିଂସା	ମୂଶାଳ
ମୂଦ	ମୂଦ୍	କ୍ଷୋଦ	ମୂଦ, ମୂଦୁ, ମୂଦଙ୍ଗ
ମୂଧ୍	ମୂଧ୍	ଉଦନ	ମୂଧ
		(ଆଦୃତା) ହିଂସା	
ମୂଶ	ମୂଶ୍	ପୁରୀ	ପରମରୀ
ମୂଷ	ମୂଷ୍	ଚିତ୍ତଶା (କ୍ଷମା)	ମରୀଶ, ଅମରୀ
ମୂଷ୍	ମୂଷ୍	ସେବନ	ଅଭିମୂଷ୍ଟ
ମୂଷ	ମୂଷ୍	ସଦନ	ମରୀଚ
ମୂ	ମୂ	ହିଂସା	ମାରଣ
ମେଢ଼୍	ମେ	ପ୍ରଣିଦାନ	ନୈମେୟ (ଅଦଳ- (ବନମୟ) ବଦଳ)
ମେଟ	ମେଟ୍	ଉନ୍ମାଦ	ମେଠ (ହସ୍ତୀପ୍ରଜ) ମେଟୁଳା (ଅଶିଳା)

<u>ମୂଳଧାତୁ</u>	<u>ବ୍ୟବହୃତ ଧାତୁ</u>	<u>ଅର୍ଥ</u>	<u>ନିଷ୍ପନ୍ନ ଶବ୍ଦ</u>
ମେଥ୍	ମେଥ୍	ସଂଗମ	ମେଥ୍ (ମେଡ଼ିଖୁଣ୍ଟ) ମେଥକା, ମେଥୀ
ମେଧ୍	ମେଧ୍	ମେଧା, ହିଂସନ, ସଂଗମ	ମେଧ୍ୟ, ଗୃହମେଧୀ, ମେଧା, ମେଧ୍
ମୋଷ	ମୋଷ	ଅବସାନ (କ୍ଷେପ)	ମୋଷ
ମ୍ନା	ମ୍ନା	ଅଭ୍ୟାସ	ଆମ୍ନାୟ (ଆବୃତ୍ତି)
ମୁଷ	ମୁଷ୍	ମେଞ୍ଚନ, (ସଂଯୋଜନ)	ମୁଷଣ
ମୁଦ	ମୁଦ୍	ମର୍ଦ୍ଦନ	ମୃଦୁ, ମୃଦୀକା
ମୁଡ଼	ମୁଡ଼୍	ଉନ୍ମାଦ	ଆମୁଡ଼ିତ
ମୁରୁ	ମୁରୁ	ସ୍ତେଷ୍ଠ	ମଳମୁର
ମୁଞ୍ଚ	ମୁଞ୍ଚ୍	ଅବ୍ୟକ୍ତ (ଅସଂସୃତ) ବେ	ମୁଞ୍ଚ
ମୁଁ	ମୁଁ	ହର୍ଷେଷ୍ଠ	ମୁନି

(ଯ)

ଯଷ	ଯଷ୍	ପୂଜା	ଯଷ
ଯଜ	ଯଜ୍	ଦେବପୂଜା, ଯାଗ, ଯଜ୍ଞ, ସଂଗତି କରଣ, ଯଜମାନ	

<u>ମୂଳଧାତୁ</u>	<u>ବ୍ୟବହୃତ ଧାତୁ</u>	<u>ଅର୍ଥ</u>	<u>ନିଷ୍ପନ୍ନ ଶବ୍ଦ</u>
ଯତ	ଯତ୍	ନିକାର, ରପସ୍କାର	ଯାତନା
ଯଜା	ଯଜ୍	ପ୍ରସନ୍ନ	ଯଜ୍ଞ
ଯତ୍	ଯତ୍	ସଂକୋଚନ	ଯନ୍ତ୍ର, ଯନ୍ତ୍ରଣା, ଯନ୍ତ୍ରଣୀ (ଶାଳୀ)
ଯଭ	ଯଭ	ମୈଥୁନ	ଯଭନ (ମୈଥୁନ)
ଯମ	ଯମ୍	ଉପରମ	ଯମ, ବାଚଂଯମ, ଯମ୍ବନା
ଯସ୍	ଯସ୍	ପ୍ରସନ୍ନ	ଆୟାସ
ଯା	ଯା	ପ୍ରାପଣ	ଯାଯାବର, ଯାମ
(ଟ୍)ଯାଚୁ	ଯାଚ୍	ଯାଚନ	ଯାଚକ,
ଯୁଞ୍	ଯୁ	ବନ୍ଧନ	ଯବନିକା
ଯୁ	ଯୁ	ମିଶ୍ରଣ	ଯୋସ, ଯୁସ, ଯୋନି
ଯୁଜ	ଯୁଜ୍	ସମାଧି	ଯୋଗୀ, ଯୁକ୍ତି
ଯୁଜିର୍	ଯୁଜ୍	ଯୋଗ	ପ୍ରୟୋଜନ, ଯୋକ୍ତ
ଯୁଧ	ଯୁଧ୍	ସଂପ୍ରଦାନ (ଯୁଦ୍ଧ)	ଯୁଧୂଧାନ, ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ
ଯୁଷ	ଯୁଷ୍	ହିଂସା	ଯୁଷ (ମାଂସାଦି ଝୋଳ)
(ର)			
ରହି	ରଂହ୍	ଗତି	ରଂହ (ବେଗ)
ରଷ	ରଷ	ପାଳନ	ରଷଃ, ରଷିତ

ମୂଳଧାତୁ	ବ୍ୟବହୃତ ଧାତୁ	ଅର୍ଥ	ନିଷ୍ପନ୍ନ ଶବ୍ଦ
ରଗି	ରଂଗ୍	ଗମନ	ରଙ୍ଗ
ରଚ	ରଚ୍	ପ୍ରତିପନ୍ନ	ରକ୍ତ
ରଞ୍ଜି	ରଞ୍ଜି	ରଗ	ରଞ୍ଜକ, ରଞ୍ଜନ, ରଞ୍ଜନ, ରଞ୍ଜନୀ, ରକ୍ତ, ରଙ୍ଗ
ରଟ	ରଟ୍	ପରିଭ୍ରମଣ	ରଟନା, କରଟ (କୁଆ)
ରଣ	ରଣ୍	ଶବ୍ଦ	ରଣ
ରଦ	ରଦ୍	ବିଲେଖନ	ରଦନ
ରଧ	ରଧ୍	ହିଂସା, ପାକ	ରନ୍ଧନ, ରନ୍ଧ
ରଭ	ରଭ୍	ସ୍ଵରସ୍ୟ (ଉପହମ)	ରନ୍ଧା, ଆରନ୍ଧ, ରଭସ
ରମ୍ଭ	ରମ୍ଭ୍	ସ୍ତ୍ରୀତ୍ଵା	ରମଣ, ରତି, ଲଙ୍କା
ରବ	ରମ୍ଭ୍	ଶବ୍ଦ	ହେରମ୍ଭ କାର୍ତ୍ତିକେୟ)
ରଭ୍ର	ରମ୍ଭ୍	ଶବ୍ଦ	ଆରମ୍ଭ
ରୟ	ରୟ୍	ଗତି	ରୟ
ରଗ	ରଗ୍	ଶବ୍ଦ	ରାଗି
ରସ }	ରସ୍	ଆସ୍ବାଦନ, ସ୍ନେହନ	ରସନା
ରସ }	ରସ୍		ରସନା, ରସିତ
ରହ	ରହ୍	ତ୍ୟାଗ	ରହ, ବିରହ
ରା	ରା	ଦାନ	ରାତି, ରାକା
ରାଦ୍	ରାଦ୍	ସାମର୍ଥ୍ୟ	ରାଦବ (ମତ୍ସ୍ୟ- ବିଶେଷ)

ମୂଳଧାତୁ	ବ୍ୟବହୃତ ଧାତୁ	ଅର୍ଥ	ନିଷ୍ପନ୍ନ ଶବ୍ଦ
ରାଜ	ରାଜ୍	ପାତ୍ର	ରାଜା, ରାଜି, ରାଜା, ରାଜାବ
ରାଧ	ରାଧ୍	ବୃଦ୍ଧି	ଆରାଧନା
ରାଧ	ରାଧ୍	ସଂସିଦ୍ଧି	ରାଧା
ରାସ	ରାସ୍	ଶବ୍ଦ	ରାସ, ରାସଭ
ରାଗି	ରାଜ୍	ଗମନ	ରାଗଣ
ରାଚ	ରାଚ୍	ବିଯୋଜନ, (ସଂପର୍କ)	ରାଜକ (ଶୂନ୍ୟ)
ରାଚିର	ରାଚ୍	ବିରେଚନ	ରେଚନ, ଅତିରେକ
ରାଫ	ରାଫ୍	ଶୁଦ୍ଧା, ଯୁଦ୍ଧ, ନିନ୍ଦା, ହିଂସା, ଦାନ	ଉଦ୍ରେକ, ରାଫ୍, ରେଫ୍ (ରକାର)
ରାଶ	ରାଶ୍	ହିଂସା	ରାଶ୍ଟ୍ର (ଶତ୍ରୁ ଗ)
ରାଷ	ରାଷ୍		ରାଷ୍ଟ୍ର (ଅଶୁଭ)
ରାସ	ରାସ୍	ଗତି, ରେଷଣ	ରେଶୁ, ରାସ
ରାଜ୍	ରାସ୍	ସଂବଣ	ରାସ, ରେଷଃ, ରାଶ, ରେଶୁ
ରୁ	ରୁ	ଶବ୍ଦ	ଆରବ, ରବ, ରୁରୁ, ରୌରବ
ରୁଷ	ରୁଷ୍	ପାରୁଷ୍ୟ (ନିଷ୍ଠୁରତା)	ରୁଷ
ରୁଚ	ରୁଚ୍	ପାତ୍ର, ଅଭିପ୍ରେକ୍ଷ	ରୁଚି, ରୁଚି, ରୁଚ୍

ମୂଳଧାତୁ	ବ୍ୟବହୃତ ଧାତୁ	ଅର୍ଥ	ନିଷ୍ପନ୍ନ ଶବ୍ଦ
ରୁଜୋ	ରୁଜ୍	ଭଜା	ରୋଗ
ରୁଦିର୍	ରୁଦ୍	ଅଶ୍ରୁ ବିମୋଚନ	ରୋଦନ, ରୁଦ୍ର
ରୁଧ	ରୁଧ୍	କାମ	ଅନୁରୋଧ
ରୁଧର	ରୁଧ୍	ଆବରଣ	ରୁଧର
ରୁପ୍	ରୁପ୍	ବିମୋହନ	ରୋପ (ବାଣ)
ରୁଶ	ରୁଶ୍	ହିଂସା	ରୁଶଙ୍ଗ (ହିଂସାୟୁକ୍ତ)
ରୁଷ	ରୁଷ୍	ରୋଷ	ରୁଷ୍ଟ, ରୁଷିତ
ରୁହ	ରୁହ୍	ଗଜଜନ୍ତୁ, ପ୍ରାଦୁର୍ଭାବ	ରୋହିତ, ଲୋହିତ
ରୂପ	ରୂପ	ରୂପକରଣ	ରୂପ
ରେକ୍	ରେକ୍	ଜ୍ଞା	ରେକା
ରେଟ୍	ରେଟ୍	ପରିଭ୍ରାଷଣ	କରେଟୁ (ପରିବିଶେଷ)
ରେପ୍	ରେପ୍	ଗତି	ରେପ (କୃପଣ)
ରେବ୍	ରେବ୍	ପ୍ରାଣଗତି	ରେବା
ରେଷ୍	ରେଷ୍	ଅବ୍ୟକ୍ତ ଶବ୍ଦ	ରେଷା
ରେ	ରେ	ଶବ୍ଦ	କାର

(ଲ)

ଲକ	ଲକ୍	ଆସ୍ଥାଦନ	ଲକୁଚପ, ଲଂକା, ଲକୁଚ,
ଲକ୍ଷ	ଲକ୍ଷ୍	ଦର୍ଶନ, ଅଙ୍କନ	ଲକ୍ଷୀ, ଲକ୍ଷଣ

ମୂଳପାତ୍ର	ବ୍ୟବହୃତ ଧତୁ	ଅର୍ଥ	ନିଷ୍ପନ୍ନ ଶବ୍ଦ
ଲକ୍ଷ	ଲକ୍ଷ୍	ଆଲୋଚନା	ଲକ୍ଷ, ଲକ୍ଷ୍ୟ
ଲଗି	ଲଂଗ୍	ଗତି	ଲଗନ, ଲଗ୍ନ
ଲଗେ	ଲଗ୍	ସଙ୍ଗ	ଲଗିତ, ଲଗ୍ନତ, ଲଗ୍ନ
ଲଘି	ଲଂଘ୍	ଗତି	ଲଘୁ
ଲଞ୍ଜ, ଲଞ୍ଜ	ଲଞ୍ଜି, ଲଞ୍ଜ୍	ଲକ୍ଷଣ	ଲଞ୍ଜନ
ଲଜ	ଲଜ୍	ଭର୍ଜନ, ଭର୍ଜନ	ଲଜା
ଲଜି	ଲଞ୍ଜି	ଭର୍ଜନ	ଲଞ୍ଜି କା (ବେଶ୍ୟା)
ଲଟ	ଲଟ୍	ବାଲ୍ୟେ	ଲଟ, ଲଟ୍ଟା, (ଘରଚଟିଆ)
ଲଡ଼	ଲଡ୍	ବିଳାସ	ଲଳନ୍ତ୍ରୀକା, କୁଲଳ
ଲଡ	ଲଡ୍	ଉପସେବା	ଲଡ଼, ଡୁକ
ଲଡ଼ି	ଲଡ଼୍	ଉନ୍ମଥନ	ଲଡ଼ନ, ଲଳନ, ଲଣ୍ଡ
ଲଡି	ଲଡ୍	ବେଷ୍ଟନ	ଲଡା
ଲପ	ଲପ୍	ବ୍ୟକ୍ରବଚନ	ଅପଳାପ, ପ୍ରଳାପ
(ଡ଼) ଲର୍ପ୍	ଲର୍ପ୍	ପ୍ରାପ୍ତ	ଉପାଲମ୍ବ, ବିପ୍ରଲମ୍ବ, ଆଲମ୍ବ
ଲସି	ଲମ୍ସ୍	ଅବସଂସଅଂକ	ଲମ୍ବ
ଲଳ	ଲଲ୍	ଉପସା	କୁଲଳ, ଲଳସା, ଲଳା

ମୂଳଧାତୁ	ବ୍ୟବହୃତ ଧାତୁ	ଅର୍ଥ	ନିଷ୍ପନ୍ନ ଶବ୍ଦ
ଲସ	ଲସ୍	ଇଚ୍ଛା	ଅଭିଳାଷ
ଲସ	ଲସ୍	ଆଲିଙ୍ଗନ, କ୍ଷୀଡ଼ା	ଅଳସ, ଆଳସ୍ୟ
(ଓ) ଲସ୍ତ	ଲସ୍ତ	ବ୍ରୀଡ଼ା	ଲଜ୍ଜା
ଲ	ଲ	ଆଦାନ, ଦାନ	ବ୍ୟାଳ
ଲଘ୍	ଲଘ୍	ସାମର୍ଥ୍ୟ	ଉଲ୍ଲାସ
ଲଞ୍ଜ	ଲଞ୍ଜ୍	ଲକ୍ଷଣ	ଲଞ୍ଜିନା, ଲଞ୍ଜିନ
ଲଜ, ଲଜି	ଲଜ୍, ଲଜି	ଭୟନ, ଭୟନ	ଲଜ, ଲଜା
ଲିଙ୍ଗ	ଲିଙ୍ଗ୍	ଅସରବିନ୍ୟାସ	ଲେଖ, ଲେଖନୀ
ଲିଙ୍ଗି	ଲିଙ୍ଗ୍	ରମନ	ଲିଙ୍ଗ, ଆଲିଙ୍ଗନ
ଲିପ	ଲିପ୍	ଉପଦେଷ୍ଟ (ବୃଦ୍ଧ)	ପ୍ରଲେପ, ଲିପି, ଅବଲେପ (ଗର୍ବ)
ଲିଶ	ଲିଶ୍	ଅଳ୍ପାଭାବ	ଲେଶ
ଲିଷ୍	ଲିଷ୍	ଆସ୍ବାଦନ	ଲେଷ୍, ଲେଲିଷାନ, ଅଭ୍ୟୁଲିଷ୍
ଲିଞ୍	ଲି	ଲେଖଣ	ବିଲସ୍, ଲିନ, ଲିଳା
ଲୁଞ୍	ଲୁଞ୍	ଅପନୟନ	ଲୁଞ୍ଚିତ, ଲୁଞ୍ଚନ
ଲୁଠ	ଲୁଠ୍	ଉପଦାତ	ଲୁଠିତ
ଲୁଡ଼	ଲୁଡ଼୍	ବିଲେଡ଼ନ	ଲେଳ, ଅଲେଡ଼ନ
ଲୁଠି }	ଲୁଠି	ଆଳସ୍ୟ, ପ୍ରତିହତ, ସ୍ତେୟ	ଲୁଠିତ, ଲୁଠିନ

<u>ମୂଳଧାତୁ</u>	<u>ବ୍ୟବହୃତ ଧାତୁ</u>	<u>ଅର୍ଥ</u>	<u>ନିଷ୍ପନ୍ନ ଶବ୍ଦ</u>
ଲୁପ୍	ଲୁପ୍	ଛେଦନ	ଲୋପ
ଲୁଭ	ଲୁଭ୍	ଗାଧ୍ୟ(ଆକାଞ୍ଚ୍ଛା)ନେଉ, ଲେଲୁଭ	
ଲୁପ୍	ଲୁପ୍	ବିମୋହନ	ଲୁପ୍ତ (ବିମୁଗ୍ଧ)
ଲୁବି	ଲୁମ୍	ପୀଡ଼ା, ଯାତନ	ଲୁମ୍ବିକା
ଲୁଢ଼	ଲୁ	ଛେଦନ	ଲୁନ, ମାଲୁର (ବେଲଗଛ) ଲୁମ୍
ଲୋକ୍	ଲୋକ୍	ଦର୍ଶନ	ଲୋକ, ଆଲୋକ
ଲୋଚ୍	ଲୋଚ୍	ଦର୍ଶନ	ସମାଲୋଚନ
ଲୋଷ୍ଟ	ଲୋଷ୍ଟ	ସଂଘାତ	ଲୋଷ୍ଟ

(ଶ)

ଶଂସ୍	ଶଂସ୍	ସ୍ତୁତି, ଦୁର୍ଗତି	ନୃଶଂସ
ଶକ୍	ଶକ୍	ଶକ୍ତି	ଶକ୍ତି
ଶକ	ଶକ୍	ମର୍ତ୍ତ୍ୟ	ଶାକ
ଶକି	ଶଂକ୍	ଶଙ୍କା	ଶଙ୍କୁ
ଶଚ	ଶଚ୍	ବ୍ୟକ୍ରବଚନ	ଶଚୀ, ଶଚି
ଶଟ	ଶଟ୍	ସ୍ବେଗ,	ଶାଟକ, ଶାଟୀ
		ବିଶରଣ,	
		ଗତି, ଅବସାଦନ	

ମୂଳଧାତୁ	ବ୍ୟବହୃତ ଧାତୁ	ଅର୍ଥ	ନିଷ୍ପନ୍ନ ଶବ୍ଦ
ଶଠ	ଶଠ୍	କିତବ, ନିଂସା, କ୍ଳେଶ)	ଶଠ
ଶଢ଼ି	ଶଢ଼ି	ଆଦାତ, ସଂଦାତ	ଶାଣ୍ଡିଲ୍ଲ (ବେଲଗଛ)
ଶଶ	ଶଶ	ଦାନ, ଗତି	ଶଶସୂତ
ଶଦ୍ଧାଲ୍	ଶଦ୍	ଶାତନ (ବିଶୀର୍ଣ୍ଣ)	ଶସ୍ତ୍ର, ଶାତୁଳ
ଶପ	ଶପ୍	ଆନ୍ଦୋଶ	ଅଭିଶାପ
ଶଢ଼	ଶଢ଼	ଶବ୍ଦକରଣ	ଶଢ଼
ଶମ୍ଭ	ଶମ୍ଭ	ଉପଶମ	ଶମନ (ନିବୃତ୍ତି)
	ଶମ୍ଭ	ଆଲୋଚନ	ଶମନ (ସମ)
ଶମ୍ଭ	ଶମ୍ଭ	ସଂବନ୍ଧନ	ଶମ୍ଭର
ଶବ	ଶବ୍	ଗତି, ବିକାର	ଶବ, ଶବ (ଜଳ)
ଶବ୍	ଶବ୍	ଗତି	ଶବ୍ (ଶିବ) ଶବ୍‌ଳା
ଶବ୍	ଶବ୍	ନିଂସା	ଶବ୍ (ଶିବ)
ଶଳ	ଶଲ୍	ଚଳନ, ସଂବରଣ	ଶାଲୁକ
ଶଳ	ଶଲ୍	ଗତି	ଶାଳା, ଶଲଭ, ଶଲ୍ୟ
ଶଶ	ଶସ୍	ପୁରୁଷଗତି	ଶଶ, ଶଶକ

ମୂଳଧାତୁ	ବ୍ୟବହୃତ ଧାତୁ	ଅର୍ଥ	ନିଷ୍ପନ୍ନ ଶବ୍ଦ
ଆ-ଶସି	ଆ-ଶଂସ୍	ଇଚ୍ଛା	ଆଶଂସା
ଶସ	ଶସ୍	ହଂସା	ଶସ୍ୟ, ହେସ୍
ଶାଶୁ	ଶାଶ୍	ବ୍ୟାସ୍	ଶାଶା, ବୈଶାଶ
ଶାଡ଼ୁ	ଶାଡ଼୍	ଶାଢ଼ା	ଶାଡ଼ୁଳ, ଶାଳା
ଶାନ	ଶାନ୍	ନିଶାନ (ପାଶ୍)	କରିବା)
ଆଡ଼-ଶାସୁ	ଆ-ଶାସ୍	ଇଚ୍ଛା	ଆଶୀଃ, ଶିଞ୍ଜା
ଶାସୁ	ଶାସ୍	ଅନୁଶିଷ୍ଟୁ (ଶିକ୍ଷାଦାନ)	ଶିଷ୍ୟ
ଶିଷ୍ଟ୍	ଶି	ନିଶାନ	ନିଶିତ
ଶିଷ୍ଟ	ଶିଷ୍ଟ୍	ବିଦ୍ୟୋ- ପାଦାନ	ଶିକ୍ଷା, ଶିକ୍ଷକ
ଶିଂ	ଶିଂ	ଆଦ୍ରାଣ	ଶିଂଦାନନ (ଭୋଗ- ବିଶେଷ)
ଶିଳ	ଶିଞ୍ଜି	ଅବ୍ୟକ୍ତଶବ୍ଦ	ଶିଞ୍ଜିନୀ
ଶିଳ	ଶିଲ୍	ଉଞ୍ଚିନ	ଶିଳ, ଶିଳା
ଶିଷ	ଶିଷ୍	(ଅସବୋପ- ଯୋଗ)	ବିଶେଷ, ବୈଶେଷିକ
ଶିଞ୍ଜୁ	ଶିଷ୍	ବିଶେଷଣ	ଶେଷ (ଅନନ୍ତ)
ଶିଞ୍	ଶି	ସ୍ୱପ୍ନ	ଶୟ୍ୟା, ଶୈବାଳ
ଶିକ୍ତୁ	ଶିକ୍	ସେବନ	ଶିକର
ଶିଭୁ	ଶିଭ୍	କରୁଥନ (ସାହସ)	ଶିଭର

ମୂଳଧାତୁ	ବ୍ୟବହୃତ ଧାତୁ	ଅର୍ଥ	ନିଷ୍ପନ୍ନ ଶବ୍ଦ
ଶୀଳ	ଶୀଲ୍	ସମାଧି	ଶୀଳ, ଶୈଳୀ,
ଶୀଳ	ଶୀଲ୍	ଅଭ୍ୟାସ	ଶୀଳନ
ଶୁକ	ଶୁକ୍	ଚିତ୍	ଶୁକ
ଶୁଚ	ଶୁଚ୍	ଶୋକ	ଶୋକ, ଶୋଚ୍ୟ,
			ଶୁଦ୍ଧ
ଶୁଚିର୍	ଶୁଚ୍	ପୂଜାଭବ	ଶୁଚି (ଅଶୁଚ୍)
			ଶୁକ୍ତି
ଶୁଚ୍ୟ	ଶୁଚ୍ୟ	ସ୍ନାନ, ପୀଡ଼ନ	ଶୁକ୍ତି, ଶୁକ୍ତିକା
ଶୁଠ	ଶୁଠ୍	ଆଳସ୍ୟ	ଶୋଠ (ମୂର୍ଖ)
ଶୁଠ	ଶୁଶ୍	ଶୋଷଣ	ଶୁଶ୍ରୀ
ଶୁଭ	ଶୁଭ୍	ଫଳପ୍ରାପ୍ତି	ଶୁଭ୍ର, ଶୋଭା
ଶୁନ୍	ଶୁନ୍	ଭାଷଣ, ଫଳପ୍ରାପ୍ତି, ହିଂସା	ଶୁନ୍
ଶୁଳ୍କ	ଶୁଳ୍କ୍	ଅତିସ୍ପର୍ଶନ (ଦାନ)	ଶୁଳ୍କ
ଶୁଲ୍	ଶୁଲ୍	ମାନ	ଶୁଲ୍
ଶୁଷ	ଶୁଷ୍	ଶୋଷଣ	ଶୁଷ୍କ
ଶୂର	ଶୂର୍	ବିହୀନ	ଶୂର
ଶୂର	ଶୂର୍	(ହିଂସା, ପ୍ରମୁଦ)	ଶୂରଣ
ଶୂର୍ପ	ଶୂର୍ପ୍	ମାନ	ଶୂର୍ପା
ଶୂଳ	ଶୂଳ୍	(ରୁଜା, ସଂଘାତ)	ଶୂଳ

ମୂଳପାତ୍ର	ବ୍ୟବହୃତ ପାତ୍ର	ଅର୍ଥ	ନିଷ୍ପନ୍ନ ଶବ୍ଦ
ଶୂ	ଶୂ	ଶବ୍ଦ-କୁହା (ଅଧୋବାୟୁ- କରଣ)	ଶୂ (କୁହାତ) ଶୂ (ଗୁବ)
ଶୂ	ଶୂ	ହଂସା	ଶବ୍ (ଶିବ) ଶବ୍ଦ
ଶେଲ୍	ଶେଲ୍	ଗତି	ଶେଲ୍
ଶୋ	ଶୋ	ତନୁକରଣ	ନଶା, ଶିତ (କୃଷ)
ଶୋଶ୍	ଶୋଶ୍	ଲେହନକରଣ	ଶୋଶ, ଶୋଶିତ
ଶୋଟ୍	ଶୋଟ୍	ଗର୍ବ	ଶୋଟୀର (ଦୁଷ୍ଟ)
ଶୂୟତ୍	ଶୂୟତ୍	କ୍ଷରଣ	ଶୂୟାତନ (କ୍ଷରଣ)
ଶୂଳ	ଶୂଳ୍	ନିମେଷ	ଶୂଳନ
ଶୌର୍ଯ୍ୟ	ଶୌର୍ଯ୍ୟ	ଗତି	ଶୀତ, ଅବଶ୍ୟାୟ, ଶୌର୍ଯ୍ୟ
ଶ୍ରୀ	ଶ୍ରୀ	ଦାନ, ଗତି	ବିଶ୍ରୀଣନ (ଦାନ)
ଶ୍ରଥ	ଶ୍ରଥ୍	ମୋକ୍ଷଣ	ଶ୍ରଥନ (ମୋକ୍ଷଣ)
ଶ୍ରଥ	ଶ୍ରଥ୍	ହର୍ଷ	ଶ୍ରଥନ (ପୁନଃ- ପୁନଃ ହର୍ଷଣ)
ଶ୍ରଥ	ଶ୍ରଥ	ହଂସା	ଶ୍ରଥନ (ବଧ)
ଶ୍ରଥ	ଶ୍ରଥ୍	ଶୈଥିଲ୍ୟ	ଶ୍ରଥନ (ଶୈଥିଲ୍ୟ- କରଣ) ଶ୍ରୁ (ବସ୍ତୁ)

ମୂଳଧାତୁ	ବ୍ୟବହୃତ ଧାତୁ	ଅର୍ଥ	ନିଷ୍କର ଶବ୍ଦ
ଶୁଦ୍ଧ	ଶୁଦ୍ଧ୍	ସମର୍ଥ	ଶୁଦ୍ଧନ (ଶୁଦ୍ଧନ)
ଶମ୍ଭୁ	ଶମ୍ଭୁ	ତପ, ଶେଦ	ଶମ୍ଭା, ଆଶମ୍ଭ
ଶମ୍ଭୁ	ଶମ୍ଭୁ	ପ୍ରମାଦ	ବିଶ୍ୱବ୍ୟ
ଶା	ଶା	ପାକ	ଶାଣ (ପକ୍ୱ), ଶାଣୀ (ପକାନ୍)
ଶିଷ୍	ଶି	ସେବା	ଉଚ୍ଛ୍ୱାସ, ପ୍ରଶସ୍ତ, ଶୁଷ୍ଟ, ଶେଷି, ଶା
ଶିଷ୍	ଶା	ପାକ	ଶେଷ୍ଟ
ଶ୍ରୁ	ଶ୍ରୁ	ଶ୍ରବଣ	ଶ୍ରୋତ୍ର, ଦୈଶ୍ରବଣ
ଶ୍ରୋଣ	ଶ୍ରୋଣ	ସଂବାଚ	ଶ୍ରୋଣୀ, ଶ୍ରୋଣି
ଶ୍ରାଦ୍	ଶ୍ରାଦ୍	ପ୍ରଶଂସା	ଶ୍ରାଦା
ଶ୍ରୁଷ୍	ଶ୍ରୁଷ୍	ଆଲିଙ୍ଗନ	ଶ୍ରୋଷ୍ଟା, ଆଶ୍ରୋଷ
ଶ୍ରୁଷ୍	ଶ୍ରୁଷ୍	ଦାହ	ଶ୍ରୋଷ (ଦାହ)
ଶ୍ରୋକ୍	ଶ୍ରୋକ୍	ସଂବାଚ	ଶ୍ରୋକ
ଶୁଭ୍ର	ଶୁଭ୍ର	ଗତି	ଶୁଭ୍ର (ଗର୍ଭ)
ଶୁସ	ଶୁସ୍	ପ୍ରାଣନ	ଶୁସ, ବିଶୁସ, ଉଚ୍ଛ୍ୱାସ, ନିଶ୍ୱାସ
ଶୁ	ଶୁ	ଗତି, ବୃଦ୍ଧି	ଶୁ
ଶୁକା	ଶୁକ୍	ବର୍ଣ୍ଣ	ଶୈବ, ଶୂନ୍ୟ
(ଷ) ଓ (ସ)			
ଷ୍ଠୀବୁ	ଷ୍ଠୀବ୍	ନିରସନ	ଷ୍ଠୀବନ
ସଂଗ୍ରାମ	ସଂଗ୍ରାମ୍	ଯୁଦ୍ଧ	ସଂଗ୍ରାମ

ମୂଳଧାତୁ	ବ୍ୟବହୃତ ଧାତୁ	ଅର୍ଥ	ନିଷ୍ପନ୍ନ ଗତ
ସତ	ସତ୍	ସମବାୟ	ସତକ
ସଞ୍ଜ	ସଞ୍ଜ	ସଙ୍ଗ	ସଙ୍ଗୁ
ସଟ	ସଟ୍	ଅବୟବ	ସଟା
ସଢ଼	ସଢ଼	ହିଂସା	ସଢ଼କ
ସସ	ସସ୍	ବସ୍ତାର	ସସ
ସଦ	ସଦ୍	ଗତି	ଆସାଦନ
ସଦ୍‌ଲ,	ସଦ୍	ବିଶରଣ, ଗତି, ଅବସାଦ	ପରିଷଦ୍, ନିଷାଦ, ସଦ୍
ସଂଶୁ	ସନ୍	ଦାନ	ସାନ
ସଞ୍ଜନ	ସଞ୍ଜନ୍	ପ୍ରୀତି, ଦର୍ଶନ	ସଞ୍ଜନନ
ସମ	ସମ	ବୈକଲ୍ୟ	ସମ
ସର୍ଜ	ସର୍ଜ୍	ଅର୍ଜନ	ସର୍ଜକ
ସବ	ସବ୍	ଗତି	ସବ
ସଲ	ସଲ୍	ଗତି	ସଲିଳ, ସାଳ
ସସ	ସସ୍	ସ୍ବପ୍ନ	ସାସ୍ନା (ନିପାତନ)
ସସ୍ଜ	ସସ୍ଜ	ଗତି	ସସ୍ଜ (ସାଞ୍ଜ ଧାତୁ)
ସହ	ସହ୍	ମର୍ତ୍ତ୍ୟ	ସହସ୍ତ୍ର ସବଂସହା
ସାନ୍ତ	ସାନ୍ତ୍	ସାମପ୍ରୟୋଗ	ସାନ୍ତନା
ସାମ	ସାମ୍	ସାନ୍ତନା	ସାମ (ଉପାୟଭେଦ)
ସାର	ସାର୍	ଦୌର୍ବଲ୍ୟ	ଅସାର, ସାର (ଜଳ)

ମୂଳଧାତୁ	ବ୍ୟବହୃତ ଧାତୁ	ଅର୍ଥ	ନିଷ୍ପନ୍ନ ଶବ୍ଦ
ଚିଷ୍ଟ୍	ସି	ବନ୍ଧନ	ସିତ, ସିତମା, ସିତା (ଶାକର) ବିଷୟ, ସେତୁ, ସୀର(ଲଙ୍ଗଳ)
ଚିତ	ସିଚ୍	କ୍ଷରଣ, ସେବନ	ସେକ
ଚିଧି	ସିଧ୍	ଗତି	ପ୍ରତିଷେଧ, ସିଧୁ
ଚିଧୁ	ସିଧ୍	ସଂସିଦ୍ଧି	ସିଦ୍ଧି
ଚିଧୁ	ସିଧ୍	ଶାସ୍ତ୍ର, ମାଙ୍ଗଲ୍ୟ	ଅପସେଧ (ବିଶ୍ୱନ) ଉତ୍ତେଧ (ଉଚ୍ଚତା) ନିଷେଧ (ନିବାରଣ);
ଚିକ୍	ସିକ୍	ଚନ୍ଦ୍ର, ସନ୍ତାନ	ସୂକ୍ଷ୍ମ, ସୂକ୍ଷ୍ମ, ସୂଚୀ
ଶିକ୍	ସୀକ୍	ସେବର	ସୀକର
ଶିଷ୍ଟ୍	ସୁ	ସ୍ମରଣ, ପୀଡ଼ନ, ସୁରା, ସନ୍ତାନ	ରାଜସୂୟ, ସୁରା
ସୁଖ	ସୁଖ୍	ସୁଖାଦି ପୂା	ସୁଖ
ସୁର	ସୁର	ସୌଖର୍ଯ୍ୟ, ଘାତ୍ର	ସୁର
ସୁ	ସ	ପ୍ରେରଣ	ସୂର, ସୂତ, ସୂଚି
ସୁଞ୍	ସ୍	ଗର୍ଭବିମୋଚନ	ପ୍ରସବ, ପ୍ରସୂତି
ସୁଚ	ସୁଚ୍	ପ୍ରେଶୁନ୍ୟ	ସୂଚକ (ଖଳ)
ସୁକ୍ଷ	ସୁକ୍ଷ୍	ବେଷ୍ଟନ	ସୂକ୍ଷ୍ମ
ସୁଦ	ସୁଦ୍	ନିଃସରଣ, ହିଂସା	ମଧୁସୂଦନ, ନିହେଦନ

<u>ମୂଳଧାତୁ</u>	<u>ବ୍ୟବହୃତ ଧାତୁ</u>	<u>ଅର୍ଥ</u>	<u>ନିଷ୍ପନ୍ନ ଶବ୍ଦ</u>
ସୂଷ	ସୂଷ୍	ଆଦର	ଅସୂଷଣ (ପରିଭବ)
ସୂର୍ଷ୍ୟ	ସୂର୍ଷ୍ୟ	କୃଷ୍ୟା	ସୂର୍ଷ୍ୟ
ସୂ	ସୂ	ଗତି	ସରଣି, ସରୟୁ, ସରିତ୍, ସର
ସଜ	ସଜ୍ଜ	ତ୍ୟାଗ, ସୂକ୍ଷ୍ମ, କରଣ	ସର୍ଗ, ବିସୂକ୍ଷ୍ମ, ସ୍ତବ୍ଧ ରକ୍ତ
ସୂପଲ୍	ସୂପ୍	ଗତି	ସର୍ପ
ସେବ୍	ସେବ୍	ସେବନ	ସେବା
ସୈ	ସୈ	କ୍ଷୟ	ସାୟୀ (ଅଶ୍ୱାସେହଣ)
ସୋ	ସୋ	ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଧମ୍ (ବିନାଶନ)	ସୀତା, ସାୟଂ, ସାମ (ଦେବ) ସାୟକ
ସ୍ୱୟର୍	ସ୍ୱୟ୍	ଗତି, ଶୋଷଣ	ଅବସ୍ୱୟ (ଅବଶେଷ) ସ୍ୱୟ, ସ୍ୱଜ
ସ୍ୱଦ	ସ୍ୱଦ୍	ବିଦ୍ୱାବଣ	ସ୍ୱଦନ
ସ୍ୱଳ	ସ୍ୱଲ୍	ତଳନ	ସ୍ୱଳନ
ସ୍ୱଗ	ସ୍ୱାଗ୍	ସଂବରଣ	ସ୍ୱଗିତ
ସ୍ୱନ	ସ୍ୱନ୍	ଶବ୍ଦ	ସ୍ୱନ
ସ୍ୱନ	ସ୍ୱନ୍	ଦେବ ଶବ୍ଦ	ସ୍ୱନିତ

ମୂଳଧାତୁ	ବ୍ୟବହୃତ ଧାତୁ	ଅର୍ଥ	ନିଷ୍କନ୍ନ ଶବ୍ଦ
ଶୁଭ	ସୁନ୍	ପ୍ରତିବନ୍ଧ	ସୁନ୍ତିତ, ସୁଭ (ଛେଳ)
ଶୁମ୍, ଶୁଷ୍	ସୁମ୍, ସୁ	ଆଦୃଶୀଭବ ସୁତି	ସୁମିତ ସୋଷ, ପ୍ରସାବ, ସଂସ୍ରବ, ସୋମ, ଅଗ୍ନିଶ୍ଳୋମ,
ଶୁଚ	ସୁଚ୍	ପ୍ରସାଦ	ସୋକ
ଶୁଭ୍ର	ସୁଭ୍ର	ସୁନ୍	ସୋଭ
ଶୁପ	ସପ୍	ସମୁଦ୍ଧାୟ	ସୁପ
ସୁଞ୍ଜ	ସୁଜ୍	ଆକ୍ରାନ୍ତନ	ଆସୁରଣ
ସୁଃ	ସୁଃ	ଆସୁରଣ	ଆସୁରଣ
ସ୍ତେନ	ସ୍ତେନ୍	ଚୋର୍ୟ	ସ୍ତେପୁ
ସ୍ତେ	ସ୍ତେ	ଶବ୍ଦ, ସଂଭାବ	ସ୍ତୀ, ସ୍ତ୍ୟାନ
ସ୍ତଗେ	ସ୍ତଗ୍	ସଂବରଣ	ସ୍ତଗିତ
ସ୍ତଳ୍	ସ୍ତଳ୍	ପ୍ରତିଷ୍ଠା	ସ୍ତଳ, ସ୍ତଳୀ
ସ୍ତା	ସ୍ତା	ଗତିନିବୃତ୍ତି	ସ୍ତାଣୁ, ସ୍ତନ୍ଦ, ସ୍ତବର ସ୍ତାନ (ବଳ)

ଅଶ୍ୱପରିସ୍ଥାନ = ଅଶ୍ୱତଥାନା

ସ୍ଥଳ	ସ୍ଥଳ୍	ପରିବୃନ୍ତଣ	ସ୍ଥଳ, ସ୍ଥବିଷ୍ଟ,
ସ୍ଥସ	ସ୍ଥସ୍	ନିରସନ	ସ୍ଥସା (ସ୍ଥାୟୀ)
ସ୍ଥା	ସ୍ଥା	ଶୌଚ	ସ୍ଥାୟୀ, ସ୍ଥାତିକ

ମୂଳଧାତୁ	ବ୍ୟବହୃତ ଧାତୁ	ଅର୍ଥ	ନିଷ୍ପନ୍ନ ଶବ୍ଦ
ଶ୍ରେଣ୍ଠ	ସ୍ନେହ	ପ୍ରୀତି	ସ୍ନେହ
ଶ୍ରେଣ୍ଠ	ସ୍ନେହ	ପ୍ରସବଣ	ସ୍ନେହା
ଶ୍ରେଣ୍ଠ	ସ୍ନେହ	ଉଦ୍‌ଗୀରଣ	ସ୍ନେହା (ବୃକ୍ଷବିଶେଷ)
ସ୍ତୁତ୍	ସ୍ତୁତ୍	କଂପନ	ସ୍ତୁତନ
ସ୍ତୁତ୍	ସ୍ତୁତ୍	ସଂଦର୍ଶ	ସ୍ତୁତ୍
ସ୍ତୁତ୍	ସ୍ତୁତ୍	ବାଧନ, ସ୍ତୁତନ	ଅପସ୍ତୁତା
ସ୍ତୁତ	ସ୍ତୁତ୍	ଗ୍ରହ, ସଂଶ୍ଳେଷ	ସ୍ତୁତ (ବୃକ୍ଷର)
ସ୍ତୁତ	ସ୍ତୁତ୍	ସଂସ୍ପର୍ଶନ	ସ୍ତୁତ୍
ସ୍ତୁତ	ସ୍ତୁତ୍	ଶିପ୍ପା	ସ୍ତୁତା, ସ୍ତୁତ୍‌ସ୍ତୁତା
ସ୍ତୁତ	ସ୍ତୁତ୍	ବିକସନ	ସ୍ତୁତା (ଫଳା)
ସ୍ତୁତା	ସ୍ତୁତା	ବୃକ୍ଷ	ସ୍ତୁତ
ସ୍ତୁତ	ସ୍ତୁତ୍	ବିକସନ	ସ୍ତୁତନ
ସ୍ତୁତ	ସ୍ତୁତ୍	ଭେଦନ, ବିଦାରଣ	ସ୍ତୋତନ
ସ୍ତୁତ୍	ସ୍ତୁତ୍	ସଞ୍ଚଳନ	ସ୍ତୁତ୍‌ରଣ
ସ୍ତୁତ୍	ସ୍ତୁତ୍	ବଜ୍ରନିର୍ଦ୍ଦୋଷ	ସ୍ତୁତ୍‌କ (ବୃକ୍ଷ- ବିଶେଷ)
ସ୍ତୁତ	ସ୍ତୁତ୍	ସଞ୍ଚଳନ	ସ୍ତୁତ୍‌ଲିଙ୍ଗ
ସ୍ତୁତ୍	ସ୍ତୁତ୍	ଶିଷ୍ୟବିକସନ	ବିଷ୍ଣୁସ୍ତୁତ
ସ୍ତୁତ	ସ୍ତୁତ୍	ଆଧାନ (ସ୍ତୁତଣ)	ସ୍ତୁତଣ, ସ୍ତୁତ

ମୂଳଧାତୁ	ବ୍ୟବହୃତ ଧାତୁ	ଅର୍ଥ	ନିଷ୍ପନ୍ନ ଶବ୍ଦ
ସ୍ୟଲ୍	ସ୍ୟଲ୍	ପ୍ରସବଣ	ସ୍ୟନ୍ନ, ପିନ୍
ସ୍ୟମ୍	ସ୍ୟମ୍	ଶବ୍ଦ	ସ୍ୟମନ୍ତକ (ମଣି)
ସଂସ୍	ସଂସ୍	ଅବସଂସନ (ପତନ)	ସୁସ୍ତ
ସ୍ତମ୍	ସ୍ତମ୍	ବିଶ୍ବାସ	ବିସ୍ତମ୍
ସ୍ତମ୍	ସ୍ତମ୍	ଗତି	ପ୍ରସାବ, ସ୍ତବ, ସ୍ରୋତଃ
ସ୍ତବ୍	ସ୍ତବ୍	ଆସ୍ବାଦନ	ସ୍ବାବ
ସ୍ତଜ୍	ସ୍ତଜ୍	ପରିଷ୍କା	ପରିଷ୍କା
ସ୍ତନ	ସ୍ତନ	ଶବ୍ଦ	ନସ୍ତନ
ସ୍ତସ୍ତପ	ସ୍ତସ୍ତ	ଶୟନ	ସ୍ବାପ, ସ୍ତପ୍ତ
ସ୍ତର	ସ୍ତର	ଆଶେଷ	ସ୍ତର
ସ୍ତାଦ	ସ୍ତାଦ୍	ଆସ୍ବାଦନ	ସ୍ତାଦ
ସ୍ତଦା	ସ୍ତଦ୍	ଗାଥ	ସ୍ତେଦ, ସ୍ତନ୍
ସ୍ତା	ସ୍ତା	ପ୍ରସବଣ ଶବ୍ଦ, ଉପତାପ	ସ୍ତରୁ

(ହ)

ହଟ	ହଟ୍	ହସ୍ତି	ହାଟକ
ହଠ	ହଠ୍	ହୁତ, ଶଠତା	ହଠ
		ବଳାହଳା	

<u>ମୂଳଧାତୁ</u>	<u>ବ୍ୟବହୃତ ଧାତୁ</u>	<u>ଅର୍ଥ</u>	<u>ନିଷ୍ପନ୍ନ ଶବ୍ଦ</u>
ହୃଦ	ହୃଦ୍	ପୁରାସୋତ୍ସର୍ଗ	ହୃନ୍
ହୃନ	ହୃନ୍	ହିଂସା, ଗତି	ହନ୍, ହତ୍ୟା
ହନ୍	ହନ୍	ଗତି	ଅହନ୍ତ (ଅଜ୍ଞାନ)
ହୃୟ	ହୃୟ୍	ଗତି	ହୃୟ
ହର୍ଯ	ହର୍ଯ୍	ଗତି, କାନ୍ତ	ହର୍ଯତ (ଅଶ୍ୱ, ଅଶ୍ୱମେଧୀୟାଶ୍ୱ)
ହଳ	ହଲ୍	ବିଲେଖନ	ହଳ,
ହସେ	ହସ୍	ହସନ	ହାସ,
ଓହାକ୍	ହା	ତ୍ୟାଗ	ହାନ, ହେୟ
ଓହାଡ୍	ହା	ଗତି	ହାୟନ
ହି	ହି	ଗତି, ବୃଦ୍ଧି	ହିତ, ହେତୁ, ହିଙ୍ଗ
ହିକ୍	ହିକ୍	ଅବ୍ୟକ୍ତଶବ୍ଦ	ହିକ୍
ହିତି	ହିତି	ଗତି, ଅନାଦର	ହିତୀର
ହିଲ	ହିଲ୍	ଭ୍ରାବକରଣ	ହିଲମୋଚକା (ଶାକବିଶେଷ)
ହିସି	ହିସ୍	ହିଂସା	ହିଂସ୍ର, ହିଂସା
ହୁ	ହୁ	ହୋମ, ଅଦନ	ହୋମ, ହବଃ
ହୃଡ୍	ହୃଡ୍	ଗତି	ହୃଡ୍
ହୃଳ	ହୃଲ୍	ଗତି, ସମ୍ବରଣ	ହୃଳହୃଳୀ
ହୃକ୍	ହୃକ୍	କୌଟିଲ୍ୟ	ହୃକ୍
ହୃଷ୍	ହୃଷ୍	ହୃରଣ, ସ୍ୱୀକାର, ନାଶନ	ହୃଷ, ହୃଦୟ

ମୂଳଧାତୁ	ବ୍ୟବହୃତ ଧାତୁ	ଅର୍ଥ	ନିଷ୍ପନ୍ନ ଶବ୍ଦ
ହୁଷ	ହୁଷ୍	ତୁଷ୍ଟି	ହୁଷ୍ଟି
ହୁଷ୍	ହୁଷ୍	ଅଳ୍ପକ	ହୁଷୀକ
ହେଠ	ହେଠ୍	ବିବାଧା (ଶଠତା)	ହେଠ (ବାଧା)
ହେଡ଼	ହେଡ଼୍	ଅନାଦର	ହେଡ଼ଜ (ହୋଧ)
ହେଷ	ହେଷ୍	ଶବ୍ଦ	ହେଷା (ଅଶ୍ରୁଶବ୍ଦ)
ହୋଡ଼	ହୋଡ଼୍	ଗଢ଼, ଅନାଦର	ହୋଡ଼ (ନୌକାବିଶେଷ) ହୋଡ଼ା (ବେର)
ହୁଝ	ହୁଝ	ଅପନୟନ	ଅହେଝୁତି
ହୁସ	ହୁସ୍	ଶବ୍ଦ	ହୁସ୍
ହାଦ	ହାଦ୍	ଅବ୍ୟକ୍ତ ଶବ୍ଦ	ହୁଦ
ହୀ	ହୀ	ଲଜ୍ଜା	ହ୍ରୀ
ହେଷ	ହେଷ୍	ଶବ୍ଦ	ହେଷା (ଅଶ୍ରୁଶବ୍ଦ)
ହାଘା	ହାଘ୍	ସୁଖ, ଶବ୍ଦ	ଆହାଦ, ହାଘନା
ହଳ	ହଲ୍	ଚଳନ	ବହଳ
ହେଷ୍ଟ	ହେ	ସ୍ପର୍ଦ୍ଧା, ଶବ୍ଦ	ଆହବ, ଆହ୍ମାନ

ଏକାକ୍ଷର ଶ୍ଳୋକ

ବ୍ୟବହୃତ ସଙ୍କେତ--

ବ. = ବଶେଷ

ବଂ. = ବଶେଷଣ

ଝି. = ଝିପ୍ପା

ଝି.ବଂ. = ଝିପ୍ପା ବଶେଷଣ

ସଂ. = ସଂସ୍କୃତ

ଦେ. = ଦେଶଜ

ସର୍ବ. = ସର୍ବନାମ

ଅ. = ଅବ୍ୟୟ

ଏକାକ୍ଷର କୋଷ

ଅ—ଓଡ଼ିଆ ବର୍ଣ୍ଣମାଳାର ପ୍ରଥମ ଅକ୍ଷର; ବି. ପରଂବ୍ରହ୍ମ ; ବିଷ୍ଣୁ ; ଶିବ ।

ଆ—ଓଡ଼ିଆ ବର୍ଣ୍ଣମାଳାର ଦ୍ଵିତୀୟ ସ୍ଵରବର୍ଣ୍ଣ; ଶିବ; ‘ଆସିବା’ ନିପୁର ଅନୁଜ୍ଞାରୂପ ।

ଇ—ଓଡ଼ିଆ ବର୍ଣ୍ଣମାଳାର ତୃତୀୟ ସ୍ଵରବର୍ଣ୍ଣ; ବି. (ଅ—ଇ+କୃପ୍) କନ୍ଦର୍ପ; ବି. ବିଂ. (ସ—ହି) ନିଶ୍ଚୟ ।

ଈ—ଓଡ଼ିଆ ବର୍ଣ୍ଣମାଳାର ଚତୁର୍ଥ ସ୍ଵରବର୍ଣ୍ଣ; ବି. (ଅ+ସ୍ଵୀକ୍ଷ) ଲକ୍ଷ୍ମୀ; (ଈ+କୃପ୍) ରାଗ; ଦୁଃଖ ।

ଉ—ଓଡ଼ିଆ ବର୍ଣ୍ଣମାଳାର ପଞ୍ଚମ ସ୍ଵରବର୍ଣ୍ଣ; ବି. ଶିବ; ବ୍ରହ୍ମା ।

ଊ—ଓଡ଼ିଆ ବର୍ଣ୍ଣମାଳାର ଷଷ୍ଠ ସ୍ଵରବର୍ଣ୍ଣ; ବି. ଚନ୍ଦ୍ର; ଶିବ; ଦୟା; ରକ୍ଷଣ ।

ଋ—ଓଡ଼ିଆ ବର୍ଣ୍ଣମାଳାର ସପ୍ତମ ସ୍ଵରବର୍ଣ୍ଣ; ବି. ସ୍ଵର୍ଗ; ବଚନ; ପରତ୍ଵାସ; ନିନ୍ଦା; ପ୍ରାପ୍ତି ।

ଉ—ଓଡ଼ିଆ ବର୍ଣ୍ଣମାଳାର ଅଷ୍ଟମ ସ୍ଵରବର୍ଣ୍ଣ; ବି. ଶିବ; ଦୈତ୍ୟ;
ସ୍ଵର୍ଗ; ଦିବ; ଅଦିତ୍ୟ; ରକ୍ଷା; ସୁଫଳ; ମାତା ।

ଏ—ଓଡ଼ିଆ ବର୍ଣ୍ଣମାଳାର ଦଶମ ସ୍ଵରବର୍ଣ୍ଣ; ବି. (ଇ+କ୍‌ପ୍) ବସ୍ତୁ ; ପୃଥିବୀ; (ସଂ—ଏକତ୍) ଏହା ।

ଐ—ଓଡ଼ିଆ ବର୍ଣ୍ଣମାଳାର ଏକାଦଶ ସ୍ଵରବର୍ଣ୍ଣ; ଦେ. ବି. ବମନ ।

ଓ—ଓଡ଼ିଆ ବର୍ଣ୍ଣମାଳାର ଦ୍ଵାଦଶ ସ୍ଵରବର୍ଣ୍ଣ; ବି. ବ୍ରହ୍ମା; ଅ. ଏବଂ,
ଆଉ ।

ଔ—ଓଡ଼ିଆ ବର୍ଣ୍ଣମାଳାର ସପ୍ତୋଦଶ ବର୍ଣ୍ଣ; ବି. ବାସୁକି, ଅନନ୍ତ;
ଶର, ପୃଥିବୀ ।

କ—ଓଡ଼ିଆ ବର୍ଣ୍ଣମାଳାର ପ୍ରଥମ ବ୍ୟଞ୍ଜନ ବର୍ଣ୍ଣ; ବି. ବ୍ରହ୍ମା; ବିଷ୍ଣୁ;
ଶିବ; ବାୟୁ; ଯମ; ସୂର୍ଯ୍ୟ; ଆତ୍ମା; ଅଗ୍ନି; ପକ୍ଷୀ; ରୋଗ;
କାଳ; କନ୍ଦର୍ପ; ଘାତ୍ର ; କେଶ; ମୟୂର; ଶରୀର; ରଜା; ଜଳ;
ଶର; ଧନ; ମସ୍ତକ; ସୁଖ; ମନ ।

କା—ଦେ. ସବଂ. କାହାର; କୌଣସି ଖେଳରେ ଜଣକର ଅଗ୍ରବ
ହେଲେ ଯେଉଁ ଖେଳାଳି ତାହାର ମଧ୍ୟ ପ୍ରତିନିଧିତ୍ଵ କରେ ।

କି—ଦେ. ସବଂ. ବିଂ କଅଣ, କେଉଁ; ଅ. ପ୍ରଶ୍ନାର୍ଥକ; ବିଚାର୍ଯ୍ୟ;
କିମ୍ବା; (କ+ଇ) ହନୁମାନ୍ ;

କୁ—ବି. (କୁ+ଉ) ପୃଥିବୀ; ଅ. ମନ୍ଦ; କୁସ୍ତିତ; ନିନ୍ଦାପାତ୍ର ।

କେ—ସବଂ. (ସଂ—କମ୍) କେଉଁ ବ୍ୟକ୍ତି, ଜଣେ କେହି ।

କ୍ଳୀ—ବି. ଅଶାକାର ମତାବଲମ୍ବୀମାନଙ୍କର ଭିନ୍ନଗୋଟି ସାଜମନ୍ତ୍ର
ମଧ୍ୟରୁ ଅନ୍ୟତମ; କାମସାଜ, ମହେଶ୍ଵର, ଭଗବାନ୍,
ଚନ୍ଦ୍ରାବଳୀ ଓ ସୁଭଦ୍ରାଙ୍କର ସାଜମନ୍ତ୍ର ।

କ୍ଳା—ବି. ପୃଥିବୀ

ଖ—ବ. ଓଡ଼ିଆ ବର୍ଣ୍ଣମାଳାର ଦ୍ଵିତୀୟ ବ୍ୟଞ୍ଜନବର୍ଣ୍ଣ; (ଖନ + ଅ)
ସୂର୍ଯ୍ୟ, ସ୍ଵର୍ଗ, ସ୍ଵର୍ଗ, ଶରୀର, ନଗର, (ଖର୍ + ଅ) ବ୍ରହ୍ମ,
ଜ୍ଞାନ, ବିନ୍ୟସଂଖ୍ୟା, ଅନ୍ତ, ମୋକ୍ଷ ।

ଗ—ଓଡ଼ିଆ ବର୍ଣ୍ଣମାଳାର ତୃତୀୟ ବ୍ୟଞ୍ଜନବର୍ଣ୍ଣ; ଗ. (ଗେ + ଅ)
ଗଣେଶ, ଗନ୍ଧର୍ବ, ଆକାଶ, ଗାନ, ସଙ୍ଗୀତ, ସୁମେରୁ, ସ୍ଵର୍ଗ ।

ଗୀ—ବ. (ସଂ—ଗୀର୍) କହିବାଶକ୍ତି, ବାକ୍ୟ, ସରସ୍ଵତୀ ଦେବୀ ।

ଗୁ—(ଦେ) ବ. ଗୁହ, ବସ୍ତୁ ।

ଗୁ—ବ. (ଗୁ + କ୍ଷୁପ୍) ବସ୍ତୁ, ମଇଳା ।

ଗୋ—ବ. (ଗମ୍ + ଓ) ଗାଈ, ବଳଦ, ବୃଷ, ପଶୁ, ପୃଥିବୀ,
ମାତା, ଦିଗ, ଗାୟତ୍ରୀ, ବାକ୍ୟ, ସ୍ଵର୍ଗ, ଚନ୍ଦ୍ର, କେଶ, କରଣ,
ଜଳ, ଶର, ସୂର୍ଯ୍ୟ, ନକ୍ଷତ୍ର, ଚନ୍ଦ୍ର, ବଜ୍ର, ସ୍ଵାରକ, ଗୁଆ,
ଲେମ, ଗୁହ, ଅ. ସ୍ତ୍ରୀ ପ୍ରତି ସମ୍ବୋଧନ ।

ଗୌ—ବ. (ଗୌ + ଔ) ଚନ୍ଦ୍ର, କର୍ପୁର ।

ଘ—ଓଡ଼ିଆ ବର୍ଣ୍ଣମାଳାର ଚତୁର୍ଥ ବ୍ୟଞ୍ଜନ ବର୍ଣ୍ଣ; ଘ. ଘଣ୍ଟା,
ବର୍ଷ ।

ଘା—ବ. (ଘନ୍ + ଅ, ଆ) ଆଘାତ, କାଣ୍ଡୀ (ଦେ) ବ. କ୍ଷତ,
ବ୍ରଣ ।

ଘି—(ଦେ) ବ. ଘୃତ; ଯଥା—ପଖାଳ ଘାତରେ ଘି,
ତୋ ବାପ ଖାଇଥିଲ କି ?

ଘୁ—ବ. କପୋତ ଧ୍ଵନି, ପବନ ଘୁମୁ ବେଗରେ ବହିବାର ଶବ୍ଦ ।

ଘୋ—ବ. ଶବ୍ଦ ।

ଘ୍ନ—ବ. (ଘନ୍ + ଅ) ଘାତକ, ନାଶକାରୀ ।

ଙ—ଓଡ଼ିଆ ବର୍ଣ୍ଣମାଳାର ଷଷ୍ଠ ବ୍ୟଞ୍ଜନ ବର୍ଣ୍ଣ; ଅ. ଏବଂ ବ.
(ଚର୍ + ଅ) ଶ୍ଵେତ, ଚନ୍ଦ୍ର, କୂର୍ମ, ଶିବ ।

ରୁ—(ବୈ) ବି. ଗୁଡ଼ା ଗଛ ଓ ପତ୍ର ।

ରୁ—ଅ. ଶବ୍ଦାନୁକାର ଅବ୍ୟୟ ବିଶେଷ ।

ରୌ—ବିଂ (ସଂ.—ଚତୁର୍) ଚାରି ସଂଖ୍ୟକ ।

ଛ—ବ୍ୟଞ୍ଜନ ବର୍ଣ୍ଣର ସପ୍ତମ ବର୍ଣ୍ଣ; ବି. (ଛେ+ଅ) ଛେଦନ
(ଛଦ୍+ଅ), ଚୁଡ଼, ବିଂ (ଛେ+ଅ)ଚରଳ, ନିର୍ମଳ, କମ୍ପିତ ।
(ଦେ) ବି. (ସଂ. ଷଟ୍) ଛଅ ସଂଖ୍ୟା, ବିଂ. ଷଟ୍ ସ୍ଥାନୀୟ ।

ଛା—ବି. ଶାବକ, ଛୁଆ ।

ଛା—ଅ. (ସଂ-ଧ୍ୱ) ଘୃଣା, ନିନ୍ଦା, ଲଜ୍ଜାସୂଚକ ଅବ୍ୟୟ,
ଧ୍ୱକ୍ ।

ଛୁ—(ଦେ) ବି. ପଳାୟନ ।

ଛେ—ଦେ ବିଂ (ସଂ—ଛବି) ଛଟକ, ଥକା, ଗର୍ବ, ରସିକତା ।

ଜ—ଓଡ଼ିଆ ବ୍ୟଞ୍ଜନ ବର୍ଣ୍ଣମାଳାର ଅଷ୍ଟମ ବର୍ଣ୍ଣ; ବିଂ (ଜି+ଅ)
ଶିବ, ବିଷ୍ଣୁ, ପିତାମାତା, ତେଜ, ବିଷ୍ଣୁ, ଭୋଗ, ପିଣ୍ଡାତ ।

ଜା—ବି. ମାତା ।

ଜା—ବିଂ (ଜି+କ୍ୱପ୍) ପିଣ୍ଡାତ ।

ଜୁ—(ବୈ) ବି. ଶକ୍ତି, କ୍ଷମତା, ସାମର୍ଥ୍ୟ ।

ଜୁ—ବି. (ଜୁ+କ୍ୱପ୍) ଆକାଶ, ପିଣ୍ଡାତୀ ।

ଜେ—(ଦେ) ଅ. (ସଂ-ଜୟ) ଧନ୍ୟବାଦ, ଅଭିବାଦନ ଜ୍ଞାନାଥ
ବ୍ୟବହୃତ ।

ଜ୍ଞ—ବିଂ. (ଜ୍ଞା+ଅ) ଜ୍ଞାନ, ପଣ୍ଡିତ, ବି. ବ୍ରହ୍ମା, ଚନ୍ଦ୍ର, ମଙ୍ଗଳଗ୍ରହ,
ବୁଧଗ୍ରହ ।

ଜ୍ୟା—ବି. (ଜ୍ୟା+କ୍ୱପ୍) ଧନୁର ଗୁଣ, ପୃଥିବୀ, ମାତା, ବୃଦ୍ଧବୃଦ୍ଧର
ପ୍ରାନ୍ତ ହୃଦୟ ଯୋଜକ ସରଳ ରେଖା ।

ଝ—ବ. (ଝଟ୍+ଅ) ଝଞ୍ଜାବାୟୁ, ଧ୍ବନି, ବୃହସ୍ପତି, ଇନ୍ଦ୍ର; ବଂ.
ନିହତ, ନଷ୍ଟ ।

ଞ—(ଦେ) ବ. କନ୍ୟା ।

ଟ—ବ. (ଟକ୍+ଅ) ଶବ୍ଦ, ଶିବ, ବାମନ, ମୁଣ୍ଡର ଖପୁର ।

ଠ—ବ୍ୟଞ୍ଜନ ବର୍ଣ୍ଣମାଳାର ଦ୍ଵାଦଶ ବର୍ଣ୍ଣ; ବ. ଶିବ, ଚନ୍ଦ୍ରମଣ୍ଡଳ,
ଶୂନ୍ୟ ।

ଡ—(ଦେ) ବ. ସ୍ଥାନ, ରାଜା ଆଦିଙ୍କ ଭୋଜନ ।

ଡ଼—ସଂଯୋଦଣ ବ୍ୟଞ୍ଜନବର୍ଣ୍ଣ; (ଡ଼ଫ୍+ଅ) ଶିବ, ଶବ୍ଦ, ଭୟ,
ଡମ୍ବରୁ ।

ଢ—ଚତୁର୍ଦ୍ଦଶ ବ୍ୟଞ୍ଜନବର୍ଣ୍ଣ; ବ. ଡୋଲ, କୁକୁରୁର, ଧ୍ବନି, ସର୍ପ ।

ଣ—ପଞ୍ଚଦଶ ବ୍ୟଞ୍ଜନବର୍ଣ୍ଣ; ବ. ଜ୍ଞାନ, ଚୈତନ୍ୟ, ଭୂଷଣ,
ଜଳାଶୟ, ଶିବ ।

ତ—ଷୋଡ଼ଶ ବ୍ୟଞ୍ଜନ ବର୍ଣ୍ଣ; ବ. (ତକ୍+ଅ) ଚୋର, ବୃଷ,
ଅମୃତ, ପୁଷ୍ପ, ଭ୍ରୂଣ, ରତ୍ନ, ଅ. ନିଶ୍ଚୟ, ଚର୍ଚ୍ଚଣା, ପ୍ରଶ୍ନ ପ୍ରଭୃତି
ଅର୍ଥବୋଧକ ।

ତା—ସବ. (ସ୍ତ—ତକ୍) ତାହା, ସେହି ।

ତୁ—ସବ. (ସ୍ତ—ତୁଂ) ତୁମ୍ଭେ ।

ତୋ—ସବ. (ସ୍ତ—ତବ, ତେ) ତୁମ୍ଭର ।

ତ୍ତ—ବ. ତନିସଂଖ୍ୟା; ବଂ. ତନିସଂଖ୍ୟକ ।

ଥ—ସପ୍ତଦଶ ବ୍ୟଞ୍ଜନ ବର୍ଣ୍ଣ; ବ. (ଥା+ଅ) ପବନ, ରକ୍ଷଣ,
ଭୟ, ମଙ୍ଗଳ ।

ଧୁ—ଅ. ଦୃଶାସୂଚକ; ବ. ଛେପ ।

ଦ—ଅଷ୍ଟାଦଶ ବ୍ୟଞ୍ଜନ ବର୍ଣ୍ଣ; ଇ. (ଦା+ଅ) ପଦ୍ମ, ଚ୍ୟାଗ,
(ଦୋ+ଅ) ଛେଦନ, ପତ୍ନୀ, (ଦେ+ଅ) ଶୁଭ, (ଦେ)
ସୁନ୍ୟ ।

ଦା—ବ. (ଦା+କ୍ୱପ୍) ଦାନ; (ଦୋ+କ୍ୱପ୍) ଛେଦନ; (ଦେ+
କ୍ୱପ୍) ପାଳନ, ରକ୍ଷଣ; (ଦେ) ଦାଆ ।

ଦି—ବିଂ. (ସ୍ତ୍ର.-ଦ୍ୱି) ଦୁଇ ।

ଦାଃ—ବ. (ଦୁ+ଶିଚ+ଅର୍) ଦାର; ପ୍ରବେଶ ପଥ ।

ଦ୍ୱି—ବିଂ. ଦୁଇ, ଦୁଇସଂଖ୍ୟକ ।

ଦ୍ୟ—ବ. (ଦ୍ୟ+ଅ) ସ୍ୱର୍ଗ, ଆକାଶ, ଅଗ୍ନି, ସୂର୍ଯ୍ୟ, ଦିବସ ।

ଦ୍ୟୋ—ବ. (ଦିବ୍+ଓ) ସ୍ୱର୍ଗ, ଆକାଶ ।

ଦ୍ୟୌ—ବ. ସ୍ୱର୍ଗ, ଆକାଶ ।

ଦ୍ୟୁ—ବ. (ଦ୍ୟୁ+ଉ) ବୃକ୍ଷ, ଶାଖା ।

ଦ୍ୟୁ—ବ. (ଦ୍ୟୁ+ଉ) ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣ ।

ଧ—ବ୍ୟଞ୍ଜନ ବର୍ଣ୍ଣମାଳାର ଉନବିଂଶ ବର୍ଣ୍ଣ; (ଧା+କ୍ୱପ୍) ବ୍ରହ୍ମା;
(ଧା+ଅ) କୂବେର, ଧର୍ମ, ଧନ, (ଦେ) ଧର୍ମ ।

ଧା—ବ. (ଧା+କ୍ୱପ୍) ବ୍ରହ୍ମା, ବୃହସ୍ପତି, ସଙ୍ଗୀତର ସପ୍ତ
ସ୍ୱରଗ୍ରାମ ମଧ୍ୟରୁ ଷଷ୍ଠ ସ୍ୱର ।

ଧୀ—ବ. (ଧ୍ୟେ+କ୍ୱପ୍) ବୃକ୍ଷ, ମନ, ଚିନ୍ତା, ଭକ୍ତି, ଯଜ୍ଞ ।

ନ—ବ୍ୟଞ୍ଜନ ବର୍ଣ୍ଣମାଳାର ବିଂଶ ବର୍ଣ୍ଣ, ବି. ଗଣେଶ, ଦାନ;
ସୁଦ୍ଧ ।

ନା, ନା—ଅ. ପ୍ରଶ୍ନବାଚକ, ନିଷେଧାର୍ଥକ, ନିଃସର୍ଥକ ।

ନି—ଅ. ଉପସର୍ଗ ବିଶେଷ (ନିଷେଧ, ଅଭାବ, ସାମୀପ୍ୟ, ନିଶ୍ଚୟ,
ଉଚ୍ଛ୍ୱେଷ, ନିମ୍ନତା ପ୍ରଭୃତି ଅର୍ଥବୋଧକ) ସଙ୍ଗୀତର ସପ୍ତ
ସ୍ୱରଗ୍ରାମ ମଧ୍ୟରୁ ସପ୍ତମ ସ୍ୱର ।

ନୃ—ବ. (ନା+ର) ନର, ମନୁଷ୍ୟ ।

ନୌ—ବ. (ନୂ+ଉ) ନୌକା ।

ପ—ଏକବିଂଶ ବ୍ୟଞ୍ଜନ ବର୍ଣ୍ଣ; ବ. (ପା+ଅ) ପଜା, ଶାସକ,
ପାତ୍ର, ରକ୍ଷଣ ।

ପା—(ଦେ) ପାଦ, ଚତୁର୍ଥାଂଶ; ଫି. ପ୍ରାପ୍ତହୁଅ ।

ପୁଃ—ବ. (ପୁର୍ ଶବ୍ଦଜ) ନଗର, ଦୁର୍ଗ, ଶରୀର ।

ପୋ—(ଦେ) ବ. ପୁଅ ।

ପ୍ର—ଅ. ଉପସର୍ଗ ବିଶେଷ; ଖ୍ୟାତି, ଉକ୍ତତ୍ତ୍ୱ, ଆଧିକ୍ୟ, ସବତୋଭାବ,
ଆରମ୍ଭ, ସମ୍ମାନ, ସମ୍ୟକ୍ ପ୍ରଭୃତି ବୋଧକ ।

ପ୍ରୀ—ବ. (ପ୍ରୀ+କ୍ପୁ) ପ୍ରେମ, କାନ୍ତ, ଇଚ୍ଛା, ତୃପ୍ତି ।

ଫ—ବ୍ୟଞ୍ଜନ ବର୍ଣ୍ଣମାଳାର ଦ୍ୱାବିଂଶ ବର୍ଣ୍ଣ; ବ. (ଫାୟ+ଅ)
ଫୀତି, ଝଡ଼, ଜନ୍ମା ।

ଫି—(ଆରବ) ବିଂ. ପ୍ରତ୍ୟେକ; (ଇଂ) ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ଶୁଦ୍ଧ ବା
କର ।

ଫ୍ର—(ଇଂ) ବିଂ. ମୃକ୍, ଛୁଡ଼ ପାଇଥିବା, ମାଗଣା ।

ବ—ବ୍ୟଞ୍ଜନ ବର୍ଣ୍ଣମାଳାର ସପ୍ତୋବିଂଶ ବର୍ଣ୍ଣ; ବ. (ବା+ଅ)
ବରୁଣ, ସମୁଦ୍ର, ମାଠିଆ, ଜଳ, ବାୟୁ, (ବହ+ଅ) ତନ୍ତ୍ରୀର
ବଅ ।

ବା—ଅ. (ବା+କ୍ପୁ) ଅବା, ଅଥବା, ପକ୍ଷାନ୍ତରେ ସନ୍ଦେହ,
ସମ୍ଭାବନା ପ୍ରଭୃତି ଅର୍ଥରେ ବ୍ୟବହୃତ ହୁଏ ।

ବି—ବ. (ବେ+ଇ) ଆକାଶ, ସ୍ୱର୍ଗ, ପକ୍ଷୀ, ଉପସର୍ଗ ବିଶେଷ,
ସମ୍ୟକ୍, ବିପରୀତ, ବିରହିତ, ବିକୃତ, ଅଭାବ, ବିଗତ,
ନିଷିଦ୍ଧ ପ୍ରଭୃତି ଅର୍ଥରେ ବ୍ୟବହୃତ ହୁଏ । (ଦେ) ଅ.
(ସି—ଅପି) ମଧ୍ୟ, ସୁଦ୍ଧା, ଏବଂ ।

ଗ—ବ. (ବ+ସ୍ତ୍ରୀ+କ୍) ମାତ୍ର ପକ୍ଷୀ ।

ବେ—(ଫାରସୀ) ଅ. ଅବଜ୍ଞାସୂଚକ ସମ୍ବୋଧନ, ବିସ୍ମୟନ ।

ବୋ—(ଫାରସୀ) ବ. ଦୁର୍ଗନ୍ଧ; ଅ. ଅବଜ୍ଞାସୂଚକ ସମ୍ବୋଧନ ।

ଭ—ବ୍ୟଞ୍ଜନ ବର୍ଣ୍ଣମାଳାର ଚତୁର୍ବିଂଶ ବର୍ଣ୍ଣ ବ. (ଭ+ଅ)

ନକ୍ଷତ୍ର, ଶୁକାରୂପ୍ୟ, ଗ୍ରହ, ଭ୍ରମ ।

ଭା—(ସଂ—ଭାଃ) ବ. (ଭ+ଅସ୍) ଘାତ୍ରି; (ଭ+ଅ) ଆଲୋକ,
କରଣ, ଶୋଭା ।

ଭା—ବ. (ଭା+କୃପ୍) ଭୟ, ଆଶଙ୍କା ।

ଭୁ—ବ. (ଭୁ+କୃପ୍) ପୃଥିବୀ, ଭୂମି, ଆଧାର ।

ଭୈ—ଅ. (ଧ୍ବନ୍ୟନୁକରଣ) ଉଚ୍ଚେଃସ୍ୱରରେ କାନ୍ଦିବା ଶବ୍ଦ ।

ଭୌ—ଅ. (ସମ୍ବୋଧନସୂଚକ) ହେ, ଆହେ ।

ଭ୍ର—ବ. (ଭ୍ରମ୍+ଭ୍ର) ଚକ୍ଷୁର ଉପରେ ଓ ଲଲଟର ନିମ୍ନରେ
ଥିବା ଲେମ୍ବୁକ ।

ମ—ବ୍ୟଞ୍ଜନ ବର୍ଣ୍ଣମାଳାର ପଞ୍ଚବିଂଶ ବର୍ଣ୍ଣ; ବ. (ମା+ଅ) ଯମ,
ସମୟ, ବିଷ୍ଣୁ, ଶିବ, ବ୍ରହ୍ମା, ଚନ୍ଦ୍ର, ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ, ବିଷ, ମୃଗ,
ମନୁଷ୍ୟ । ଅ. ସମ୍ବୋଧନ, ବିସ୍ମୟ, ସନ୍ଦେହ ପ୍ରଭୃତି ଅର୍ଥରେ
ବ୍ୟବହୃତ ହୁଏ ।

ମା—ବ. (ମା+କୃପ୍) ମାତା, ଲକ୍ଷ୍ମୀ, ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ, ପରିମାଣ,
ଜ୍ଞାନ, କାନ୍ତି, ସଙ୍ଗୀତର ସପ୍ତସ୍ୱର ଗ୍ରାମ ମଧ୍ୟରୁ ଚତୁର୍ଥ ସ୍ୱର ।

ମୁ—ସବ. (ସ୍ତ—ଅସ୍ତୁତ୍) ମୁହିଁ, ଆମ୍ଭେ ।

ମୋ—ସବ. (ସ୍ତ—ମେ, ମମ) ମୋହର, ଆମ୍ଭର ।

ଯ—ବ୍ୟଞ୍ଜନ ବର୍ଣ୍ଣମାଳାର ଷଡ୍‌ବିଂଶ ବର୍ଣ୍ଣ, ବ. (ଯା+ଅ) ବାୟୁ;
ଆଲୋକ, ତ୍ୟାଗ, ଗତି, (ଯମ୍+ଅ) ଯମଦେବତା, ଦମନ,

ଯୋଗ, ଯାନ, ଧାନ, (ଯା+ଅ) ଗମନକାରୀ, (ଦେ)
ଯବଧାନ ।

ଯା—ବ. (ଯା+ଅ, ସ୍ତ୍ରୀ. ଆ) ଲକ୍ଷ୍ମୀ, ଯୋନି, ପ୍ରାପ୍ତି, (ଦେ) କ୍ର,
ଗମନକର ।

ର—ସପ୍ତବିଂଶ ବ୍ୟଞ୍ଜନବର୍ଣ୍ଣ; ବ. (ରା+ଅ) ଅଗ୍ନି, ତାପ, ପ୍ରେମ,
ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣ, ରଙ୍ଗ, ବଂ. ଶାନ୍ତ ।

ରା—ବ. (ରା+କୃପ୍) ଦାନ, ଗ୍ରହଣ, ଭ୍ରମ, ଧନ, ସ୍ୱର୍ଗ, ସୁବର୍ଣ୍ଣ,
ରବ, (ଦେ) (ସି-ରାବ) ରାହା, କିଦ୍ ।

ରୀ—ବ. ସଙ୍ଗୀତର ସପ୍ତସ୍ୱର ମଧ୍ୟରୁ ଦ୍ୱିତୀୟ (ରଷଭ) ସ୍ୱର ।

ରା—ବ. (ରା+କୃପ୍) ଗତି, ରୋଦନ ।

ରେ—ଅ. ଆରେ (ଅବମାନନାପୂର୍ବକ ସମ୍ବୋଧନ) ଅଧିକରଣ-
କାରକର ଚିହ୍ନ ।

ରୈ—ବ. (ରା+ଐ) ରବ, ଧନ, ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣ ।

ଲ—ବ. (ଲ+ଅ) ଲକ୍ଷ୍ମୀ, ଶତ୍ରୁ, ଦାନ, ଗ୍ରହଣ, ପୃଥିବୀର
ଶାସନ । (ଇଂ) ଆଇନ (Law) ।

ଲ୍—(ଦେ) ବ. ରାଜପ୍ରତୀକାର ମରୁଅଞ୍ଚଳରେ ପ୍ରବାହିତ
ଉଷ୍ଣବାୟୁ ।

ଲେ—ଅ. ଆଲେ (ନାଶପ୍ରତି ସମ୍ବୋଧନପୂର୍ବକ);

ଶ—ବ୍ୟଞ୍ଜନ ବର୍ଣ୍ଣମାଳାର ଷଂଶବର୍ଣ୍ଣ; ବ. (ଶୀ+ଅ) ବିଷ୍ଣୁ,
ଶିବ, ସୁଖ, ଶୁଭ, ଶତ୍ରୁ, ଧର୍ମ, (ଶୋ+ଅ) ଶତ୍ରୁ; (ଦେ)
(ସି-ଶତ) ଶତ୍ରୁ ।

ଶି—ବ. ଶିବ, ସୌଭାଗ୍ୟ, ଶାନ୍ତି, ଧୈର୍ଯ୍ୟ ।

ଶୀ—ବ. (ଶୀ+କୃପ୍) ଶତ୍ରୁ, ଶାନ୍ତି ।

ଶୃ—ଅ. (ଶୃପ୍ ଶବ୍ଦଜ) ଆଗାମୀ କାଲି; ବଂ. ସୁନ୍ଦର ।

ଶ୍ମ—ବ. (ଶ୍ମନ୍ ଶବ୍ଦଜ) (ଶ୍ମ + ଅନ) କୁକୁର ।

ଶ୍ମ—ବ. (ଶୀ + ମନ୍) ଶବ, ମୃଗ ।

ଶ୍ରୀ—ବ. (ଶ୍ରୀ + କ୍ଳୃପ୍) ଲକ୍ଷ୍ମୀ, ଐଶ୍ବର୍ଯ୍ୟ, ସମ୍ପଦ, ଶୋଭା, ଘାସ୍ତି,
ଯଶ, ପିତ୍ତି, ସରସ୍ବତୀ, ବୁଦ୍ଧି, ପଦ୍ମ, ବିଷ ।

ଷ—ଏକସିଂଶ ବ୍ୟଞ୍ଜନବର୍ଣ୍ଣ; (ସୋ + ଅ) ଗଣେଶ, ଧୂଂସ, ଷଡ଼,
ନଦ୍ରା, ସ୍ବର୍ଗ, ଶିଷକ, ମାନବ, ବଂ. ଶ୍ରେଷ୍ଠ, ବିଜ୍ଞ, ସୁନ୍ଦର ।

ସ—ଦ୍ଵାସିଂଶ ବ୍ୟଞ୍ଜନ ବର୍ଣ୍ଣ; ବ. (ସୋ + ଅ) ଶିବ, ବିଷ୍ଣୁ,
ଚନ୍ଦ୍ର, ବାୟୁ, ଜବାମ୍ବା, ଜ୍ଞାନ, ଚନ୍ଦ୍ରା, ଘାସ୍ତି, ସର୍ପ ।

ସା—ବ. (ସୋ + ଅ, ଆ) ଶାନ୍ତି, ଶୋଭା, ଗୌରୀ, ଲକ୍ଷ୍ମୀ,
ସଙ୍ଗୀତର ସପ୍ତସ୍ବର ମଧ୍ୟରୁ ପ୍ରଥମ ସ୍ବର ।

ସୁ—ଅ. (ଉପସର୍ଗ) ଉତ୍ତମ, ସୁନ୍ଦର, ସହଜ, ସୁକର ପ୍ରଭୃତି ଅର୍ଥ-
ବୋଧକ, ପୂଜା, ଅନୁମତି, ଐଶ୍ବର୍ଯ୍ୟ, ଶୁଭ ।

ସ୍ୱ—ବ. (ସ୍ୱ + କ୍ଳୃପ୍) ପ୍ରସବ, କ୍ଷେପଣ; ବଂ. ଉତ୍ପାଦକ ।

ସେ—ସବ୍ (ସ୍ୱ-ଚତ୍ ଶବ୍ଦଜ) ସେହି, ତାହା ।

ସ୍ତ୍ରୀ—ବ. 'ସ୍ତ୍ରୈ + ଋ + ସ୍ତ୍ରୀ. ଈ) ନାରୀ, ପତ୍ନୀ ।

ସ୍ତ୍ର—ଅ. (ସ୍ତ୍ରନ୍ + କ୍ଳୃପ୍) (ସଂ-ସ୍ତ୍ର) ସ୍ବର୍ଗ, ଆକାଶ, ପରଲୋକ,
ଜ୍ୟୋତି; ବଂ. ସୁନ୍ଦର ।

ସ୍ତ—ସବ୍. (ସ୍ତନ୍ + ଅ) ଆତ୍ମା, ସ୍ବୟଂ; ବ. ଧନ, ଜ୍ଞାତି, ଜୀବାତ୍ମା;
ବଂ. ନିଜର, ସ୍ବଜାତ୍ମ ।

ହ—ବ୍ୟଞ୍ଜନ ବର୍ଣ୍ଣମାଳାର ସପ୍ତସିଂଶତ୍ ବର୍ଣ୍ଣ; ବ. (ହନ୍ ବା
ହା + ଅ) ଶିବ, ବିଷ୍ଣୁ, ସୂର୍ଯ୍ୟ, ହଂସ, ଚନ୍ଦ୍ର, ଜଳ, ଆକାଶ,
ରକ୍ତ, ସ୍ବାମୀ, ସୁଦ୍ଧ, ଗର୍ବ, ପୁଷ୍ପ, ପ୍ରାଣ, କାରଣ, ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ,

ମୃଗ, ଭୟ, ସ୍ୱର୍ଗ, ଚୈତନ୍ୟ, ଘୋଷକ, ମୃତ୍ୟୁ, ଶୁଦ୍ଧଗ୍ରହ,
ଜ୍ଞାନ ।

ହଃ—ଅ. (ଧ୍ୱନ୍ୟନୁକାଣ୍ଡ)

ହ୍—ଅ. (ସମ୍ମତ ବା ଅନୁମୋଦନସୂଚକ) ବ. ସ୍ୱୀକୃତି ।

ହା—ଅ. ବିଷାଦ, ନିନ୍ଦା, ଶୋକ ସୂଚକ ।

ହାଃ—ଅ. ବିସ୍ମୟ, ଖେଦ, ଯାତନାସୂଚକ ବା ହର୍ଷସୂଚକ ।

ହ୍—ହ୍ (ଦେଶ)

ହି—ଅ. ନିଶ୍ଚୟସୂଚକ ।

ହିଃ—ଅ. (ଉପହାସସୂଚକ)

ହିଁ—ଅ. (ନିଶ୍ଚୟ ବା ଅବଧାରଣ ସୂଚକ)

ହୁ—ଅ. ହଠାତ୍, କୋଳାହଳ ।

ହୁଁ—ଅ. ସ୍ୱୀକାରବୋଧକ ।

ହେ—ଅ. (ହେ + ଏ) ଆହ୍ୱେ; ସମ୍ବୋଧନସୂଚକ ।

ହୋ—ଅ. ସମ୍ବୋଧନସୂଚକ; ବ. (ହେ) ଗୋଳମାଳ, କୋହ୍ଲ
ଜାତିରସ୍ତ୍ରୀ ।

ହ୍ର—ବ. (ହ୍ର + କ୍ଷୁପ୍) ଲଜ୍ଜା, ଦକ୍ଷପ୍ରଜାପତିଙ୍କ କନ୍ୟା ଓ ଧର୍ମଙ୍କ
ପତ୍ନୀ ।

ପ୍ରତିଶବ୍ଦମାଳା

ପ୍ରତିଶଦ୍ଦ ଦେଖିବା ପ୍ରଣାଳୀ

ଯେଉଁ ଶବ୍ଦ ସବୁର ପ୍ରତିଶବ୍ଦ ଏହି ବକ୍ଷରୁ ଲଭ କରଯାଇ ପାରିବ ସେଗୁଡ଼ିକର ତାଲିକା ବର୍ଣ୍ଣମାଳା କ୍ରମରେ ଅନୁକ୍ରମିକାରେ ପ୍ରଦତ୍ତ ହୋଇଛି ଏବଂ ପାଖରେ ସେ ଶବ୍ଦ ଯେଉଁ ପର୍ଯ୍ୟାୟକୁ ଚାହାର ସଂଖ୍ୟା ଦିଆଯାଇଛି । ଅନୁକ୍ରମିକା ପରେ ସଂଖ୍ୟା କ୍ରମରେ ସମସ୍ତ ପର୍ଯ୍ୟାୟ ସଜ୍ଜିତ ହୋଇଛି । ତେଣୁ କୌଣସି ଶବ୍ଦର ପ୍ରତିଶବ୍ଦମାନ ଜାଣିବାକୁ ହେଲେ ଅନୁକ୍ରମିକାରେ ସେହି ଶବ୍ଦ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ପର୍ଯ୍ୟାୟ-ସଂଖ୍ୟା ଦେଖି ପର୍ଯ୍ୟାୟ ବକ୍ଷରୁ ସେହି ସଂଖ୍ୟକ ପର୍ଯ୍ୟାୟ ଦେଖିଲେ ସେହି ଶବ୍ଦର ସମସ୍ତ ପ୍ରତିଶବ୍ଦ ମିଳିବ । ପର୍ଯ୍ୟାୟ ପାଖରେ ବନ୍ଦନା ଚିହ୍ନିତ ଅକ୍ଷରରୁ ଉକ୍ତ ପର୍ଯ୍ୟାୟଗତ ଶବ୍ଦଗୁଡ଼ିକ କି ପଦ ତାହା ଜାଣି ହେବ ।

ଉଦାହରଣ—‘ବହ୍ନି’ ଶବ୍ଦର ପ୍ରତିଶବ୍ଦ ଦେଖିବା ପାଇଁ ପ୍ରଥମେ ‘ବହ୍ନି’ ଶବ୍ଦ ଅନୁକ୍ରମିକାରେ ଦେଖ । ତାହାର ପାଖରେ ‘୯’ ଚିହ୍ନିତ ହୋଇଛି । ତେଣୁ ୯ମ ପର୍ଯ୍ୟାୟ ଦେଖିଲେ ବହ୍ନି ଶବ୍ଦର ସମସ୍ତ ପ୍ରତିଶବ୍ଦ ମିଳିବ । ଏହି ପର୍ଯ୍ୟାୟ ଭୁକ୍ତ ଶବ୍ଦ ଗୁଡ଼ିକ ବିଶେଷ୍ୟ ପଦ ।

ପ୍ରକାଶନରେ ଏହି ବକ୍ଷର ସାହାଯ୍ୟରେ କଠିନ ଶବ୍ଦର ଅର୍ଥଜ୍ଞାନ ତଥା ପଦଜ୍ଞାନ ହୋଇପାରିବ ।

ଅନୁକ୍ରମଣିକା ।

(ଅ)

ବିଦ୍ୟା	ପୃଷ୍ଠା	ବିଦ୍ୟା	ପୃଷ୍ଠା
ଅଂଳା	୧୭୭	ଅକ୍ଷତେଜା	୪୨୨
ଅଂଶ	୧	ଅକ୍ଷଧୂର୍ଜ	
ଅଂଶୁ	୨	ଅକ୍ଷରଚଣା	୧୫୪୧
ଅଶ୍ୱିକ	୩	ଅକ୍ଷର ଚୁଞ୍ଚୁ	
ଅଂଶୁମତ୍ତଫଳା	୩୧୭	ଅକ୍ଷବିଶା	୮୮୩
ଅଂସ	୪	ଅକ୍ଷି	୭
ଅଂସଳ	୫	ଅକ୍ଷୋର	୧୨୪୩
ଅଂସ (ଅଂସ୍)	୧୨	ଅକ୍ଷତ୍ର	୭
ଅଂସତ	୭୫	ଅକ୍ଷାତ	୮୭୪
ଅକାନ୍ତବିନ୍ଦ	୧୧୧୧	ଅକ୍ଷିଳ	୭
ଅକଂଚନ	୮୩୨	ଅକ୍ଷ	୧୭
ଅକୂପାର	୧୭୪୦	ଅକ୍ଷା	୭୨୪
ଅକ୍ଷ	୪୯୯	ଅକ୍ଷତ	୨୯୫
ଅକ୍ଷ	୭୫୫	ଅକ୍ଷଦଂକାର	୭୪୩
ଅକ୍ଷି	୧୭୪୭	ଅକ୍ଷମ	୭୭୪
ଅକ୍ଷ	୨୧୫	ଅକ୍ଷତ୍ର	୮
ଅକ୍ଷ	୩୮୧	ଅକ୍ଷତ୍ର	
ଅକ୍ଷ	୧୫୪୭	ଅକ୍ଷାଧ	୫୨୮

ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା
ଅଗ୍ରାଣୀ	୧୭୭୦	ଅଜୀକାର	୧୪
ଅଗ୍ର	୯	ଅଜୀକୃତ	୧୫
ଅଗ୍ନିକଣ	୧୭୭୭	ଅଜ୍ଞାନ	୩୫୫
ଅଗ୍ନିଚର	୧୭୩୨	ଅଂଦ୍ୱି	୭୩୨
ଅଗ୍ନିଭୂ	୪୧୦	ଅଂଦ୍ୱି	୧୩୨୯
ଅଗ୍ନିମୁଖୀ	୧୩୭୮	ଅଘ	୧୨
ଅଗ୍ନିଶିଖା	୭୩୫	ଅଚର	୧୭୫୮
ଅଗ୍ର	୧୦	ଅଚଳ	୧୭
ଅଗ୍ରଜ	୧୧	ଅଚଳା	୧୭
ଅଗ୍ରଜନ୍ମା	୮୯୦	ଅର୍ୟ୍ୟତ	୧୩୧୯
ଅଗ୍ରତଃସର	୧୧୪୯	ଅର୍ୟ୍ୟତାଗ୍ରଜ	୪୦୨
ଅଗ୍ରମାଂସ	୧୩୨୫	ଅର୍ୟ୍ୟତାବାସ	୧୨୭
ଅଗ୍ରିୟ	୧୧	ଅଛ	୧୩୭୫
ଅଗ୍ରେସର	୧୧୪୯	ଅଛ	୧୧୯୭
ଅଗ୍ର୍ୟ	୧୦	ଅଜ	୧୮
ଅଜ୍ଞ	୮୯	ଅଜଗବ	୧୧୩୫
ଅଜ୍ଞଜଳ	୭୦୮	ଅଜଗର	୧୯
ଅଜ୍ଞନ	୬୨୪	ଅଜନ୍ୟ	୨୪୧
ଅଜ୍ଞସଂସ୍କାର	୧୦୭୯	ଅଜମୀଡ଼	୧୫୦୭
ଅଜ୍ଞାରକ	୧୩	ଅଜଗଜ୍ଞୀ	୨୧
ଅଜ୍ଞାରକ	୧୩୯୪	ଅଜସ୍ୱ	୨୦
ଅଜ୍ଞାରବଲ୍ଲୀ	୧୦୭୪	ଅଜା	୭୭୮

ପ୍ରତିଶବ୍ଦମାଳା (ଅନୁସମୀକ୍ଷା)

୨୯୧

ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା
ଅଜାଗା	୭୧୮	ଅଣ୍ଡ	୨୭
ଅଜାତଶତ୍ରୁ	୧୫୦୭	ଅଣ୍ଡକୋଷ	୧୪୭୭
ଅଜାପ୍ରସା	୧୨୩୫	ଅଣ୍ଡଜ	୭୩୯
ଅଜନ	୨୨	ଅଣ୍ଡା	୨୭
ଅଜନଯୋନି	୪୫୦	ଅତଟ	୨୮
ଅଜର	୭୨୪	ଅତରତର	୨୯
ଅଜନ୍ମ	୨୭୪	ଅତରଙ୍ଗ	୩୦
ଅଜନ୍ମଗ	୨୧୭	ଅତରବ	୭୭୫
ଅଜ୍ଞତା	୭୩୭	ଅତିଥ	୩୧
ଅଜ୍ଞ	୨୩	ଅତିଦାନ	୧୩୧୪
ଅଜ୍ଞାନ	୨୪	ଅତିଦୂର	୮୩୮
ଅସ୍ତବ	୭୮	ଅତିନିକଟ	୧୦୧୮
ଅଞ୍ଜଳିକାରକା	୫୨୨	ଅତିବେଳ	୩୨
ଅଟନା	୪୮୩	ଅତିବ୍ୟଥା	୧୪୯୯
ଅଟଣ	୨୫	ଅତିମାତ୍ର	୩୨
ଅଟ୍ଟ	୭୩	ଅତିମୁକ୍ତ	୧୪୫୧
ଅଟ୍ଟ	୫୧୪	ଅତିଲୋଭ	୧୫୪୪
ଅଟାଟ୍ୟା	୧୧୦୧	ଅତିଶୟ	୩୨
ଅଶକ	୩୪	ଅତିସଜନ	୧୩୧୪
ଅଶୀଘ୍ର (ଅଶୀଘ୍ର)	୨୭	ଅତ୍ୟୟ	୩୩
ଅଶୁ	୧୨୧	ଅତ୍ୟର୍ଥ	୩୨
ଅଶ୍ୱା	୩୦୫	ଅତ୍ୟନ୍ତ	୨୭

ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା
ଅଦଭୁ	୧୧୭୦	ଅଧୋନୟନ	୯୭୫
ଅଦର୍ଶନ	୭୮୨	ଅଧଃପତନ	୧୩୩୭
ଅଦା	୧୮୮	ଅଧୋଭୁବନ	୧୧୧୭
ଅବିଚିନୟନ	୧୦୨	ଅଧ୍ୟବସାୟ	୨୫୪
ଅଭୁକ୍ତ	୧୯୪	ଅଧ୍ୟାୟୀ	୭୭୯
ଅଭ୍ୟୁର	୧୩୭୫	ଅଧୁଗ	୧୦୫୮
ଅଭ୍ୟ	୯୦୧	ଅଧ୍ୱା(ଅଧ୍ୱନ୍)	୩୮
ଅଭି	୧୭	ଅଧ୍ୱମାନ	୧୦୫୮
ଅଦୃଶ୍ୟବାନ	୧୩୨୭	ଅଧ୍ୱନ୍ୟ	୧୦୫୮
ଅଧମ	୩୪	ଅଧ୍ୱର	୩୯
ଅଧର	୩୫	ଅନଙ୍ଗ	୪୦
ଅଧିକ	୧୫୩୮	ଅନଙ୍ଗ	୧୭୨
ଅଧିଷ୍ଠିତ୍ର	୧୧୭୭	ଅନନ୍ତ	୫୩୫
ଅଧିପ	୩୭	ଅନନ୍ତ	୧୫୮୭
ଅଧିରୁ	୩୭	ଅନନ୍ତା	୧୧୭
ଅଧିରୋଦଶୀ	୯୫୮	ଅନନ୍ତା	୮୭୦
ଅଧିଷ୍ଠୟଶୀ	୭୫୭	ଅନନ୍ତା	୪୧
ଅଧୀନ	୩୭	ଅନନ୍ତା	୪୦
ଅଧୀର	୩୯୭	ଅନନ୍ତା	୨୮୩
ଅଧିଷ୍ଠ	୧୫୭୪	ଅନନ୍ତା	୨୨୭
ଅଧୋଂଶୁକ	୧୦୯୦	ଅନର୍ଥକ	୯୮୨
ଅଧୋଷଳ	୧୩୧୯		

ପ୍ରତିଶବ୍ଦମାଳା (ଅନୁସମୀକ୍ଷା)

୨୯୩

ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା
ଅନଳ	୯	ଅନୁଜ୍ଞା	୪୯
ଅନବରତ	୨୦	ଅନୁକର୍ପଣ	୧୧୨୧
ଅନ (ଅନସ୍)	୧୫୪୭	ଅନୁକ୍ରାମ	୫୦
ଅନାଗତାର୍ଥବା	୫୯୮	ଅନୁରମ	୧୦
ଅନାଦର	୪୨	ଅନୁପଦ	୪୭
ଅନାମକ	୮୭୦	ଅନୁପ୍ରବ	୪୭
ଅନାରତ	୨୦	ଅନୁରବ	୧୭୦୭
ଅନାର୍ଯ୍ୟତ୍ବ	୧୩୯୨	ଅନୁସୋଗ	୫୧
ଅନିସନ୍ଧିତ	୨୨୭	ଅନୁରକ୍ତ	୧୯୮
ଅନିଳ	୪୩	ଅନିଳାପ	୧୪୭୦
ଅନିଳାନ୍ତକ	୭୭୧	ଅନୁଶୋଚନୋକ୍ତି	୧୩୧୭
ଅନିଶ	୨୦	ଅନୁସୂଚ	୧୯୭
ଅମାକ	} ୯୨୧	ଅନୁନକ	୭
ଅମାକମା		ଅନୁପ	୨୯୯
ଅନୁକଂପା	୪୪	ଅନୁକ୍ର	୫୨
ଅନୁକାର	୨୯୧	ଅନୁକ୍ର	୧୫୪୯
ଅନୁକମ	୪୫	ଅନୁକ	୧୨୯୧
ଅନୁକୋଶ	୪୪	ଅନୁକ	୮୭୮
ଅନୁଗ	୪୭	ଅନେକପ	୫୩୭
ଅନୁଚର	୪୭	ଅନେହା (ଅନେହସ୍)	୪୧୨
ଅନୁକ	୫୨୮	ଅନୋକହ	୭୭୪
ଅନୁଜ	୮	ଅନ୍ତ	୩୩
ଅନୁଜ୍ଞ	୪୦୩		

ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା
ଅନ୍ତ	୫୩	ଅନ୍ତେବାସୀ	୬୬୯
ଅନ୍ତଃସ୍ତ	୭୦୦	ଅନ୍ତ୍ୟ	୫୩
ଅନ୍ତଃସ୍ୱର	୫୪	ଅନ୍ତ	୭୦
ଅନ୍ତକ	୫୫	ଅନ୍ତକ	୯୬୩
ଅନ୍ତର	୧୧୯୪	ଅନ୍ତକରସ୍ୱ	୧୫୭୪
ଅନ୍ତରକ	୭୮୩	ଅନ୍ତକାର	୭୨
ଅନ୍ତରସ୍ୱ	୫୭	ଅନ୍ତକ୍	୯୬୩
ଅନ୍ତରକ	୫୭	ଅନ୍ତକ୍	୪୭୧
ଅନ୍ତରାସ	୫୩୫	ଅନ୍ତକ୍	୭୩
ଅନ୍ତରାସ	୮୯୧	ଅନ୍ତକ୍	୯୦୧
ଅନ୍ତରାସ୍ୱ	୧୦୯୦	ଅନ୍ତକ୍	}
ଅନ୍ତରାସ୍	୭୮୨	ଅନ୍ତକର	
ଅନ୍ତରାସ୍	୭୮୨	ଅନ୍ତକ୍	}
ଅନ୍ତରାସ୍	୫୮	ଅନ୍ତକ୍	
ଅନ୍ତରାସ୍	୫୯	ଅନ୍ତକ୍	}
ଅନ୍ତରାସ୍	୫୯	ଅନ୍ତକ୍	
ଅନ୍ତରାସ୍	୯୪୮	ଅନ୍ତକ୍	୭୭
ଅନ୍ତକ	୭୧	ଅନ୍ତକ୍	୧୪୫୫
ଅନ୍ତକକମ	୧୦୧୮	ଅନ୍ତକ୍	୭୭
ଅନ୍ତକା	୭୫୭	ଅନ୍ତକ୍	୭୭
ଅନ୍ତକ୍	୫୫୭	ଅନ୍ତକ୍	୨୪୭
ଅନ୍ତକ୍	୭୨୧	ଅନ୍ତକ୍	୯୫୯

ପ୍ରତିଶବ୍ଦମାଳା (ଅନୁବର୍ଣ୍ଣିକା)

୨୯୫

ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା
ଅନକୃଷ୍ଣ	୩୪	ଅପସର୍ପ	୭୩୧
ଅପତ୍ନ	୨୫୨	ଅପସବ୍ୟ	୭୮
ଅପଦନ	୮୯	ଅପହବ	୧୦୦୯
ଅପରୂପିତ	୭୮	ଅପହୃତ	୧୦୦୯
ଅପରିତ	୬୮	ଅପାଂପତ	୧୭୪୦
ଅପରିତ	୧୧୫୮	ଅପ ନ	୭୯
ଅପତ୍ନ	୧୫୯	ଅପାମାର୍ଗ	୪୨୧
ଅପତ୍ୟ	୭୯	ଅପାକୃତ	୮୦
ଅପସପା	୮୧୪	ଅପାସନ	୮୧
ଅପଦେଶ	୭୦	ଅପିଧାନ	୭୮୨
ଅପଧୂସ୍ତ	୯୦୫	ଅପିନକ	୮୨
ଅପଯାନ	୨୫୨	ଅପ୍ମତ	୧୧୨୭
ଅପରାଜିତା	୭୧	ଅପ୍ପିତ୍ତ	୯
ଅପରାଧ	୭୨	ଅପୀନସ	୧୧୪୦
ଅପର୍ଣା	୭୩	ଅପୂର	୮୩
ଅପଳାପ	୧୦୦୯	ଅପ୍ରାଣ	୧୪୭
ଅପବର୍ଗ	୭୪	ଅପ୍ରଧାନ	} ୮୪
ଅପବର୍ଜନ	୭୫	ଅପ୍ରାପ୍ୟ	
ଅପବାଦ	୭୭	ଅପ୍ରେୟ	୧୨୯୧
ଅପବାରଣ	୭୮୨	ଅପଳ	୮୫
ଅପସ୍ତ	୭୮	ଅବକାଶ	୫୦୪
ଅପସଦ	୭୭	ଅବକୃଷ୍ଣ	୯୯୮

ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା
ଅବକେଶୀ	୮୫	ଅବୟବ	୮୯
ଅବତ	୨୭୪	ଅବରଳି	୧୩୧୩
ଅବଗଣିତ	୮୮	ଅବରବର୍ଣ୍ଣ	୧୩୩୯
ଅବଗତ	୮୭	ଅବରଜ	୪୮
ଅବଗାହନ	୧୭୭୩	ଅବରଣ	୯୦୫
ଅବଗ୍ରାଜ	୧୨୭୯	ଅବରୋଧ	}
ଅବଜ୍ଞା	୪୨	ଅବରୋଧନ	
ଅବଜ୍ଞାତ	୮୮	ଅବରୋହ	୧୨୩୨
ଅବତାତ	୫୯୭	ଅବର୍ଣ୍ଣ	୭୭
ଅବତାହ	୨୭୮	ଅବଳ	୮୭୧
ଅବଦ୍ୟ	୩୪	ଅବଲମ୍ବିତ	୧୯୭
ଅବଦମ୍ବଶ	୮୭୩	ଅବଳା	୮୭
ଅବ୍ୟାଘାତ	୯୮୯	ଅବଲୋକନ	୧୯୩
ଅବନ	୮୦୭	ଅବହତା	୧୪୩
ଅବନାୟ	୯୭୫	ଅବ୍ଜ	୭୨୭
ଅବନୀ	୧୭	ଅବ୍ଜ	୧୫୪୭
ଅବବାଦ	୧୫୪	ଅବ୍ଜ ଯୋନି	୧୧୭୨
ଅବମ	୩୪	ଅବ୍ଦ	୯୦
ଅବମତ	୮୮	ଅବ୍ଦ	୧୭୪୦
ଅବମାନନା	୪୨	ଅବ୍ଦକ୍ରମ	୧୨୨୭
ଅବମାନିତ	୮୮	ଅବଶ୍ୟାୟ	୭୯୭
		ଅବସର	୧୨୦୭

ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା
ଅବସାୟନ	୯୭୦	ଅଭୟା	୧୭୭୭
ଅବସିତ	୮୭	ଅଭ୍ରଷଣ	୧୪୯୦
ଅବସ୍ତର	୨୨୬	ଅଭିକ	୪୦୩
ଅବସ୍ଥାନ	୧୯୯	ଅଭିଭାଗ	୧୦୯
ଅବହେଳନ	୪୨	ଅଭିତ	୭୧
ଅବାକ୍	୧୪୭୧	ଅଭିଜନ	୭୫
ଅବାକ୍ସ୍ତୁଷ୍ଟୀ	୩୦	ଅଭିଜ୍ଞ	୯୧
ଅବାଚୀ	୮୨୫	ଅଭିଧାନ	୯୨
ଅବାଧ	୨୨୭	ଅଭିନବ	୯୩
ଅବାଧ }	୯୮୧	ଅଭିନୟୀଣ	୫୪୯
ଅବାଧିତ }		ଅଭିପ୍ରାୟ	୯୪
ଅବାସା (ଅବାସସ୍)	୮୪୯	ଅଭିମାନ	୯୫
ଅବ	୧୪୮୯	ଅଭିଯୋଗ	୨୫୪
ଅବରୂପ	୭୧୫	ଅଭିଳାବ	୧୫୩୩
ଅବଦ୍ୟା	୨୪	ଅଭିଳାଷ	୯୬
ଅବମାତ	୧୭୨୫	ଅଭିଳାଷିନୀ	୫୭୯
ଅବରତ	୨୦	ଅଭିବାଦକ	୧୨୪୧
ଅବ	୨୭୭	ଅଭିଷେକ	୧୧୨
ଅବ୍ୟକ୍ତ	୧୪୩୫	ଅଭିଷେକ	୧୭୭୩
ଅବ୍ୟଥା	୧୭୭୭	ଅଭିଷ୍ଟୁକ	୯୭
ଅବ୍ୟଥା	୨୯	ଅଭିସର	୪୭
ଅଭୟା	୨୫୮		

ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା
ଅଭିସଂପ୍ରାପ୍ତ	୧୫୦୫	ଅଭ୍ରମାତଙ୍ଗ	୨୮୭
ଅଭିହିତ	୯୮	ଅଭ୍ରମୁବଲ୍ଲିକ	
ଅଭ୍ରକ	୪୦୩	ଅମଙ୍ଗଳ	୧୫୨୭
ଅଭ୍ରଷ୍ଟ	୧୧୪୭	ଅମର	୧୦୨
ଅଭୀପ୍ସିତ	୮୩୦	ଅମର୍ଷ୍ୟ	
ଅଭ୍ରୁ	୧୫୫୨	ଅମର୍ଷ	୧୦୩
ଅଭ୍ରୁପତୀ	୧୫୫୨	ଅମଳ	୧୦୦
ଅଭ୍ରସ୍ତୁ	୮୩୦	ଅମଳା	୭୩୭
ଅଭ୍ୟଗ୍ର	୭୧	ଅମାଂସ	୮୭୧
ଅଭ୍ୟନ୍ତର	୫୭	ଅମାତ୍ୟ	୧୦୪
ଅଭ୍ୟମିତ	୧୫୯	ଅମାବସ୍ୟା	୮୩୭
ଅଭ୍ୟର୍ଷ	୭୧	ଅମାବାସ୍ୟା	
ଅଭ୍ୟାଗତ	୩୧	ଅମାମସୀ	
ଅଭ୍ୟାଗମ	୧୫୦୫	ଅମାବସୀ	
ଅଭ୍ୟାଦାନ	୨୫୫	ଅମିତ୍ର	୧୦୯
ଅଭ୍ୟାନ୍ତ	୧୫୯	ଅମୃଶାଳ	୨୬୮
ଅଭ୍ୟାମଦ	୧୫୦୫	ଅମୃତ	୭୪
ଅଭ୍ୟାଶ	୭୧	ଅମୃତ	୧୦୫
ଅଭ୍ୟାପଗମ	୧୪	ଅମୃତ	୨୪୭
ଅଭ୍ର	୯୯	ଅମୃତା	୧୭୭୭
ଅଭ୍ର	୫୩୫	ଅମୃତା	୧୭୭
ଅଭ୍ରକ	୧୦୦	ଅମୃତଚରଣିଣୀ	୭୩୩
ଅଭ୍ରସ୍ତୁ	୧୦୧		

ପ୍ରତିଶବ୍ଦମାଳା (ଅନୁସମୀକ୍ଷା)

୨୯୯

ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା
ଅମୃତାକ୍ଷ (ଅମୃତାକ୍ଷସ୍)	୧୦୨	ଅସ୍ତୋତ୍ର	୧୪୭୭
ଅମୋଦା	୧୧୧୦	ଅସ୍ତୁର	୧୫୪୫
ଅମୋଦା	୧୨୯୦	ଅସ୍ତ	୫୧୧
ଅମ୍ବୁକ	୭୭୩	ଅସ୍ତଶ୍ୟ	୨୫
ଅମ୍ବୁର	୫୩୫	ଅସ୍ତଶ୍ୟାମା	୧୪୪୫
ଅମ୍ବୁରାଷ	୧୪୦୧	ଅସ୍ତର	୩୨୪
ଅମ୍ବୁଷ୍ଟା	୧୦୭	ଅସ୍ତବିନ୍ଦ	୧୦୮
ଅମ୍ବୁଷ୍ଟା	୧୧୧୧	ଅସ୍ତକ୍ଷି	୧୦୯
ଅମ୍ବୁଷ୍ଟା	୧୫୦୭	ଅସ୍ତକ୍ଷ	୪୩୫
ଅମ୍ବୁ	୭୮୨	ଅସ୍ତ	୧୦୯
ଅମ୍ବୁକା	୭୩	ଅସ୍ତସ୍ତ୍ର	୩୯୨
ଅମ୍ବୁ	୨୪୭	ଅସ୍ତସ୍ତ୍ର	୫୯୨
ଅମ୍ବୁକ	୯୭୭	ଅସ୍ତସ୍ତ୍ର	୫୫୭
ଅମ୍ବୁବେତସ	୯୪୪	ଅସ୍ତସ୍ତ୍ର	୧୫୨୦
ଅମ୍ବୁ(ଅମ୍ବୁସ୍)	୨୪୭	ଅସ୍ତ୍ର	୧୩୫୮
ଅମ୍ବୁରୁକ୍	୧୦୮	ଅସ୍ତ୍ରଶ	୧୭୩
ଅମ୍ବୁସାର	୧୪୭୨	ଅସ୍ତ୍ରଶ	୫୨
ଅମ୍ବୁଲେଖିକା	୧୦୭	ଅସ୍ତ୍ରଶା	୫୭୯
ଅମ୍ବୁକା	୭୮୦	ଅସ୍ତ୍ରନ୍ତ୍ର	୧୪୩୭
ଅମ୍ବୁନ	୩୮	ଅସ୍ତ୍ରୁର	୧୩୭୮
ଅମ୍ବୁ (ଅମ୍ବୁସ୍)	୧୦୭	ଅସ୍ତେଜ	୧୦୦୫
ଅମ୍ବୁପ୍ରତିମା	୧୭୭୦	ଅର୍ଜ	୧୭୩

ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା
ଅକ୍ଷର	୧୨୮୨	ଅର୍ଥ	୧୨୮୯
ଅକ୍ଷରପୁ	୭୦୧	ଅର୍ଥ୍ୟନ	୧୩୪
ଅକ୍ଷରବନ୍ଧ	୫୯୫	ଅର୍ଥମା	୧୭୩
ଅକ୍ଷରବନ୍ଧ	୧୨୮୨	ଅର୍ଥ୍ୟାଶୀ	୧୩୪୮
ଅର୍ଦ୍ଧ	୧୧୭୫	ଅବା	୩୪
ଅର୍ଦ୍ଧା	୧୧୫୮	ଅବା (ଅବନ)	୧୨୫
ଅର୍ଦ୍ଧିକ	୭୮	ଅର୍ଗ (ଅର୍ଗସ୍)	୮୭୦
ଅର୍ଦ୍ଧି (ଅର୍ଦ୍ଧସ୍)	୭୩୫	ଅର୍ଗୋନ	୧୧୫
ଅର୍ଦ୍ଧନ	୮୦୨	ଅର୍ଗୋନୀ	୭୭୫
ଅର୍ଦ୍ଧନ	୧୧୦	ଅର୍ଦ୍ଧଶା	୧୧୫୮
ଅର୍ଦ୍ଧନା	୫୯୪	ଅର୍ଦ୍ଧିକ	୭୮
ଅର୍ଗ (ଅର୍ଗସ୍)	୨୪୭	ଅର୍ଦ୍ଧବର୍ଗ	୭୩୧
ଅର୍ଗବ	୧୭୪୦	ଅଳକନଦା	୫୩୭
ଅର୍ଥ	୧୧୧	ଅଲକ୍ଷ୍ମୀ }	୧୧୭
ଅର୍ଥନା	୧୧୨	ଅଲକ୍ଷ୍ମୀ }	୧୧୭
ଅର୍ଥୀ (ଅର୍ଥିନ୍)	୧୧୩	ଅଲକ୍ଷ୍ମୀ	୯୮୭
ଅର୍ଥୀ (ଅର୍ଥିନ୍)	୪୯	ଅଳକରଣ }	୧୧୭
ଅର୍ଥ୍ୟ	୧୫୭୧	ଅଳକାର	
ଅର୍ଥବନ୍ଧ	୧୧୨୫	ଅଳକୃତ	୧୨୦୨
ଅର୍ଥବନ୍ଧ	୧୪୨୨	ଅଳକୃତ୍ସା	୧୧୭
ଅର୍ପଣ	୧୦୨୮	ଅଳାକର	୨୮୫
ଅର୍ଦ୍ଧକ	୧୧୪	ଅଲବ୍ଧ	୭୯୪

ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା
ଅଲ୍ପ	୧୧୮	ଅଶ୍ମଜ	୧୫୭୧
ଅଳ	୧୧୯	ଅଶ୍ରା (ଅଶ୍ରୁନ୍)	୧୨୦୫
ଅଳ	୧୩୩୭	ଅଶ୍ରୁନ୍	୭୫୭
ଅଳକ	୩୨୫	ଅଶ୍ରୁଗ	୧୪୭୩
ଅଳଂଜର	୧୪୦୯	ଅଶ୍ରୁସାର	୧୦୭
ଅଳପ୍ରସ୍	୧୭୯	ଅଶ୍ରାନ୍ତ	୨୦
ଅଳିଦ୍ }	୧୨୦	ଅଶ୍ର	୪୮୪
ଅଳିଦ୍ଦକ }		ଅଶ୍ରୁ	୧୨୪
ଅଳୀ	୧୧୯	ଅଶ୍ରୁ	୧୨୫
ଅଲ୍ଲକ	୧୨୯୧	ଅଶ୍ରୁକର୍ଶକ	୧୨୭
ଅଲ୍ପ	୧୨୧	ଅଶ୍ରୁଗୁଣ	୭୧
ଅଲ୍ପସର	୧୧୦୩	ଅଶ୍ରୁକଥ	୧୨୭
ଅଲ୍ପଷ୍ଟ }	୨୭	ଅଶ୍ରୁଯୁଜ	୧୯୭
ଅଲ୍ପୀୟସ୍ }		ଅଶ୍ରୁ	୧୨୮
ଅଶନ	୨୦୫	ଅଶ୍ରୁର	୧୪୪୮
ଅଶନାୟା	୫୧୩	ଅଶ୍ରୁମୟୁକ	୧୨୯
ଅଶନ	୧୨୨	ଅଶ୍ରୁପଦ	୩୧୯
ଅଶିତ	୫୩୧	ଅଶ୍ରୁକାନ୍	୭୦୮
ଅଶୁଭ	୧୫୨୭	ଅସକୃତ୍	୧୧୪୭
ଅଶେଷ	୬୭	ଅସଙ୍ଗ	୧୩୦
ଅଶୋକ	୧୨୩	ଅସଙ୍ଗୟୁକ	୧୩୧
ଅଶ୍ରୁଗୁ	୧୪୩୦	ଅସତ୍ୟ	୧୨୯୧

ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା
ଅସନ	୧୩୨	ଅସ୍ତ୍ର	୧୩୮
ଅସନ୍ନକୃଷ୍ଣ	୮୭୯	ଅସ୍ତ୍ର	୧୩୭
ଅସମୀକ୍ଷ୍ୟକାରୀ	୭୧୫	ଅସ୍ତ୍ର	୧୨୪
ଅସଂସ୍କୃତ	୧୨୮୩	ଅସ୍ତ୍ରପ	୧୫୨୨
ଅସାର	୧୨୨୩	ଅସ୍ତ୍ରଛନ୍ଦ	୩୭
ଅସି	୧୩୩	ଅସ୍ତ୍ରମ୍ଭ	୧୦୨
ଅସିତ	୧୩୪	ଅହ (ଅହନ୍)	୮୫୧
ଅସିଧେନୁକା	୭୭୦	ଅହଂକାର	୯୫
ଅସିପତ୍ର	୨୦୭	ଅହଂକୃତ	
ଅସିପୁତ୍ରୀ	୬୭୦	ଅହଂମତ	୨୪
ଅସିହେତ	୧୦୨୫	ଅହର୍ବିତ	୧୬୩
ଅସୁ	୭୨୧	ଅହର୍ମିତ	୩୮୫
ଅସୁର	୧୩୫	ଅହସର	୧୬୩
ଅସୂର୍ଷଣ	୪୨	ଅହାର୍ଯ୍ୟ	୧୭
ଅସ, କ୍ (ଅସୂଜ୍)	୧୩୭	ଅହି	୧୩୯
ଅସ, ଗଧର	୮୨୨	ଅହିତ	୧୦୯
ଅସରପଥ	୪୦୦	ଅହିତୁଷ୍ଟିକ	୧୪୦
ଅସ୍ତ୍ର	୨୨୦	ଅହେତୁ	୧୫୫୬
ଅସ୍ତ୍ର	୧୩୭		

(ଆ)

ଅକଂପିତ	୧୪୧	ଆକାଂକ୍ଷା	୯୭
ଅକର	୧୪୨	ଆକାର	୨୧୦
ଆକଳ୍ପ	୧୦୧୯	ଆକାରଣା	୧୪୪

ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା
ଆକାରଗୁପ୍ତ	୧୪୩	ଆକାଦନ	୩
ଆକାଶ	୪୩୫	ଆକ୍ଷାଦନ	୭୮୭
ଆକାଶୀ	୧୪୫	ଆକ୍ଷୋଦନ	୧୪୭୭
ଆକୁଳ	୧୧୭	ଆଜି	୧୫୦୫
ଆକୃତ	୩୮୩	ଆଜୀବ	୭୨୪
ଆକ୍ଷେପ	୭୬	ଆଜ୍ଞା	୧୫୪
ଆଶଶ୍ରୁଳ	୨୧୨	ଆଜ୍ୟ	୧୫୫
ଆଶି	୭	ଆଟି	୧୫୫
ଆଶୁ	୧୪୭	ଆଡ଼ମ୍ବର	୧୦୪୦
ଆଶୁ	୨୦୭	ଆଡ଼ି	୧୫୫୮
ଆଶୁଭୁକ୍ (ଆଶୁଭୁକ୍)	୧୪୮	ଆଡ଼ିଆ	୧୫୭
ଆଶେଷ	୧୪୭୭	ଆଡ଼୍ୟ	୧୫୭
ଆଶ୍ୟା	୯୨	ଆତପ	୧୫୮
ଆଶ୍ୟାତ	୯୮	ଆତପସ	୭୭୪
ଆଗନ୍ତୁ	୩୧	ଆତପବାରଣ	୭୭୪
ଆଗ (ଆଗସ)	୭୨	ଆତର	୭୭୩
ଆଗାର	୧୪୯	ଆତାପୁ	୭୫୪
ଆଗୁ	୧୪	ଆତୁର	୧୫୯
ଆଗ୍ରହାପୃଷ୍ଠିକ	୧୫୦	ଆମ୍ବଗୁପ୍ତା	୧୪୩୫
ଆଗ୍ରହାପୃଷ୍ଠୀ	୧୫୧	ଆମ୍ବଦୋଷ	୩୯୨
ଆଜ୍ଞେୟ	୧୫୨	ଆମ୍ବଜ	୧୭୦
ଆରୁମ	୧୫୩	ଆମ୍ବଜା	୮୭୫

ଶବ୍ଦ	ପଂଖ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ପ୍ରାଣ୍ୟ
ଆନା	୧୭୧	ଆନକ	୮୫୭
ଆନୁଭୁ	୪୦	ଆନକଦୁଇଭୁ	୧୨୭୮
ଆନୁଭୁ	୧୧୭୨	ଆନନ	୧୭୭
ଆନୁଦର୍ଶ	୮୩୫	ଆନନ୍ଦ	୧୭୭
ଆନେସ୍ତ୍ରୀ	୨୭୭	ଆନନ୍ଦନ	୧୭୧୯
ଆଦର୍ଶ	୮୩୫	ଆନାଃଦ	୧୩୦୭
ଆଦାନ	୯୭୦	ଆନାୟ	୭୧୩
ଆଦି	୧୭୨	ଆନାନ୍ଦ	୧୮୨
ଆଦିକାରଣ	୯୭୦	ଆନୁପ୍ରୀତି	୪୫
ଆଦିତେୟ	୧୦୨	ଆଦିପିକ	୧୨୭୧
ଆଦିତ୍ୟ	୧୦୨	ଆନୁଷ୍ଠାନ	୬୬୯
ଆଦିତ୍ୟ	୧୭୩	ଆପଗା	୧୭୮
ଆଦିଦେବ	୧୩୧୯	ଆପଣ	୯୯୭
ଆଦମ }	୧୭୨	ଆପଣିକ	୧୭୯
ଆଦ୍ୟ }		ଆପଦ୍	୧୩୦୨
ଆଦ୍ୟନ	୧୭୪	ଆପଲ୍ଲସତ୍ତା	୫୯
ଆଧାର	୧୮୯	ଆପ୍ତ	୧୧୮୪
ଆଧିକ	୧୦୧	ଆପ୍ତଜ୍ଞ	୧୭୧୯
ଆଧେୟ	୧୯୭	ଆପ୍ତବ	୧୭୬୩
ଆଧ୍ୟୋରଣ	୧୭୫	ଆପ୍ତବ	୧୭୬୩
ଆଧ୍ୟାନ	୭୫୧	ଆବର୍ତ୍ତନ	୪୫
ଆଧ୍ୟାନ	୧୩୦୭	ଆବଦ୍	୧୭୦

ପ୍ରତିଶବ୍ଦମାଳା (ଅନୁବର୍ତ୍ତନୀୟ)

୩୦୫

ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା
ଆବର	୧୭୦	ଆମେଷ	୧୭୭
ଆବରଣପଟ	୧୭୮	ଆମ୍ବୁକ	୮୨
ଆବଳ	୧୭୧	ଆମୋଦ	୧୦୯୩
ଆବାପ	୧୮୯	ଆମ୍ବୁ	୧୩୪୫
ଆବାପକ	୩୦୪	ଆମ୍ବୁଜା	୧୮୦
ଆବାଳ	୧୮୯	ଆମ୍ବୁ	୧୭୯
ଆବିଷ	୪୩୫	ଆମ୍ବୁକ	୧୮୦
ଆବଳ	୧୭୨	ଆମ୍ବୁକ	୮୫୩
ଆବୁକ	୪୫	ଆମ୍ବୁକନ	୧୮୧
ଆବୁକ	୧୭୩	ଆମ୍ବୁକ	୩୩
ଆବେଗ	୮୨୩	ଆମ୍ବୁସ	୧୮୩
ଆବେଶିକ	୩୧	ଆମ୍ବୁସ	୧୩୭
ଆଭ	୧୦୦	ଆମ୍ବୁସକ	୧୮୪
ଆଭରଣ	୧୧୭	ଆମ୍ବୁସୀସୁ }	୧୮୪
ଆଭର	୧୭୪	ଆମ୍ବୁସୀସୁ }	
ଆଭାସ	୧୭୭୨	ଆମ୍ବୁସୀସୁ }	୨୯୫
ଆମନସ୍ୟ	୩୯୦	ଆମ୍ବୁସୀସୁ }	୧୫୦୫
ଆମନ୍ତ୍ରଣ	୧୭୧୯	ଆମ୍ବୁସୀସୁ }	୧୧୩୪
ଆମୟ	୧୭୫	ଆମ୍ବୁସୀସୁ }	୧୩୧୩
ଆମୟାସ	୧୫୯	ଆମ୍ବୁସୀସୁ }	୩୯୫
ଆମଳକା	୧୭୭	ଆମ୍ବୁସୀସୁ }	୧୮୫
ଆମିଷା	୧୭୮	ଆମ୍ବୁସୀସୁ }	୨୫୫

ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା	ବିଷୟ	ସଂଖ୍ୟା
ଆରବ	୧୮୫	ଆଲୋଚନା	୭୩୪
ଆରାଜକ	୧୨୭୧	ଆଶୟ	୯୪
ଆବେଦନ	୧୭୫୨	ଆଶର	୧୫୨୨
ଆର୍ତ୍ତବ	୧୮୭	ଆଶା	୨୯୭
ଆଦୃ	୧୮୭	ଆଶୀର୍ବାଦ	୧୩୯
ଆଦୃକ	୧୮୮	ଆଶୁ	୫୧୮
ଆଦୃଶୀକର	୧୭୨୭	ଆଶୁଗ	୪୩
ଆର୍ଯ୍ୟାବର୍ତ୍ତ	୧୧୪୪	ଆଶୁଗ	୨୧୭
ଆଳ	୧୭୭୭	ଆଶୁଶିକ୍ଷଣ	୯
ଆଳବାଳ	୧୮୯	ଆଶୁର୍ଯ୍ୟ	୧୯୪
ଆଳୟ	୧୪୯	ଆଶୁୟାଶ	୯
ଆଳସ୍ୟ	୧୯୦	ଆଶ୍ରବ	୧୪
ଆଳସ୍ୟ	୧୯୧	ଆଶ୍ରବ	୧୯୫
ଆଲନ	୧୨୪୩	ଆଶ୍ରିତ	୧୯୭
ଆଲରୁ	୭୯୪	ଆଶ୍ରୁତ	୧୫
ଆଳ	୧୯୨	ଆଶ୍ରୁକ	୧୯୭
ଆଳ	୧୭୧	ଆଶ୍ରୁନେୟ	୧୨୯
ଆଲିଙ୍ଗନ	୧୦୯୪	ଆଷାଢ଼	୧୫୭୯
ଆଳୀ	୧୭୫୦	ଆସକ୍ତ	୧୯୮
ଆଲୋଚ୍ୟ	୭୮୮	ଆସନ	୧୯୯
ଆଲୋକ	୯୮୭	ଆସନ	୧୧୩୮
ଆଲୋକନ	୧୯୩	ଆସନା	୧୯୯

ପ୍ରତିଶବ୍ଦମାଳା (ଅନୁସମୀକ୍ଷା)

୩୦୭

ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା
ଆସନ୍ନ	୭୧	ଆସ୍ୟ	୧୭୭
ଆସବ	୨୦୦	ଆସ୍ୟା	୧୯୯
ଆସବ	୧୪୧୮	ଆହୁତ	୪୭୨
ଆସାଦିତ	୨୦୧	ଆହୁବ	୧୫୦୫
ଆସାର	୯୦୪	ଆହାର	୨୦୫
ଆସୁରଣ	୨୦୨	ଆହ୍ନିକ	୧୧୧୪
ଆସ୍ଥାନ }	୨୦୩	ଆହ୍ନିତ	୧୦୨୨
ଆସ୍ଥାନା }		ଆହୁତି	୧୭୮
ଆସ୍ତୋଟ	୧୨୮୨	ଆହୁୟ	୯୨
ଆସ୍ତୋଟନା	୨୦୪	ଆହ୍ନାନ	୧୪୪
ଆସ୍ତୋଟା	୭୧		

(ଇ)

ଇନ୍	୨୦୭	ଇକ୍ତଳ	୯୭୭
ଇନ୍ଦ୍ରା	୨୦୮	ଇକ୍ତଳ	୧୧୨୯
ଇନ୍ଦ୍ରା	୨୦୯	ଇକ୍ତ୍ୟାଶୀଳ	୧୫୦୩
ଇନ୍ଦ୍ରା	୮୧୪	ଇଚ୍ଚର	୧୭୦୨
ଇଙ୍ଗ	୭୩୩	ଇଚର	୭୭
ଇଙ୍ଗ }	୨୧୦	ଇଚର	୬୪
ଇଙ୍ଗିତ }		ଇଚିତ୍ର	୨୮୭
ଇଙ୍ଗୁ	୭୭୧	ଇଚିତ୍ରାସ	୧୧୫୧
ଇଞ୍ଜା	୯୭	ଇଚ୍ଚା	୧୩୦

ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା
ଶବ୍ଦ		ଶବ୍ଦ	
ଇଧ	୨୧୭	ଇନ୍ଦ୍ରାରି	୧୩୫
ଇନ	୧୭୩	ଇନ୍ଦ୍ରପୁ	୨୧୪
ଇନ୍ଦ୍ରକିଶୋର	୫୫୭	ଇନ୍ଦ୍ରପୁ	୨୧୫
ଇନ୍ଦ୍ର	୩୪୨	ଇନ୍ଦନ	୨୧୭
ଇନ୍ଦ୍ରାବର	୨୧୧	ଇନ୍ଦ	୫୩୭
ଇନ୍ଦ୍ରାବର	୧୫୫୨	ଇନ୍ଦ୍ର	୧୫୭
ଇନ୍ଦ୍ର	୭୨୭	ଇନ୍ଦ୍ରଦ	୧୪୧
ଇନ୍ଦ୍ରକମଳ	୪୪୮	ଇନ୍ଦ୍ର	୧୪୧୮
ଇନ୍ଦ୍ର	୨୧୨	ଇନ୍ଦ୍ରା	୧୭
ଇନ୍ଦ୍ରଜାଲି	୧୪୫୨	ଇନ୍ଦ୍ର	୧୨୭
ଇନ୍ଦ୍ରା	୧୧୦	ଇନ୍ଦ୍ର	୨୧୭
ଇନ୍ଦ୍ରପୁତ୍ର	୭୮୯	ଇନ୍ଦ୍ରପୁ	୨୧୮
ଇନ୍ଦ୍ରପୁରସା }	୯୮୮	ଇନ୍ଦ୍ର	୨୧୯
ଇନ୍ଦ୍ରାଣିକା }		ଇନ୍ଦ୍ରକାପଥ	୨୭୮
ଇନ୍ଦ୍ରାଣି	୨୧୩	ଇନ୍ଦ୍ରଗନ୍ଧ	୧୭୪୨
ଇନ୍ଦ୍ରାବରଜ	୧୩୧୯	ଇନ୍ଦ୍ରାସ	୪୮୫

(ଇ)

ଇନ୍ଦ୍ରାଣି	୭	ଇନ୍ଦ୍ରକ	୨୨୦
ଇନ୍ଦ୍ରାଣି	୧୨୩	ଇନ୍ଦ୍ର	୧୩୫୮
ଇନ୍ଦ୍ରକ	୨୭	ଇନ୍ଦ୍ରାସ	୩୭୧

ପ୍ରତିଶେଷମାଳା (ଅନୁସମୀକ୍ଷା)

୩୦୯

ଶବ୍ଦ	ପଂଖ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ପଂଖ୍ୟା
କଳୀ	୩୫୧	କିଶ୍କର	୧୫୭୪
କିଶ	୨୨୧	କିଶ୍କିର }	୭୩
କିଶ	୧୫୭୪		
କିଶା	୨୨୧	କିଷ୍କିପାଣ୍ଡୁ	୯୧୭
କିଶାନ	୧୫୭୪	କିହା	୯୭
କିଶିକା }	୩୭	କିହାମୂର	୨୨୨
କିଶ୍ବର }			

(ଉ)

ଉଚ୍ଛ୍ବଳା	୯୪୦	ଉଚ୍ଛ୍ବର	୨୨୭
ଉଚ୍ଛ୍ବ	୯୮	ଉଚ୍ଛ୍ବିତ୍ୱ	୭୧୪
ଉଚ୍ଛ୍ବ	୨୨୩	ଉଚ୍ଛ୍ବଂଶଳ	୨୨୭
ଉଚ୍ଛା	୧୨୭୭	ଉଚ୍ଛ୍ବିତ୍ୱ }	୨୨୮
ଉଚ୍ଛା	୧୧୩୧		
ଉଚ୍ଛା	୧୫୭୪	ଉଚ୍ଛ୍ବିତ୍	୨୨୫
ଉଚ୍ଛା	୨୨୪	ଉଚ୍ଛ୍ବିଳ	୨୩୦
ଉଚ୍ଛା }	୧୨୩୦	ଉଚ୍ଛ୍ବିଳ	୨୨୯
ଉଚ୍ଛାଗଳା }		ଉଚ୍ଛ୍ବିଳା	୭୩୭
ଉଚ୍ଛା	୨୨୫	ଉଚ୍ଛ୍ବିତ୍	୧୫୦୦
ଉଚ୍ଛା	୨୨୮	ଉଚ୍ଛ୍ବିତ୍	୨୩୧

ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା
ଉଡୁ	୨୩୨	ଉତ୍ତର	୪୯୯
ଉଡୁପ	୨୩୩	ଉତ୍ତରଜନ	୭୫
ଉତ୍ତ	୨୨୪	ଉତ୍ତର	୨୪୫
ଉତ୍ତ	୮୨୦	ଉତ୍ତରାକ	୮୮୯
ଉତ୍ତ	୧୪୧୪	ଉତ୍ତରାଦ	୧୧୭୯
ଉତ୍ତଷ୍ଟ	୭୩୧	ଉତ୍ତରାଦ	୨୫୪
ଉତ୍ତରୋଗ	୪୫୧	ଉତ୍ତରଷ୍ଟ	୨୪୭
ଉତ୍ତ	୧୮୭	ଉତ୍ତରପ	୨୨୮
ଉତ୍ତପ	୨୩୪	ଉତ୍ତକ	୨୪୭
ଉତ୍ତପ	୨୩୫	ଉତ୍ତକ୍ୟା	୨୭୭
ଉତ୍ତମ	୧୦	ଉତ୍ତଗ	୨୨୫
ଉତ୍ତମା	୨୩୭	ଉତ୍ତପ୍ତ	୧୭୪୦
ଉତ୍ତମାଙ୍ଗ	୨୩୭	ଉତ୍ତନ୍ତ	୧୩୩୨
ଉତ୍ତରଦିଗ }	୨୩୮	ଉତ୍ତନ୍ୟା	୧୧୩୭
ଉତ୍ତର }		ଉତ୍ତନ୍ୟାନ୍	୧୭୪୦
ଉତ୍ତରସଙ୍ଗ }	୨୩୯	ଉତ୍ତପାନ	୪୭୧
ଉତ୍ତରପୁ }		ଉତ୍ତର	୨୪୮
ଉତ୍ତପତ୍ତି	୨୪୦	ଉତ୍ତରପିତ	୧୪୯
ଉତ୍ତପାତ	୨୪୧	ଉତ୍ତରବର୍ତ୍ତ	୯୪୯
ଉତ୍ତପୁଲି	୨୪୨	ଉତ୍ତରଶୀଃ	୫୯
ଉତ୍ତ	୨୪୪	ଉତ୍ତାର	୨୪୯

ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା
ଉଦାହରଣ }	୨୫୦	ଉଦ୍‌ବାହ	୧୦୮୭
ଉଦାହାର }		ଉନ୍ମୁର }	୧୪୭
ଉଦ୍‌ବ	୯୮	ଉନ୍ମୁରୁ }	
ଉଦାତୀ	୨୩୮	ଉନ୍ମତ	୨୨୫
ଉଦ୍‌ମ୍ବର	୨୫୧	ଉନ୍ମତାନତ	୧୨୪୭
ଉଦ୍‌ଗାଡ଼	୩୨	ଉନ୍ମତ	୨୨୮
ଉଦ୍‌ଘାତ	୨୫୫	ଉନ୍ମୟନ	୧୦୭୭
ଉଦ୍‌ଂଶ	୧୪୧୩	ଉନ୍‌ମତ୍ତ	୮୯୨
ଉଦ୍‌ାନ	୧୨୪୨	ଉନ୍‌ମତ୍ତ	୧୧୦୮
ଉଦ୍‌ାମ	୨୨୭	ଉନ୍‌ମାଦ	୨୪୩
ଉଦ୍‌ାବ	୨୫୨	ଉପକଣ୍ଠ	୭୧
ଉଦ୍‌ର୍ଷ	୨୪୫	ଉପକୁଞ୍ଚିକା	୨୮୫
ଉଦ୍‌ବ	୨୦୫	ଉପକୁଞ୍ଚିକା	୪୯୧
ଉଦ୍‌ାନ	୭୫୭	ଉପକୂପ	୭୯୭
ଉଦ୍‌ାର	୨୭୫	ଉପହମ	୨୫୫
ଉଦ୍‌ଭବ	୨୪୦	ଉପହମ	୨୫୭
ଉଦ୍‌ଭିଜ }	୨୫୩	ଉପହୋଗ	୭୭
ଉଦ୍‌ଭିଜ୍ଞ }		ଉପଗତ	୧୫
ଉଦ୍‌ଭିତ୍ }	୨୫୩	ଉପଗହନ	୧୦୯୪
ଉଦ୍‌ଭିଦ୍ }		ଉପଗ୍ରାହ୍ୟ	୨୭୦
ଉଦ୍‌୍ୟମ }	୨୫୪	ଉପଚରିତ	୨୫୭
ଉଦ୍‌ୟାଗ }			

ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା
ଉପଚର୍ଯ୍ୟା }		ଉପଶ୍ରୁତ	୧୫
ଉପରୁର }	୨୫୭	ଉପସଂଖ୍ୟାନ	୧୦୯୦
ଉପରୁର୍ଯ୍ୟ	୧୦୮୫	ଉପସର୍ଗ	୨୪୧
ଉପବିଷା	୧୪୭୫	ଉପସର୍ଜନ	୮୪
ଉପତୋକନ	୨୭୦	ଉପସୂର୍ଯକ	୧୦୯୧
ଉପଦ୍ରବ	୨୪୧	ଉପସ୍ଵର	୧୩୫୦
ଉପକା	୨୭୦	ଉପସ୍ଥ	୧୩୬୭
ଉପଧି	୩୨୩	ଉପହାର	୨୭୦
ଉପନିଧି	୧୦୨୮	ଉପାଂଶୁ	୧୫୫୧
ଉପପ୍ଳବ	୨୪୧	ଉପାଦାନ	୧୧୮୭
ଉପମା	୨୯୧	ଉପାଧି	୮୯୭
ଉପସମ }		ଉପାନନ୍ଦ	୨୭୧
ଉପସାମ }	୧୦୮୭	ଉପାୟ	୧୩୨୭
ଉପରାଗ	୨୫୮	ଉପାୟନ	୨୭୦
ଉପରାମ	୧୩୧୩	ଉପାସନ	୨୭୨
ଉପଳ	୧୨୦୫	ଉପାସନ	୧୧୩୮
ଉପଲବ୍ଧ	୧୩୨୭	ଉପାସଙ୍ଗ	୨୧୮
ଉପଲବ୍ଧ	୧୭୦୭	ଉପାସନା	୨୭୨
ଉପଲମ୍ବ	୧୭୦୭	ଉପାସିତ	୨୫୭
ଉପବର୍ତ୍ତନ	୮୭୯	ଉପାହିତ	୧୭୦୫
ଉପସାଦ	୧୪୯୩	ଉପେନ୍ଦ୍ର	୧୩୧୯
ଉପଶିଳ୍ୟ	୨୫୯	ଉପୋଦ୍ଵାଦ	୧୨୫୦

ପ୍ରତିଶବ୍ଦମାଳା (ଅନୁବର୍ଣ୍ଣିକା)

୩୧୩

ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା
ଉମା	୭୩	ଉଲ୍ଲାସ	୩୮୭
ଉମାପତି	୧୫୭୪	ଉଲ୍ଲୋଚ	୧୨୯୪
ଉରଗ	୧୩୯	ଉଲ୍ଲୋଳ	୩୮୮
ଉରତ୍ର	୧୪୮୮	ଉଲ୍ଲୁ	୫୫୮
ଉରସାକୃତ	୧୫	ଉଗଳା	୨୭୭
ଉରସ୍ତଦ	୩୩୭	ଉଗୀର	୨୭୮
ଉର (ଉରସ୍)	୨୬୩	ଉଷ (ଉଷସ୍)	୩୮୫
ଉରସ୍ୟ	୨୯୩	ଉଷାକର	୪୩୧
ଉରୁବୁକ	୨୮୪	ଉଷବୁଧ	୯
ଉରୁ	୨୭୪	ଉଷ୍ଣ	୭୨୨
ଉଦର ମାଟି	୧୪୮୦	ଉଷ୍ଣା	୧୭୧୪
ଉଦାରୁ	୩୬୧	ଉଷ୍ମରଶ୍ମି	୧୭୩
ଉଦୀ	୧୭	ଉଷା	୧୧୩୩
ଉଲୁକ	୨୭୫	ଉଷିତ	୮୨୭
ଉଲୁଖଳକ	୫୭୭	ଉଷ୍ମ	୨୭୯
ଉଲୁପୀ	୨୭୭	ଉଷ୍ମା	୫୯୪
ଉଲ୍ଲୁକ	୧୧୮	ଉଦାଡ଼	୫୭

(ଉ)

ଉରବ୍ୟ	୧୨୮୯	ଉରୁ	୨୭୦
ଉଷାକୃତ	୧୫	ଉଦନ	୧୨୮୯

ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା
ଉର୍ଜ	୪୦୯	ଉଷଣ	୧୪୩୧
ଉର୍ଜସ୍ବଳ }	୨୭୧	ଉଷଣା	୧୧୩୭
ଉର୍ଜସ୍ବୀ }			
ଉର୍ଜନାଭ	୨୭୨	ଉଷବାନ୍	୫୦୯
ଉର୍ଜାୟୁ	୧୪୮୮	ଉଷ୍ମକ }	
ଉର୍ମି	୨୭୩	ଉଷ୍ମାଗମ }	୭୦୪
ଉର୍ମିମତ୍	୪୩୫	ଉଷ୍ଣ	୧୧୦୨
ଉଷ }			
ଉଷର }	୫୦୯	ଉଷ୍ଟ	୭୭୭

(ଉ)

ଉଷ	୧୩୭୯	ଉତ୍ତୁପାମ୍ନ }	
ଉଷ	୨୩୨	ଉତ୍ତୁକ୍ }	୨୭୮
ଉଷଗରିକା	୧୪୪୭	ଉତ୍ତ	୨୭୯
ଉଜ୍ଜ	୨୭୪	ଉତ୍ତି	୧୫୯୭
ଉଣ	୨୭୫	ଉତ୍ତ୍ୱ	୧୦୨
ଉତ	୨୭୬	ଉତ୍ତ୍ୱସା	୨୧୨
ଉତ୍ତୁଭବ	୧୮୭	ଉଷଭ	୧୨୭୭
ଉତ୍ତୁମତା	୨୭୬	ଉଷଭ	୧୩୩୮
ଉତ୍ତୁରଜ	୧୨୭୭	ଉଷି	୨୮୦

(ଏ)

ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା
ଏକ	୭୪	ଏକାଗ୍ରୀ	୨୮୩
ଏକ }	୨୮୧	ଏକାନ୍ତ	୩୨
ଏକକ }		ଏକାୟନ	୨୮୩
ଏକତାନ	୨୮୩	ଏକାଷ୍ଟୀଳା	୧୧୧୧
ଏକକ୍ଷୀକରଣ	୧୭୨୩	ଏଡ଼	୧୨୩୮
ଏକଦନ୍ତ	୫୩୮	ଏଡ଼କ	୧୪୮୮
ଏକଦେଶ	୫୨୦	ଏଡ଼କା	୧୪୮୯
ଏକଧୂର	୨୮୨	ଏଧ (ଏଧସ୍)	୨୧୭
ଏକଧୂଶ୍ଵଶ	୨୮୨	ଏଧା	୧୭୨୭
ଏକପିଞ୍ଜ	୪୪୪	ଏଧିକ	୧୨୧୭
ଏକସର୍ଗ	୨୮୩	ଏନ (ଏନସ୍)	୧୨
ଏକାକୀ	୨୮୧	ଏରଣ୍ଡ	୨୮୪
ଏକାଗ୍ର	୨୮୩	ଏବାରୁ	୩୭୧
		ଏଳା	୨୮୫

(ଐ)

ଐତିହ୍ୟ	୨୮୭	ଐନ୍ଦ୍ରୀ	୧୧୭୩
ଐନ୍ଦ୍ରଜାଲକ	୧୪୫୪	ଐଶବଶ	୨୮୭
ଐନ୍ଦ୍ର	୭୮୯	ଐଶବତ	୨୮୭
ଐନ୍ଦ୍ରୀ	୨୧୩	ଐଶବତ	୨୮୮

ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା
ସିଂହବାଣୀ	୭୨୮	ସିଂହସିଂହ	୧୩୦୮
ସିଂହବଳ	୪୪୪		

(ଓ)

ଓଁ କାର	୨୯୦	ଓଁ ଦଳ	୭୩
ଓଁ ଦ	୨୮୯	ଓଁ ଦଳକା	୧୨୫୯
ଓଁ ଦ ପୁଷ୍ପ	୨୦୧	ଓଁ ଦଧୀଶ	୭୨୭
ଓଁ ଦୁ	୧୪୮	ଓଁ ସ୍ତ	୩୫

(ଔ)

ଔଦଳକ	୧୨୭୧	ଔଦଳ	୨୯୩
ଔଦଳକ	୧୭୪	ଔଦ	୨୯୦
ଔଦଳମ	୨୯୧	ଔଦଧ	୨୯୫
ଔଦଳପୁକ	୨୯୨		

(କ)

କଞ୍ଚିକାକୁଡ଼ି	୭୯୦	କକୁଦୁଳା	୩୦୫
କଞ୍ଚିକ	୩୦୦	କକୁଦ	୨୯୭
କଞ୍ଚିକ	୩୨୭	କକୁଦ	୧୧୦
କଞ୍ଚିକ	୧୨୫୧	କକୁଳକ	୪୯୨
କଞ୍ଚିକ	୧୩୧୯	କକୁଳା	୩୦୮
କଞ୍ଚିକାକୁଡ଼ି	୧୩୩୮	କକୁଳା	୨୩୯

ପ୍ରତିଶବ୍ଦମାଳା (ଅନୁସମୀକ୍ଷା)

୩୧୭

ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା
କକ୍ଷେରୁ	୧୨୨୯	କକ୍ଷୁକା	୩୦୩
କକାରୁ	୩୭୪	କକ୍ଷୁକା	୧୪୯୭
କକଟକ	୩୩୭	କକ୍ଷୁଳିକା	୪୭୩
କକଡ଼ା	୩୭୦	କକ୍ଷୁ	୧୦୮
କକଣୀ	୪୧୯	କଟ	୩୦୫
କକତ	୨୯୭	କଟଂଭବ	୧୨୦୩
କକଡ଼ିକା		କଟାୟନ	୧୩୨୪
କକଣା		କଟି	୩୦୫
କକାଳ	୧୦୩୭	କଟି ପ୍ରୋଥ	୧୭୭୫
କକୋଲ୍ଲି	୧୨୩	କଟିଲିକ	୪୦୭
କଚ	୨୯୮	କଟୁକା	୩୦୭
କଚର	୧୪୪୦	କଟୁଗୁଡ଼ି	୧୫୮୦
କଛ	୨୯୯	କଟୁଭଦ୍ର	୧୮୮
କଛପ	୩୦୦	କଟୁବେଢ଼ିଣୀ	୩୦୭
କଛପୀ	୮୭୪	କଟୁସ୍ନେହ	୧୭୩୦
କଛରୁଦ୍ରା	୮୭୦	କଟିଂଜର	୧୧୦୦
କଛୁ	୩୦୧	କଟିନ	୩୦୭
କଛୁର	୪୧	କଟିନିକା	୩୦୮
କଛଳଧ୍ବଜ	୮୫୨	କଟିମା	
କକ୍ଷୁକ	୩୦୨	କଟିଲି	୪୦୭
କକ୍ଷୁକ	୩୩୭	କଠୋର	୩୦୭

ଶବ୍ଦ	ପଂଖ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ପଂଖ୍ୟା
କଡ଼ଂଗର	୧୩୩୧	କଣ୍ଡୁର	୧୪୩୫
କଡ଼ମ୍ବ	୩୦୯	କଣ୍ଡୁଳ	୧୧୫
କଡ଼ାର	୩୨୮	କଣ୍ଡୋଳ	୩୧୩
କଡ଼	୩୮୦	କଥନ	୯୭୪
କଣ	୧୨୧	କଦଧ୍ୱା	୪୦୦
କଣା	୧୧୩୭	କଦମ୍ବ	୩୧୪
କଣା	୭୧୮	କଦମ୍ବକ	୨୮୯
କଣ୍ଟକ	୧୧୫୩	କଦମ୍ବକ	୧୭୩୦
କଣ୍ଟକାଶନ	୨୭୯	କଦର	୩୧୫
କଣ୍ଟକ	୮୯୨	କଦର୍ପୀ	୩୧୭
କଣ୍ଟକ }	୧୦୭୭	କଦଳୀ	୩୧୭
କଣ୍ଟକକ }		କଦୁଷ୍ଟ	୩୧୮
କଣ୍ଟ	୩୧୦	କଦ୍ମୁ	୩୨୮
କଣ୍ଟମାଡ଼କ	୭୫୪	କଦ୍ବଦ	୫୭୦
କଣ୍ଟଭୂଷା	୩୧୧	କନକ	୩୧୯
କଣ୍ଟା	୩୧୧	କନକାଧିଷ୍ଠ	୧୩୯୫
କଣ୍ଟମାଦଣ୍ଡ	୧୪୭୭	କନା	୯୨୩
କଣ୍ଟୁର	୪୦୭	କନିଷ୍ଠ	୪୮
କଣ୍ଟୁ	୩୧୨	କମାୟାନ୍	୪୮
କଣ୍ଟୁକ }		କନ୍ତାରି	୧୧୪୩
କଣ୍ଟୁପୁନ }		କନ୍ଦ	୧୧୫
କଣ୍ଟୁପୁା }		କନ୍ଦର	୧୮୮

ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା
କନ୍ଦର	୩୨୦	କପିଳା	୧୧୩୪
କନ୍ଦରା	୩୨୦	କପିବଲ୍ଲୀ	୩୩୦
କନ୍ଦର୍ପ	୪୦	କପୀତନ	୧୮୦
କନ୍ଦବଲ୍ଲୀ	୧୫୯୭	କପୀତନ	୧୫୭୦
କନ୍ଦୁ	୧୪୭	କପୋତ	୩୩୧
କନ୍ଦୁକ	୩୨୧	କପୋତାରି	୧୦୫୭
କନ୍ଦରା	୩୨୨	କପୋତାଂଦ୍ର	୯୩୭
କନ୍ୟା	୮୭୫	କପୋଳ	୩୩୨
କନ୍ୟା	୧୨୭୫	କଫ	୩୩୩
କପଟ	୩୨୩	କଫଶୀ	୩୩୫
କପର୍ଦ୍ଦା	୧୫୭୪	କଫାଶୁ	୧୫୮୦
କପର୍ଦ୍ଦକ	୧୨୫୧	କଫୀ	୩୩୪
କପା	୪୧	କଫୋଶୀ	୩୩୫
କପାଟ	୩୨୪	କବଚ	୩୩୬
କପାଳ	୩୨୫	କବର	୨୪୭
କପାଳଭୁକ୍ତ	୧୫୭୪	କବର	୩୩୭
କପି	୩୨୬	କବରୀ	୩୩୭
କପିକଞ୍ଚୁ	୧୪୩୫	କବରୀ	୩୩୮
କପିତୃକ	୧୮୦	କବଳ	୩୩୯
କପିତୃଧ	୩୨୭	କବଳ	୬୫୩
କପିଳ	୩୨୮	କବାଟ	୩୨୪
କପିଳା	୩୨୯	କବ୍	୩୪୦

ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା
କବି	୨୭୭	କମ୍ବୁ	୧୫୪୭
କବିକା	୫୩୦	କମ୍ବୋଜ	୧୫୪୭
କବିରାଜ	୬୪୩	କର	୩୪୭
କବୋଷ୍ଟି	୩୧୮	କର	୧୧୧୩
କମଠ	୩୦୦	କର	୨
କମଠୀ	୮୬୪	କରକ	୩୪୧
କମଣ୍ଡଳୁ	୩୪୧	କରକ	୩୪୮
କମଳ	୪୦୩	କରକ	୮୩୯
କମଳ	୨୪୭	କରକା	୩୪୮
କମଳ	୧୦୮	କରଜ	୩୫୩
କମଳା	୩୪୨	କରଜ	୩୪୯
କମଳାସନ	୧୧୭୨	କରଜ	୨୭୫
କମଳୋତ୍ତର	୩୪୩	କରଞ୍ଜିକ	୩୪୯
କମାର	୧୫୪୫	କରଟ	୩୯୨
କମିତା	୪୦୩	କରଡ଼ି	୩୫୭
କଂପ	୩୪୪	କରତ }	୩୫୦
କଂପନ	୩୪୫	କରପତ୍ର	
କଂପନ	୧୩୦୦	କରପାଳିକା	୩୫୧
କଂପ୍ର	୩୪୫	କରବାଳ	୧୩୩
କମ୍ବୁକ	୩୪୭	କରବାଳିକା	୩୫୧
କମ୍ବୁଲିବାହ୍ୟକ	୫୪୪	କରସା	୩୦
କମ୍ବୁ	୮୩୭	କରଗାର	୩୫୪

ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା
କରଭ	୩୭୭	କର୍କର	୮୩୫
କରମଢ଼କ }	୩୫୨	କର୍କରା	୩୬୩
କରମଢ଼ି }		କର୍କଶ	୧୦୦୧
କରରୁଡ଼	୩୫୩	କର୍କାରୁ	୩୬୪
କରଶାଖା	୩୫୫	କର୍କୋଟକ	୨୦୭
କରହାଟ	୧୦୭୦	କର୍କରକ	୮୮୫
କରହାଟକ	୧୪୧୭	କର୍ଣ୍ଣ	୩୬୫
କରିଣୀ	୩୫୬	କର୍ଣ୍ଣକଳୋକା	୩୬୬
କରୀ (କରିନ)	୫୩୭	କର୍ଣ୍ଣପାର	୯୫୫
କରିପିପ୍ପଳୀ	୩୩୦	କର୍ଣ୍ଣପୁର	୧୨୩୭
କରିଶାବଳ	୩୬୭	କର୍ଣ୍ଣବେଷ୍ଟନ	୩୬୭
କରୀର	୩୫୭	କର୍ଣ୍ଣଭୂଷଣ	୧୨୩୭
କରୁଣା	୪୪	କର୍ଣ୍ଣଭରଣ	୩୬୮
କରେଣୁ	୩୫୬	କର୍ଣ୍ଣକା	୧୩୨୩
କରୋଟି }	୩୫୮	କର୍ଣ୍ଣକା	୩୬୮
କରୋଟିକା }		କର୍ଣ୍ଣକା	୧୪୭୮
କର୍କ	୩୫୯	କର୍ଣ୍ଣକାର	୩୬୯
କର୍କ	୮୩୫	କର୍ଣ୍ଣୀରଥ	୭୪୮
କର୍କଟକ	୩୬୦	କର୍ଣ୍ଣେକପ	୩୭୦
କର୍କଟୀ	୩୬୧	କର୍ଣ୍ଣରା	୪୬୭
କର୍କର	୧୨୩୫	କର୍ଣ୍ଣନ	୧୫୩୩
କର୍କର	୩୬୨	କର୍କମ	୩୭୧

ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା
କର୍ପଟ	୯୨୩	କଳସ	୧୩୭୭
କର୍ପର	୩୨୫	କଳମ୍ବ	୨୧୭
କର୍ପୁର	୩୭୨	କଲଭ	୩୭୭
କବର	୧୫୨୨	କଲମ	୧୫୯୮
କବରୁ	୩୭୩	କଲରବ	୩୩୧
କବରୁ	୧୫୪୮	କଲରା	୪୦୭
କବରୁ	୩୧୯	କଲଲ	୫୫୮
କର୍ମକର	୩୭୪	କଲସ	୩୭୮
କର୍ମକାର	୧୫୪୫	କଲସୀ	୩୭୮
କର୍ମଠ	୩୭୫	କଲସୀସୁତ	୮
କର୍ମଶାଳା	୧୩୪୩	କଲତଂସ	୩୭୯
କର୍ମକାଳକ	୧୫୧୩	କଲହ	୧୫୦୫
କର୍ମଶୀଳ	୩୭୫	କଳାକରା	୭୮୭
କର୍ମଶୂର	୩୭୫	କଳାଦ	୯୪୩
କର୍ମସତ୍ତ୍ବ	୧୧୮୯	କଳାଦିଧ	} ୬୨୭
କର୍ମର	୧୫୫୧	କଳାବାନ୍	
କର୍ଷକ	୪୭୭	କଳାପୁ	
କର୍ଷଣ	୪୭୮	କଳି	୧୭୭୮
କର୍ଷ ପଳ	୩୮୧	କଳି	୧୫୦୫
କଳକଣ୍ଠ	୧୭୭୧	କଳି	୩୮୦
କଳକଣ୍ଠ	୪୮୧	କଳିକା	୧୪୯୧
କଳକଳ	୩୭୭	କଳୀ	} ୩୮୦
କଳକା	୬୫୫	କଳିକା	

ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା
କଳିଦ୍ରୁମ	୩୮୧	କଳ୍ପଶୀ	୩୩୫
କଳିମାରକ	୩୮୨	କଳ୍ପ	୧୨୩୯
କଲିଳ	୫୭୧	କାର୍ତ୍ତିକ	୫୭୯
କଳ୍ପସ	୧୨	କାର୍ତ୍ତିକା	୯୭
କଳ୍ପସ	୧୭୨	କାକ	୩୯୨
କଳେବର	୩୮୩	କାକଗିଞ୍ଜା (ଞ୍ଜୀ)	୫୭୯
କଳ୍ପ	୩୮୪	କାକଛଦ	୫୧୭
କଳ୍ପ	୧୧୯୭	କାକଡ଼ିମୂଳ	୩୯୩
କଳ୍ପ	୪୯୫	କାକପକ୍ଷ	୧୫୭୭
କଳ୍ପନ	୧୫୩୩	କାକପୀତୃକ	୩୯୩
କଳ୍ପସ	୧୨	କାକପୁଷ୍ପ	୪୮୧
କଳ୍ପାସ	୩୭୩	କାକଶ୍ଚନ୍ଦ୍ର	୨୭୫
କଲ୍ୟ	୩୮୫	କାକର	୭୯୭
କଲ୍ୟ	୩୮୬	କାକାଦନା	୫୬୯
କଲ୍ୟାଣ	୩୮୭	କାକୁଡ଼ି	୫୪୭
କଲ୍ୟାଣୀ	୧୨୪୭	କାକୁଡ଼ି	୩୬୧
କଲ୍ୟାଣିକା	୧୨୫୯	କାକୁଦ	୭୭୭
କଲ୍ଲୋଳ	୩୮୮	କାକେନ୍ଦ୍ର	୩୯୩
କଲ୍ଲୁଳ	୧୪୭୪	କାକୋଦର	୧୩୯
କଶ୍ୟ	୧୪୧୮	କାକୋଳ	୮୮୭
କସ	୩୮୯	କାର	୧୫୭୫
କଷ୍ଟ	୩୯୦	କାରସ୍ଥାଳୀ	୧୧୧୦

ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା
ଏକାଞ୍ଚିତ୍ରା	୮୧୧	କାଦମ୍ବିନୀ	୩୯୭
କାଞ୍ଚନ	୩୧୯	କାଦୁଅ	୩୭୧
କାଞ୍ଚଲ	୪୭୩	କାନ	୩୭୫
କାଞ୍ଚନାହୁୟ	୭୪୦	କାନନ	୨୫
କାଞ୍ଚନା	୧୭୭୫	କାନକୁହା	୩୭୦
କାଞ୍ଚୀ	୩୯୪	କାମାନ	୧୩୪୭
କାଞ୍ଚୀପଦ	୩୦୫	କାନ୍ତ	୩୯୮
କାଞ୍ଚ	୩୯୫	କାନ୍ତାର	୧୪୪୫
କାଞ୍ଚକ	୩୯୫	କାନ୍ତ	୩୯୯
କାଞ୍ଚକା	୩୯୫	କାନ୍ତ	୧୩୮୮
କାଠ	୪୧୫	କାପଥ	୪୦୦
କାଠକଣ୍ଠେଇ	୮୪୭	କାପାଳୀ	୧୨୯୦
କାଶ	୩୯୨	କାପୋତାଞ୍ଚନ	୪୦୧
କାଣ୍ଡ	୧୧୭୭	କାମ	୪୦
କାଣ୍ଡପଟ	୭୦୦	କାମ	୯୭
କାଣ୍ଡପୃଷ୍ଠ	୧୮୪	କାମକେଳି	୧୭୦୪
କାଣ୍ଡରୁହା	୩୦୭	କାମନ	୪୦୩
କାଣ୍ଡେଇ	୨୦୭	କାମପାଳ	୪୦୨
କାତର	୩୯୭	କାମୁକ	୪୦୩
କାତ୍ୟାୟନୀ	୭୩	କାମୁକ	୭୧୯
କାଦମ୍ବ	୩୭୯	କାମୁକ	୧୭୦୪
କାଦମ୍ବରୀ	୧୪୧୮	କାମୁକା	୧୨୭୩

ପ୍ରତିଶବ୍ଦମାଳା (ଅନୁସମୀକ୍ଷା)

୩୨୫

ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା
କାୟ	୩୮୩	କାଳ	୧୩୪
କାୟସ୍ଥା	୧୭୭୬	କାଳ	୪୧୨
କାରଣ	୧୭୮୭	କାଳ	୫୫
କାରଣା	୧୪୯୯	କାଳ	୧୨୩୮
କାରଣିକ	୧୦୯୮	କାଳକଣ୍ଠକ	୮୪୦
କାରଣା	୪୦୧	କାଳ	୧୨୩୮
କାରଣା	୩୩୮	କାଳଶକ୍ତି	୧୪୯୧
କାରଣା	୪୦୫	କାଳଜ୍ଞ	୪୩୧
କାରବେଲ୍ଲି	୪୦୭	କାଳଧର୍ମ	୩୩
କାରୟା	୧୨୧୨	କାଳ ନିର୍ଦ୍ଦୀପ	୫୭୭
କାବ	୪୦୭	କାଳପର୍ଣ୍ଣ	୭୫୨
କାରୁ	୧୫୭୩	କାଳବୃନ୍ତ	୪୫୨
କାରୁଣିକ	୪୦୮	କାଳମେଷୀ	୧୨୭୯
କାରୁଣ୍ୟ	୪୪	କାଳମେଷିକା	୧୧୨୫
କାର୍ତ୍ତିସ୍ବର	୩୧୯	କାଳଶେଷ	୫୯୨
କାର୍ତ୍ତିକ	୫୪୦	କାଳସ୍ବର	୭୭୦
କାର୍ତ୍ତିକ }	୪୦୯	କାଳସ୍ବର	୭୮୧
କାର୍ତ୍ତିକକ }		କାଳା	୪୦୪
କାର୍ତ୍ତିକେୟ	୪୧୦	କାଳାୟସ	୧୦୭
କାର୍ପାସୀ	୪୧୧	କାଳିନ୍ଦୀ	୪୧୩
କାର୍ମୁକ	୪୮୫	କାଳିନ୍ଦୀଭେଦନ	୪୦୨
କାର୍ଯ୍ୟ	୧୨୭	କାଳୀ	୭୩

ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା
କାଳେୟ	୧୪୯୧	କଳାଦିବ	୭୪୨
କାଳେୟକ	୮୪୫	କଂକର	୪୧୮
କାଳୁକ	୮୮୫	କଂକଣୀ	୪୧୯
କାବ୍ୟ	୨୭୭	କଂଚୁଳକ	୪୨୦
କାଶ	୪୧୪	କଟି	୧୨୫୨
କାଶୁଶ	୫୫୦	କଠ	୧୪୩୮
କାଶତଣ୍ଡୀ	୪୧୪	କଣିଷ୍ଠା	୪୨୧
କାଶ୍ମୀର	୧୦୭୨	କତବ	୪୨୨
କାଶ୍ମୀରଜନ୍ତୁ	୪୩୩	କତବ	୮୯୨
କାଶ୍ୟପି	୫୨	କଂନର	୪୨୩
କାଶ୍ୟପୀ	୧୭	କଂନରେଖ	୪୪୪
କାଷ୍ଠକୁଟ୍	୮୪୮	କଂପତ	୩୧୭
କାଷ୍ଠତଟ୍	୧୨୫୫	କଂପାକୁ	୭୭୫
କାଷ୍ଠମଠୀ	୭୪୭	କଂପୁରୁଷ	୪୨୩
କାଷ୍ଠା	୨୯୭	କଂଦଦଳୀ	୭୮୫
କାଷ୍ଠୀଳା	୩୧୭	କର	୧୨୫୨
କାସ	୪୧୭	କରଣ	୨
କାସର	୧୪୪୮	କରତ	୪୨୪
କାସାର	୪୧୭	କରତକ	୧୩୯୨
କଥାଶା	୪୭୨	କରତମା	୭୭୭
କଂଶାରୁ	୧୫୮୨	କରଟ	୪୨୫
କଂଶୁକ	୪୨୮	କର୍ମୀର	୫୭୩

ପ୍ରତିଶବ୍ଦମାଳା (ଅନୁସମୀକ୍ଷା)

୩୨୭

ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା
କଳକଳା	୪୨୭	କୁର	୧୭୫୫
କଳ୍ପ	୧୨	କୁରନ୍ଦନ	୭୮୭
କଳିକପ୍ପ	୪୨୭	କୁରୁଗ୍ରା	୭୫୭
କାକଟ	୮୩୨	କୁଜ	୧୩
କାକଟ	୯୮୮	କୁଜା	୪୪୫
କାକସ	୧୩୮	କୁଞ୍ଜିକା	୧୪୮୩
କାଟକ୍	୫୪୫	କୁଞ୍ଜିତ	୪୩୫
କାର	୧୫୨୭	କୁଞ୍ଜିର	୫୩୭
କାର୍ତ୍ତି	୪୨୯	କୁଟ	୭୬୪
କାଳ	୭୩୫	କୁଟ	୩୭୮
କାଳାଳ	୨୪୭	କୁଟକ	୧୨୨୪
କାଳିତ	୪୩୦	କୁଟକ	୪୩୪
କାଳି	୩୨୭	କୁଟିକ	୪୩୫
କାଶପଣୀ	୪୨୧	କୁଟୀ	୧୫୭୩
କୁ	୧୭	କୁଟୀର	୪୩୭
କୁକୁଟ }	୪୩୧	କୁଟୁମ୍ବ ମା	୪୩୭
କୁକୁଡ଼ା }		କୁଟମ୍ବ }	୪୩୮
କୁକୁର }	୪୩୨	କୁଟୁମ୍ବା }	
କୁକ୍କୁର }		କୁଟୁମ୍ବଳ	୧୪୭୧
କୁକ୍କୁରୀ	୧୫୮୧	କୁଠାର	୪୩୯
କୁଶୀ	୨୪୮	କୁଠୋରକ	୧୧୦୦
କୁକୁମ	୪୩୩	କୁଞ୍ଜିଆ	୪୩୭

ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା
କୁଡ଼ୁ	୧୩୮୮	କୁନ୍ଦ	୪୪୨
କୁଣପ	୧୫୭୧	କୁପଥ	୪୦୦
କୁଣ୍ଡ	୧୧୩୧	କୁପ୍ତ	୩୪
କୁଣ୍ଡଳ	୩୭୭	କୁବଳ	୧୨୩୫
କୁଣ୍ଡଳୀ	୧୧୨୭	କୁବଳପୁ	୨୧୧
କୁଣ୍ଡଳୀ	୧୩୯	କୁବିନ୍ଦ	୪୪୩
କୁଣ୍ଡ ଆ	୩୧୨	କୁବେଶୀ	୧୪୧୫
କୁଣ୍ଡୀ	୩୪୧	କୁବେର	୪୪୪
କୁତୁକ }	୪୪୦	କୁବେରୀ	୧୧୧୦
କୁତୁକ }		କୁବ୍ଜ	୪୪୫
କୁସା	୭୭	କୁମାର	୪୪୭
କୁସା ଚ	୩୪	କୁମାର	୪୧୦
କୁଅ	୪୫୫	କୁମାରୀ	୪୪୭
କୁଅ	୨୦୨	କୁମାରୀ	୧୨୭୫
କୁସୁବ }		କୁମ୍ଭ	୪୪୮
କୁଢାଳ }	୪୮୭	କୁମ୍ଭବାନ୍ଧବ	୭୭୭
କୁଢାଳ	୪୮୯	କୁମ୍ଭ	୫୭୭
କୁନଟୀ	୧୪୨୪	କୁମ୍ଭକାର	୪୪୯
କୁନାଶକ	୪୧	କୁମ୍ଭଦାସୀ	୪୩୮
କୁନ୍ଦ	୪୪୧	କୁମ୍ଭଯୋନି }	୮
କୁନ୍ଦଳ	୨୯୮	କୁମ୍ଭସମ୍ଭବ }	
କୁନ୍ଦଳ ବର୍ତ୍ତନ	୧୩୯୪	କୁମ୍ଭାର	୪୪୯

ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା
କୁନ୍ତଳା	୧୧୧୦	କୁଲ୍ୟ	୧୩୮
କୁନ୍ତୀର	୯୨୪	କୁଲ୍ଲ	୧୫୮୩
କୁରଙ୍ଗ	୪୫୦	କୁଶ	୪୫୫
କୁରଟ	୭୩୭	କୁଶଳ	୯୧
କୁରର	୪୫୧	କୁଶଳ	୩୭୫
କୁଶଭୀ	୪୩୯	କୁଶଳ	୩୮୭
କୁରୁବିନ୍ଦ	୧୪୭୮	କୁଶୀଳବ	୪୫୭
କୁରୁବିନ୍ଦକ	୧୦୭୩	କୁଶେଶବୃ	୧୦୮
କୁଳ	୭୫	କୁଷ୍ମନ୍ଦୀ	୧୨୭୯
କୁଳକ	୧୦୪୧	କୁଷ୍ଠାରି	୫୨୧
କୁଳକ	୩୯୩	କୁଷ୍ଠାରି	୧୩୯୯
କୁଳଟା	୧୩୦	କୁଷ୍ଠାରି	୫୪୫
କୁଳବୃଥ }		କୁଷ୍ଠାଣ୍ଡ	୩୭୪
କୁଳବୃଥକା }	୪୫୨	କୁସୀଦକ	୪୫୭
କୁଲ୍ଲ	୧୫୮୩	କୁସୁମ	୪୫୮
କୁଲ୍ଲପୁ	୪୫୩	କୁସୁମାଞ୍ଜନ	୧୧୫୭
କୁଲ୍ଲଳ	୪୪୯	କୁସୁମେଷୁ	୪୦
କୁଳି	୧୧୧୩	କୁସୁମ୍ବ	୩୪୩
କୁଳିଶ	୧୨୨	କୁସୁଡ଼	୩୨୩
କୁଳୀନ	୪୫୪	କୁସୁମ୍ବୁରୁ	୯୦୨
କୁଳୀର }		କୁହକ	୧୪୫୨
କୁଳୀରକ }	୩୭୦	କୁହବ	୧୦୨୭

ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା
କୁହର	୪୫୯	କୁଣ୍ଡ	୯୧
କୁହୁ	୮୩୭	କୁହୁ	୭
କୁଟ	୪୭୦	କୁପଣ	୩୧୭
କୁପ	୪୫୧	କୁପା	୪୪
କୁପକ	୪୭୨	କୁପାଣ	୧୩୩
କୁପକ	୧୨୯୭	କୁପାଣୀ	୪୭୭
କୁର୍ଦ୍ଦନ	୫୩୩	କୁପାଳ	୪୦୮
କୁର୍ପର	୩୩୫	କୁପୀଟ ଯୋଡ଼ି	୯
କୁର୍ପାସକ	୪୭୩	କୁମିତ୍ତ	୧୧୦୨
କୁମ୍ଭ	୩୦୦	କୁଶ	୮୭୧
କୁଳ	୪୭୪	କୁଶ	୧୨୧
କୁଳଣ	୪୯୩	କୁଶାନୁ	୯
କୁଳଲସ	୧୭୨୯	କୁଶାନୁରେକା	୧୫୭୪
କୁଳବାକ	୪୩୧	କୁଷକ	୪୭୭
କୁଳ୍ମ	୩୯୦	କୁଷି	୪୭୮
କୁଳମ୍ବଣ	୯୧	କୁଷିକ	୪୭୭
କୁଳାକ୍ଷେପ	୧୧୭୭	କୁଷିକ	୧୨୨୪
କୁଳାନ୍ତ	୫୫	କୁଷୀବଳ	୪୭୭
କୁଞ୍ଜ	୪୭୫	କୁଷ୍ଠ	୩୪୦
କୁଞ୍ଜି	୨୨	କୁଷ୍ଠା	୧୪୩୧
କୁଞ୍ଜିବାସ	୧୫୭୪	କୁଷ୍ଠା	୧୩୧୯
କୁଣ୍ଡ	୩୪୦	କୁଷ୍ଠା	୧୩୪

ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା
କୃଷ୍ଣ ଶାରକ	୭୮୭	କେନ୍ଦୁ	୭୮୧
କୃଷ୍ଣପାକଫଳ	୩୫୨	କେଳି	୪୭୩
କୃଷ୍ଣପିତା	୧୨୬୮	କେଳିକ	୧୨୩
କୃଷ୍ଣଫଳା	୧୨୭୯	କେଳିକଳ	୪୨୪
କୃଷ୍ଣବର୍ମା	୯	କେଳିକୁଞ୍ଜିକା	୪୩୫
କୃଷ୍ଣକୃନ୍ତା	୧୧୧୦	କେଶ	୨୯୮
କୃଷ୍ଣଭେଦା	୩୦୭	କେଶଛେଦନ	୧୪୭୩
କୃଷ୍ଣାଳା	୫୭୯	କେଶଗର୍ଭକ	୩୩୭
କୃଷ୍ଣଲେହିତ	୯୧୩	କେଶପାଣୀ	୭୫୮
କୃଷ୍ଣା	୧୧୩୭	କେଶବ	୧୩୧୯
କୃଷ୍ଣା	୧୪୯୯	କେଶବେଶ	୩୩୭
କୃଷ୍ଣିକା	୪୭୯	କେଶମୁଷ୍ଟି	୧୩୩୦
କେଉଁଟିଆ	୭୯୫	କେଶର	୭୪୦
କେକର	୪୭୦	କେସର	୦୭୭
କେକା	୪୭୧	କେସରୀ	୪୭୭
କେଶୁଆ	୪୭୦	କେଟଭଜିତ୍	୧୩୧୯
କେତନ	୯୨୦	କେତବ	୩୨୩
କେତୁ	୯୨୦	କେତବ	୮୮୩
କେଦର	୪୭୦	କେରବ	୪୪୮
କେଦାର	୪୭୨	କେରସା	୧୨୮୩
କେଦାରଜ	୧୦୭୧	କେବର୍ତ୍ତ	୪୭୮
		କେବଲ୍ୟ	୭୪

ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା
କୋକ	୪୭୯	କୋରଦୁଷ	୪୮୭
କୋକ	୨୨୨	କୋଳ	୧୨୩୫
କୋକନଦ	୪୮୦	କୋଳ	୧୨୫୨
କୋକଳ	୪୮୧	କୋଳ	୨୩୩
କୋକଳାକ୍ଷ	୨୦୭	କୋଳକ	୪୯୨
କୋଶଳ	୩୯୩	କୋଳକ	୧୪୩୧
କୋଟର	୪୮୨	କୋଳଥ	୪୫୨
କୋଟଶ	୯୨୭	କୋଳବଞ୍ଚୀ	୩୩୦
କୋଟି	୪୮୩	କୋଳାହଳ	୩୭୭
କୋଟି	୪୮୪	କୋଳା	୧୧୩୭
କୋଶ	୪୮୪	କୋଳି	୧୨୩୫
କୋଦଣ୍ଡ	୪୮୫	କୋଶକାର	୨୦୭
କୋଦ୍ରବ	୪୮୬	କୋଶଫଳ	୪୯୨
କୋପ	୧୦୩	କୋଶୀ	୧୫୮୨
କୋପନ	୪୮୭	କୋଷ	୨୭
କୋପୀ	୪୮୮	କୋଷ୍ଠ	୩୧୮
କୋବିଦ	୩୪୦	କୌଷେୟକ	୧୩୩
କୋବିଦାର	୪୮୯	କୌଟକ	୧୩୫୨
କୋମଳ	୪୯୦	କୌଟକ	୧୩୫୨
କୋରକ	୩୮୦	କୌଟୀର	୭୭୭
କୋରକ୍ଷୀ	୪୯୧	କୌଶପ	୧୫୨୨
କୋରଡ଼	୪୮୨	କୌତୁକ	୪୪୦
		କୌତୁହଳ	

ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା	
କୌବେଶ	୨୩୮	କମ୍ବଳ	୧୦୪୨	
କୌମୁଦୀ	୭୩୩	କମେଳକ	୨୭୯	
କୌଳଟେର	୧୩୧	କମ୍ବରକମ୍ବର	୧୭୯	
କୌଳଟେୟ	୧୩୧	କମ୍ବିକ	}	୪୯୭
କୌଳୀନ	୭୮୪	କମ୍ବୀ		
କୌଳେୟକ	୪୩୨	କବ୍ୟାତ୍	}	୧୫୨୨
କୌଶିକ	୨୧୨	କବ୍ୟାଦ		
କୌଶିକ	୨୭୫	କାୟକ	}	୪୯୭
କୌଶିକ	୫୭୭	କେତା		
କୌଶିକାର	୩୯୨	କୀଡ଼ା		୪୭୩
କୌସୀଦ୍ୟ	୧୯୧	କୀଡ଼ା		୫୩୩
କୌସୁମ୍ଭ	୧୧୫୭	କୃଷ୍ଣ		୫୦୦
କକର	୩୫୦	କୃପ୍		୧୦୩
କକର	୪୯୩	କୃର		୩୦୭
କକର	୩୫୭	କୃର		୪୯୮
କକୁ	୩୯	କୋଡ଼		୧୨୫୨
କକୁଧୁଂସୀ	୧୫୭୪	କୋଡ଼		୪୯୯
କକୁଭୁକ୍	୧୦୨	କୋଶମୁଖ		୫୧୯
କକ୍	୪୯୪	କୋଧ		୧୦୩
କକ୍		କୋଧନ		୪୮୮
କମ	୪୯୫	କୋଷ୍ଠା		୧୭୪୭
କମ୍ବଳ	୪୯୭	କୋଷ୍ଠ		୫୦୦

ଶବ୍ଦ	ପଂଖ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ପଂଖ୍ୟା
କ୍ରୌଞ୍ଚିଦାରଣ	୪୧୦	କ୍ଷୟ }	୫୦୭
କ୍ଳୁନ୍ନାସ	୫୧୦	କ୍ଷବ }	
କ୍ଳାତକ	୧୪୨୦	କ୍ଷବଥୁ	୪୧୭
କ୍ଳାବ	୫୦୨	କ୍ଷାନ୍ତ	୫୦୮
କୃଣ	୫୦୩	କ୍ଷାନ୍ତ	୭୭୯
କୃଣନ୍	୫୦୩	କ୍ଷାରମୃତ୍ତିକା	୫୦୯
କୃଣ	୫୦୩	କ୍ଷେତ	୧୭
କ୍ଷଣ	୨୪୫	କ୍ଷିପଣୀ }	୫୧୦
କ୍ଷଣ	୪୧୨	କ୍ଷେପଣୀ }	
କ୍ଷଣଦା	୯୯୫	କ୍ଷିପ୍ତ	୨୨୦
କ୍ଷଣପ୍ରଭ	୭୨୮	କ୍ଷିପ୍ତ	୫୧୧
କ୍ଷତଜ	୧୩୭	କ୍ଷୀର	୫୧୨
କ୍ଷତବ୍ରତ	୫୦୪	କ୍ଷୀର	୨୪୭
କ୍ଷତା	୧୭୩୫	କ୍ଷୀରଦ୍ରୁମ	୧୨୭
କ୍ଷସ୍ତିୟ	୫୯୫	କ୍ଷୀରବିଦାରୀ	୧୪୪୭
କ୍ଷସ୍ତିୟା }		କ୍ଷୀରଶୂଳା	୨୦୮
କ୍ଷସ୍ତିୟାଣୀ }	୫୦୭	କ୍ଷୀରବିଚ୍ଚିନୟା	୩୪୨
କ୍ଷପା	୯୯୫	କ୍ଷୀରାନ୍ତ	୧୦୭୦
କ୍ଷପାକର	୭୨୭	କ୍ଷୀର	୧୦୭୦
କ୍ଷମା	୫୦୮	କ୍ଷୀରିକା	୧୦୭୦
କ୍ଷମାଶୀଳ	୭୭୯	କ୍ଷୀବ	୧୪୧୪
କ୍ଷୟ	୧୧୯୭	କ୍ଷୁଦ୍ର	୫୧୩

ପ୍ରତିଶବ୍ଦମାଳା (ଅନୁସମୀକ୍ଷା)

୩୩୫

ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା
ସ୍ମୃତ	୩୧୭	ସେପ	୯୭୨
ସ୍ମୃତ ଶାବ୍ଦିକ	୭୪୯	ସେମ	୩୮୭
ସ୍ମୃତ ସୁବର୍ଣ୍ଣ	୧୧୩୪	ସୋଣୀ	୧୭
ସ୍ମୃତ	୫୧୩	ସୋମ	୫୧୪
ସ୍ମୃତା	୪୭୯	ସୌଦ୍ର	୧୪୧୯
ସ୍ମୃତାଭିଜନନ	୨୦୭	ସୌମ	୫୧୪
ସ୍ମୃତ	୯୪୮	ସୌମ	୮୫୭
ସ୍ମୃତୀ	୧୨୧	ସୌର	୧୪୭୩
ସ୍ମୃତିକ	୭୭	ସ୍ତା	୧୭
ସ୍ମୃତିକ	୪୭୨	ସ୍ତାଭିତ	୧୭
ସେବ	୧୬୧	ସ୍ତାଭିତ୍	୧୦୧୭
ସେବକ		ସ୍ତୋତ୍ର	୫୫୧

(ଖ)

ଖ	୫୩୫	ଖଞ୍ଜି }	୫୧୭
ଖଇର	୫୨୧	ଖଞ୍ଜିକ }	
ଖଗ	୨୧୭	ଖଞ୍ଜିନ	୫୧୭
ଖଗ	୫୧୫	ଖଞ୍ଜିଗେଟ	୫୧୭
ଖଗେଶ୍ବର	୫୫୨	ଖଞ୍ଜିଗୁଟ	୫୧୭
ଖଂକାର	୧୦୦୦	ଖଟ	୮୦୨
ଖଜାକା	୮୩୭	ଖଟ୍ଟା	୫୧୮

ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା
ଶାଠୀ	୩୦୮	ଶରମଞ୍ଜରୀ	୪୨୧
ଶାଢ଼ୀ	୩୦୯	ଶକ୍ତୁ	୩୧୨
ଶାଢ଼ୀ	୩୦୮	ଶକ୍ତୁର	୧୫୧୫
ଶାଢ଼	୫୧୯	ଶବ୍ଦ	୫୨୮
ଶାଢ଼ିଗ	୧୩୩	ଶବ୍ଦାଶୁ	୫୨୫
ଶାଢ଼ିଗାୟୁଧ	୧୦୨୧	ଶଳ	୫୨୯
ଶାଢ଼ିଗୀ	୫୧୯	ଶଳୀନ	୫୩୦
ଶାଣ୍ଡ	୫୨୦	ଶାଢ଼	୧୧୫୪
ଶାଣ୍ଡପରଶୁ	୧୫୨୪	ଶାଢ଼କ	୫୩୧
ଶାଢ଼ମାଳ	୯୧୧	ଶାଳ ଡି ପ	୧୨୪୭
ଶାଢ଼ର	୫୨୧	ଶାଳେଇ	୧୪୧୫
ଶାଢ଼ରା	୫୨୨	ଶାଢ଼କ	୫୪୭
ଶାଢ଼େୟାଢ଼	୫୨୩	ଶାଢ଼କ ଦ୍ଵାର	୧୦୩୨
ଶାଶି	୫୨୪	ଶାଢ଼	୫୩୨
ଶାଶି }	୧୪୨	ଶାଢ଼	୫୩୨
ଶାଶି }		ଶାଢ଼	୩୪
ଶାଶି	୫୨୪	ଶାଢ଼	୮୦୨
ଶାଶ୍ଵାନ୍ତ	୭୫୪	ଶାଢ଼ିତାଳ	୧୩୫୩
ଶାର	୫୨୫	ଶାଢ଼	୧୪୨୯
ଶାର	୫୨୬	ଶାଢ଼	୧୦୮୧
ଶାରଣସ	୫୨୭	ଶାଳା }	୫୩୩
ଶାରଣା	୫୨୭	ଶାଳନ }	

ପ୍ରତିଶବ୍ଦମାଳା (ଅନୁସମୀକ୍ଷା)

୩୩୭

ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା
ଖୋଟ }	୫୧୭	ଖ୍ୟାତି	୫୩୪
ଖୋଡ଼ }			

(ଗ)

ଗଉଡ଼	୧୭୪	ଗଣିତ	୫୪୨
ଗଉଡ଼ୁଣୀ	୧୨୭୨	ଗଣେପୁ	୫୪୩
ଗଗନ	୫୩୫	ଗଣେଶ	୫୩୮
ଗଙ୍ଗାଶିଉଳୀ	୧୫୮୫	ଗଣ୍ଡ	୭୦୦
ଗଙ୍ଗା	୫୩୭	ଗଣ୍ଡି	୩୩୨
ଗଙ୍ଗାଧର	୧୫୭୪	ଗଣ୍ଡିକ	୫୧୯
ଗଜ	୫୩୭	ଗଣ୍ଡିକାଳୀ	୫୨୨
ଗଜସୋଷିତ	୩୫୭	ଗଣ୍ଡି	୫୧୯
ଗଜାନନ }	୫୩୮	ଗଣ୍ଡିକାଳୀ	୧୭୩୭
ଗଜାସ୍ୟ }		ଗଣ୍ଡି ପଦ	୪୨୦
ଗଞ୍ଜା	୫୩୯	ଗଣ୍ଡି ପଦା	୧୫୭୨
ଗଣ	୨୮୯	ଗତିନାୟକ	୧୨୮୭
ଗଣକ	୫୪୦	ଗତିରସ	୧୫୦୦
ଗଣିତନ୍ତ	୧୫୪୨	ଗଦ	୧୭୫
ଗଣନାୟ	୫୪୩	ଗପ	୫୨୭
ଗଣ୍ଡାପ	୫୩୮	ଗଦାଗତି	୨୯୫
ଗଣିକା	୪୪୧	ଗନ୍ଧ	୧୦୫୮
ଗଣିକା	୧୫୦୭	ଗନ୍ଧୀ	୫୪୪

ଶବ୍ଦ	ପଂଖ୍ୟା	ବିଦ୍ୟା	ପଂଖ୍ୟା
ଗନ୍ଧକ	୫୪୫	ଗମ }	୫୪୯
ଗନ୍ଧଫଳୀ	୧୨୧୨	ଗମନ }	
ଗନ୍ଧବତ୍ସ	୪୩	ଗନ୍ଧାସ୍ତ୍ର	୫୫୦
ଗନ୍ଧବତ୍ସା	୯୫୭	ଗନ୍ଧୀର	୫୫୮
ଗନ୍ଧବାହୁ	୪୩	ଗନ୍ଧୀର	୧୪୬୮
ଗନ୍ଧମଳୀ	୧୫୪୮	ଗର }	୫୫୧
ଗନ୍ଧମୋଦନ	୫୪୫	ଗରଳ }	
ଗନ୍ଧବ	୧୨୫	ଗର	୫୫୪
ଗନ୍ଧବତ୍ସସ୍ତ୍ରକ	୨୮୪	ଗରୁଡ଼	୫୫୨
ଗନ୍ଧସାର	୭୨୫	ଗରୁଡ଼ଧ୍ବଜ	୧୩୧୯
ଗନ୍ଧାଶୁ	୫୪୫	ଗରୁଡ଼ାଗ୍ରଜ	୫୨
ଗନ୍ଧଜ	୫୪୫	ଗରୁଡ଼	୫୫୩
ଗନ୍ଧୋଦ୍ଗମା	୧୪୧୮	ଗରୁମ୍ଭାନ	୫୧୫
ଗବ	୨୮୪	ଗରୁଡ଼ାନ	୫୫୨
ଗବଳୀ	୧୪୪୮	ଗର୍ଭା	୫୫୪
ଗବାକ୍ଷ	୫୪୭	ଗର୍ଭିକ	୫୫୫
ଗବାକ୍ଷୀ	୫୪୭	ଗର୍ଭିକ	୫୨୭
ଗବାକ୍ଷୀ	୨୧	ଗର୍ଭନ	୫୨୯
ଗବେଷଣା	୭୭	ଗର୍ଭ	୧୪୦୨
ଗବେଷିକ	୭୭	ଗର୍ଭ	୫୫୭
ଗଭସ୍ତ୍ର	୨	ଗର୍ଭାଗାର	୫୫୭
ଗଭର }	୫୪୮	ଗର୍ଭାଶୟ	୫୫୮
ଗଭରକ }			

ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା
ଗର୍ଭିଣୀ	୫୯	ଗାରୁମ୍ବକ	୧୪୩୦
ଗର୍ବ	୯୫	ଗାଲ	୩୩୨
ଗର୍ବତ	୫୫୯	ଗାଳ	୧୫୫୪
ଗର୍ଭଣ	୭୭	ଗିରି	୧୭
ଗର୍ଭ୍ୟବାଘ	୫୭୦	ଗିରିକଣୀ	୭୧
ଗଳ	୩୧୦	ଗିରିକା	୫୭୫
ଗଲ୍ଲ	୩୨୨	ଗିରିଜ	୧୦୦
ଗଳନ୍ତକା	୩୭୩	ଗିରିଜ	୧୫୭୧
ଗଳସ୍ତମା	୬୮୮	ଗିରିଜାସଜ	୧୦୦
ଗଳିତ	୬୭୩	ଗିରିମଲ୍ଲିକା	୪୩୪
ଗହନ	୫୭୧	ଗିରିଗ } ଗିରୀଗ }	୧୫୭୪
ଗହନ	୨୫	ଗିରିଗ }	
ଗହମ	୫୮୮	ଗିରିତ	୫୩୧
ଗହର	୫୭୨	ଗୀତ	୫୭୪
ଗାଙ୍ଗେୟ	୩୧୯	ଗୀତ	୧୩୫
ଗାଙ୍ଗେରୁକା	୯୪୨	ଗୀର୍ତ୍ତ	୧୫୨
ଗାଡ଼	୩୨	ଗୀର୍ବାଣ	୧୦୨
ଗାନ୍ଧ	୩୮୩	ଗୃଆ	୪୯୭
ଗାନ୍ଧୀଲେପନ	୫୭୩	ଗୁରୁଗୁଳ }	୫୭୭
ଗାନ	୫୭୪	ଗୁରୁଗୁଳ }	
ଗାୟତ୍ରୀ	୫୨୧	ଗୁଳ୍ମ	୫୭୭
ଗାରୁଡ଼କ	୭୦୪	ଗୁଳ୍ମକ	୫୭୮

ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା
ଗୁଞ୍ଜା	୫୭୯	ଗୁଞ୍ଜିଣୀ	୧୫୯
ଗୁଡ଼ତୁଣ	୨୦୭	ଗୁଲ୍‌ଫ	୫୭୭
ଗୁଡ଼ପୁଷ୍ପ	୫୭୦	ଗୁଲ୍	୫୭୭
ଗୁଡ଼ସାଜ	୧୪୪୨	ଗୁଲ୍	୫୭୮
ଗୁଣ	୫୭୧	ଗୁଲ୍ ମୂଳ	୧୮୮
ଗୁଣବୃକ୍ଷ	୪୭୨	ଗୁମ୍ଫା	୪୧୦
ଗୁଣିକ	୫୭୨	ଗୁମ୍ଫା	୫୭୨
ଗୁଣିକ	୫୭୩	ଗୁମ୍ଫାକେଶ୍ବର	୪୪୪
ଗୁଣ }	୫୭୮	ଗୁଡ଼	୫୭୫
ଗୁଣକ }		ଗୁଡ଼ମାଡ଼ି	୫୧୭
ଗୁଦ	୭୯	ଗୁଡ଼ପାତ୍ର	୧୩୯
ଗୁଦକାଳ }	୮୭୦	ଗୁଡ଼ପୁରୁଷ	୬୩୧
ଗୁଦାକୁର }		ଗୁପ୍ତ	୨୨୭
ଗୁହ୍ନିକ	୫୯୯	ଗୁଞ୍ଜନ	୧୫୨୦
ଗୁହ୍ନି	୧୨୧୨	ଗୁପ୍ତ	୫୭୯
ଗୁହ୍ନି	୫୭୪	ଗୁପ୍ତ	୫୮୦
ଗୁହ୍ନି	୫୭୫	ଗୁପ୍ତନାମୀ	୧୨୩୫
ଗୁପ୍ତ	୮୧୭	ଗୁପ୍ତ	୫୮୧
ଗୁପ୍ତଦ୍ବାର	୧୧୭୧	ଗୁପ୍ତ	୧୪୯
ଗୁପ୍ତ	୪୦୭	ଗୁପ୍ତକୁଳକୁଟ	୩୩୧
ଗୁବାକ	୪୯୭	ଗୁପ୍ତଗୋପକା }	୫୮୨
ଗୁରୁ	୧୫୨	ଗୁପ୍ତଗୋଳକା }	

ପ୍ରତିଶବ୍ଦମାଳା (ଅନୁବର୍ତ୍ତନୀୟ)

୩୪୧

ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା
ଗୁହପତି	୫୮୩	ଗୋସ୍ବଇତ୍	୨୧୨
ଗୁହପୋତ	୧୨୭୮	ଗୋସ୍ତା	୧୭
ଗୁହମଣି	୮୫୨	ଗୋଦ	୧୪୪୩
ଗୁହସ୍ବାଳୁ	୫୮୪	ଗୋଦାରଣ	୧୫୩୭
ଗୁହସ୍ତ }	୫୮୩	ଗୋଦୁହ	୧୭୪
ଗୁହସ୍ତାମୀ }		ଗୋଧନ	୫୮୫
ଗୁହାଗତ	୩୧	ଗୋଧା	୫୮୭
ଗୁହାମ୍ଳ	୩୯୫	ଗୋଧାପତ୍ର	୫୮୭
ଗୁହାରାମ	୯୯୯	ଗୋଧାପତ୍ର	୭୭୫
ଗୁହ୍ୟକ	୩୭	ଗୋଧୁ	୩୨୫
ଗୁହ୍ୟକ	୭୭୨	ଗୋଧୁକା	୫୮୭
ଗେହୁକ	୩୨୧	ଗୋଧୁକ୍	୧୭୪
ଗେହ	୧୪୯	ଗୋଧୁମ	୫୮୮
ଗେହେୟ	୧୫୨୧	ଗୋଧୁନି	୧୭୭୪
ଗୋକର୍ଣ୍ଣକ	୨୦୯	ଗୋନସ	୫୮୯
ଗୋକର୍ଣ୍ଣୀ	୧୪୨୧	ଗୋପ	୧୭୪
ଗୋକୂଳ	୫୮୫	ଗୋପତ	୧୭୦୨
ଗୋପରକ	୨୦୯	ଗୋପନ	୧୦୦୯
ଗୋଠ	୫୯୩	ଗୋପାୟିତ	୮୧୭
ଗୋଡ଼ୁମ୍ବା	୫୪୭	ଗୋମାଳ	୧୭୪
ଗୋସ୍ତ	୧୭	ଗୋପାଳ	୧୩୧୯

ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା
ଗୋପାଳିକା	୧୨୭୭	ଗୋଷ୍ଠୀ	୨୦୩
ଗୋପାଳୀ		ଗୋସଂଖ୍ୟ	୧୭୪
ଗୋପୀ		ଗୋପୁଷ୍ପ	୮୮୪
ଗୋପୀକା		ଗୋସ୍ଥାନ	୫୯୩
ଗୋପୁର	୫୯୦	ଗୌ	୫୯୪
ଗୋପ୍ୟକ	୪୧୮	ଗୌ .	୯୧୮
ଗୋବିନ୍ଦନ	୧୨୧୨	ଗୌଣ	୮୪
ଗୋବର	୫୯୧	ଗୌତମ	୫୯୫
ଗୋବିନ୍ଦ	୧୩୧୯	ଗୌର	୫୯୭
ଗୋମସିକା	୮୨୪	ଗୌର	୫୯୭
ଗୋମୟ	୫୯୧	ଗୌରଭୃକ୍	୭୭୧
ଗୋମାୟୁ	୧୬୪୭	ଗୌର	୭୩
ଗୋରାଣ ବୃଦ୍ଧଳ	୯୪୨	ଗୌର	୫୯୮
ଗୋରସ	୫୯୨	ଗୌର	୧୪୪୧
ଗୋର୍ଦ୍ଧ	୧୪୪୩	ଗୌର	୫୯୯
ଗୋଲ	୧୦୦୮	ଗୌର	୭୦୦
ଗୋଳିଆ	୧୭୨	ଗୌର	୭୦୧
ଗୋଲ୍ଲେନୀ	୧୨୩୦	ଗୌର	୫୯୯
ଗୋଲ୍ଲେନୀ	୧୭୩୭	ଗୌର	୭୫୪
ଗୋଶକୃତ	୫୯୧	ଗୌର	୩୫୭
ଗୋଷ୍ଠ	୫୯୩	ଗୌର	୧୨୮୧
		ଗୌର	୫୩୧

ପ୍ରତିଶବ୍ଦମାଳା (ଅନୁସମୀକ୍ଷା)

୩୪୩

ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା
ଗ୍ରହ	୨୫୮	ଗ୍ରାହ	୯୨୪
ଗ୍ରହଶୀରୁକ୍	୭୦୨	ଗ୍ରାହ	୨୫୮
ଗ୍ରହପତି	୧୭୩	ଗ୍ରାସ୍ତ	୩୨୭
ଗ୍ରହନାୟକ	୧୫୫୩	ଗ୍ରୀବା	୩୨୨
ଗ୍ରହତା	୫୮୪	ଗ୍ରୀବାଳଂକାର	୧୧
ଗ୍ରାମ	୬୦୩	ଗ୍ରୀଷ୍ମ	୭୦୪
ଗ୍ରାମାନ୍ତ	୨୫୯	ଗ୍ରୈବେୟକ	୩୧୧
ଗ୍ରାମୀଣା	୧୦୧୩	ଗୁପ୍ତ	୫୩୧
ଗ୍ରାମ୍ୟମୃଗ	୪୩୨	ଗୁହ	୧୦୪୪
ଗ୍ରାବ	୧୨୦୫	ଗୁଣି	୬୨୭
ଗ୍ରାସ	୩୩୯		

(ଘ)

ଘଟ	୩୭୮	ଘର୍ମ	୭୦୪
ଘଟନା	୬୦୫	ଘର୍ମ	୭୦୮
ଘଣ୍ଟାପଥ	୬୦୭	ଘସୁର	୧୩୬୫
ଘନ	୯୯	ଘସ୍ତ,	୮୫୧
ଘନ	୩୩୩	ଘାତ	୮୧
ଘନ	୧୪୭୪	ଘାତୁକ	୪୯୮
ଘନ	୬୦୭	ଘାତୁକ	୭୦୯
ଘନକର୍ପ	୩୪୮	ଘାସ	୭୧୦
ଘନରସ	୨୪୭	ଘୃଷ୍ଟିକା	୫୭୭

ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା
ଦୁଷ୍ଟକ	୫୭୭	ଦୋଷକ	୧୨୫
ଦୁଷ୍ଟ	୫୭୭	ଦୋଷକା	୧୨୮
ଦୁମ	୧୪୦୯	ଦୋଶା	୯୫୭
ଦୃଷ୍ଟିମ	} ୭୧୧	ଦୋଶୀ	୧୨୫୨
ଦୃଷ୍ଟି		ଦୋଷ୍ଟା	୧୨୩୫
ଦୃଢ଼		ଦୋର	୭୧୨
ଦୃଶ	୧୫୫	ଦୋଷ	୭୧୩
ଦୃଶା	୪୪	ଦୋଷଣା	୭୧୪
ଦୃଶି	୨	ଦ୍ରାଶ	୯୫୭
ଦୃଷ୍ଟି	୧୨୫୨	ଦ୍ରାଶଚର୍ପଣ	୧୭୪୨

(ଚ)

ଚଅଁର	୭୩୯	ଚନ୍ଦ୍ରବାଳ	୭୧୭
ଚକ }	୭୧୫	ଚନ୍ଦ୍ରାଂଶୁ	୧୬୭୨
ଚନ୍ଦ୍ର		ଚନ୍ଦ୍ରାଙ୍ଗ	୧୬୭୧
ଚନ୍ଦ୍ର	୪୭୯	ଚନ୍ଦ୍ରାଞ୍ଜୀ	୩୦୭
ଚନ୍ଦ୍ର	୯୨୧	ଚନ୍ଦ୍ରାବର୍ତ୍ତ	୭୧୧
ଚନ୍ଦ୍ରପରିଧି	୧୦୨୦	ଚନ୍ଦ୍ରକା	୭୦୮
ଚନ୍ଦ୍ରପାଣି	୧୩୧୯	ଚନ୍ଦ୍ରୀ	୧୩୯
ଚନ୍ଦ୍ରମନ୍ଦିର	୧୦୭୫	ଚନ୍ଦ୍ରୀବନ୍ତ	୫୨୭
ଚନ୍ଦ୍ରବର୍ତ୍ତୀ	୭୧୭	ଚନ୍ଦ୍ରଶ୍ରବ	୧୩୯
ଚନ୍ଦ୍ରବାଳ	୪୭୯	ଚନ୍ଦ୍ର	୭

ପ୍ରତିଶବ୍ଦ ମାଳା (ଅନୁସମୀକ୍ଷା)

ନାଟକ

ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା
ଚନ୍ଦ୍ରଗୋଲକ	୧୨୧୩	ଚତୁର୍ଭୁଜ	୧୩୧୯
ଚଞ୍ଚଳ	୩୪୫	ଚତୁଷ୍ପଥ	୭୨୩
ଚଞ୍ଚଳା	୭୨୮	ଚଢ଼ର	୭୨୪
ଚଞ୍ଚୁ	୨୮୪	ଚନ୍ଦନ	୭୨୫
ଚଞ୍ଚୁ }		ଚନ୍ଦ୍ର	୭୨୬
ଚଞ୍ଚୁକା }	୭୧୮	ଚନ୍ଦ୍ରା	୧୨୯୪
ଚଞ୍ଚୁକା }		ଚନ୍ଦ୍ରକ	୭୨୭
ଚଟକ	୭୧୯	ଚନ୍ଦ୍ରବଲ୍ଲୀ	୧୪୫୧
ଚଟକାଶିର	୭୦୧	ଚନ୍ଦ୍ରବାଳା	୨୮୫
ଚଢ଼ିଆ	୭୧୯	ଚନ୍ଦ୍ରମା	୭୨୭
ଚଟଳ	୩୪୫	ଚନ୍ଦ୍ରଶେଖର	୧୫୭୪
ଚଣା }		ଚନ୍ଦ୍ରସଂଜ୍ଞା	୩୭୨
ଚଣକ }	୭୨୦	ଚନ୍ଦ୍ରହାସ	୧୩୩
ଚଣା	୭୨୦	ଚନ୍ଦ୍ରାବତୀ	୧୨୯୪
ଚଣ୍ଡ	୫୨୫	ଚନ୍ଦ୍ରକା	୭୨୭
ଚଣ୍ଡାଳ	୩୫୪	ଚନ୍ଦ୍ରକା	୧୪୮୩
ଚଣ୍ଡାଳ	୭୨୧	ଚନ୍ଦ୍ରକା	୭୩୩
ଚଣ୍ଡକା	୭୩	ଚପଳ	୫୧୧
ଚଣ୍ଡୀ	୪୮୭	ଚପଳ	୩୪୫
ଚତୁର	୬୨୨	ଚପଳ	୧୧୨୩
ଚତୁରାକ୍ଷର	୧୧୭୨	ଚପଳା	୭୨୮
ଚତୁର୍ଦ୍ଦଳ	୨୮୭	ଚପଳା	୧୧୩୭

ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା	ବିବରଣ	ସଂଖ୍ୟା
ଚପେଟ	୭୨୯	ଚମ୍ପ	୮୨୨
ଚବ୍ୟ }	୩୩୦	ଚମ୍ପ	୧୨୧୯
ଚବକା }		ଚମ୍ପରୁ	୬୩୭
ଚମ	୮୨୨	ଚମ୍ପକଣା	୭୩୫
ଚମର	୭୩୯	ଚମ୍ପକାର	୭୩୭
ଚମରିକ	୩୯	ଚମ୍ପପ୍ରସେଦକା	୧୩୮୧
ଚମ୍ପ	୯୨୧	ଚମ୍ପର	୭୩୭
ଚମ୍ପକ }	୬୩୦	ଚମ୍ପୀ	୧୨୧୯
ଚମ୍ପା }		ଚମ୍ପୀ	୧୩୯୩
ଚମ୍ପାଳ	୧୦୭୭	ଚର୍ଷଣୀ	୧୩୦
ଚମ୍ପୁ	୨୮୯	ଚଳ	୩୪୫
ଚର	୭୩୧	ଚଳଚଳ	୧୨୭
ଚର	୭୩୩	ଚଳାଚଳ	୪୮୫
ଚର	୫୧୭	ଚଳିତ	୧୪୧
ଚରଣ	୭୩୨	ଚଳିତ	୧୬୫୪
ଚରଣାସୁତ	୮୩୧	ଚଳିତ	୧୧୨୮
ଚରମ	୫୩	ଚଷାଳ	୧୪୦୮
ଚରଚର }	୭୩୩	ଚଞ୍ଚା	୧୪୦୪
ଚରଚର }		ଚୁକଚୁକ	୬୩୭
ଚରା	୬୩୪	ଚୁକ୍ଚୁ	୧୦୭୫
ଚରା	୫୩୧	ଚୁକ୍ଚୁ	୧୨୯୩
ଚର୍ମ	୨୨	ଚୁକ୍ଚୁ	୧୦୭

ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା
ବୁଝାଳ	୭୨୧	ଚଂଗଟୀ }	୭୪୫
ବୁଢ଼କ	୭୩୮	ଚଂଗଡ଼ }	
ବୁଢ଼ୁଆ	୧୨୯୪	ଚଞ୍ଚା	୭୮୦
ବୁଝ	୪୮୫	ଚିତ୍ତ	୧୩୨୭
ବୁଝର	୬୩୯	ଚିତା	୭୪୭
ବୁଝିକର	୩୧୯	ଚିତାବାଘ	୭୪୯
ବୁଝେଇ	୭୪୦	ଚିତ୍ତ	୭୪୭
ବୁଝ	୭୩୧	ଚିତ୍ତ	୭୪୭
ବୁଝ	୧୨୪୨	ଚିତ୍ତ	୩୮୪
ବୁଝଟୀ	୨୯	ଚିତ୍ତବିଭ୍ରମ	୨୪୩
ବୁଝି	୪୫୭	ଚିତ୍ତ	୬୪୭
ବୁଝି	୩୯୮	ଚିତ୍ତ	୧୯୪
ବୁଝିନା }	୭୪୧	ଚିତ୍ତ	୭୪୮
ବୁଝିଣୀ }		ଚିତ୍ତ	୩୭୩
ବୁଝ	୪୫୮	ଚିତ୍ତ	୭୪୯
ବୁଝ	୭୦୨	ଚିତ୍ତ	୨୮୪
ଚିକିତ୍ସକ	୭୪୩	ଚିତ୍ତକର	୭୪୦
ଚିକିତ୍ସା	୨୫୭	ଚିତ୍ତକାର	୭୪୦
ଚିକ୍ତର	୨୯୮	ଚିତ୍ତଶ୍ରେଣୀ	୧୨୯୦
ଚିକ୍ତଶ	୭୪୪	ଚିତ୍ତସୂକ୍ଷ୍ମ	୭୧୯
ଚିଠେ	୭୪୫	ଚିତ୍ତଭୁକ	୧୨୯୩

ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା
ବିବିଶାଳା	୧୨୯୦	ବିଳିପନ	୬୫୩
ବିବି ବୋଡ଼ା	୧୪୫୦	ବିଲୀମ	୬୫୩
ବିବି କ୍ୟାସ୍ତ୍ର	୬୪୯	ବିଲ (ଲି)	୬୫୪
ବିବିସ୍ତ୍ର	୯	ବିଲ୍ଲ	୫୦୧
ବିବିସ୍ତ୍ର	୧୭୩	ବିଲ୍ଲୀ	୭୪୧
ବିବି ଶିଖିଳ	୧୫୨	ବିଲ୍ଲ	୬୫୫
ବିସା	୫୪୭	ବିସ୍ତ୍ର	୭୪୧
ବିସା	୧୪୭୫	ବିରୁକା	୭୪୧
ବିସା	୭୦୦	ବିସ୍ତ୍ର	୧୨୯୭
ବିକ୍ରା	୬୫୧	ବିକ୍ରା	୧୦୭
ବିକ୍ରା		ବିକ୍ରା	୭୮୦
ବିପିଟ	୬୫୨	ବିପିଟ	୧୧୪୧
ବିପିଟକ		ବିପିଟ	୬୫୮
ବିପିଟ		ବିଲ୍ଲ	୫୦୧
ବିମି	୧୫୭୭	ବିଲ୍ଲ	୮୨୧
ବିମିକ		ବିଲ୍ଲୀ	୬୫୭
ବିରାଜିତ	୬୮୦	ବିରୁକ	୬୫୭
ବିରାଜା	୩୯୨	ବିରା	୬୫୨
ବିରାଜନ	୧୧୫୦	ବିରା	୬୫୮
ବିରାଜିତ	୩୪୯	ବିରାଜିତ	୬୫୯
ବିରାଜିତ	୩୭୧	ବିରା	୧୨୯
ବିରାଜିତ	୨୯୭	ବିରା	୧୧୫

ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା
ଚେଟକ୍	୪୧୮	ଚୈନ୍ଦ୍ର	୭୭୦
ଚେତନା	୭୦୭	ଚୈନ୍ଦ୍ରକ	୭୭୦
ଚେତନା	୧୭୭୭	ଚୈନ୍ଦ୍ର	୮୨୦
ଚେତନ	୬୮୭	ଚୈନ୍ଦ୍ର	୮୨୧
ଚେତନା	୧୩୨୭	ଚୈନ୍ଦ୍ରକ	୮୨୧
ଚେତୟ	୭୪୭	ଚୈନ୍ଦ୍ର	୪୭୩
ଚେଳ	୩	ଚୈନ୍ଦ୍ର	୭୭୧
ଚେଷ୍ଟା	୨୫୪	ଚୈନ୍ଦ୍ର	୭୭୨
ଚୈତ୍ୟ	୧୮୧	ଚୈନ୍ଦ୍ରକା	୭୭୨
ଚୈତ୍ର	୭୭୦	ଚୈନ୍ଦ୍ର	୭୭୩

(ଛ)

ଛଗଳକ	୧୮	ଛଦ	୭୬୭
ଛତା }		ଛଦ	୯୪
ଛବି }	୭୭୪	ଛନ୍ଦ	୧୫୨୧
ଛବି	୯୦୭	ଛବି	୩୯୯
ଛବିକ }		ଛବି	୭୭୭
ଛବିକା }	୭୭୫	ଛଳ	୧୭୫୪
ଛତୁ }		ଛଗ	୧୮
ଛଦ	୫୫୩	ଛଗୀ	୭୭୮
ଛଦ }		ଛଦ	୭୭୭
ଛଦନ }	୧୦୫୩	ଛବି	୭୬୯

ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା
ଛଦପ	୧୪୯୯	ଛେଉଣୁ	୬୭୨
ଛପା	୬୬୪	ଛେକ	୬୭୧
ଛପାପୁତ	୧୫୫୩	ଛେଣୀ	୧୦୫୪
ଛରପୋକ	୧୪୧୩	ଛେଦ	୧୫୩୩
ଛତ୍ର	୪୫୯	ଛେଦନ }	
ଛଦିକ	୧୨୯୭	ଛେନା	୧୭୮
ଛିଲ	୪୭୫	ଛେମଣି	୬୭୨
ଛୁଆଁ	୧୬୪୪	ଛେଲି	୧୮
ଛୁଆଁ	୪୭୭	ଛୋଟା	୫୧୭
ଛୁଆଁକା	୬୬୦		

(କ)

କଗଡ଼ }	୬୭୩	କଂଗମ	୬୩୩
କଗଡ଼ା }		କଂଗମେତର	୧୬୫୮
କଗଡ଼ପ୍ରାଣ	୪୩	କଂଘା	୬୬୪
କଗଲ୍ଲାଥ	୧୩୧୯	କଂଘାଳ	୬୭୫
କଗର	୩୩୭	କଂଘାସ୍ଥାନ	୧୦୩୫
କଗଲ	୫୯୧	କଟ ପର	୧୨୩୨
କଗ୍ଧ	୫୩୧	କଟାମାଂସୀ	୬୭୭
କଗ୍ଧ	୨୦୫	କଟିକା	୬୭୭
କଦଳ୍ୟ	୬୫୩	କଟୀ	୬୭୮
କଦଳ୍ୟଜ	୪୮	କଠର	୨୪୮

ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା
ଜଡ଼	୨୩	ଜନ୍ମ	୨୪୦
ଜଡ଼	୭୭୯	ଜନ୍ମ	୭୮୭
ଜଡ଼ନି ସ୍ୱ	୬୮୦	ଜନ୍ମପାଳ	୨୫୧
ଜଡ଼ାମାଂସୀ	୭୭୭	ଜନ୍ମ	୨୪୦
ଜତୁ	୧୧୭	ଜନ୍ମ	୭୦୫
ଜତୁକ	୧୨୭୭	ଜନ୍ମୀ	୭୮୭
ଜନକ	୬୮୧	ଜନ୍ୟ	୧୫୦୫
ଜନଂଗମ	୭୨୧	ଜନ୍ମା	୭୮୭
ଜନନ	୨୪୦	ଜପ	୧୭୭୯
ଜନନ	୭୫	ଜଂପଣ	୭୮୭
ଜନମା	୬୮୨	ଜମ୍ବୀଳ	୩୭୧
ଜନମା	୩୦୭	ଜମ୍ବୀର	୬୮୮
ଜନପଦ	୬୮୩	ଜମ୍ବୁ	୭୦୯
ଜନପୃଷ୍ଠୀ	୬୮୨	ଜମ୍ବୁକ	୧୭୪୭
ଜନପ୍ରବାଦ	୬୮୪	ଜମ୍ବୁପାଳ	୭୦୯
ଜନବାଦ	୬୮୫	ଜମ୍ବୁ	୬୮୮
ଜନରବ		ଜମ୍ବୁକା	୭୨୫
ଜନଶ୍ରୁତି		ଜମ୍ବୁଭେଦୀ	୨୧୨
ଜନାର୍ଦ୍ଦନ	୧୩୧୯	ଜମ୍ବୁକ	୬୮୮
ଜନାଶ୍ରୟ	୧୪୧୧	ଜମ୍ବୁର	୧୨୨
ଜନି	୨୪୦	ଜମ୍ବୀର	୬୮୮
ଜନା	୧୨୩୯	ଜମ୍ବୀର	୧୪୩୪

ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା
ଜୟନ୍ତ	୭୮୯	ଜଳବିନ୍ଦୁ	୧୧୭୪
ଜୟବାହନୀ	୨୧୩	ଜଳବ୍ୟାଳ	୭୯୫
ଜୟଶୀଳ	୭୨୭	ଜଳସର୍ପ	୭୯୫
ଜୟଠ	୩୦୭	ଜଳସୂତ	୧୫୮୪
ଜୟଦ୍ଗବ	୭୯୦	ଜଳସୂତୀ	୭୯୭
ଜୟପୁ	୫୫୮	ଜଳାଲୁକା	୭୯୭
ଜଳ	୨୪୭	ଜଳାଲୁକ	୧୦୭୦
ଜଳକଣ	୧୧୭୪	ଜଳାଶୟ	୨୭୮
ଜଳକୂପୀ	୧୧୫୪	ଜଳାଶୟ	୭୯୭
ଜଳକୁଳ	୩୦୦	ଜଳାଶ୍ରୟ	୭୯୭
ଜଳଜନ୍ତୁ	୭୯୨	ଜଳୁକା	୭୯୭
ଜଳଜପ୍ରାଣୀ	୭୯୨	ଜଳୋଛୁସ	୧୦୯୯
ଜଳଜୀବନୀ	୭୯୭	ଜଳୋରଗୀ	}
ଜଳଧର	୯୯	ଜଳୌକା	
ଜଳନକୁଳ	୧୦୧୧	ଜଳୌକସ	
ଜଳନିଧି	୧୭୪୧	ଜଳୁକ	୭୨୮
ଜଳନିର୍ଗମ	୭୯୩	ଜଳୁତ	୯୮
ଜଳମାଳୀ	୭୯୪	ଜବ	୭୯୯
ଜଳପ୍ରାୟ	୨୯୯	ଜବନିକା	୭୦୦
ଜଳମୂଳ	୯୯	ଜବସ	୭୧୦
ଜଳବଲ୍ଲୀ	୧୫୮୪	ଜବା	୭୦୧
ଜଳବିଡ଼ାଳ	୧୦୧୧	ଜହ୍ନୁଚନୟା	୫୩୭

ପ୍ରତିଶବ୍ଦମାଳା (ଅନୁବର୍ଣ୍ଣିକା)

୩୫୩

ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା
ଜାଇଫଳ	୭୦୭	ଜାମିନ୍	୧୧୭୮
ଜାଗର	୭୦୨	ଜାମୁକାଳି	୭୦୯
ଜାଗରଣ }		ଜାମୁବ }	
ଜାଗରା }		ଜାମୁନଦ	୩୧୯
ଜାଗରିତା	୭୦୩	ଜାୟକ	୭୧୦
ଜଗରଣଶୀଳ }		ଜାୟା	୭୧୧
ଜାଗରୁକ }		ଜାୟାଜୀବ	୯୨୭
ଜାଗର୍ଯ୍ୟା	୭୦୨	ଜାୟାପତ୍ର	୭୮୭
ଜାଂଗୁଳିକ	୭୦୪	ଜାୟୁ	୨୯୫
ଜାଠୀମଝୁ	୧୪୨୦	ଜାର	୭୧୨
ଜାଡ଼୍ୟ	୧୯୧	ଜାଲ }	୭୧୩
ଜାତବେଦା	୯	ଜାଲକ }	
ଜାତରୂପ	୩୧୯	ଜାଲିକ	୭୧୪
ଜାତାପତ୍ୟା	୧୨୦୪	ଜାଲେପଜୀବା }	
ଜାତି	୬୦୫	ଜାଲୁ	୭୭
ଜାତି	୭୦୭	ଜାଲୁ	୭୧୫
ଜାଣକୋଶ }	୭୦୭	ଜାହାଗା	୫୩୭
ଜାଣଫଳ }		ଜିଅସ୍ତା	୫୧୩
ଜାନପଦ	୭୮୩	ଜିଅସ୍ତା	୭୧୬
ଜାନୁ	୭୦୮	ଜିତ	୧୦୭୭
ଜାପ	୧୬୭୯	ଜିଉର	୭୨୭
ଜାମଦଗ୍ଧ୍ୟ	୧୦୭୧	ଜିନ	୧୩୨୭

ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା	ବିବରଣ	ସଂଖ୍ୟା
ଜବା	୭୧୮	ଜାବନା	}
ଜବ୍‌ଶୁ	୭୨୭	ଜାବନାୟା	
ଜବ୍‌ଶୁ	୨୧୨	ଜାବା	
ଜହ୍ନ	୪୩୫	ଜାବକ	୧୩୨
ଜହ୍ନଗ	୧୩୯	ଜାବସାଧନ	୯୦୧
ଜହ୍ନା	୭୧୭	ଜାବକା	୭୨୪
ଜାନ	୧୩୩୪	ଜାବତ	୭୨୧
ଜାମୁକ	୯୯	ଜଗୁରୁସା	୭୭
ଜାର	}	ଜୁଟିକା	୭୫୮
ଜାରକ		ଜମ୍ବୁ	}
ଜାରଣ		ଜମ୍ବୁଣ	
ଜାଣି	୭୧୯	ଜମ୍ବୁ	
ଜାଣି	୧୫୦୦	ଜମ୍ବୁକା	୭୨୫
ଜାଣିତା	}	ଜେତା	୭୨୭
ଜାଣି		ଜେମନ	୨୦୫
ଜାବ	୧୫୨	ଜେଲଖାନା	୪୦୭
ଜାବ	}	ଜେଷ୍ଠ	୭୨୭
ଜାବନ		ଜେଷ୍ଠ	୨୯୫
ଜାବନ	୨୪୭	ଜେଷ୍ଠ	୧୧୨୩
ଜାବନ	}	ଜେବାତୁକ	୭୨୭
ଜାବନୋପାୟ		ଜେବାତୁକ	୭୨୭
ଜାବନ୍ତୀ	୭୨୨	ଜୋକ	୭୯୭

ପ୍ରତିଶବ୍ଦମାଳା (ଅନୁସମ୍ବନ୍ଧିକା)

୩୫୫

ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା
ଜ୍ଞ	୩୪୦	ଜ୍ୟେଷ୍ଠ	୧୩୨
ଜ୍ଞପ୍ତ	୧୩୨୭	ଜ୍ୟେଷ୍ଠ	
ଜ୍ଞାପିତାନ୍ତ	୭୭୦	ଜ୍ୟୋତିରକାଶ	୫୨୩
ଜ୍ଞାତା	୭୨୯	ଜ୍ୟୋତ୍ସ୍ନା	୭୩୩
ଜ୍ଞାତ	୭୨୮	ଜ୍ୟୋତ୍ସ୍ନାବୃଷ	୮୫୨
ଜ୍ଞାନଶୀଳ	୭୨୯	ଜ୍ୟୋତିଷିକ	୫୪୦
ଜ୍ଞାନସ୍ଥାନ	୨୩	ଜ୍ୟୋତ୍ସ୍ନା	୧୧୭୨
ଜ୍ଞାନ	୫୪୦	ଜ୍ୟୋତ୍ସ୍ନା	
ଜ୍ଞାନେନ୍ଦ୍ରିୟ	୯୦୭	ଜୁର୍ତ୍ତି	୭୩୪
ଜ୍ୟା	୧୭	ଜୁର	
ଜ୍ୟା	୫୭୧	ଜୁରି	୭୩୪
ଜ୍ୟାନ	୭୨୦	ଜୁଳନ	୯
ଜ୍ୟାପ୍ତାନ୍	୭୦୩	ଜ୍ଵାଳ	୭୩୫
ଜ୍ୟେଷ୍ଠ	୭୩୧	ଜ୍ଵାଳା	

(୬)

ଝଟକ	୭୩୭	ଝଷ	୭୩୯
ଝଟା	୭୩୭	ଝଷା	୯୨୨
ଝଟିକ	୭୩୭	ଝାଉଁ	୭୪୦
ଝର	୭୩୮	ଝାଟିକା	୭୩୭
ଝରଣା	୨୪୪	ଝାଡ଼ୁ	୧୫୮୮
ଝରା	୩୭୩	ଝାଳ	୭୦୮

ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା
ଝାବୁ }	୭୪୦	ଝିଗା }	୭୦୧
ଝାବୁକ }		ଝିରୁକା }	
ଝଟପିଟି	୫୮୨	ଝିଲିକା }	୭୪୧
ଝିଲିକା	୭୪୧	ଝିଲିକା }	
		ଝୁଣା	୧୪୯୨

(ଟ)

ଟକ୍କା	୭୭୪	ଟିଂଟିଆ }	୭୪୫
ଟଗର	୭୫୨	ଟିକିଭ }	
ଟଙ୍କ	୬୭୪	ଟିକିଭକ }	୭୪୬
ଟଙ୍କ	୭୪୨	ଟିପ୍ପଣୀ }	
ଟଙ୍କକ	୭୪୩	ଟିପ୍ପଣୀ }	୭୪୭
ଟଙ୍କା	୭୪୩	ଟାକା }	
ଟଙ୍କା	୬୭୪	ଟାଠିଭକ }	୭୪୫
ଟଙ୍କପତି	୧୦୨୩	ଟେରକ }	
ଟଙ୍କଣ }	୭୪୪	ଟେରା }	୪୭୦
ଟାଉଣା }		ଟୋପି }	

(ଠ)

ଠକୁର }	୭୪୭	ଠାର }	୨୧୦
ଠାକୁର }		ଠିକ }	

ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା
(ଡ)			
ଡମର	୭୪୯	ଡମ୍ବ	୭୪୯
ଡମ୍ବନ	୭୪୮	ଡମ୍ବ	୧୧୪
ଡାଉଁଶ	୮୨୪	ଡମ୍ବା	୧୭୫୭
ଡାକର	୧୪୪	ଡୁଣ୍ଡୁ	}
ଡାମର	୭୪୯	ଡୁଣ୍ଡୁଭା	
ଡାମର କୁଆ	୮୮୭	ଡୋଲ	୩୧୩
ଡାଳମ୍ବ	୮୩୯	ଡୋଲ	୮୮୨
ଡାହଳ	୮୪୦		

(ଡ)

ଡକ୍কা	୭୫୧	ଡୋଲ	୭୫୧
ଡାଲ	୧୨୧୯		

(ଡ)

ଡକ୍	୫୯୨	ଡ଼ିମ୍ବା	୧୭୮
ଡ଼ିକ }	୧୨୫୫	ଡ଼ିଗ	୭୫୩
ଡ଼ିକ }		ଡ଼ିକ୍	୭୮୮
ଡଗର	୭୫୨	ଡ଼ିଲ୍ଲାନ	୯୯
ଡ଼ି	୪୭୪	ଡ଼ିକ	୫୧୭
ଡ଼ିକ }	୭୫୩	ଡ଼ିଲ୍ଲୀୟ	୭୫୪
ଡ଼ିକ }		ଡ଼ିକ	୧୩୨୦

ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା
ଚକ୍ରପର	୧୯୮	ଚନ୍ଦ୍ରୀ	୭୫୭
ଚଥାଗତ	୧୩୨୭	ଚନ୍ଦ୍ରା	୧୯୧
ଚଥ୍ୟ	୨୭୭	ଚନ୍ଦ୍ରା	୭୫୮
ଚନୟ	୧୭୦	ଚନ୍ଦ୍ରାକୃ	୯୭୩
ଚନୟା	୮୭୫	ଚନ୍ଦ୍ରା }	୭୫୮
ଚନ୍ଦ୍ର	୧୨୧	ଚନ୍ଦ୍ରା }	
ଚନ୍ଦ୍ର	୩୮୩	ଚପ	୭୦୪
ଚନ୍ଦ୍ରସ	୩୩୭	ଚପନ	୧୭୩
ଚନ୍ଦ୍ରରୂପ	୧୫୨୮	ଚପନାୟ	୩୧୯
ଚନ୍ଦ୍ର	୩୮୩	ଚପା(ଚପସ୍)	୧୦୪୯
ଚନ୍ଦ୍ରକୃତ	୭୫୫	ଚପସ୍ୟ	୧୨୨୫
ଚନ୍ଦ୍ରନପାତ୍	୯	ଚପସ୍ତ୍ରୀ	୭୫୯
ଚନ୍ଦ୍ରରୂପ	୫୫୩	ଚପସ୍ତ୍ରୀନା	୭୭୭
ଚନ୍ଦ୍ର	୧୩୪୯	ଚପୋଧନ	୭୧୯
ଚନ୍ଦ୍ରୀ	୪୪୩	ଚମ	୧୫୨୫
ଚନ୍ଦ୍ର	୭୫୭	ଚମଃ(ଚମସ୍)	୭୨
ଚନ୍ଦ୍ରକ }		ଚମସ୍ତ୍ରୀନା	୯୯୫
ଚନ୍ଦ୍ରକ }	୧୭୩୦	ଚମାଳ }	୭୭୦
ଚନ୍ଦ୍ରଳ	୧୪୭୮	ଚମାଳକ }	
ଚନ୍ଦ୍ରବାୟୁ	୨୭୨	ଚମାଳପସ	୭୮୫
ଚନ୍ଦ୍ରବାୟୁ	୨୪୩	ଚମ୍ପସ୍ତ୍ର	୭୨
		ଚମ୍ପୀ	୯୯୫

ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା
ଚମୋମଣି	୫୨୩	ଚରୁଣ }	
ଚମ୍ପା	୭୭୩	ଚଲ୍ଲନ }	୭୭୫
ଚରଷ୍ଟ }		ଚରୁଣୀ }	
ଚରଷ୍ଟକ }	୭୭୧	ଚଲ୍ଲମା }	୭୭୭
ଚଷ୍ଟ }		ଚର୍ଚ୍ଚ	୭୭୭
ଚେଙ୍ଗ	୨୭୩	ଚର୍ଚ୍ଚବିଦ୍ୟା	୭୭୯
ଚରଙ୍ଗିଣୀ	୧୭୮	ଚର୍ପଣ	୮୦୭
ଚରଣି	୧୭୩	ଚର୍ପ	୯୭
ଚରଣୀ (ଶି)	୭୭୨	ଚଳମାନ	୬୫୩
ଚରଣୀ	୪୪୭	ଚଷ୍ଟ	୭୫୫
ଚରପଣ୍ୟ	୭୬୩	ଚଞ୍ଚର	୭୭୧
ଚରକାର }		ଚାଟକ	୩୭୮
ଚରକାଜ }	୧୩୩	ଚାଣ୍ଡବ	୭୭୮
ଚରଭୁଜ }	୧୭୪୯	ଚାତ	୭୮୧
ଚରମୁଜ }		ଚାନ୍ଦିକ	୭୭୦
ଚରଳ	୩୪୫	ଚାପସ	୭୫୯
ଚରଃ (ଚରସ୍)	୭୯୯	ଚାପସବୁ	୭୭୧
ଚରଃ (ଚରସ୍)	୧୦୭୨	ଚାପିକ	୭୭୦
ଚରସ	୧୭୭	ଚାମରସ	୧୦୮
ଚର (ଶ୍ଵ)	୭୭୨	ଚାମଳକା	୭୩୭
ଚରା	୯୧୧	ଚାମୁର	୧୫୯୦
ଚରୁ	୭୭୪		

ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା
ତାମୁଳବଲ୍ଲୀ }	୭୭୨	ତାଳପତ୍ର	୩୭୮
ତାମୁଳୀ }		ତାଳମୁଳୀ	୭୭୫
ତାମୁ }	୭୭୩	ତାଳବୃକ୍ତକ	୭୭୬
ତାମିକ }		ତାଳାକ	୪୦୨
ତାମକାର }	୧୫୯୦	ତାଳୀ	୭୩୬
ତାମକୁଟ୍ଟକ }		ତାଳୀ	୭୭୫
ତାମକୁଳ	୫୫୪	ତାଳୁ	୭୭୭
ତାମୁଚୁଡ଼	୪୩୧	ତାଳୁକ	୭୭୭
ତାମପୁଷ୍ପୀ	୧୧୧୦	ତାଳୁକ	୯୭୮
ତାମବୃକ୍ଷ	୪୫୨	ତାଳୁକ	୧୦୪୧
ତାମାକ୍ଷ	୪୮୧	ତାଳୁକକୋଟକା	୧୫୯୭
ତାମିକ	୧୫୯୦	ତାଳପତ୍ର	୮୭୦
ତାମିକା	୫୭୯	ତାଳୁ	୩୦୫
ତାରକକର	୪୧୦	ତାଳୁ	୫୨୫
ତାରକ	୨୩୩	ତାଳୁ	୭୪୧
ତାରକା	୨୩୨	ତାଳୁ	୫୦୮
ତାରା	୨୩୨	ତାଳୁ	୭୭୯
ତାରା	୧୪୭୨	ତାଳୁ	୮୦୪
ତାରାପୀଢ଼	୭୨୭	ତାଳୁ	
ତାରୁଣ୍ୟ	୧୫୦୯	ତାଳୁ	
ତାଣ୍ୟ	୫୫୨	ତାଳୁ	
ତାଳ	୭୭୪	ତାଳୁ	
ତାଳ	୧୭୭୭	ତାଳୁ	

ପ୍ରତିଶବ୍ଦମାଳା (ଅନୁସମୀକ୍ଷା)

୩୬

ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା
ତନ୍ମୀ	୭୭୮	ତାନ୍ତ୍ରିକ	୧୦୭
ତମିତ	୧୮୭	ତାର	୪୭୦
ତମିର	୭୨	ତାବୁ	୪୨୫
ତରଘରଣୀ	୭୦୦	ତାବୁ	୩୨
ତରଘାର	}	ତାବୁକେଦନା	୧୪୯୧
ତରଘିପୁ		ତୁଂ	୨୨୫
ତରଘୁତ	୯୭୧	ତୁଙ୍ଗ	୧୧୪୮
ତରୋଧାନ	୭୮୨	ତୁଙ୍ଗ	୭୮୧
ତରୋହତ	୭୮୩	ତୁଣ୍ଡ	୧୭୭
ତର୍ପିଗୋମା	୩୭୦	ତୁଣ୍ଡକେଶ	୪୧୧
ତଳ	୭୮୪	ତୁଣ୍ଡକେଶ }	୭୯୦
ତଳକ	୭୮୫	ତୁଣ୍ଡିକା }	
ତଳକ	୭୮୮	ତୁଣ୍ଡିକା }	୭୧୧
ତଳପଣୀ	୭୮୭	ତୁଣ୍ଡିକା }	
ତଳପିଞ୍ଜ	}	ତୁଣ୍ଡିକା	୪୯୧
ତଳପେଜ		ତୁଣ୍ଡିକା	୧୦୧୩
ତଳିଆ	୫୮୯	ତୁଣ୍ଡିକା	୨୪୮
ତଳିଆ	୧୧୫୭	ତୁଣ୍ଡିକା	୯୪୯
ତଳିଆ	୧୧୬୭	ତୁଣ୍ଡିକା }	୭୯୨
ତଳିଆ	୧୭୭	ତୁଣ୍ଡିକା }	
ତାନ୍ତ୍ରିକ	୫୨୫	ତୁଣ୍ଡିକା	୭୯୩

ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା
ତୁଳବାସୁ	୧୭୪୫	ତୁଣ	}
ତୁବରା	୧୫୭	ତୁଣୀ	
ତୁମ୍ବକ }	୨୯୪	ତୁଣୀର	
ତୁମ୍ବା }		ତୁଦ୍	୨୯୯
ତୁମ୍ବୀ }		ତୁଣ	୫୧୧
ତୁରଗ }	୧୨୫	ତୁଳ	୧୩୭୦
ତୁରଙ୍ଗ }		ତୁଳ	୨୯୯
ତୁରଙ୍ଗମ }		ତୁଳ	୨୯୮
ତୁରଗପ୍ରିୟ	୧୪୯୭	ତୁଳବିରୁ	୨୯୮
ତୁରଙ୍ଗବନ୍ଦନ	୪୨୩	ତୁଳା	୪୧୧
ତୁରାସାଟ୍	୨୧୨	ତୁଳିକା }	୮୦୦
ତୁଳସୀ	୧୧୦୦	ତୁଳୀ }	
ତୁଳା	୨୯୧	ତୁଷ୍ଣୀ	୧୪୯୦
ତୁଳା	୨୯୮	ତୁଷ୍ଣୀକ	୮୦୧
ତୁଳାକୋଟି	୧୦୧୫	ତୁଷ୍ଣୀଶାଳ }	
ତୁଳ୍ୟ	୨୯୫	ତୁଣ	୮୦୨
ତୁଷ	୩୮୧	ତୁଣଧାନ୍ୟ	୮୦୩
ତୁଷ	୨୯୭	ତୁଣଧୂଜ	୧୫୫୧
ତୁଷାର	୨୯୭	ତୁଣରଜ	୨୭୪
ତୁଷାର	୨୭୯	ତୁଣ୍ଡାକୃତ	୮୦୪
ତୁଷୋଦକ	୩୯୫	ତୁପ୍	୮୦୫
ତୁହିନ	୨୯୭		

ପ୍ରତିଶେଷମାଳା (ଅନୁସମୀକ୍ଷା)

୩୬୩

ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା
ତୃପ୍ତି	୮୦୭	ତୋରଣ	୮୧୨
ତୃଟ୍ }	୧୧୩୭	ତୌଳକ	୧୫୭୮
ତୃଷା }		ତୌର୍ଯ୍ୟକ	୮୧୩
ତେଜ	୨୧୪	ତ୍ୟକ୍ତ	୨୪୭
ତେଜ	୧୧୩୩	ତ୍ୟକ୍ତସଂଯୋଗ	୯୮୯
ତେଜ	୧୧୯୩	ତ୍ୟାଗ	୭୫
ତେଜନ	୧୫୫୧	ସପା	୮୧୪
ତେଜନୀ	୧୪୨୧	ସପ୍ତ	୮୧୫
ତେଜପତ୍ର	୮୨୦	ସପ୍ତର୍ଷି	୩୭୧
ତେଜିତ	୮୦୭	ସପ୍ତ	୧୩୯୦
ତେମ	୧୭୨୭	ସାଣ	୮୧୭
ତେମନ	୮୦୮	ସାଣ	୮୧୭
ତେଲଗ୍ନେରକା	୮୦୯	ସାସ	୮୧୮
ତେଲପା }		ସିକଟ୍	୮୧୯
ତେଲପାୟିକା }		ସିଗୁରାକୃତ	୮୦୪
ତେଲପାଳ		ସିଣ	୮୦୨
ତେଷ	୧୧୭୭	ସିଦ୍ଧା	୧୦୨
ତୋକ	୭୯	ସିଦ୍ଧାଳୟା	୧୭୭୮
ତୋଦନ }	୮୧୦	ସିଦ୍ଧବ	୧୭୭୮
ତୋଷ }		ସିଦ୍ଧବଶ	୧୦୨
ତୋୟ	୨୪୭	ସିପଥଗା	୫୩୭
ତୋୟପିପ୍ପଳୀ	୮୧୧	ସିପୁଟା	୪୯୧

ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା
ବି ପୁଟା	୭୭୮	ଭୁକସାର	୧୫୫୧
ବି ପୁରାନ୍ତକ	୧୫୭୪	ଭୂତ	୮୨୦
ବି ବିହମ	୧୩୧୯	ଭୂତସାର	୧୫୫୧
ବି ବିଶ୍ୱପ	୧୭୭୮	ଭୂରା }	୮୨୩
ବି ବାଜ }	୧୫୯୨	ଭୂରି }	
ବି ବୃତ୍ତା }		ଭୂରିତ	୫୧୧
ବି ଭଣ୍ଡୀ }	୭୭୮	ଭୂଷ୍ମ	୭୫୫
ବି ଯାମା	୯୯୫	ଭୂଷ୍ମା	୧୨୫୫
ବି ଲୋଚନ	୧୫୭୪	ଭୂଟ	୭୭୭
ବି ହଲ୍ୟ	୮୦୪	ଭୂଷାଂପତି	୧୭୩
ବି ସୀତ୍ୟ }			
ବି ସ୍ତୋତା }	୫୩୬	(ଅ)	
ବି ହି	୪୯୧	ଅଶ୍ୱ	୭୧୮
ସୋଟି	୭୧୮	(କ)	
ସ୍ୟମ୍ବକ	୧୫୭୪	ଦଂଶ }	୮୨୪
ସ୍ୟମ୍ବକସଖ	୪୪୪	ଦଂଶକ }	
ସ୍ୟୁଷଣ	୮୧୯	ଦଂଶନ	୩୩୭
ଭକ୍	୮୨୧	ଦଂଷ୍ଟ୍ରୀ	୧୨୫୨
ଭକ୍	୮୨୨	ଦକ୍ଷ	୭୨୨
ଭକ୍ କ୍ଷୀଣ	୧୨୨୮	ଦକ୍ଷିଣ	୨୪୯
ଭକ୍ ପଦ	୮୨୦	ଦକ୍ଷିଣ	୮୨୫
ଭକ୍ ପୁଷ୍ପ	୧୧୫୩	ଦକ୍ଷିଣା	୧୭୩୫

ପ୍ରତିଶବ୍ଦମାଳା (ଅନୁବ୍ରଜଣିକା)

୩୭୫

ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା
ଦର୍ପ	୮୨୭	ଦତ୍ତ	୧୨୧
ଦର୍ପ କାକ	୮୮୭	ଦମ	୮୨୯
ଦଣ୍ଡ	୮୨୭	ଦମ }	୮୪୩
ଦଣ୍ଡ	୮୨୯	ଦମଥ }	
ଦଣ୍ଡ	୧୧୭୭	ଦମନ	୮୨୯
ଦଣ୍ଡଧର	୫୫	ଦମ୍ଭନା	୯
ଦଣ୍ଡାହତ	୫୯୨	ଦଂପଣ	୭୮୭
ଦନ୍ତୁର	୧୦୭୫	ଦନ୍ତ	୩୨୩
ଦଧିକୃତକା	୧୭୮	ଦନ୍ତୋଳି	୧୨୨
ଦଧିତଥ	୩୨୭	ଦୟା	୪୪
ଦଧିଜଳ	୧୪୪୪	ଦୟା	୧୫୮୨
ଦଧିଫଳ	୩୨୭	ଦୟାଳୁ	୪୦୮
ଦନ୍ତୁଜ	୧୩୫	ଦୟାତ	୮୩୦
ଦନ୍ତ	୮୨୮	ଦର	୮୧୮
ଦନ୍ତଧାବନ	୫୨୧	ଦରଜା	୧୭୪୫
ଦନ୍ତଗିଠ	୩୨୭	ଦରଦ	୮୩୧
ଦନ୍ତଗିଠ	୭୮୮	ଦରଦ୍ର	୮୩୨
ଦନ୍ତଗିଠା	୧୦୭	ଦରା	୩୨୦
ଦନ୍ତାବଳ	୫୩୭	ଦଦୁର	୮୩୩
ଦନ୍ତାୟୁଧ	୧୨୫୨	ଦଦୁ (ଦୁ) }	୮୩୪
ଦନ୍ତୀ	୫୩୭	ଦଦୁ ଚୋର }	
ଦନ୍ତାବଳ	୧୩୯	ଦର୍ପକ	୪୦

ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା
ଦର୍ପଣ	୮୩୫	ଦାଡ଼ମ }	୮୩୯
ଦର୍ବୀ, ଦର୍ବି	୮୩୬	ଦାଡ଼ମ୍ବ }	
ଦର୍ବିକା	୧୨୧୮	ଦାତ	୪୭୫
ଦର୍ବୀକର	୧୩୯	ଦାତ୍ତ୍ୟକ୍ତ	୮୪୦
ଦର୍ଶ	୮୩୭	ଦାସ	୮୪୧
ଦର୍ଶକ	୮୮୯	ଦାନ	୮୪୨
ଦର୍ଶନ	୧୯୩	ଦାନ	୭୫
ଦଳ	୧୦୫୩	ଦାନବ	୧୩୫
ଦବସ୍ତ }	୮୩୮	ଦାନବାର	୧୦୨
ଦଗାସ୍ତ }		ଦାନଗୌଣ୍ଡ	୧୨୩୭
ଦଶନ	୮୨୮	ଦାନ୍ତି	୮୪୩
ଦଶନବାସ	୩୫	ଦାମ }	୮୪୪
ଦଶବଳ	୧୩୨୭	ଦାମନା }	
ଦଶମୀ	୭୩୦	ଦାମୋଦର	୧୩୧୯
ଦସ୍ୟୁ	୧୦୯	ଦାମ୍ବିକ	୧୨୨୯
ଦସ୍ୟୁ	୭୭୧	ଦାର }	୭୧୧
ଦସ୍ତ	୧୨୯	ଦାରା }	
ଦହନ	୯	ଦାରିକା	୮୭୫
ଦା	୮୪୧	ଦାରିତ	୧୩୮୯
ଦାଉଁଶୀ	୮୪୪	ଦାସ୍ତ	୫୪୧
ଦାକ୍ଷାୟ	୫୮୦	ଦାତୁ	୪୧୫
ଦାକ୍ଷୀପୁଷ୍ପ	୧୧୧୪		

ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା
ଦାହୁକବଳୀ	୮୪୭	ଦିବସୁତ	୧୩୫
ଦାହୁକା }	୮୪୭	ଦିନ	୮୫୧
ଦାହୁଗର୍ଭା }		ଦିନାନ୍ତ	୧୭୧୮
ଦାହୁଣ	୭୧୨	ଦିବ୍	୧୭୭୮
ଦାହୁହରିଦ୍ରା }	୮୪୫	ଦିବସ	୮୫୧
ଦାହୁହଳଦା }		ଦିବସ୍ମୃତ	୨୧୨
ଦାବାଦାଟ	୮୪୮	ଦିବାକର	୧୭୩
ଦାବୀ	୮୪୫	ଦିବାକାନ୍ତି	୭୨୧
ଦାଣ	୪୭୮	ଦିବାକାନ୍ତି	୯୪୮
ଦାସ }		ଦିବାର	୨୭୫
ଦାସେୟୁ }	୪୧୮	ଦିବସ୍ମୃତ }	୧୦୨
ଦାସେର }		ଦିବିକାଃ }	
ଦାଶେରକ	୪୭୮	ଦିଷ୍ଟ	୪୧୨
ଦାସେରକ	୨୭୯	ଦିଷ୍ଟ	୮୮୧
ଦାସେରକଦେଶ	୧୪୩୩	ଦିଷ୍ଟାନ୍ତ	୩୩
ଦାହସର	୧୫୯୧	ଦାଦିବ	୭୩
ଦାହର	୮୭୭	ଦାୟିତ୍ବ	୨
ଦିକ୍ }	୨୯୭	ଦାନ	୮୩୨
ଦିଗ }		ଦାପ	୮୫୨
ଦିଗମ୍ବର	୮୪୯	ଦାପକ	୭୧୮
ଦିଗ୍ବଳୟ	୭୧୭	ଦାପନା	୧୪୮୩
ଦିଗ୍ଧ	୮୫୦	ଦାପ୍ତ	୨୩୦
ଦିତ	୪୭୫		

ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା
ଦାପ୍ତ	୭୭୭	ଦୁଗଲଭ	୪୧
ଦାପ୍ୟ	୪୦୫	ଦୁରିତ	୧୨
ଦାର୍ଦ୍ଦ	୮୫୩	ଦୁରୋଦର	୧୭୨୧
ଦାର୍ଦ୍ଦକଦଳା	୭୭୫	ଦୁର୍ଗତ	୮୩୨
ଦାର୍ଦ୍ଦକୋଶିକା	୮୫୪	ଦୁର୍ଗତ	୯୩୨
ଦାର୍ଦ୍ଦକର୍ଣ୍ଣୀ	୩୪୦	ଦୁର୍ଗନ୍ଧ	୮୫୮
ଦାର୍ଦ୍ଦନାଳ	୧୫୦୧	ଦୁର୍ଗା	୭୩
ଦାର୍ଦ୍ଦପୁଷ୍ପ	୧୩୯	ଦୁର୍ଜନ	୫୨୯
ଦାର୍ଦ୍ଦସୂକ୍ଷ୍ମ	୭୮୦	ଦୁର୍ଦ୍ଦିନ	୮୫୯
ଦାର୍ଦ୍ଦାୟୁ	୭୨୭	ଦୁର୍ଦ୍ଦାମକ	୮୭୦
ଦାର୍ଦ୍ଦିକା	୮୫୫	ଦୁର୍ଦ୍ଦାମା	୮୫୪
ଦୁଃଖ	୩୯୦	ଦୁର୍ଦ୍ଦଳ	୮୭୧
ଦୁଃଖିତ	୮୭୮	ଦୁର୍ମନା	୫୮
ଦୁଃଖିତମନା	୫୮	ଦୁର୍ମନା	୮୭୩
ଦୁଃସ୍ଥ	୮୩୨	ଦୁର୍ବର୍ଣ୍ଣ	୧୫୧୫
ଦୁଃସ୍ଥର୍ଣ୍ଣ	୪୧	ଦୁର୍ବିଧି	୮୩୨
ଦୁର୍ବଳ	୮୫୭	ଦୁର୍ଭଗା	୮୭୨
ଦୁର୍ଗଧ	୫୧୨	ଦୁର୍ଭାଷୀ	୫୭୦
ଦୁର୍ଗୁରୁ	୭୫୦	ଦୁର୍ଲଭ	୪୧
ଦୁର୍ଦ୍ଦୁରୁ	୮୫୭	ଦୁର୍ଦ୍ଦୁରୁ	୧୦୯
ଦୁର୍ଦ୍ଦୁରୁ	୮୫୦	ଦୁର୍ଲୀ	୮୭୪

ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା
ଦୁଷ୍ଟ୍ୟବନ	୨୧୨	ଦୃଢ଼	୬୦୭
ଦୁଷ୍ଟତ	୧୨	ଦୃଢ଼ମାଳ	୯୫୩
ଦୁଷ୍ଟ	୫୨୯	ଦୃଢ଼	୫୫୯
ଦୁଷ୍ଟମୁଖ	୮୨୪	ଦୃଢ଼ପ	୫୯୯
ଦୁଷ୍ଟଧର୍ଷଣୀ	୧୨୭୨	ଦୃଷ୍ଟ	୧୨୦୫
ଦୁଷ୍ଟବେଶ	୫୭୧	ଦୃଷ୍ଟି	୬
ଦୁଷ୍ଟତା	୮୬୫	ଦୃଷ୍ଟି ବନ୍ଧ	୫୨୩
ଦୁହ୍ୟ	୮୭୭	ଦେଉଳ	୮୭୩
ଦୁଇ	୧୨୭୩	ଦେବ	୧୩୭୪
ଦୁଷ୍ଟା }	୮୭୭	ଦେବ	୧୦୨
ଦୁଷ୍ଟାକା }		ଦେବଜ୍ଞାନଯାନ	୧୩୧୯
ଦୁନ	୮୭୮	ଦେବକୁସୁମ	୧୫୩୪
ଦୁର	୮୭୯	ଦେବକୁଳ	୮୭୩
ଦୂରଦର୍ଶନ	୫୮୦	ଦେବଶାଢ଼	୫୭୨
ଦୂରଦର୍ଶୀ	୩୪୦	ଦେବ ଶାଢ଼କ	୮୭୪
ଦୁର୍ବ	୮୭୦	ଦେବ ଗଙ୍ଗା	୧୩୧୨
ଦୁଷ୍ଟକା }		ଦେବଟ	୧୫୭୩
ଦୁଷ୍ଟୀ }	୮୭୧	ଦେବତା	୧୦୨
ଦୁଷ୍ଟ୍ୟ	୮୭୨	ଦେବଦାରୁ	୮୭୫
ଦୁକ୍	୬	ଦେବଧୂପ	୫୬୭
ଦୃଢ଼	୩୨	ଦେବ ଯଜ୍ଞ	୧୭୮୮
ଦୃଢ଼	୩୦୭	ଦେବର	୮୭୭

ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା
ଦେବରଥ	୧୩୧୦	ଦୈର୍ଘ୍ୟ	୧୮୨
ଦେବରାଜ	୨୧୨	ଦୈବ	୮୮୧
ଦେବରପୁ	୧୩୫	ଦୈବଜ୍ଞ	୫୪୦
ଦେବକ	୮୭୭	ଦୈବତ	୧୦୨
ଦେବ ଲୋକ	୧୭୭୮	ଦୋଷୀ	୯୧୮
ଦେବବଲ୍ଲଭ	୧୧୪୮	ଦୋଳା	୮୮୨
ଦେବ ସଭା	୮୭୮	ଦୋଳା	୧୦୧୩
ଦେବା	୮୭୭	ଦୋଷ	୭୨
ଦେବାଜୀବ	}	ଦୋଷଜ୍ଞ	୩୪୦
ଦେବାଜୀବା		ଦୋଷାକର	୭୨୭
ଦେବାନ୍ତ	୧୭୮୦	ଦୋଃ (ଦୋଷ୍)	୧୨୮୦
ଦେବାଳୟ	୮୭୩	ଦୋହଦ	୯୭
ଦେବୀ	୨୩୮	ଦୋହଦକଳା	୫୯
ଦେବୁ	୮୭୭	ଦୌବାରକ	୮୮୯
ଦେଶ	୮୭୯	ଦୁଧ	୩୯୯
ଦେଶରୂପ	୩୮୪	ଦୁଧ	୭୭୭
ଦେହ	୩୮୩	ଦୁଧମଣି	୧୭୩
ଦେହଲୀ	୮୮୦	ଦୁଧମ୍ବ	୧୧୧
ଦେହବିକାଶ	୧୦୮୦	ଦୁଧ	୮୮୩
ଦୈତେୟ	}	ଦୁଧକାର	୧୭୨୧
ଦୈତ୍ୟ		ଦୁଧକୃତ	୪୨୨
ଦୈତ୍ୟଗୁରୁ	୨୭୭	ଦେଧା	୫୩୫
ଦୈତ୍ୟାରି	୧୩୧୯	ଦେଧା	୧୭୭୮

ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା
ଦେଧାତ	୧୫୮	ଦ୍ରୋଣୀ	୧୦୧୩
ଦେଧୀ	୫୩୫	ଦ୍ରୋପଦୀ	୧୪୯୮
ଦେଧି	୧୭୭୮	ଦ୍ରୁମ	୧୪୭୦
ଦ୍ରବ	୨୫୨	ଦ୍ଵାଦଶାମ୍ବୀ	୧୭୩
ଦ୍ରବ	୪୭୩	ଦ୍ଵାଦଶାଙ୍କୁଳ	୧୨୯୩
ଦ୍ରବନ୍ତୀ	୧୪୭୫	ଦ୍ଵାପର	୧୭୦୮
ଦ୍ରବଣ	୧୦୭୨	ଦ୍ଵାର୍ }	୮୮୮
ଦ୍ରବଣ }	୧୧୧	ଦ୍ଵାର }	
ଦ୍ରବ୍ୟ }		ଦ୍ଵାରପାଳ	୮୮୯
ଦ୍ରାକ୍ଷା	୮୮୪	ଦ୍ଵାରପିଣ୍ଡିକା }	୮୮୦
ଦ୍ରାବିଡ଼କ	୮୮୫	ଦ୍ଵାର ରକ୍ଷକ }	
ଦ୍ରୁ	୭୭୪	ଦ୍ଵାରସ୍ଥ }	୮୮୯
ଦ୍ରୁଘଣ	୧୪୭୪	ଦ୍ଵାଃସ୍ଥ }	
ଦ୍ରୁଣ	୧୩୩୬	ଦ୍ଵିଜ	୫୧୫
ଦ୍ରୁତ	୮୮୭	ଦ୍ଵିଜ	୮୯୦
ଦ୍ରୁତ	୫୧	ଦ୍ଵିଜାୟା	୭୧୧
ଦ୍ରୁତଗାମୀ	୭୭୫	ଦ୍ଵିଜବାଳ	୭୨୭
ଦ୍ରୁମ	୭୭୪	ଦ୍ଵିଜମେନ୍ଦ୍ରୀ	୧୭୧୮
ଦ୍ରୁମାମୟ	୧୧୭	ଦ୍ଵିଜାତି	୮୯୦
ଦ୍ରୁମୋତ୍ପଳ	୫୩୭୯	ଦ୍ଵିଟ୍	୧୦୯
ଦ୍ରୁହିଣ	୧୧୭୨	ଦ୍ଵିପ	୫୩୭
ଦ୍ରୋଣକାକ	୮୮୭	ଦ୍ଵିଧ୍ଵ	୫୩୭

ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା
ଦ୍ଵିରେଧ	୧୧୯	ଦ୍ଵାପବଣ	୧୭୮
ଦ୍ଵିଷତ୍	୧୦୯	ଦ୍ଵୀପୀ	୧୩୫୭
ଦ୍ଵିଷ୍ଟ	୧୧୮୦	ଦ୍ଵେଷଣ	୧୦୯
ଦ୍ଵିସ୍ଥାନ	୨୭	ଦ୍ଵୈମାତୃର	୫୩୮
ଦ୍ଵୀପ	୮୯୧	ଦ୍ଵ୍ୟଷ୍ଟ	୭୭୨

(ଧ)

ଧଉର	୮୯୨	ଧନୁୟାସ	୪୧
ଧନ	୧୧୧	ଧନୁୀ	୮୯୩
ଧନଞ୍ଜୟ	୯	ଧମନ	୯୨୮
ଧନକ }	୪୪୪	ଧମନି }	୮୯୫
ଧନାଧିପ }		ଧମନୀ }	
ଧନିଆ	୯୦୨	ଧର	୧୭
ଧନିଷ୍ଠା	୧୫୯୪	ଧରଣ	୧୭୫୦
ଧନୀ	୧୫୭	ଧରଣୀ	୧୭
ଧନୁ (ଧନୁସ୍)	୮୮୫	ଧରଣୀଧର	୩୦୦
ଧନୁଧର }		ଧରା }	
ଧନୁଷ୍ଠାନ }	୮୯୩	ଧରଣୀ }	୧୭
ଧନ୍ୟ	୮୯୪	ଧର୍ମ	୮୯୭
ଧନ୍ୟାଳ	୯୦୨	ଧର୍ମଚିନ୍ତା	୮୯୭
ଧନ୍ୟ	୪୮୫	ଧର୍ମଧୂଜା	୮୯୮
ଧନ୍ୟା	୧୪୩୩	ଧର୍ମପ୍ରଭୁ	୧୪୩୧

ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା
ଧର୍ମପୁଷ୍ପ	୧୫ ୭	ଧାମାର୍ଗବ	୪୨୧
ଧର୍ମରାଜ	୫୫	ଧାରଣା	୯୦୩
ଧର୍ମରାଜ	୧୩୨୭	ଧାରଧର	୯୯
ଧର୍ମାଧ୍ୟକ୍ଷ	୧୧୫୨	ଧାର୍ମସଂପାତ	୯୦୪
ଧର୍ଷଣୀ	୧୩୦	ଧାବକା	୧୫୧୪
ଧଳାଦୁବ	୧୭୩୭	ଧକ୍କାର	୯୫୯
ଧଳାଶି ମ୍	୧୦୦୪	ଧକ୍କୃତ	୯୦୫
ଧବ	୮୯୯	ଧସଣ	୧୫୨
ଧବଳ	୧୭୩୮	ଧସଣା }	୧୩୨୭
ଧବଳୋତ୍ପଳ	୪୪୮	ଧୀ }	
ଧାଡ଼ି	୧୭୧	ଧୀହିୟୁ	୯୦୭
ଧାତା	୧୧୭୨	ଧୀମାନ୍	୩୪୦
ଧାତ୍ରକା }	୧୭୭	ଧୀମତୀ	୯୦୭
ଧାତ୍ରୀ }		ଧୀର	୩୪୦
ଧାନା	୯୦୦	ଧୀର	୪୩୩
ଧାନୁଷ୍ଠ	୮୯୩	ଧୀବର	୪୫୮
ଧାନ୍ୟ	୯୦୧	ଧୀଶକ୍ତି	୯୦୮
ଧାନ୍ୟକ	୯୦୦	ଧୀରେବ	୧୦୪
ଧାନ୍ୟଚମସ୍	୭୫୨	ଧୂତ	୧୪୧
ଧାନ୍ୟଭୁକ୍ତ	୭୯୭	ଧୂତୁରା	୮୯୨
ଧାନ୍ୟରାଜ	୧୪୯୭	ଧୂମା	୧୭୮
ଧାନ୍ୟାକ	୯୦୨	ଧୂର	୯୦୯

ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା
ଧରନ୍ନର }		ଧୃଷ୍ଣି	୨
ଧର୍ମଣ }	୯୧୦	ଧେନୁ	୯୧୮
ଧୂର୍ତ୍ତ }		ଧେନୁକା	୩୫୭
ଧୂକ	୧୭୫	ଧେନୁପୁତ୍ରୀ	୭୭୦
ଧୂକ	୨୪୭	ଧୋରଣ	୧୫୦୨
ଧୂମିକ }		ଧୋବା	୧୫୧୩
ଧୂମାୟିକ }	୮୫୮	ଧୋବଣୀ	୫୧୪
ଧୂଆଁ }	୯୧୧	ଧୌରେସୁ	୯୧୦
ଧୂମ }		ଧୂବ	୯୧୯
ଧୂମକ	୯୧୩	ଧୂବ	୯୭୯
ଧୂମଯୋନି	୯୯	ଧୂକ	୯୨୦
ଧୂମିକା	୯୧୨	ଧୂଜା	୧୫୮୯
ଧୂସ	୯୧୩	ଧୂଜଧାରୀ	୧୦୪୯
ଧୂସକ	୨୭୯	ଧୂଜନା	୯୨୧
ଧୂଜଟି	୧୫୭୪	ଧୂଜି	୧୮୫
ଧୂର୍ତ୍ତ	୯୧୪	ଧୂଜିକ	୯୨୨
ଧୂର୍ତ୍ତ	୪୨୨	ଧୂଜିକ	୫୫୫
ଧୂବତ୍ତ	୯୧୦	ଧୂସ୍ତ	୪୭୩
ଧୂଳି	୯୧୫	ଧୂଂଷ	୩୯୨
ଧୂଳିଜଂଘ	୩୯୨	ଧୂନ	୧୮୫
ଧୂସର	୯୧୭	ଧୂଳି	୭୨
ଧୂଷ୍ଣ }			
ଧୂଷ୍ଣକ }	୯୧୬		

ଶବ୍ଦ ସଂଖ୍ୟା ଶବ୍ଦ ସଂଖ୍ୟା

(ନ)

ନକ୍ରକ	୯୨୩	ନଟଭୂଷଣ	୧୭୭୭
ନକ୍ରଂତର	୨୭୫	ନଟୀ	୯୩୭
ନକ୍ରମାଳ	୩୪୯	ନଡ଼	୯୨୮
ନନ୍ଦ	୯୨୪	ନଡ଼	୪୩୫
ନନ୍ଦା	୯୫୭	ନଗା	୧୭୮
ନକ୍ଷତ୍ର	୨୩୨	ନଗାସର୍ଜ	୧୧୦
ନକ୍ଷତ୍ର	୧୪୭୨	ନର	୪୩୦
ନକ୍ଷତ୍ରେଶ	୭୨୭	ନଧୀ	୧୨୫୦
ନଗା }	୩୫୩	ନନ୍ଦନ	୧୭୦
ନଗାର୍ଦ୍ଧ }		ନନ୍ଦନନ୍ଦନ	୧୩୧୯
ନଗା	୫୩୭	ନନ୍ଦିଆ	୧୪୦୯
ନଗରଦ୍ୱାରା	୫୯୦	ନନ୍ଦିନୀ	୮୭୫
ନଗରୀ	୯୨୫	ନୟୁସକ୍	୫୦୨
ନଗୋକା	୫୧୫	ନୟୁ	୯୨୯
ନଗ୍ନ	୮୪୯	ନଭ (ନଭସ୍)	୧୫୯୫
ନଗ୍ନା }		ନଭସ୍ୟ	୧୩୮୪
ନଗ୍ନୀକା }	୯୨୭	ନଭସ୍ତାନ	୪୩
ନଗ୍ନୀକା	୫୯୮	ନମସିତ	୭୮
ନଟ	୯୨୭	ନମସ୍କାର	୫୨୨
ନଟନ	୭୭୮	ନମସ୍ୟା	୧୧୫୮

ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା
ନମସ୍ତେ	୬୮	ନବମାଳିକା	୯୩୮
ନମୁଚ୍ଛେଦନ	୨୧୨	ନବୀନ }	୯୩
ନୟ	୯୩୦	ନବ୍ୟ }	
ନୟନ	୬	ନଷ୍ଟ	୭୮୩
ନର	୯୩୧	ନସ୍ତୋକ }	୯୩୯
ନରବାହନ	୪୪୪	ନସ୍ତୁତି }	
ନରକ	୯୩୨	ନସ୍ତୋକ }	
ନର୍ତ୍ତକ	୯୩୩	ନା (ନୃ)	୧୦୧୭
ନର୍ତ୍ତକୀ	୯୩୪	ନାକ	୧୭୭୮
ନର୍ତ୍ତନ	୭୬୮	ନାକ	୯୫୭
ନର୍ମ	୪୫୩	ନାକନାଥ	୨୧୨
ନର୍ମଦା	୯୩୫	ନାକୁ	୯୪୦
ନଳ	୯୨୮	ନାଗ	୯୪୧
ନଳଦ	୭୭୭	ନାଗକେଶର }	୭୪୦
ନଳଦ	୨୬୮	ନାଗକିଞ୍ଚଳକ }	
ନଳମୀନ	୬୫୩	ନାଗଜିହ୍ଵାକା	୧୪୬୪
ନଳିନ	୧୦୮	ନାଗପୁଷ୍ପ	୭୪୦
ନଳିନୀ	୧୦୬୬	ନାଗଫଳ	୧୦୪୧
ନଳୀ	୯୩୬	ନାଗବଳା	୯୪୨
ନବ	୯୩	ନାଗବଲ୍ଲୀ	୭୭୨
ନବଦଳ	୯୩୭	ନାଗଭୃତ୍	୭୫୦
ନବପ୍ରସୂତିକା	୯୧୮	ନାଗର	୧୫୮୦
		ନାଗର	୭୭୧

ପ୍ରତିଶବ୍ଦମାଳା (ଅନୁସମୀକା)

୩୭୭

ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା
ନାଗର	୧୭୦୪	ନାମ	୯୭
ନାଗରଞ୍ଜ	୨୮୮	ନାମଧେୟ	
ନାଗରେଶୁ	୧୭୩୯	ନାୟ	୯୩୦
ନାଗଲେକ	୧୧୧୭	ନାୟକ	୩୭
ନାଗସମ୍ବଦ	୧୭୩୯	ନାରକ	୯୩୨
ନାଗାନ୍ତକ	୫୫୨	ନାରକେର	୯୫୩
ନାଗାବତ୍ତି	୧୫୯୭	ନାରଙ୍ଗ	୨୮୮
ନାଟ୍ୟ	୭୭୮	ନାରଙ୍ଗ	୯୪୫
ନାଟ୍ୟ	୮୧୩	ନାରାତ	୯୩୧
ନାଡ଼୍ୟମ	୯୨୩	ନାରୀ	୯୫୨
ନାଡ଼ୀ	୮୯୫	ନାରାୟଣ	୧୩୧୯
ନାଡ଼ୁଣୀ	୯୨୯	ନାରାୟଣୀ	୧୫୫୨
ନାଦ	୧୮୫	ନାରିକେଳ	୯୩
ନାଦେୟୀ	୯୪୪	ନାରୀ	୮୭
ନାଦେୟୀ	୯୪୫	ନାଳ	୯୫୪
ନାନାରୂପ	୯୪୭	ନାଳା	
		ନାଳିକା	
ନାନ୍ଦୀକର }	୯୮୭	ନାଳିକା	୩୦୯
ନାନ୍ଦୀବାସୀ }		ନାଳିକା	୧୦୩୭
ନାମିତ	୯୮୮	ନାଳିକେର	୯୫୩
ନାଭ	୯୪୯	ନାବକ	୯୫୫
ନାଭ	୯୫୨	ନାଶ	୩୩

୩୭୮

ବିବିଧ କୋଷ

ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା
ନାସତ୍ୟ	୧୨୯	ନିକାରଣ	୮୧
ନାସା }		ନିକିତ	୯୫୨
ନାସିକା }	୯୫୭	ନିକିତ	୯୭୨
ନାସିକାମୟ	୧୧୪୦	ନିକୁଞ୍ଜ	୯୭୦
ନାସ୍ତିକତା	୯୫୭	ନିକୁରମ୍ଭ	୨୮୯
ନିଃଶଙ୍କଭୁ	୧୧୭୯	ନିକୁର	୧୫୪୯
ନିଃଶଳାକା	୧୫୨୧	ନିକୁତି	୯୭୧
ନିଃଶେଷ	୭	ନିକୁତି	୩୨୩
ନିଃଶ୍ରେୟଶୀ }		ନିକୁଷ୍ମ	୩୪
ନିଃଶ୍ରେଣୀ }	୯୫୮	ନିକେତନ	୧୪୯
ନିଃଶ୍ରେୟସ	୭୪	ନିକୁଶ	୫୦୩
ନିଃସାର	୩୧୭	ନିକୁଶ }	
ନିଃସାରିତ	୯୯୮	ନିଃପେପ	୧୦୨୮
ନିଃସ୍ତ	୮୩୨	ନିଶିଳ	୭
ନିଆ	୯	ନିଗଡ଼	୯୭୩
ନିଆଳୀ	୯୩୮	ନିଗଦନ	୯୭୪
ନିକଟ	୭୧	ନିଗମ	୯୨୫
ନିକର	୨୮୯	ନିଗରଣ	୯୭୫
ନିକଷ	୩୮୯	ନିଗାଦ	୯୭୪
ନିକଷାମୂଳ	୧୫୨୨	ନିଗାର	୯୭୫
ନିକାମ	୨୧୯	ନିଗ୍ରହ	୯୭୭
ନିକାୟ	୧୪୯	ନିୟମ	୨୦୫
ନିକାର	୯୫୯	ନିୟମ	୩୭

ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା
ନିଦ୍ରାସ୍ତ୍ର	୭୧୪	ନିଦ୍ରା	୭୭
ନିଚୟ	୨୮୯	ନିଦ୍ରାତ	୩୪
ନିଗିତ	୧୩୫୭	ନିଦ୍ରାତ	୯୦୫
ନିରୁଳ	୯୭୭	ନିପ	୩୭୮
ନିରୂଳ	୯୭୮	ନିପାଳ	୭୯୭
ନିତ୍ୟ	୨୦	ନିପାତନ	୯୭୫
ନିତ୍ୟ	୯୭୯	ନିପୁଣ	୯୧
ନିତ୍ୟଯୋଗନ	୧୪୯୮	ନିପୁଣତା	୧୦୨୧
ନିଦର୍ଶନ	୯୮୭	ନିଭ	୯୭୭
ନିଦାସ	୭୦୪	ନିଭୂତ	୯୭୭
ନିଦାସ	୭୦୮	ନିମୟ	୧୦୯୫
ନିଦାନ	୯୭୦	ନିମେଷକ	୫୨୩
ନିଦିଗଧ	୯୭୧	ନିମ୍ନ	୫୪୮
ନିଦେଶ	୧୫୪	ନିମ୍ନଗା	୧୭୮
ନିଦ୍ରା	୯୮୨	ନିମ୍ନ	୯୭୮
ନିଦ୍ରାକୁ }	୯୬୩	ନିମ୍ନତ	୮୮୧
ନିଦ୍ରାଶୀଳ }		ନିମ୍ନତ୍ରା	୯୮୦
ନିଧନ	୩୩	ନିମ୍ନମ	୯୭୯
ନିଧୁବନ	୯୭୪	ନିମ୍ନମକ	୯୮୦
ନିଧ୍ୟାନ	୧୯୩	ନିଯୋଜ୍ୟ	୪୧୮
ନିନଦ }		ନିରକ୍ଷୁଣ	୨୨୭
ନିନାଦ }	୧୮୫	ନିରନ୍ତର	୨୦

ବିଦ୍ୟ	ସଂଖ୍ୟା	ବିଦ୍ୟ	ସଂଖ୍ୟା
ନିରନ୍ତର	୭୦୭	ନିର୍ଜଳଦେଶ	୧୮୩୩
ନିରୋଧ	୯୩୨	ନିର୍ଜିତ	୧୦୬୭
ନିରର୍ଗଳ	୯୮୧	ନିର୍ଦ୍ଦର	୭୩୮
ନିରର୍ଥକ	୯୮୨	ନିର୍ଦ୍ଦୟ }	୯୮୯
ନିରବଗ୍ରହ	୭୮	ନିର୍ଦ୍ଦୟନ }	
ନିରାସନ	୯୮୩	ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ	୧୫୫୩
ନିରାସ୍ତ	୯୮୪	ନିର୍ଦ୍ଦେଶ	୧୫୪
ନିରାକରଣ	୯୮୩	ନିର୍ଦ୍ଦେଶ	୩୨
ନିରାକରଣଶୂନ୍ୟ	୯୮୫	ନିର୍ଦ୍ଦେଶ	୯୦୫
ନିରାକୃତ	୯୮୪	ନିର୍ମଳ	୧୧୯୭
ନିରାକୃତି	୯୮୩	ନିର୍ମୋକ୍ତ	୩୦୨
ନିରାମୟ	୩୮୭	ନିଲଜ୍ଞ	୯୧୭
ନିରାଗ	୧୨୨୪	ନିର୍ବାଣୀନ	୧୯୩
ନିରାପକ	୧୦୯୮	ନିର୍ବାଳ	୮୭୧
ନିରାପଣ	୯୮୭	ନିର୍ବାହଣ	୯୯୦
ନିରାତି	୯୮୭	ନିର୍ବାଣ	୭୪
ନିରାଧ୍ୟ	୯୭୭	ନିର୍ବାଦ	୭୭
ନିର୍ଗମନ	୮୮୮	ନିର୍ବାପଣ }	୮୧
ନିର୍ଗମିତ	୯୯୮	ନିର୍ବାସନ }	
ନିର୍ଗୁଣୀ	୯୮୮	ନିବୃତ୍ତ	୯୯୧
ନିର୍ଦ୍ଦେଶ	୧୮୫	ନିର୍ଦ୍ଦେଶ	୧୦୪୪
ନିର୍ଜର	୧୦୨	ନିର୍ଦ୍ଦେଶ	୧୩୪୩

ପ୍ରତିଶବ୍ଦମାଳା (ଅନୁସମ୍ପାଦିକା)

୩୮୧

ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା
ନିଦ୍ରାଦ	୧୮୫	ନିଷ୍ପଦ	୯୮୯
ନିଳୟ	୧୪୯	ନିଶ୍ଚେଷ୍ଟା	୯୫୮
ନିର୍ଲୀନ	୭୮୩	ନିଷଙ୍ଗ	୨୧୮
ନିବନ୍ଧ	୨୮୯	ନିଷଙ୍ଗୀ	୮୯୩
ନିବନ୍ଧଣ	୮୧	ନିଷଦ୍ୟା	୯୯୭
ନିବାରଣ	୯୭୭	ନିଷାଦ	୭୯୧
ନିବଡ଼	୬୦୭	ନିଷାଦୀ	୧୭୫
ନିବୃତ୍ତ	୧୦୦୭	ନିଷଦନ	୮୧
ନିଷାଦ	୯୯୩	ନିଷ୍ଠ	୩୧୧
ନିବେଶ	୯୯୪	ନିଷ୍ଠା	}
ନିଶମ	୧୪୨୯	ନିଷ୍ଠାଳୀ	
ନିଶା	୯୯୫	ନିଷ୍ଠାଳୀ	୯୯୭
ନିଶାଟକ	୫୭୭	ନିଷ୍ଠାସିଦ୍ଧ	୯୯୮
ନିଶାନ୍ତ	୧୪୯	ନିଷ୍ଠୁଟ	୯୯୯
ନିଶାପତ୍ତ }	୭୨୭	ନିଷ୍ଠୁଟି	୨୮୫
ନିଶାମଣି }		ନିଷ୍ଠୁଡ଼	୪୮୨
ନିଶାହା	୧୭୭୫	ନିଷ୍ଠୁମ	୯୦୭
ନିଶୀତ	୮୦୭	ନିଷ୍ଠା	୯୯୦
ନିଶୀପୁଷ୍ପୀକା	୧୫୮୫	ନିଷ୍ଠାନ	୮୦୮
ନିଶୀଥ	୧୪୨୨	ନିଷ୍ଠୀବନ	୧୦୦୦
ନିଶୀଥନ	୯୯୫	ନିଷ୍ଠୁର	୩୦୭
ନିଷ୍ଠାଣୀ	୯୫୮	ନିଷ୍ଠୁର	୧୦୦୧

ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା
ନିଷ୍ଠୁର	୧୦୦୦	ନିହିତ	୧୭୫୭
ନିଷ୍ଠୁରନ		ନିହାନ	୭୭
ନିଷ୍ଠୁରତ		ନିହବ	୧୦୦୯
ନିଷ୍ଠାତ	୯୧	ନିକାଶ	୯୭୭
ନିଷ୍ଠାକୁ	୧୦୦୨	ନୀତ	୭୭
ନିଷ୍ଠାନ୍ତ	୯୯୧	ନୀତ	୫୨୮
ନିଷ୍ଠାବ	୧୦୦୩	ନୀଡ଼ି	୪୫୩
ନିଷ୍ଠାବ	୧୦୦୪	ନୀଡ଼ୋଭବ	୫୧୫
ନିଷ୍ଠାପୋଜନ	୯୮୨	ନୀତି	୯୩୦
ନିଷ୍ଠାଭ	୧୦୦୫	ନୀଧି	୧୦୧୦
ନିଷ୍ଠାଳ	୯୮୨	ନୀପ	୩୧୪
ନିସର୍ଗ	୧୦୦୬	ନୀର	୨୪୭
ନିସୃଷ୍ଟ	୧୦୦୭	ନୀରାଶ	୧୦୧୧
ନିସୃଷ୍ଟ	୧୪୨୩	ନୀଳ	୧୩୪
ନିସୃଳ	୧୦୦୮	ନୀଳକର	୨୧୧
ନିସ୍ତ୍ରାଂଶ	୧୩୩	ନୀଳକଣ୍ଠ	୫୧୭
ନିସ୍ତ୍ରାବ	୧୫୩	ନୀଳକଣ୍ଠ	୪୭୧
ନିସ୍ତନ	୧୮୫	ନୀଳଧୂଜ	୭୭୦
ନିସ୍ତାନ		ନୀଳପଦ୍ମ	୨୧୧
ନିହନନ	୮୧	ନୀଳସୂତ୍ର	୭୧
ନିହାକା	୫୮୭	ନୀଳଲେହିତ	୧୫୭୪
ନିହିଂସନ	୮୧	ନୀଳବୃନ୍ତ	୭୯୯

ପ୍ରତିଶବ୍ଦମାଳା (ଅନୁସମୀକ୍ଷା)

୩୮୩

ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା
ମାଳା	୧୦୧୨	ନୃପାସନ	୧୦୨୭
ମାଳାଙ୍ଗ	୭୪୨	ନୃଶଂସ	୪୯୮
ମାଳାମୂର	୪୦୨	ନେତା	୩୭
ମାଳାବଜ୍ର }	୨୧୧	ନେତ୍ର	୭
ମାଳୋତ୍ପଳ }		ନେତ୍ରମଳ	୮୭୧
ମାଳି	୮୦୦	ନେତ୍ରାମ୍ବୁ	୧୨୪
ମାଳିନୀ }	୧୦୧୩	ନେତ୍ରୋଷଧି	୨୧
ମାଳୀ }		ନେତ୍ରସ୍ତ	୧୦୧୮
ମାବାର	୮୦୩	ନେପଥ୍ୟ	୧୦୧୯
ମାସା	୧୦୯୨	ନେମି	୧୦୨୦
ମାବୁତ୍	୭୮୩	ନୈଗମ	୧୭୯
ମାଶାର	୧୦୧୪	ନୈପାଳୀ	୧୪୨୪
ମାହାର	୭୯୭	ନୈପାଳିକ	୭୭୪
ନତି	୧୧୫୮	ନୈପୁଣ୍ୟ	୧୦୨୧
ନୁତି	୧୭୫୭	ନୈପୁଣିକ	୧୦୨୨
ନତିନ	୯୩	ନୈରୁତ	୧୫୨୨
ନୃତିନ—ପଦ	୯୩୭	ନୈମିଲ୍ୟ	୧୨୦୧
ନୃତି	୯୩	ନୈଷ୍ଠିକ	୧୦୨୩
ନୃଦ	୧୩୭୦	ନୈଷ୍ଠିକ	୧୦୨୪
ନୃପୁର	୧୦୧୫	ନୈଷ୍ଠିଂଶିକ	୧୦୨୫
ନୃତ୍ୟ	୭୭୮	ନୌ	୭୭୨
ନୃପ	୧୦୧୭	ନୌକା }	

୩୮୪

ବିବିଧ କୋଷ

ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା
ନୌକାବଣ୍ଟ	୫୧୦	କ୍ଷତ୍ରାକ୍ଷର	୧୦୩୨
ନ୍ୟକ୍	୫୨୮	କ୍ଷମ୍ଭଲ	୧୦୩୩
ନ୍ୟକ୍କାର	୪୨	କ୍ଷମ୍ଭିଂହ	୫୫୨
ନ୍ୟଗ୍ରୋଧ	୧୨୩୨	କ୍ଷମ୍ଭିନ୍ଦ୍ରା	୭୨୩
ନ୍ୟଗ୍ରୋଧୀ	୧୪୬୫	କ୍ଷମ୍ଭୀ	୫୧୫
ନ୍ୟସ୍ତ	୧୦୦୭	କ୍ଷମ୍ଭ	୩୭୧
ନ୍ୟାକ୍ୟ	୧୦୨୭	କ୍ଷମ୍ଭାସ	୩୭୦
ନ୍ୟାୟ	୩୮୪	କ୍ଷମ୍ଭାର	୧୭୫୦
ନ୍ୟାୟ ବିଦ୍ୟା	୭୭୯	କ୍ଷମ୍ଭଳ	୧୦୩୫
ନ୍ୟାୟୀ	୨୯୨	କ୍ଷମ୍ଭେନ୍ଦ୍ର	୧୦୮
ନ୍ୟାସ	୧୦୨୮	କ୍ଷମ୍ଭି	୧୭୧
ନ୍ୟାସ୍ତ	୪୪୫	କ୍ଷମ୍ଭା	୭୭୭
ନ୍ୟାସ	୩୪	କ୍ଷମ୍ଭୁ	୧୦୩୫
		କ୍ଷମ୍ଭୁ	୧୫୫୩
		କ୍ଷମ୍ଭେନ୍ଦ୍ର	୮୪୫
ପକ୍ଷୀ	୧୦୨୯	କ୍ଷମ୍ଭନ }	୧୧୮୫
ପକ୍ଷ	୧୦୩୦	କ୍ଷମ୍ଭ	
ପକ୍ଷ	୫୫୩	କ୍ଷମ୍ଭଜନ	୧୦୧୭
ପକ୍ଷ	୧୦୩୧	କ୍ଷମ୍ଭା	୩୩
ପକ୍ଷକ	୧୦୩୨	କ୍ଷମ୍ଭର	୪୦
କ୍ଷମ୍ଭ	୧୦୩୩	କ୍ଷମ୍ଭାଶ	୧୧୧୩
କ୍ଷମ୍ଭିନ୍ଦ୍ରା	୭୭୭	କ୍ଷମ୍ଭାକ୍ଷ	୨୮୪

(ପ)

ପ୍ରତିଶବ୍ଦମାଳା (ଅନୁସମୀକ୍ଷା)

୪୮୫

ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା
ପଞ୍ଚାଳିକା	୧୧୪୫	ପଣ	୮୮୩
ପଞ୍ଚାସ୍ୟ	୪୭୭	ପଣ	୧୩୪୩
ପଞ୍ଜର	} ୧୦୩୭	ପଣ	୧୦୪୪
ପଞ୍ଜର		ପଣନ	୧୨୮୪
ପଞ୍ଜିକା	}	ପଣସ	୧୦୭୭
ପଞ୍ଜୀ		ପଣିକ	୯୭
ପଟ	୧୦୩୮	ପଣିକବ୍ୟ	୧୦୪୫
ପଟକ	୯୯୪	ପଣ୍ଡ	୫୦୨
ପଟଳ	୭୭୭	ପଣ୍ଡିତ	୩୪୦
ପଟ୍ଟପାଳ	୧୦୧୦	ପଦ୍ୟ	୧୦୪୫
ପଟ୍ଟବସ୍ତ୍ର	୮୫୭	ପଣ୍ୟବାୟୁକା	୧୩୦୧
ପଟ୍ଟବାସକ	୧୦୩୯	ପଣ୍ୟାଜୀବ	୧୭୯
ପଟ୍ଟ	୧୦୪୦	ପତଗ	୫୧୫
ପଟୀ	୭୦୦	ପତଙ୍ଗିକା	୧୦୪୭
ପଟ୍ଟ	୭୨୨	ପତନ	୫୫୩
ପଟ୍ଟ	୧୦୪୧	ପତନୀ	୫୧୫
ପଟ୍ଟପ୍ରଣୀ	୧୭୮୪	ପତବତ୍ର	୧୦୪୭
ପଟୋଳ	୧୦୪୧	ପତନଶୀଳ }	୧୦୪୮
ପଟୋଟଳ	୭୭୪	ପତସ୍ତାକ୍ତ }	
ପଟ୍ଟିକା }	} ୧୦୪୨	ପତାଳା	୯୨୦
ପଟ୍ଟିଟୀ }		ପତାଳ	୧୦୪୯
ପଟ୍ଟାସ୍ତ୍ର }	} ୧୦୪୩	ପତି	୩୭
ପଟ୍ଟବ୍ୟ }			

ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା
ପତି	୮୯୯	ପତ୍ନୀ	୧୦୫୭
ପତିବରା	୧୦୫୦	ପଥକ	୧୦୫୮
ପତିବ୍ରତୀ	୧୦୫୧	ପଥ୍ୟଶାଳ	୭୫୪
ପତିବ୍ରତା	୧୦୫୨	ପଥ୍ୟା	୧୭୭୭
ପତ୍ନୀ	୯୨୫	ପଥ୍ୟା	୧୫୯୭
ପତ୍ନି	୧୦୫୯	ପଦ	୭୩୨
ପତ୍ନୀ	୭୧୧	ପଦଗ	୧୦୫୯
ପଦ	୫୫୩	ପଦବୀ	୩୮
ପଦ	୧୫୦୨	ପଦାତି	} ୧୦୫୯
ପଦ }	୧୦୫୩	ପଦକ	
ପଦକ }		ପଦ୍ମ	
ପଦଭାଜ	୧୦୫୭	ପଦ୍ମ	୩୮
ପଦପରଶୁ }	୧୦୫୪	ପଦ୍ମ	୧୦୮
ପଦପରଶୁ }		ପଦ୍ମକ	୧୦୭୧
ପଦପାଶ୍ୟା	୧୦୫୫	ପଦ୍ମକଦ	୧୦୭୦
ପଦରଥ	୫୧୫	ପଦ୍ମକାଷ୍ଠ	୧୦୭୧
ପଦଲେଖା	୧୦୫୭	ପଦ୍ମରୁଚିନୀ	୨୯
ପଦାଙ୍ଗ	୭୮୭	ପଦ୍ମନାଭ	୧୩୧୯
ପଦାଙ୍ଗୁଳ	୧୦୫୭	ପଦ୍ମନାଳ	୧୪୭୮
ପତ୍ନୀ	୨୧୭	ପଦ୍ମପଦ	୧୦୭୨
ପତ୍ନୀ	୫୧୫	ପଦ୍ମମୂଳ	୧୦୭୦
ପତ୍ନୀ	୭୭୪	ପଦ୍ମରାଗ	୧୦୭୩

ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା
ପଦ୍ମସମୂହ	୧୦୭୭	ପରଜାତ	୧୦୭୫
ପଦ୍ମା	୨୯	ପରକନ୍ତ୍ର	୧୦୭୮
ପଦ୍ମା	୩୪୨	ପରପିଣ୍ଡାଦ	୧୦୭୯
ପଦ୍ମା	୧୦୭୪	ପରପୁଷ୍ପ	୪୮୧
ପଦ୍ମାଟ	୧୦୭୫	ପରଭୃତ୍	୩୯୨
ପଦ୍ମାକର	୭୫୩	ପରଭୃତ୍	୪୮୧
ପଦ୍ମାଳୟା	୩୪୨	ପରମାନ୍ତ	୧୦୭୦
ପଦ୍ମାମା	୧୦୭୭	ପରମେଷ୍ଠୀ	୧୧୭୨
ପଦ୍ମୀ (ପଦ୍ମନ)	୫୩୭	ପରଂପରା	୧୨୧୫
ପଦ୍ୟା	୩୮	ପରବଶ	} ୧୦୭୮
ପନସ	୧୦୭୭	ପରବାନ୍	
ପନିତ	୯୭	ପରଶୁ	୪୩୯
ପନ୍ଥା	୩୮	ପରଶୁରାମ	୧୦୭୧
ପନ୍ଥା	୧୩୯	ପରଶୁଧ	୪୩୯
ପନ୍ଥାଗାନ	୫୫୨	ପରାହମ	୧୦୭୨
ପପୁଃ	୫୧୨	ପରାଗ	୧୦୭୩
ପପୁଃ	୨୪୭	ପରାହ୍ମୁଖ	୧୦୭୪
ପପୁସ୍ୟା	୧୭୮	ପରାଜିତ	୧୦୭୫
ପପ୍ପୋଧର	୯୫୩	ପରାଜୀନ	୧୦୭୬
ପର	୭୪	ପରାଜିତ	୧୦୭୭
ପର	୧୦୯	ପରାଧୀନ	୧୦୭୮
ପରଜ୍ଞନ	୧୦୭୮	ପରାନ୍ତ	} ୧୦୭୯
		ପରାନ୍ତାବା	

୩୮

ବିବିଧ କୋଷ

ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା
ପରାଭବ	୪୭	ପରିଣାମ	୧୦୮୭
ପରାଭୂତ	୧୦୭୭	ପରିଣାହ	୧୦୮୮
ପରାଦ୍ୟ	୧୦	ପରିତ୍ୟକ୍ତ	୯୦୫
ପରାମର୍ଶ	୧୦୭୭	ପରିସାଣ	୧୦୮୯
ପରାସୂତ	୧୦୭୮	ପରିଦାନ	୧୦୯୫
ପରାବର୍ତ୍ତ	୧୦୯୫	ପରିଦେବନ	୧୩୧୭
ପରାସନ	୮୧	ପରିଧାନ	୧୦୯୦
ପରାସୁ	୧୦୭୮	ପରିଧି	୧୦୯୧
ପରିକର୍ମ	୧୦୭୯	ପରିଧିସ୍ଥ	୧୦୮୪
ପରିକ୍ରମ }	୧୦୮୦	ପରିଧିସ୍ଥକ୍ରମ	୧୦୯୦
ପରିକ୍ରମଣ }		ପରିପଣ	୧୦୯୨
ପରିଣା	୧୦୮୧	ପରିପତ୍ତି	୧୦୯
ପରିଦ }	୧୦୮୨	ପରିପାଟୀ	୪୫
ପରିଦାତକ }		ପରିପ୍ଳବ	୩୪୫
ପରିଦାତନ }		ପରିପ୍ଳୁତ	୨୩୪
ପରିଚୟ	୧୦୮୩	ପରିଭବ	୪୭
ପରିଚର	୧୦୮୪	ପରିଭ୍ରା	୧୭୧୧
ପରିଚର୍ଯ୍ୟା	୨୭୨	ପରିଭ୍ରାନ୍ତ	୧୫୦୦
ପରିଭ୍ରାସ	୧୦୮୫	ପରିଭ୍ରୁତ	୮୮
ପରିଭ୍ରାସକ	୪୧୮	ପରିମଳ	୧୦୯୩
ପରିଶିତ	୧୦୩୦	ପରିରନ୍ତ	୧୦୯୪
ପରିଶୟ	୧୦୮୬	ପରିକର୍ତ୍ତନ	୮୧

ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା
ପରିବର୍ତ୍ତ	୧୦୯୫	ପରାବାହ	୧୦୯୯
ପରିବାପନ	୧୪୭୩	ପରାସ୍ତ	୭୭
ପରିବୃତ	୩୭	ପରାସାର	୧୦୯୭
ପରିବେଷ	୧୦୯୧	ପରୁସ	୭୦୦
ପରିବ୍ୟଧ	୩୭୯	ପରୁଷ	୧୦୦୧
ପରିବ୍ୟାଧ	୯୪୪	ପରେତ	୧୦୭୮
ପରିବ୍ରାଟ୍	୧୦୯୭	ପରେତରାଟ୍	୫୫
ପରିଶ୍ରମ	୧ ୩	ପରେଧୂତ	୧୦୭୫
ପରିଷଦ୍	୨୦୩	ପରୋଷ୍ଣୀ	୮୦୯
ପରିଷ୍କାର	୧୧୭	ପର୍ବତୀ	୭୭୮
ପରିଷ୍କୃତ	୧୨୦୨	ପର୍ଜନୀ	୮୪୫
ପରିଷ୍ପନ୍ନ	୧୦୯୪	ପର୍ଣ	୪୨୮
ପରିସର୍ଯ୍ୟା	୧୦୯୭	ପର୍ଣ	୧୦୫୩
ପରିସ୍ପନ୍ନ	୧୦୭୫	ପର୍ଣ୍ଣଶାଳା	୨୩୧
ପରିସ୍ରୋମ	୨୦୨	ପର୍ଣ୍ଣାସ	୧୧୦୦
ପରିସ୍ମୃତ୍ }	୧୪ ୮	ପର୍ଣ୍ଣାଟନ	୨୩୧
ପରିସ୍ମୃତା }		ପର୍ଯ୍ୟକ୍	୫୧୮
ପରିହାସ	୪୭୩	ପର୍ଯ୍ୟଟନ	୧୧୦୧
ପରାକ୍ଷକ	୧୦୯୮	ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ	୨୧୯
ପରାଭବ	୪୨	ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତି	୧୦୮୯
ପରାବର୍ତ୍ତ	୧୦୯୫	ପର୍ଯ୍ୟାୟ	୪୫
ପରାବାଦ	୭୭	ପରୋଷା	୭୭

ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା
ପବତ	୧୭	ପବନାଶନ	୧୩୯
ପବତାରି	୨୧୨	ପବମାନ	୪୩
ପବ (ପବନ୍)	୭୦୦	ପବ	୧୨୨
ପଶୁ	୪୩୯	ପବସ	୧୧୦୪
ପଶୁରାମ	୧୦୭୧	ପବସ	୪୫୫
ପଲଙ୍ଗଫଳ	୧୧୩୩	ପବସ	୭୮୪
ପଲଲ	୧୭୭	ପବସକ	୧୨୭
ପଲଶୁ	୧୧୦୨	ପଶୁପତି	୧୫୭୪
ପଳାୟନ	୨୫୨	ପଶୁଭ୍ରମ	୫୦
ପଲ୍ଲବ	୪୨୮	ପଶୁମ	୫୩
ପଲ୍ଲବ	୧୦୫୩	ପ୍ରସାରୁଣୀ	୧୨୦୩
ପଲ୍ଲବ	୧୫୪୮	ପହର	୧୨୦୮
ପଲ୍ଲବୀ	୭୭୪	ପାଂଶୁ	୯୧୫
ପଲ୍ଲବୀ	୧୩୩୫	ପାଂଶୁର	୮୨୪
ପଲ୍ୟକ	୫୧୮	ପାଂଶୁଳା	୧୩୦
ପଲ୍ଲବ	୪୨୭	ପାକ	୧୧୪
ପଲ୍ଲବୀ	୭୦୩	ପାକ	୧୧୦୫
ପଲ୍ଲବ	୧୧୦୩	ପାକଶାଳା	୧୧୦୭
ପବ }		ପାକଶାସନ	୨୧୨
ପବନ }	୧୦୦୩	ପାକ୍ୟ	୧୧୦୭
ପବନ }		ପାଗଳ	୧୧୦୮
ପବନ }	୪୩	ପାଚକ	୧୨୭୧

ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା
ପାଚେର	୧୨୧୦	ପାତୁକ	୧୦୪୮
ପାଞ୍ଚଣ	୮୧୦	ପାସ	୧୧୧୭
ପାଞ୍ଚାଳୀ	୧୪୯୮	ପାଥ	୨୪୭
ପାଞ୍ଜି	୧୦୩୭	ପାଦ	୭୩୨
ପାଟକର	୭୭୧	ପାଦକଟକ	୧୦୧୫
ପାଟଳ	୧୧୦୯	ପାଦପ	୭୭୪
ପାଟଳ	୧୧୧୦	ପାଦସ୍ତୋଟ	୧୧୧୮
ପାଠା	୧୧୧୧	ପାଦାଗ୍ର	୧୧୧୯
ପାଠୀନ	୧୧୧୨	ପାଦାଙ୍ଗଦ	୧୦୧୫
ପାଠ୍ୟ	୧୦୫୩	ପାଦାତ୍ମକ	୧୦୫୯
ପାଣି	୧୧୧୩	ପାଦୁକା	୨୭୧
ପାଣିରସ	୧୧୨୦	ପାଦୁକାକାର	୭୩୭
ପାଣିବୃକ୍ଷା	୭୧୧	ପାଦୁ	୨୭୧
ପାଣିନ	୧୧୧୪	ପାଦୁକୃତ	୭୩୭
ପାଣିପୀଡ଼ନ	୧୦୮୭	ପାନ	୧୧୨୦
ପାଣିବେତ	୯୪୪	ପାନ ପାସ	୧୧୨୧
ପାଣିବୋଡ଼ା	୭୯୫	ପାନସ	୧୦୭୭
ପାଣ୍ଡର	୫୯୭	ପାନିଆ	୨୯୭
ପାଣ୍ଡୁ	୧୧୧୫	ପାନାୟ	୨୪୭
ପାଣ୍ଡୁ	୧୦୦୧	ପାନାୟ ଶାଳକା	୧୧୯୦
ପାଣ୍ଡୁର	୧୧୧୫	ପାନେଇ	୧୧୩୭
ପାତାଳ	୧୧୧୭	ପାନ୍ଥ	୧୦୫୮

ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା
ପାପ	୪୯୮	ପାବଣୀ	୭୩
ପାପ	୧୨	ପାବଣୀ ନନ୍ଦନ	୪୧୦
ପାପଚେଳ	୧୧୧୧	ପାଶୁଦ୍ବାର	୧୦୩୬
ପାପୁ	୧୨	ପାଣ୍ଡବ	୧୭୨୦
ପାମ	୩୦୧	ପାଲୁଗ	୧୧୨୪
ପାମାର	୭୭	ପାଳି	୪୮୪
ପାୟସ	୧୧୨୨	ପାଳିକୀ	୧୫୭୮
ପୟସ	୧୦୭୦	ପାଳିନ୍ଦୀ	୧୧୨୫
ପାୟିକ	୧୦୪୯	ପାବକ	୯
ପାୟୁ	୭୯	ପାବନୀ	୧୧୦୦
ପାରିକାଞ୍ଚୁକ୍ଷୀ	୭୫୯	ପାଣି	୧୧୨
ପାରିକ }	୧୧୨୩	ପାଣ୍ଡବ୍ୟ	୫୩
ପାରିକ }		ପାଷଣ }	
ପାରିକକ }	୩୩୧	ପାଷଣିକ }	୧୧୨୭
ପାରିକାର	୧୬୪୦	ପାଟାଣ	୧୯୦୫
ପାରିଶବ୍ଦ	୧୦୯୬	ପାଟାଣ ଦାଣ୍ଡ	୭୪୨
ପାରିଶବ୍ଦ	୧୩୪୭	ପାହୁରାଣୀ	୧୪୬୭
ପାରିପୁର	୩୪୫	ପିକ	୪୮୧
ପାରିପୁରକ	୮୭୫	ପିକଦାମ୍	୧୦୪୭
ପାରିଷଦ	୧୭୨୦	ପିକା }	
ପାରିହାସ	୩୦୪	ପିକାଳ }	୩୨୮
ପାରିକ	୧୦୧୭	ପିକାଳକ	୧୧୩୪

ପ୍ରତିଶେଷମାଳା (ଅନୁକ୍ରମିକା)

୩୯୩

ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା
ପିକଟ	୮୧୫	ପିଣ୍ଡ	୯୯୨
ପିକଣ୍ଡ	୨୪୮	ପିଣ୍ଡଫଳା	୭୯୪
ପିକଣ୍ଡକ	୭୯୨	ପିଣ୍ଡଳ	୧୭୫୦
ପିରୁ	୭୯୮	ପିଣ୍ଡା	୧୨୦
ପିରୁମୟ	୯୭୮	ପିଣ୍ଡୀକା	୯୫୦
ପିରୁଳ	୭୪୦	ପିଙ୍ଗା	୭୮୧
ପିରୁଳ	୭୯୮	ପିତାମହ	୧୧୭୨
ପିତୋତକ	୮୭୧	ପିତାମହ }	୧୧୩୨
ପିତ୍ତ	୧୧୨୮	ପିତ୍ତପିତା }	
ପିତ୍ତଳ	୧୧୨୯	ପିତ୍ତଦାନ	୯୯୨
ପିତ୍ତଳା	୩୨୯	ପିତ୍ତପିତ୍ତ	୫୫
ପିତ୍ତଟ }		ପିତ୍ତପ୍ତସ୍ତ	୧୭୧୮
ପିତ୍ତଜାଟ }	୮୭୧	ପିତ୍ତପ୍ତସ୍ତ	୧୩୯୪
ପିତ୍ତାର	୧୭୭୭	ପିତ୍ତବନ	୧୫୯୧
ପିଟ }		ପିତ୍ତ	୧୧୩୪
ପିଟକ }	୩୧୩	ପିତ୍ତଳ	୧୧୩୪
ପିଟକ	୧୧୩୦	ପିତ୍ତାନ	୭୮୨
ପିଟକ }		ପିନକ	୮୨
ପିଠକ }	୧୩୨୧	ପିନାକ	୧୧୩୫
ପିଠର	୧୧୩୧	ପିନାକ	୧୫୭୪
ପିଠା	୮୩	ପିପାସା	୧୧୩୭
ପିଣ୍ଡ	୧୦୭	ପିପଳ	୧୭୭

ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା
ପିପ୍ପଳୀ	୧୧୩୭	ପୀତସାଳକ	୧୩୨
ପିପ୍ପଳୀମୂଳ	୭୦୧	ପୀତା	୧୭୭୫
ପିଲ୍ଲ	୫୦୧	ପୀତାମ୍ବର	୧୩୧୯
ପିଣ୍ଡ	୩୨୮	ପୀତି	୧୨୫
ପିଣ୍ଡି	୧୭୭	ପୀନ	୧୧୩୯
ପିଣ୍ଡୁନ	୪୩୩	ପୀନସ	୧୧୪୦
ପିଣ୍ଡୁନ	୩୯୨	ପୀୟୂଷ	୧୦୫
ପିଣ୍ଡୁନ	୩୭୦	ପୀକୃପଣୀ	୧୪୨୧
ପିଣ୍ଡୁନ	୫୨୯	ପୀବର	୧୧୩୯
ପିଷ୍ଟକ	୮୩	ପୁଂବୃଷ	୧୧୪୧
ପିଷ୍ଟାତ	୧୦୩୯	ପୁଂଶ୍ଚଳୀ	୧୩୦
ପୀଠ	୧୧୩୮	ପୁଅ	୧୭୦
ପୀଠମର୍ଦ୍ଦ	୧୭୦୪	ପୁକ୍ କସ	୭୨୧
ପୀଠୀ	୧୧୩୮	ପୁଚ୍ଛ	୧୫୩୭
ପୀଡ଼ା	୩୯୦	ପୁଞ୍ଜ	୨୮୯
ପୀତି	୫୯୭	ପୁଞ୍ଜ	୧୦୯୨
ପୀତିକ	୧୭୭୭	ପୁଟଗ୍ରୀବ	୫୫୪
ପୀତିଦାରୁ	୮୭୫	ପୁଟଭେଦ	୭୯୩
ପିତୃ	୮୪୫	ପୁଟଭେଦନ	୯୨୫
ପୀତିନ	୪୩୩	ପୁଣ୍ଡିକ	୧୧୪୨
ପୀତିନ	୧୮୦	ପୁଣ୍ଡିକ	୧୩୫୭
ପୀତିପୁଷ୍ପା	୧୫୭	ପୁଣ୍ଡିକାକାଷ	୧୩୧୯

ପ୍ରତିଶବ୍ଦମାଳା (ଅନୁକ୍ରମିକା)

୩୯୫

ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା
ପୁଣ୍ଡ୍ର	୧୧୪୩	ପୁର	୫୭୭
ପୁଣ୍ଡ୍ରକ	୭୮୫	ପୁମାନ୍	୧୦୧୭
ପୁଣ୍ଡ୍ରକ	୧୪୫୧	ପୁର	୯୨୫
ପୁଣ୍ୟ	୮୯୭	ପୁରଃସର	୧୧୪୯
ପୁଣ୍ୟଜନ	୧୫୨୨	ପୁରଦ୍ୱାର	୫୯୦
ପୁଣ୍ୟଜନେଶ୍ୱର	୪୪୪	ପୁରନ୍ଦର	୨୧୨
ପୁଣ୍ୟଦର୍ଶନ	୭୪୨	ପୁରନ୍ଦ୍ରୀ }	୪୩୭
ପୁଣ୍ୟସାବନା	୮୯୭	ପୁରନ୍ଦ୍ରୀକା }	
ପୁରୁଷ	୧୪୦୦	ପୁରାଣ }	୧୧୫୦
ପୁଣ୍ୟଭୂମି	୧୧୪୪	ପୁରାତନ }	
ପୁରୁଳୀ }	୧୧୪୫	ପୁରାତନ	୭୧୯
ପୁରୁଳିକା }		ପୁରାବୃତ୍ତ	୧୧୫୧
ପୁରୁଳିକା	୧୦୪୭	ପୁରା	୯୨୫
ପୁରୁ	୧୭୦	ପୁରାତତ୍ତ୍ୱ	୭୦
ପୁରୁଜା	୧୫୯୭	ପୁରାଷ	୨୨୭
ପୁରୁଳିକା	୮୪୭	ପୁରୁ	୧୧୭୦
ପୁରୁଳିକା	୧୧୪୫	ପୁରୁଣା	୭୧୯
ପୁରୁ	୮୭୫	ପୁରୁଣି	୧୧୪୭
ପୁନଃପୁନଃ	୧୧୪୭	ପୁରୁଷ	୧୧୪୮
ପୁନର୍ବା	୧୧୪୭	ପୁରୁଷ	୧୦୧୭
ପୁନର୍ଭବ	୩୫୩	ପୁରୁଷ	୧୭୧
ପୁନାଗ	୧୧୪୮	ପୁରୁଷୋତ୍ତମ	୧୩୧୯

ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା
ପୁରୁଷ	୧୧୭୦	ପୁଷ୍ପରସ	୧୪୦୩
ପୁରୁଷତା	୨୧୨	ପୁଷ୍ପରେଣୁ	୧୦୭୩
ପୁରୋଗ	} ୧୧୪୯	ପୁଷ୍ପଲିଟ	୧୧୯
ପୁରୋଗମ		ପୁଷ୍ପବଜ୍ର	୨୬୭
ପୁରୋଗାମୀ		ପୁଷ୍ପ ଶୂନ୍ୟ	୨୫୧
ପୁରୋଧା	} ୧୧୫୨	ପୁଷ୍ପସମୟ	୧୨୬୭
ପୁରୋହିତ		ପୁଷ୍ପଜୀବା	୧୪୫୮
ପୁଲକ	୧୧୫୩	ପୁଷ୍ପ୍ୟ }	୧୧୫୭
ପୁଲିନ	୪୨୪	ପୁଷ୍ପ୍ୟା }	
ପୁଲେମଜା	୨୧୩	ପୃଷ୍ଠ	୯୨୫
ପୁଲେମାରି	୨୧୨	ପୂଗ	୪୯୭
ପୁଷ୍କର	୨୪୭	ପୂଗଲକ	୯୪୦
ପୁଷ୍କର	୫୩୫	ପୂଜକ	୧୧୫୯
ପୁଷ୍କର	୧୦୮	ପୂଜନ	୧୧୫୮
ପୁଷ୍କର }	} ୧୦୭୨	ପୂଜନୀୟ	୧୧୭୦
ପୁଷ୍କରମୂଳ		ପୂଜା	୧୧୫୮
ପୁଷ୍କରିଣୀ	୪୧୭	ପୂଜାପଣ୍ଡା	୮୭୭
ପୁଷ୍ପ	୧୧୫୫	ପୂଜିତ	୭୮
ପୁଷ୍ପ	୧୮୭	ପୂଜ୍ୟ	୧୧୭୦
ପୁଷ୍ପ	୪୫୮	ପୂଜ୍ୟ	୧୩୭୩
ପୁଷ୍ପକେତୁ	୧୧୫୭	ପୂଜ	୧୧୦୪
ପୁଷ୍ପଧନା	୪୦	ପୂଜଧାନ୍ୟ	୭୮୪
ପୁଷ୍ପଫଳ	୩୨୭	ପୂଜନା	୧୬୭୬

ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା
ପୂତକ	}	ପୃଥଗ୍ବିଧ	୯୪୭
ପୂତକରଜ		ପୃଥ୍ବୀ	୧୭
ପୂତକାଷ୍ଠ		ପୃଥୁ	୩୩୮
ପୂତିଗନ୍ଧ	୮୫୮	ପୃଥୁ	୪୦୪
ପୂତିଫଳୀ	୧୨୭୯	ପୃଥୁ	୨୭୪
ପୂପ	୮୩	ପୃଥୁକ	୧୧୪
ପୂରିତ	୧୩୫୭	ପୃଥୁକ	୭୫୨
ପୂରୁଷ	୧୨୧୭	ପୃଥୁଭୋମା	୭୩୯
ପୂରଣ	୧୬୫୦	ପୃଥୁଳ	୨୭୪
ପୂର୍ଣ୍ଣ	୧୩୫୨	ପୃଥ୍ବୀ	୧୭
ପୂର୍ଣ୍ଣ	୭	ପୃଥ୍ବୀ	୪୦୪
ପୂର୍ଣ୍ଣକୁନ୍ଦ	୧୧୭୧	ପୃଥ୍ବୀ	୩୩୮
ପୂର୍ଣ୍ଣିମା	୧୧୭୨	ପୃଥ୍ବୀକା	୨୮୫
ପୂର୍ବ	୧୭୨	ପୃଥାକୁ	୧୩୯
ପୂର୍ବ	୧୧୭୩	ପୃଷ୍ଠି	୨
ପୂର୍ବଚରିତ	୧୧୫୧	ପୃଷ୍ଠ	}
ପୂର୍ବଜ	୧୧	ପୃଷ୍ଠ	
ପୂର୍ବଦେବ	୧୩୫	ପୃଷ୍ଠକ	୨୧୭
ପୃଷା	୧୭୩	ପୃଷ୍ଠଶ୍ଚ	୪୩
ପୃକ୍ତା	୫୧	ପୃଷ୍ଠ୍ୟ	୧୭୭୧
ପୃକ୍ତନା	୯୨୧	ପେଚକ	୨୭୫
ପୃଥଗ୍ଜନ	୭୭	ପେଟ	୨୪୮

ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା
ପେଟକ	୧୧୩୦	ପୌତ୍ରୀ	୯୨୯
ପେଟା	୧୧୩୦	ପୌନଃପୁନ୍ୟ	୧୧୪୭
ପେଟେରା		ପୌରସ୍ତ୍ୟ	୧୭୨
ପେଡ଼ା		ପୌର୍ଣ୍ଣମାସୀ	୧୧୭୨
ପେଟୀ		ପୌଲସ୍ତ୍ୟ	୪୪୪
ପେଟୁକ	୧୭୪	ପୌଲ୍ଲେମୀ	୨୧୩
ପେଣ୍ଡୁ	୩୨୧	ପୌଷ	୧୧୭୭
ପେଲବ	୪୯୦	ପୌଷ୍ଟକ	୧୧୫୭
ପେଗଲ	୭୨୨	ପ୍ରକରଣ	୧୨୦୭
ପେଶୀ	୨୭୭	ପ୍ରକାଶ୍ଚ	୧୧୭୭
ପେଶୀ	୨୭	ପ୍ରକାମ	୨୧୯
ପୋଖରୀ	୪୧୭	ପ୍ରକାର	୧୧୯୪
ପୋଛୁ	୧୨୧୭	ପ୍ରକାଶ	୧୫୮
ପୋଟଗଲ	୪୧୪	ପ୍ରକାଶକ	୭୩୯
ପୋଟଗଲ	୯୨୮	ପ୍ରକୃତି	୧୧୭୮
ପୋତ	୧୧୪	ପ୍ରକୃତି	୧୦୦୭
ପୋତବଣିକ୍	୧୧୭୫	ପ୍ରହମ	୨୫୫
ପୋତବାହ	୧୮୦	ପ୍ରସ୍ତୋତନ	୯୫୧
ପୋତୀ	୧୨୫୨	ପ୍ରଗଲ୍ଭ	୧୨୭୦
ପୋପଣ	୧୧୫୫	ପ୍ରଗଲ୍ଭତା	୧୧୭୯
ପୋଷଣୀପୁ	୧୩୭୭	ପ୍ରଗୁଣ	୨୭୪
ପୋହଳା	୧୧୯୧	ପ୍ରଦଣ	୧୨୦
ପୌଟକୋରକ	୧୪୭୧	ପ୍ରଦାଣ	୧୨୦

ପ୍ରତିଶବ୍ଦମାଳା (ଅନୁସମୀକ୍ଷା)

୩୯୯

ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା
ପ୍ରଗୁରଣା	୬୧୪	ପ୍ରତାରକ	୯୧୪
ପ୍ରଗୁର	୧୧୭୦	ପ୍ରତାରିତ	୧୨୩୧
ପ୍ରଗେତା	୧୧୨୭	ପ୍ରତିକର୍ମ	୧୦୧୯
ପ୍ରଜ୍ଞପପଟ	୯୭୮	ପ୍ରତିକୂଳ	୭୮
ପ୍ରଜ୍ଞା	୧୧୭୧	ପ୍ରତିକୃତି	୧୧୭୫
ପ୍ରଜ୍ଞାଦିକା	୧୨୪୮	ପ୍ରତିକୃଷ୍ଣ	୩୪
ପ୍ରଜାତନ୍ତ୍ର	୧୫୪୨	ପ୍ରତିକ୍ଷିପ୍ତ	୧୧୭୭
ପ୍ରଜାତା	୧୨୦୪	ପ୍ରତିଗ୍ରାହ	୧୦୪୭
ପ୍ରଜାପତି	୧୧୭୨	ପ୍ରତିଦା	୧୦୩
ପ୍ରଜ୍ଞପ୍ତି	୧୭୧୧	ପ୍ରତିଜ୍ଞାୟା	୧୧୭୫
ପ୍ରଜ୍ଞା	୧୩୨୭	ପ୍ରତିଜ୍ଞା	୯୭୯
ପ୍ରଶୟ	୧୦୮୩	ପ୍ରତିଜ୍ଞା	୧୭୧୭
ପ୍ରଶୟ	୧୭୩୪	ପ୍ରତିଜ୍ଞାତ	୧୫
ପ୍ରଶୟୀ	୧୩୨୨	ପ୍ରତିଦାନ	୧୦୯୫
ପ୍ରଶବ	୨୯୦	ପ୍ରତିଧ୍ବନି }	୧୧୭୭
ପ୍ରଶିଧ୍ବ	୭୩୧	ପ୍ରତିଧ୍ବନି }	
ପ୍ରଶିଦ୍ଧିତ	୧୧୭୩	ପ୍ରତିନିଧ୍ବ	୧୧୭୫
ପ୍ରଶୁତ	୯୭	ପ୍ରତିପତ୍ତ	୧୩୨୭
ପ୍ରଶୋୟ	୧୧୭୪	ପ୍ରତିପନ୍ନ	୮୭
ପ୍ରତନ	୧୧୫୦	ପ୍ରତିବଚନ	୧୧୭୯
ପ୍ରତଳ	୭୨୯	ପ୍ରତିବଦ୍ଧ	୧୧୮୦
ପ୍ରତାପ	୧୧୯୩	ପ୍ରତିବନ୍ଧ	୧୧୭୫

ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା
ପ୍ରତିଭୁ	୧୧୭୮	ପ୍ରତିଶର	୪୭୪
ପ୍ରତିମା } ପ୍ରତିମାନ }	୧୧୭୫	ପ୍ରତିହାର	୮୮୯
ପ୍ରତିମୁକ୍ତ	୮୨	ପ୍ରତିକାଳୀ	୧୦୮୩
ପ୍ରତିଯାତନା	୧୧୭୫	ପ୍ରତି	୧୧୫୦
ପ୍ରତିବାଚକ }	୧୧୭୯	ପ୍ରତିକ୍ଷ୍ପର୍ଶୀ	୪୨୧
ପ୍ରତିବାକ୍ୟ }	୧୧୭୯	ପ୍ରତିକ୍ଷ୍ପ	୯୩
ପ୍ରତିଶବ୍ଦ	୧୧୭୭	ପ୍ରତିକ୍ଷ୍ପ ଶ୍ରେଣୀ	୧୪୮୦
ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି	୧୧୭୭	ପ୍ରତିକ୍ଷ୍ପ	୧୩୧୭
ପ୍ରତିଷ୍ଠ	୭୩୧	ପ୍ରତିକ୍ଷ୍ପକ	୧୧୮୪
ପ୍ରତିଷ୍ଠାନିକ	୧୧୮୦	ପ୍ରତିକ୍ଷ୍ପାର୍ଥୀ	୧୦୯
ପ୍ରତିସୀର	୭୦୦	ପ୍ରତିକ୍ଷ୍ପାଶ୍ୟାକ	୯୮୪
ପ୍ରତିହତ	୧୧୮୦	ପ୍ରତିକ୍ଷ୍ପାଶ୍ୟାନ	୯୮୩
ପ୍ରତିହାରକ	୧୪୫୪	ପ୍ରତିକ୍ଷ୍ପାଦିଷ୍ଟ	୯୮୪
ପ୍ରତିହାସ	୩୫୪	ପ୍ରତିକ୍ଷ୍ପାଦେଶ	୯୮୩
ପ୍ରତିଶକ	୮୯	ପ୍ରତିକ୍ଷ୍ପାସାର	୧୧୮୫
ପ୍ରତିଶକାର	୧୧୮୧	ପ୍ରତିକ୍ଷ୍ପାହରଣ }	୧୧୮୭
ପ୍ରତିଶକାଶ	୯୭୭	ପ୍ରତିକ୍ଷ୍ପାହାର }	
ପ୍ରତିଶକ୍ଷ୍ୟ	୧୧୭୦	ପ୍ରତିକ୍ଷ୍ପ	୩୮୫
ପ୍ରତିଶକୀ	୧୧୮୨	ପ୍ରତିକ୍ଷ୍ପ	୫୭
ପ୍ରତିଶକ	୧୧୮୭	ପ୍ରତିଧମ	୧୭୨
ପ୍ରତିପଦଶିଳ୍ପୀ	୮୭	ପ୍ରତିଧା	୫୩୪
		ପ୍ରତିଧି	୧୧୮୭

ପ୍ରତିଶବ୍ଦମାଳା (ଅନୁସମ୍ପାଦିତ)

୪୦୧

ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା
ପ୍ରକୃଷ୍ଟ	୧୦୮୦	ପ୍ରକୃଷ୍ଟି	୧୩୩୨
ପ୍ରଦୀପ	୮୫୨	ପ୍ରକୃଷ୍ଟି	୧୧୯୨
ପ୍ରଦୀପ	୧୧୮୮	ପ୍ରକୃଷ୍ଟ	୧୨୧୭
ପ୍ରଦ୍ୟୁମ୍ନ	୪୦	ପ୍ରବେକ	୧୦
ପ୍ରଧନ	୧୫୦୫	ପ୍ରବେଶୀ	୧୩୪୧
ପ୍ରଧାନ	୧୦	ପ୍ରବେଶୀ	୨୦୨
ପ୍ରଧାନ	୧୧୮୯	ପ୍ରବେଶୁ	୧୨୮୦
ପ୍ରଧାନ	୧୧୭୮	ପ୍ରବ୍ୟକ୍ତ	୧୭୭୪
ପ୍ରଧୁ	୧୦୨୦	ପ୍ରଭାଞ୍ଜନ	୪୩
ପ୍ରପଦ	୧୧୧୯	ପ୍ରଭା	୭୭୭
ପ୍ରପା	୧୧୯୦	ପ୍ରଭାକର	୧୭୩
ପ୍ରପାତ	୨୮	ପ୍ରଭାକଟ	୫୨୩
ପ୍ରପୁନାଡ଼	୧୦୭୫	ପ୍ରଭାତ	୩୮୫
ପ୍ରପୁଷ୍ପ	୨୪୨	ପ୍ରଭାବ	୧୧୯୩
ପ୍ରବର୍ଜନ	୧୨୧୭	ପ୍ରଭୁ	୩୭
ପ୍ରବହଣ	୭୪୮	ପ୍ରଭୂତ	୧୧୭୦
ପ୍ରବହ୍ନିକା	୧୨୦୯	ପ୍ରଭୂତ	୧୧୯୪
ପ୍ରବାଳ	୧୧୯୧	ପ୍ରମଥାଧିପ	୧୫୭୪
ପ୍ରବାସନ	୮୧	ପ୍ରମଦ	୧୭୭
ପ୍ରବାହ	୧୧୯୨	ପ୍ରମା }	୧୧୯୫
ପ୍ରବହାରଣ	୧୫୦୫	ପ୍ରମାଣ }	
ପ୍ରବୀଣ	୯୧	ପ୍ରମାପଣ	୮୧

ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା
ପ୍ରମିଳ	୧୧୯୫	ପ୍ରସବ	୧୨୦୦
ପ୍ରମୁଖ	୧୦	ପ୍ରସାଧନ	୧୦୧୯
ପ୍ରମୁଦତ	୮୦୫	ପ୍ରସାଧନା	୨୯୭
ପ୍ରମୁତ	୪୭୮	ପ୍ରସାଧକ	୧୨୦୨
ପ୍ରମୋଦ	୧୭୭	ପ୍ରସାରିଣୀ	୧୨୦୩
ପ୍ରସବ	୧୧୦୪	ପ୍ରସିଦ୍ଧ	୧୯୮
ପ୍ରସାଣ	୫୪୯	ପ୍ରସିଦ୍ଧ	୧୨୪୨
ପ୍ରସାସ	୧୮୩	ପ୍ରସିଦ୍ଧି	୫୩୪
ପ୍ରଳୟ	୪୦୨	ପ୍ରସ୍ତ	୭୮୨
ପ୍ରଳୟ	୧୧୯୭	ପ୍ରସୂତା	୧୨୦୪
ପ୍ରଳୟ	୩୩	ପ୍ରସୂତ	୭୯
ପ୍ରଶସ୍ତ ମୃତ୍ତିକା	୧୪୮୦	ପ୍ରସୂତ	୧୨୦୦
ପ୍ରଶସ୍ୟ	୭୩୦	ପ୍ରସୂତକା	୧୨୦୪
ପ୍ରଶ୍ନ	୫୧	ପ୍ରସୂତଗୃହ	୫୫୭
ପ୍ରସଙ୍ଗ	୧୨୦୭	ପ୍ରସୂନ	୪୫୮
ପ୍ରସାଦ	୧୨୦୧	ପ୍ରସୂତ	୧୨୧୭
ପ୍ରସନ୍ନ	୧୧୯୭	ପ୍ରସୂତା	୭୭୪
ପ୍ରସନ୍ନତା	୧୨୦୧	ପ୍ରସୂର	୧୨୦୫
ପ୍ରସନ୍ନା	୧୪୧୮	ପ୍ରସ୍ତାବ	୧୨୦୭
ପ୍ରସବଶୀ	୭୮୨	ପ୍ରସ୍ତ	୧୨୦୭
ପ୍ରସର	୧୧୯୮	ପ୍ରସ୍ତପୁଷ୍ପ	୧୪୩୪
ପ୍ରସର	୧୧୯୯	ପ୍ରସ୍ତାନ	୫୪୯

ପ୍ରତିଶବ୍ଦମାଳା (ଅନୁବ୍ରଜ୍ୟମାଳା)

୪୦୩

ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା
ପ୍ରସ୍ତୋତନ }		ପ୍ରାଜ୍ଞ }	
ପ୍ରସ୍ତୋତନୀ }	୧୫୮୩	ପ୍ରାଜ୍ଞୀ }	୧୯୦୭
ପ୍ରସ୍ରବଣ	୨୪୪	ପ୍ରାଜ୍ୟ	୧୧୭୦
ପ୍ରସ୍ରବ	୧୪୭୨	ପ୍ରାଣ	୭୨୧
ପ୍ରହର	୧୨୦୮	ପ୍ରାଣ	୧୦୭୨
ପ୍ରହରଣ	୧୩୭	ପ୍ରାଣୀ	୭୮୭
ପ୍ରହସ୍ତ	୭୨୯	ପ୍ରାଜ୍ଞଳ	୨୭୪
ପ୍ରହ୍ନ	୪୭୧	ପ୍ରାପ୍ତ	୨୦୧
ପ୍ରହେଳି }		ପ୍ରାପ୍ତ	୧୧୭୩
ପ୍ରହେଳିକା }	୧୨୦୯	ପ୍ରାପ୍ତପଞ୍ଚଭୁ	୧୦୭୮
ପ୍ରାଂଶୁ	୨୨୫	ପ୍ରାର୍ଥନା	୧୧୨
ପ୍ରାକାର	୧୨୧୦	ପ୍ରାଳେୟ	୭୯୭
ପ୍ରାକୃତ	୭୭	ପ୍ରାବରଣ	୧୦୧୪
ପ୍ରାକୃତିକ	୧୦୨୪	ପ୍ରାବାର	୨୩୯
ପ୍ରାଗ୍ରହର	୧୦	ପ୍ରାବୃଟ୍	୧୨୧୧
ପ୍ରାୟଶ }		ପ୍ରାବୃତ	୯୯୩
ପ୍ରାୟଶ୍ଚିକ }	୩୧	ପ୍ରାବୃଷାୟୁଣୀ	୧୪୩୫
ପ୍ରାଙ୍ଗଣ	୭୨୪	ପ୍ରାବୃଷାୟୁଣୀ	୧୧୪୭
ପ୍ରାଚୀ	୧୧୭୩	ପ୍ରାସ	୪୪୧
ପ୍ରାଜନ	୮୧୦	ପ୍ରାସାଦ	୧୭୫୩
ପ୍ରାଜିତା	୧୭୩୫	ପ୍ରିୟ	୮୩୦
ପ୍ରାଜ୍ଞ	୩୪୦	ପ୍ରିୟ	୮୯୯

ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା
ପ୍ରିୟକ	୩୧୪	ପ୍ରେରକ	୨୨୦
ପ୍ରିୟକ	୧୨୧୨	ପ୍ରେଷ୍ୟ	୪୧୮
ପ୍ରିୟକ	୧୩୨	ପ୍ରେକ୍ଷଣ	୧୨୧୫
ପ୍ରିୟକ୍ମ	୧୨୧୨	ପ୍ରେକ୍ଷିନ	୧୨୧୭
ପ୍ରିୟକା	୧୨୧୪	ପ୍ରେଷ	୧୭୧୪
ପ୍ରିୟା	୧୪୪୧	ପ୍ରେଷୀ	୧୫୫୫
ପ୍ରିୟା	୧୭୭୦	ପ୍ରେଷ୍ଟପଦ	୧୩୮୪
ପ୍ରୀଣନ	୮୦୭	ପ୍ରେତ	୧୨୧୭
ପ୍ରୀତ	୮୦୫	ପ୍ରେତ	୧୧୭୯
ପ୍ରୀତି	୧୭୭	ପ୍ରୁଷ	୬୬୮
ପ୍ରୁଷ୍ଟ	୮୨୭	ପ୍ରୁବ	୨୩୩
ପ୍ରେକ୍ଷଣକୃତ	୧୨୧୩	ପ୍ରୁବ	୭୨୧
ପ୍ରେକ୍ଷା	୧୩୨୭	ପ୍ରୁବ	୮୩୩
ପ୍ରେକ୍ଷା	୮୮୨	ପ୍ରୁବଗ	} ୩୨୭
ପ୍ରେକ୍ଷିତ	୧୪୧	ପ୍ରୁବକ	
ପ୍ରେକ	୧୦୭୮	ପ୍ରୁବକମ	
ପ୍ରେମ }	୧୨୧୪	ପ୍ରୀତା	୫୭୮
ପ୍ରେମା }		ପ୍ରୁଷ୍ଟ	୮୨୭

(ପ)

ପଟା }	୧୨୧୮	ପଟିକ୍ତ	୧୪୩୫
ପଟା }		ପଟିତ୍	୧୨୨୨
ପଟା }		ପଟୀ	୧୩୯

ପ୍ରତିଶବ୍ଦମାଳା (ଅନୁବ୍ରଜ୍ୟମଣିକା)

୪୦୫

ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା
ଫାଣ୍ଡ }	୧୨୧୯	ଫାଲ୍‌ଗୁନ }	୧୨୨୫
ଫଳ }		ଫାଲ୍‌ଗୁଣିକ }	
ଫଳ	୧୫୩୮	ଫୁଙ୍କା }	
ଫଳ	୧୨୨୨	ଫୁଡ଼କୃତ }	୧୨୨୭
ଫଳକ	୧୨୧୯	ଫୁଡ଼କାର }	
ଫଳଂକଷା	୨୦୯	ଫୁଲି	୨୪୨
ଫଳପୂର	୧୨୨୦	ଫେନ }	୧୨୨୭
ଫଳବାନ୍	୧୨୨୧	ଫେଣ }	
ଫଳୀ	୧୨୧୨	ଫେଣୀ	୧୨୨୨
ଫଳୀ	୧୨୨୧	ଫେରବ }	୧୨୪୭
ଫଳେରୁଷା	୧୧୧୦	ଫେରୁ }	
ଫଲ୍‌ଗୁ	୧୨୨୩	ଫୋଟକା	୧୩୨୧
ଫାଣିତ	୧୨୨୨	ଫେ.ଡ଼ଣୀ	୨୦୪
ଫାଳ	୧୨୨୪		

(ବ)

ବଣ	୭୫	ବଣାକୁର	୩୫୭
ବଣ	୧୫୫୧	ବଣିକା }	୧୩୪୨
ବଣ	୨୦୭	ବଣୀ }	
ବଣଶୀର୍ଣ୍ଣ	୧୨୨୮	ବଳିତ	୧୨୮୧
ବଣନାଳିକା	୧୩୪୨	ବକ	୧୨୨୯
ବଣଭେତନା	୧୨୨୮	ବକୁଳ	୩୨୭

ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା
ବକୋଟ	୧୨୨୯	ବକ୍ରବଶନ	୧୪୭
ବକ୍ରା	୧୨୭୦	ବକ୍ରପାଣି	୨୧୨
ବକ୍ର	୧୭୭	ବକ୍ରମୂଳୀ	୧୨୪୭
ବନ୍ଧ	୪୩୫	ବକ୍ରୀ	୨୧୨
ବନ୍ଧ	୭୯୩	ବଞ୍ଚକ	୯୧୪
ବନ୍ଧୁତ୍ୱ	୧୫୬୭	ବଞ୍ଚକ	୧୭୪୭
ବନ୍ଧନାୟକ	୨୭୫	ବଞ୍ଚିତ	୧୨୩୧
ବନ୍ଧଲଙ୍ଗୁଳ	୪୩୨	ବଞ୍ଜିଳ	୧୦୧
ବନ୍ଧ	୨୭୩	ବଞ୍ଜିଳ	୧୨୩
ବନ୍ଧୋଜ	୧୭୫୫	ବଟ	୧୨୩୨
ବଗ	୧୨୨୯	ବଟୀ	୧୫୧୭
ବଗ	୮୧୫	ବଡ଼ବା	୧୨୮
ବଗଣ	୧୨୭୨	ବଡ଼ବାନଳ	୨୯୪
ବଚନ	୨୨୩	ବଡ଼	୨୭୪
ବଚନଯୁକ୍ତା	୬୮୪	ବଡ଼ିଣ	୧୨୭୫
ବଚନେଷ୍ଟିତ	୧୯୫	ବଡ଼େଇ	୧୨୫୫
ବଚଃ (ବଚସ୍)	୨୨୩	ବଣିଆ	୯୪୩
ବରୁ	୧୨୩୦	ବଣିକ୍ }	୧୭୯
ବଜାର	୧୩୦୧	ବଣିକ୍ }	
ବଜ୍ର	୧୨୨	ବଣିକ୍ }	
ବଜ୍ରଚର୍ମ	୫୧୯	ବଣିକ୍ }	
ବଜ୍ରତୁଣ୍ଡ	୫୮୦	ବଣିକ୍ }	୧୨୩୩

ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା
ବଞ୍ଚକ	୧	ବଧ୍ୟ	୧୨୪୦
ବତଂସ	୧୨୩୭	ବନ	୨୫
ବସ୍ତ୍ର	୨୭୩	ବନ	୨୪୭
ବସ୍ତ୍ରକ	୪୩୪	ବନକଦଳୀ	୮୪୭
ବସ୍ତ୍ରର	୯୦	ବନଚନ୍ଦ୍ରକା	୧୪୪୧
ବସ୍ତ୍ରଳ	୧୨୩୪	ବନତ୍ରିକ୍ତକା	୧୧୧୧
ବଥୁଆ	୧୨୭୯	ବନପାପ	୭୩୦
ବଦନ	୧୭୭	ବନପ୍ରସୂ	୪୮୧
ବଦର	୧୨୩୫	ବନମକ୍ଷିକା	୮୨୪
ବଦରୀ	୫୮୧	ବନମାଳୀ	୧୩୧୯
ବଦରୀ	୪୧୧	ବନଶିଖାଟ	୨୦୯
ବଦରୀ	୩୭୨	ବନାଢ଼କ	୧୪୫୮
ବଦଳ	୧୦୯୫	ବନିତା	୮୭
ବଦାନ୍ୟ	୧୨୩୭	ବନିଣୀ	୧୨୭୫
ବଦାଳକ	୧୧୧୨	ବନାୟକ	୧୧୩
ବନ୍ଧ	୪୩୦	ବନୌକା	୩୨୭
ବଧ	୮୧	ବନ୍ଧନଶୀଳ }	୧୨୪୧
ବଧର	୧୨୩୮	ବଦାରୁ }	
ବଧୁ	୧୨୩୯	ବଦୀଶାଳା	୪୦୭
ବଧୁ	୮୭	ବନ୍ଧ	୧୨୪୨
ବଧୁପୁରସ୍କୃତ	୫୪୭	ବନ୍ଧକ	୧୧୭୮
ବଧୁଲୀ	୧୨୪୫	ବନ୍ଧକା	୧୩୦

ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା
ବନ୍ଧନ	୧୨୪୨	ବପ୍ର	୯୪୧
ବନ୍ଧନ	୯୭୭	ବମସ୍ତୁ }	୧୨୪୮
ବନ୍ଧନାଳୟ	୪୦୭	ବମି }	
ବନ୍ଧନସ୍ତମ୍ଭ	୧୨୪୩	ବୟସ	୭୭୫
ବନ୍ଧନୀ	୮୪୪	ବୟସ୍ତା	୧୩୭୪
ବନ୍ଧୁ	୭୨୮	ବୟସ୍ତା	୧୭୭
ବନ୍ଧୁଜୀବକ	୧୨୪୫	ବୟସ୍ୟ	୧୨୪୯
ବନ୍ଧୁର	୧୨୪୭	ବୟସ୍ୟା	୧୯୨
ବନ୍ଧୁଳ	୧୩୧	ବର	୮୯୯
ବନ୍ଧୁଲି }	୧୨୪୫	ବରଟା	୧୭୭୨
ବନ୍ଧୁକ }		ବରଣ	୧୨୧୦
ବନ୍ଧୁର	୧୨୪୭	ବରସା	୧୨୫୦
ବନ୍ଧୁକପୁଷ୍ପ	୧୩୨	ବରସା	୮୭୨
ବନ୍ଧ୍ୟ	୮୫	ବରବର୍ଣ୍ଣିନୀ	୨୩୭
ବନ୍ଧ୍ୟା	୧୨୪୪	ବରବର୍ଣ୍ଣିନୀ	୧୭୭୫
ବନ୍ଧ୍ୟା	୧୫୯୭	ବରଳା	୧୭୭୨
ବପନ	୧୨୭୧	ବରାଙ୍ଗକ	୮୨୦
ବପନ	୧୪୭୩	ବରାଟ	୧୨୫୧
ବପା	୧୪୮୪	ବରାଟକ	୧୩୨୩
ବପା	୪୫୯	ବରାଟକ	୧୫୧୭
ବପୁ (ବପୁଷ୍)	୩୮୩	ବରାଟିକା	୧୨୫୧
ବପ୍ର	୪୭୨	ବରାରେଡ଼ା	୨୩୭

ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା
ବରାହ	୧୨୫୨	ବର୍ତ୍ତ	୮୦୦
ବରବସିତ	୨୫୭	ବର୍ତ୍ତୁଳ	୧୦୦୭
ବରବସ୍ୟା	୨୭୨	ବର୍ତ୍ତୁଳ	୩୮
ବରଷ୍ଟ	୨୭୩	ବର୍ତ୍ତକ	୧୦୭୪
ବରା	୧୫୫୨	ବର୍ତ୍ତକ	୧୨୫୫
ବରୁଣ	୧୧୨୭	ବର୍ତ୍ତନ	୧୫୩୩
ବରୁଣାମୂଳା	୧୪୧୮	ବର୍ତ୍ତନ	୧୨୫୭
ବରୁଥମା	୯୨୧	ବର୍ତ୍ତମାନ	୨୮୪
ବରୋଗ୍ୟ	୧୦	ବର୍ତ୍ତମାନକ	୧୨୫୭
ବର୍କର	୧୨୫୩	ବର୍ତ୍ତିତ	୧୨୧୭
ବର୍ତ୍ତକ	୨୨୭	ବର୍ତ୍ତିଷ୍ଟୁ	୧୨୫୭
ବର୍ତ୍ତ	୨୦୨	ବର୍ତ୍ତୁ	୧୨୫୦
ବର୍ତ୍ତକ	୫୭୩	ବର୍ତ୍ତର	୧୦୭୪
ବର୍ତ୍ତୁଳୀ	୧୫୯୮	ବର୍ତ୍ତା	୧୦୧୨
ବର୍ତ୍ତୁଳିକା	୩୦୮	ବର୍ମ	୩୩୭
ବର୍ତ୍ତାଟ }	୭୫୦	ବର୍ମିତ	୧୨୫୮
ବର୍ତ୍ତା }		ବର୍ମ	୧୦
ବର୍ତ୍ତୀ	୧୨୫୪	ବର୍ମା	୧୦୫୦
ବର୍ତ୍ତନ	୨୨୪	ବର୍ଷ	୯୦
ବର୍ତ୍ତମା	୩୮	ବର୍ଷ }	୧୩୪୦
ବର୍ତ୍ତରୁକ	୮୮୯	ବର୍ଷଣ }	
ବର୍ତ୍ତ	୫୭୩	ବର୍ଷପାକୀ	୧୮୦

ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା
ବର୍ଷବର	୧୫୫୦	ବଳପୂର୍ବ	୧୭୩
ବର୍ଷା	୧୩୪୦	ବଳା	୧୨୫୯
ବର୍ଷାକାଳ	୧୨୧୧	ବଳାକା	}
ବର୍ଷାଭୂ	୧୧୪୭	ବଳାକା	
ବର୍ଷାଭୂ	୮୩୩	ବଳାଭୂକାର	
ବର୍ଷାପ୍ତାନ୍	୭୩୦	ବଳାବିତ୍ତ	୧୨୭୩
ବର୍ଷୋପଳ	୩୪୮	ବଳାହକ	୧୧୧୯
ବର୍ଷ	୩୮୩	ବଳି	୨୧୨
ବର୍ଷ	୧୧୨୮	ବଳିହକ	୯୯
ବର୍ଷ	୧୦୫୩	ବଳି	୩୪୭
ବର୍ଷ	୯	ବଳିଧୂଂସୀ	୧୩୧୯
ବର୍ଷା	}	ବଳିନ	୧୨୬୪
ବର୍ଷା (ବର୍ଷାନ୍)		ବଳିପୁଷ୍ପ	୩୯୨
ବର୍ଷାମୁଖ		ବଳିଭୂ	୧୨୭୪
ବର୍ଷାମୁଖ	୧୦୨	ବଳିଭୂକ୍	୩୯୨
ବଳ	୧୦୭୨	ବଳିର	୪୭୦
ବଳ	୯୨୧	ବଳିରାଜା	୧୩୫୪
ବଳ	୪୦୨	ବଳିଶ	୧୨୭୫
ବଳଷ	୧୫୯୭	ବଳିସଦ୍	୧୧୧୭
ବଳଦେବ	୪୦୨	ବଳୀ	୩୩୩
ବଳଭୂ	୪୦୨	ବଳୀକ	୧୦୧୦
ବଳବାନ୍	୫	ବଳିବର୍ଦ୍ଧ	୧୨୭୭
ବଳପୂ	୩୦୪	ବଳୀମୁଖ	୩୨୭

ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା
ବଳ୍କ }	୮୨୧	ବସା	୧୪୮୪
ବଳ୍କଳ }		ବସିର	୧୩୩୫
ବଳ୍କପୁ ମ	୧୩୯୩	ବସୁ	୧୧୧
ବଳ୍ଲୁକ	୯୪୦	ବସୁକ	୧୨୮୨
ବଲ୍ଲିକା	୧୨୭୦	ବସୁଦେବ	୧୨୭୮
ବଲ୍ଲିବ	୧୭୪	ବସୁଧା }	୧୭
ବଲ୍ଲିବ	୧୨୭୧	ବସୁଧିରା }	
ବଲ୍ଲିବା	୧୨୭୨	ବସୁମଣ୍ଡା }	
ବଲ୍ଲିଭ	୮୩୦	ବସ୍ତ	୧୮
ବଲ୍ଲିସା	୧୪୦୭	ବସ୍ତକ	୧୨୭୯
ବଲ୍ଲୀ	୧୫୩୨	ବସ୍ତ୍ୟ	୧୪୯
ବଲ୍ଲିର	୨୩୫	ବସ୍ତ୍ର	୩
ବଶିଷ୍ଠା	୧୭୦୭	ବସ୍ତ୍ରଦ୍ଵାର	୮୧୨
ବଶା	୧୨୪୪	ବସ୍ତ୍ର	୧୧୭୦
ବଶା	୩୫୭	ବସ୍ତ୍ରକଣ୍ଠ	୧୫୮୮
ବଶୀକରଣ	୧୭୦୭	ବସ୍ତ୍ରକୁସ୍ତି ତରାଣୀ }	୭୯୮
ବଶୀର	୩୩୦	ବସ୍ତ୍ରଗନ୍ଧ୍ୟବାକ୍ }	
ବଶ୍ୟ	୧୧୭୪	ବସ୍ତ୍ରପଟ	୧୩୯୩
ବସନ	୩	ବସ୍ତ୍ରପର୍ଣୀ	୧୪୮୩ !
ବସନ୍ତ	୧୨୭୭	ବସ୍ତ୍ରପାତ୍ର }	୧୨୩୨
ବସନ୍ତପୁତ୍ର	୪୮୧	ବସ୍ତ୍ରପାତ୍ର }	
ବସନ୍ତପୁ	୧୭୯	ବସ୍ତ୍ରପୁଷ୍ପିକା	୧୪୮୩

ବିଦ୍ୟା	ସଂଖ୍ୟା	ବିଦ୍ୟା	ସଂଖ୍ୟା
ବହୁପ୍ରସାଦ	୧୨୩୭	ବାଣେୟୁକ୍ରମଟୁ	୧୨୭୦
ବହୁଫଳ	୧୨୮୧	ବାଜ	୧୦୩୧
ବହୁରୂପ	୧୪୯୨	ବାଜପଥ	୧୦୩୭
ବହୁଳ	୧୧୭୦	ବାଜି	୧୦୪୪
ବହୁଳା	୨୮୫	ବାଜିଶାଳା	୧୪୨୭
ବହୁବିଧ	୯୪୭	ବାଜୀ	୧୨୫
ବହୁବାର୍ଯ୍ୟ	୭୫୪	ବାଜୀ	୫୧୫
ବହୁସୁତା	୧୫୫୨	ବାଜୀକର	୧୪୫୪
ବହୁ	୯	ବାଞ୍ଛା	୯୭
ବହୁଶିଖ	୭୧୮	ବାଞ୍ଛିତ	୨୧୯
ବହୁଶିଖ	୩୪୩	ବାଂଝ	୮୫
ବାଇଗଣ	୧୨୭୨	ବାଂଝୀ	୧୨୪୪
ବାଈଶ	୧୫୫୧	ବାଟ	୩୮
ବାକ୍ (ବାର୍)	୧୩୮୫	ବାଟୀ	୧୨୭୮
ବାକ୍‌କାର	୧୫୯୩	ବାଟ୍ୟାଳକ	୧୨୫୯
ବାକୁରୀ	୧୨୭୯	ବାଡ଼ି	୧୩୩୩
ବାଗୁରିକ	୭୧୪	ବାଡ଼ିବ	୮୯୦
ବାଗୀ	୧୨୭୦	ବାଡ଼ିବ	୨୯୪
ବାଚଂଯମ	୧୪୭୫	ବାଡ଼ିଆଁଳା	୧୨୫୯
ବାଚପ୍ରତି	୧୫୨	ବାଡ଼ି ,	୩୨
ବାଗୁଟି }	୭୯୮	ବାଣ	୨୧୭
ବାଗୁଳ }		ବାଣନ	୧୨୭୧

ପ୍ରତିଶେଷମାଳା (ଅନୁସନ୍ଧାନିକା)

୪୧୩

ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା
ବାଣି	୧୨୭୧	ବାପ୍ପିକା	୩୩୮
ବାଣିଜ୍ୟ	୧୨୮୩	ବାମଦେବ	୧୫୭୪
ବାଣୀ	୧୩୮୫	ବାମନ	୫୨୮
ବାତ	୪୩	ବାମଲୁର	୯୪୦
ବାତପୋଥ	୪୨୮	ବାମା	୮୭
ବାତାୟନ	୫୪୭	ବାମୀ	୧୨୮
ବାତାୟୁ	୪୫୦	ବାୟୁସ	୩୯୨
ବାତାରି	୧୩୭୮	ବାୟୁସାରକ	୨୭୫
ବାତାରି	୧୧୫	ବାୟୁ	୪୩
ବାତିଙ୍ଗଣ	୧୨୭୨	ବାୟୁସଖ	୯
ବାତୁଳ	୧୧୯୮	ବାର	୨୪୭
ବାଦରାୟଣ	୧୩୪୭	ବାର	୪୧୨
ବାଧା	୩୯୦	ବାର	୨୮୯
ବାନପ୍ରସ୍ଥ	୫୭୦	ବାରଣ	୫୩୭
ବାନପ୍ରସ୍ଥ	୧୩୫୧	ବାରଣବୁଝା	୩୧୭
ବାନର	୩୨୭	ବାରନାଗ	୫୪୧
ବାନୀର	୧୦୧	ବାବବାଣ	୩୩୭
ବାନ୍ତି	୧୨୪୮	ବାରବିଳାସିନୀ	୫୪୧
ବାଲକନେୟ	୧୩୧	ବାରମ୍ବାର	୧୧୪୭
ବାଲବ	୭୨୮	ବାରସ୍ତ୍ରୀ	୫୪୧
ବାପଦଣ୍ଡ	୧୩୮୯	ବାରଜନ	୫୪୧
ବାପୀ	୮୫୫		

ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା
ବାବୁ	୫୮୧	ବାଳ	୧୨୭୪
ବାବୁକର }		ବାଳ	୨୯୮
ବାବୁ	୨୪୭	ବାଳକ	୧୪୦୨
ବାବୁକର	୧୫୮୪	ବାଳକ	୧୨୭୪
ବାବୁମର	୬୯୪	ବାଳକନୟ	୫୨୧
ବାବୁ	୯୯	ବାଳକପ୍ରିୟା	୩୧୭
ବାବୁବାହ	୭୩୮	ବାଳଭୋଜ୍ୟ	୬୨୦
ବାବୁବାହ	୯୯	ବାଳମୁଷିକା	୫୭୫
ବାବୁଗୀ	୧୪୧୮	ବାଳବ୍ୟଜନ	୬୩୯
ବାବୁ	୩୮୭	ବାଳା }	୧୨୭୫
ବାବୁ	୧୨୭୨	ବାଳିକା }	
ବାବୁ	୭୨୪	ବାଳିଣୀ	୨୩
ବାବୁ	୧୩୩୨	ବାଲୁଗା	୩୭୧
ବାବୁଗା }	୧୨୭୨	ବାଳୁଆଧାନ	୮୦୩
ବାବୁକୁ }		ବାଳେୟ	୫୨୭
ବାବୁବହ	୧୨୭୩	ବାଳେୟଶାଳ	୧୦୭୪
ବାବୁବହ	୮୭୭	ବାଲ୍ୟ	୧୫୭୫
ବାବୁକ୍ୟ	୬୯୧	ବାବୁକ	୧୨୭୦
ବାବୁକ }	୪୫୭	ବାସ୍ତ	୧୨୪
ବାବୁକ }		ବାସ (ବାସସ୍)	୩
ବାବୁ	୧୨୫୨	ବାସ	୧୫୭୩

ପ୍ରତିଶବ୍ଦମାଳା (ଅନୁସମୀକ୍ଷା)

୪୧୫

ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା
ବାହୁତ୍ୱ	୫୫୭	ବାହୁଳ	୪୦୯
ବାସନ୍ତକ	୪୭୨	ବାହୁଲ୍ୟେୟ	୪୧୦
ବାସନ୍ତୀ	୧୪୫୧	ବାହୁଲ୍ୟ	୪୩୩
ବାସନ୍ତୀ	୧୫୦୭	ବାହୁଲ୍ୟ	୧୨୭୭
ବାସର	୮୫୧	ବା	୫୧୫
ବାସବ	୨୧୨	ବକକ୍ଷତ	୧୨୮୧
ବାସୁକି }	୧୨୭୭	ବକତ	୨୪୨
ବାସୁକେୟ }		ବକର୍ତ୍ତନ	୧୭୩
ବାସୁଦେବ	୧୩୧୯	ବକସିତ	୨୪୨
ବାସ,	୧୨୭୫	ବକା	୧୨୮୪
ବାସୁ	୧୨୭୮	ବକାଳ	୧୭୧୮
ବାସୁକ	୧୨୭୯	ବକାଶିତ	୨୩୦
ବାସୋଷ୍ଠିତ	୨୧୨	ବକର	୫୧୫
ବାହ	୧୨୫	ବକାରଣ	୧୨୮୨
ବାହ	୧୨୮୦	ବକୃତ	୧୨୮୩
ବାହନ	୧୫୦୨	ବକୃତ	୧୫୯
ବାହସ	୧୯	ବକୃତ	୧୦୮୭
ବାହା	୧୨୮୦	ବକ୍ଷୟ	୧୨୮୪
ବାହାଜୀ	୧୩୮୭	ବକ୍ଷୟକ	୧୨୮୫
ବାହନ	୧୨୧	ବକ୍ଷୟା	୧୦୮୭
ବାହୁ	୧୨୮୦	ବକ୍ଷେତା	୧୨୮୫
ବାହୁକ	୫୦୫	ବକ୍ଷେୟ	୧୮୪୫

ଶବ୍ଦ	ପ୍ରାଣ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ପ୍ରାଣ୍ୟା
ବିକଳକ	୧୨୮୭	ବିଜୟା	୧୨୩୦
ବିଶ୍ୱ }	୧୨୮୭	ବିଜିତ	୧୦୭୭
ବିଶ୍ୱା }		ବିଜିନ }	୧୧୨୯
ବିଶ୍ୱାସ }		ବିଜିଳ }	
ବିଚିତ୍ର	୧୦୦*	ବିଜ୍ଞ	୯୧
ବିଚାରାତ୍ମକା	୯୯୭	ବିଜ୍ଞାତ	୧୧୮୭
ବିଚାର	୬୮୪	ବିଚ୍	୧୪୩
ବିଚ୍ଛା	୧୨୮୭	ବିଚ୍	୧୨୮୯
ବିଚ୍ଛନ୍ଦ	୧୨୮୮	ବିଚ୍	୧୨୦୪
ବିଚ୍ଛନ୍ଦ	୧୫୦*	ବିଚ୍	୧୨୦୪
ବିଚ୍ଛନ୍ଦ	୩୮୩	ବିଚକ	୧୩୨୧
ବିଦ୍ୱ	୫୭	ବିଚପ	୧୧୬୭
ବିଦ୍ୱରଜ }	୫୩୮	ବିଚପୀ	୭୬୪
ବିଦ୍ୱରଜା }		ବିଡ଼ଲବଣ	୧୧୦୭
ବିଚ୍ଛନ୍ଦିନୀ	୩୪୦	ବିଡ଼ଜା	୧୨୯୦
ବିଚ୍ଛନ୍ଦନ	୧୪୫୫	ବିଡ଼ାଳ	୧୪୮
ବିଚ୍ଛନ୍ଦିକା	୩୦୧	ବିଡ଼ିଜା	୨୧୨
ବିଚ୍ଛନ୍ଦିନୀ	୬୩୪	ବିଚଥ	୧୨୯୧
ବିଚ୍ଛନ୍ଦିନୀ	୧୭୦୮	ବିଚରଣ	୭୫
ବିଚ୍ଛନ୍ଦ	୧୩୩୭	ବିଚ୍ୟ	୧୨୯୨
ବିଚ୍ଛନ୍ଦ	୧୩୦୪	ବିଚ୍ୟ	୧୨୯୩
ବିଜନ	୧୫୨୧	ବିଚ୍ୟ	୧୨୯୩
ବିଜୟମର୍ଦ୍ଦଳ	୭୫୧	ବିଚାନ	୧୨୯୪

ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା
ବିଭୁନକ	୯୦୨	ବିଦ୍ୟୁମଲତା	୯୩୭
ବିଭୁନକ	୭୩୭	ବିଦ୍ବାନ୍	୩୪୦
ବିଭୁ	୧୧୧	ବିଦ୍ବେଷ	୧୨୯୮
ବିଦର	୧୨୯୨	ବିଧବା	୧୨୯୯
ବିଦଳା	୧୧୨୫	ବିଧା	୧୩୪୩
ବିଦାରକ	୪୭୨	ବିଧାତା	୧୧୭୨
ବିଦାରକ	୧୨୯୭	ବିଧୂ	
ବିଦାରଣ	୧୨୯୫	ବିଧୂ	୪୯୫
ବିଦାରତ	୧୩୮୯	ବିଧୂ	୮୮୧
ବିଦାଗ୍ର	୨୦୮	ବିଧୂ	୭୨୭
ବିଦିତ	୧୫	ବିଧୂ	୧୩୧୯
ବିଦିତ	୮୭	ବିଧୂତ	୨୪୭
ବିଦୁର	୭୨୯	ବିଧୂନ୍ନତ	୧୫୨୫
ବିଦୁଳ	୯୪୪	ବିଧୂବନ	୧୩୨୦
ବିଦୁଳ	୧୦୧	ବିଧୂନନ	
ବିଦ୍ଧ	୧୨୯୭	ବିଧେୟ	୧୯୫
ବିଦ୍ଧକର୍ଣ୍ଣ	୧୧୧୧	ବିନୟଗ୍ରାସ୍ତ୍ର	
ବିଦ୍ୟାର୍ଥୀ	୭୭୯	ବିନାୟକ	୫୩୮
ବିଦ୍ୟୁତ୍	୭୨୮	ବିନିମୟ	୧୦୯୫
ବିଦ୍ରବ	୨୫୨	ବିମାତ	୯୭୭
ବିଦ୍ରୁତ	୮୮୭	ବିନ୍ଦୁ	୭୨୯
ବିଦ୍ରୁମ	୧୧୯୧	ବିନ୍ଦୁ	୨୦୧

ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା	ବିବିଧ	ସଂଖ୍ୟା
ବିପକ୍ଷ	୧୦୯	ବିପ୍ରସ୍ଥ	୧୧୭୪
ବିପ୍ରୀ	୧୨୭୦	ବିପ୍ରବ	୨୪୧
ବିପ୍ରା	୧୨୮୪	ବିପ୍ରବ	୭୪୯
ବିପ୍ରୀ	୧୩୦୧	ବିପ୍ରଳ	୮୫
ବିପ୍ରୀ	୧୩୦୨	ବିପ୍ରବ	୧୧୧
ବିପ୍ରୀ	୪୦୦	ବିପ୍ରକର	୧୭୩
ବିପ୍ରୀ	୧୩୦୨	ବିପ୍ରା	୧
ବିପ୍ରୀ	୭୮	ବିପ୍ରବ	୯୯୫
ବିପ୍ରୀ } ବିପ୍ରୀ }	୧୩୦୩	ବିପ୍ରବ	୯
ବିପ୍ରୀ }		ବିପ୍ରବ	୧୭୩
ବିପ୍ରୀ	୩୪୦	ବିପ୍ରବ	୩୮୧
ବିପ୍ରୀ	୧୧୧୮	ବିପ୍ରବ	୧୩୦୮
ବିପ୍ରୀ	୨୫	ବିପ୍ରବ	୧୧୭
ବିପ୍ରୀ	୨୭୪	ବିପ୍ରବ	୫୮
ବିପ୍ରୀ	୮୯୦	ବିପ୍ରବ	୧୦୯୩
ବିପ୍ରୀ	୯୫୯	ବିପ୍ରବ	୧୦୭୭
ବିପ୍ରୀ	୮୭୯	ବିପ୍ରବ	୭୩୫
ବିପ୍ରୀ	୫୦	ବିପ୍ରବ	୧୩୦୯
ବିପ୍ରୀ	୧୩୦୪	ବିପ୍ରବ	୧୩୧୦
ବିପ୍ରୀ	୧୨୩୧	ବିପ୍ରବ	୧୦୭୪
ବିପ୍ରୀ	୧୩୦୪	ବିପ୍ରବ	୧୩୧୧

ପ୍ରତିଶବ୍ଦମାଳା (ଅନୁସମୀକ୍ଷା)

୪୧୯

ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା
ବିମ୍ବିକା	୭୯୦	ବିଳାପ	୧୩୧୭
ବିସ୍ତୃତ	୫୩୫	ବିଲଳ	୧୪୮
ବିସ୍ତୃତଗଣା	୧୩୧୨	ବିଲ୍ଲନ	୮୮୭
ବିସମ	୧୪୯୭	ବିଲେପନ	୪୭୩
ବିସାତ	୯୧୭	ବିଲେଗିୟୁ	୧୫୯
ବିସ୍ଫୋଗ	୧୩୦୪	ବିଲୋଟକ	୬୫୩
ବିରଜି	୧୧୭୨	ବିଲ୍ଲୁ	୧୩୧୫
ବିରତି	୧୩୧୩	ବିବନ୍ଧ	୧୩୦୭
ବିରଳ	୧୨୧	ବିବର	୪୫୯
ବିରହ	୧୩୦୪	ବିବର୍ଣ୍ଣ	୭୭
ବିରଟ୍	୫୦୫	ବିବସ୍ତାନ	୧୭୩
ବିରାମ	୧୩୧୩	ବିବାଦ	୧୩୦୭
ବିରାବ	୧୮୫	ବିବାହ	୧୦୮୭
ବିରିଞ୍ଚି	୧୩୧୯	ବିବିକ୍ର	୧୫୨୧
ବିରୂପାକ୍ଷ	୧୫୨୪	ବିବିଧ	୯୪୭
ବିବେଚନ	୧୭୩	ବିବୁଧ	୧୦୨
ବିବେଧ	୧୨୯୮	ବିବେଚନା	୧୦୭୭
ବିବେଧୋକ୍ତି	୧୩୦୫	ବିଶିଂକଟ	୨୭୪
ବିଳ	୪୫୯	ବିଶଦ	୫୯୭
ବିଳ	୫୭୨	ବିଶଦ	୨୩୦
ବିଲମ୍ବ	୧୩୧୪	ବିଶସନ	୮୧
ବିଲୟ	୧୧୯୭	ବିଶାଖ	୪୧୦

ବିଷୟ	ସଂଖ୍ୟା	ବିଷୟ	ସଂଖ୍ୟା
ବିଶାଖା	୧୫୨୪	ବିଷକଣ୍ଠ	୬୭୧
ବିଶାରଣ	୮୧	ବିଷଧର	୧୩୯
ବିଶାଳ	୨୭୪	ବିଷମୁଷ୍ଟି	୧୩୩୦
ବିଶାଳତା	୧୦୮୮	ବିଷପୁ	୮୭୯
ବିଶିଷ୍ଟ	୨୧୭	ବିଷପୁଞ୍ଜନ	୭୫୮
ବିଶିଷ୍ଟା	୧୧୮୩	ବିଷପୁୀ	୨୧୫
ବିଶେଷ	୧୧୯୪	ବିଷାଶିଳା	} ୨୧
ବିଶେଷକ	୭୮୫	ବିଷାଶୀ	
ବିଶ୍ରାଣ	୬୫	ବିଷୁଣ	} ୧୩୧୮
ବିଶ୍ରୁତ	୧୧୮୭	ବିଷୁବ	
ବିଷ୍ଣୁ	୭	ବିଷୁବତ୍	
ବିଷ୍ଣୁ	୭୭୩	ବିଷ୍ଣୁର	୫୧୫
ବିଷ୍ଣୁ	୧୫୮	ବିଷ୍ଣୁପ	୭୭୩
ବିଷ୍ଣୁକେତୁ	୪୦	ବିଷ୍ଣୁର	୧୧୩୮
ବିଷ୍ଣୁର	୧୩୧୯	ବିଷ୍ଣୁରାଶିବାଃ	୧୩୧୯
ବିଷ୍ଣୁରା	୧୭	ବିଷ୍ଣୁ	୨୨୭
ବିଷ୍ଣୁସୁକ୍	୧୧୭୨	ବିଷ୍ଣୁ	୧୩୧୯
ବିଷ୍ଣୁସ୍ତ	୧୧୮୪	ବିଷ୍ଣୁହାନ୍ତା	୭୧
ବିଷ୍ଣୁସ୍ତା	୧୨୯୯	ବିଷ୍ଣୁପଦ	୫୩୫
ବିଷ୍ଣୁସ୍ତା	୧୩୧୭	ବିଷ୍ଣୁପଦ	୫୩୭
ବିଷ୍ଣୁସ୍ତା	୧୩୨୨	ବିଷ୍ଣୁରଥ	୫୫୨
ବିଷ୍ଣୁ	୨୨୭	ବିଷ୍ଣୁସେନ	୧୩୧୯

ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା
ବିଷ୍ଣୁକ୍ଷେପନପ୍ରିୟା	୫୮୧	ବିହଗ	}
ବିସ	୧୪୭୮	ବିହଙ୍ଗ	
ବିସକଣ୍ଠିକା }	୧୨୭୩	ବିହଙ୍ଗମ	
ବିସକଣ୍ଠୀ }		ବିହଙ୍ଗିକା	୧୩୮୭
ବିସପ୍ରସୂନ	୧୦୮	ବିହାସୁସ୍	୫୩୫
ବିସର	୨୮୯	ବିହାସ୍ତା	୫୨୫
ବିସର୍ଜନ	୭୫	ବିହାସ୍ତକ	୭୫
ବିସର୍ପ }	୧୧୯୯	ବିହାର	୧୦୮୦
ବିସର୍ପଣ }		ବିହ୍ନୁଳ	୧୨୮୭
ବିସାର	୫୩୯	ବିଗ	୨୭୩
ବିସିମା	୧୦୭୭	ବିଜ	୨୧୪
ବିସୃତ	୧୩୨୦	ବିଜ	୧୭୮୭
ବିସ୍ତାର	୧୦୮୮	ବିଜକ	୧୨୨୦
ବିସ୍ତାର	୧୨୮୮	ବିଜକୋଶ	୧୩୨୩
ବିସ୍ତୀର୍ଣ୍ଣ	୨୭୪	ବିଜପୁର	୧୨୨୦
ବିସ୍ତୃତ	୮୫୩	ବିଶା	୧୨୭୦
ବିସ୍ତୃତ	୧୩୨୦	ବିଶାଗୁଣ	୭୫୭
ବିସ୍ତୋଟ	୧୩୨୧	ବିଶିଷ୍ଟୋତ	୯
ବିସ୍ତ୍ରାସ	୧୯୪	ବିଧି	୧୭୧
ବିସ୍ତ୍ରାସ	୧୩୨୭	ବିଭାସ	୧୨୮୩
ବିସ୍ତ୍ରାସୀ	୧୩୨୨	ବିରଣ	୨୭୮
ବିସ୍ତ୍ରାସା	୭୯୧	ବିରଣ }	୧୩୨୪
		ବିରଚର }	

ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା
ବାରତରୁ	୧୩୭୮	ବୃକଧୂପ	୧୧୨୨
ବାରତରୁ	୧୧୦	ବୃକ୍ଷ	୭୬୪
ବାରତରୁ	୧୩୬୪	ବୃକ୍ଷନାଥ	୩୨
ବାର୍ଯ୍ୟ	୨୧୪	ବୃକ୍ଷନ	୧୨
ବୁକ୍‌କନ	୧୩୮୨	ବୃକ୍ଷନ	୪୩୫
ବୁକ୍‌କା	୧୩୨୫	ବୃକ୍ଷାନ୍ତ	୧୩୩୨
ବୁଦ୍ଧ	୮୭	ବୃତ୍ତି	୧୦୮୮
ବୁଦ୍ଧ	୧୩୨୭	ବୃତ୍ତିଚକ୍ର	୧୫୦୧
ବୁଦ୍ଧ	୧୩୨୭	ବୃତ୍ତିପୁଷ୍ପ	୩୧୪
ବୁଦ୍ଧମଣି	୯୦୭	ବୃତ୍ତିବାଜା	୧୫୭
ବୁଦ୍ଧବଳ }	୯୦୭	ବୃତ୍ତି	୧୩୩୩
ବୁଦ୍ଧସାମର୍ଥ୍ୟ }		ବୃତ୍ତି	୭୨୪
ବୁଧ	୩୪୦	ବୃତ୍ତିତା	୨୮୨
ବୁଧ	୧୩୨୮	ବୃଦ୍ଧ	୧୩୩୪
ବୁଧକ	୮୭	ବୃଦ୍ଧକାକ	୮୮୭
ବୁଧ	୧୩୬୯	ବୃଦ୍ଧବୃକ୍ଷ	୭୯୦
ବୁଦ୍ଧିକ୍ଷା	୫୧୩	ବୃଦ୍ଧଶିବା	୨୧୨
ବୁଦ୍ଧିକ୍ଷିତ	୭୧୭	ବୃଦ୍ଧା	୧୩୩୫
ବୁଦ୍ଧ }		ବୃଦ୍ଧି	୧୧୫୫
ବୁଦ୍ଧ }	୧୩୩୧	ବୃଦ୍ଧୋଷ	୭୯୦
ବୃକ	୨୨୨	ବୃଦ୍ଧ୍ୟାଗାବ	୪୫୭

ପ୍ରତିଶବ୍ଦମାଳା (ଅନୁସମୀକ୍ଷା)

୪୨୩

ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା
ବୃନ୍ତ }	୧୩୩୭	ବୃଷ୍ଟି	୧୩୧୯
ବୃନ୍ତକ }		ବୃଷ୍ଟି	୧୪୮୮
ବୃନ୍ତ	୨୮୯	ବୃହତ୍	୨୭୪
ବୃନ୍ତା	୧୧୦୦	ବୃହତ୍ତକା	୨୩୯
ବୃନ୍ତାରକ	୧୦୨	ବୃହତ୍ତକୃଷି	୭୯୨
ବୃଷ୍ଟିନ	୧୦୫୪	ବୃହଦ୍‌ବନ	୧୪୪୫
ବୃଷ୍ଟିକ	୧୩୩୭	ବୃହଦ୍‌ଭାନ୍ତ	୯
ବୃଷ	୮୯୭	ବୃହସ୍ପତି	୧୫୨
ବୃଷ	୧୨୭୭	ବେକ	୩୨୨
ବୃଷ	୧୩୩୮	ବେଗ	୧୧୯୯
ବୃଷ	୧୪୭	ବେଙ୍ଗ	୮୩୩
ବୃଷଣ	୧୪୭୭	ବେଢ଼ା	୯୭୩
ବୃଷଦଂଶକ	୧୪୭୭	ବେଣା	୧୩୨୪
ବୃଷ୍ଟିଜ	୧୫୭୪	ବେଣି	୧୩୪୧
ବୃଷ୍ଟିବାନ	୮୯୪	ବେଣି	
ବୃଷ୍ଟା (ବୃଷନ୍)	୨୧୨	ବେଣିକା }	
ବୃଷଭ	୧୭୦୨	ବେଣୁ	୧୩୪୨
ବୃଷଭ	୧୨୭୭	ବେତ	୧୩୪୪
ବୃଷଳ	୧୩୩୯	ବେତନ	୧୩୪୩
ବୃଷାକପି	୧୩୧୯	ବେତସ	୧୦୧
ବୃଷ୍ଟି	୧୩୪୦	ବେସ	୧୩୪୪
ବୃଷ୍ଟି	୨	ବେସୀ	୮୮୯

ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା	ବିଦ୍ୟା	ସଂଖ୍ୟା
ବେଦ	୧୩୪୫	ବେଲ	୧୩୧୫
ବେଦପାଠ	୧୩୭୨	ବେଲ୍ଲି	୧୨୯୦
ବେଦପାଠ	୧୭୭୯	ବେଲ୍ଲିନ	୧୪୩୧
ବେଦବକ୍ତା	୧୩୭୩	ବେଲ୍ଲିତ	୧୪୧
ବେଦବ୍ୟାସ	୧୩୪୭	ବେଲ୍ଲିତ	୪୩୫
ବେଦାନ୍ତୀ	୧୩୭୩	ବେଶକ	୩୪୭
ବେଦି }	୧୨୯୨	ବେଶନ୍ତ	୧୧୦୩
ବେଦିକା }		ବେଶ୍ଟ	୧୪୯
ବେଦିକା	୧୪୯୮	ବେଶ୍ଟୁ	୧୨୭୮
ବେଧ }	୧୩୪୭	ବେଶ୍ଟୁଭୁ	୫୪୧
ବେଧନ }		ବେଶ୍ୟା	୧୦୧୯
ବେଧମୁଖ୍ୟକ	୮୮୫	ବେଷ	୧୭୩
ବେଧନିକା !	୨୦୪	ବେଷ୍ଟିତ	୧୩୩୩
ବେଧନା }		ବେଷ୍ଟନ	୫୨୭
ବେଧା	୧୧୭୨	ବେଧର	୧୩୫୦
ବେଧିତ	୧୨୯୭	ବେଧବାର	୧୩୧୯
ବେଧନା	୫୯୭	ବୈକୁଣ୍ଠ	୧୩୫୧
ବେପ }	୩୪୪	ବୈଶାନ୍ୟ	୧୦୪୯
ବେପଥୁ }		ବୈଜୟନ୍ତକ	୯୨୦
ବେପନ	୧୪୭୩	ବୈଜୟନ୍ତୀ	୯୧
ବେମ }	୧୩୪୯	ବୈଜ୍ଞାନିକ	୧୨୨୮
ବେମା }		ବୈଶା	
ବେଲା	୪୧୨		

ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା
ବୈଶୁକ	୮୧୦	ବୈଶାଖ	୧୪୨୭
ବୈତଂସିକ	୧୩୫୨	ବୈଶ୍ୟ	୧୨୮୯
ବୈତନିକ	୩୭୪	ବୈଶ୍ୟା	୧୩୪୮
ବୈତାଳିକ	୧୩୫୩	ବୈଶ୍ଣବଣ	୪୪୪
ବୈଦେହକ	୧୭୯	ବୈଶ୍ଵାନର	୯
ବୈଦେନ୍ଦ୍ର	୧୧୩୭	ବୈଷାରିଣ	୭୩୯
ବୈଦ୍ୟ	୭୪୩	ବୈଦ୍ୟାସିକ	୪୭୪
ବୈଧେୟ	୨୩	ବୋକା	୧୪୭୧
ବୈନତେୟ	୫୫୨	ବୋଡ଼	୫୮୯
ବୈପ୍ରସ୍ଵତ୍ୟ	୧୩୦୩	ବୋଦାଳ	୧୧୧୨
ବୈମାତ୍ସ }	୧୩୦୯	ବୋଧକର	୧୩୫୩
ବୈମାତ୍ସେୟ }		ବୋଧୁଦ୍ରୁମ	୧୨୭
ବୈର	୧୨୯୮	ବ୍ୟଜନ	୭୭୭
ବୈରନନ୍ଦୀତନ }	୧୧୮୧	ବ୍ୟଞ୍ଜନ	୮୦୮
ବୈରଶୁଦ୍ଧ }		ବ୍ୟଞ୍ଜମୁକ	୨୮୪
ବୈଶ (ବୈରିନ୍)	୧୦୯	ବ୍ୟତିକ୍ରମ	୧୩୦୩
ବୈଷେତନ }	୧୩୫୪	ବ୍ୟତିହାର	୧୦୦୫
ବୈଷେତନ }		ବ୍ୟତ୍ୟୟ }	୧୩୦୩
ବୈବଧିକ }	୧୨୭୩	ବ୍ୟତ୍ୟୟ }	
ବୈବସ୍ଵତ }		ବ୍ୟଥକ	୧୪୩୭
ବୈବସ୍ଵତା	୮୨୫	ବ୍ୟଥା	୩୯୦
ବୈଶାଖ	୧୩୫୫	ବ୍ୟଧ	୧୩୪୭

ବିବିଧ	ସଂଖ୍ୟା	ବିବିଧ	ସଂଖ୍ୟା
ବ୍ୟାଧାନ	୧୭୪୪	ବ୍ୟାସ	୧୩୪୭
ବ୍ୟାଧିଆ	୭୮୨	ବ୍ୟାସ	୧୨୮୮
ବ୍ୟାବହାର	୧୩୦୭	ବ୍ୟାହାର	୨୨୩
ବ୍ୟାବହାର	୧୨୮୪	ବ୍ୟାଧି	୧୨୭୧
ବ୍ୟାବହାର	୧୧୯୨	ବ୍ୟାଧି	୨୮୯
ବ୍ୟାବାସ	୯୭୪	ବ୍ୟାଧିପ୍ରାଣୀ	୧୧୮୫
ବ୍ୟାସ }	୧୪୭	ବ୍ୟାଧିକାର	୧୫୫୪
ବ୍ୟାଧିକାର }		ବ୍ୟାଧିମ (ବ୍ୟାଧିମନ୍)	୫୩୫
ବ୍ୟାଧିକାରତେଜା	୫୮	ବ୍ୟାଧିମକେଶ	୧୫୭୪
ବ୍ୟାଧିକୋଷ	୨୪୨	ବ୍ୟାଧିମପାନ	୧୩୧୦
ବ୍ୟାସ	୧୩୫୭	ବ୍ୟାଧି	୮୧୯
ବ୍ୟାସପ୍ରାଣ	୧୨୮୧	ବ୍ରଜ	୨୮୯
ବ୍ୟାସପୁଷ୍ପ	୨୮୪	ବ୍ରଜ୍ୟା	୫୪୯
ବ୍ୟାଜ	୭୦	ବ୍ରଜ୍ୟା	୧୧୦୧
ବ୍ୟାଜ	୩୨୩	ବ୍ରଜା	୧୩୫୮
ବ୍ୟାଧ	୧୪୭୭	ବ୍ରଜ	୯୭୯
ବ୍ୟାଧ	୧୭୫	ବ୍ରଜିତି	୧୫୩୨
ବ୍ୟାଧି	୧୫୯	ବ୍ରଜି	୧୪୯୪
ବ୍ୟାଧି	୧୪୫	ବ୍ରଜୁ	୧୭୩
ବ୍ୟାଧିମ	୧୮୩	ବ୍ରଜୁ	୧୩୪୫
ବ୍ୟାଧି	୧୩୯	ବ୍ରଜୁକଳ୍ୟାଣ	୧୩୭୪
ବ୍ୟାଧି	୧୪୦		

ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା
ବ୍ରହ୍ମକାଷ୍ଠ	୨୯୯	ବ୍ରହ୍ମସୂ	୪୦
ବ୍ରହ୍ମରାଗ	୧୨୫୪	ବ୍ରହ୍ମା	୧୧୭୨
ବ୍ରହ୍ମଚେନ	୧୩୭୧	ବ୍ରାତ	୨୮୯
ବ୍ରହ୍ମଭୂ	୧୩୫୯	ବ୍ରାହ୍ମଣ	୮୯୦
ବ୍ରହ୍ମଶ୍ୟ }	୧୩୭୦	ବ୍ରାହ୍ମଣଶ୍ଳୋକା }	୧୦୬୪
ବ୍ରହ୍ମଦାରୁ }		ବ୍ରାହ୍ମଣାଟିଆ }	
ବ୍ରହ୍ମବର୍ଚ୍ଚସ	୧୩୭୧	ବ୍ରାହ୍ମଣୀ	୧୩୮୫
ବ୍ରହ୍ମବାଦ	୧୩୭୨	ବ୍ରାହ୍ମୀ	୧୩୭୪
ବ୍ରହ୍ମବାଦୀ	୧୩୭୩	ବ୍ରୀଡ଼ା	୮୧୪
ବ୍ରହ୍ମଭବ }	୧୩୫୯	ବ୍ରୀଡ଼ିତ	୧୫୩୧
ବ୍ରହ୍ମଭୂପୁ }		ବ୍ରୀହି	୯୦୧
ବ୍ରହ୍ମସାୟୁଜ୍ୟ }			

ଭ

ଭକ୍ତ	୬୩	ଭଗବାନ୍	୧୩୨୭
ଭକ୍ତବୀରି	୩୯୫	ଭଗିନୀ	୧୩୬୮
ଭକ୍ତାଟ	୧୪୨୭	ଭଗିନୀପତି	୧୩୭୯
ଭକ୍ଷକ	୧୩୭୫	ଭଜି	୨୭୩
ଭକ୍ଷଣ	୯୭୫	ଭଜାନ	୧୩୭୦
ଭକ୍ଷଣୀୟ }	୧୩୭୭	ଭଜି	୧୩୭୧
ଭକ୍ଷ୍ୟ }		ଭଟ	୧୩୭୨
ଭକ୍ଷିତ	୫୩୧	ଭଟ୍ଟାର	୧୩୭୩
ଭକ୍ଷିତବ୍ୟ	୧୩୭୭	ଭଟ୍ଟାରକ	୧୩୭୪
ଭଗ	୧୩୭୭		

ବିଷୟ	ପୃଷ୍ଠା	ଶବ୍ଦ	ପୃଷ୍ଠା
ଭବ			
ଭଗଜା	୧୩୮୩	ଭୟାନକ	୬୧୨
ଭଗ୍ନାକା	୧୨୭୨	ଭୟାଳୁ	୧୩୯୦
ଭଣ୍ଡ	୧୩୭୫	ଭର	୩୨
ଭଣ୍ଡାରି	୯୪୮	ଭରଣ	} ୧୩୪୩
ଭଣ୍ଡିଳ	୧୫୭୦	ଭରଣ୍ୟ	
ଭଦ୍ରଭଦ୍ରନିଧି	୬୪୨	ଭରଣ୍ୟ	୩୬୪
ଭଦ୍ର	୩୮୭	ଭରଣୀୟ	୧୩୭୭
ଭଦ୍ର	୧୨୭୭	ଭରତ	୯୨୭
ଭଦ୍ରକରଣ	୧୮୭୩	ଭରିତ	୧୮୫୭
ଭଦ୍ରକୁମ୍ଭ	୧୧୭୧	ଭରଦ୍ବାଜ	୧୩୭୭
ଭଦ୍ରଦାରୁ	୮୭୫	ଭର୍ଗ	୧୫୫୪
ଭଦ୍ରନାମା	୫୧୭	ଭର୍ତ୍ତବ୍ୟ	୧୩୭୭
ଭଦ୍ରପଣି	୫୫୦	ଭର୍ତ୍ତା (ଭର୍ତ୍ତୃ)	୮୮୯
ଭଦ୍ରବଳା	୧୨୦୩	ଭର୍ତ୍ତୃଦାରକ	୪୪୭
ଭଦ୍ରବଳା	୧୨୫୯	ଭସ୍ମିନ	୯୭୨
ଭଦ୍ରବଲ୍ଲୀ	୧୪୪୧	ଭସ୍ମିନା	୭୭
ଭଦ୍ରମୁସ୍ତକ	୫୭୪	ଭର୍ମ	୩୧୯
ଭଦ୍ରଶ୍ରୀ	୬୨୫	ଭର୍ମ	୧୩୪୩
ଭଦ୍ରାପନ	୧୦୨୭	ଭଲ୍ଲି	୧୩୭୯
ଭୟ	୮୧୮	ଭଲ୍ଲିତକ	} ୧୩୭୮
ଭୟଙ୍କର	୬୧୨	ଭଲ୍ଲିତକା	
ଭୟଶୀଳ	୧୩୯୦	ଭଲ୍ଲିକ	୧୩୭୯

ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା
ଭବ	୧୫୭	ଭାଗ୍ୟବାନ୍	୮୯୪
ଭବନ	୧୪୯	ଭାଜନ	୧୧୧୭
ଭବ୍ୟ	୩୮୭	ଭାଣ୍ଡ	୧୩୭୫
ଭବାନୀ	୭୩	ଭାଣ୍ଡି	୧୧୧୭
ଭବିକ	୩୮୭	ଭାଣ୍ଡୀର	୧୨୩୨
ଭବିତା }	୧୩୮୦	ଭାତ	୭୩
ଭବିଷ୍ୟ }		ଭାତମଣ୍ଡ	୧୫୩
ଭସ୍ତ୍ର }	୧୩୮୧	ଭାବ	୧୩୮୧
ଭସ୍ତ୍ରୀ }		ଭାବୁ }	୧୩୮୪
ଭସ୍ତ୍ରୀକା }		ଭାବୁପଦ }	
ଭସ୍ତ୍ରଗର୍ଭ		ଭାବୁ	୧୨
ଭସ୍ତ୍ରୀଭୂତ	୮୨୭	ଭାବୁ	୧୭୩
ଭଷକ	୪୩୨	ଭାସ	୧୩୭୯
ଭଷଣ	୧୩୮୨	ଭାସିନୀ	୪୮୭
ଭଷୀ	୧୫୮୧	ଭାରିତ	୧୫୭
ଭା	୩୯୯	ଭାରିଣୀ	୧୩୮୫
ଭା	୭୭୭	ଭାରିପଣ୍ଡ	୧୩୮୭
ଭାଗ	୧	ଭାରିବାଡ଼ }	୧୩୮୭
ଭାଗ୍ୟେୟ	୮୮୧	ଭାରିକ }	
ଭାଗ୍ୟେୟ	୩୪୭	ଭାରିଆ }	
ଭାଗିନେୟ	୧୩୮୩	ଭାଗିବ	୨୭୭
ଭାଗିରଥୀ	୫୩୭	ଭାଗିବ	୧୦୭୧
ଭାଗ୍ୟ	୮୮୧	ଭାଗିବା	୮୭୦

ବିଷୟ	ସଂଖ୍ୟା	ବିଷୟ	ସଂଖ୍ୟା
ଭାଗ ୧	୧୦୭୪	ଭିନ୍ନ	୭୪
ଭାଗ ୨	୭୧୧	ଭିନ୍ନ	୧୩୮୯
ଭାଗ ୩	୭୮୭	ଭିନ୍ନ (ଭିନ୍ନ)	୭୪୩
ଭାଗ ୪	୩୨୫	ଭିନ୍ନ	୬୩
ଭାଗ ୫	୪୪୧	ଭିନ୍ନ }	୮୧୮
ଭାଗ ୬	୧୩୭୮	ଭିନ୍ନ }	
ଭାଗ ୭	୧୩୭୯	ଭିନ୍ନ	୭୧୨
ଭାଗ ୮	୨୦୧	ଭିନ୍ନ	୧୫୭୪
ଭାଗ ୯	୩୮୭	ଭିନ୍ନ	୭୭୮
ଭାଗ ୧୦	୧୩୮୫	ଭିନ୍ନ }	୧୩୯୦
ଭାଗ ୧୧	୨୨୩	ଭିନ୍ନ }	
ଭାଗ ୧୨	୯୮	ଭିନ୍ନ }	
ଭାଗ ୧୩	୬୭୭	ଭିନ୍ନ }	୬୧୨
ଭାଗ ୧୪	୧୬୩	ଭିନ୍ନ }	
ଭାଗ ୧୫	୧୫୫୩	ଭିନ୍ନ	୫୩୭
ଭାଗ ୧୬	୧୭୩	ଭିନ୍ନ	୫୩୧
ଭାଗ ୧୭	୧୦୯୭	ଭିନ୍ନ	୪୩୫
ଭାଗ ୧୮	୫୨୦	ଭିନ୍ନ	୧୩୯୧
ଭାଗ ୧୯	୧୩୮୮	ଭିନ୍ନ	୧୨୮୦
ଭାଗ ୨୦	୧୧୯୪	ଭିନ୍ନ }	୧୩୯
ଭାଗ ୨୧	୧୨୯୫	ଭିନ୍ନ }	
ଭାଗ ୨୨	୧୨୨	ଭିନ୍ନ	୪୭୧

ପ୍ରତିଶବ୍ଦମାଳା (ଅନୁସମୀକ୍ଷା)

୪୩୧

ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା
ଭୂଜଂଗମ	୧୩୯	ଭୂମିଜ	୧୩
ଭୂଜଶିର	୪	ଭୂମିଜମୁକା	୯୪୫
ଭୂଜାନୁର	୪୯୯	ଭୂମିସ୍ତୃକ୍	୧୨୮୯
ଭୂଜସ୍ୟ	୪୧୮	ଭୂପୃଷ୍ଠ	} ୧୧୭୦
ଭୂବନ	୨୪୭	ଭୂପୃଷ୍ଠ	
ଭୂବନ	୨୨୩	ଭୂରି	
ଭୂ	୧୭	ଭୂରିଫେନା	୨୩୫
ଭୂତ	୨୦୧	ଭୂରିମାୟା	୧୭୪୭
ଭୂତବେଶୀ	୧୫୮୫	ଭୂର୍ଜ	} ୧୩୯୩
ଭୂତହର	୫୭୭	ଭୂର୍ଜପତ୍ରକ	
ଭୂତହାସୀ	୮୭୫	ଭୂଷା	୧୧୭
ଭୂତାବାସ	୩୮୧	ଭୂଷିତ	୧୨୦୨
ଭୂତି	୧୩୦୮	ଭୂଷ୍ମ	୧୩୮୦
ଭୂତି	୧୫୯୭	ଭୂକୃଷି	୧୩୯୭
ଭୂତେଶ	୧୫୭୪	ଭୂଗୁ	୨୮
ଭୂଦାର	୧୨୫୨	ଭୂଗୁପତି	୧୦୭୧
ଭୂଦେବ	୮୯୦	ଭୂଜ	୧୧୯
ଭୂନିମ୍ବ	୧୩୯୨	ଭୂଜ	୮୨୦
ଭୂପ	୧୦୧୭	ଭୂଜପ୍ରିୟା	୧୪୫୧
ଭୂପତୀ	୧୪୪୧	ଭୂଜରାଜ	୧୩୯୪
ଭୂଭୂତ	୧୭	ଭୂଜାଶ୍ର	୭୪୧
ଭୂମି	୧୭	ଭୂଜୀପଳ	୧୮୦

ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା
ଭୂକ	୩୭୪	ଭୌମ	୧୩
ଭୂକ	୧୩୫୩	ଭୌମରୂ	୧୧୯୧
ଭୂକିଭୁକ୍	୩୭୪	ଭୌରିକ	୧୩୯୫
ଭୂକ୍ୟ	୪୧୮	ଭ୍ରଂଶ	୧୭୫୪
ଭୂକ୍ୟା	୧୩୪୩	ଭ୍ରଂଶ	୧୩୯୭
ଭୂଗ	୩୨	ଭ୍ରକୁଂସ	୯୩୩
ଭୂଷ୍ମଚୈନ୍ଦ୍ର	୧୦୨୭	ଭ୍ରମ	୭୧୧
ଭୂଷ୍ମପବ	୯୦୦	ଭ୍ରମ	୧୩୯୮
ଭୂକ	୮୩୩	ଭ୍ରମ	୭୯୩
ଭୂକୀ	୧୪୮୯	ଭ୍ରମଣ	୭୧୧
ଭୂକ୍ଷ	୮୫୭	ଭ୍ରମଣ	୧୧୦୧
ଭୂକକ }	୨୩୩	ଭ୍ରମର	୧୧୯
ଭୂକା }		ଭ୍ରମରମାରି }	୧୩୯୯
ଭୂକନ	୨୯୫	ଭ୍ରମରାରି }	
ଭୂକର	୭୧୨	ଭ୍ରଷ୍ଟ	୭୭୩
ଭୂକନ	୨୯୫	ଭ୍ରାତୃନ }	୧୪୦୦
ଭୂଗ	୧୨୧୮	ଭ୍ରାତୃପୁତ୍ର }	
ଭୂଗାର୍ଦ୍ଧ	୯୦୧	ଭ୍ରାତୃପୁ }	
ଭୂଗୀ	୧୩୯	ଭ୍ରାନ୍ତି	୧୩୯୮
ଭୂଗ୍ୟ	୯୦୧	ଭ୍ରାନ୍ତି	୭୧୧
ଭୂଜନ	୨୦୫	ଭ୍ରାନ୍ତି	୧୪୦୧
		ଭ୍ରାନ୍ତି	୯୩୩

ପ୍ରତିଶବ୍ଦମାଳା (ଅନୁସମୀକ୍ଷା)

ଟୀକା

ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା
ଭୁକ୍ତୀ }	୧୩୯୭	ଭୁଣ	୧୪୦୨
ଭୁକ୍ତୀ }		ଭୂଷ	୧୩୯୭
ଭୁଣ	୫୫୭		
ମ			
ମକର	୯୨୪	ମଞ୍ଜ	୫୧୮
ମକରଧ୍ବଜ	୪୩	ମଞ୍ଜକାଣ୍ଡସୁ	୧୪୧୩
ମକରନ୍ଦ	୧୪୦୩	ମଞ୍ଜି	୧୧୦୦
ମକୁଟ	୪୨୫	ମଞ୍ଜି }	୧୪୦୭
ମକୁର	୮୩୫	ମଞ୍ଜା }	
ମକୁଳ	୧୪୭୧	ମଞ୍ଜିଷ୍ଠା	୧୪୦୭
ମକୁଷ୍ଠ	୧୪୦୫	ମଞ୍ଜିର	୧୦୧୫
ମକ୍ଷିକା	୧୦୧୨	ମଞ୍ଜୁ }	୩୯୮
ମଖ	୩୯	ମଞ୍ଜୁଳ	
ମଦବା (ମଦବତ୍)	୨୧୨	ମଞ୍ଜୁଷା	୧୧୩୦
ମଙ୍ଗଳ	୩୮୭	ମଢ଼ା	୧୫୭୧
ମଙ୍ଗଲ୍ୟ	୯୫୩	ମଣି	୧୪୦୮
ମଙ୍ଗଲ୍ୟ	୧୭୩୯	ମଣିକ	୧୪୦୯
ମଙ୍ଗଲ୍ୟକ	୧୪୪୨	ମଣିମୟ	୧୫୭୭
ମଙ୍ଗା	୧୪୫୭	ମଣ୍ଡ	୧୪୧୦
ମଙ୍ଗସାର	୭୦୭	ମଣ୍ଡ	୨୮୪
ମଙ୍ଗା (ମଙ୍ଗନ୍)	୧୪୦୫	ମଣ୍ଡନ	୧୧୭
ମଙ୍ଗନ	୧୭୭୩	ମଣ୍ଡସ	୧୪୧୧
		ମଣ୍ଡଳ	୧୩୧୧

ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା
ମଣ୍ଡଳ	୧୦୯୧	ମୟା ବେଧନା	୧୨୭୫
ମଣ୍ଡଳ	୭୧୭	ମୟାସୀ	୧୩୭୪
ମଣ୍ଡଳା	୧୩୩	ମଦ	୮୪୨
ମଣ୍ଡଳୀ	୧୭୩	ମଦ	୧୪୧୭
ମଣ୍ଡଳାରକ	୧୫୮୯	ମଦ	୧୪୧୮
ମଣ୍ଡିତ	୧୨୦୨	ମଦଗଟି	୫୩୯
ମଣ୍ଡୁକ	୮୩୩	ମଦନ	୪୦
ମଣ୍ଡୁକପର୍ଣ୍ଣୀ	୧୪୦୭	ମଦନ	୮୯୨
ମଣ୍ଡୁକା	୧୩୭୪	ମଦନ	୧୪୧୭
ମଣ୍ଡୁର	୧୪୧୨	ମଦସ୍ଥାନ	୧୧୨୦
ମଦକୁଣା	୧୪୧୩	ମଦିରା	୧୪୧୮
ମଦଂଜେ	୫୩୭	ମଦିରାଗୁଡ଼	୫୩୯
ମଦ	୧୩୨୭	ମଦ୍ୟ	୧୪୧୮
ମଡ଼	୮୦୫	ମଦ୍ୟଗୁଡ଼	୧୧୨୦
ମଡ଼	୧୪୧୪	ମଧୁ	୧୪୧୯
ମଡ଼କାଶିନୀ	୨୩୭	ମଧୁ	୧୪୦୩
ମୟା	୩୭୦	ମଧୁ	୧୨୬୭
ମୟା	୭୩୯	ମଧୁ	୭୭୦
ମୟାଣୀ	୧୨୨୨	ମଧୁ	୭୨୨
ମୟାଧାନା	୧୪୧୫	ମଧୁକ	୧୪୨୦
ମୟାପିତ୍ତ	୩୦୭	ମଧୁକର	୧୧୯
ମୟାବନ୍ଧନା	୧୪୧୫	ମଧୁକୁଣା	୨୦୭

ଛତ୍ରପାଳା (ଅନୁକ୍ରମଣିକା)

ପୃଷ୍ଠା

ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା
ମଧୁକ୍ରମ	୫୭୦	ମଧ୍ୟସ୍ଥ }	୧୪୨୩
ମଧୁପ୍ର	୧୧୯	ଧସ୍ତାସ୍ତା }	
ମଧୁପ୍ରଣିକା	୫୫୦	ମନ (ମନସ୍)	୭୪୭
ମଧୁପ୍ରଣିକା	୧୦୧୩	ମନଃଶିଳା	୯୩୭
ମଧୁପୁଷ୍ପ	୧୨୩	ମନଃଶିଳା	୧୪୨୪
ମଧୁମକ୍ଷିକା	୧୭୨୮	ମନସିକ	୪୦
ମଧୁସ୍ନିକା	୧୪୨୦	ମନିତ	୮୭
ମଧୁରସ	୭୭୪	ମନାସା	୧୩୨୭
ମଧୁରସା	୧୪୨୧	ମନାସୀ	୩୪୦
ମଧୁରସା	୮୮୪	ମନୁଜ }	୯୩୧
ମଧୁରା	୩୦	ମନୁଷ୍ୟ }	
ମଧୁରସୁ	୧୩୧୯	ମନୁଷ୍ୟଧର୍ମୀ	୪୪୪
ମଧୁଲିଙ୍ଗ }	୧୧୯	ମନୋଗୁଡ଼ା	୧୪୨୪
ମଧୁଗୁଡ଼ା }		ମନୋଜ୍ଞ	୩୯୮
ମଧୁସ୍ତବା	୭୨୨	ମନୋଭବ	୪୦
ମଧୁଶ୍ରେଣୀ	୧୪୨୧	ମନୋରଥ	୯୭
		ମନୋରମ	୩୯୮
ମଧୁଷ୍ଟୀଳ }	୫୭୦	ମନୋହତ	୧୧୮୦
ମଧୁକ }		ମନୋହର	୧୭୫୦
ମଧୁକ୍ଳିଷ୍ଠ	୧୭୩୭	ମନୋହା	୧୪୨୪
ମଧୁଲିକା	୧୪୨୧	ମନ୍ତ୍ର	୭୨
ମଧ୍ୟରାସ	୧୪୨୨	ମନ୍ତ୍ରଗୁଡ଼ିକ	୭୩୧

ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା
ମନ୍ତ୍ରୀ (ମନ୍ତ୍ରୀନ୍)	୧୦୪	ମୟ	୨୭୯
ମନ୍ତ୍ର	୧୪୨୭	ମୟୁ	୪୨୩
ମନ୍ତ୍ରର	୧୪୨୫	ମୟୁଷ୍ଟକ	୧୪୦୫
ମନ୍ତ୍ରନଦଣ୍ଡ	୧୫ ୭	ମୟୁଷ୍ଟ	୨
ମନ୍ତ୍ରା (ମୟୁନ୍)		ମୟୁର	୪୭୧
ମନ୍ତ୍ରାନ		ମୟୁର	୪୦୫
ମନ୍ଦ	୧୯୦	ମୟୁରକ	୪୨୧
ମନ୍ଦ	୧୫୫୩	ମରକତ	୧୪୩୦
ମନ୍ଦଗାମ	୧୪୫୫	ମରଣ	୩୩
ମନ୍ଦତା	୧୯୧	ମରଦ	୧୪୦୩
ମନ୍ଦା	୧୮୯	ମରାଳକ	୩୭୯
ମନ୍ଦାକମ୍ପା	୧୩୧୨	ମରାଳୀ	୧୭୭୨
ମନ୍ଦାକ୍ଷ	୮୧୪	ମରାତ	୧୪୩୧
ମନ୍ଦାର	୧୨୮୨	ମରାତ	୨
ମନ୍ଦର	୧୪୯	ମରାତକା	୧୪୩୨
ମନ୍ଦର ଦ୍ଵାର	୫୯୦	ମରୁ	୧୪୩୩
ମନ୍ଦୁରା	୧୪୨୭	ମରୁପ୍ତିପୁ	୨୭୯
ମନ୍ଦୋଦ୍ଧ	୩୧୮	ମରୁଥା	୧୪୩୪
ମନ୍ଦୁ	୧୪୨୮	ମରୁତ	୪୩
ମନମଥ	୪୦	ମରୁଦ୍‌ବାହୁ	୯୧୧
ମନମଥ	୩୨୭	ମରୁଦ୍‌ବାହୁ	୨୧୨
ମନ୍ତ୍ର	୧୪୨୯	ମରୁଦ୍‌ବାହୁ	୨୧୨

ପ୍ରତିଷ୍ଠାମାଳା (ଅନୁବ୍ରଜ୍ୟମାଳା)

ପୃଷ୍ଠା

ନାମ	ପୃଷ୍ଠା	ନାମ	ପୃଷ୍ଠା
ମନ୍ତ୍ରବଳ	୧୪୩୪	ମୟୂର }	୧୪୪୨
ମନ୍ତ୍ରବଳ	୧୪୧୭	ମୟୂରକ }	
ମନ୍ତ୍ରବଳ	୪୧୧	ମୟୂରବିଦ୍ୟା	୧୧୨୫
ମନ୍ତ୍ରବଳ	୩୨୬	ମୟୂର	୨୪୪
ମନ୍ତ୍ରବଳ	୨୨୨	ମୟୂର	୧୫୫୧
ମନ୍ତ୍ରବଳ	୧୪୩୫	ମୟୂର (ମୟୂର)	୧୦୯୭
ମନ୍ତ୍ରବଳ	୯୩୧	ମୟୂର	୨୩୭
ମନ୍ତ୍ରବଳ	୧୪୩୭	ମୟୂର	୧୪୪୩
ମନ୍ତ୍ରବଳ }	୧୪୩୭	ମୟୂର	୧୪୪୪
ମନ୍ତ୍ରବଳ }		ମୟୂର	୧୪୪୩
ମନ୍ତ୍ରବଳ	୯୦୩	ମୟୂର	୨୪୫
ମଳ	୧୪୩୮	ମୟୂର	୧୭୩୭
ମଳୟୂଜ	୭୨୫	ମୟୂର	୧୦୭୨
ମଳୟୂଜ	୧୪୪୦	ମୟୂର	୧୫୨୦
ମଳଭେଦ	୩୦୭	ମୟୂର	୭୩୪
ମଳାକର୍ଷଣ	୧୪୩୯	ମୟୂର	୨୭୯
ମଳକା	୧୫୮୫	ମୟୂର	୩୮୮
ମଳନ	୧୪୪୦	ମୟୂର	୧୪୪୭
ମଳନା	୨୧୭	ମୟୂର	୧୫୭୪
ମଳମୂଳ	୭୭୧	ମୟୂର	୨୭୯
ମଳୀମୟ	୧୪୪୦	ମୟୂର (ମୟୂର)	୨୭୪
ମଳିକା }	୧୪୪୧	ମୟୂର	୧୪୧୮
ମଳିକା }		ମୟୂର	୧୧୦୭

ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା
ମହାନୁଭବ	୧୪୪୭	ମହାନୁଭବ	୭୬୪
ମହାମାତ୍ର	୧୧୮୯	ମହାଲକ୍ଷ୍ମୀ	୪୨୦
ମହାରଜତ	୩୧୯	ମହାସୁତ	୧୩
ମହାରଜନ	୩୪୩	ମହୁମାଛ	୧୭୨୮
ମହାରଣ୍ୟ	୧୪୪୫	ମହେନ୍ଦ୍ର	୧୪୪୭
ମହାରସ	୩୯୫	ମହେନ୍ଦ୍ର	୨୧୨
ମହାରସ	୧୧୨୩	ମହେଶ୍ୱର	୧୫୭୪
ମହାଗୀର	୫୫୨	ମହୋତ୍ସବ	୧୦୮
ମହାବୃଷ୍ଟି	୯୦୪	ମହୋଦଧି	୭୭୪
ମହାମନା	୧୪୪୭	ମହୋଷଧି	୧୫୨୦
ମହାଶୟ		ମହୋଷଧି	୧୫୮୦
ମହାଶୂନ୍ୟ	୧୨୭୨	ମା	୩୪୨
ମହାଶ୍ୱେତା	୧୪୪୭	ମାଂସ	୧୭୭
ମହାସତ୍ତା	୧୨୪୭	ମାଂସଳ	୫
ମହାସେନ	୪୧୦	ମାଂସ ବିକେତା	୧୩୫୨
ମହିକା	୭୯୭	ମାଂସିକ	୧୩୫୨
ମହିଳା	୮୭	ମାଂସିନୀ	୭୭୭
ମହିଳାହସ୍ତୀ	୧୨୧୨	ମାକଡ଼	୧୭୯
ମହିଷ	୧୪୪୮	ମାକ୍ଷିକ	୧୪୧୯
ମହା	୧୭	ମାଗଧୀ	୧୧୩୭
ମହାକ୍ଷିତ୍	୧୦୧୭	ମାଘ	୧୪୪୯
ମହାଧ୍ୟ	୧୭		

ଭ୍ରତଶବ୍ଦମାଳା (ଅନୁସମ୍ବଳିକା)

ପୃଷ୍ଠା

ବିଭିନ୍ନ	ସଂଖ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା
ମାତ୍ରା	୪୪୭	ମାତ୍ରା	୧୯୧
ମାକଡ଼	୩୨୭	ମାମକ }	୧୪୫୩
ମାକଡ଼ିଆ	୨୭୨	ମାମୁ }	
ମାଟି	୧୪୬୯	ମାୟା	୧୪୫୨
ମାଣବକ	୧୨୭୪	ମାୟା	୧୧୭୮
ମାଣିକ	୧୦୭୩	ମାୟାକାର	୧୪୫୪
ମାତଙ୍ଗ	୬୨୧	ମାୟାଦେବୀପୁତ୍ର	୫୯୫
ମାତରିଣୀ	୪୩	ମାୟାବା }	୧୪୫୪
ମାତା (ମାତୃ)	୫୯୪	ମାୟୀ (ମାୟିକ୍)	
ମାତା (ମାତୃ)	୬୮୨	ମାୟୁ	୧୧୩୩
ମାତୁଳ	୧୪୫୩	ମାୟ	୪୦
ମାତୁଳାସ୍ତ୍ର	୧୪୫୦	ମାରକତ୍	୧୩୨୭
ମାତୁଳୁଙ୍ଗ	୧୨୨୦	ମାରଣ	୮୧
ମାଦ	୧୪୧୭	ମାରୁତ	୪୩
ମାଧବ	୧୩୧୯	ମାର୍ଜର	୧୩୯୪
ମାଧବ	୧୩୫୫	ମାର୍ଗ	୧୫୦
ମାଧବୀ	୧୪୫୧	ମାର୍ଗ	୩୮
ମାଧ୍ୟାହ୍ନିକ	୧୨୪୫	ମାର୍ଗଶ	୧୪୫୫
ମାନବ	୯୩୧	ମାରଣ	୨୧୭
ମାନସ	୬୪୭	ମାର୍ଗଶ	୧୧୩
ମାନସୋକ୍ତା	୧୭୭୧	ମାର୍ଗଶୀର୍ଷ	୧୫୦
ମାନୁଷ	୯୩୧	ମାର୍ଗିତ	୬୭

ଶବ୍ଦ	ପ୍ରାଣ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ପ୍ରାଣ୍ୟା
ମାଳିତା	୧୫୧୯	ମିତ୍ର	୧୬୩
ମାଳିନ }		ମିତ୍ର	୧୪୫୯
ମାଳିନୀ }	୧୪୫୭	ମିଥୁନ	୧୪୭୦
ମାଳାର	୧୪୮	ମିଥ୍ୟା	୧୨୯୧
ମାର୍ଗଶ୍ର	୧୭୩	ମିଥ୍ୟାଜ୍ଞାନ	୧୩୯୮
ମାର୍ଗ୍ଵି	୧୪୫୭	ମିଥ୍ୟାଦୃଷ୍ଟି	୯୫୭
ମାଳକ	୯୭୮	ମିଳିତ	୧୧୫୩
ମାଳିଣୀ	୭୦୭	ମିସୀ	୩୦
ମାଳୟ	୧୦୭୧	ମିହିକା	୭୯୭
ମାଳା	୧୪୫୭	ମିହିର	୧୬୩
ମାଳାକାର }		ମୀନ	୭୩୯
ମାଳକ }	୧୪୫୮	ମୀନକେତନ	୪୦
ମାଳିକା	୧୪୫୭	ମୀନଦାଶ	୧୨୨୯
ମାଳୀ	୧୪୮	ମୁକୁଟ	୪୨୫
ମାଳୁଧାନ	୧୪୫୦	ମୁକୁନ୍ଦ	୧୩୧୯
ମାଲୁର	୧୩୧୫	ମୁକୁର	୮୩୫
ମାଲେୟା	୨୮୫	ମୁକୁଳ	୧୪୭୧
ମାଲ୍ୟ	୧୪୫୭	ମୁକୁଳକ୍ଷୁକ	୯୮୯
ମାସର	୧୫୩	ମୁକ୍ତା	୧୪୭୨
ମାହୁକ	୧୭୪	ମୁକ୍ତାମାତା }	
ମାହେନ୍ଦ୍ରୀ	୨୧୩	ମୁକ୍ତାସ୍ତୋତ }	୧୫୭୮
ମାହେନ୍ଦ୍ରୀ	୫୯୪	ମୁକ୍ତି	୭୪

ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା
ମୁକ୍ତିପ୍ରସୂ	୧୫୭୮	ମୁସଲୀ	୫୮୨
ମୁଖ	୧୭୭	ମୁସ୍ତକ }	୧୪୭୮
ମୁଖର	୮୭୩	ମୁସ୍ତା }	
ମୁଖର	୩୯୨	ମୁସ୍ତ	୧୪୭୯
ମୁଖ୍ୟ	୧୦	ମୁସ୍ତଃ	୧୧୪୭
ମୁରୁର	୧୪୭୪	ମୁସ୍ତଞ୍ଜା	୧୪୭୦
ମୁରୁଟି }	୧୪୭୯	ମୁକ	୧୪୭୧
ମୁଠା }		ମୁଡ଼	୨୩
ମୁଢ଼ି	୧୦୨୭	ମୁସ	୧୪୭୨
ମୁଣ୍ଡ	୧୪୭୩	ମୁସକୃତ୍ତ }	୧୪୭୩
ମୁଣ୍ଡି (ମୁଣ୍ଡିନ୍)	୯୪୮	ମୁସରୋଧ }	
ମୁଥା	୧୪୭୮	ମୁର୍ଖ	୨୩
ମୁଦ୍	୧୭୭	ମୁର୍ଖନ୍ }	୧୪୭୪
ମୁଦର	୯୯	ମୁର୍ଖା }	
ମୁଦ୍ଗର	୧୪୭୪	ମୂର୍ତ୍ତି	୩୦୭
ମୁନି	୧୪୭୫	ମୂର୍ତ୍ତି	୩୮୩
ମୁନିଧାନ୍ୟ	୮୦୩	ମୂର୍ତ୍ତିମାନ୍ (ମୂର୍ତ୍ତିମତ୍)	୩୦୭
ମୁନିପିତୃଳ	୭୨୨	ମୂର୍ଧା (ମୂର୍ଧନ୍)	୨୩୭
ମୁଷଳ	୧୪୭୭	ମୂର୍ଧାଭିଷିକ୍ତ	୫୦୫
ମୁଷଳୀ	୪୦୨	ମୂର୍ଦ୍ଧା	୧୪୭୧
ମୁଷ୍ଟ	୧୪୭୭	ମୂଳ	୧୩୨୯
ମୁଷ୍ଟା	୧୪୭୯	ମୂଳଧନ	୧୦୯୨

ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା
ମୁଷଳୀ	୭୬୫	ମୃଗାରି	୪୩୨
ମୃଷାକାଳି	୧୪୭୫	ମୃଗିତ	୭୭
ମୃଷିକ	୧୪୭	ମୃଗେଇ	୪୭୭
ମୃଷ କପଣୀ	୧୪୭୫	ମୃଜା	୧୪୫୭
ମୃଗ	୪୫୦	ମୃଡ଼	୧୫୭୪
ମୃଗ }	୧୪୫୫	ମୃଡ଼ାମ	୭୩
ମୃଗଣା }		ମୃଣାଳ	୧୪୭୮
ମୃଗତୃଷ୍ଣା	୧-୩୨	ମୃତ	୧୪୭୯
ମୃଗଦଂଶକ	୪୩୨	ମୃତ	୧୦୭୮
ମୃଗଧୂର୍ତ୍ତିକ	୧୨୪୭	ମୃତକ	୧୫୭୧
ମୃଗନାଭ	୩୯୧	ମୃତ୍ତି }	୧୪୭୯
ମୃଗବଧାଜାକ	୧୪୭୭	ମୃତ୍ତିକା }	
ମୃଗମଦ	୩୯୧	ମୃତ୍ୟୁ	୩୩
ମୃଗସ୍ତ୍ରା	୧୪୭୭	ମୃତ୍ୟୁଜୟ	୧୫୭୪
ମୃଗସ୍ତ୍ର	୧୪୭୭	ମୃତ୍ତା }	୧୪୮୦
ମୃଗସେମଜ୍ଜା	୧୫୨୩	ମୃତ୍ତ୍ୱ }	
ମୃଗବ୍ୟ	୧୪୭୭	ମୃଦା	୧୪୭୯
ମୃଗଶିରା }	୧୫୧	ମୃଦୁ	୪୯୦
ମୃଗଶିର୍ଷ }		ମୃଦୁଭକ୍ତ	୧୩୯୩
ମୃଗାଙ୍କ	୭୨୭	ମୃଦୁଳ	୪୯୦
ମୃଗାଦଳ	୭୭୧	ମୃଦ୍ଵୀକା	୮୮
ମୃଗାନ୍ତକ	୭୪୯	ମୃଧ	୧୫୦୫

ପ୍ରତିଶବ୍ଦମାଳା (ଅନୁସମୀକ୍ଷା)

୪୪୩

ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା
ମେଖାଳା	୩୯୪	ମେଧା	୧୪୯୭
ମେଘ	୯୯	ମେଧା	୭୭୮
ମେଘଜ୍ୟୋତିଃ	୧୪୮୧	ମେରୁ	୧୪୮୭
ମେଘନାମା	୧୪୭୮	ମେଳ	୧୭୦୦
ମେଘ ନିର୍ଦ୍ଦୋଷ	୫୫୫	ମେଳକ	୧୪୮୭
ମେଘପୁଷ୍ପ	୨୪୭	ମେଳନ	୭୦୫
ମେଘମାଳା	୩୯୭	ମେଷ	୧୪୮୮
ମେଘବାହନ	୨୧୨	ମେଷଗୁଞ୍ଜୀ	୨୧
ମେଘଶ୍ରେଣୀ	୩୯୭	ମେଷିକା }	୧୪୮୯
ମେଘାଚ୍ଛନ୍ନବନ	୮୫୯	ମେଷୀ }	
ମେଘାସ୍ତ	୩୪୮	ମେହନ	୧୪୭୨
ମେଚକ	୭୨୭	ମେହନ	୧୪୮୨
ମେଚକ	୧୩୪	ମୈତ୍ରାବରୁଣୀ	୮
ମେଢ଼	୧୪୮୮	ମୈଥୁନ	୯୭୪
ମେଢ଼	୧୪୮୨	ମୈତ୍ରେୟ	୨୦୦
ମେଣ୍ଟାଶିଂଘୀ	୨୧	ମୋଷ	୭୪
ମେଥୁ }	୧୪୮୩	ମୋଘ	୯୯୨
ମେଥୁନା }		ମୋରୁ	୩୧୭
ମେଢ଼ (ମେଢ଼ସ୍)	୧୪୮୪	ମୋଟ	୭୩୭
ମେଢ଼ନା	୧୭	ମୋଟା	୧୧୩୯
ମେଢ଼ୁର	୧୪୮୫	ମୋରଟା	୧୪୨୧
ମେଢ଼ୋଜ	୧୩୮	ମୋଷକ	୭୭୧

ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା
ମୋଡ଼	୧୪୭୪	ମୌବୀ	୫୭୧
ମୌକୁକ	୧୪୭୨	ମୌହୂର୍ତ୍ତ	}
ମୌନ	୧୪୯୦	ମୌହୂର୍ତ୍ତକ	
ମୌନବ୍ରତା	୧୪୭୫		୫୪୦
ମୌନଶୀଳ	୮୦୧	ମୈତ୍ତମୁଖ	୭୭୨

(ଯ)

ଯକୃତ	୧୪୯୧	ଯଥେଷ୍ଠସିତ	୨୧୯
ଯକ୍ଷ	୪୪୪	ଯକୃଜ୍ଞା	୧୪୯୫
ଯକ୍ଷଧୂରୀ	୧୪୯୨	ଯକ୍ତା (ଯକ୍ତୁ)	୧୬୩୫
ଯକ୍ଷରାଟ	୪୪୪	ଯକ୍ତିତ	୪୩୦
ଯକ୍ଷାବାସ	୧୨୩୨	ଯମ	୫୫
ଯକ୍ଷା (ଯକ୍ଷନ୍)	୧୪୯୩	ଯମ	୧୭୯୭
ଯଜମାନ	୧୪୯୪	ଯମନିକା	୭୦୦
ଯଜ୍ଞ	୩୯	ଯମପ୍ରିୟ	୧୨୩୨
ଯଜ୍ଞସୂତ୍ର	୧୪୯୩	ଯମରାଟ	୫୫
ଯଜ୍ଞସ୍ଥାନ	୧୮୧	ଯମବାହନ	୧୪୪୮
ଯଜ୍ଞଗ୍ନି	୧୦୮୫	ଯମୁନା	୪୧୩
ଯଜ୍ଞଙ୍ଗ	୨୫୧	ଯମୁନାଭ୍ରାତା	୫୫
ଯକ୍	୨୫୪	ଯବ	୪୭୯
ଯଥାଜାତ	୨୩	ଯବ	୧୪୯୭
ଯଥାର୍ଥଜ୍ଞାନ	୧୧୯୫	ଯବସାର	୧୧୦୭

ପ୍ରତିଶବ୍ଦମାଳା (ଅନୁସମ୍ବଳିକା)

୪୪୫

ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା
ଯବନାଳ	୧୫୦୧	ଯାନ୍ତ୍ରିକ	୧୦୫୮
ଯବସ {	୭୧୦	ଯାଦୃଃ (ଯାଦୟ୍)	୬୯୨
ଯବାସ		ଯାଦୃଃପତି	୧୭୨୦
ଯବାସ	୪୧	ଯାଦୃସାଂପତିଃ	୧୧୨୭
ଯବାସ୍ଥାନ	୪୮	ଯାଦୁ	୮୩୪
ଯଶ (ଯଶସ୍)	୪୨୯	ଯାନ	୧୫୦୨
ଯଶଃପଟ୍ଟ	୭୫୧	ଯାନମୁଖ	୯୦୯
ଯଷ୍ଟା (ଯଷ୍ଟୁ)	୧୪୯୪	ଯାପ୍ୟ	୩୪
ଯଷ୍ଟ	୧୭୮୨	ଯାପ୍ୟଯାନ	୧୫୭୮
ଯଷ୍ଟିମଧୁକ	୧୪୨୦	ଯାବନାଳ	୧୫୦୧
ଯାଗ	୩୯	ଯାମ	୧୨୦୮
ଯାତକ {	୧୧୩	ଯାମ	୧୪୯୭
ଯାତନକ		ଯାମନାଥ	୪୩୧
ଯାତନା {	୧୧୨	ଯାମିନୀ	୯୯୫
ଯାତସ୍ତା		ଯାମୁନ	୪୦୧
ଯାଜକ	୨୭୮	ଯାଯଜ୍ଞକ	୧୫୦୩
ଯାଜ୍ଞସେନା	୧୪୯୮	ଯାବ	୧୧୭
ଯାଜ୍ଞିକ	୨୬୮	ଯାସ	୪୧
ଯାତନା	୧୪୯୯	ଯୁକ୍ତି	୨୯୨
ଯାତସାମ	୧୫୦୦	ଯୁକ୍ତି	୧୦୭୭
ଯାତୁ {	୧୫୨୨	ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତି	୧୭୮୫
ଯାତୁଧାନ		ଯୁଗପଥକ	୪୮୯
ଯାସା	୫୪୯		

ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା
ଯୁଗଳ	୧୪୭୦	ଯ ପକଟକ	୧୫୦୮
ଯୁଗଳ }	୧୫୦୪	ଯୋକ୍ତ	୧୭୦
ଯୁଗ୍ମ }		ଯୋଗେଷୁ	୯୪୧
ଯୁଗ୍ୟ	୧୫୦୨	ଯୋଡ଼ା	୧୫୦୪
ଯୁକ୍ତ }	୧୫୦୫	ଯୋଜନ ବଲ୍ଲୀ	୧୪୦୭
ଯୁଧ }		ଯୋଜନା	୭୦୫
ଯୁଧ୍ବିର	୧୫୦୬	ଯୋତ }	୧୭୦
ଯୁବକ	୭୭୭	ଯୋସ }	
ଯୁବରାଜ	୪୪୭	ଯୋଦ୍ଧା }	୧୩୭୨
ଯୁବା	୭୬୫	ଯୋଧ }	
ଯୁବାଳ	୯୦୯	ଯୋନ	୧୩୭୭
ଯୁକ୍ତ	୧୫୦୭	ଯୋଷା }	୮୭
ଯୁଧ୍ବ	୨୮୯	ଯୋଷିତ୍ }	
ଯୁଧ୍ବକା }	୧୫୦୭	ଯୋତକ }	୧୫୧୦
ଯୁଧ୍ବୀ }		ଯୋତୁକ }	
ଯୁପ	୧୩୭୦	ଯୋବନ	୧୫୦୯

(ର)

ରଂଡ଼	୭୯୯	ରକ୍ତ	୧୫୧୧
ରଇ	୭୪୭	ରକ୍ତ ଚନ୍ଦନ	୭୮୭
ରକ୍ତ	୪୩୩	ରକ୍ତ ପଦ୍ମ	୪୮୦
ରକ୍ତ	୧୩୭	ରକ୍ତ ପଲ୍ଲବ	୧୨୩

ପ୍ରତିଶେଷମାଳା (ଅନୁସମ୍ପାଦିତା)

୪୪୭

ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା
ରକ୍ତପା	୫୯୭	ରଜନୀମୁଖ	୧୧୮୮
ରକ୍ତପାୟୀ	୧୪୧୩	ରଜନୀହାସା	୧୫୮୫
ରକ୍ତସ୍ନା	୭୦୧	ରଜଃ	୧୮୭
ରକ୍ତଫଳା	୭୯୦	ରଜଃ	୯୧୫
ରକ୍ତଧାତୁ	୭୭୨	ରଜସ୍ୱଳା	୨୭୭
ରକ୍ତଲେଚନ	୩୩୧	ରଜେ.ସ୍ଥାନା	୯୯୭
ରକ୍ତାକ୍ଷ	୧୪୪୮	ରଜ୍ଜୁ	୧୫୧୭
ରକ୍ତାଙ୍ଗ	୧୪୧୩	ରଞ୍ଜନ	୭୮୭
ରକ୍ତୋତ୍ପଳ	୪୮୦	ରଞ୍ଜନା	୧୦୧୩
ରକ୍ଷଃ	୧୫୨୨	ରଠନା	୭୧୪
ରକ୍ଷଣ	୮୧୭	ରଣ	୧୫୦୫
ରକ୍ଷାପତ୍ର	୧୩୯୩	ରଣ୍ଡା	୧୨୯୯
ରକ୍ଷିତ	୮୧୭	ରଣ୍ଡା	୧୪୭୫
ରଙ୍ଗ	୮୧୫	ରଣମୁଷ୍ଟିକ	୧୩୩୦
ରଙ୍ଗାଙ୍ଗବ	୭୫୦	ରତ	୯୭୪
ରଙ୍ଗାବତାସ୍ତ୍ର	୯୨୭	ରତିପତି	୪୦
ରଚକ	୨୮୪	ରତ୍ନ	୧୪୦୮
ରଚନା	୧୫୧୨	ରତ୍ନସାନ୍ନ	୧୪୮୭
ରଜକ	୧୫୧୩	ରତ୍ନାକର	୧୭୪୦
ରଜଙ୍ଗା	୧୫୧୪	ରଥ	୧୦୧
ରଜତ	୧୫୧୫	ରଥ	୧୫୧୭
ରଜମା	୯୯୫	ରଥକାର	୧୨୫୫

ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା
ରଥ ରକ୍ଷକ	୧୦୮୪	ରସ	୧୧୨୩
ରଥାଙ୍ଗ	୭୧୫	ରସଗନ୍ଧକ	୫୪୫
ରଥାଙ୍ଗାହୁୟୁ	୪୭୯	ରସରାଜ	୧୧୨୩
ରଥକ		ରସଶୋଧନ	୭୪୪
ରଥନ }	୧୫୧୮	ରସଜ୍ଞା }	
ରଥୀ }		ରସନ }	୭୧୭
ରଥ୍ୟା	୧୧୮୩	ରସନା	
ରଥ }		ରସବତୀ	୧୧୦୭
ରଦନ }	୮୨୮	ରସା	୧୭
ରଦନଛଦ	୩୫	ରସା	୧୧୧୧
ରଦନ	୧୧୦୫	ରସାଗ୍ର	୧୪୧୦
ରଦନ ଗୁହ	୧୧୦୭	ରସାତଳ	୧୧୧୭
ରଦ୍ଧ	୪୫୯	ରସାଳ	୨୦୭
ରମା	୩୪୨	ରସାଳ	୧୭୯
ରମ୍ଭା	୩୧୭	ରସାଳା	୧୫୧୯
ରସୁ	୭୯୯	ରସିତ	୫୫୫
ରଞ୍ଜକ	୩୪୭	ରସୁଣା }	
ରବ	୧୮୫	ରସୋନକ }	୧୫୨୦
ରବଣ	୨୭୯	ରହଃ }	
ରବି	୧୭୩	ରହସ୍ୟ }	୧୫୨୧
ରବିନା	୩୯୪	ରାଜ ସୋରସ	୪୭୯
ରଶ୍ମି	୨	ରାଜା	୧୧୭୨

ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା
ରାସସ	୧୫୨୨	ରାସି ଚର }	୧୫୨୨
ରାସା	୧୧୭	ରାସିଂଚର }	
ରାଗପୁଷ୍ପୀ	୨୦୧	ରାସିଜାଗର	୪୩୨
ରାଜବ	୧୫୨୩	ରାସିବେଦ	୪୩୧
ରାଟ୍ (ରାଜ୍)	୧୦୧୭	ରାଧ	୧୩୫୫
ରାଜଧାନୀ	୧୫୯୨	ରାଧା	୧୫୨୪
ରାଜନୀ	୫୦୫	ରାମ	୪୦୨
ରାଜପଥ	୭୦୭	ରାମଠ	୧୨୭୭
ରାଜବଳା	୧୨୦୩	ରାମସେନକ	୧୩୯୨
ରାଜମାର୍ଗ	୭୦୭	ରାଜ	୧୪୯୨
ରାଜଯନ୍ତ୍ର	୫୦୭	ରାଣି	୭୮୪
ରାଜରାଜ	୪୪୪	ରାଣିକରଣ	୧୭୨୩
ରାଜଶିଳ୍ପ	୧୦୦୪	ରାସ	୫୫୫
ରାଜସଦନ	୧୭୫୩	ରାସଭ	୫୨୭
ରାଜହଂସ	୩୭୯	ରାହୁ	୧୫୨୫
ରାଜା	୧୦୧୭	ରାକ୍ତକ	୭୮୯
ରାଜାଧିରାଜ	୭୧୭	ରାକ୍ତ	୧୧୧
ରାଜକା	୪୭୯	ରାଜ୍ଞା	୧୫୨୭
ରାଜିଳ	୭୫୦	ରାପୁ	୧୦୯
ରାଜାବ	୧୦୮	ରାଷ୍ଟ୍ର	୧୩୩
ରାଣ୍ଡ	୧୨୯୯	ରାଡ଼ା	୪୨
ରାସି	୯୯୫	ରାଜି	୧୧୩୪

ବିଭାଗ	ପଂକ୍ତି	ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା
ଶବ୍ଦପୁଷ୍ପ	୧୧୫୭	ରୂପ୍ୟାଧ୍ୟକ୍ଷ	୧୦୬୩
ରୁକ୍ (ରୁଜ୍)	୧୭୫	ରୁଷକ	୫୭୩
ରୁକ୍ (ରୁଚ)	୭୫୭	ରୋଷୁ	୯୧୫
ରୁକ୍ ପ୍ରତିଷ୍ଠା	୨୫୭	ରୋଷୁକା	୩୪୭
ରୁକ୍	୩୧୯	ରୋଷ	୧୧୪
ରୁକ୍‌କାରକ	୯୪୩	ରୋପ	୩୪
ରୁକ୍‌ଶ	୧୩୯୧	ରୋଷାବଳୀ	୪୦୨
ରୁଚକ	୩୧୧	ରୋବା	୯୩୫
ରୁଚକ	୧୨୨୦	ରୋଭା	୧୫୭୪
ରୁଚି	୭୫୭	ରୋ	୧୧୧
ରୁଚିର }	୩୮୯	ରୋକ	୪୫୯
ରୁଚ୍ୟ }		ରୋଗ	୧୭୫
ରୁଚ୍	୧୦୩	ରୋଗପୁଷ୍ପ	୭୩୪
ରୁଜା	୧୭୫	ରୋଗରାଜ	୫୦୭
ରୁଦ୍ଧକ	୪୯୪	ରୋଗଲକ୍ଷଣ	୯୭୦
ରୁଦ୍ଧ	୧୭୩	ରୋଗହାରୀ	୭୪୩
ରୁଦ୍ଧ	୧୫୭୪	ରୋଗୀ	୧୫୯
ରୁଦ୍ଧାଣୀ	୭୩	ରୋଗମା	୧୭୭
ରୁଦ୍ଧର	୧୩୭	ରୋଗଃ	୭୭୭
ରୁଦ୍ଧା	୮୭୦	ରୋଦନ	୪୯୪
ରୁପାଙ୍ଗବା	୫୪୧	ରୋଦନା	୪୧
ରୁପ୍ୟ	୧୫୧୫	ରୋଧ	୪୭୪

ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା
ସେମ	୧୫୨୮	ସେହିଣୀ	୫୯୪
ସେମଯୋନି	୩୪୭	ସେହିଣୀଶ	୬୨୭
ସେମହର୍ଷଣ	୧୧୫୩	ରୌଦ୍ର	୧୫୮
ସେ ମାଞ୍ଜି		ରୌଦ୍ର	୨୨୪
ସେମୋଭେଦ		ରୌଦ୍ର	୬୦୮
ସେଷ	୧୦୩	ରୌଦ୍ରଶେଷ	୧୩୨୮
ସେଷ	୨୧୭	ରୌଦ୍ରଶେଷ	୪୦୨

(ଲ)

ଲକ୍ଷ୍ମି	୧୫୨୯	ଲକ୍ଷ୍ମି	୮୧୪
ଲକ୍ଷି	୧୫୩୦	ଲକ୍ଷ୍ମି ତ	୧୫୩୧
ଲକ୍ଷଣ	୬୫୫	ଲକ୍ଷା	୧୨୧୨
ଲକ୍ଷ୍ମୀ		ଲକ୍ଷାଗୁହ	୯୭୦
ଲକ୍ଷ୍ମୀ	୩୪୨	ଲକ୍ଷାପନସ	୧୭୪୯
ଲକ୍ଷ୍ମୀ	୧୫୯୭	ଲକ୍ଷାମଣି	୧୧୧୯
ଲକ୍ଷ୍ୟ	୭୦	ଲକ୍ଷନ	୧୭୭
ଲକ୍ଷ୍ୟ	୧୫୩୦	ଲକ୍ଷିତ	୯୮
ଲକ୍ଷ୍ମି	୮୨୭	ଲକ୍ଷିତ	୨୨୩
ଲକ୍ଷ୍ମି	୧୧୭୮	ଲକ୍ଷ୍ୟ	୨୦୧
ଲକ୍ଷ୍ମି	୧୫୩୭	ଲକ୍ଷ୍ୟବର୍ଣ୍ଣ	୩୪୦
ଲକ୍ଷ୍ମି	୫୧୧	ଲକ୍ଷ୍ୟାଦର	୫୩୮
ଲକ୍ଷ୍ମି	୨୭୮	ଲକ୍ଷ୍ମି	୩୨୫

ବିଦ୍ୟ	ସଂଖ୍ୟା	ବିଦ୍ୟ	ସଂଖ୍ୟା
ଲଲଟିକା	୧୦୫୫	ଲବୁ	୭୯୪
ଲବ	୧୨୧	ଲସିକା	୯୩୪
ଲବ	୧୫୩୩	ଲସ୍ୟ	୭୭
ଲବଙ୍ଗ	୧୫୩୪	ଲକୁର	୧୫୨୯
ଲବଣ	୧୪୩୫	ଲଙ୍ଗ	୧୪୮୨
ଲବଣ	୮୪୧	ଲଙ୍ଗଦୁଢ଼ି	୮୨୮
ଲଣୁନ	୧୫୨୦	ଲପି	୧୫୪୦
ଲହରୀ	୨୭୩	ଲପିକର	୧୫୪୧
ଲକ୍ଷା	୧୧୭	ଲପ୍ତ	୫୩୧
ଲଭ	୭୯୪	ଲପ୍ତ	୮୫୦
ଲକ୍ଷା ପ୍ରସାଦନ	୧୦୪୨	ଲପ୍ତା	୯୭
ଲଙ୍ଗଳ	୧୫୩୭	ଲବି	୧୫୪୦
ଲଙ୍ଗଳଦଣ୍ଡ	୨୨୧	ଲଲା	୪୭୩
ଲଙ୍ଗଳୀ	୯୫୩	ଲୁଣକ	୩୯୨
ଲଙ୍ଗଳୀ	୮୧୧	ଲୁବ୍ଧ	୫୭୯
ଲଙ୍ଗଳ	୧୫୩୭	ଲୁବ୍ଧକ	୧୪୭୭
ଲଞ୍ଜନ	୭୫୫	ଲୁଲପ	୧୪୪୮
ଲଞ୍ଜ	୧୫୩୭	ଲୁହ'ଗର	୯୫୧
ଲଭ	୧୫୩୮	ଲୁତା	୨୭୨
ଲମକ୍କୁକ	୨୭୮	ଲୁନ	୪୭୫
ଲଳ }	୧୫୩୯	ଲମ	୧୫୩୭
ଲଳା }		ଲେଖ	୧୦୨

ପ୍ରତିଶବ୍ଦମାଳା (ଅନୁସମ୍ବଳିକା)

୪୫୩

ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା
ଲେଖକ	୧୫୪୧	ଲେଖନୀ	୭୭୭
ଲେଖନୀ	୧୫୯୮	ଲେଖ	୩୪୫
ଲେଖର୍ଷଭ	୨୧୨	ଲେଖୁପ }	୧୫୪୪
ଲେଖ୍ୟପତ୍ର	୭୭୪	ଲେଖୁଛ }	
ଲେଖର	୮୭୧	ଲେଖୁ }	୧୫୪୩
ଲେଖି	୧୨୧	ଲେଖୁ }	
ଲେଖୁ	୧୫୪୩	ଲେଖି	୧୦୭
ଲେଖି	୨୦୫	ଲେଖି	
ଲେଖ	୭୭୩	ଲେଖିତ୍ରାସୀ	୭୪୪
ଲେଖକ	୧୩୨୭	ଲେଖନୀଳ	୯୫୧
ଲେଖକତ୍ତ	୧୫୪୨	ଲେଖବଦ୍ଧଲଗ୍ନତ୍ତ	୧୦୮୨
ଲେଖକତ୍ତ	୩୪୨	ଲେଖମଳ	୧୪୧୨
ଲେଖାପଦା	୬୮୪	ଲେଖିତ	୧୫୧୧
ଲେଖେଶ	୧୧୭୨	ଲେଖିତ	୧୩୭
ଲେଖକ	୮୫୨	ଲେଖିତକ	୧୦୭୩
ଲେଖନ	୭	ଲେଖିତକଦ	୧୧୦୨
ଲେଖମସ୍ତକ	୪୦୫	ଲେଖିତକଦନ	୪୩୩
ଲେଖକ	୧୨୪	ଲେଖିତାଞ୍ଜ	୧୩
ଲେଖ	୧୨୧୭	ଲେଖିତାୟସ	୭୭୨
ଲେଖି	୫୭୯	ଲେଖିତାଶ୍ଚ	୯
ଲେଖ	୧୫୨୮	ଲେଖିକାର	୧୫୪୫

ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା
(ଟା)			
ଟକଟ	୧୫୪୭	ଟଂକୁ	୧୨୪୩
ଟକଟିକା	୫୪୪	ଟଂଖ	୧୫୪୭
ଟକଳ	୫୨୦	ଟରୀ	୨୧୩
ଟକଳୀ	୭୩୯	ଟରୀପତି	୨୧୭
ଟକୁନ }		ଟଟୀ	୧୫୪୮
ଟକୁନି }	୫୧୫	ଟଠ	୧୫୪୯
ଟକୁନି }		ଟଘ	ସଂଖ୍ୟା
ଟକୁନୀ	୫୮୦	ଟଣିଶିମ୍ବକା	୭୨୨
ଟକୁଳାକ୍ଷକ	୧୭୩୭	ଟଣ୍	୧୭୦୨
ଟକୁଳାଦନା	୩୦୭	ଟଣ୍	୧୫୫୦
ଟକୁଳାଦନା	୮୧୧	ଟଟଛଦ	୮୪୮
ଟକୁଡ଼	୨୨୭	ଟଟକୋଟି }	
ଟକ୍ତି	୧୦୫୨	ଟଟଧାର }	୧୨୨
ଟକ୍ତି	୧୧୬୮	ଟଟପର୍ବ	୧୦୮
ଟକ୍ତିଧର	୪୧୦	ଟଟପଦକ	୮୪୮
ଟକ୍ଷ	୨୧୨	ଟଟପଦା	୩୭୭
ଟକ୍ତ	୪୩୪	ଟଟପଦା	୧୫୫୧
ଟକ୍ଷପାଦପ	୮୨୫	ଟଟପଦିକା	୮୭୦
ଟକ୍ଷମୂର୍ତ୍ତି	୯୪୦	ଟଟପୁଷ୍ପା	୩୦
ଟଂକର	୧୫୭୪	ଟଟପ୍ରାସ	୩୫୪
ଟଂକୁ	୯୧୯	ଟଟମନ୍ତ୍ର	୨୧୨

ପ୍ରତିଶବ୍ଦମାଳା (ଅନୁସମଶିକା)

୪୫୫

ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା
ଶବ୍ଦମୁକ୍ତି	୧୫୫୨	ଶବ୍ଦତ	୯୨୨
ଶବ୍ଦଗାୟୀ	୧୭୩୭	ଶମ୍ଭୁ }	୧୫୫୭
ଶବ୍ଦହୃଦା	୭୨୮	ଶମ୍ଭୁ	
ଶବ୍ଦାଙ୍ଗ	୧୫୧୭	ଶମ୍ଭୁ	୧୧୧୩
ଶବ୍ଦାନକ	୧୫୯୧	ଶମ୍ଭୁ	୧୨୧୫
ଶବ୍ଦାବଳୀ	୨୧୩	ଶମ୍ଭୁ	୫୫
ଶବ୍ଦାବଳୀ	୧୫୫୨	ଶମ୍ଭୁସ୍ତ୍ରୀ	୪୫
ଶବ୍ଦାହା	୩୦	ଶମ୍ଭୁ	୨୨୭
ଶବ୍ଦ	୧୦୯	ଶମ୍ଭୁ	୭୨୮
ଶବ୍ଦତା	୧୨୯୮	ଶମ୍ଭୁ	୧୨୨
ଶବ୍ଦ }	୧୫୫୩	ଶମ୍ଭୁ	୨୪୭
ଶବ୍ଦେଶ୍ୱର		ଶମ୍ଭୁ	୧୪୭୫
ଶବ୍ଦ }		ଶମ୍ଭୁ	୪୩୮
ଶବ୍ଦ	୧୫୫୪	ଶମ୍ଭୁ	୧୫୭୪
ଶବ୍ଦ		ଶମ୍ଭୁ	୧୧୧୩
ଶବ୍ଦ	୫୩୨	ଶମ୍ଭୁ	୫୨୮
ଶବ୍ଦ	୧୫୫୫	ଶମ୍ଭୁ	୯୭୨
ଶବ୍ଦ	୧୫୭୧	ଶମ୍ଭୁ }	୧୫୫୭
ଶବ୍ଦ	୪୨୪	ଶମ୍ଭୁ	
ଶବ୍ଦଲକ୍ଷ୍ମୀ	୧୦୨୯	ଶମ୍ଭୁ	୯୭୩
ଶବ୍ଦ	୩୭୩	ଶମ୍ଭୁ	୧୯
ଶବ୍ଦ	୧୮୫	ଶମ୍ଭୁ	୧୫୫୭
ଶବ୍ଦଗ୍ରହ	୩୭୫	ଶମ୍ଭୁ	୨୧୭

ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା
ଶରଜନ୍ମା	୪୧୦	ଶଲ୍ଲଟ	୧୫୪୭
ଶରତ୍	୯୦	ଶଶଧର	୭୨୭
ଶରପକ୍ଷ	୧୦୩୧	ଶଶାଦନ	୧୦୫୭
ଶରଭ	୨୭୯	ଶଶୁର	୧୧୪୭
ଶରବ୍ୟ	୧୫୩୦	ଶସ୍ତ୍ର	୩୮୭
ଶରା }	୧୨୫୭	ଶସ୍ତ୍ର	୯୭
ଶରାବ }		ଶସ୍ତ୍ରକ	୧୦୭
ଶରାରି	୧୫୫୮	ଶସ୍ତ୍ରାଗାର	୧୮୪
ଶରାସ୍ତ୍ର	୭୦୯	ଶାକ	୧୫୭୨
ଶରାଳ	୧୫୫୮	ଶାକଟୀନ	୧୫୪୭
ଶରାସନ	୪୮୫	ଶାକନାଡ଼ିକା	୧୩୦୯
ଶରାର	୩୮୩	ଶାକର	୧୫୭୦
ଶରାସ	୭୮୭	ଶାକଶ୍ରେଷ୍ଠା	୭୨୨
ଶର୍କରା }	୧୫୭୯	ଶାକୁନକ	୭୨୩
ଶର୍କରା }		ଶାକ୍ୟମୁନି	୫୯୫
ଶର୍କରା	୧୫୭୦	ଶାକ୍ୟସିଂହ }	
ଶର୍କରିଳ	୧୫୫୯	ଶାଶାମୁଗ	୩୨୭
ଶବ୍ଦ	୧୫୭୪	ଶାଶୀ	୭୭୪
ଶବ୍ଦା	୯୯୫	ଶାଗ	୧୫୭୨
ଶବ୍ଦାସ	୭୨୭	ଶାଗୁଣା	୫୮୦
ଶବ୍ଦାଶୀ	୭୩	ଶାଠ୍ୟ	୩୨୩
ଶାଳା	୧୫୯୩	ଶାଣ	୩୮୯

ପ୍ରତିଶେଷମାଳା (ଅନୁସମୀକ୍ଷା)

୪୫୭

ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା
ଶାନ୍ତିଲ୍ୟ	୧୩୧୫	ଶାଳୀ	୪୭୫
ଶାତ	୧୬୭	ଶାଳୀନ	୧୫୭୪
ଶାତ	୮୦୭	ଶାଲୁକ	୧୦୭୦
ଶାତକୁମ୍ଭ	୩୧୯	ଶାଲୁର	୮୩୩
ଶାନ୍ତବ	୧୦୯	ଶାବକ	୧୧୪
ଶାଦ	୩୭୧	ଶାଶୁତ	୯୬୯
ଶାନ୍ତି	୧୫୫୭	ଶାସନ	୧୫୪
ଶାପ	୧୫୫୪	ଶାସ୍ତ୍ରା	୧୩୨୭
ଶାପାସ୍ତ୍ର	୨୮୦	ଶାସ୍ତ୍ରତତ୍ତ୍ୱ	୭୭୦
ଶାମନା	୮୨୫	ଶିଂଶପା	୩୨୯
ଶାମରା	୧୪୫୨	ଶିଆଳୀ	୬୯୪
ଶାରଦ	୧୯୭	ଶିକା }	୧୫୭୫
ଶାରଦା	୮୧୧	ଶିକ୍ୟ }	
ଶାର୍ଦ୍ଦ	୧୫୫୯	ଶିକ୍ଷକ	୯୧
ଶାଙ୍ଗୀ	୧୩୧୯	ଶିଶୁ	୧୧୨୮
ଶାନ୍ତଲ	୧୩୫୭	ଶିଶୁକ	୧୫୭୭
ଶାଳ	୧୨୧୦	ଶିଶୁକ	୧୧୨୮
ଶାଳକ	୧୧୧୪	ଶିଶୁକ	୪୩୧
ଶାଳଭଞ୍ଜକା }	୮୪୭	ଶିଶୁମା	୫୬୯
ଶାଳଭଞ୍ଜୀ }		ଶିଶୁମା	୧୫୦୭
ଶାଳା	୧୫୭୩	ଶିଶର	୧୫୭୭
ଶାଳାବୃକ	୧୫୪	ଶିଶର	୪୭୦

ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା
ଶିଖରୀ	୧୭	ଶିବା	୧୭୭
ଶିଖା	୭୫୮	ଶିବା	୭୩୭
ଶିଖା	୧୫୮୨	ଶିବା	୧୬୭୫
ଶିଖା	୭୩୫	ଶିବା	୧୭୪୭
ଶିଖାଚନ୍ଦ୍ର	୮୫୨	ଶିବକା	୧୫୭୮
ଶିଖାବଳ	୪୭୧	ଶିବର	୯୯୪
ଶିଖାବାନ୍	୯	ଶିଖାରଥ	୧୫୭୮
ଶିଖୀ	୪୭୧	ଶିର	୧୫୭୭
ଶିଖିଧୁନ	୯୧୧	ଶିରଃ	୨୩୭
ଶିଖିଧୁନ }	୪୧୦	ଶିରସ୍ତ୍ର	୧୫୭୯
ଶିଖିବାହନ }		ଶିରା	୮୯୫
ଶିରା	୧୫୭୨	ଶିରାସ	୧୫୭୦
ଶିରାଶି	୯୫୭	ଶିରୋଧର }	୩୨୨
ଶିରାମ	୫୭୧	ଶିରୋଧୁ }	
ଶିରକଣ୍ଠ	୧୫୭୪	ଶିରୋମଣି }	୭୫୯
ଶିରସାରକ	୭୮୧	ଶିରୋରତ୍ନ }	
ଶିବ	୩୮୭	ଶିରୋରୁଦ୍ର	୨୯୮
ଶିବ	୧୫୫୪	ଶିରୋସ୍ଥ	୩୫୮
ଶିବଧନୁ	୧୧୩୫	ଶିଳା	୧୨୦୫
ଶିବପ୍ରିୟ	୮୯୨	ଶିଳାନତୁ	୧୫୭୧
ଶିବସାନ	୧୧୨୩	ଶିଳୀ	୧୫୭୨
ଶିବା	୭୩	ଶିଳୋଽୟ	୧୭

ପ୍ରତିଶବ୍ଦମାଳା (ଅନୁସମୀକ୍ଷା)

୪୫୯

ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା
ଶିଳ୍ପୀ	୧୫୭୩	ଶୀର୍ଷ	୨୩୭
ଶିଶିର	୭୭୯	ଶୀର୍ଷକ	୧୫୭୯
ଶିଶୁ	୧୧୪	ଶୀର୍ଷକେତ୍ୟ	୧୨୪୦
ଶିଶୁକ	୨୭୭	ଶୀର୍ଷଣ୍ୟ	୧୫୧୯
ଶିଶୁରୁ	୧୫୭୫	ଶୁଆ	୧୫୭୭
ଶିଶୁମାର	୨୭୭	ଶୁକ୍	୧୪୨୯
ଶିଶୁ	୧୪୮୨	ଶୁକ	୧୫୭୭
ଶିଷ୍ଟ	୧୫୪	ଶୁକ୍ତି	୧୫୭୮
ଶିଷ୍ୟ	୭୭୯	ଶୁକ୍ତିମଣି	୧୪୭୨
ଶୀଘ୍ର	୫୧୧	ଶୁଦ୍ଧ	୯
ଶୀତ	୧୦୧	ଶୁଦ୍ଧ	୨୧୪
ଶୀତ	୭୭୯	ଶୁଦ୍ଧ	୨୭୭
ଶୀତଳ	୧୯୦	ଶୁଦ୍ଧ	୭୩୨
ଶୀତଫଳ	୨୫୧	ଶୁଦ୍ଧଶିଷ୍ୟ	୧୩୫
ଶୀତସ୍ନୁ	୭୨୭	ଶୁକ୍ଳ	୫୯୭
ଶୀତସ୍ନୁ	୧୪୪୧	ଶୁକ୍ଳପଦ୍ମ	୧୧୪୨
ଶୀତମୂଳକ	୨୭୮	ଶୁକ୍ଳବାୟୁସ	୧୨୨୯
ଶୀତରଶ୍ମି	୭୨୭	ଶୁକ୍ଳାଙ୍ଗୀ	୧୫୮୫
ଶୀତଳ	୭୭୯	ଶୁକ୍ଳାଶୁ	୩୫୯
ଶୀତଶିବ	୧୫୭୭	ଶୁଭ	୧୪୨୯
ଶୀତା	୭୩୩	ଶୁଭ	୯
ଶୀର୍ଷ	୨୦୦	ଶୁଭ	୨୨୯

ବିଷୟ	ସଂଖ୍ୟା	ବିଷୟ	ସଂଖ୍ୟା
ଗୁରୁ	୫୯୭	ଗୁରୁ	୧୫୮୨
ଗୁରୁ	୧୧୦୪	ଗୁରୁର	୧୨୫୨
ଗୁରୁ	୧୫୭୯	ଗୁରୁ	୧୩୩୯
ଗୁରୁ	୧୫୮୦	ଗୁରୁପ୍ରିୟ	୧୧୧୦୨
ଗୁରୁ	୧୧୨୦	ଗୁରୁ	୭୮୯
ଗୁରୁ	୧୫୮୯	ଗୁରୁ	୧୩୭୨
ଗୁରୁ	୧୧୦୪	ଗୁରୁ	୧୨୭୮
ଗୁରୁ	୫୪	ଗୁରୁ	୧୧୫
ଗୁରୁ	୪୩୨	ଗୁରୁ	୧୫୮୩
ଗୁରୁ	୧୫୮୧	ଗୁରୁକର୍ଣ୍ଣ	୫୩୮
ଗୁରୁ	୩୮୭	ଗୁରୁ	୭୭୧
ଗୁରୁ	୮୭୮	ଗୁରୁ	୧୫୭୪
ଗୁରୁ	୫୯୭	ଗୁରୁଗଳ }	୯୭୩
ଗୁରୁ	୭୭୭	ଗୁରୁଗଳ }	
ଗୁରୁ	୭୭୩	ଗୁରୁଗଳ	୧୭୪୭
ଗୁରୁ	୨୭୨	ଗୁରୁ	୪୭୦
ଗୁରୁ	୪୫୯	ଗୁରୁବେର	୧୫୮୦
ଗୁରୁ	୪୫୯	ଗୁରୁବେର	୧୮୮
ଗୁରୁ	୯୩୭	ଗୁରୁଟକ	୧୫୮୪
ଗୁରୁ	୨୩୫	ଗୁରୁଟକ	୧୩୨୩
ଗୁରୁ	୧୦୭୨	ଗୁରୁଟକ	୭୭୩
ଗୁରୁ	୯	ଗୁରୁର	୨୨୯

ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା
ଶୃଙ୍ଗାରକ	୧୭୨୯	ଶୋଣ	୧୬୩୯
ଶୃଙ୍ଗୀ	୫୯୪	ଶୋଣରୁକ୍	୧୦୭୩
ଶେଖର	୧୨୩୭	ଶୋଣିକ	୧୩୭
ଶେଫ	୧୪୮୨	ଶୋଥ	}
ଶେଫାଳ	୭୯୪	ଶୋଥକ	
ଶେଫାଳିକା }	୧୫୮୫	ଶୋଥାଁ	୧୧୪୭
ଶେଫାଳୀ }		ଶୋଥହୁକ୍	୧୩୭୮
ଶେମୁଷୀ	୧୩୨୭	ଶୋଥମା	୧୫୮୮
ଶେଷ	୧୫୮୭	ଶୋଫ	୧୫୮୭
ଶୈଖରିକ	୪୨୧	ଶୋଭନ	୩୯୮
ଶୈଳ	୧୭	ଶୋଭନବସ୍ତୁ	୧୦୩୮
ଶୈଳୀ	୧୭୧୧	ଶୋଭା	୩୯୮
ଶୈଳସ୍ତ	୯୨୭	ଶୋଷ	୫୦୭
ଶୈଳସ୍ତ	୧୩୧୫	ଶୋଷ	୧୧୩୭
ଶୈବଳ	୭୯୪	ଶୌଚେୟ	୧୫୧୩
ଶୈବଳମା	୧୭୮	ଶୌଣ୍ଡ	୧୪୧୪
ଶୈବାଳ	୭୯୪	ଶୌଣ୍ଡିକ	୧୫୮୯
ଶୌଣବ	୧୫୭+	ଶୌଣ୍ଡୀ	୧୧୩୭
ଶୋକ	୧୪୨୯	ଶୌକୋଦନ	୫୯୫
ଶୋକରାଜ	୧୨୭୯	ଶୌର	୧୩୧୯
ଶୋଚନା	୧୪୨୯	ଶୌର୍ଯ୍ୟ	୧୦୭୨
ଶୋଚିଷ୍ଟେଷ	୯	ଶୌଲ୍ୟକ	୧୫୯୦

ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା
ଶୃଙ୍ଗାନ	୧୫୯୧	ଶ୍ରୀ	୩୪୨
ଶ୍ୟାମ	୧୩୪	ଶ୍ରୀ	୩୯୯
ଶ୍ୟାମକ	୧୫୯୨	ଶ୍ରୀ	୧୫୯୭
ଶ୍ୟାମଳ	୧୩୪	ଶ୍ରୀକଣ୍ଠ	୧୫୭୪
ଶ୍ୟାମା	୧୧୨୫	ଶ୍ରୀକନ୍ଦା	୧୫୯୭
ଶ୍ୟାମା	୧୨୧୨	ଶ୍ରୀକରଣ	୧୫୯୮
ଶ୍ୟାମା	୧୯୫	ଶ୍ରୀଶକ୍ତି	୭୨୫
ଶ୍ୟାମାକ	୧୫୯୨	ଶ୍ରୀଦ	୪୪୪
ଶ୍ୟାଳ }	୧୫୯୩	ଶ୍ରୀପତି	୧୩୧୯
ଶ୍ୟାଳକ }		ଶ୍ରୀପର୍ଣ୍ଣୀ	୫୫୦
ଶ୍ୟାଳକା	୪୭୫	ଶ୍ରୀଫଳ	୧୩୧୫
ଶ୍ୟେନ	୧୦୫୭	ଶ୍ରୀଫଳା	୧୭୭
ଶ୍ରମ	୧୮୩	ଶ୍ରୀଫଳୀ	୧୦୧୩
ଶ୍ରମଣ	୧୧୯୭	ଶ୍ରୀବତ୍ସଲସ୍ଥିନ	୧୩୧୯
ଶ୍ରମକାର	୭୦୮	ଶ୍ରୀବାସ	୧୧୨୨
ଶ୍ରବଣ }	୩୭୫	ଶ୍ରୀବେଷ୍ଟ	୧୧୨୨
ଶ୍ରବଣ }		ଶ୍ରୀସଞ୍ଜ	୧୫୩୪
ଶ୍ରବଣା	୧୫୯୪	ଶ୍ରୀତି	୩୭୫
ଶ୍ରବଦେବ	୫୫	ଶ୍ରୀତାଦାନ	୧୩୭୨
ଶ୍ରନ୍ତ	୧୮୩	ଶ୍ରୋତା	୧୭୧
ଶ୍ରବଣ }	୧୫୯୫	ଶ୍ରୋତୃଃ	୮୯୭
ଶ୍ରବଣକ }		ଶ୍ରୋତୃଃ	୭୪

ପ୍ରତିଶବ୍ଦମାଳା (ଅନୁସମୀକ୍ଷା)

୪୬୩

ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା
ଶ୍ରେୟସୀ	୩୩୦	ଶୁଭ୍ର	୪୫୯
ଶ୍ରେୟସୀ	୧୧୧୧	ଶୁଦ୍ଧ	୧୧୫୮୭
ଶ୍ରେୟସୀ	୧୭୭୭	ଶୁଦ୍ଧି	୧୭୦୧
ଶ୍ରେଷ୍ଠ	୭୩୧	ଶୁଦ୍ଧନ	୪୩
ଶ୍ରୋତା	୩୦୫	ଶୂ (ଶୂନ୍)	୪୩୨
ଶ୍ରୋତ୍ର	୩୬୫	ଶୂନ୍ୟ	୧୫୧୫
ଶ୍ରୋତ୍ରୀ	୧୫୯୯	ଶୂନ୍ୟ	୫୯୭
ଶ୍ରୁତି	୧୨୧	ଶୂନ୍ୟଗତ	୩୧୫
ଶ୍ରୁତିକାରୀ	୧୨୭୪	ଶୂନ୍ୟଗତରୁ	୧୬୭୧
ଶୂନ୍ୟ	୧୭୦୦	ଶୂନ୍ୟଦ୍ୱୟ	୭୨୭
ଶୂନ୍ୟଗତ }	୩୩୪	ଶୂନ୍ୟଗତ	୧୧୦୯
ଶୂନ୍ୟକର }		ଶୂନ୍ୟଗତୀ	୧୦୦୪
ଶୂନ୍ୟକରୀ	୩୩୩	ଶୂନ୍ୟଗତୀ	୧୭୩୮
ଶୂନ୍ୟକରୀ	୨୦୯	ଶୂନ୍ୟଗତୀ	୨୮୭
ଶୂନ୍ୟକରୀ	୭୨୧	ଶୂନ୍ୟକରୀ	୧୨୭୩

(ଖ)

ଷଟ୍ପଦ	୧୧୯	ଷଟ୍ପଦ	୧୭୦୨
ଷଡ଼ପଦ	୧୩୨୭	ଷଷ୍ଠିକା }	୧୭୦୩
ଷଡ଼ାଳ	୪୧୦	ଷଷ୍ଠିକାଳୀ }	
ଷଡ଼ାଳକା	୧୫୪୮	ଷଷ୍ଠିକାଳୀ }	୪୧୦
ଷଷ୍ଠିକା	୫୦୨	ଷଷ୍ଠିକାଳୀ }	

ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା
(ସ)			
ସଂଯତ୍	୧୫୦୫	ସଂକ୍ଷିପ୍ତ	୧୪୫୫
ସଂଯତ	୪୩୦	ସଂକ୍ଷାତ	୧୦୩
ସଂଯମ	୧୪୯୭	ସଂକ୍ଷେପ	୮୨୩
ସଂଯମନ	୧୨୪୨	ସଂକ୍ଷେଦ	୧୬୦୭
ସଂଯାମ	୧୪୯୭	ସଂକ୍ଷେପି	୯୭୨
ସଂଯୁଗ	୧୫୦୫	ସଂକ୍ଷ୍ୟାନ	୨୩୯
ସଂଯୋଗ	୧୭୦୦	ସଂଶୟ	୧୭୦୮
ସଂଯୋଗିତ }	୧୭୦୫	ସଂଶ୍ଳେଷ	୧୪
ସଂଯୋଜିତ }		ସଂଶ୍ଳୁତ	୧୫
ସଂରକ୍ଷ	୧୮୫	ସଂଶ୍ଳେଷ	୧୦୯୪
ସଂବତ୍ସର	୯୦	ସଂସଦ୍	୨୦୩
ସଂବନ୍ଧନ	୧୭୦୯	ସଂସିଦ୍ଧି	୧୦୦୭
ସଂବରାରି	୪୦	ସଂସ୍ରବ	୧୦୮୩
ସଂବର୍ତ୍ତ	୧୦୯୭	ସଂସ୍ଥା	୯୦୩
ସଂବର୍ତ୍ତକା	୯୮୭	ସଂସ୍ଥାପିତ	୧୦୭୮
ସଂବସଥ	୭୦୩	ସଂସ୍ଥାପିତ	୧୫୦୫
ସଂବାଧ	୧୭୧୦	ସଂସ୍ଥାପିତ	୨୮୯
ସଂବାହନ	୧୪୩୭	ସଂସ୍ଥାନନ	୩୮୩
ସଂବିତ୍	୧୪	ସଂକଳ	୭
ସଂବିତ୍	୧୩୨୭	ସଂକଳ୍ପମ	୧୦୩୪

ପ୍ରତିଶବ୍ଦମାଳା (ଅନୁସମ୍ବଳିକା)

୪୭୫

ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା
ସକୃତପ୍ରଜ	୩୯୨	ସଂଖ୍ୟାବାନ୍	୩୪୦
ସକୃତଫଳା	୩୧୭	ସଂଗ	୧୪୮୭
ସକ୍ଷ୍ମ	୨୭୦	ସଂଗତ	୧୭୮୫
ସଖା	୧୪୫୯	ସଂଗମ	୧୪୮୭
ସଖୀ	୧୯୨	ସଂଗର	୧୫୦୫
ସଗର	୭୮	ସଂଗିନୀ	୧୯୨
ସଗର୍ଭ୍ୟ	୧୭୦୯	ସଂଗୀର୍ଣ୍ଣ	୧୫
ସଗୋଷ୍ଠ	୭୨୮	ସଂଗୀତ	୫୭୪
ସଂକଟ	୧୭୧୦	ସଂଗୀତ	୮୧୩
ସଂକର୍ଷଣ	୪୦୨	ସଂଗ୍ରହ	୧୭୧୩
ସଂକାଶ	୯୭୭	ସଂଗ୍ରାମ	୧୫୦୫
ସଂକ୍ଷୀ }	୧୪୫	ସଂଘ }	୨୮୯
ସଂକୁଳ }		ସଂଘାତ }	
ସଂକେତ	୧୭୧୧	ସଂଘାତ	୩୩୩୩
ସଂକେତ	୨୧୦	ସଂଘାଟିକା	୧୫୮୪
ସଂକୋଚ	୪୩୩	ସଜନୀ	୧୯୨
ସଂକ୍ରନ୍ଦନ	୨୧୨	ସଜମ୍ଭାଳ	୧୦୩୪
ସଂକ୍ଷେପ }	୧୭୧୨	ସଜ୍ଜ	୧୨୫୮
ସଂକ୍ଷେପଣ }		ସଜ୍ଜନ	୪୫୪
ସଂଖ୍ୟ	୧୫୦୫	ସତପୁ	୨୮୯
ସଂଖ୍ୟା	୬୩୪	ସତ୍ତ୍ୱରକା	୮୭୭
ସଂଖ୍ୟାତ	୫୪୨	ସତ୍ତ୍ୱର	୧୭୧୪

ଶବ୍ଦ	ପ୍ରାଣ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା
ସଞ୍ଜା	୯୨	ସଦେଶ	୭୧
ସଞ୍ଜକ	୭୦୭	ସଦ୍	୧୪୯
ସଞ୍ଜକ	୨୦	ସଧର୍ମ	୭୯୫
ସଞ୍ଜୀ	୧୦୫୨	ସଧବା	୧୦୫୧
ସଞ୍ଜାନ }	୧୭୭୮	ସନ	୩୪୦
ସଞ୍ଜାନକ }		ସନାତନ	୯୬୯
ସଞ୍ଜାର୍ଥ୍ୟ	୧୭୧୫	ସନାଥା	୧୦୫୧
ସଞ୍ଜ୍ୟ	୨୭୭	ସନାଭି	୧୭୧୭
ସଞ୍ଜ୍ୟ	୧୫୫୪	ସନୀତି	୭୧
ସଞ୍ଜ୍ୟବାକ୍	୨୮୦	ସନ୍ତତ	୨୦
ସଞ୍ଜ୍ୟାନୁକ	୧୨୩୩	ସନ୍ତତି	୭୯
ସଞ୍ଜି	୩୯	ସନ୍ତତି	୭୫
ସଞ୍ଜୀ	୫୮୩	ସନ୍ତପ୍ତ	୨୩୪
ସଞ୍ଜର	୫୧୧	ସନ୍ତପ୍ତ	୮୭୮
ସଞ୍ଜନ	୧୪୯	ସନ୍ତାନ	୭୫
ସଞ୍ଜସ୍	୨୦୩	ସନ୍ତାନ	୭୯
ସଞ୍ଜାଗତି	୪୩	ସନ୍ତାପ	୧୭୧୪
ସଞ୍ଜାତନ	୯୭୯	ସନ୍ତାପିତ	୮୭୮
ସଞ୍ଜାଦାନ	୨୮୭	ସନ୍ତର୍ଭ	୧୫୧୨
ସଞ୍ଜାପୁଷ୍ପ	୧୨୮୨	ସନ୍ଦଶକ	୩୭୦
ସନ୍ତକ୍ }	୭୯୫	ସନ୍ଦାନ	୮୪୪
ସନ୍ତକ୍ଷ }		ସନ୍ଦାବ.	୨୫୨
ସନ୍ତଶି }			

ବିଷୟ	ସଂଖ୍ୟା	ବିଷୟ	ସଂଖ୍ୟା
ପଦ୍ମ	୫୯୯	ସପ୍ତାକ (ସପ୍ତାକ୍ତିସ୍ତୁ)	୯
ପଦ୍ମଦାନ	୧୭୩୩	ସପ୍ତାଶ୍ୱ	୧୬୩
ସମେଶବର	୮୭୬	ସପ୍ତ	୧୨୫
ସମେଶ	୧୭୦୮	ସପ୍ତଶ୍ୱିକା	୧୦୫୧
ସମେଶ	୨୮୯	ସପ୍ତ	୨୦୩
ପ.ଦ୍ୱା	୨୫୨	ସପ୍ତଜନ	୧୭୧୯
ସମା	୧୭,୭	ସପ୍ତସଦ୍ୱ }	୧୭୨୦
ସମାନ }	୧୭୦୦	ସପ୍ତପ୍ରାର }	
ମନ୍ତ୍ର }		ସପ୍ତକ	୧୭୨୧
ସମ୍ୟା	୧୭୧୮	ସପ୍ତ୍ୟ	୪୫୪
ସମ୍ଭବ	୧୨୫୮	ସପ୍ତ୍ୟ	୧୭୨୦
ସମ୍ଭାବ	୩୩୭	ସମ	୭୯୫
ସମ୍ଭାବିତ୍ୱ	୭୧	ସମଗ୍ର	୭
ସମ୍ଭାବ୍ୟାସୀ	୧୭୯୭	ସମଜା	୫୨୨
ସମ୍ଭବ	୧୦୯	ସମଜା	୧୨୫୯
ସମ୍ଭବ୍ୟ	୧୧୫୮	ସମଜା	୪୨୯
ସମ୍ଭବ	୧୭୧୭	ସମଜ୍ୟା	୨୦୩
ସମ୍ଭାବ୍ୟ }	୩୯୪	ସମଜ୍ୟସ	୩୮୪
ସମ୍ଭାବ୍ୟ }		ସମଜ୍ୟସ୍ତୁ	୧୩୨୭
ସମ୍ଭାବ୍ୟତ୍ୱ	୩୯	ସମସ୍ତ	୪୧୨
ସମ୍ଭାବ୍ୟ	୬୩୫	ସମସ୍ତ	୧୭୧୧
ସମ୍ଭାବ୍ୟ	୯୩୮	ସମସ୍ତ	୧୫୫୫

ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା
ସମର୍ଥନ }	୧୭୨୨	ସମିତି	୨୦୩
ସମର୍ଥନା }		ସମିଧ }	
ସମର୍ଥାଦ	୭୧	ସମିଚ୍ଚନ }	୨୧୭
ସମକର୍ତ୍ତା	୫୫	ସମ୍ମିତ	୭୯୫
ସମବାୟ	୨୮୯	ସମୀକ	୧୫୦୫
ସମସନ	୧୭୧୨	ସମୀପ	୭୧
ସମସ୍ତ	୭	ସମୀର }	
ସମା	୯୦	ସମୀରଣ }	୪୩
ସମାକାଶ୍ଟ୍ର	୧୪୫	ସମୀରଣ	୧୮୩୪
ସମାହାତ	୧୩୫୭	ସମୁଦୟ	୧୭୨୩
ସମାଦାତ	୧୫୦୫	ସମୁଦ୍ୱିତ	୨୪୭
ସମାଧି	୧୪	ସମୁଦୟ }	
ସମାନ	୭୯୫	ସମୁଦାୟ }	୨୮୯
ସମାନୋଦୟ	୧୭୦୯	ସମୁଦ୍ଗଳ	୧୭୨୪
ସମାରେତ	୧୦୪୦	ସମୁଦ୍ଗାତା	୪୧୧
ସମାଲମ୍ବ	୫୭୩	ସମୁଦ୍ଧ	୧୭୨୫
ସମାସ	୧୭୧୨	ସମୁଦ୍ର	୧୭୪୦
ସମାହାର	୧୭୨୩	ସମୁଦ୍ରାଳ	୪୧
ସମାହିତ	୧୧୭୩	ସମୁଦନ	୧୭୨୭
ସମାହୃତ	୧୬୧୩	ସମୁଦ୍ଧ	୧୮୭
ସମିତ୍ }		ସମୁଦ୍ଧ	୨୮୯
ସମିତି }	୧୫୦୫	ସମୁଦ୍ଧ୍ୟ	୧୦୮୫

ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା
ସମୃଦ୍ଧ	୨୭୯	ସରଳ	୨୪୯
ସମୃଦ୍ଧ	୧୭୨୭	ସରଳ	୨୭୪
ସମ୍ପତ୍ତି }	୧୫୯୭	ସରଳଦ୍ରବ	୧୧୨୨
ସମ୍ପଦ }		ସରଃ	୪୧୭
ସମ୍ପନ୍ନ	୨୭୯	ସରଃକାଳ	୧୭୭୧
ସଂପରାୟକ	୧୫୦୫	ସରସୀ	୪୧୭
ସଂପୃଷ୍ଟ }	୧୭୨୪	ସରସୀରୁଦ୍ଧ	୧୦୮
ସଂପୃଷ୍ଟକ }		ସରସ୍ବତୀ	୧୩୭୪
ସଂପ୍ରଧାରଣା	୧୭୨୨	ସରସ୍ବତୀ	୧୩୮୫
ସଂପ୍ରଦାର	୧୫୦୫	ସରସ୍ବତୀ	୧୭୪୧
ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ	୨୪୨	ସରିତ	୧୭୮
ସଂତ୍ରମ	୮୨୩	ସରିତପତି	୧୭୪୦
ସଂମଦ	୧୭୭	ସରିତକବି	୫୩୭
ସଂମାନନା	୧୫୮୮	ସରିଷଦ	୧୭୩୦
ସମ୍ୟକ୍	୨୭୭	ସରସ୍ବତୀ	୧୩୯
ସମ୍ରାଟ୍	୭୧୭	ସର୍ବ	୧୨୭
ସରଳ	୧୧୨୧	ସର୍ବକ	୧୩୨
ସରଦା	୧୭୨୮	ସର୍ବରସ	୧୪୯୨
ସରଟ	୧୭୨୯	ସର୍ପ	୧୩୯
ସରଣା	୧୫୦୩	ସର୍ପଭୁକ୍ତ	୩୦୨
ସରଣି	୩୮	ସର୍ପବିଜ	୧୨୭୭
ସରମା	୧୫୮୧	ସର୍ପବିଜ	୧୫୮୭

ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା
ସର୍ପିଃ	୧୫୫	ସବେ୍ୟସ୍ତୁ।	୧୬୩୫
ସବଂ	୭	ସସନ୍ତୁ।	୫୯
ସବଂସହ।	୧୭	ସସ୍ୟସଂବର	୧୨୭
ସର୍ବଜ୍ଞ	୧୫୭୪	ସହକାର	୧୭୯
ସର୍ବତୋଗମନ	୧୦୯୭	ସହଧର୍ମିଣୀ	୭୧୧
ସର୍ବତୋଭ୍ରମ	୯୭୮	ସହନ	୭୭୯
ସର୍ବତୋଭ୍ରା	୫୫୦	ସହଃ (ସହସ୍)	୧୦୭୨
ସର୍ବତୋମୁଖ	୨୪୭	ସହସା	୧୬୩୧
ସର୍ବଦା	୨୦	ସହସ୍ୟ	୧୧୭୭
ସର୍ବମଙ୍ଗଳା	୭୩	ସହସ୍ରଦଂଷ୍ଟ୍ର	୧୧୧୨
ସର୍ବରସ	୧୦୯୨	ସହସ୍ର ପଦ	୧୦୮
ସର୍ବଲିଙ୍ଗୀ	୧୧୨୭	ସହସ୍ରବାର୍ଯ୍ୟା	୮୭୯
ସର୍ବଦୁର୍ଭୁକ୍ତ	୭୭୮	ସହସ୍ରବେଧ	୧୨୭୭
ସର୍ବାର୍ଥସିଦ୍ଧ	୫୯୫	ସହସ୍ରାଂଶୁ	୧୬୩
ସର୍ବପ	୧୬୩୦	ସହସ୍ରାକ୍ଷ	୧୧୨
ସଲ୍ଲଜ୍ଜ	୧୫୭୪	ସହା	୪୪୭
ସଲିଳ	୨୪୭	ସହା	୧୫୦
ସବ	୩୯	ସହାଧ୍ୟାୟୀ	୧୬୧୫
ସବୟାଃ	୧୨୪୯	ସହାୟ	୪୭
ସବିତା	୧୬୩	ସହାୟ	୧୦୩୧
ସବିଧ }	୭୧	ସହାୟ	୧୦୮୪
ସବେଶ }		ସବିଷ୍ଟ	୭୭୯

ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା
ସକ୍ତିସ୍ତ୍ରୁତା	୫୦୮	ସାନ୍ତି	}
ସହୋଦର	୧୭୦୯	ସାନ୍ତିନା	
ସହୃଦୟ	୧୭୪୩	ସାନ୍ତି	୭୦୭
ସାଂସାରିକ	୧୧୭୫	ସାନ୍ତିସ୍ନିଗ୍ଧ	୧୪୮୫
ସାଂବସର	୫୪୦	ସାମ	୧୭୩୪
ସାଂବାଦକ	୧୦୨୨	ସାମାଜିକ	୧୭୨୦
ସାଂଶୟିକ	୧୭୩୩	ସାମାନ୍ୟବନ୍ଧନ	୫୪୧
ସାଗର	୧୭୪୧	ସାମ୍ୟ	୨୯୧
ସାଗିନ	୧୭୩୨	ସାଂପ୍ରତି	୧୭୨୪
ସାଞ୍ଜୁ	୩୩୭	ସାୟ	୧୭୧୮
ସାତଦଃସ୍ୟା	୧୨୪୫	ସାୟକ	୨୧୭
ସାତଳା	୭୩୫	ସାୟାହ୍ନ	୧୭୧୮
ସାଦୃଶ୍ୟ	୨୯୧	ସାର	୧୪୦୪
ସାଧାରଣ	୭୯୫	ସାରଙ୍ଗ	୭୩୮
ସାଧୁ	୧୩୯୮	ସାରଥୀ	୧୭୩୫
ସାଧୁ	୪୫୪	ସାରମେୟ	୪୩୨
ସାଧୁସ	୮୧୮	ସାରମେୟୀ	୧୫୮୧
ସାଧ୍ୱୀ	୧୦୫୨	ସାରସ	୧୦୮
ସାପକାନ	୩୦୨	ସାରସନ	୩୯୪
ସାପୁଆ	୧୪୦	ସାରଣୀ	୪୧୧
ସାପୁଆ	୭୦୪	ସାର୍ଥ	୨୮୯
ସାନ୍ତ	୧୨୦୭	ସାର୍ଥବାହୀ	୧୭୯

ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା
ସାଦ୍ର	୧୮୭	ସିନ୍ଦୁକ }	୯୮୮
ସାବରୌମ	୭୧୭	ସିନ୍ଦୁକାର }	
ସାଳ	୧୨୭	ସିନ୍ଦୁର	୧୭୩୯
ସାଳ	୭୭୪	ସିନ୍ଦୁ	୧୭୪୦
ସାଳ	୧୨୧୦	ସିନ୍ଦୁଜ	୧୫୭୭
ସାନ୍ନସ	୮୨୯	ସିର	୮୯୫
ସିଂହ	୪୭୭	ସିଲ୍ଲ	୧୭୪୧
ସିଂହାସନ	୧୦୨୭	ସୀମ	୨୫୯
ସିଂହା	୧୨୭୨	ସୀମନ୍ତକ	୧୭୩୯
ସିକ୍ତକ	୧୭୩୭	ସୀମନ୍ତନା	୮୭
ସିତ	୫୯୭	ସୀମା	୨୫୯
ସିତ	୩୫୯	ସୀର	୧୫୩୭
ସିତକ୍ଳଷା	୩୦	ସୀରପାଣି	୪୦୨
ସିତପୁଷ୍ପ	୭୫୨	ସୀବନ	୧୭୪୧
ସିତପୁଷ୍ପୀ	୭୧	ସୀସକ }	୯୪୧
ସିତଶୂକ	୧୪୯୭	ସୀସା }	
ସିତା	୧୭୩୭	ସୁକୁମାର	୮୭୩୦
ସିତାବ୍ର	୩୭୨	ସୁକୁମାର	୪୯୦
ସିତାମୋଜ	୧୧୪୨	ସୁକୁମାର	୧୫୯୨
ସିଦ୍ଧ	୯୯୧	ସୁକୁମାରକ	୨୦୭
ସିଦ୍ଧାର୍ଥ	୧୭୩୮	ସୁକୁତ	୮୯୭
ସିଧ୍ୟ	୧୧୫୭	ସୁକୁଶ	୮୯୪

ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା
ସୁକେଶର	୧୨୨୦	ସୁପଦା	୪୦୪
ସୁଖ	୧୭୭	ସୁପର୍ଣ୍ଣା	୫୫୨
ସୁଗତ	୧୩୨୭	ସୁପଦା	୧୦୨
ସୁଗନ୍ଧ	୧୫୪୮	ସୁସୁରକ	୧୨୨୦
ସୁଗନ୍ଧ	୧୭୪୨	ସୁପ୍ତ	୯୭୨
ସୁଜ୍ଞ	୧୫୮୨	ସୁଭଗ	୭୪୪
ସୁଚରଣ	୧୦୫୨	ସୁଭଗା	୧୧୦୦
ସୁଚେଳକ	୧୦୩୮	ସୁମ }	୪୫୮
ସୁଚ	୧୭୦	ସୁମନ }	
ସୁତା	୮୭୫	ସୁମନ	୫୮୮
ସୁତାମୂଳା	୯୨୯	ସୁମନା	୧୦୨
ସୁତାମା	୨୧୨	ସୁମନା	୭୦୭
ସୁଦାସ	୧୫୧୦	ସୁମନୋରଜ	୧୦୭୩
ସୁଦୁର	୮୩୮	ସୁମେନ୍ତୁ	୧୪୮୭
ସୁଧର୍ମ	୮୭୮	ସୁର	୧୦୨
ସୁଧା	୧୦୫	ସୁରଜ୍ୟେଷ୍ଠ	୧୧୭୨
ସୁଧାଧାର }	୭୨୭	ସୁରସାର୍ଦ୍ଧିକା	୧୩୧୨
ସୁଧାଂଶୁ }		ସୁରଦ୍ୱିତ୍	୧୩୫
ସୁଧୀ	୩୪୦	ସୁରନମ୍ବରା	୪୩୭
ସୁନାସୀର	୨୧୨	ସୁରପତି	୨୧୨
ସୁମାଳା	୭୧	ସୁରପ୍ରିୟା	୭୦୭
ସୁନ୍ଦର	୩୯୮	ସୁରଭ	୧୨୭୭

ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା
ସୁରଭ	୧୭୪୨	ସୁଦୃଢ଼ସ୍	୧୭୪୩
ସୁରଲୋକ	୧୭୭୮	ସୁକର	୧୨୫୨
ସୁରଚନ୍ଦ୍ର	୫୩୫	ସୁଷ୍ଟ	୧୨୧
ସୁରା	୧୪୧୮	ସୁଷ୍ଟା	୪୯୧
ସୁରାବର୍ଣ୍ଣ	୧୫୨	ସୁଚକ	୩୭୦
ସୁରାଜା	୧୫୮୯	ସୁଚକ	୩୯୨
ସୁରପାତ୍ର	୧୧୨୧	ସୁଚି	୧୭୪୪
ସୁରାଳୟ	୧୪୮୭	ସୁଚିକ	୧୭୪୫
ସୁରେଷ୍ଠା	୧୩୭୪	ସୁଚି	୧୭୩୫
ସୁବର୍ଣ୍ଣ	୫୩୧୯	ସୁଚିଧାନ	୭୨୨
ସୁବର୍ଣ୍ଣାଧିକାରୀ	୧୩୯୫	ସୁଚିକାଗାର	୫୫୭
ସୁବଲ୍ଲି	୧୨୭୯	ସୁସ୍ତ	୭୫୭
ସୁବତ୍ତା	୫୮୭	ସୁସ୍ତଧାର	୧୨୫୫
ସୁବଦ୍ରା	୧୫୮୫	ସୁସ୍ତଭିକ୍	୧୭୪୫
ସୁବତ୍ତା	୭୭୮	ସୁସ୍ତ	୧୨୭୧
ସୁଷମ	୩୯୮	ସୁସ୍ତୁ	୧୭୦
ସୁଷମା	୩୯୯	ସୁସ୍ତପକାର	୧୨୭୧
ସୁଷଗା	୪୦୭	ସୁସ୍ତର	୧୭୩
ସୁଷୀମ	୭୭୯	ସୁସ୍ତରକ	୪୦୮
ସୁଷେଷ	୩୫୨	ସୁସ୍ତରି	୩୪୦
ସୁଷେଷିକା	୧୧୨୫	ସୁସ୍ତମୀ	୧୭୭୦
ସୁଦୃଢ଼	୧୪୫୯	ସୁସ୍ତମ୍ୟ	୧୭୩

ପ୍ରତିଶବ୍ଦମାଳା (ଅନୁବ୍ରଜମଣିକା)

୪୭୫

ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା
ସୂର୍ଯ୍ୟତନୟା	୪୧୩	ସୈନ୍ନବ	୧୨୫
ସୂର୍ଯ୍ୟସୁତ	୫୨	ସୈନ୍ନବ	୧୫୭୭
ସୂର୍ଯ୍ୟେନ୍ଦୁ ସଙ୍ଗମ	୮୩୭	ସୈନ୍ନବ୍ର	୧୪୯୯
ସୂଗାଳ	୧୭୪୭	ସୈନ୍ନବ୍ର	୧୪୪୮
ସୂଣି	୧୭୪୭	ସୋତ୍ରପ୍ରାସ	୧୭୫୮
ସୂଣିକା	୧୫୩୯	ସୋଦର }	୧୭୦୯
ସୂପାଟିକା	୭୧୮	ସୋଦର }	
ସେକପାତ୍ର }		ସୋପତ୍ରାସ	୧୭୫୧
ସେତନ }	୧୭୪୮	ସୋପାନ	୧୭୫୨
ସେତନୀ }		ସୋମ	୭୨୭
ସେଟ୍	୧୭୪୯	ସୋମରାଜା	୧୨୭୯
ସେତୁ	୧୭୫୦	ସୋମବଲ୍ଲକ	୩୧୫
ସେନା	୯୨୧	ସୋମବଲ୍ଲିକା	୧୨୭୯
ସେନାନୀ	୪୧୦	ସୋମସୁତା	୯୩୫
ସେବକ	୪୯	ସୋରଷ	୧୭୩୦
ସେବନ	୧୭୪୧	ସୋଲ୍ଲୁଣ୍ଡନ	୧୭୫୧
ସେବା	୧୭୦୧	ସୌଗନ୍ଧିକ	୫୪୫
ସେବା	୨୭୨	ସୌଚିକ	୧୭୪୫
ସେବିତ	୨୫୭	ସୌଦାମିନୀ	୭୨୮
ସେବ୍ୟ	୨୭୮	ସୌଧ	୧୭୫୩
ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟକେୟ	୧୫୨୫	ସୌମ୍ୟ	୧୩୨୮
ସୌନିକ }		ସୌମ୍ୟା	୧୩୭୪
ସୌନ୍ୟ }	୯୨୧		

ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା
ସୌରଭ }	୧୦୯୩	ପ୍ରବ୍ୟବେଶା	୧୨୫୨
ସୌରଭ୍ୟ }		ପ୍ରଭ	୧୮
ସୌରମେଷୁ	୧୨୭୭	ପ୍ରମ୍ଭ	୫୭୭
ସୌରମେଷୀ	୫୯୪	ପ୍ରମ୍ଭକର	୯୦୧
ସୌର	୧୫୫୩	ପ୍ରମ୍ଭେରମ	୫୫୩୭
ସୌବିଦ }	୩୦୩	ପ୍ରମିତ	୧୮୭
ସୌବିଦଲ୍ଲ }		ପ୍ରୁତ	୯୭
ସୌସାର	୪୦୧	ପ୍ରୁତ	୧୭୫୭
ସୌହୃତ୍ୟ	୮୦୭	ପ୍ରେନ	୭୭୧
ସ୍ବର	୪୧୦	ପ୍ରେମ	୧୭୨୭
ସ୍ବର	୪	ପ୍ରେମ୍ }	୭୭୨
ସ୍ବର	୧୧୭୭	ପ୍ରେମ୍ୟ }	
ସ୍ବରାବାର	୯୯୪	ପ୍ରୋକ	୧୨୧
ସ୍ବଳନ	୧୫୨୭	ପ୍ରୋକକ	୭୩୮
ସ୍ବଳିତ	୧୭୫୪	ପ୍ରୋବ	୧୭୫୭
ସ୍ବନ	୧୭୫୫	ପ୍ରୋମ	୨୮୯
ସ୍ବନପା }	୧୭୫୭	ପ୍ରୁ ¹	୮୭
ସ୍ବନରସୀ }		ସ୍ବୀକ୍ଷିଣୀ	୨୭୭
ସ୍ବନସୂତା	୯୯	ସ୍ବଳପଦ୍ମନା	୨୯
ସ୍ବନିତ	୫୫୫	ସ୍ବବର	୧୩୩୪
ସ୍ବବ	୧୭୫୭	ସ୍ବାଶୁ	୯୧୯
ସ୍ବବକ	୫୭୮	ସ୍ବାଶୁ	୧୫୭୪

ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା
ସ୍ଥାନାୟ	୯୨୫	ସ୍ଥାତ	୨୩୪
ସ୍ଥାପିତ	୧୧୭୩	ସ୍ଥାନ	୧୭୭୩
ସ୍ଥାପକ୍ୟ	୩୦୩	ସ୍ଥିଗ୍ଧ	୭୪୪
ସ୍ଥାପନା	୧୧୧୧	ସ୍ଥିଗ୍ଧ	୧୨୩୪
ସ୍ଥାମ	୧୦୭୨	ସ୍ଥିଗ୍ଧ	୧୨୪୯
ସ୍ଥାଳୀ	୧୧୩୧	ସ୍ଥିଗ୍ଧକଣ୍ଠ	୧୭୦୩
ସ୍ଥାବର	୧୭୫୮	ସ୍ଥିଗ୍ଧଦାରୁ	୮୭୫
ସ୍ଥାୟୀ	୧୭୫୯	ସ୍ଥୁ	୧୨୦୭
ସ୍ଥିତି	୯୦୩	ସ୍ଥୁଷା	୧୨୩୯
ସ୍ଥିତି	୧୭୧୭	ସ୍ଥୁଦ	୧୨୧୪
ସ୍ଥିତି	୧୯୯	ସ୍ଥୁଗ	୩୧୯
ସ୍ଥିରଗର	୭୩୦	ସ୍ଥୁଗ୍ନ	୪୩
ସ୍ଥିରକର	୧୭୫୯	ସ୍ଥୁଗ	୭୩୧
ସ୍ଥିରଜ୍ଞ	୧୩୯୩	ସ୍ଥୁଷ୍ଟ	୧୭୭୪
ସ୍ଥିର	୧୭	ସ୍ଥୁହା	୯୭
ସ୍ଥୁଗା	୧୭୭୦	ସ୍ଥୁଟା	୧୨୧୮
ସ୍ଥୁଷା	୧୭୭୧	ସ୍ଥୁକ	୧୭୭୫
ସ୍ଥୁଳ	୧୧୨୯	ସ୍ଥୁର	୧୧୭୦
ସ୍ଥୁଳା	୨୮୫	ସ୍ଥୁଟ	୨୪୨
ସ୍ଥେୟାନ୍	୧୭୫୯	ସ୍ଥୁଟ	୧୨୯୫
ସ୍ଥେୟ	୧୭୭୧	ସ୍ଥୁଟ	୧୭୭୪
ସ୍ଥବ	୧୭୭୨	ସ୍ଥୁଟନ	୧୨୯୫

ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା
ସ୍ମୃତି	୧୧୧୮	ସ୍ତ୍ରୀ	୧୧୭୨
ସ୍ମରଣ }	୧୭୭୭	ସ୍ତ୍ରୀ	୭୭୩
ସ୍ମରଣା }		ସ୍ତ୍ରୀବସ୍ତ୍ର	୧୭୮
ସ୍ମୃତିଜ୍ଞ	୧୭୭୭	ସ୍ତ୍ରୀବୋଧନ	୪୦୧
ସ୍ମୃଜ୍ଞ	୭୮୧	ସ୍ତ୍ରୀ	୧୧୧
ସ୍ମୃତି	୧୭୭୭	ସ୍ତ୍ରୀ	୭୨୮
ସ୍ମୋଟ	୧୩୨୧	ସ୍ତ୍ରୀ	୧୧୯୭
ସ୍ମୋଟନା	୨୦୪	ସ୍ତ୍ରୀ	୮୦
ସ୍ମୋଟଗଜକ	୧୩୭୮	ସ୍ତ୍ରୀ	୭୨୮
ସ୍ମୋରଣ	୧୭୭୭	ସ୍ତ୍ରୀ	୮୦
ସ୍ମର	୪୦	ସ୍ତ୍ରୀକର୍ମକ	୨୦୯
ସ୍ମରତର	୧୫୭୪	ସ୍ତ୍ରୀ	୪୩୯
ସ୍ମୃତି	୩୮	ସ୍ତ୍ରୀ	୧୮୫
ସ୍ମୃତି	୭୫୧	ସ୍ତ୍ରୀ	୯୨୨
ସ୍ମୃତିମାନ	୧୨୭୦	ସ୍ତ୍ରୀ	୯୭୨
ସ୍ୟନ୍ଦନ	୧୫୧୭	ସ୍ତ୍ରୀ	୯୭୩
ସ୍ୟନ୍ଦନାବେଶ	୧୫୧୮	ସ୍ତ୍ରୀ	୧୦୦୭
ସ୍ୟନ୍ଦନା	୧୫୩୯	ସ୍ତ୍ରୀ	୧୩୧୯
ସ୍ୟନ୍ତ	୧୭୪୧	ସ୍ତ୍ରୀ	୧୦୫୦
ସ୍ୟକ୍	୧୪୫୭	ସ୍ତ୍ରୀ	୧୧୭୨
ସ୍ୟବ	୧୭୭୨	ସ୍ତ୍ରୀ	୧୭୭୮
ସକଳୀ	୧୭୮		

ପ୍ରତିଶବ୍ଦକୋଷ (ଅନୁସମ୍ବଳିକା)

୪୭୯

ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା
ସ୍ବରୁ	୧୨୨	ସ୍ବାଦୀ	୮୮୪
ସ୍ବରୁପ	୭୯୫	ସ୍ବାଧ୍ୟାୟ	୧୭୭୯
ସ୍ବରୁପ	୧୦୦୭	ସ୍ବାନ	୧୮୫
ସ୍ବର୍ଗ	୧୭୭୮	ସ୍ବାନ୍ତ	୭୪୭
ସ୍ବର୍ଣ୍ଣ	୩୧୯	ସ୍ବାପ	୯୭୨
ସ୍ବର୍ଣ୍ଣକାର	୯୪୩	ସ୍ବାସ୍ତବକ	୧୦୨୪
ସ୍ବର୍ଣ୍ଣକ୍ଷୀର	୧୭୮୪	ସ୍ବାମୀ	୩୭
ସ୍ବର୍ଣ୍ଣଦା	୧୩୧୨	ସ୍ବାସ୍ତ୍ର	୨୧୨
ସ୍ବର୍ଣ୍ଣପୁଷ୍ପ	୭୩୦	ସ୍ବାହା	୧୭୭୦
ସ୍ବର୍ଣ୍ଣାନୁ	୧୫୨୫	ସ୍ବାକାର	୧୪
ସ୍ବର୍ଣ୍ଣଦ୍ୟ	୧୨୯	ସ୍ବାକୃତ	୧୫
ସ୍ବସା	୧୩୭୮	ସ୍ବେଦ	୭୦୮
ସ୍ବସ୍ତ୍ରୀୟ	୧୩୮୩	ସ୍ବୈରଣୀ	୧୩୦
ସ୍ବାଚନ୍ଦ୍ର୍ୟ	୧୪୯୫	ସ୍ବୈରତା	୧୪୯୫
ସ୍ବାଦୁକଣ୍ଠକ	୧୨୮୧	ସ୍ବୈରା	୮୦
ସ୍ବାଦୁକଣ୍ଠକ	୨୦୯		

(ହ)

ହଂସ	୧୭୭୧	ହଂସୀ	୧୭୭୨
ହଂସ	୧୭୩	ହଞ୍ଜିକା	୧୦୭୪
ହଂସକ	୧୦୧୫	ହଞ୍ଜ	୯୯୭
ହଂସପତା	}	ହଞ୍ଜେରକ	୨୭୭୩
ହଂସ ପାଦୁକା		ହଞ୍ଜ	୧୧୯୮

ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା
ହଠାତ୍	୧୭୩୧	ହରିତାଳ	୧୭୭୭
ହଡ଼କ	୧୪୩୯	ହରିତାଳୀ	୮୭୦
ହଳା	୭୦୯	ହରିଦଶୁ	୧୭୩
ହଳା }	୧୭୭୪	ହରିଦ୍ରା	୧୭୭୫
ହମ୍ପା }		ହରିଦ୍ରାଭ	୫୯୭
ହସ୍ତ	୧୨୫	ହରିଦ୍ରା	୮୪୫
ହସ୍ତପୁଞ୍ଜୀ	୧୨୪୭	ହରିନ୍‌ମଣି	୧୪୩୦
ହସ୍ତମାରକ	୩୫୪	ହରିପ୍ରିୟ	୨୭୮
ହର	୧୫୭୪	ହରିପ୍ରିୟା	୧୧୦୦
ହରଡ଼	୧୭୭୮	ହରିପ୍ରିୟା	୩୪୨
ହରଣ	୧୫୧୦	ହରିମନ୍ତକ	୭୨୦
ହରି	୨୧୨	ହରିବାହନ	୫୫୨
ହରି	୪୭୭	ହରିହସ୍ତ	୨୧୨
ହରିଡ଼ା	୧୭୭୭	ହରିତକା	୧୭୭୭
ହରିଣ	୪୫୦	ହରିଶୁ	୧୭୭୮
ହରିଣ	୧୧୧୫	ହର୍ମ୍ୟ	୧୭୫୩
ହରିତ୍	୨୯୭	ହର୍ମ୍ୟ	୪୭୭
ହରିତ୍ }	୧୧୨୪	ହର୍ଷ	୧୪୧୭
ହରିତ }		ହର୍ଷପୁରୀ }	୪୨୭
ହରିତ	୮୦୨	ହର୍ଷସ୍ତନ }	
ହରିତକ	୧୫୭୨	ହଳ	୧୫୩୭
ହରିତା	୮୭୦	ହଳଦି	୧୭୭୫

ପ୍ରତିଶବ୍ଦମାଳା (ଅନୁବ୍ରଜଣିକା)

୪୧

ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା
ହଳାୟୁଧ	୪୦୨	ହାର }	୧୭୮୨
ହଳପ୍ରିୟ	୩୧୪	ହାରା }	
ହଳପ୍ରିୟା	୧୪୧୮	ହାରହାର	୮୮୪
ହଳୀ (ହଳନ୍)	୪୦୨	ହାରତ୍ତ	୧୦୭୭
ହବ	୧୪୪	ହାର୍ଦ୍ଦ	୧୨୧୪
ହବମା	୧୭୭୯	ହାଳା	୧୪୧୮
ହବଃ	୧୫୫	ହାଳକ	୧୭୮୩
ହବ୍ୟ	୧୭୮୦	ହାସ }	୧୭୮୧
ହବ୍ୟବାହନ	୯	ହାସ୍ୟ }	
ହସ	୧୭୮୧	ହିଂସକ }	୭୦୯
ହସ୍ତ	୧୧୧୩	ହିଂସ୍ତ }	
ହସ୍ତକାରଣ	୧୦୮୫	ହିଞ୍ଜ	୧୨୭୭
ହସ୍ତି ପକ	୧୭୫	ହିଞ୍ଜ ପ୍ରସ	୭୭୧
ହସ୍ତିମା	୩୫୭	ହିଞ୍ଜୁଳୀ	୧୨୭୨
ହସ୍ତୀ (ହସ୍ତିନ୍)	୫୩୭	ହିଞ୍ଜଳ	୯୭୭
ହସ୍ତ୍ୟାବେହ	୧୭୫	ହିଞ୍ଜୀର	୯୭୩
ହାଇ	୭୨୫	ହିଞ୍ଜୀର	୧୨୨୭
ହାଉଦା	୨୦୨	ହିଞ୍ଜୋଳା	୮୮୨
ହାଟ	୩୯୯୭	ହିମ	୭୯୭
ହାଟକ	୩୧୯	ହିମ	୭୭୯
ହାଡ଼ି	୧୪୩୯	ହିମ	୧୦୭୧
ହାୟନ	୯୦	ହିମବାଲୁକା	୩୭୨

ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା
ହିମାବନ୍ତ	୧୭୮୪	ହେମ (ହେମନ୍)	୩୧୯
ହିମାଂଶୁ	୭୨୭	ହେମଦୁଗ୍ଧକ	୨୫୧
ହିରଣ୍ୟ	୧୧୧	ହେମପୁଷ୍ପକ	୬୩୦
ହିରଣ୍ୟ	୩୧୯	ହେମପୁଷ୍ପୀ	୭୨୫
ହିରଣ୍ୟଗର୍ଭ	୧୧୭୨	ହେମାଙ୍ଗ	୬୩୦
ହିରଣ୍ୟରେତା	୯	ହେମାଦ୍ରୀ	୧୪୮୭
ହିଳମୋଚିକା	୧୨୭୯	ହେରମ୍ଭ	୫୩୮
ହାନ	୨୪୭	ହେଷା	୧୬୮୭
ହୃଦୟକ୍	୯	ହୈମନ	୧୧୭୭
ହୃଦୟକ୍ପ୍ରିୟା	୧୭୭୦	ହୈମବନ୍ତ	୧୭୮୪
ହୃତ	୧୪୪	ହୈମବତୀ	୧୭୭୭
ହୃତ୍ }	୬୪୭	ହୈମବତୀ	୫୩୭
ହୃଦୟ }		ହୈମବତୀ	୭୩
ହୃଦୟଂଗମ	୧୭୮୫	ହୋତ୍ର }	
ହୃଦୟାକ୍ତ	୧୭୪୩	ହୋମ }	୧୭୮୮
ହୃଦ୍ୟ	୮୩୦	ହୋମକୁଣ୍ଡ	୧୭୭୯
ହୃଦ୍ୟଗତା	୭୦୭	ହୋମଧାନ୍ୟ	୭୮୪
ହୃଷୀକ	୨୧୫	ହ୍ରଦ	୮୭୪
ହୃଷୀକେଶ	୧୩୧୯	ହ୍ରସ୍ବ	୫୨୮
ହ୍ରଷ୍ଟ	୮୦୫	ହ୍ରସ୍ବଗବେଧୁକା	୯୪୨
ହେତ	୭୩୫	ହ୍ରାଦ	୫୫୫
ହେତୁ	୧୭୮୭	ହ୍ରୀ	୮୧୪

ପ୍ରତିଶବ୍ଦମାଳା (ଅନୁସମୀକ୍ଷା)

ଟାଳ

ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା	ଶବ୍ଦ	ସଂଖ୍ୟା
ହ୍ରୀଣ }	୧୫୩୧	(ହ୍ରୀ) ହ୍ରୀଦିନୀ	୭୨୮
ହ୍ରୀତ }		(ହ୍ରୀ) ହ୍ରୀଦିନୀ	୧୬୮
ହେଷା	୧୭୮୭	(ହ୍ରୀ) ହ୍ରୀଦିନୀ	୧୨୨

ପ୍ରତିଶବ୍ଦ ପର୍ଯ୍ୟାୟ

(ଅ)

- ୧ । ଅଂଶ ଭାଗ ବ୍ୟକ୍ତ ବସ୍ତୁ (ବ)
- ୨ । ଅଂଶ କରଣ ମୟୁଖ ଚାଉଁଡ଼ି ଶୁଷ୍କ ଦଣ୍ଡି ଧୂଷଣି ଭାବୁ
କର ମଣ୍ଡଳି ଫାପୁଡ଼ି ପୂର୍ଣ୍ଣ ବୃଷ୍ଟି (ବ)
- ୩ । ଅଂଶୁକ ବସ୍ତୁ ଅଜ୍ଞାତନ ବାସ (ବାସସ୍) ତେଜ ବସନ (ବ)
- ୪ । ଅଂସ ସ୍ବର ଭୁଜଣିର (ବ)
- ୫ । ଅଂସଳ ବଳବାନ ମାଂସଳ (ବଂ)
- ୬ । ଅସି ଆଖି ଲେଚନ ନୟନ ନେତ୍ର ବିଷଣ ଚକ୍ଷୁ ଦୃକ୍
ଦୃଷ୍ଟି (ବ)
- ୭ । ଅଖିଳ ସର୍ବ ବିଶ୍ୱ ଅଶେଷ କୃତ୍ସ୍ନ ସମସ୍ତ ନିଶିଳ ଅଶଶ୍ଚ
ନିଃଶେଷ ସମଗ୍ର ସକଳ ପୂର୍ଣ୍ଣ ଅନୁନକ (ବଂ)
- ୮ । ଅଗସ୍ତି ଅଗସ୍ତ୍ୟ କୁମ୍ଭସମ୍ଭବ ଫେଣାବରୁଣି କୁମ୍ଭଯୋନି କଳଣୀ
ସୁତ (ବ)
- ୯ । ଅଗ୍ନି ବୈଶ୍ବାନର ବହିର୍ ବାତହୋଷ ଧନଞ୍ଜୟ କୃପୀଟ-ଯୋନି
ଜୁଳନ ଜାତବେଦାଃ (ଜାତବେଦସ୍), ତନ୍ମୁନପାତ୍ ବହିର୍
ଶୁଷ୍କାକୃଷ୍ଣାବମ୍ବ । ଶୋଚିଷ୍ଟେଣ ଉଷବୁଧ ଆଶ୍ରୟାଣି ବୃହଦ୍ଭାବୁ
କୃଶାନ୍ ପାବକ ଅନଳ ରେହିତାଶ୍ୱ ବାୟୁସଣ ଶିଖାବାନ୍
ଆଶୁଶିଷ୍ଟି ହିରଣ୍ୟରେତା ହୃତଭୃକ୍ ଦହନ ହବ୍ୟବାହନ
ସପ୍ତାକ୍ଷି ଦମ୍ଭନା ଶୁକ୍ତ ଚିହ୍ନାନ୍ ବସ୍ତବସୁ ଶୁଚି ଅପ୍ ପିତ୍ତ-
ନିଆଁ (ବ)

- ୧୦ । ଅଗ୍ର ପ୍ରଧାନ ପ୍ରମୁଖ ପ୍ରବେଶ ଅନୁଷ୍ଠାନ ଉଷ୍ମ ସଖ୍ୟ ବର୍ଷ
ବରେଣ୍ୟ ପରାଧ୍ୟ ପ୍ରାଗ୍ରହର
- ୧୧ । ଅଗ୍ରଜ ପୂର୍ବଜ ଅଗ୍ରସ୍ଥ (ବଂ)
- ୧୨ । ଅପ ପାପ ପାପ୍ ପା କଳ୍ପିଷ କଳ୍ପିଷ କୃତ୍ରିନ ଏନା ଏନମ୍
ଅଂଠ ଦୁରତ ଦୁଷ୍ଟତ (ବ)
- ୧୩ । ଅଂଗାରକ କୁଜ ଭୈମ ଭୂମିଜ ଲେହିତାଂଗ ମହାସୁତ (ବ)
(ମଂଗଳଗ୍ରହ)
- ୧୪ । ଅଂଗୀକାର ସୀକାର ସଂବତ ଆଗୁ ପ୍ରତିଜ୍ଞାନ ନୟମ ଆଶ୍ରବ
ସଂଶ୍ରବ ସମାଧି ଅଭ୍ୟୁତଗମ ପ୍ରତିଶ୍ରବ (ବ)
- ୧୫ । ଅଂଗୀକୃତ ସ୍ୱୀକୃତ ଉରୀକୃତ ଉରୀକୃତ ଆଶ୍ରୁତ ପ୍ରତିଜ୍ଞାତ
ସଂଶ୍ରବ ବଦତ ସଂଶ୍ରୁତ ଉପଶ୍ରୁତ ଉପଗତ (ବଂ)
- ୧୬ । ଅତଳ ଅସ୍ଥାପ ଶିଂରୀ ଶ୍ମାତ୍ତର ଅହାସ୍ୟ ଧର ପର୍ବତ
ଅହ୍ନ ଗୋଷ ଅଗ ଗିରି ଗ୍ରାବ ଶୈଳ ଶିଳୋଜୟ ଭୂତ୍ତର (ବ)
- ୧୭ । ଅତଳା ଭୁ ଭୂମି ଅନନ୍ତା ରସା ବିଶ୍ୱମ୍ବର ସ୍ଥିର ଧର
ଧରଣୀ ଧରଣୀ ଇଳା ଶୋଣୀ ଜ୍ୟା କାଶ୍ୟପୀ ଶିତି
ସବଂସହା ବସୁମତୀ ବସୁଧା ଉଦୀ ବସୁନ୍ଦରା ଗୋଷା କୁ
ପୁତ୍ରା ପୁତ୍ରୀ ଶ୍ମା ଅବନ (ମା) ମେଘମା ମହା (ବ)
- ୧୮ । ଅଜ ଗୁଗ ବସ୍ତ୍ର ଛଗଳକ ଛେଳି ପ୍ରଭ (ବ)
- ୧୯ । ଅଜଗର ଶୟ ବାହସ (ବ) (ସୁନାମ ଖ୍ୟାତ ବୃହତ୍ ସର୍ପ)
- ୨୦ । ଅଜସ୍ର ସତତ ଅନାରତ ଅଶ୍ରାନ୍ତ ସନ୍ତତ ଅବରତ ଅନଶ
ନିତ୍ୟ ନରନ୍ତର ଅନବରତ ସର୍ବଦା (ଝି. ବଂ)
- ୨୧ । ଅଜଶୃଙ୍ଗୀ ମେଶୁଶିଂଘୀ ବସାଂ ବସାଶିକା ମେଷଶୃଙ୍ଗୀ
ନେତ୍ରୋଷଧି (ବ)
- ୨୨ । ଅଜନ ଚର୍ମ କୃତ୍ରି (ବ)

- ୨୩ । ଅଞ୍ଜ ମୃତ ମୂର୍ଖ ବୈଧେୟ ବାଳାଶ ଜଡ଼ ଯଥାକ୍ଷତ
ଜ୍ଞାନସ୍ଥାନ (ବି°)
- ୨୪ । ଅଜ୍ଞାନ ଅବଦ୍ୟା ଅହଂମତ (ବି)
- ୨୫ । ଅଟବା ଅରଣ୍ୟ ବିପିନ ଗହନ କାନନ ବନ (ବି)
- ୨୬ । ଅଣୀୟ (ଅଣୀୟସ୍) ଅତ୍ୟନ୍ତ ଅଳ୍ପିଷ୍ଠ ଅଳ୍ପୀୟ (ଅଳ୍ପୀୟସ୍)
(ବି°)
- ୨୭ । ଅଣ୍ଡ ପେଶୀ ଦ୍ଵିସ୍ଥାନ କୋଷ ଅଣ୍ଡା (ବି)
- ୨୮ । ଅତଟ ଭୃଗୁ ପ୍ରପାତ (ବି)
- ୨୯ । ଅତିତର ଅବ୍ୟଥା ପଦ୍ମା ଗୁରୁତୀ ପଦ୍ମଗୁରୁଣୀ ସ୍ଥଳ-ପଦ୍ମମା (ବି)
(ସ୍ଥଳ ପଦ୍ମ)
- ୩୦ । ଅତିଛନ୍ଦା ଶତପୁଷ୍ପା ପିତଛନ୍ଦା ମଧୁର ମିଶ୍ରୀ ଅବାକ୍ପୁଷ୍ପା
କରବା ଶତାହ୍ନା (ବି) (ପାନ ମହୁରା)
- ୩୧ । ଅତିଥୁ ଆବେଶିକ ଆଗନ୍ତୁ ଗୃହାଗତ ଅଭ୍ୟାଗତ ପ୍ରାୟଶ୍ଚିକ (ବି)
- ୩୨ । ଅତିମାତ୍ର ଅତିଶୟ ଭର ଅତିବେଳ ଭୃଶ ଅତ୍ୟର୍ଥ ଉଦ୍ଗାତ
ନିର୍ଭର ଗନ୍ତ୍ର ଏକାନ୍ତ ନିତାନ୍ତ ଗାତ୍ର ବାତ୍ର ଦୃତ୍ର (ବି°)
- ୩୩ । ଅତ୍ୟୟ ପଞ୍ଚତା କାଳଧର୍ମ ଦିଷ୍ଟାନ୍ତ ପ୍ରଳୟ ଅନ୍ତ ନାଶ ମୃତ୍ୟୁ
ମରଣ ନିଧନ (ବି)
- ୩୪ । ଅଧମ ନିକୃଷ୍ଟ ପ୍ରତିକୃଷ୍ଟ ଅବା ରେଫ ଯାପ୍ୟ ଅବମ କୁସ୍ଥିତ
ଅବଦ୍ୟ କୁପୁୟ ଶେଷ ଗର୍ହ୍ୟ ଅଶକ ନ୍ୟୁନ ନିନ୍ଦିତ
ଅପକୃଷ୍ଟ (ବି°)
- ୩୫ । ଅଧର ଓଷ୍ଠ ରଦନଛଦ ଦଶନବାସ (ଦଶନବାସସ୍)
- ୩୬ । ଅଧପ ସ୍ଵାମୀ ଈଶ୍ଵର ପତି ଈଶିତା ଅଧିଭୁ ନାୟକ ନେତା
ପ୍ରଭୁ ପରିକୃତ (ବି)

- ୩୭ । ଅଧୀନ ନୟନ ଅପୂର୍ବ ଅସୁକ୍ଷ୍ମ ଗୃହ୍ୟକ (ବିଂ)
- ୩୮ । ଅଧ୍ୟା ଅପୂର୍ବ ବର୍ମ ମାର୍ଗ ପରା ପଦ୍ୟ ସରଣି ପଦ୍ମ ପଦ୍ୟା ବର୍ତ୍ତନୀ ଏକପଦ୍ୟ ବାଟ (ବି)
- ୩୯ । ଅଧୁର ଯଜ୍ଞ ସବ ଯାଗ ସପ୍ତକନ୍ତୁ ମଣ ଦିବୁ ସସ (ବି)
- ୪୦ । ଅନ୍ତଃ ମଦନ ମନ୍ ମଥ ମାର ପ୍ରଦ୍ୟୁମ୍ନ ମୀନକେତନ କନ୍ଦର୍ପ ଦର୍ପକ କାମ ପଞ୍ଚଶର ସ୍ଵର ସବର ମନସିଜ କୁସୁମେଷୁ ଅନନ୍ୟଜ ପୁଷ୍ପଧ୍ଵା ରତିମତି ମକରଧ୍ଵଜ ଆନୁଭୁ ବ୍ରହ୍ମସ୍ଵ ବିଶ୍ଵକେତୁ ମନୋଭବ (ବି)
- ୪୧ । ଅନନ୍ତା ଦୁର୍ଲ୍ଲଭା ଦୁର୍ଲ୍ଲଭା ଯାସ ଯବାସ ଦୁଃସ୍ଵର୍ଣ ଧନ୍ଦୁସାସ କୁନାଶକ ସେଦନୀ କଳ୍ପର ସମୁଦ୍ରାନ୍ତା (ବି)
- ୪୨ । ଅନାଦର ପରିଭବ ପରିଭବ ତିରସ୍କୃତା ଶ୍ରୀ ଆବମାନନା ପରିଭବ ଅବଜ୍ଞା ଅବହେଳନ ଅପୂର୍ଣ୍ଣ ନ୍ୟକାର ଅପମାନ ତିରସ୍କାର ଅଭିଭବ ଧ୍ଵକକାର (ବି)
- ୪୩ । ଅନଳ ଶ୍ଵପନ ପୂର୍ଣ୍ଣ ବାୟୁ ମାତରିଶା ସଦାଗତି ପୃଷ୍ଠଦଶ୍ଵ ଗନ୍ଧବହ ଗନ୍ଧବାହ ଆଶୁର ସର୍ମାର ମାରୁତ ମରୁତ ଜଗତ୍ପ୍ରାଣ ସର୍ମାରଣ ନଭସ୍ଵାନ ବାତ ପବନ ଫବମାନ ପ୍ରଭଞ୍ଜନ (ବି)
- ୪୪ । ଅନୁକମ୍ପା କାରୁଣ୍ୟ କରୁଣା ଦୃଶା କୃପା ଦୟା ଅନୁହୋଶ (ବି)
- ୪୫ । ଅନୁକମ୍ପ ଅନୁପୂର୍ବୀ ଆଦୃତ୍ ପରିପାଟୀ ପର୍ଯ୍ୟାୟ ଆବର୍ତ୍ତନ (ବି)
- ୪୬ । ଅନୁଗ ଅନୁପଦ ଅନୁକ୍ ଅନୁଷ୍ଠ (ବିଂ) (ପଶ୍ଚାଦ୍ଗାମୀ ଅର୍ଥରେ)
- ୪୭ । ଅନୁଚର ସହାୟ ଅନୁପ୍ରବ ଅଭିସର
- ୪୮ । ଅନୁଜ କନିଷ୍ଠ ଯଶସ୍ଵାନ କମାସ୍ଵାନ ଅବରଜ ଜୟନ୍ୟଜ (ବିଂ)
- ୪୯ । ଅନୁଜାଗା ସେବକ ଅର୍ଥୀ (ବିଂ)
- ୫୦ । ଅନୁତାପ ପଶ୍ଚାତ୍ତପ ଅନୁଗୟ ବିପ୍ରତିସାର (ବି)
- ୫୧ । ଅନୁଯୋଗ ପ୍ରଶ୍ନ ପୂଜା (ବି)

- ୫୨ । ଅନୁରୁ ସୂର୍ଯ୍ୟବତ ଅରୁଣ କାଶ୍ୟପି ଗରୁଡ଼ାଗ୍ରଜ (ବ)
 ୫୩ । ଅନ୍ତ ରମ୍ୟ ଅନ୍ତ୍ୟ ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ପଶ୍ଚିମ ଜଗନ୍ୟ (ବ°)
 ୫୪ । ଅନ୍ତଃପୁର ଅବସୋଧନ ଶୁଭାନ୍ତ ଅବସୋଧ (ବ)
 ୫୫ । ଅନ୍ତକ ଧର୍ମରଜ ପିତୃପତି ସମବର୍ତ୍ତୀ ପରେତବତ୍ କୃତାନ୍ତ
 ଯମୁନାଭ୍ରାତା ଶମନ ଯମରାଟ୍ ଯମ କାଳ ଦଣ୍ଡଧର
 ଶ୍ରୀକଦେବ ବୈବସ୍ୱତ (ବ)
 ୫୬ । ଅନ୍ତରାୟ ବିଦ୍ଵା ପ୍ରତ୍ୟହ (ବ)
 ୫୭ । ଅନ୍ତରାଳ ଅଭ୍ୟନ୍ତର ଉଦ୍ଘାତ (ବ)
 ୫୮ । ଅନ୍ତର୍ମନା (ଅନ୍ତର୍ମନସ୍) ଦୁର୍ମନା ବିମନା ବ୍ୟାକୁଳ ତେଜା
 ଦୁଃଖିତମନା (ବ°)
 ୫୯ । ଅନ୍ତବର୍ତ୍ତୀ ଗର୍ଭିଣୀ ଆପନ୍ନସତ୍ତ୍ୱା ଅନ୍ତଃସତ୍ତ୍ୱା ଗୁର୍ବିଣୀ ଗୁର୍ବୀ
 ସସତ୍ତ୍ୱା ଉଦରଣୀ ଦୋହଦକତୀ (ବ)
 ୬୦ । ଅନ୍ତ୍ର ପୁଷ୍କତ (ବ)
 ୬୧ । ଅନ୍ତକ ସମୀପ ନିକଟ ଆସନ୍ନ ସନ୍ନିକୃଷ୍ଟ ସମୀଡ଼ ସଦେଶ
 ଅଭ୍ୟାସ ସବଧ ସମର୍ପୀତ ସବେଶ ଉପକଣ୍ଠ ଅଭ୍ୟର୍ଣ୍ଣ
 ଅଭ୍ୟଗ୍ର ଅଭିତ (ବ°) (ଦି.ବ°)
 ୬୨ । ଅନ୍ତକାର ଧ୍ୱାନ୍ତ ତମିସ୍ତ ତମିର ତମ (ତମସ୍) (ବ)
 ୬୩ । ଅନ୍ତ ଛାତ ଭକ୍ତ ଭସ୍ତ୍ରା ଓଦନ ଗାଦିବ ଅଟ୍ଟ (ବ)
 ୬୪ । ଅନ୍ୟ ଅନ୍ୟତର ଏକ ଇତର ପର (ସବ°) ଭିନ୍ନ (ବ°)
 ୬୫ । ଅନ୍ୟ ସନ୍ତତି ଗୋଷ ଜନନ କୁଳ ଅଭିଜନ ବଶ ଅନ୍ୟାୟ
 ସନ୍ତାନ (ବ)
 ୬୬ । ଅନ୍ୟେଷଣା ଗଦେଷଣା ପର୍ଯ୍ୟେଷଣା ପଶ୍ୟୁ (ବ) (ଚର୍ଚ୍ଚିତ୍ୱାସ
 ଯଥା-ବୋଧେ ଧର୍ମାଦିର ଅନ୍ୟେଷଣ)

- ୭୬ । ଅନେଷିତ ଗବେଷିତ ଅନୁଷ୍ଠ ମାର୍ଗିତ ମୃଗିତ (ବି°)
- ୭୭ । ଅପରିତ ପୂଜିତ ଅସ୍ଥିତ ଅହିତ ନମସ୍ୟିତ ନମସିତ ଅର୍ଚ୍ଚିତ
ଅପରୂପିତ (ବି°)
- ୭୮ । ଅପତ୍ୟ ସନ୍ତାନ ତୋକ ସନ୍ତତି ପ୍ରସୂତି (ବି) (ପୁତ୍ର, କନ୍ୟା)
- ୭୯ । ଅପଦେଶ ବ୍ୟାଜ ଲକ୍ଷ୍ୟ (ବି) (ସ୍ବରୂପାଙ୍କାଦନ)
- ୮୦ । ଅପରାଜିତା ନୀଳପୁଷ୍ପା ସୁନୀଳା ଆମ୍ବୋଟା ବସ୍ତୁତ୍ରାନ୍ତା
ଗିରିକର୍ଣ୍ଣୀ ଗବାକ୍ଷୀ ଅଶ୍ବଶୁଷ୍ପା ସିତପୁଷ୍ପୀ (ବି) (ସୁନାମ ପ୍ରସିଦ୍ଧ
ପୁଷ୍ପଲତା ବିଶେଷ । ଏହା ଶୁକ୍ଳ ଏବଂ ନୀଳ ବର୍ଣ୍ଣ ଭେଦରେ
ଦୁଇ ପ୍ରକାର)
- ୮୧ । ଅପରାଧ ଦୋଷ ମନ୍ତ୍ର ଆଗ (ଆଗସ୍) (ବି)
- ୮୨ । ଅପର୍ଣ୍ଣା ଉମା କାତ୍ୟାୟନା ଗୌରୀ କାଳୀ ହୈମବତୀ ଶିଶୁର
ଶିଶୁର ଶିବା ଭବାନୀ ରୁଦ୍ରାଣୀ ଗବାକ୍ଷୀ ସର୍ବମଙ୍ଗଳା ପାର୍ବତୀ
ମୃତ୍ୟୁନୀ ଦୁର୍ଗା ଚଣ୍ଡିକା ଅମ୍ବିକା (ବି)
- ୮୩ । ଅପବର୍ଗ ମୁକ୍ତ କୈବଲ୍ୟ ନିବାଣ ଶ୍ରେୟ (ଶ୍ରେୟସ୍)
- ୮୪ । ଅପବର୍ଜନ ଉତ୍ତର୍ଜନ ବିପର୍ଜନ ତ୍ୟାଗ ବିହାୟିତ ଦାନ
ବିଶ୍ରାଣନ ବିଚରଣ ପୁର୍ଣନ ପ୍ରତିପାଦନ ପ୍ରାଦେଶନ ନିବପଣ
ଅଂହତି (ବି)
- ୮୫ । ଅପବାଦ କୁସ୍ତ୍ରା ନିନ୍ଦା ଅବର୍ଣ୍ଣ ଆକ୍ଷେପ ନିବାଦ ପରାବାଦ
ଉପହୋଗ ଜୁଗୁପ୍ସା ଗର୍ହଣ ଭର୍ତ୍ସନା ଅପହୋଗ (ବି)
- ୮୬ । ଅପସଦ ପାମର ନୀଚ ପ୍ରାକୃତ ପୃଥଗ୍ଜନ ବିବର୍ଣ୍ଣ ନିନ୍ଦାନ
ଜାଲୁ କ୍ଷୁଦ୍ଧିକ ଇତର (ବି°)

- ୭୮ । ଅପସବ୍ୟ ପ୍ରତିକୂଳ ବିପରୀତ ଅପସ୍ମୃ (ବିଂ)
 ୭୯ । ଅପାନ ଗୁହ ପାୟୁ (ବି)
 ୮୦ । ଅପାକୃତ ସ୍ବତନ୍ତ୍ର ସ୍ବେରୀ ସ୍ବଚ୍ଛନ୍ଦ ନିରବଗ୍ରହ (ବିଂ)
 ୮୧ । ଅପାସନ ବିଧି ଦ୍ଵାରା ପ୍ରମାପଣ ନିବର୍ତ୍ତଣ ନିକାରଣ ବିଶାରଣ,
 ନିହନନ ପ୍ରବାସନ ପରାସନ ନିଷ୍ପନ୍ଦନ ନିହଂସନ ନିବଂସନ
 ପରିବର୍ଜନ ନିବଂପଣ ବିଶସନ ମାରଣ (ବି)
 ୮୨ । ଅପିନକ୍ଷ ଅମୃକ୍ଷ ପ୍ରତିମୃକ୍ଷ ପିନକ୍ଷ (ବିଂ)(ପରିହୃତକସ୍ତ୍ର ପ୍ରଭୃତି)
 ୮୩ । ଅପୁପ ପିଠା ପିଷ୍ଟକ ପୁପ (ବି)
 ୮୪ । ଅପ୍ରଧାନ ଗୌଣ ଅପ୍ରାଗ୍ୟ ଉପସର୍ଜନ (ବିଂ)
 ୮୫ । ଅଫଳ ବିନ୍ୟା ବିଫଳ ଅବକେଶୀ ବାଂଝ (ବିଂ)
 ୮୬ । ଅବଳା ସ୍ତ୍ରୀ ଯୋଷିତ୍ ସୋଷା ନାରୀ ସୀମନ୍ତନୀ ବଧୂ
 ପ୍ରତୀପଦଶିନୀ ବାମା ବନିତା ମହିଳା (ବି)
 ୮୭ । ଅବଗତ ବୁଦ୍ଧ ବୁଧ୍ବତ ମନତ ବିଦିତ ପ୍ରତିପନ୍ନ ଅବସିତ (ବିଂ)
 ୮୮ । ଅବମାନିତ, ଅବଗଣିତ ଅବମତ ଅବଜ୍ଞାତ ପରିଭୁତ (ବିଂ)
 ୮୯ । ଅବସୃବ ଅଙ୍ଗ ପ୍ରଙ୍ଗକ ଅପସ୍ବନ (ବି)
 ୯୦ । ଅବ୍ଜ ସଂବସ୍ତର ବସ୍ତର ହାସ୍ତନ ଶରତ୍ ସମା ବର୍ଷ (ବି)
 ୯୧ । ଅଭିଜ୍ଞ ପ୍ରସାଣ ନିପୁଣ ବିଜ୍ଞ ନିଷ୍ଣାତ ଶିକ୍ଷିତ ବୈଜ୍ଞାନିକ
 କୃତମୁଖ କୃଷ୍ଣା କୁଶଳ (ବିଂ)
 ୯୨ । ଅଭିଧାନ ନାମଧେୟ ନାମ ଆହ୍ବୟ ଆଶ୍ୟା ସଂଜ୍ଞା (ବି)
 ୯୩ । ଅଭିନବ ନବ୍ୟ ନବୀନ ନୂତନ ନବ ପ୍ରତ୍ୟଗ୍ର ନୂତ୍ନ (ବିଂ)
 ୯୪ । ଅଭିପ୍ରାୟ ଆଶୟ ଛନ୍ଦ (ବି)
 ୯୫ । ଅଭିମାନ ଗର୍ବ ଅହଂକାର ଅହଂକୃତ (ବି)

- ୯୬ । ଅଭିଳାଷ ଇଚ୍ଛା କାଂକ୍ଷା ଆକାଂକ୍ଷା ପୃଥ୍ବୀ ଶୃଙ୍ଗା ବାଞ୍ଛା ଲିପ୍ତା
ମନୋରଥ କାମ ଚର୍ଚ୍ଚ ଦୋହଦ (ଗର୍ଭିଣୀର ଇଚ୍ଛା) (ବ)
- ୯୭ । ଅଭିଷ୍ଟୁତ ପୁତ ପ୍ରଶୁତ ଶିତ୍ତ ପନିତ ପଣିତ ଶସ୍ତ୍ର (ବଂ)
- ୯୮ । ଅଭିହିତ ଉକ୍ତ ଗୁପ୍ତିତ ଉଦ୍ଧୃତ ଜନ୍ତୁତ ଆଶ୍ୟାତ ଲପିତ (ବଂ)
- ୯୯ । ଅଭ୍ର ମେଘ ବାରିବାହ ବଳାହକ ଧାରଧର ଜଳଧର ବାରିଦ
ଦନ ଜାମୁତ ତଡ଼ଭାନ୍ ପ୍ରନୟେନ୍ ମୁଦର ଜଳମୁକ୍ ଧୂମଯୋନି (ବ)
- ୧୦୦ । ଅଭ୍ରକ ଗିରିଜ ଅମଳ ଆଭ ଗିରିଜାବାଜ (ବ) (ଧାତୁ ବିଶେଷ)
- ୧୦୧ । ଅଭ୍ରପୁଷ୍ପ ବେତସ ରଥ ବିଦୁଳ ଶୀତ ବାମର ବଞ୍ଜୁଳ
(ବେତଗଛ)
- ୧୦୨ । ଅମର ନାଜର ଦେବ ସଦଶ ବିବୁଧ ସୁର ସୁପର୍ବା (ସୁପର୍ବନ୍)
ସୁମନା (ସୁମନସ୍) ସିଦ୍ଧବେଶ ଦିବୋକା (ଦିବୋକସ୍)
ଆଦିତ୍ୟେ ଦିବସଦ୍ ଲେଖ ଅଦିତନନ୍ଦନ ଆଦିତ୍ୟ ରତ୍ନ
ଅସ୍ତପ୍ତ ଅମର୍ତ୍ତ୍ୟ ଅମୃତାର (ଅମୃତାରସ୍) ବର୍ହିମୁଖ ଶତ୍ରୁତୁକ୍
ଗୀବାଣ ଦାନବାରି ବୃନ୍ଦାରକ ଦେବତା ଦେବତା (ବ)
- ୧୦୩ । ଅମର୍ଷ କୋପ ହୋଧ ରୋଷ ପ୍ରତିଦା ରୁଟ୍ (ରୁଷ୍) ହୁର୍ (ବ)
- ୧୦୪ । ଅମାତ୍ୟ ମନ୍ତ୍ରୀ ଧୀସଚକ (ବ)
- ୧୦୫ । ଅମୃତ ପ୍ରାୟୁଷ ସ୍ୱଧା (ବ)
- ୧୦୬ । ଅମ୍ଳ ଲୈଙ୍ଗିକା ଶ୍ରେଣୀ ରୁକ୍ମିକା ଦନ୍ତଶଠା ଅମ୍ଳଷ୍ଟା (ବ)
(ଅମ୍ଳିତ ଶାଗ)
- ୧୦୭ । ଅୟଃ (ଅୟସ୍) ଲେହ ଶସ୍ତ୍ରକ ଶାସ୍ତ୍ରଣ ପିଣ୍ଡ କାଳାୟସ
ଅଶ୍ୱସାର
- ୧୦୮ । ଅରବିନ୍ଦ ପଦ୍ମ ନଳିନ ମହୋତ୍ପଳ ସହସ୍ରପତ୍ର କମଳ ଶତପତ୍ର
ପଙ୍କେରୁହ କୃଷ୍ଣଶୟ କଞ୍ଜ ତାମରସ ସାରସ ସରସୀରୁହ
ବସସ୍ତପ୍ତନ ରାଜବ ପୁଷ୍କର ଅମ୍ବୋରୁହ (ବ)

- ୧୦୯ । ଅଗ୍ନି ରସ ବୈଶ୍ଵ ସପତ୍ନ ଅଭିଯାଗ ଦ୍ଵିଷତ୍ ଦ୍ଵେଷଣ ଦୁର୍ଘ୍ଟ
ଦ୍ଵିଷ୍ଟ ବପସ ଅହିତ ଅମିତ ଦୟା ଶାନ୍ତ ଶତ୍ରୁ ପର ଅଗତ
ପ୍ରତ୍ୟର୍ଥୀ (ପ୍ରତ୍ୟର୍ଥନ) ପରିପନ୍ଥୀ (ପରିପନ୍ଥନ) (ବ)
- ୧୧୦ । ଅର୍ଜୁନ ନୟାସର୍ଜ ଗରତରୁ ଇନ୍ଦ୍ରଦ୍ରୁ କକୁଭ (ବ)
(ବୃକ୍ଷବିଶେଷ)
- ୧୧୧ । ଅର୍ଥ ଦ୍ରବ୍ୟ ବିତ୍ତ ସ୍ଵ ରକ୍ତ ଅରକ୍ତ ଧନ ବସୁ ହିରଣ୍ୟ ଦ୍ରବଣ
ଦ୍ୟୁମ୍ନ ରୈ ବିଭବ (ବ)
- ୧୧୨ । ଅର୍ଥନା ଯାତ୍ରା ଯାତନା ଅଭିଶପ୍ତ ପ୍ରାର୍ଥନା (ବ)
- ୧୧୩ । ଅର୍ଥୀ ଯାତକ ଯାତନକ ମାର୍ଗଣ ବନୀୟକ (ବ)
- ୧୧୪ । ଅର୍ଦ୍ଧକ ଶିଶୁ ପୋତ ତମ୍ବ ପାକ ପୃଥକ ଶାବକ (ବ)
- ୧୧୫ । ଅର୍ଦ୍ଧାୟା କଣ୍ଡୁଳ ବାତାରି ଶୂରଣ କନ୍ଦ ଓଲ (ବ)
(ଅର୍ଦ୍ଧକୃମି, କପ ପ୍ରଭୃତି ରୋଗ ନାଶକ)
- ୧୧୬ । ଅଲକ୍ତ ଅଳତା ଲକ୍ଷା ରକ୍ଷା ଜତୁ ଯାବ ଦ୍ରୁମାମୟ (ବ)
- ୧୧୭ । ଅଳଂକାର ଆଭରଣ ବିଭୂଷଣ ମଣ୍ଡନ ଭୂଷା ପରିଷ୍କାର
(ଅଳଙ୍କାରଣ, ଅଳଂକୃତ୍ଵା) (ବ)
- ୧୧୮ । ଅଲ୍ପତ ଉଲ୍ଲୁକ (ବ) (ପୋଡ଼ିଶୁଣ୍ଠା)
- ୧୧୯ । ଅଳି ଭ୍ରମର ମଧୁବ୍ରତ ମଧୁକର ମଧୁଲିଟ୍ ମଧୁପ ଅଳୀ
ଦ୍ଵିରେଫ ପୃଷ୍ଠଲିଟ୍ ଭୁଞ୍ଜ ସହପଦ (ବ)
- ୧୨୦ । ଅଳିନ୍ଦ ଅଳିନ୍ଦକ ପ୍ରଦାଣ ପ୍ରଦଣ ପିଣ୍ଡା (ବ)
- ୧୨୧ । ଅଳ୍ପ ଶ୍ରୋକ କ୍ଷୁଦ୍ଧିକ ଶ୍ଳିଷ୍ଟ ସୁଷ୍ଟ ଦତ୍ତ କୃଣ ତନ୍ତୁ ବିରଳ
ଲବ ଲେଶ କଣ ଅଣୁ (ବ)
- ୧୨୨ । ଅଶନ ବଜ୍ର କୁଳିଶ ଭଦ୍ରର ପବ ଶତକୋଟି ହ୍ଵାଦିନା ହ୍ଵାଦିନା
ସ୍ଵରୁ ଶମ୍ଭ ଦମ୍ଭୋଳ ଜନ୍ମାରି ଶତଧାର (ବ)

- ୧୨୩ । ଅଶୋକ ମଧୁପୁଷ୍ପ ବଞ୍ଜୁଳ କକେଲି କେଳିକ ରକ୍ତପଲ୍ଲବ (ବ)
- ୧୨୪ । ଅଶ୍ରୁ ନେତ୍ରାନ୍ତୁ ଅସ୍ତ୍ର ବାଣ୍ଡ ଲେତକ (ବ)
- ୧୨୫ । ଅଶ୍ରୁ ଘୋଟକ ଭୁରଗ ଭୁରଙ୍ଗ ଭୁରଙ୍ଗମ ପୀତ ବାଜା
(ବାଜିନ୍) ବାହୁ ଅର୍ବା (ଅର୍ବନ୍) ଗନ୍ଧର୍ବ ଦ୍ରବ୍ୟ ସେନ୍ଧବ
ସପ୍ତ (ବ)
- ୧୨୬ । ଅଶ୍ରୁକର୍ଣ୍ଣକ ସାଳ ସର୍ଜ କାର୍ଣ୍ୟ ସସ୍ୟସଂବର (ବ) (ସାଳଗଛ)
- ୧୨୭ । ଅଶ୍ରୁତ୍ୱ ଅବୋଧୁମ୍ବ ଚଳଦଳ ପିପ୍ପଳ କୁଞ୍ଜରାଜେ
ଅରୁଦାବାସ କ୍ଷୀରଦ୍ରୁମ ପବନକ (ବ)
- ୧୨୮ । ଅଶ୍ରୁ ବାମୀ ବଡ଼ବା ଘୋଟକା (ବ)
- ୧୨୯ । ଅଶ୍ରୁ ନୀପୁତ ସୁବେଦ୍ୟ ନାସତ୍ୟ ଦସ୍ତ ଆଶ୍ରୁ ନେୟ (ବ)
- ୧୩୦ । ଅସତ୍ତା ପୁଂଶୁଳୀ ଚର୍ଷଣୀ ବରଣା କୁଳଟା ଇଭରା ସ୍ୱେରିଣୀ
ପାଂଶୁଳା ଧର୍ଷଣୀ (ବ)
- ୧୩୧ । ଅସତ୍ତାସୁତ ବାନ୍ଧକନେୟ କୌଳଟେୟ କୌଳଟେର
ବନ୍ଧୁଳ (ବ)
- ୧୩୨ । ଅସନ ପୀତସାଳକ ସର୍ଜକ ବନ୍ଧୁକପୁଷ୍ପ ପ୍ରିୟକ ଜୀବକ (ବ)
(ପିଆସାଳ ଗଛ)
- ୧୩୩ । ଅସି ଖଡ୍ଗ ନିହିଂଶ ଚନ୍ଦ୍ରଦାସ ରକ୍ଷି କୌଷେୟକ ମଣ୍ଡଳାଗ୍ର
କରବାଳ କୃପାଣ ତରବାର ତରବାଜ (ବ)
- ୧୩୪ । ଅସିତ କୃଷ୍ଣ ନୀଳ ଶ୍ୟାମ କାଳ ଶ୍ୟାମଳ ମେତକ (ବ)
- ୧୩୫ । ଅସୁର ଦୈତ୍ୟ ଦୈତେୟ ଦନ୍ତୁଜ ଇନ୍ଦ୍ରାରି ଦାନବ ଶୁକ୍ତିଶ୍ୟା
ଦିବସୁତ ପୂର୍ବଦେବ ସୁରଦ୍ୱିତ୍ ଦେବରୟ (ବ)
- ୧୩୬ । ଅସୁକ୍ ଛୁଧର ଲେହିତ ଅସ୍ତ୍ର ରକ୍ତ କ୍ଷତଜ ଶୋଣିତ (ବ)

- ୧୩୭ । ଅସ୍ତ୍ର ଆୟୁଧ ପ୍ରଦରଣ (ବ)
 ୧୩୮ । ଅସ୍ତ୍ର କାକସ କୁଲ୍ୟ ମେଦୋଜ (ବ)
 ୧୩୯ । ଅସ୍ତ୍ର ସପ୍ତ ପୃଥାକୁ ଭୁଜନ ଭୁଜଙ୍ଗ ଭୁଜଙ୍ଗମ ଆଶୀର୍ବସ
 ବିଷଧର ଚନ୍ଦ୍ର ବ୍ୟାଳ ସର୍ବପ୍ରାଣ କୁଣ୍ଡଳୀ ଗୃହପାତ୍ ଚକ୍ଷୁଶ୍ରବୀ
 (ଚକ୍ଷୁଶ୍ରବସ୍) କାକୋଦର ପର୍ଣ୍ଣା ଦର୍ବୀକର ଦୀର୍ଘପୃଷ୍ଠ
 ଦନ୍ତଶୂଳ ବିଲେଶୟ ଉରଗ ପଲ୍ଲଗ ଶ୍ରେଣୀ (ଶ୍ରେଣିନ୍)
 ଜିହ୍ଵା ପବନାଶନ (ବ)
 ୧୪୦ । ଅସ୍ତ୍ରଭୂଷିକ ଆସ୍ତ୍ରଭୂଷିକ ବ୍ୟାଳଗ୍ରାସ୍ତ୍ର ସାୟୁଆ (ବ) (ଭଷା
 ପାଇଁ ସାପ ଖେଳାଇବା ଲେଳ)

(ଆ)

- ୧୪୧ । ଆକର୍ଷିତ -ବେଲ୍ଲିତ ପ୍ରେଞ୍ଚିତ ଆଧୂତ ଚଳିତ ଧୂତ (ବଂ)
 ୧୪୨ । ଆକର ଖନ ଖଣି (ବ)
 ୧୪୩ । ଆକାରଗୁପ୍ତ ଅବହୃତ୍ୟା (ବ)
 ୧୪୪ । ଆକାରଣା ହବ ଆହ୍ଵାନ ହୃତ ଡାକରା (ବ)
 ୧୪୫ । ଆକାର୍ଣ୍ଣ ସଂକାର୍ଣ୍ଣ ସଂକୁଳ ବ୍ୟାପ୍ତ ସମାକାର୍ଣ୍ଣ (ବଂ)
 ୧୪୬ । ଆକୁଳ ବ୍ୟାକୁଳ ବ୍ୟସ୍ତ ଅପ୍ରଗୁଣ (ବଂ)
 ୧୪୭ । ଆଶୁ ଉଦୁରୁ ମୂଷିକ ବଜ୍ରଦଶନ କନ୍ଦ ଉଦୁର ବୃଷ (ବ)
 ୧୪୮ । ଆଶୁ ଭୁକ୍ ଓତୁ ବିଡ଼ାଳ ମାର୍ଜାର ବୃଷଦଂଶକ ବିଲଳ ବିରଡ଼ି
 ଶାଳାବୃକ (ବ)
 ୧୪୯ । ଆଗାର ଗୃହ ଗେହ ଉଦବସିତ ବେଶୁ (ବେଶୁନ୍) ସଦୁ
 (ସଦୁନ୍) ନିକେତନ ନିଶାନ୍ତ ବସ୍ତ୍ର ସଦନ ଭବନ ମନ୍ଦିର
 ନିକାସ୍ୟ ଅଗାର ନିଳୟ ଆଳୟ (ବ)
 ୧୫୦ । ଆଗ୍ରହାୟୁଶିକ ମାର୍ଗଶୀର୍ଷ ସହା (ସହସ୍) ମାର୍ଗ (ବ)
 (ମାର୍ଗଶୀର ମାସ)

- ୧୫୧ । ଆଗ୍ରହାୟଣୀ ମୃଗଶିର ମୃଗଶିରା (ନକ୍ଷତ୍ର) (ବି)
- ୧୫୨ । ଆଜ୍ଞାପଦ ବୃହସ୍ପତି ସୁରାଭ୍ୟର୍ଥ ଗୀର୍ଘିତ ଧୂଷଣ ଗୁରୁ ଜୀବ
ବାଚସ୍ପତି ଚନ୍ଦ୍ର ଶିଖଣ୍ଡିନ (ବି)
- ୧୫୩ । ଆରୁମ ଶ୍ରୀମନ୍ତ୍ର ମାସର ନିସ୍ତାବ (ବି)
- ୧୫୪ । ଆଜ୍ଞା ଅବବାଦ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଶାସନ ଶିଷ୍ଟ (ବି)
- ୧୫୫ । ଆଜ୍ୟ ଘୃତ ହବିଃ (ହବିଷ୍) ସର୍ପିଃ (ସର୍ପିସ୍) (ବି)
- ୧୫୬ । ଆଡ଼ିଆ ଭୁବର କରବାରଭୁଜା ବୃଷ୍ଟିବାଜା ପୀତପୁଷ୍ପା (ବି)
(ରବିଶୟ୍ୟା କାନ୍ଦୁଲ ଓ ହରଡ଼)
- ୧୫୭ । ଆଡ଼୍ୟ, ଇଭ୍ୟ, ଧନୀ (ବି°)
- ୧୫୮ । ଆତପ ପ୍ରକାଶ ଦେଖାତ ରୌଦ୍ରା (ବି)
- ୧୫୯ । ଆତୁର ଆମୟାବା ବିକୃତ ବ୍ୟାଧି ଅପଞ୍ଚ ଅଭ୍ୟାମିତ
ଅଭ୍ୟାନ୍ତ ଶୋଣୀ (ବି°)
- ୧୬୦ । ଆମ୍ବଳ ତନୟ ସନ୍ତୁ ପୁତ୍ର, ନନ୍ଦନ ପୁଅ ସୁତ (ବି)
- ୧୬୧ । ଆମ୍ବା (ଆମ୍ବନ୍) କ୍ଷେତ୍ରଜ ପୁରୁଷ (ବି)
- ୧୬୨ । ଆଦି ଆଦ୍ୟ ଆଦିମ ପ୍ରଥମ ପୂର୍ବ ପୌରସ୍ତ୍ୟ (ବି°)
- ୧୬୩ । ଆଦିତ୍ୟ ସୂର ସୂର୍ଯ୍ୟ ଅର୍ଯ୍ୟମା ଦିବାକର ମଣ୍ଡଳୀ ଶୁକ୍ଳର
ଅହସ୍ତର ଇନ ବ୍ରହ୍ମ ପ୍ରଭାକର ବିଭାକର ଶ୍ୟାନ୍ (ଶ୍ୟାନ୍ତ)
ବିବସ୍ତାନ୍ (ବିବସ୍ତାନ୍) ସପ୍ତାଶ୍ଵ ହରିଦଶ୍ଵ ଉଷ୍ଣରଶ୍ଵ ବିକର୍ତ୍ତନ
ଅର୍ଜ ମାତଣ୍ଡ ମିହିର ଅରୁଣ ପୂଷା (ପୁଷନ୍) ଦ୍ୟୁମଣି ତରଣି
ମିତ୍ର ଚନ୍ଦ୍ରାନ୍ତ ବିଶେତନ ବିଭାବସୁ ବ୍ରହ୍ମପତି ଭିଷାଂପତି
ଅହର୍ଯ୍ୟତି ଭାନ୍ତ ହଂସ ସହସ୍ରାଂଶୁ ତପନ ସବିତା ରବି
ଦାଦଶାମ୍ବା (ବି)

(୧ ବିବସ୍ତାନ୍, ୨ ଅର୍ଯ୍ୟମା, ୩ ପୂଷା, ୪ ଭୃଷ୍ମା, ୫ ସବିତା,
୬ ଭଗ, ୭ ଧାତା, ୮ ବିଧାତା, ୯ ବରୁଣ, ୧୦ ମିତ୍ର,
୧୧ ଶନ୍, ୧୨ ଉରୁକ୍ଷମ)

୧୭୪ । ଆଦ୍ୟନ ଔଦରକ ପେଟୁକ (ବିଂ)

୧୭୫ । ଆଧୋରଣ ହସ୍ତି ପକ ହସ୍ତ୍ୟାରେହ ନିଷାଦୀ ମାହୁନ୍ତ (ବି)

୧୭୬ । ଆନନ ଆସ୍ୟ ବଦନ ଭୃଷ୍ମ ଲପନ ବକ୍ତ୍ର ମୁଖ (ବି)

୧୭୭ । ଆନନ୍ଦ ମୁଦ୍ ପ୍ରୀତି ପ୍ରମଦ ହର୍ଷ ପ୍ରମୋଦ ଆମୋଦ ସଂମଦ
ଶର୍ମ ଶାତ ସୁଖ (ବି)

୧୭୮ । ଆପଗା ନଦୀ ସରତ୍ ତରଙ୍ଗିଣୀ ଶୈବଳିନୀ ଚଟିନୀ ହ୍ରାଦିନୀ
ହ୍ଲାଦିନୀ ଧୂନୀ ସ୍ଵେତସ୍ଵର୍ଣ୍ଣା ଦ୍ଵିପବତୀ ସ୍ଵବନ୍ତୀ ନମ୍ବଗା (ବି)

୧୭୯ । ଆପଣିକ ବଣିକ୍ ବଣିଜ ସାର୍ଥବାହା ବୈଦେହକ ନୈଗମ
ପଣ୍ୟଜୀବ ହସ୍ତବିହସ୍ତକ (ବି)

୧୮୦ । ଆବର ଯୋସ ଯୋକ୍ତ ଯୋତ (ରଞ୍ଜୁ ବିଶେଷ) (ବି)

୧୮୧ । ଆବଳ ବାଧ୍ୟା ଆଳ ପଂକ୍ତ ଶ୍ରେଣୀ ଧାଡ଼ି (ବି)

୧୮୨ । ଆଧିଲ କଳ୍ପସ ଅନଳ୍ଲ ଗୋଳିଆ (ବିଂ)

୧୮୩ । ଆଦୃତ ବେଷ୍ଟିତ ବଳୟିତ ସଂବାତ ରୁଦ୍ଧ (ବିଂ)

୧୮୪ । ଆଶ୍ଵର ଗୋପ ଗୋପାଳ ଗୋସଂଖ୍ୟ ଗୋଧୂକ୍ ଗୋଦୁହ
ବଲ୍ଲବ ଗଉଡ଼ି (ବି)

୧୮୫ । ଆମୟୁ ରୋଗ ବ୍ୟାଧି ଗଦ ରୁକ୍ (ରୁଜ୍) ରୁଜା ଉପତାପ (ବି)

୧୮୬ । ଆମଳକା ଅଳା ତିଷ୍ୟଫଳା ଅମୃତା ବୟସ୍ଥା ଶ୍ରୀଫଳା
ଧାନ୍ବିକା ଧାନ୍ବି ଶିବା ରୋଚନୀ (ବି)

୧୮୭ । ଆମିଷ ପିଣ୍ଡିତ ତରସ ମାଂସ ପଲ୍ଲବ ହବ୍ୟ (ବି)

୧୮୮ । ଆମିଷା ଛେନା ଦଧିକୂର୍ଚ୍ଚିକା ପୟସ୍ୟା ଶୀରସନ୍ତାଳିକା (ବି)

୧୮୯ । ଆମ୍ବ ଚୂତ ରସାଳ ସହକାର ମାକନ୍ଦ ବସନ୍ତସ୍ଥ ଅଳିପ୍ତିୟ (ବି)

- ୧୮୦ । ଆମ୍ରାତକ ପୀତନ କପୀତନ କପିରୂତ ବଷପାଳା ଭୃଙ୍ଗୀଫଳ
ଆମ୍ବଡ଼ା (ବି)
- ୧୮୧ । ଆୟୁତନ ଯଜ୍ଞସ୍ଥାନ ଚୈତ୍ୟ (ବି)
- ୧୮୨ । ଆୟୁମ ଦୈର୍ଘ୍ୟ ଆନାଦ (ବି)
- ୧୮୩ । ଆୟାସ ଶ୍ରାନ୍ତ ଶ୍ରମ କ୍ଳମ କ୍ଳେଶ ପରିଶ୍ରମ ପ୍ରସାସ ବ୍ୟାୟାମ (ବି)
- ୧୮୪ । ଆୟୁଧକ ଶସ୍ତ୍ର, ଶାବ କାଶ୍ତ୍ରପୃଷ୍ଠ ଆୟୁଧୀୟ ଆୟୁଧଜାବା (ବି)
- ୧୮୫ । ଆରବ ଶବ୍ଦ ଜିନାଦ ନିନଦ ଧ୍ବନି ଧ୍ବାନ ରବ ସ୍ବନ ସ୍ବାନ
ନିର୍ଦ୍ଦୋଷ ନିର୍ଦ୍ଦାଦ ନାଦ ନିସ୍ବାନ ନିସ୍ବନ ଆରବ ସଂରବ
ବିରବ (ବି)
- ୧୮୬ । ଅର୍ଚ୍ଚବ ପୁଷ୍ପ ରଜଃ (ରଜସ୍) ଉଚ୍ଚଭବ (ବି) (ସ୍ତ୍ରୀରଜ)
- ୧୮୭ । ଆଦ୍ୟ ସଦ୍ୟ କ୍ଳାନ୍ତ ତମିତ ସ୍ତ୍ରୀମିତ ସମ୍ବନ୍ଧ ଉର୍ତ୍ତ (ବି)
- ୧୮୮ । ଆଦ୍ୟକ ଅଦା ଶୃଙ୍ଗବେର କଟୁଭଦ୍ର କନ୍ଦର ଗୁଳୁମୂଳ (ବି)
- ୧୮୯ । ଆଳବ୍ୟକ ଆବାଳ ଆବାପ ଆଧାର ମଦା (ବି) (ଗଜମୂଳରେ
ପାଣି ରହିବା ପାଇଁ କୃତ ବନ୍ଧ)
- ୧୯୦ । ଆଳସ୍ୟ ମଦ ଅଳସ ଶୀତକ ଅନୁଷ୍ଠ ଅଳସୁଆ (ବି)
- ୧୯୧ । ଆଳସ୍ୟ ତନ୍ତ୍ର ମନ୍ତ୍ରତା ମାନ୍ୟ ଜାତ୍ୟ କୌସାଦ୍ୟ
ଅଳସୁଆମି (ବି)
- ୧୯୨ । ଆଳ ସଖୀ ବୟସ୍ୟା ସଙ୍ଗିନୀ ସଜନୀ (ବି)
- ୧୯୩ । ଆଲୋକନ ବିବର୍ଣ୍ଣନ ଦର୍ଶନ ଶିକ୍ଷଣ ଅବଲୋକନ
ନିଧାନ (ବି)
- ୧୯୪ । ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ବିସ୍ମୟ ଅଭୁତ ଚନ୍ଦ୍ର (ବି)
- ୧୯୫ । ଆଶ୍ରବ ବିନୟଗ୍ରାସ୍ତ୍ର ବଚନସ୍ଥିତ ବିଧେୟ (ବି) (କଥା ରସା-
କରିବା ଲୋକ)
- ୧୯୬ । ଆଶ୍ରିତ ଅବଲମ୍ବିତ ଅନୁସୃତ ଆଧେୟ (ବି)

- ୧୯୭ । ଆଶ୍ୱିନ ଇଷ ଅଶ୍ୱସୁଜ ଶାରଦ (ବ)
 ୧୯୮ । ଆସକ୍ତ ଚତୁର୍ଥ ପ୍ରସିଦ୍ଧ ଅନୁରକ୍ତ (ବ°)
 ୧୯୯ । ଆସନ ଆସନା ଅବସ୍ଥାନ ସ୍ଥିତି ଆସ୍ୟା (ବ)
 ୨୦୦ । ଆସବ ମେରେୟ ଶୀଧୁ (ବ) (ଗନ୍ଧ୍ୟବଶେଷ)
 ୨୦୧ । ଆସାଦିତ ଲବ୍ଧ ପ୍ରାପ୍ତ ବିନ୍ଦୁ ଭବିତ ଭୂତ (ବ°)
 ୨୦୨ । ଆସୁରଣ ପ୍ରବେଶୀ ବର୍ଣ୍ଣ ପରିସ୍ଥେୟ କୁଅ ଦାଉଦା (ବ)
 ୨୦୩ । ଆସ୍ଥାନ ପରିଷଦ୍ ଗୋଷ୍ଠୀ ସଭା ସମିତି ସଂସଦ୍ ଆସ୍ଥାନୀ
 ସଦ୍ୱଃ (ସଦସ୍) ସମଜ୍ୟା (ବ)
 ୨୦୪ । ଆସ୍ତୋଚନୀ ବେଧନୀ ବେଧନକା ସ୍ତୋଚନୀ ପୋଡ଼ଣୀ (ବ)
 ୨୦୫ । ଆହାର ଅଶନ ଭୋଜନ ଜେମନ ଲେହ ନିଆସ ଜଗ୍ଧ (ବ)
 (ଇ)

- ୨୦୬ । ଇଷ୍ଟ ରସାଳ କାନ୍ତାର ମଧୁତୃଣ ଗୁଡ଼ତୃଣ କର୍କୋଟକ ଅସିପସ
 ବଂଶ ସୁକୁମାରକ କୋଶଳାର ଆଶ୍ (ବ)
 ୨୦୭ । ଇଷ୍ଟଗନ୍ଧା କାଣ୍ଡେରୁ କୋକିଳାଷ ଇଷ୍ଟର ସ୍ତର (ବ)
 (କୋଇଲେଖା)
 ୨୦୮ । ଇଷ୍ଟଗନ୍ଧା ବିଦାସ୍ତ ସୀରଶୁକ୍ଳା (ବ) (ଶୁକ୍ଳ ଭୂଇଁକଖାରୁ)
 ୨୦୯ । ଇଷ୍ଟଗନ୍ଧା ଫଳଂକଷା ଶୁଦଂଷ୍ଟା ସ୍ୱାଦୁକଣ୍ଠକ ଗୋକଣ୍ଠକ
 ଗୋଷ୍ଠୁରକ ବନଶୁଭ୍ରାଟ (ବ) (ଗୋଶରା)
 ୨୧୦ । ଇଜିତ ଠାର ସଂକେତ ଆକାର ଇଙ୍ଗ ତେଷ୍ଟା (ବ)
 ୨୧୧ । ଇନ୍ଦୀବର ନୀଳୋପ୍ମଳ କୁବଳୟ ନୀଳାବ୍ଜ ନୀଳପଦ୍ମ
 ନୀଳକର୍ଣ୍ଣ (ବ)
 ୨୧୨ । ଇନ୍ଦ୍ର ମରୁଭାନ ମସବା (ମସବନ) ବିଡ଼ୌଜା (ବିଡ଼ୌଜସ୍)
 ପାକଶାସନ ବୃକ୍ଷଶିବା (ବୃକ୍ଷଶିବସ୍) ସୁନାସୀର ପୁରୁହୂତ
 ପୁରନ୍ଦର ଜିଷ୍ଣୁ ଲେଖର୍ଷଭ ଶକ୍ତି ଶତମନ୍ତ୍ୟ ଦବସ୍ତୁତ ସୁଶାମା

(ସୁସାମନ୍) ଗୋସଭାକୁ ବଜ୍ରୀ (ବଜ୍ରନ୍) ବାସବ ବୃଷଭା
(ବୃଷଭନ୍) ବୃଷା (ବୃଷନ୍) ବାସୋଷ୍ଠିତ (ବାସୁ = ବୃହ-କ୍ଷେଷ
ଅଲୁକ୍ ସମାସ) ସୁରପତି ବଳାଗତି ଶତୀପତି ଜମ୍ବୁଭେଦୀ
(ଜମ୍ବୁଭେଦନ୍) ହରିହର ସ୍ବାଗତ୍ ନମୁନସ୍ବଦନ ସଂହତନ
ଦୁଷ୍ଟ୍ୟବନ ଭୁବସାତ୍ ମେଘବାହନ ସହସ୍ରାକ୍ଷ ରତ୍ନସା
(ରତ୍ନସିନ୍) ଆଶଶ୍ରୁଳ ମହେନ୍ଦ୍ର କୌଶିକ ବଜ୍ରପାଣି ନାକନାଥ
ହରି ପଟ୍ଟାଚାର ଦେବଗଜ ପୁଲ୍ଲୋମାର (ବ)

୨୧୩ । ଇନ୍ଦ୍ରାଣୀ ପୁଲ୍ଲୋମଜା ଶତୀ ପୌଲ୍ଲୋମୀ ମାହେନ୍ଦ୍ରୀ ଐନ୍ଦ୍ରୀ
ଶତାବଣ୍ଡ ଜୟବାହନୀ (ବ)

୨୧୪ । ଇନ୍ଦ୍ରପୁ ଶୁକ୍ତ ତେଜ (ତେଜସ୍) ରେତ (ରେତସ୍) ସର୍ପ୍ୟ
ସାଜ (ବ) (ସର୍ପ୍ୟ ଅର୍ଥରେ)

୨୧୫ । ଇନ୍ଦ୍ରପୁ ହୃଷୀକ ବିଷୟୀ ନରଣ ଅକ୍ଷ (ବ) (ଇନ୍ଦ୍ରପୁ ଅର୍ଥରେ)

୨୧୬ । ଇନ୍ଦନ ଇଧ୍ର ଏଧ (ଏଧସ୍) ସମିଧ ସମିଚନ (ବ)
(ନାଲେଖିକାଠ)

୨୧୭ । ଇଷ୍ଟ ବାଣ ବିଶିଖ ଅଜିହ୍ଵାଗ ଖଟ ଆଶୁଗ କଳମ୍ବ ମାର୍ଗଣ
ସାୟୁକ ଶର ପର୍ଯ୍ୟା ସେଷ ପୃଷତ୍ତକ (ବ)

୨୧୮ । ଇଷଧ୍ ତୃଣ ତୃଣୀର ତୃଣୀ ଉପାସକ ନିଷଙ୍ଗ (ବ)

୨୧୯ । ଇଷ୍ଟ ବାଞ୍ଛିତ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ (ବଂ) କାମ ପ୍ରକାମ ନିକାମ (ବ)
ପଥେପ୍ସିତ (ବି ବଂ)

(ଈ)

୨୨୦ । ଈରିତ ଶିସ୍ତ ଅସ୍ତ ପ୍ରେରିତ (ବଂ)

୨୨୧ । ଈଶା ଈଶ ଲଞ୍ଜଳଦଣ୍ଡ (ବ)

୨୨୨ । ଈତାମୃଗ କୋକ ବୃକ (ବ) (ହେଟାବାଦ)

(ଉ)

- ୨୨୩ । ଉକ୍ତି ଲଢିତ ଶ୍ରୀଷିତ ବଚନ ବ୍ୟାହାର ବରଃ (ବଚସ୍) (ବ)
 ୨୨୪ । ଉତ୍ତ ରୌଦ୍ର ଉକ୍ତ (ବ)
 ୨୨୫ । ଉତ୍ତ ପ୍ରାଂଶୁ ଉନ୍ନତ ଉଦଗ ତୁଙ୍ଗ ଉକ୍ତିତ (ବ)
 ୨୨୬ । ଉଦାର ବିଶ୍ୱା ପୁରାଣ ଅବସ୍ଥର ଶମଳ କେତୁ ଗୁପ୍ତ
 ବର୍ତ୍ତୁ ବିଷ (ବ)
 ୨୨୭ । ଉକ୍ତୁଙ୍ଗଳ ଅବାଧ ଉଦାମ ଅନ୍ୟନ୍ତରିତ ଅନର୍ଗଳ
 ନିରକ୍ତୁଣ (ବଂ)
 ୨୨୮ । ଉକ୍ତ୍ରାୟ ଉତ୍ତେଧ ଉନ୍ନତ ଉଦତା ଉକ୍ତ୍ରୟ (ବ)
 ୨୨୯ । ଉକ୍ତୁଳ ଶୃଙ୍ଗାର ଶୁଚି (ବ) (ରସ ଅର୍ଥରେ)
 ୨୩୦ । ଉକ୍ତୁଳ ଘାତ ବିକାଶିତ ବିଶଦ (ବଂ)
 ୨୩୧ । ଉଚ୍ଚଜ ପର୍ଯ୍ୟୁଷାଳା ପର୍ଯ୍ୟୁଷିତ (ବ)
 ୨୩୨ । ଉତ୍ତୁ ନକ୍ଷତ୍ର ରସ ଭ ତାସ୍ତ ତାରକା (ବ)
 ୨୩୩ । ଉତ୍ତପ ପ୍ଳବ କୋଳ ତାରକ ଭେଳକ ଭେଳା (ବ)
 ୨୩୪ । ଉତ୍ତପ୍ତ ସନ୍ତପ୍ତ ପରପ୍ଳୁତ ସ୍ଥାତ (ବଂ)
 ୨୩୫ । ଉତ୍ତପ୍ତ ଶୁଷ୍କମାଂସ ବଲ୍ଲୁର (ବ)
 ୨୩୬ । ଉତ୍ତମା ବରବେହା ମଉକାଶିନୀ ବରବର୍ଣ୍ଣିନୀ (ବଂ)
 (ଉକ୍ତୁଷ୍ଣା ସ୍ତ୍ରୀ)
 ୨୩୭ । ଉତ୍ତମାଙ୍ଗ ଶିର (ଶିରସ୍) ଶୀର୍ଷ ମୂର୍ଧା (ମୂର୍ଧନ୍) ମସ୍ତକ (ବ)
 ୨୩୮ । ଉତ୍ତର ଉତ୍ତରଦିଗ କୌବେଶ ଦେଶ ଉଦୀର୍ଘ (ବ)
 ୨୩୯ । ଉତ୍ତରାୟ ପ୍ରାବାର ଉତ୍ତରସଙ୍ଗ ବୃହତ୍ତକା ସଂବ୍ୟାନ
 କକ୍ଷା (ବ) (ଦୋସଡ଼ା)
 ୨୪୦ । ଉତ୍ତୁରି ଜନ୍ମ ଜନନ ଜନ୍ମ ଜନି ଉଦ୍ଭବ (ବ)

- ୨୪୧ । ଉତ୍ପାତ ଉପଗ୍ରହ ଉପସର୍ଗ ଅଜନ୍ୟ ବିପ୍ଳବ ଉପପ୍ଳବ (ବି)
- ୨୪୨ । ଉତ୍ପୁଲ୍ଲ ପ୍ରପୁଲ୍ଲ ସଂପୁଲ୍ଲ ବ୍ୟାକୋଶ ବିକଟ ଶ୍ପୁଟ ପୁଲ୍ଲ ବିକସିତ (ବି)
- ୨୪୩ । ଉନ୍ମାଦ ଚିତ୍ତବିଭ୍ରମ (ବି)
- ୨୪୪ । ଉସ୍ତ୍ର ପ୍ରସ୍ରବଣ ଝରଣା ସ୍ତବ ସ୍ତବ (ବି)
- ୨୪୫ । ଉସ୍ତବ ଷଣ ଉଦ୍ଧର୍ଷ ମହ ଉଦ୍ଧବ (ବି)
- ୨୪୬ । ଉଷ୍ମଷ୍ଟ ଚ୍ୟକ୍ର ସ୍ଥାନ ବିଧୂତ ସମୁଜ୍ଜ୍ୱିତ ଧୂତ (ବି)
- ୨୪୭ । ଉଦକ ବାର ସଲିଳ କମଳ ଜଳ ପୟ (ପୟସ୍)
- ଜଳିଳ ଅମୃତ ଜୀବନ ଭୁବନ ବନ କବଚ ପାଥ ପୁଷ୍କର ସବତୋମୁଖ ଅମ୍ଭ ଅର୍ଣ୍ଣ (ଅର୍ଣ୍ଣସ୍) ତୋୟ ପାମୟ ମର ଯିର ଅମ୍ଭ ଅପ୍ ବାର ଶଂବର ମେଦପୁଷ୍ପ ଦନରସ (ବି)
- ୨୪୮ । ଉଦର ପିଚନ୍ତ କୁଣୀ ଜଠର ଭୂୟ ପେଟ (ବି)
- ୨୪୯ । ଉଦାର ଦକ୍ଷିଣ ସରଳ (ବି)
- ୨୫୦ । ଉଦାହାର ଉପୋଦ୍ଘାତ ଉଦାହରଣ (ବି)
- ୨୫୧ । ଉଦୁମ୍ବର ଜନ୍ତୁଫଳ ଯଜ୍ଞଙ୍ଗ ଦ୍ଵେମଦୁଗ୍ଧକ ଶୀତଫଳ ପୁଷ୍ପଶିଳ୍ୟ (ବି) (ଉମିରିଗଛ)
- ୨୫୨ । ଉଦ୍ରାବ ସଦ୍ରାବ ବିଦ୍ରବ ଦ୍ରବ ସଦ୍ରାବ ପଳାୟନ ଅପହମ ଅପଯନ (ବି)
- ୨୫୩ । ଉଦ୍ଭଜ ଉଦ୍ଭବ ଉଦ୍ଭିଦ ଉଦ୍ଭିଜ୍ଜ (ବି)
- ୨୫୪ । ଉଦ୍‌ଯୋଗ ଅଭିଯୋଗ ଯନ୍ତ୍ରେ ଚେଷ୍ଟା ଉଦ୍ରାହ ଅଧିବସାୟ ଉଦ୍ୟମ (ବି)
- ୨୫୫ । ଉପହମ ଆରମ୍ଭ ପ୍ରହମ ଅଭ୍ୟାସାନ ଉଦ୍‌ଘାତ (ବି)
- ୨୫୬ । ଉପଚରିତ ଉପାସିତ ସେବିତ ବରବସିତ (ବି)
- ୨୫୭ । ଉପଗୁର ଉପଚର୍ଯ୍ୟା ଚିକିତ୍ସା ରୁକ୍‌ପ୍ରତିହିୟା ଉପହମ (ବି)

୨୫୮ । ଉପରାଗ ଗ୍ରହ ଗ୍ରାହ (ବ) (ଚନ୍ଦ୍ରଗ୍ରହଣ ଓ ସର୍ବୋପରାଗ)

୨୫୯ । ଉପଶଳ ଗ୍ରାମାନ୍ତ ସୀମ (ସୀମନ୍) ସୀମା (ବ)

୨୬୦ । ଉପହାର ଉପାୟନ ଉପଗ୍ରାହ୍ୟ ଉପଦା ଉପଦୈକନ (ବ)

୨୬୧ । ଉପାନ୍ତ ପାଦୁକା ପାଦୁ (ବ) (ଯୋଡା ବା କଠଉ)

୨୬୨ । ଉପାସନା ବରବସ୍ୟା ଶୁଶ୍ରୁଷା ପରତର୍ଯ୍ୟା ଉପାସନ
ସେବା (ବ)

୨୬୩ । ଉର (ଉରସ୍) ବସ (ବସସ) ବସ୍ତ୍ର (ବ)

୨୬୪ । ଉରୁ ମହାନ ବିପୁଳ ପୃଥ୍ ବୃହତ୍ ବିଶାଳ ପୃଥୁଳ
ବଡ଼ ବିଶେଷ ବିସ୍ତୀର୍ଣ୍ଣ (ବଂ)

୨୬୫ । ଉଲ୍ଲୁକ ପେଟକ ଦବାର ବାୟୁସାରକ ବନ୍ଧନାସିକ
କାକ୍ଷରୁ ଧୂଳ କୌଶିକ ନକ୍ଷତ୍ର (ବ)

୨୬୬ । ଉଲ୍ଲୁପୀ (ଉଲ୍ଲୁପିନ୍) ଶିଶୁକ ଶିଶୁମାର (ବ)
(ମୟାବଶେଷ)

୨୬୭ । ଉଶନା (ଉଶନସ୍) ଶୁନ୍ଦ ଦୈତ୍ୟଗୁରୁ କାବ୍ୟ ଭାର୍ଗବ
କବି (ବ)

୨୬୮ । ଉଶୀର ଅଭୟା ନଳଦ ସେବ୍ୟ ଅନୁଶାଳ ଜଳାଶୟ
ଲମ୍ବକ ଲଘୁଲୟ ଅବଦାହ ଇଷ୍ଟକାପଥ ବାରଣ
ହରିପ୍ରିୟ ଶୀତମୂଳକ (ବ) (ବେଶାଚେର)

୨୬୯ । ଉଷ୍ଣ ଓଷ୍ଟ ନମେକକ ମୟ ମହାଙ୍ଗ ଦାସେରକ ରବଣ
ମରୁପ୍ରିୟ କଶକାଶନ ଶରତ୍ ମହାଧୂଗ ଧୂସକ (ବ)

(ଉ)

୨୭୦ । ଉରୁ ସକ୍ତ (ବ) (ଜାନ୍ତର ଉପରିଭାଗ)

୨୭୧ । ଉର୍ଜସ୍ବଳ ଉର୍ଜସ୍ବୀ (ବଂ) (ଅତ୍ୟନ୍ତ ବଳବାନ୍)

୨୭୨ । ଉର୍ଣ୍ଣନାଭ ଲୁଚା ତନ୍ତ୍ରବାୟୁ ମାଳତୀୟା ମର୍ଦ୍ଦକ (ବି)

୨୭୩ । ଉର୍ମି ଲହରୀ ଭଙ୍ଗ ଚରଙ୍ଗ ବନ୍ଧ (ବି)

(ର)

୨୭୪ । ରଞ୍ଜୁ ଅଜନ୍ତୁ ଅବନ୍ଧ ପ୍ରଗୁଣ ପ୍ରାଞ୍ଜଳ ସରଳ (ବି)

୨୭୫ । ରଣ ଉଦ୍ଧାର କରଜ (ବି)

୨୭୬ । ରତ ସତ୍ୟ ତଥ୍ୟ (ବି) ସମ୍ୟକ୍ (ଅ)

୨୭୭ । ରତ୍ନମଣି ପୁଷ୍ପବତୀ ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣମିଶ୍ରୀ ଅଗା ଅସେୟା ରଜସ୍ୱଳା
ମଳମା ଉଜ୍ଜ୍ୱଳା (ବି)

୨୭୮ । ରତ୍ନିକ୍ ଯାଜକ ରତ୍ନଯାଗା ଯାଜ୍ଞିକ (ବି) (ଉପଯୁକ୍ତ
ରତ୍ନରେ ଯେ ଯାଗକରେ)

୨୭୯ । ରତ୍ନ ସମୃଦ୍ଧ ସପନ (ବି)

୨୮୦ । ରଞ୍ଜି ସତ୍ୟବାକ୍ ଶାପାୟ (ବି)

(ଏ)

୨୮୧ । ଏକ ଏକାଗ୍ରୀ (ଏକାକିନ୍) ଏକକ ଏକଳ (ବି)

୨୮୨ । ଏକଧୁର ଏକଧୁରୀଣ (ବି) (ଏକବିଧ ଭାରବହନକାରୀ
ଗୋବି)

୨୮୩ । ଏକାଗ୍ର ଏକତାନ ଅନନ୍ୟବୃତ୍ତି ଏକାୟନ ଏକସର୍ଗ
ଏକାଗ୍ର୍ୟ (ବି)

୨୮୪ । ଏରଣ୍ଡ ଗବ ବ୍ୟାଘ୍ରପୁଷ୍ପ ଗରବହସ୍ତକ ଉରୁବୁକ ବ୍ୟଠମ୍ବକ
ରଚକ ଚନ୍ଦ୍ରକ ଚଞ୍ଚୁ ପଞ୍ଚାଙ୍ଗୁଳ ମଣ୍ଡ ବଧନାନ (ବି)

୨୮୫ । ଏଳା ଅଳାଈତ ପୃଥ୍ୱୀକା ଚନ୍ଦ୍ରବାଳା ନିଷ୍କୁଟି ବହୁଳା
ସୁଳା ମାଳେୟା (ବି) (ବଡ଼ଅଳାଈତ) ଉପକୃଷ୍ଟିକା
(ଛୋଟଅଳାଈତ)

(ଏ)

- ୨୮୭ । ଐକନ୍ୟ ଲଭିବୁ (ବ) (ପରଂପରାଗତ ଉପଦେଶ)
 ୨୮୭ । ଐଶବତ ଅଭ୍ରମାତଙ୍ଗ ଐଶବଶ ଅଭ୍ରମୁବଲ୍ଲଭ ଶ୍ରେତନ୍ତ୍ରୀ
 ସଦାତାନ ଚତୁର୍ଦ୍ଦନ୍ତ (ବ) (ସମୁଦ୍ରମନ୍ଥନରୁ ଜାତ ଲହରୀ)
 ୨୮୮ । ଐଶବତ ନାରଙ୍ଗ ନାଗରଙ୍ଗ (ବ)

(ଓ)

- ୨୮୯ । ଓଢ଼ ସମୁଦ୍ର ନିବନ୍ଧ ବ୍ୟୁଦ୍ଧ ସନ୍ନୋଦ୍ଧ ବିସର ଗ୍ରଜ ଫ୍ରୋ
 ନିତୟ ନିକର ଗ୍ରାତ ବାର ସଂଘାତ ସଂଚୟ ସମୁଦାୟ
 ସମୁଦୟ ସମବାୟ ଚୟ ଗଣ ସଂହତ ବୃନ୍ଦ ନିକୁରମ୍ଭ
 କଦମ୍ବକ ସଂଘ ପୁଞ୍ଜି ସାର୍ଥ ସ୍ଥ (ବ)
 ୨୯୦ । ଓଁ କାର ପ୍ରଣବ (ବ)

(ଈ)

- ୨୯୧ । ଔପମ୍ୟ ସାଦୃଶ୍ୟ ଅନୁକାର ସାମ୍ୟ ତୁଳା ଉପମା (ବ)
 ୨୯୨ । ଔପୟିକ ନ୍ୟାୟ ଉପଯୁକ୍ତ ଯୁକ୍ତ (ବଂ) (ନ୍ୟାୟଲବ୍ଧ)
 ୨୯୩ । ଔରସ ଉରସ୍ୟ (ବଂ)
 ୨୯୪ । ଔବ ବାଡ଼ବ ବଡ଼ବାନଳ (ବ)
 ୨୯୫ । ଔଷଧ ଭେଷଜ ଭୈଷଜ ଅଗଦ ଜାୟୁ ଜୈଷ୍ଠ
 ଅୟୁଯୋଗ ଚଦାଗତି (ବ)

(କ)

- ୨୯୬ । କକୁଭ ଦିଗ ଦିକ୍ (ଦିଗ୍) କାୟା ଆଶା ହୃଦ୍ (ବ)
 ୨୯୭ । କଙ୍କଡ଼କା ପାନିଆ ପ୍ରସାଧନା କଙ୍କଣ କଙ୍କତ ଚରୁଣୀ (ବ)
 ୨୯୮ । କଚ ଚକ୍ରର କୁନ୍ତଳ ବାଳ କେଶ ଶିରେରୁଦ୍ଧ (ବ)

- ୨୯୯ । କଳ୍ପ ଜଳପ୍ରାୟ ଅନୁପ (ବି) (ଜଳମୟ ସ୍ଥାନ)
- ୩୦୦ । କଳ୍ପପ କର୍ମ କମଠ କର୍ତ୍ତବ୍ଧ ଜଳଗୁଳ୍ମ ଗୁଡ଼ାଙ୍ଗ ଧରଣୀଧର (ବି)
- ୩୦୧ । କଳ୍ପ ପାମ ପାମା ବିଚରିକା (କୁଣ୍ଡିଆ ଘା) (ବି)
- ୩୦୨ । କଞ୍ଚୁକ ନିର୍ମୋକ ସର୍ପଭକ୍ ଅହକୋଷ ସାପକାଢ଼ (ବି)
- ୨୦୩ । କଞ୍ଚୁକା ସୌବିହୁଲ୍ଲ ସ୍ଥାପତ୍ୟ ସୌବିଦ (ବି)
(ଅନ୍ୟପୁରୁଷବୁଦ୍ଧ)
- ୩୦୪ । କଟକ ଆବାପକ ପାରିହାସ୍ୟ ବଳୟ (ବି) (ପ୍ରକୋଷ୍ଠାଭରଣ)
- ୩୦୫ । କଟି ଅଣ୍ଟା କଟ ଶ୍ରୋଣୀ କାଞ୍ଚିପଦ କକୁଦୁଷ୍ଠା (ବି)
- ୩୦୬ । କଟୁକା ଜନନୀ ତିକ୍ତା ଚନ୍ଦ୍ରାଙ୍ଗୀ ମହ୍ୟପିତ୍ତ ଶକୁଳାଦମା
କାଣ୍ଡରୁହା କଟୁରେହଣୀ ମଳଭେଦନା କୃଷ୍ଣଭେଦା (ବି)
- ୩୦୭ । କଠିନ ହର କଠୋର ନିଷ୍ଠୁର ଦୃଢ଼ ଜରଠ ମୂର୍ତ୍ତିମତ୍
ମୂର୍ତ୍ତି (ବି)
- ୩୦୮ । କଠିନା ଖଣ୍ଡି ବର୍ଣ୍ଣଲେଖିକା ଖଟୀ କଠିନିକା କଳ୍ପଖଟୀ (ବି)
- ୩୦୯ । କଡ଼ମ୍ବ ଶାକନାଡ଼ିକା ଫାଳିକା ଖଡ଼ା (ବି) (ଶାକବିଶେଷ)
- ୩୧୦ । କଣ୍ଠ ଗଳ (ବି)
- ୩୧୧ । କଣ୍ଠଭୂଷା ଶ୍ରୀବାଳଂକାର ଗ୍ରୈବେୟକ ରୁଚକ ନିଷ୍ପକଣ୍ଠା (ବି)
- ୩୧୨ । କଣ୍ଠ ଖର୍ଜୁ କଣ୍ଠୟା କଣ୍ଠିତ କଣ୍ଠୟୁନ କୁଣ୍ଡିଆ (ବି)
- ୩୧୩ । କଣ୍ଠୋଳ ପିଟ ପିଟକ ଡୋଲ (ବି)
- ୩୧୪ । କଦମ୍ବ ମାପ ପ୍ରିୟକ ହଳପ୍ରିୟ ବୃତ୍ତପୁଷ୍ପ (ବି)
- ୩୧୫ । କଦର ଶ୍ଳେଷ-ଶବ୍ଦର ସୋମାବଳ୍ଲ (ବି)
- ୩୧୬ । କଦର୍ଯ୍ୟ ସୁଦ୍ର କୃପଣ କଂପତ ଅନମିତଂପତ (ବି)
- ୩୧୭ । କଦଳୀ ରମ୍ଭା ବାରଣବୁଧା ମୋରୁ ଅଂଶୁମତ୍ତଫଳା
କାଷ୍ଠୀଳା ସକୃତ୍ତଫଳା ବାଳକପ୍ରିୟା ନିଃସାରା (ବି)
- ୩୧୮ । କଦୁଷ୍ଣ କୋଷ୍ଠ କବୋଷ୍ଠ ମନ୍ଦୋଷ୍ଠ (ବି) (କ୍ଷୟଭୃଷ୍ଣ)

- ୩୧୯ । କନକ ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣ ସୁବର୍ଣ୍ଣ ହିରଣ୍ୟ ହେମ ହାଟକ ତପନୟ
 ଧାତୁକୁମ୍ଭ ଗାଙ୍ଗେୟ ଭର୍ମ କବ୍ଧର ଗୁମୀକର ଜାତରୂପ
 ମହାରଜତ କାଞ୍ଚନ ରୁକ୍ମ କାର୍ତ୍ତସ୍ୱର ଜାମୁନଦ ଅଷ୍ଟାପଦ (ବ)
 ୩୨୦ । କନ୍ଦର ଦଣ୍ଡ କନ୍ଦରା (ବ) (ଗିରିବିବର)
 ୩୨୧ । କନ୍ଦୁକ ଗେନ୍ଦୁକ ପେଣ୍ଡୁ (ବ)
 ୩୨୨ । କନ୍ଦର ଗ୍ରୀବା ଶିରେୟ ଶିରେଧରା ବେକ (ବ)
 ୩୨୩ । କପଟ ବ୍ୟାଜ ଦମ୍ଭ ଉପୟ ଛଦ୍ମ କୈତବ କୁସୂତ
 ନକୃତ ଶାଠ୍ୟ (ବ)
 ୩୨୪ । କପାଟ କବାଟ ଅରର (ବ)
 ୩୨୫ । କପାଳ କର୍ପର ଭାଲ ଲଲଟ ଅଳକ ଗୋଧୂ (ବ)
 ୩୨୬ । କପି ମର୍ଚ୍ଚଟ ବାନର ପୁଙ୍ଗବ ପୁବଗ ପୁଙ୍ଗବମ ଶାଖାମୃଗ
 ବଳୀମୁଖ ଜଣ ବନୌକା (ବନୌକସ୍) ମାଙ୍କଡ଼ (ବ)
 ୨୨୭ । କପିତ୍ଥ କଇଁଠ ଦଧିମଳ ଦଧିତ୍ଥା ପୁଷ୍ପମଳ ଗ୍ରାସ୍ତ
 ମନ୍ଥ ଘନ୍ତଣଠ (ବ)
 ୩୨୮ । କପିଳ କଞ୍ଚାର ପିଙ୍ଗ ପଶଙ୍ଗ କଦ୍ମୁ ପିଙ୍ଗଳ (ବ)
 (ବର୍ଣ୍ଣଅର୍ଥରେ)
 ୩୨୯ । କପିଳା ପିଙ୍ଗିଳା ଭସ୍ମଗର୍ଭା ଶିଂଘପା (ବ)
 ୩୩୦ । କପିବଲ୍ଲୀ କରପିପ୍ପଳୀ କୋଳବଲ୍ଲୀ ଶ୍ରେୟସୀ ବଶୀର
 ବ୍ୟସ ଚବିକା ଗଜପିପ୍ପଳା (ବ)
 ୩୩୧ । କପୋତ ପାରାବତ କଳରବ ରକ୍ତଲେତନ ଗୃହକୁଳକୁଟ (ବ)
 ୩୩୨ । କପୋଳ ଗଣ୍ଡ ଗଲ୍ଲ ଗାଲ (ବ)
 ୩୩୩ । କର୍ପୀ ଶ୍ଳେଷ୍ମା ଘନ ବଳୀ ସଂଘାତ (ବ)
 ୩୩୪ । କର୍ପୀ (କର୍ପିନ) ଶ୍ଳେଷ୍ମଳ ଶ୍ଳେଷ୍ମଣ
 ୩୩୫ । କର୍ମୋଷି କର୍ପର କର୍ମଣି କର୍ମଣି (ବ)

- ୩୩୭ । କବଚ ପାଞ୍ଜି ବର୍ମ ଦାଣନ ଉରସ୍ଥିତ କଞ୍ଚୁକ
 କଂକଟକ ଜଗର ସଂନାଦ ତରୁଣ ବାରବାଣ (ବି)
 ୩୩୮ । କବର କେଶବେଶ କବର କେଶଗର୍ଭକ (ବି)
 ୩୩୯ । କବର କାରଣ ପୃଥ୍ବୀ ବାପ୍ତକା ପୃଥୁ (ବି) (ହେଙ୍ଗୁଗଛର ପତ୍ର)
 ୩୩୯ । କବଳ ଗ୍ରାସ (ବି)
 ୩୪୦ । କବି ବିଦ୍ବାନ୍ ବିପଣ୍ଡିତ ଦୋଷଜ୍ଞ ସନ୍ ସ୍ୱଧୀ କୋବିଦ
 ବୁଧ ଧୀର ମନୀଷୀ ଜ୍ଞ ପ୍ରାଜ୍ଞ ସଂଖ୍ୟାବାନ୍ ପଣ୍ଡିତ ଧୀମାନ୍
 ସ୍ୱର କୃତ କୃଷ୍ଣ ଲବ୍ଧବର୍ଣ ବିଚକ୍ଷଣ ଦୂରଦର୍ଶୀ ଦୀର୍ଘଦର୍ଶୀ
 ୩୪୧ । କମଣ୍ଡଳୁ କୁଣ୍ଡୀ କରକ (ବି) (ଜଳ ପାତ୍ର ବିଶେଷ)
 ୩୪୨ । କମଳା ଲକ୍ଷ୍ମୀ ପଦ୍ମାଳୟା ପଦ୍ମା ଶ୍ରୀ ହରିପ୍ରିୟା ଇନ୍ଦ୍ରା
 ଲୋକମାତା ମା ଶ୍ରୀରାଧିକନ୍ୟା ରମା (ବି)
 ୩୪୩ । କମଳୋତ୍ତର କୁସୁମ ବନ୍ଧି ଶିଖ ମହାରଜନ (ବି) (ପୁଷ୍ପ-
 ବିଶେଷ)
 ୩୪୪ । କଂପ ବେପମ୍ବ ବେପନ ବେପ (ବି) (ସ୍ଥଳିକଭବ-ମିଶ୍ରିତ)
 ୩୪୫ । କଂପନ କଂପ୍ର ଚଞ୍ଚଳ ଚଳ ଲେଳ ଚଳାଚଳ ତରଳ
 ପାରିପ୍ଳବ ପରିପ୍ଳବ ଚଟୁଳ ଚପଳ (ବି)
 ୩୪୬ । କମ୍ବଳ ଗଢ଼ିକ ସେମପୋତି ବେଶକ ରେଶୁକା (ବି)
 ୩୪୭ । କର ଶ୍ରାଗଧେୟ ବଳ (ବି)
 ୩୪୮ । କରକା ବର୍ଣ୍ଣୋପନ ଦାନକପ ମେଘାସ୍ଥି କରକ (ବି)
 ୩୪୯ । କରକ ଚରବିଲ୍ଲ ନକ୍ରମାନ କରଞ୍ଜିକ (କରଞ୍ଜିଗଛ) (ବି)
 ୩୫୦ । କରପତ୍ର ହକତ କରତ (ବି)
 ୩୫୧ । କରପାଳିକା ଶିଳା କରବାଜିକା (ବି) (ଗୁପ୍ତଛୁର)
 ୩୫୨ । କରମର୍ଦ୍ଦକ କୃଷ୍ଣପାକଞ୍ଚଳ ସୁଷେଣ କରମର୍ଦ୍ଦୀ (ବି)
 (କରଦା କୋଳିବୃକ୍ଷ)

- ୩୫୩ । କରୁରୁହ କରଜ ନଖ ନଖର ପୁନର୍ଭବ (ବି)
- ୩୫୪ । କରବର ପ୍ରତିହାସ ଶତପ୍ରାସ ଚଣ୍ଡାତ ହସ୍ତମାରକ (ବି)
ରଙ୍ଗ କନିଅର
- ୩୫୫ । କରଶାଂ ଅଙ୍କୁଳ (ବି)
- ୩୫୬ । କରଣୀ ହସ୍ତିନା ଧେନୁକା ବଶା କରେଶୁ ଗଜଯୋଷହ (ବି)
- ୩୫୭ । କରାର ବଶାଙ୍କୁର ହକର ଗୁଞ୍ଜିଳ କରଡ଼ ବାଉଁଶ (ବି)
- ୩୫୮ । କରେଟି ଶ୍ଵେତ କରେଟିକା ଶିରେନ୍ଦ୍ରି (ବି)
- ୩୫୯ । କର୍କ ଶୁକ୍ଳାଶ୍ଵ ସିତ (ଧଳାଘୋଡ଼ା) (ବି)
- ୩୬୦ । କର୍କଟକ କଂକଡ଼ା କୁଳୀର କୁଳୀରକ ସଂଦଶକ ପଙ୍କବାସ
ଦର୍ପ୍ୟଗଗାମୀ (ବି)
- ୩୬୧ । କର୍କଟୀ କାକୁଡ଼ ଶିବାରୁ ଉଦାରୁ ଚର୍କଟୀ କଟୁଦଳୀ
ବାଲୁକା ଏବାରୁ ହସ୍ତଶୀ (ବି)
- ୩୬୨ । କର୍କର ବଦର କୋଳି (ବି) (ବରକୋଳି)
- ୩୬୩ । କର୍କର ଆଳୁ ଗଳନ୍ତକା ଝରା (ବି) (ଜଳପାତ ବଶେଷ)
- ୩୬୪ । କର୍କାରୁ କୁଷ୍ମାଣ୍ଡ କଶାରୁ (ବି) (ପାଣି କଶାରୁ)
- ୩୬୫ । କର୍ଣ୍ଣ କାନ ଶ୍ରୋତ୍ର ଶ୍ରୁତି ଶ୍ରବଣ ଶ୍ରବ (ଶ୍ରବସ୍) ଶବ୍ଦଗ୍ରହ (ବି)
- ୩୬୬ । କର୍ଣ୍ଣଜଲେକା ଶତପଥା (ବି) (କାନକୁଟୁଳୀ)
- ୩୬୭ । କର୍ଣ୍ଣବେଷ୍ଟନି କୁଣ୍ଡଳ (ବି)
- ୩୬୮ । କର୍ଣ୍ଣିକା କର୍ଣ୍ଣଭରଣ ତାଳପତ୍ର ତାଟଙ୍କ (ବି) (କାନଫୁଲ)
- ୩୬୯ । କର୍ଣ୍ଣିକାର, ଦ୍ରୁମୋପୁଳ, ପରିବ୍ୟଧ (ବୃକ୍ଷ ବଶେଷ, ଏହାର
ପୁଷ୍ପ ନିର୍ଗତ କିନ୍ତୁ ନେତ୍ରପ୍ରୀତିକର)
- ୩୭୦ । କର୍ଣ୍ଣେଜପ ସୂରକ ମୟରା ପିଣ୍ଡନ କାନକୁଡ଼ା (ବି)
- ୩୭୧ । କର୍ଦ୍ଦମ କାଦୁଅ ଜମ୍ବୀଳ ପଙ୍କ ଶାଦ (ବି)

- ୩୭୨ । କପୁର ଘନସାର ଚନ୍ଦ୍ରସଂଜ୍ଞା ସିତାନ୍ତ ହିମବାଲୁକା (ବି)
 ୩୭୩ । କବୁର ଗନ୍ଧ କର୍ମୀର କଲ୍ଲୁଷ ଶବଳ (ବି) (ନାନାବର୍ଣ୍ଣ)
 ୩୭୪ । କର୍ମକର ଭୃତକ ଭୃତଭୁକ୍ତ ବୈତନକ ଭରଣ୍ୟ (ବି)
 ୩୭୫ । କର୍ମଠ କୁଶଳ କର୍ମଶୂର କର୍ମଶୀଳ (ବି)
 ୩୭୬ । କଳକଳ କୋଳାହଳ (ବି)
 ୩୭୭ । କଳଭ କରଣାବକ କରଭ (ବି)
 ୩୭୮ । କଳସ ଘଟ କୁଟ ନିପ କଳସୀ (ବି)
 ୩୭୯ । କଳହଂସ କାଦମ୍ବ ରାଜହଂସ ମରାଳକ (ବି)
 ୩୮୦ । କଳିକା କୋରକ କଳୀ କଡ଼ କଳି (ବି)
 ୩୮୧ । କଳିଦ୍ରୁମ କର୍ଷଣଳ ବିଭୃତକ ଅକ୍ଷ ତୁଷ ଭୂତାବାସ:
 ବାହାଡ଼ା ଗଛ (ବି)
 ୩୮୨ । କଳିମାରକ ପୁତ୍ତକରଜ ପୁଟ୍ତକ (ବି) (କଣ୍ଟାକରଞ୍ଜି)
 ୩୮୩ । କଳେବର ଗାନ୍ଧ ବସୁ (ବସୁୟ୍) ସଂହନନ ଶରୀର ବସ୍ତ୍ର
 ଆକୃତ ବିଗ୍ରହ କାୟା ଦେହ ମୂର୍ତ୍ତି ତନୁ ତନୁ (ବି)
 ୩୮୪ । କଳ୍ପ ନ୍ୟାୟ ଦେଶରୂପ ସମଞ୍ଜସ (ବି) ଚିତ୍ତ ଠିକ୍ (ବି)
 ୩୮୫ । କଲ୍ୟ ପ୍ରତ୍ୟୁଷ ଅହର୍ମୁଖ ଉଷ (ଉଷୟ୍) ପ୍ରତ୍ୟୁଷ ପ୍ରଭାତ (ବି)
 ୩୮୬ । କଲ୍ୟ ନିରାମୟ ବାଣି ଉଲ୍ଲସ (ବି)
 ୩୮୭ । କଲ୍ୟାଣ ଶିବ ଭଦ୍ର ମଙ୍ଗଳ ଶୁଭ ଶୁଭୁକ ଭବିକ ଭବ୍ୟ
 କୁଶଳ କ୍ଷେମ ଶସ୍ତ୍ର (ବି ଓ ବିଂ ଉଭୟ ପଦରେ ବ୍ୟବହୃତ)
 ୩୮୮ । କଲ୍ଲୋଳ ମହାତରଙ୍ଗ ଉଲ୍ଲୋଳ (ବି)
 ୩୮୯ । କଷ ଶାଣ ନିକଷ (ବି) (କଷଟିପଥର)
 ୩୯୦ । କଷ୍ଟ ପୀଡ଼ା ବାଧା ବ୍ୟଥା ଦୁଃଖ ଆମନସ୍ୟ କୃଚ୍ଛ୍ର (ବି)
 ୩୯୧ । କସ୍ତୁରୀ ମୃଗନାଭ ମୃଗମଦ (ବି)

- ୩୯୨ । କାକ କରଟ ଅରଷ୍ଟ ବଳପୁଷ୍ପ ସକୃତପ୍ରଜ ଧାଞ୍ଜ
ଆମ୍ବଦୋଷ ପରତର ବଳଭୁକ୍ ବାୟୁସ ଚରଞ୍ଜୀଗ କାଶ
ଧୂଳିଜଂଘ ଲୁଣ୍ଠାଳ ପିଣ୍ଡନ ସୂଚକ କୌଶିକାର ମୁଢ଼େ (ବି)
- ୩୯୩ । କାକତନ୍ମୁକ କାକେନ୍ଦ୍ର କୁଳକ କାକପିତ୍ତକ କୋଟଲ (ବି)
- ୩୯୪ । କାଞ୍ଚି ମେଖଳ ସପ୍ତକ ସାରସନ ରସନା ସପ୍ତକା (ବି)
- ୩୯୫ । କାଞ୍ଚକ କାଞ୍ଚ କାଞ୍ଚକା ଭକ୍ତବାର ଆରନାଳକ ଗୃହ୍ୟମ୍ନ
ତୁଷୋଦକ ମହାରସ କୁଣ୍ଡିଗୋଳକ (ବି)
- ୩୯୬ । କାତର ଅଧୀର (ବିଂ)
- ୩୯୭ । କାଦମ୍ବିନୀ ମେଘମାଳା ମେଘଶ୍ରେଣୀ (ବି)
- ୩୯୮ । କାନ୍ତ ସୁନ୍ଦର ରୁଚିର ଗୁରୁ ସୁଷମ ସାଧୁ ଶୋଭନ
ମନୋରମ ରୂପ୍ୟ ମନୋଜ୍ଞ ମଞ୍ଜୁ ମଞ୍ଜୁଳ (ବିଂ)
- ୩୯୯ । କାନ୍ତି ଶୋଭା ଦୁ୍ୟତି ଛବି ସୁଷମା ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ (ବି)
- ୪୦୦ । କାପଥ ବିପଥ କୃପଥ କଦଧା ଦୁରଧୁ ଅସଦ୍‌ପଥ (ବି)
- ୪୦୧ । କାପୋତାଞ୍ଜନ ସ୍ତୋତୋଞ୍ଜନ ସୌଖର ଯାମୁନ (ବି) (ସୁର୍ମା)
- ୪୦୨ । କାମପାଳ ବଳଭଦ୍ର ପ୍ରଳୟନ୍ତ ବଳଦେବ ଅରୁଣାଗ୍ରଜ
ରେବଞ୍ଚରମଣ ରାମ ହଳାୟୁଧ ମାଳାମ୍ବର ରୌଦ୍ରଶେୟ
ତାଳାଙ୍କ ମୁଷଳୀ ହଳୀ ସ୍ଵର୍କର୍ଷଣ ସୀରପାଣି
କାଳିଦତ୍ତେଦନ ବଳ (ବି)
- ୪୦୩ । କାମୁକ କମିତା ଅନୁଜ୍ଞ କମ୍ବ କାମୟତା ଅସ୍ତକ କମନ
କାମନ ଅଭକ (ବିଂ)
- ୪୦୪ । କାରଗା କଳାଜିରା ସୁପଗା ପୃଥୀ ପୃଥୁ କାଳା ଉପକୁଞ୍ଚକା (ବି)
- ୪୦୫ । କାରଗା ଶିଶୁରଜଟା ଖରାଶା ପାପ୍ୟ ମୟୂର ଲେଟମସ୍ତ
(ବି) (ପୁଷ୍ପବିଶେଷ)
- ୪୦୬ । କାରବେଲି କଳରା କଠିଲ କଟଲିକ ମୁଷଗା କଣ୍ଡୁର (ବି)

- ୪୦୭ । କାଣ୍ଡ ବନ୍ଧନାଳୟ ଗୁପ୍ତି ବନ୍ଧନାଳା ଜେଲନାଳା (ବ)
- ୪୦୮ । କାରୁଣିକ ଦୟାଳୁ କୃପାଳୁ ସୁରତ
- ୪୦୯ । କାର୍ତ୍ତିକ ବାହୁଳ ଉର୍ଜ କାର୍ତ୍ତିକ (ବ) (କାର୍ତ୍ତିକମାସ)
- ୪୧୦ । କାର୍ତ୍ତିକେୟ ମହାସେନ ଶରଜନ୍ମା ସତ୍ତାନନ ପାଦଶନନନ
ସ୍ବନ ସେନାମ ଅଗ୍ନିଭୁ ଗୁହ ବାହୁଳେୟ ତାରକଜିତ୍ ବିଶାଖ
ଶିଶିବାହନ ଶଶୀଭୂର ଶକ୍ତିଧର କୁମାର ନୌଷ୍ଠଦାରଣ
ଷଷ୍ଠୀପ୍ରିୟ ଶିଶିଧୂଜ (ବ)
- ୪୧୧ । କାର୍ପାସୀ କପା ତୁଣ୍ଡିକେଶ ସମୁଦ୍ଗାନ୍ତା ବଜ୍ରା ଭୂଳା
ସାରଣୀ ମରୁଭବା (ବ) (କପାଗଛ)
- ୪୧୨ । କାଳ ସମୟ ଦିଷ୍ଟ ଅନେନ୍ଦ୍ରା (ଅନେନ୍ଦ୍ରସ୍) ଶଶ ବେଳା
ବାର (ବ)
- ୪୧୩ । କଳିନ୍ଦୀ ସୂର୍ଯ୍ୟତନୟା ଯମୁନା ଶମନସୁସା (ବ)
(ସୁନାମପ୍ରସିଦ୍ଧ ନଦୀ)
- ୪୧୪ । କାଶ କାଶତଣ୍ଡି ଇଷ୍ଟଗନ୍ଧା ପୋଟଗଳ (ବ) (ତୃଣବିଶେଷ)
- ୪୧୫ । କାଷ୍ଠ ଦାରୁ କାଠ (ବ)
- ୪୧୬ । କାସ ଶବ୍ଦଧୁ (ବ) (କାସରୋଗ)
- ୪୧୭ । କାସାର ସରଃ (ସରସ୍) ସରସୀ ପୁଷ୍କରିଣୀ ପୋଖରୀ (ବ)
- ୪୧୮ । କଂକର ଭୃତ୍ୟ ଦାସେର ଦାସେୟ ଦାସ ଗୋପ୍ୟକ ଚେଟକ
ନିଯୋଜ୍ୟ ପ୍ରେଷ୍ୟ ଭୃକ୍ଷ୍ୟ ପରିଚ୍ଛରକ (ବ)
- ୪୧୯ । କଂକଣୀ କଙ୍କଣୀ ଶୁଦ୍ରଦଳିକା (ବ)
- ୪୨୦ । କଞ୍ଚୁଳକ କେଞ୍ଚୁଆ ମଞ୍ଚାଳତା ଗଣ୍ଡୁପଦ (ବ)
- ୪୨୧ । କଣିୟା ଅପାମାର୍ଗ ଶୈଖରକ ଧାମାର୍ଗବ ମୟୂରକ ପ୍ରତ୍ୟକ୍-
ପର୍ଣୀ କୌଶପର୍ଣୀ ରେମଞ୍ଜରୀ

- ୪୨୨ । କିତବ ଧୂର୍ତ୍ତ ଅକ୍ଷଦେଶ ଅକ୍ଷଧୂର୍ତ୍ତ ଦୁଧକୃତ୍ତ (ବଂ)
(ଜୁଆ ଖେଳାଳୀ)
- ୪୨୩ । କଂନର କଂପୁରୁଷ ଭୂରଜାବଦନ ମୟୁ (ବ)
- ୪୨୪ । କରତ ଶବର ପୁଲହ (ବ)
- ୪୨୫ । କରାଟ ମୁକୁଟ ମକୁଟ (ବ)
- ୪୨୬ । କଳକଳା ହର୍ଷଧ୍ବନି ହର୍ଷସ୍ବନ (ବ)
- ୪୨୭ । କଶଳୟ ପଲ୍ଲବ (ବ) (ନୂତନ ପତ୍ର ସୁବଳ)
- ୪୨୮ । କଂଶୁକ ପଲ୍ଲବ ପର୍ଣ୍ଣ ବାତପୋଥ (ବ)
- ୪୨୯ । କାନ୍ତି ଯଶ (ଯଶସ୍) ସମଜ୍ଞା (ବ)
- ୪୩୦ । କାଳିତ ବନ୍ଧ ସଂଯତ ନନ୍ଦ ଯନ୍ତ୍ରିତ (ବଂ)
- ୪୩୧ । କୁକୁଟ କୁକୁଡ଼ା କୃକବାକ ତାମ୍ରରୂପ ଚରଣାୟୁଧ
କାଳଞ୍ଜ ରାସିବେଦ ଉଷାକର ଯାମନାଥ ଶିଖଣ୍ଡିକ (ବ)
- ୪୩୨ । କୁକୁର କୁକୁର କୌଳେୟକ ସାରମେୟ
ମୁଗଦଂଶକ ଶୁନକ ଭଷକ ଶ୍ମା ବନ୍ଦଲଙ୍ଗୁଳ ରାସିଜାଗର
ଗ୍ରାମ୍ୟମୃଗ ମୃଗାର (ବ)
- ୪୩୩ । କୁକ୍ମ କାଶ୍ମୀରଜନ୍ମ ଅଗ୍ନିଶିଖା ବାହ୍ମୀକ ମୀତନ
ରକ୍ତ ସଂକୋଚ ପିଣ୍ଡନ ଧୀର ଲେହନତତ୍ତ୍ବନ (ବ)
- ୪୩୪ । କୁଟଜ ଗିରିମଲ୍ଲିକା ଶନ୍ଦ ବସ୍ତ୍ରକ (ବ)
- ୪୩୫ । କୁଟିଳ ବୃଜନ ଜହ୍ନ ଉର୍ମିମତ୍ କୁଞ୍ଚିତ ନତ ଆବଦ୍ଧ
ଭୁଗ୍ନ ବେଲ୍ଲିତ ବନ୍ଦ ଅରାଳ (ବଂ)
- ୪୩୬ । କୁଟୀର କୁଡ଼ିଆ କ୍ଷୁଦ୍ରଗୃହ (ବ)
- ୪୩୭ । କୁଟୁମ୍ବିକା ପୁରନ୍ଦ୍ରୀ ପୁରନ୍ଦ୍ରୀକା (ବଂ) (ପତ୍ତପୁତ୍ରମଣ୍ଡ ସ୍ତ୍ରୀ)
- ୪୩୮ । କୁଟୁମ୍ବ କୁଟୁମ୍ବ ଶେଢ଼ଳୀ କୁନ୍ଦବାସୀ (ବ) (ଯେଉଁ ସ୍ତ୍ରୀ ପର
ପୁରୁଷ ସହିତ ପର ସ୍ତ୍ରୀକୁ ଯୋଗାଏ)

- ୪୩୯ । କୁଠାର କୁରାଡ଼ି ସ୍ଵଧୃତ ପରଶୁ ପରଶ୍ଵପ ପଶୁ (ବ)
 ୪୪୦ । କୁତୁକ କୌତୁକ କୌତୁହଳ କୁତୁହଳ (ବ)
 ୪୪୧ । କୁନ୍ତ ପ୍ରାସ ଭାଲ (ବ)
 ୪୪୨ । କୁନ୍ଦ ମାଦ୍ୟ (ବ) (କୁନ୍ଦ ପୁଷ୍ପ)
 ୪୪୩ । କୁବନ୍ଦ ଚନ୍ଦ୍ରବାୟୁ ଚନ୍ଦ୍ରୀ (ବ)
 ୪୪୪ । କୁବେର ଦ୍ୟୁକପଣ ଯଶରାଟ ଗୁହ୍ୟକେଶ୍ଵର
 ମନ୍ତ୍ରଷ୍ଠ୍ୟର୍ଥା ଧନଦ ରାଜରାଜ ଧନାଧିପ କନ୍ଦରେଶ
 ବୈଶ୍ଵାନ୍ରା ଯୌଲସ୍ତ୍ୟ ନରବାହନ ଯଶ ଏକପିଙ୍ଗ
 ଶୈଳବଳ ଶ୍ରୀଜ ପୁଣ୍ୟଜନେଶ୍ଵର ଅଳକାଧିପ (ବ)
 ୪୪୫ । କୁବ୍ଜ କୁଳ ଗଡ଼ୁଳ ନ୍ୟୁବ୍ଜ (ବଂ)
 ୪୪୬ । କୁମାର ଯୁବରାଜ କୃତ୍ତିଦାରକ (ବ)
 ୪୪୭ । କୁମାର ସନ୍ଧ୍ୟା ଚରଣୀ (ବ) [ଦ୍ଵିକୁଆଁଶ]
 ୪୪୮ । କୁମୁଦ କୈରବ ଇନ୍ଦ୍ରକମଳ ଧବଳୋତ୍ପଳ (ବ)
 [ଧଳାକଇଁ]
 ୪୪୯ । କୁମ୍ଭକାର କୁଲ୍ଲ ଚନ୍ଦ୍ରୀ କୁମ୍ଭାର (ବ)
 ୪୫୦ । କୁରଙ୍ଗ ମୃଗ ହରିଣ ବାତାୟୁ ଅଜନଯୋନି (ବ)
 ୪୫୧ । କୁରର ଉତ୍ତେଜୋଷ (ବ) (ପକ୍ଷୀ ବିଶେଷ)
 ୪୫୨ । କୁଳତ୍ପ କୋଳଥ କାଳବୃନ୍ତ ତାପ୍ରବୃକ୍ଷ କୁଳତ୍ପକା (ବ)
 ୪୫୩ । କୁଳାୟ ମାଡ଼ (ବ)
 ୪୫୪ । କୁଳୀନ ଆର୍ଯ୍ୟ ସଭ୍ୟ ସଜ୍ଜନ ସାଧୁ (ବ)
 ୪୫୫ । କୁଣ କୁଥ ଦର୍ଭ ପରସ (ବ)
 ୪୫୬ । କୁଶୀଲବ ଗୁରଣ (ବ) (ସୁଭଗାନକାଶ ବର୍ଣ୍ଣ)
 ୪୫୭ । କୁସୀଦକ ବାଧୁଷିକ ବୃଦ୍ଧ୍ୟାଜୀବ ବାଧୁଷି (ବଂ)
 (ଯିଏ ସୁଧ ଖାଏ)
 ୪୫୮ । କୁସୁମ ସୁମନ (ସୁମନସ୍) ପୁଷ୍ପ ପ୍ରସନ୍ନ ସୁମ ଫୁଲ (ବ)

- ୪୫୯ । କୁହର ଶୁଷିର ବିବର ବିଳ ଛୁଦ୍ର ରେକ ରର,
ଶତ୍ରୁ ବପା ଶୁଷି (ବି)
- ୪୬୦ । କୂଟ ଶିଖର ଶୃଙ୍ଗ (ବି) (ପବତର ଅଗ୍ର)
- ୪୬୧ । କପ୍ତ ଅନ୍ଧ ପ୍ରହ ଉଦପାନ କଥ (ବି)
- ୪୬୨ । କପଳ ଗୁଣକୃଷକ (ବି) (ମାମୁଲ)
- ୪୬୩ । କର୍ପାସକ କାଞ୍ଚ ରେଳ କଞ୍ଚୁଳିକା (ବି)
- ୪୬୪ । କଳ ଶର ରୋଧ (ରୋଧସ୍) ପ୍ରଣର ତଟ (ବି)
- ୪୬୫ । କୃତ୍ତି ଶତ୍ରୁତ ଛନ୍ଦ ଲୁନ ଦାତ ଦିତ୍ତ (ବି)
- ୪୬୬ । କୃପାଣୀ କର୍ତ୍ତା ଛୁଣ (ବି)
- ୪୬୭ । କୃଷକ କ୍ଷେପାମାବ କର୍ଷକ କୃଷିକ କୃଷୀବଳ (ବି)
- ୪୬୮ । କୃଷି କର୍ଷଣ ପ୍ରମୁତ ଅନୁତ ଗୁଷ (ବି)
- ୪୬୯ । କୃଷ୍ଣିକା ରାଜସୋରଷ ଯବ କ୍ଷୁଧାଭଜନନ ରାଜିକା
ଆୟୁଷ (ବି)
- ୪୭୦ । କେକର ବଳର ଟେରକ କେଦର ଟେର (ବି)
- ୪୭୧ । କେଳ (କେଳନ୍) ମୟୁର ବର୍ଦ୍ଧଣ ବର୍ଦ୍ଧା ମାଳକଣ୍ଠ
ଭୁଜଙ୍ଗଭୁକ୍ ଶିଖାବଳ ଶିଖୀ (ବି)
- ୪୭୨ । କେଦାର କଥାସ ବପ୍ର କ୍ଷେପ (ବି)
- ୪୭୩ । କେଳି ଲାଳା କ୍ଷୀଡ଼ା ନମ୍ପ ପରିହାସ ଦ୍ରବ (ବି)
- ୪୭୪ । କେଳିକଳ ବିଦୁଷକ ବାସନ୍ତକ ବୈଦ୍ୟାସିକ (ବି)
- ୪୭୫ । କେଳିକୁଞ୍ଚିକା ଶ୍ୟାଳିକା ଶାଳୀ (ବି) (ସ୍ତ୍ରୀର ସାନ ଭଉଣୀ)
- ୪୭୬ । କେସର ବକୁଳ (ବି) (ବଉଳଗଛ)
- ୪୭୭ । କେସରୀ (କେସରିନ୍) ସିଂହ ମୃଗେନ୍ଦ୍ର ପଞ୍ଚାସ୍ୟ ହର୍ଦ୍ଦସ
ହରି (ବି)
- ୪୭୮ । କୈବର୍ତ୍ତ ଦାଶ ଧୀବର ଜାଳକ ଦାଶେରକ (ବି)

- ୪୭୯ । କୋକ ଚନ୍ଦ୍ରବାକ ରଥାଙ୍ଗହସ୍ତ ଚନ୍ଦ୍ର (ବି)
 ୪୮୦ । କୋକନଦ ରକ୍ତୋତ୍ପଳ ରକ୍ତପଦ୍ମ (ବି)
 ୪୮୧ । କୋକିଳ ବନପ୍ରିୟ ପରଭୂତ ପିକ କାକପୁଷ୍ପ
 ବସନ୍ତଦୂତ ପରପୁଷ୍ପ ତାମ୍ରାକ୍ଷ କଳକଣ୍ଠ (ବି)
 ୪୮୨ । କୋଟର କୋରଡ଼ ନିଷ୍ଠୁର (ବି)
 ୪୮୩ । କୋଟି ଅଟମା (ବି) (ଧନୁର ପ୍ରାନ୍ତଭାଗ)
 ୪୮୪ । କୋଟୀ କୋଣ ପାଳ ଅଗ୍ନି (ବି) (ଡେଗାଦର ପ୍ରାନ୍ତଭାଗ)
 ୪୮୫ । କୋଦଣ୍ଡ ଧନୁ ଋଷ ଧନୁ ଶରସନ କାର୍ମୁକ ଇର୍ଷ୍ଯାସ (ବି)
 ୪୮୬ । କୋଦ୍ରବ କୋରଦୁଷ କୁସୁବ କୂଢାଳ (ବି) (କୋଦୁଅଧାନ)
 ୪୮୭ । କୋପନା ଚଣ୍ଡୀ ଶ୍ରମିଳା (ବି) (ନୁଆ ଫା)
 ୪୮୮ । କୋପୀ କୋପନ ଅମର୍ଷଣ
 ୪୮୯ । କୋବିଦାର ଚମରକ କୂଢାଳ ଯୁଗପଦକ (ବି) (କଟନଗଛ)
 ୪୯୦ । କୋମଳ ସୁକୁମାର ମୃଦୁଳ ମୁଦୁ ପେଳବ (ବି)
 ୪୯୧ । କୋରଙ୍ଗୀ (ସରୁ) ଅଳେଇଚ ପୁଷ୍ପା ଭୂତଥା ହିପୁଟା
 ସୁଟି ଉପକୃଷ୍ଟକା (ବି)
 ୪୯୨ । କୋଳକ କକ୍‌କୋଳକ କୋଣପଳ (ବି) (ପଳକର୍ପୁର)
 ୪୯୩ । କରକ କୃକଣ (ବି) [ପକ୍ଷୀବିଶେଷ]
 ୪୯୪ । କନ୍ଦନ ରୋଦନ ରୁଦିତ କନ୍ଦିତ (ବି)
 ୪୯୫ । କମ କଳ୍ପ ବିଧି (ବି)
 ୪୯୬ । କମ୍ପୁକ ଗୁଆ ଘୋଷା ପୁଗ ଗୁବାକ ଖେର (ବି)
 ୪୯୭ । କର୍ପୁକ କାପୁକ କର୍ପୁ କେତା (ବି) (କଣିବା ବ୍ୟକ୍ତି)
 ୪୯୮ । କର ନୃଂଶସ ଘାତୁକ ପାପ (ବି) (ପରଦ୍ରୋହକାରୀ)
 ୪୯୯ । କୋଡ଼ ଅଙ୍କ ଭୂଜାନୁର ଉତ୍ତଙ୍କ (ବି)
 ୫୦୦ । କୌଷ୍ଠ କୃଷ୍ଣ (ବି) (ପକ୍ଷୀ ବିଶେଷ)

- ୫୦୧ । କୁନାସ ରୁକ୍ଷା ଚକ୍ଷା ପିକ୍ଷା (ବଂ) (ସାହାର ଆଖି କେନ୍ଦ୍ରଯୁକ୍ତ)
- ୫୦୨ । କ୍ଳୀବ ନଫୁସକ ପଣ୍ଡ ଷଣ୍ଡା (ବଂ)
- ୫୦୩ । କୃଣ ଶିଞ୍ଜିତ ନକୃଣ ନକୃଣ କୃଣ କୃଣନ (ବି)
- ୫୦୪ । କ୍ଷତବ୍ରତ ଅବକାଶ୍ଵୀ (ବଂ) (ଖଣ୍ଡିତ ବ୍ରହ୍ମବୃଷ୍ଟ)
- ୫୦୫ । କ୍ଷନ୍ଦିୟୁ ମୂର୍ଧାଭଷିକ୍ତ ରଜନ୍ୟ ବାହୁଜ ବିରାଟ୍ (ବି)
- ୫୦୬ । କ୍ଷନ୍ଦିୟୁ କ୍ଷନ୍ଦିୟୁଣୀ (ବି) (କ୍ଷନ୍ଦିୟୁ ଜାତର ସ୍ତ୍ରୀ)
- ୫୦୭ । କ୍ଷବ କ୍ଷୟା ଯକ୍ଷ୍ମା ଶେଷ ରଜଯକ୍ଷ୍ମା ରୋଗରଜ (ବି)
- ୫୦୮ । କ୍ଷାନ୍ତ କ୍ଷମା ତତକ୍ଷା ସହସ୍ପୃତା (ବି)
- ୫୦୯ । କ୍ଷାରମୃତ୍ତିକା ଉଷ ଉଷର ଉଷବାନ୍ (ବି) (ଖାରଆମାଟି)
- ୫୧୦ । କ୍ଷିପଣି ନୌକାଦଣ୍ଡ କ୍ଷେପଣି (ବି)
- ୫୧୧ । କ୍ଷିପ୍ର ଶୀଘ୍ର ଭୃତ ଲଘୁ ଅର ଦ୍ରୁତ ସଞ୍ଜର ଚପଳ
ଭୂର୍ଣ୍ଣ ଅବିଲମ୍ବିତ ଆଶୁ (ବଂ)
- ୫୧୨ । କ୍ଷୀର ଦୁଗ୍ଧ ପୟ (ପୟସ୍) ଗୋରସ (ବି)
- ୫୧୩ । କ୍ଷୁଧା ଅଶନାୟା ବୁଭୁକ୍ଷା କ୍ଷୁଦ୍ର ଜଘନ୍ଧା (ବି)
- ୫୧୪ । କ୍ଷୋମ କ୍ଷୋମ ଅଛା (ବି) (ହର୍ମ୍ୟର ଉପରସ୍ଥ ଗୃହ)

(ଖ)

- ୫୧୫ । ଖଗ ବିହଗ ବିହଙ୍ଗ ବିହଙ୍ଗମ ବିହାୟା (ବିହାୟସ୍)
- ଶକୁନ୍ତ ଶକୁନ୍ତ ଶକୁନ୍ତ ଦ୍ଵିଜ ପତଙ୍ଗୀ (ପତଙ୍ଗିନ୍) ପଙ୍ଗୀ
(ପତଙ୍ଗିନ୍) ପତଗ ପତରଥ ଅଶ୍ଵଜ ନଗୌକ୍ଷା (ନଗୌକସ୍)
- ବାଜା ବିକର (ବି) ବିଶ୍ଵିର ପତଙ୍ଗି ମାଡ଼ୋଭବ ପକ୍ଷୀ
ଗରୁଡ଼ାନ୍, (ବି)
- ୫୧୬ । ଖଞ୍ଜ ଖୋଡ଼ ଖୋଟ ଖଞ୍ଜକ ଗ୍ରେଟା (ବଂ)
- ୫୧୭ । ଖଞ୍ଜନ ଖଞ୍ଜଣିଟ କାକଜ୍ଞଦ ତଣ୍ଡକ ଗୁଡ଼ମାଡ଼ ଉଦ୍ରୁନାମା
ଖଞ୍ଜଖୋଟ ଚର ମାଳକଣ୍ଠ (ବି) (କଳକପାଳ ପକ୍ଷୀ)

୫୧୮ । ଖଟ୍ବା ଖୟନ ମଞ୍ଚ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପଲ୍ୟଙ୍କ (ବି).

୫୧୯ । ଖଡ୍ଗୀ ଗଣ୍ଡକ ଗଡ୍ଗ ବଜ୍ରରା ହୋଡ୍ଡୀମୁଖ ଗଣ୍ଡା (ବି).

୫୨୦ । ଖଣ୍ଡ ଏକଦେଶ ଶକଳ ଭୃତ୍ତ (ବି)

୫୨୧ । ଖଦର ଖଇର ଗାୟତ୍ରୀ ବାଳତନୟ ଦନ୍ତଧାବନ
କୁଷ୍ଠାରି (ବି)

୫୨୨ । ଖଦର ନମସ୍କାର ଗଣ୍ଡକାଳୀ ସମଙ୍ଗା ଅଞ୍ଜଳିକାଞ୍ଜିକା (ବି)
(ଲଜକୁଳୀଲତା)

୫୨୩ । ଖଦ୍ୟୋତ ଜ୍ୟୋତିର୍ଜ୍ଜ୍ଵାଳା ପ୍ରଭାକାଟ ତମୋମଣି:
ଦୃଷ୍ଟିବନ୍ଧୁ ନିମେଷକ (ବି) (ନୁକ୍ତୁନୁକ୍ତୁଆ ପୋକ)

୫୨୪ । ଖନିନ୍ଦ ଅବଦାରଣ ଖଣିତ (ବି)

୫୨୫ । ଖର ଖାସଣ ଢଗ୍ଗ ଚଣ୍ଡ ଖାବ୍ର (ବି)

୫୨୬ । ଖର ଗର୍ଦ୍ଦଭ ରାସଭ ଚକ୍ରୀବନ୍ତ ବେସର ବାଲେୟ
ଗଧ (ବି)

୫୨୭ । ଖରଣସ ଖରଣା (ଖରଣସ୍) (ବି) (ଯାହାର ନାକ ମୁନିଆ)

୫୨୮ । ଖବ ବାମନ ହୁସ୍ତ ମତ ନ୍ୟକ ଅନୁଜ (ବି)

୫୨୯ । ଖଲ ଦୁଷ୍ଟ ଦୁର୍ଜନ ପିଣ୍ଡୁନ (ବି)

୫୩୦ । ଖଲିନ କବିକା (ବି) (ଦୋଡ୍ଡାର କଢ଼ିଆଳ)

୫୩୧ । ଖାଦିତ ଭକ୍ଷିତ ଚର୍ବିତ ଲିପ୍ତ (ଲୁଡ଼) ଗିଳିତ ଜରୁ:
ବ୍ରହ୍ମ ରୁପ୍ତ ଅଶିତ ଭୁକ୍ତ (ବି)

୫୩୨ । ଖୁର ଶପ ଖୁର (ବି)

୫୩୩ । ଖେଳା ଖେଳନ ଶିଡ଼ା କୁଞ୍ଜନ (ବି)

୫୩୪ । ଖ୍ୟାତ ପ୍ରସିଦ୍ଧି ପ୍ରଥା (ବି)

(ଚ)

- ୫୩୫ । ଗଗନ ଅଭ୍ର ବ୍ୟୋମ ପୁଷ୍କର ଅମ୍ବର ନଭ (ନଭସ୍)
ବିହାୟସ୍ ଅନ୍ତରାକ୍ଷ ଅନନ୍ତ ସୁରବର୍ମ୍ମ ଦ୍ୟୋ ଦ୍ୟୌଃ ଖ
ବିପ୍ଳବ ବିଷ୍ଣୁପଦ ଆକାଶ ବିବ୍ (ବି)
- ୫୩୬ । ଗଙ୍ଗା ବିଷ୍ଣୁପଦା ଜହ୍ନୁଚନୟା ସୁରନମ୍ବରା ଶ୍ରୀରଥୀ
ତ୍ରିପଥଗା ତ୍ରିସ୍ରୋତା ଶ୍ଵସ୍ତସ୍ତୁ ହୈମବତୀ ଅଳକନଦୀ
ଜାହ୍ନବୀ ସରଦ୍ବରା (ବି)
- ୫୩୭ । ଗଜ ଦନ୍ତୀ ଦନ୍ତାବଳ ହସ୍ତୀ ଦ୍ଵିରଦ ଦ୍ଵିପ ଅନେକପ
ମଉଂଗଜ ନାଗ କୁଞ୍ଜର ବାରଣ କର ଇଭ ପ୍ରମୋରମ
ପଦ୍ମୀ (ବି)
- ୫୩୮ । ଗଜାନନ ଗଣେଶ ବିନାୟକ ବିଦ୍ଧରାଜ ହୈମାବତୁର
ଗଣାଧିପ ଏକଦନ୍ତ ହେରମ୍ଭ ଲମ୍ବୋଦର ବିଦ୍ଢେଶ
ଗଜାସ୍ୟ ଆଖୁଗ ପର୍ଣ୍ଣପାଣି ଶୂର୍ପକର୍ଣ (ବି)
- ୫୩୯ । ଗଞ୍ଜା ମଦରାଗୁହ ମଦଖଟି (ବି)
- ୫୪୦ । ଗଣକ ସାବସ୍ତର ଜ୍ୟୋତିଷିକ ଦୈବଜ୍ଞ ମୌହୂର୍ତ୍ତକ
ମୌହୂର୍ତ୍ତ ଜ୍ଞାନ କାର୍ତ୍ତାନ୍ତକ (ବି)
- ୫୪୧ । ଗଣିକା ବାରନାଶ ସାମାନ୍ୟବନ୍ଧତା ବେଶ୍ୟା
ରୂପାଙ୍ଗବା ବାରାଙ୍ଗନା ବାରସ୍ତ୍ରୀ ବାରବଳାସିନୀ ଦାସ (ବି)
- ୫୪୨ । ଗଣିତ ସଂଖ୍ୟାତ
- ୫୪୩ । ଗଣେୟ ଗଣମୟ
- ୫୪୪ । ଗନ୍ଧୀ ଶକଟିକା କମ୍ବଳବାହ୍ୟକ (ବି) (ଗୋରୁଗାଡ଼ି)
- ୫୪୫ । ଗନ୍ଧକ ଗନ୍ଧାଶ୍ଳା ଘୌଗନ୍ଧକ ଗନ୍ଧକ କୁଷ୍ଠାଂ ଗଟଦ୍ଵ
ଗନ୍ଧମୋଦନ ରସଗନ୍ଧକ (ବି)

୫୪୭ । ଗବାକ୍ଷ ବାତାୟନ ଜାଲକ ଜାଲ ବଧୂତୁଗୟନ
ଶିଡ଼କ (ବ)

୫୪୮ । ଗବାକ୍ଷୀ କାକୁଡ଼ ତଥା ଗୋଢୁମ୍ବା (ବ) (ଗହମ କାକୁଡ଼
ବା ଫୁଟିକାକୁଡ଼)

୫୪୯ । ଗଞ୍ଜର ନମ୍ବ ଗନ୍ଧୀର ଗଞ୍ଜରକ ଅଗାଧ (ବିଂ)

୫୫୦ । ଗମନ ଅଭିନୟିତା ଯାହା ବ୍ରଜ୍ୟା ପ୍ରସ୍ଥାନ ଗମ
ପ୍ରୟାଣ (ବ)

୫୫୧ । ଗନ୍ଧାସ୍ତ୍ର ସବତୋଭଦ୍ରା କାଶ୍ମୀରୀୟା ମଧୁପର୍ଣ୍ଣିକା ଶ୍ରୀପର୍ଣ୍ଣୀ
ଭଦ୍ରପର୍ଣ୍ଣୀ (ବ) (ବୃକ୍ଷବିଶେଷ)

୫୫୨ । ଗରଳ ଶ୍ଵେତ ଗର (ବ)

୫୫୩ । ଗରୁଡ଼ ଗରୁଡ଼ାନ ତାପ୍ୟ ବୈନତେୟ ଝରଣ୍ଡର
ନାଗାବଳ ବସ୍ତ୍ରରଥ ସୁପର୍ଣ୍ଣ ପନ୍ଥଗାଗନ ମହାବର
ପରିସିଦ୍ଧ ହରିବାହନ (ବ)

୫୫୪ । ଗରୁଡ଼ ପକ୍ଷ ହତ ପକ୍ଷ ପତକ ତନ୍ମୁହ (ବ)

୫୫୫ । ଗର୍ଗର ଗର ପୁଟଶ୍ରୀବ ତାମ୍ରକୁମ୍ଭ (ବ)

୫୫୬ । ଗର୍ଜିତ ସ୍ତନିତ ମେଘବର୍ତ୍ତକ ରସିତ ଧ୍ବନିତ ହ୍ରାଦ
ରସ (ବ)

୫୫୭ । ଗର୍ଭ ଭ୍ରୂଣ (ବ) (ସ୍ତ୍ରୀ ଗର୍ଭ)

୫୫୮ । ଗର୍ଭାଗାର ବାସଗୃହ ଅବିଷ୍ଟ ସୂକ୍ତକାଗାର ପ୍ରସୂତଗୃହ
ଅନୁତ୍ତରାଳ ଇନ୍ଦୁତ୍ତରାଳ (ବ)

୫୫୯ । ଗର୍ଭାୟେ ଜଗନ୍ନାଥ ଉଲ୍ଲୁ କଲଲ (ବ)

୫୬୦ । ଗର୍ବିତ ଅହଂକୃତ ଦୃଢ଼ ଅବଗୀତ (ବିଂ)

୫୬୧ । ଗର୍ହ୍ୟବାପୀ କଦବଦ ଦୁର୍ଭାଷୀ (ବିଂ)

୫୬୨ । ଗହନ ଦୁଷ୍ଟବେଶ ଦୁର୍ଗମ କଲଲ (ବିଂ)

- ୫୭୨ । ଗନ୍ଧର ଗୃହା ବିଳ ଦେବଶାଳ (ବି) (ଅକୃଷ୍ଟିମ ଗିରିବିଳ)
- ୫୭୩ । ଗାନ୍ଧାଲ୍ଲେପମା ଅଙ୍ଗରାଗ ବର୍ତ୍ତି ବର୍ଣ୍ଣକ ବିଲେପନ
ସମାଲମ୍ବ (ବି)
- ୫୭୪ । ଗାନ ଗୀତ ସଂଗୀତ (ବି)
- ୫୭୫ । ଗିରିକା ବାଳମୂଷିକା ଶବାଖୁ (ବି) (ଗୁଠିଆମୂଷା)
- ୫୭୬ । ଗୁରୁଗୁରୁ କୁନ୍ଦ ଉଲ୍ଲୁଖଳକ କୌଣିକ ପୁର ଗୁରୁଗୁଳ
ଦେବଧୂପ ଜଟାୟୁ କାଳନୟାସ ନିଶାଟକ ଭୂତହର (ବି)
- ୫୭୭ । ଗୁଚ୍ଛ ପ୍ରମ୍ଭ (ଧାନ, ବିରି ପ୍ରଭୃତି ଗଛର ମୂଳ)
- ୫୭୮ । ଗୁଚ୍ଛକ ଗୁଣକ ଗୁଣ ସ୍ରବକ କୁସୁମୋଦୟ (ବି)
(ଫୁଲପେନ୍ଥା)
- ୫୭୯ । ଗୁଞ୍ଜା କାକାଦମା କାକରଞ୍ଜା କୃଷ୍ଣଳା ଶିଖଣ୍ଡିନୀ କାଇଚ
ଅରୁଣା ତାମିକା (ବି)
- ୫୮୦ । ଗୁଡ଼ପୁଷ୍ପ ମଧୁକ ମଧୁବ୍ରୁମ ବାନପ୍ରସ୍ତ ମଧୁଷ୍ଠୀଳ (ବି)
(ମହୁଲ ଗଛ)
- ୫୮୧ । ଗୁଣ ମୌବୀ ଜ୍ୟା ଶିଞ୍ଜିନୀ (ବି) (ଧନୁରଗୁଣ)
- ୫୮୨ । ଗୁଣିତ ଆହତ ଦାତନ (ବି)
- ୫୮୩ । ଗୁଣିତ ରୁଷିତ (ବି)
- ୫୮୪ । ଗୁନ୍ଦା ଭଦ୍ରମୁଦ୍ରକ ନାଗରମୁଥା (ବି)
- ୫୮୫ । ଗୁପ୍ତ ଗୁଡ଼ (ବି)
- ୫୮୬ । ଗୁଳ୍ଫ ଗୁଠିକା ଚରଣଗ୍ରନ୍ଥ ଦୁଷ୍ଟକ ଦୁଷ୍ଟ
- ୫୮୭ । ଗୁଳ୍ମ ବୁଦା ପ୍ରମ୍ଭ (ବି)
- ୫୮୮ । ଗୁଳ୍ମ ପ୍ଳୀହା (ବି) (ଉଦରରୋଗବିଶେଷ)
- ୫୮୯ । ଗୁପ୍ତ ଲେଖା ଲୁପ୍ତ ଅଭିଳାଷୁକ ଗର୍ଧନ (ବି)
- ୫୯୦ । ଗୁପ୍ତ ଶକୁନୀ ଶାଗୁଣା ଦାକ୍ଷାୟଣ ବଜ୍ରଭୃଷ୍ଟ ଦୁରବର୍ଣ୍ଣନ (ବି)
- ୫୯୧ । ଗୁପ୍ତ ବାସ୍ତବୀକର ବିଷ୍ଣୁସେନପ୍ରିୟା ବାସ୍ତବୀ ବଦନ (ବି)

- ୫୮୨ । ଗୁହଗୋଧୁଳା ଝିଟିପିଟି ମୁସଳୀ ଗୁହଗୋଳିକା (ବ)
 ୫୮୩ । ଗୁହପତ ଗୁହସ୍ଥ ସନ୍ଧୀ ଗୁହଯାତ୍ୟ ଗୁହସ୍ଥାମୀ (ବ)
 ୫୮୪ । ଗୁହସ୍ଥାଳୁ ଗୁହତା (ବ) (ଗୁହଶଶିଳ)
 ୫୮୫ । ଗୋକୁଳ ଗୋଧନ (ଗାନ୍ଧିପଲ) (ବ)
 ୫୮୬ । ଗୋଧାପୟା ହଂସପାଦୁକା ସୁବହା ହଂସପୟା (ବ)
 ୫୮୭ । ଗୋଧୁଳା ନିହାକା ଗୋଧା (ବ) (ଗୋଧୁସାପ)
 ୫୮୮ । ଗୋଧୁମ ସୁମନ ଗହମ (ବ) (ଶସ୍ୟବିଶେଷ)
 ୫୮୯ । ଗୋନୟ ଚିଲିତ୍ର ଗୋନସୀ ମଣ୍ଡଳୀ ବୋଡ଼ି (ବ)
 (ବୋଡ଼ା ସାପ)
 ୫୯୦ । ଗୋପୁର ନଗରଦ୍ବାର ମୁରଦ୍ବାର ମନ୍ଦରଦ୍ବାର (ବ)
 ୫୯୧ । ଗୋମୟ ଗୋଶକୃତ ଜଗଳ ଗୋବର (ବ)
 ୫୯୨ । ଗୋରସ ତଦ୍ବ ଦଣ୍ଡାହତ କାଳଶେୟ ଅରଷ୍ଟ (ବ)
 (ଘୋଳ ଦହି)
 ୫୯୩ । ଗୋଷ୍ଠ ଗୋଷ୍ଠାନ ଗୋଠ (ବ)
 ୫୯୪ । ଗୌ ମାହେୟୀ ସୌରଭେୟୀ ; ଉଷା ମାତା ଶୁଙ୍ଖିଣୀ
 ଅର୍ଜୁନା ସେହଶୀ (ବ)
 ୫୯୫ । ଗୌତମ ଶାକ୍ୟମୁନି ଶାକ୍ୟସିଂହ ସର୍ବାର୍ଥସିଦ୍ଧ
 ଶୌଭୋଦନ ଅର୍ଜବରୁ ମାୟାଦେବୀୟୁତ (ବ)
 ୫୯୬ । ଗୌର ଶୁକ୍ଳ ଶୁଭ୍ର ଶୁଚି ଶ୍ଵେତ ବିଶଦ ପାଣ୍ଡୁର ସିତ
 ବଳଷ ଅବଦାତ ଅର୍ଜୁନ (ବଂ)
 ୫୯୭ । ଗୌର ପୀତ ହରିଦ୍ରାଭ (ବଂ)
 ୫୯୮ । ଗୌରୀ ନଗ୍ନିକା ଅନାଗତାର୍ତ୍ତବା (ବଂ) (ଅଦୃଷ୍ଟରଜସ୍ବା
 କନ୍ୟା)
 ୫୯୯ । ଗ୍ରଥତ ଗ୍ରନ୍ଥତ ଗୁନ୍ଧିତ ସଦିତ ଦୃବ୍ୟ (ବଂ)

- ୭୦୦ । ଗୁଡ଼ି ପଦ ପରୁଷ ଗଣ୍ଡି (ବି)
 ୭୦୧ । ଗୁଡ଼ିକ ପିପ୍ପଳୀମୂଳ ଚଟକାଶିର (ବି)
 ୭୦୨ । ଗୁଡ଼ିଶୀରୁକ ପ୍ରବାହିକା (ବି) (ବେଗ ବିଶେଷ)
 ୭୦୩ । ଗ୍ରାମ ସ୍ବବସଥ ପଲ୍ଲୀ (ବି)
 ୭୦୪ । ଗ୍ରୀଷ୍ମ ତପ ନଦୀୟ ଉଷ୍ମକ ଉଷ୍ମାଗମି ଘମି (ବି)
 (କ)
 ୭୦୫ । ଘଟନା ଯୋଜନା ମେଳନ (ବି)
 ୭୦୬ । ଘଣ୍ଟାପଥ ରାଜମାର୍ଗ ସଂସରଣ ରାଜପଥ ସଡ଼କ (ବି)
 ୭୦୭ । ଘନ ନିବିଡ଼ ନରନ୍ତର ସାନ୍ନ ଦୃଢ଼ (ବି)
 ୭୦୮ । ଘମି ଅଜାଜଳ ଶ୍ରମବାର ସ୍ବେଦ ନଦୀୟ ଗୌଦ୍ର ଝାଳ (ବି)
 ୭୦୯ । ଘାତୁକ ହିଂସ୍ର ଶରରୁ ହିଂସକ ହନ୍ତା (ବିଂ) (ହିଂସାଶୀଳ)
 ୭୧୦ । ଘାସ ଯବସ ଜବସ ଯବାସ (ବି)
 ୭୧୧ । ଘୂର୍ଣ୍ଣନ ଭ୍ରମଣ ଚନ୍ଦ୍ରବର୍ତ୍ତ ଭ୍ରମ ଭ୍ରାନ୍ତ ଭ୍ରମି ଘୂର୍ଣ୍ଣି (ବି)
 ୭୧୨ । ଘୋର ଭୈରବ ଦାରୁଣ ଶ୍ଵାସଣ ଶ୍ଵାସ୍ତ ଶ୍ଵାମ
 ଭୟାନକ ଭୟଙ୍କର (ବିଂ)
 ୭୧୩ । ଘୋଷ ଆଶ୍ଵରପଲ୍ଲୀ (ବି) (ଗଉଡ଼ ଗାଁ)
 ୭୧୪ । ଘୋଷଣା ଉଚ୍ଚୈର୍ଘୃଷ୍ଣ ନିର୍ଘୃଷ୍ଣ ପ୍ରଭୃତ୍ୟା ରଚନା (ବି)
 (କ)
 ୭୧୫ । ଚନ୍ଦ୍ର ରଥାଙ୍ଗ ଚକ (ବି)
 ୭୧୬ । ଚନ୍ଦ୍ରବର୍ତ୍ତୀ ସାବତୃମ ସମ୍ରାଟ ରାଜାଧିରାଜ
 ୭୧୭ । ଚନ୍ଦ୍ରବାଳ ମଣ୍ଡଳ ଦିଗ୍ବଳୟ (ବି)
 ୭୧୮ । ଚକ୍ଷୁ ସ୍ରୋତି ଅଶ୍ଳ ଚକ୍ଷୁକା ଚକ୍ଷୁ ସ୍ମୃତୀକା (ବି)
 ୭୧୯ । ଚଟକ କଳବିଙ୍କ ଚନ୍ଦ୍ରପୁଷ୍ପ ଚୂଡ଼ମଞ୍ଜୁ କାମୁକ ଚଟିଆ
 (ପକ୍ଷୀ) (ବି)

- ୭୨୦ । ଚଣକ ହରିମନ୍ତକ ବାଳସ୍ତେଜ୍ୟ ଚଣ ଚଣା (ବି)
- ୭୨୧ । ଚଣ୍ଡାଳ ପୁବ ମାତଙ୍ଗ ଦିବାନାଥ ଜନଂଗମ ନିଷାଦ
ଶ୍ରାପଚ ଅନ୍ଦେବାସୀ ପୁକ୍କସ ଗୁଣ୍ଡାଳ (ବି)
- ୭୨୨ । ଚତୁର ଦକ୍ଷ ପେଶଳ ପଟୁ ସୂତ୍ରଧାନ ଉଷଣ (ବି)
- ୭୨୩ । ଚତୁଷ୍ପଥ ଶୃଙ୍ଗାଟକ ଚଉଛକ (ବି)
- ୭୨୪ । ଚତୁର ଅଜନ ଅଜର ପ୍ରାଙ୍ଗଣ ଅଗଣା (ବି)
- ୭୨୫ । ଚନ୍ଦନ ଗନ୍ଧସାର ମଳୟୁଜ ଶ୍ରୀଶକ୍ତ ଉଦ୍‌ଗୁଣ୍ଡ (ବି)
- ୭୨୬ । ଚନ୍ଦ୍ର ଦିମାଂଶୁ ଚନ୍ଦ୍ରମା ଇନ୍ଦ୍ର କୁମୁଦବାନ୍ଧବ ବିଧୁ
ସ୍ୟାଂଶୁ ଶୁଭ୍ରାଂଶୁ ଓଷଧୀଶ ନିଶାପତି ଅବ୍ଜ
ଜୈବାତୁକ ସୋମ ଗ୍ଳୌ ମୃଗାଙ୍କ କଳାନିଧି ଦ୍ଵିଜରଜ
ଶଶଧର ନକ୍ଷତ୍ରେଶ ଷପାକର ଶବ୍ଦଶାଶ ଶୀତରଶ୍ମି
ତାଗପୀତ ନିଶାମଣି ସୁଧାଧାର ଶୀତଭରୁ ଦୋଷାକର
ଉତ୍କୃଷ୍ଟ ଶ୍ଵେତଦ୍ୟୁତ ରେଶ୍ମଶୀଶ କଳାବାନ୍ ପକ୍ଷଜନ୍ମା (ବି)
- ୭୨୭ । ଚନ୍ଦ୍ରକ ମେତକ ଚନ୍ଦ୍ରକା (ବି) (ମୟୂର ପିଚ୍ଛସ୍ତ
ଚନ୍ଦ୍ରାକୃତି ଚନ୍ଦ୍ର)
- ୭୨୮ । ଚପଳା ଚଢ଼କ୍ ସୌଦାମିନୀ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଚଞ୍ଚଳା ଶଂପା
ଶତହ୍ରଦା ହ୍ରାଦିନୀ ହ୍ନାଦିନୀ ଶିରବତୀ ଷଣ୍ଢପ୍ରଭା (ବି)
- ୭୨୯ । ଚପେଟ ପ୍ରତଳ ପ୍ରହସ୍ତ ଗୁପ୍ତା (ବି)
- ୭୩୦ । ଚଂପକ ବୃକ୍ଷେୟ ହେମପୁଷ୍ପକ ସ୍ଵର୍ଣ୍ଣପୁଷ୍ପ ପ୍ରିରଗନ୍ଧ
ହେମାଙ୍ଗ ସୁକୁମାର ବନସୀପ ଚଂପା (ସୁନାମଖ୍ୟାତ ପୁଷ୍ପ)
- ୭୩୧ । ଚକ୍ର ପ୍ରଣିଧି ଅପସର୍ପ ଚୂର ପୁଣ ଗୁଡ଼ପୁରୁଷ ପ୍ରତିଷ୍ଠ
ମନ୍ଦଗୁଡ଼ ଅର୍ଦ୍ଧବର୍ଣ୍ଣ (ବି)
- ୭୩୨ । ଚରଣ ପାଦ ପଦ ଅଂଘ୍ର (ବି)
- ୭୩୩ । ଚରାଚର ଜଙ୍ଗମ ଚରଷ୍ଟୁ ଚର ଇଙ୍ଗ (ବି)

- ୭୩୪ । ଚର୍ଚ୍ଚା ସଂଖ୍ୟା ବିଶ୍ୱରଣ ଆଲୋଚନା (ବି)
- ୭୩୫ । ଚର୍ମକଷା ସପ୍ତଳା ବିମଳା ସାତଳା ଭୂରଫେନା (ବି)
(ଛେଳିପାଗୁଳିଆ)
- ୭୩୬ । ଚର୍ମକାର ଚର୍ମରୁ ପାଦୁକୃତ୍ ଚର୍ମର ପାଦୁକାକାର
କୁରଟ ମୋତି (ବି)
- ୭୩୭ । ଗୁକଚକ୍ୟ ଉଚ୍ଛ୍ୱଳତା (ବି)
- ୭୩୮ । ଗୁଡକ ସାରଙ୍ଗ ସ୍ରୋକକ (ବି) (ପକ୍ଷୀ ବିଶେଷ)
- ୭୩୯ । ଗୁମର ଚଅଁର ପ୍ରକାଶକ ଚମର ବାଳବ୍ୟଜନ (ବି)
- ୭୪୦ । ଗୁମ୍ଫେୟ ନାଗକେରେ ନାଗପୁଷ୍ପ କାଞ୍ଚନାସ୍ତ୍ରୟ
କେଶର ନାଗକଂଜଳ୍ (ବି) (ନାଗେଶ୍ୱର ପୁଷ୍ପ)
- ୭୪୧ । ଗୁଳମା ଗୁଲୁଣୀ ତିତ୍ତ ବହୁଚ୍ଛିଦ୍ରା (ବି)
- ୭୪୨ । ଗୁଷ ଭଦ୍ରଭଦଳିଆ (ପକ୍ଷୀ) କଳାଦିବ ମାଳାଙ୍ଗ
ପୁଣ୍ୟଦର୍ଶନ (ବି)
- ୭୪୩ । ଚକ୍ରାକ ଅଗଦଂକାର ରୋଗହାରୀ ଭଷକ ବୈଦ୍ୟ
କବିରାଜ (ବି)
- ୭୪୪ । ଚକ୍ରକଣ ମୟୂଷ ସ୍ନିଗ୍ଧ (ବି)
- ୭୪୫ । ଚଙ୍ଗଟ ଚଙ୍ଗଟୀ ଚଙ୍ଗଡ଼ ଚଙ୍ଗୁଡ଼ (ବି) (ମତ୍ସ୍ୟ ବିଶେଷ).
- ୭୪୬ । ଚିତା ଚିତ୍ୟ ଚିତ କାଷ୍ଠମଠୀ ରଜ (ବି)
- ୭୪୭ । ଚିତ୍ତ ଚେତ (ଚେତସ୍) ହୃଦୟ ସ୍ୱାନ୍ତ ହୃତ୍ ମାନସ.
ମନ (ମନସ୍) (ବି)
- ୭୪୮ । ଚିତ୍ତ ଚିତ୍ତକ ଆଲୋଚ୍ୟ (ବି)
- ୭୪୯ । ଚିତ୍ତ ଚିତାବାଦ ଉପବ୍ୟାଦ୍ ମୃଗାନ୍ତକ ସୁଦ୍ରାଶାନ୍ତଲ୍ଲ
ଚିତ୍ତବ୍ୟାଦ୍ (ବି)
- ୭୫୦ । ଚିତ୍ତକାର ଚିତ୍ତକର ରଙ୍ଗାଙ୍ଗବ ବର୍ଣୀ ବର୍ଣୀଟ (ବି)

୭୫୧ । ଚନ୍ଦ୍ରା ସ୍ମୃତି ଆଧ୍ୟାନ ଚନ୍ଦ୍ରନ (ବି)

୭୫୨ । ଚପିଟକ ଚୂଡ଼ା ପୃଥୁକ ଚପିଟ ଚପୁଟ ଧାନ୍ୟତମସ
(ବି) (ଭକ୍ଷ୍ୟଦ୍ରବ୍ୟବିଶେଷ)

୭୫୩ । ଚଳିଚମ ନଳମୀନ ତଳମୀନ ଚଳୀମ କବଳ
ବିଲୋଟକ (ବି) (ମହ୍ୟବିଶେଷ)

୭୫୪ । ଚଲ୍ଲି ଚଲ ଆତାୟୀ ଖତ୍ରାନ୍ତ କଣ୍ଠମାଡ଼କ (ବି)
(ପକ୍ଷୀ ବିଶେଷ)

୭୫୫ । ଚନ୍ଦ୍ର କଳଙ୍କ ଅଙ୍କ ଲଞ୍ଜିନ ଲକ୍ଷ୍ମ (ଲକ୍ଷ୍ମନ୍) ଲକ୍ଷଣ (ବି)

୭୫୬ । ଚୁଲ୍ଲୀ ଅଶ୍ମନ୍ତ ଉଦ୍ଧାନ ଅଧୁଣପୁଣୀ ଅନ୍ତକା ଚୁଲ୍ଲି (ବି)

୭୫୭ । ଚୁରୁକ କୁରୁଗ ଚୁରୁକ (ବି)

୭୫୮ । ଚୁଡ଼ା ଶିଖା କେଶପାଣୀ ଜୁଟିକା ଚୁଟି (ବି)

୭୫୯ । ଚୁଡ଼ାମଣି ଶିରେରହ ଶିରେମଣି (ବି)

୭୬୦ । ଚୈନ୍ଦ୍ର ଚୈନ୍ଦ୍ରିକ ମଧୁ ଚୈନ୍ଦ୍ରିକ (ବି) (ମାସ)

୭୬୧ । ଚୈର ଫେନ ଦସ୍ୟୁ ତହ୍ନର ମୋଷକ ପାଟକର
ମଳମୁତ (ବି)

୭୬୨ । ଚୌର୍ଦ୍ଧ ଚୌରକା ଫୈନ୍ଦ୍ୟ ଫେୟ (ବି)

୭୬୩ । ଚ୍ୟୁତ ପ୍ରସ୍ତ ଧୂସ୍ର ଭ୍ରଷ୍ଟ ଗଳିତ (ବି)
(ଛ)

୭୬୪ । ଛନ୍ଦ ଛତା ଆତପନ୍ଦ ଚ୍ୟୁମିନ୍ଦ ପଟୋଟକ
ଆତପବାରଣ (ବି)

୭୬୫ । ଛନ୍ଦାକ ଛତୁ କଂପାକୁ ଛନ୍ଦିକା (ବି)

୭୬୬ । ଛବି (ଛବିସ୍) ଚୂଳ ପଟଳ ଛୁତ (ବି)

୭୬୭ । ଛବ ପ୍ରସ୍ତ ରୁକ୍ (ରୁର୍) ରୁଚ ଭିଟ୍ ଗ୍ର ଗ୍ରସ୍ ଦ୍ୟୁତ
ଘାସ୍ତି ବେଗି (ବେଗିସ୍) ଶୋଗ (ବି)

୭୭୮ । ଗୁରୀ ଅଜା ମେଧା ଗଳସ୍ତମା ଶୁରୁ (ବ) (ମାଛଛେଳ)

୭୭୯ । ଗୁର ଅନ୍ତେବାସୀ ଶିଷ୍ୟ ଅଧ୍ୟାୟୀ ବଦ୍ୟାର୍ଥୀ (ବ)

୭୮୦ । କୁରକା ଅସିପୁତ୍ରୀ ଅସିଧେନୁକା ଧେନୁପୁତ୍ରୀ (ବ)
(ଅସ୍ତ୍ର ବିଶେଷ)

୭୮୧ । ଛେକ ଗୃହ୍ୟକ ନାଗର (ବ) (ଗୃହାସକ୍ତ ପକ୍ଷି ଓ ମୃଗ)

୭୮୨ । ଛେମଣ୍ଡ ଛେଉଣ୍ଡ (ବ)

(ଜ)

୭୮୩ । ଜଗତ୍ ବଶ୍ଵ ଜଗତ୍ଵା ଲୋକ ବସ୍ତୁପ ଭୁବନ (ବ)

୭୮୪ । ଜଂଘା ପ୍ରସୂତା ଟଙ୍କା ଟଙ୍କା ଟଙ୍କକା (ବ)

୭୮୫ । ଜଂଘାଳ ଦ୍ରୁତଗାମୀ ଅତଜବ (ବଂ)

୭୮୬ । ଜଟା ଶଟା ଲଗ୍ନକର କୌଟୀର (ବ)

୭୮୭ । ଜଟାମାଂସୀ ଜଡ଼ାମାଂସୀ ନଳଦ ତପସ୍ବିନୀ ଲେମଣା
ଜଟିଳା କରୁତମା ପେଶୀ ମାଂସିନୀ (ବ) (ଔଷଧବିଶେଷ)

୭୮୮ । ଜଟୀ ପୁଷ୍ପ ପର୍ଜଟୀ (ବୃକ୍ଷବିଶେଷ) (ବ)

୭୮୯ । ଜଡ଼ ଶିଶିର ତୁଷାର ଶୀତଳ ହିମ ସୁଶୀମ ଶୀତ (ବଂ)

୭୯୦ । ଜଡ଼ଝିୟା ଘର୍ଘସୁଣୀ ଚରଝିୟା (ବଂ)

୭୯୧ । ଜନକ ପିତା ତାତ (ବ)

୭୯୨ । ଜନମା ଜନପ୍ରିୟୀ ପ୍ରସୁ ମାତା ପ୍ରସବିଣୀ ଅମ୍ଭା (ବ)

୭୯୩ । ଜନପଦ ମାବୃତ୍ ଜାନପଦ (ବ)

୭୯୪ । ଜନପ୍ରବାଦ ଲୋକାପବାଦ ବିଗାନ ବଚନାୟତା
କୌଳୀନ (ବ)

୭୯୫ । ଜନଶ୍ରୁତ କିମ୍ବଦନ୍ତୀ ଜନରବ ଜନବାଦ (ବ)

୭୯୬ । ଜନ୍ତୁ ପ୍ରାଣୀ ଚେତନ ଜନ୍ମୀ ଜନ୍ମ୍ୟ ଶରୀରୀ (ବ)

୭୯୭ । ଜଂପଣ ଦଂପଣ ଜାୟାପଣ ଘର୍ଯ୍ୟାପଣ (ବ) (ପତ୍ର ଓ ପତ୍ତୀ)

- ୬୮୮ । ଜମ୍ବୀର ଦନ୍ତଣଠ ଜମ୍ବୁ ଜମ୍ବୀର ଜମ୍ବୁଳ (ବ)
(ଅମ୍ଳଫଳ ବିଶେଷ)
- ୬୮୯ । ଜୟନ୍ତ ପାକଶାସନ ଯନ୍ତ୍ର ଇନ୍ଦ୍ରପୁଷ୍ପ (ବ)
- ୬୯୦ । ଜରଦ୍‌ଗବ ବୃକ୍ଷବୃକ୍ଷ ବୃକ୍ଷୋଷ (ବ)
- ୬୯୧ । ଜର ବାର୍ଦ୍ଧକ୍ୟ ବିସ୍ତ୍ରାସ (ବ)
- ୬୯୨ । ଜଳଜନ୍ତୁ ଯାଦ (ଯାଦସ୍) ଜଳଜପ୍ରାଣୀ (ବ)
- ୬୯୩ । ଜଳନିର୍ଗମ ଭ୍ରମ ବନ୍ଧ ପୁଟଭେଦ (ବ) (ପାଚେଷ୍ଟ
ଗୃହ ପ୍ରଭୃତିରୁ ଜଳ ନିର୍ଗମନର ବାଟ)
- ୬୯୪ । ଜଳମାଳୀ ଶୈବଳ ଶୈବାଳ ବାରିଶ୍ମର ଶେପାଳ
ଶିଆଳ (ବ)
- ୬୯୫ । ଜଳବ୍ୟାଳ ପାଣିବୋଡ଼ା ଅଳଗର୍ଦ୍ଧ ଜଳସର୍ପ କେଉଟିଆ
(ସାପ) (ବ)
- ୬୯୬ । ଜଳାଶୟ ଜଳାଶ୍ରୟ ଆହାର ନିପାନ ଉପକ୍ରମ (ବ)
- ୬୯୭ । ଜଳୌକା (ଜଳୌକସ୍) ଜୋକ ରକ୍ତପା ଜଳୌକସ
ଜଳୋରଗୀ ଜଳ୍କା ଜଳସୂତ ଜଳାଳୁକା ବେଧନୀ
ଜଳଜୀବନୀ (ବ)
- ୬୯୮ । ଜଳ୍ମାକ ବାୟୁଳ ବାୟୁଟ ବହୁଗର୍ଦ୍ଧ୍ୟବାକ୍ ବହୁକୁସ୍ତିତ-
ଭାଷୀ (ବଂ)
- ୬୯୯ । ଜବ ରଂହ (ରଂହସ) ତର (ତରସ୍) ରୟ
ସ୍ୟଦ ବେଗ (ବ)
- ୭୦୦ । ଜବନିକା ତରସ୍ବରଣୀ ପ୍ରତିସାରୀ ଅଳ୍ପସ୍ପଟ ପଟୀ ଚିତା
କାଣ୍ଡପଟ ଯମନିକା (ବ) (ବ୍ୟବଧାୟକ ବସ୍ତ୍ର)
- ୭୦୧ । ଜବା ଓଡ଼ୁପୁଷ୍ପ ରକ୍ତପୁଷ୍ପୀ ଅର୍ଜୁପ୍ରୟା ରାଗପୁଷ୍ପୀ (ବ)
(ପୁଷ୍ପବିଶେଷ)

- ୭୦୨ । ଜାଗରଣ ଜାଗୟି ଜାଗର ଜାଗର (ବି) (ନିଦ୍ରାଭାବ)
 ୭୦୩ । ଜାଗରୁକ ଜାଗରଣଶୀଳ ଜାଗରତା (ବିଂ)
 ୭୦୪ । ଜାଙ୍ଗଲିକ ଗାରୁଡ଼ିକ ବିଷବୈଦ୍ୟ ସାପୁଆ (ବି)
 ୭୦୫ । ଜାତି ଜନ୍ମ (ବି)
 ୭୦୬ । ଜାତି ସୁମନା ମାଳତୀ ଚେତନା ସୁରପ୍ରିୟା ହୃଦୟଗରା
 (ବି) (ପୁଷ୍ପବିଶେଷ)
 ୭୦୭ । ଜାଣିପାଳ ଜାଣିପାଳ ଜାତିକୋଶ ଜାତିଶୟ୍ୟ ଶାଲୁକ
 ମଞ୍ଜୁସାର (ବି)
 ୭୦୮ । ଜାନୁ ଆଶୁ ଉରୁପଦ୍ ଅଷ୍ଟୀବାନ୍ ଚନ୍ଦ୍ରିକା (ବି)
 ୭୦୯ । ଜାମ୍ବୁବ ଜମ୍ବୁ ଜମ୍ବୁ ଜମ୍ବୁପାଳ ଜାମ୍ବୁକୋଳି (ବି)
 ୭୧୦ । ଜାମ୍ବୁକ କାଳୀୟୁକ (ବି) (ସୁଗନ୍ଧ ଦ୍ରବ୍ୟ ବିଶେଷ)
 ୭୧୧ । ଜାୟା ପତ୍ନୀ ପାଣିଚୂଡ଼ା ଦ୍ଵିତୀୟା ସହଧର୍ମିଣୀ
 ଶ୍ରୀମତୀ ଦାସ ଦାର (ବି)
 ୭୧୨ । ଜାର ଉପପତ୍ତ (ବି)
 ୭୧୩ । ଜାଲ ଆନାୟ ଜାଲକ (ବି)
 ୭୧୪ । ଜାଲିକ ଗ୍ରାମଜାଲ ଜାଲେପଜାଗା ବାଗୁରିକ (ବିଂ)
 ୭୧୫ । ଜାଲୁ ଅବରୁଣ ଅସମୀକ୍ଷ୍ୟକାଣ୍ଡ (ବିଂ)
 ୭୧୬ । ଜିହ୍ଵା ବୁଦ୍ଧିକ୍ଷିତ ସ୍ଵପ୍ନ (ବିଂ)
 ୭୧୭ । ଜିହ୍ଵା ରସଜ୍ଞ ରସନା ରସନ (ବି)
 ୭୧୮ । ଜିରକ ଜିର ଜରଣ କଣା ଅଜାଣା ଶାପକ ବହ୍ନିଶିଖ
 ଜାରଣ ଜାର (ବି)
 ୭୧୯ । ଜିର୍ଣ୍ଣ ପୁରାତନ ପୁରୁଣା (ବିଂ)
 ୭୨୦ । ଜିର୍ଣ୍ଣ ଜର୍ଣ୍ଣତା ଜ୍ୟାନ (ବି)
 ୭୨୧ । ଜିବ ପ୍ରାଣ ଅସ୍ତ୍ର ଜୀବିତ ଜୀବନ (ବି)

- ୧୨୨ । ଜୀବନ୍ତୀ ଜୀବନ୍ତୀ ଜୀବା ମଧୁ ଜୀବନା ମଧୁସ୍ରବଃ
ଶାକଶ୍ରେଷ୍ଠା ଶଶଶିମ୍ବିକା (ବି) (ଶାକବିଶେଷ)
- ୧୨୩ । ଜୀବାନ୍ତକ ଶାକୁନିକ ଜୀବନାଶକ ପକ୍ଷ ହନ୍ତା (ବିଂ)
- ୧୨୪ । ଜୀବକା ଆଜୀବ ବାଞ୍ଛା ବୃତ୍ତି ବର୍ତ୍ତନ ଜୀବନ
ଜୀବନୋପାୟ (ବି)
- ୧୨୫ । ଜୃମ୍ଭ ଜୃମ୍ଭଣ ଜୃମ୍ଭା ଜୃମ୍ଭିକା ଜମ୍ଭକା ହାଲ (ବି)
- ୧୨୬ । ଜେତା ଜିଷ୍ଣୁ ଜିହ୍ୱର ଜୟଶୀଳ ଜୈଷ୍ଠ (ବିଂ)
- ୧୨୭ । ଜୈବାତ୍ମକ ଦୀର୍ଘାୟୁ ଆୟୁଷ୍ମାନ (ବିଂ)
- ୧୨୮ । ଜ୍ଞାତ ସଗୋଷ୍ଠ ବାନ୍ଧବ ବନ୍ଧୁ ସ୍ୱ ସ୍ୱଜନ ଦାୟାଦ
ଅଂଶକ ସଗର (ବି)
- ୧୨୯ । ଜ୍ଞାତା ବିଦୁର ବିନ୍ଦୁ ଜ୍ଞାନଶୀଳ (ବିଂ)
- ୧୩୦ । ଜ୍ୟାୟାନ୍ (ଜ୍ୟାୟୁସ୍) ଅତ୍ୟୁକ୍ତ ବର୍ଷୀୟାନ୍ ଦଶମୀ
ପ୍ରତ୍ୟୟ (ବିଂ)
- ୧୩୧ । ଜ୍ୟେଷ୍ଠ ଉଚ୍ଛ୍ରେଷ୍ଠ ଶ୍ରେଷ୍ଠ (ବିଂ)
- ୧୩୨ । ଜୈଷ୍ଠ ଶୁକ୍ଳ ଜ୍ୟେଷ୍ଠ (ବି) (ମାସ ଅର୍ଥରେ)
- ୧୩୩ । ଜ୍ୟୋଷ୍ଠ ଚନ୍ଦ୍ରକା କୌମୁଦୀ ଗୁନ୍ଦୀ ଅନୁଚତରଞ୍ଜିଣୀ
ଶୀତା (ବି)
- ୧୩୪ । ଜ୍ୱର ଜ୍ୱର୍ଣ୍ଣ ରୋଗପୃଷ୍ଠ ଜ୍ୱର ମହାଗଦ (ବି)
(ସ୍ୱନାମଖ୍ୟାତ ରୋଗ)
- ୧୩୫ । ଜ୍ୱାଳ ଜ୍ୱାଳା ଅଗ୍ନିଶିଖା ଜ୍ୱାଳ ଅଗ୍ନି (ଅଗ୍ନିସ୍) ହେତୁ
ଶିଖା (ବି)

(୫)

- ୧୩୬ । ଝଟା ଅମଳା ବିଭୂନକ ଅଜ୍ଝଟା ଚାଳୀ ଶିବା
ତାମଳଜା ଝାଟିକା ଭୂଇଁଅଳା (ବି)

୭୩୭ । ଝଟିତ ଝଟିତ (କ୍ରୀ. ବଂ)

୭୩୮ । ଝର ବାରିପ୍ରବାହ ନିର୍ଝର ଝରଣା (ବ)

୭୩୯ । ଝଷ ପୃଥୁରୋମା ମଣ୍ଡ୍ୟ ମୀନ ବୈଷାରିଣ ଅଶ୍ରୁଜ ବିସାର-
ଶକଳୀ (ବ)

୭୪୦ । ଝାବୁକ ଝାବୁ ଝାଉଁ (ଗଛ) ପିରୁଳ (ବ)

୭୪୧ । ଝିଲ୍ଲି ଝିଲ୍ଲିକା ଝରୁକା ଭୁଙ୍ଗାଶ ଗୀଶ ଗୀରୁକା ଝିଶ
ଶିଲ୍ଲି ଝିଲ୍ଲିକା (ବ)

(ଚ)

୭୪୨ । ଟଙ୍କ ପାଷାଣଦାରଣ ଗ୍ରାବଦାରଣ (ବ) (ଶ୍ରେ ବିଶେଷ)

୭୪୩ । ଟଙ୍କକ ଟଙ୍କା (ବ)

୭୪୪ । ଟଙ୍କଣ ରସଶୋଧନ ଲେହନାଗା ସୁଭଗ ଟାଙ୍ଗଣା (ବ)

୭୪୫ । ଟିଟ୍ଟିଭ ଟିଟ୍ଟିଭକ ଟିଠିଭକ ଟିଠିଆ (ପକ୍ଷୀ) (ବ)

୭୪୬ । ଟିପ୍ପମ ଟୀକା ଟିପଣୀ (ବ)

(ଠ)

୭୪୭ । ଠକ୍କୁର ଠାକୁର (ବ)

(ଡ)

୭୪୮ । ଡପୁନ ଡୋଲମା (ଖଟିଆ) କର୍ଣ୍ଣୀରଥ ପ୍ରବହଣୀ (ବ)

୭୪୯ । ଡମ୍ବ ବିପ୍ଳବ ଡମର ଡାମର (ବ) (ଅସ୍ତ୍ରକଳହ)

୭୫୦ । ଡୁଣୁଭ ରଜଳ ଦୁଣୁଭ ନାଗଭୁତ ଡୁଣୁ (ବ) (ଧଣ୍ଡପାପ)

(ଢ)

୭୫୧ । ଢକ୍କା ଯଶପଟହ ବିଜୟମନ୍ଦଳ ଢୋଲ (ବଡ଼) (ବ).

(ତ)

- ୭୫୬ । ତଗର ସିତପୁଷ୍ପ କାଳପର୍ଣ୍ଣ କଟୁଛଦ ଟଗର (ବ)
(ପୁଷ୍ପବିଶେଷ)
- ୭୫୭ । ତଡ଼ାଗ ତଟାକ ତଟାଗ ପଦ୍ମାକର (ବ) (ବୃହତ୍ ପୁଷ୍ପରଣୀ)
- ୭୫୮ । ତଣ୍ଡୁଲୀୟ ଅଳ୍ପମାଣ୍ଡସ ଗୁଚ୍ଛ ଲ ବହୁଗର୍ଭ ପଥ୍ୟଶାକ
(ବ) (ଶାକ ବିଶେଷ)
- ୭୫୯ । ତନ୍ମୁକୃତ ତଷ୍ଟୁ ତ୍ୱଷ୍ଟୁ । ବଂ
- ୭୬୦ । ତନ୍ତୁସୂତ (ବ)
- ୭୬୧ । ତନ୍ତ୍ରୀଗଣାଗୁଣ (ବ)
- ୭୬୨ । ତନ୍ତ୍ରୀ ତନ୍ତ୍ରା ତନ୍ତ୍ର ବିଷୟଜ୍ଞାନ (ବ) (ଅତି ଶ୍ରମଜନକ
ଛନ୍ଦ୍ରୟ ଅସାମର୍ଥ୍ୟ)
- ୭୬୩ । ତପସ୍ୱୀ (ତପସ୍ୱିନ୍) ତାପସପାରକାଞ୍ଚୁକ୍ଷୀ ତପୋଧନ (ବ)
- ୭୬୪ । ତମାଳ କାଳହୁତ ତାପିକ୍ଷ ତମାଳକ ମାଳଧୂଳ (ବ)
(ବୃକ୍ଷ ବିଶେଷ)
- ୭୬୫ । ତରଷୁ ତର୍ସୁ ମୃଗାଦନ ତରଷୁକ (ବ) (ବ୍ୟାଘ୍ର ବିଶେଷ)
- ୭୬୬ । ତରଣି ନୌ ନୌକା ତରା ତର ତରଣୀ (ବ)
- ୭୬୭ । ତରପଣ୍ୟ ଆତର (ବ) (ନୌକାଭିତ୍ତା)
- ୭୬୮ । ତରୁ ବୃକ୍ଷ ମହାରୁକ୍ଷ ଶାଖା ବିଟପୀ ପାଦପ ଅନୋକହ
କୁଟ ସାଳ ପଲ୍ଲୀ ଗ୍ରାମ ଗ୍ରାମ ଅଗମ (ବ)
- ୭୬୯ । ତରୁଣ ତଲୁନ ବୟସ୍କ ଯୁବା (ୟୁବନ୍) (ବଂ)
- ୭୭୦ । ତରୁଣୀ ତଲୁନା ଯୁବତୀ (ତ୍ରୀ) (ବି)
- ୭୭୧ । ତର୍କ ଅଧ୍ୟାହାର ଉହ (ବ)
- ୭୭୨ । ତାଣ୍ଡବ ନଟନ ନାଟ୍ୟ ଲସ୍ୟ ନୃତ୍ୟ ନର୍ତ୍ତନ (ବ)

- ୭୭୯ । ଚର୍ଚ୍ଚିତ୍ୟା ନ୍ୟାୟବିଦ୍ୟା ଆଦୀଷିକ୍ଷା (ବ)
 ୭୮୦ । ତାନ୍ତ୍ରିକ ଜ୍ଞାତସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଶାସ୍ତ୍ରତତ୍ତ୍ୱଜ୍ଞ (ବଂ)
 ୭୮୧ । ତାପସତରୁ ଇଙ୍ଗୁପା ହିଙ୍ଗୁପତ୍ର ବିଷକଣ୍ଠ ଅନିଳାନଳ
 ଗୌରଭକ୍ ଶୂଳାର ତୈଳଫଳ (ବ) (ବୃକ୍ଷବିଶେଷ)
 ୭୮୨ । ତାମ୍ବୁଳୀ ତାମ୍ବୁଳବଲ୍ଲୀ ନାଗବଲ୍ଲୀ ସପ୍ତଶିର ପାନଗଛ (ବ)
 ୭୮୩ । ତାମ୍ରକ ଶୂଳ୍ମ ମେଢ଼ମୁଖ ଦ୍ୱୀଷ୍ଣ ଅମ୍ବକ ନୈପାଳକ ତାମ୍ର
 ବରଷ୍ଠ ରକ୍ତଧାତୁ ମୁନିପିତ୍ତଳ ଲୌହତାପୃଷ ତମ୍ବା (ବ)
 ୭୮୪ । ତାଳ ଭୃଣରାଜ ପାର୍ବପାଦପ ଲେଖ୍ୟପତ୍ର ମହୋନ୍ମତ
 ମଧୁରସ ପତ୍ରୀ (ବ) (ସୁନାମଖ୍ୟାତ ବୃକ୍ଷ)
 ୭୮୫ । ତାଳମୂଳୀ ଅଶ୍ୱୈର୍ଦ୍ଧ୍ୱୀ ମୁଷଳୀ ତାଳୀ ଖଳିନୀ ଗୋଧାପଦା
 ହେମପୁଷ୍ପୀ ପାର୍ବକଦଳା (ସୁନାମଖ୍ୟାତ ଶୂଳ୍ମବିଶେଷ)
 ୭୮୬ । ତାଳବୃନ୍ତକ ବ୍ୟଜନ ପଟ୍ଟା (ବ)
 ୭୮୭ । ତାଳ କାକୁଦ ତାଳୁକ (ବ)
 ୭୮୮ । ତଣ୍ଡା ତ୍ରିବୃତ୍ତା ତ୍ରିଭଣ୍ଡୀ ସୁବହା ସବାଦୁଭୂତ ତ୍ରିପୁଟା (ବ)
 ୭୮୯ । ତତସ୍ତୁ ସହସ୍ତୁ କ୍ଷମାଶୀଳ କ୍ଷାନ୍ତ ସହନ (ବଂ)
 ୭୯୦ । ତନ୍ତ୍ରତ୍ତୀ ଚକ୍ରା ଅମ୍ଳିକା ରୁଦ୍ରା ରୁଦ୍ରିକା ତନ୍ତୁଳୀ (ବ)
 ୭୯୧ । ତନ୍ଦୁଳ ପୂର୍ଜକ କାଳସ୍ବର ଶିତସାରକ କେନ୍ଦୁ (ବ)
 ୭୯୨ । ତରୋଧାନ ବ୍ୟବଧା ଅନ୍ତର୍ ଅପବାରଣ ଅପିଧାନ
 ଅଦର୍ଶନ ପିଧାନ ଆକ୍ରାନ୍ତନ ଅନ୍ତର୍ଯ୍ୟା (ବ)
 ୭୯୩ । ତରୋହିତ ନଷ୍ଟ ନିର୍ଜନ ଅନ୍ତର୍ହିତ (ବଂ)
 ୭୯୪ । ତଳ ହୋମଧାନ୍ୟ ପବନ ପୂତଧାନ୍ୟ ରାଶି (ବ) (ସୁନାମ
 ଖ୍ୟାତ ଶସ୍ୟବିଶେଷ)
 ୭୯୫ । ତଳକ ତମାଳପତ୍ର ଚନ୍ଦ୍ରକ ବିଶେଷକ ପୁଣ୍ଡ୍ରକ (ବ)
 ୭୯୬ । ତଳପର୍ଣ୍ଣୀ ପତାଙ୍ଗ ରଞ୍ଜନ ରକ୍ତଚନ୍ଦନ କୁଚନ୍ଦନ (ବ)

- ୨୮୭ । ଢଳାପତ୍ୟା କୃଷ୍ଣଜରକ କଳାଜିର (ବି)
 ୨୮୮ । ଢଳପିଞ୍ଜ ଢଳପେଜ (ବି) (ଢେଲସ୍ଥାନ ଗଣି)
 ୨୮୯ । ଭୁବ ଶୂନ୍ୟ ବଣିକ ରକ୍ତକ (ବିଂ)
 ୨୯୦ । ଭୃଣୀକେଶ୍ବ ବିମ୍ବିକା ରକ୍ତପଳା ପୀକୃପର୍ଣ୍ଣୀ ଭୃଣିକା
 କର୍ମବିକାକୁଡ଼ି (ବି)
 ୨୯୧ । ଭୃଣିଭ ଭୃଣିଲି (ବିଂ)
 ୨୯୨ । ଭୃଦଳ ଭୃଦଳ ଭୃଦୀ ବୃଦଭକ୍ଷ ପିଣ୍ଡିଲି
 ସ୍ଥଳୋଦର (ବିଂ)
 ୨୯୩ । ଭୃନ କୃବେରକ ନନ୍ଦୀବୃଷ କୃଣି କକ୍ଷ କାନ୍ତଳକ (ବି)
 ୨୯୪ । ଭୃମୀ ଅଲ୍ଲବୁ ଲବୁ ଲଭ ଭୃମା ଭୃମକ ପିଣ୍ଡପଳା
 ଅଲ୍ଲବୁ (ବି)
 ୨୯୫ । ଭୃକ୍ଷ ସମ ସଦୃଷ ସଦୃଶ ସଦୃକ୍ ସାଧାରଣ ସମାନ
 ସଧର୍ମ ସନ୍ନିତ ସ୍ବରୂପ (ବିଂ)
 ୨୯୬ । ଭୃଷ ଚଷ୍ମ ଧାନ୍ୟଭକ୍ (ବି)
 ୨୯୭ । ଭୃଷାର କାକର ଅବଶ୍ୟୟ ମାହାର ଭୃହନ ହିମ
 ପ୍ରାଳେୟ ମହିକା ମିହିକା (ବି)
 ୨୯୮ । ଭୃଳ ଭୃଳା ପିରୁ ପିରୁଲ ଭୃଳପିରୁ (ବି)
 (କପା, ଶିମୁଳ ପ୍ରଭୃତି ଭୃଳା)
 ୨୯୯ । ଭୃଳ ଭୃଦ ବ୍ରହ୍ମକାଷ୍ଠ ମାଳବୃନ୍ତକ (ବି) (ବୃକ୍ଷବିଶେଷ)
 ୩୦୦ । ଭୃଳୀ ମାଳି ବର୍ତ୍ତି ଭୃଳିକା (ବି)
 ୩୦୧ । ଭୃଷ୍ଣୀକ ଭୃଷ୍ଣୀଶୀଳ ମୈନଶୀଳ (ବିଂ)
 ୩୦୨ । ଭୃଶ ଅଜୁନ ହରିତ ଖଟ ଖେଟ୍ଟ ହିଶ (ବି)
 ୩୦୩ । ଭୃଶଧାନ୍ୟ ମାବାର ବାଳୁଙ୍ଗାଧାନ ମୁନଧାନ୍ୟ (ବି)
 ୩୦୪ । ଭୃଷ୍ମାକୃତ ଭନଓଡ଼ ହିରୁଣାକୃତ ହିସ୍ମ ହିସୀତ୍ୟ (ବିଂ)

- ୮୦୫ । ତୃପ୍ତ ଦୃଷ୍ଟ ମତ୍ତ ପ୍ରମୁଦିତ ପ୍ରୀତ (ବି)
 ୮୦୬ । ତୃପ୍ତି ତର୍ପଣ ସୌହୃଦ୍ୟ ପ୍ରୀଣନ ଅବନ (ବ)
 ୮୦୭ । ତେଜତ ନଶିତ ଶାତ ଶାଣିତ (ବି) (ଶାଣଦେଇ
 ଫେଷ୍ଟ କରାଯାଇଥିବା)
 ୮୦୮ । ତେମନ ବ୍ୟଞ୍ଜନ ନିଷ୍ଠାନ ତଥଣ (ବ)
 ୮୦୯ । ତୈଳପାୟିକା ତୈଳରେରକା ପରେଷ୍ଣୀ ତୈଳପା
 ଅସରପା (ବ)
 ୮୧୦ । ତୋଦନ ପାଞ୍ଚଣ ତୋଷ ପ୍ରାଜନ ବୈଶୁକ (ବ)
 ୮୧୧ । ତୋୟପିପ୍ଳୀ କାଞ୍ଚଡ଼ା ଲଙ୍ଗଳୀ ଶାରଙ୍ଗ ପିପ୍ପଳୀ
 ଶକୁଳାଦମ୍ବା (ବ)
 ୮୧୨ । ତୋରଣ ବହୁର୍ଦ୍ଧାର (ବ)
 ୮୧୩ । ତୌର୍ଯ୍ୟସିକ ସଂଗୀତ ନାଟ୍ୟ (ବ) (ନୃତ୍ୟ ଗୀତ ବାଦ୍ୟ)
 ୮୧୪ । ଯପା ମନ୍ଦାସ ଅପସପା ଘ୍ନୁ ଗ୍ରୀଡ଼ା ଲଜ୍ଜା (ବ)
 ୮୧୫ । ଯୟ ରଞ୍ଜ ବଞ୍ଚ ପିତୃ (ବ)
 ୮୧୬ । ଯାଣ ଯାତ ରକ୍ଷିତ ଗୋପାୟିତ ଗୁପ୍ତ (ବି)
 ୮୧୭ । ଯାଣ ରକ୍ଷଣ (ବ)
 ୮୧୮ । ଯାସ ଭୟ ଦର ଶ୍ଵାତ ଶ୍ଵା ସାଧୁସ (ବ)
 ୮୧୯ । ଯିକଟୁ ସ୍ୟଷଣ ବ୍ୟୋଷ (ବ) (ଶୁଣି, ପିପ୍ପଳୀ, ମଘତ)
 ୮୨୦ । ଭକ୍ତପଥ ତେଜପଥ ଉଚ୍ଚଟ ଭଞ୍ଜ ଭୃତ ଶ୍ଵେତ
 ବରଞ୍ଜକ (ବ)
 ୮୨୧ । ଭକ୍ ବଲ୍ଲକଳ ବଲ୍ଲକ ଶ୍ଵେତ ରୁକ୍ମି ଶ୍ଵେତକ (ବ)
 ୮୨୨ । ଭକ୍ ତର୍ମ ତମ ଅସୃକ୍ଷର (ବ)
 ୮୨୩ । ଭର ସମ୍ବ୍ରମ ଆବେଗ ଭରି ସବେଗ (ବ)

(ଦ)

- ୮୨୪ । ଦଂଶ ଦଂଶକ ବନମସିକା ଗୋମସିକା ପାଂଶୁର
ଦୁଷ୍ଟମୁଖ ଡାଉଁଶ (ବି)
- ୮୨୫ । ଦକ୍ଷିଣ (ଦିଗଅର୍ଥରେ) ଶାମଳ ଅବାଚୀ ବୈବସ୍ୱଜା (ବିଂ)
- ୮୨୬ । ଦର୍ୟ ପୁଷ୍ପ ପୁଷ୍ପ ଉଷିତ ଉଷ୍ମୀକୃତ ।
- ୮୨୭ । ଦଣ୍ଡ ଲଗୁଡ଼ ଯଷ୍ଟି (ବି)
- ୮୨୮ । ଦନ୍ତ ରଦନ ଦଶନ ରଦ (ବି)
- ୮୨୯ । ଦମ ସାହସ ଦଣ୍ଡ ଦମନ (ବି)
- ୮୩୦ । ଦପ୍ତିତ ପ୍ରିୟ ବଲ୍ଲଭ ହୃଦ୍ୟ ଅଶ୍ୱଷ୍ଟ ଅଶ୍ୱପ୍ତିତ (ବିଂ)
- ୮୩୧ । ଦରଦ ହିଙ୍ଗୁଳ ରକ୍ତ ସର୍କଟଶୀର୍ଷ (ବି)
- ୮୩୨ । ଦରଦ୍ର ନିଃସ୍ୱ ଘନ ଦୁର୍ଗତ ଦୁର୍ବିଧ ଦୁଃସ୍ଥ ଜୀକଟ
ଅକଂଚନ (ବିଂ)
- ୮୩୩ । ଦଦୁର ଭେକ ମଣ୍ଡୁକ ବର୍ଷାଭୂ ଶାଲୁର ପୁବ
ପୁବଗ ବେଙ୍ଗ (ବି)
- ୮୩୪ । ଦଦ୍ରୁ (ଦ୍ରୁ) ଯାଦୁ ଦଦ୍ରୁରୋଗ (ବି)
- ୮୩୫ । ଦପିଣ ମୁକୁର ମକୁର ଆଦର୍ଶ କର୍କ କର୍କର
ଆମ୍ବଦର୍ଶ (ବି)
- ୮୩୬ । ଦବି କନ୍ୟା ଖଜାକା ଦବୀ (ବି) . (ଅଣକ ପ୍ରଭୃତି
ଉପକରଣ)
- ୮୩୭ । ଦର୍ଶ ଅମାବାସ୍ୟା ଅମାବାସ୍ୟା ସୂର୍ଯ୍ୟୋଦୟଗମ
ଅମାମସୀ ଅମାବସୀ କୁହ୍ନ (ନଷ୍ଟୋଦୁକଳା) (ବି)
- ୮୩୮ । ଦବିଷ୍ଟ ଦବିଷ୍ଟସ୍ ସୁଦୂର ଅତିଦୂର (ବିଂ)
- ୮୩୯ । ଦାଡ଼ିମ ଦାଡ଼ିମ୍ବ କରକ ଡାଳିମ୍ବ (ବି)

- ୮୪୦ । ଦାତୃହ କାଳକଣ୍ଠକ ଡାହୁକ (ବି)
 ୮୪୧ । ଦାସ ଲବସ ଦା (ବି)
 ୮୪୨ । ଦାନ ମଦ (ବି) (ହସ୍ତୀର କପୋଳକ୍ଷରିତ ଜଳ)
 ୮୪୩ । ଦାନ୍ତ ଦମଥୁ ଦମ (ବି) (ତପଃ କ୍ଳେଶ ସହସ୍ତ୍ରତା)
 ୮୪୪ । ଦାମ (ଦାମନ) ସନ୍ଦାନ ଦାମନା ବନ୍ଧନା ଦାଉଁଶୀ (ବି)
 ୮୪୫ । ଦାରୁହରିଦ୍ରା ଦାରୁହଳୟା ପୀତଦ୍ରୁ କାଳେୟୁକ ହରିଦ୍ରୁ
 ଦାବୀ ପତଂପରୁ ପର୍ଜନା (ବି) (ତ୍ରିଷଧ୍ୟବ୍ୟବଶେଷ)
 ୮୪୬ । ଦାରୁକଦଳୀ ବନକଦଳୀ (ବି)
 ୮୪୭ । ଦାରୁକା ଶାଳଭଞ୍ଜିକା ଶାଳଭଞ୍ଜୀ ଦାରୁଗର୍ଭା ପୁଷ୍ଟିକା
 କାଠକଣ୍ଠେଇ (ବି)
 ୮୪୮ । ଦାବାଘାଟ କାଷ୍ଠକୁଟ୍ଟ ଶତକ୍ରଦ ଶତପଥକ (ବି)
 (କାଠହଣା ଚଢ଼େଇ)
 ୮୪୯ । ଦିଗମ୍ବର ନଗ୍ନ କ୍ଷପଣକ ଅବାସା (ବିଂ)
 ୮୫୦ । ଦିଗ୍ଧ ଲପ୍ତ (ବିଂ)
 ୮୫୧ । ଦିନ ଦିବସ ବାସର ଘସ୍ତ ଅହ (ଅହନ୍) (ବି)
 ୮୫୨ । ଘାପ ପ୍ରଘାପ ଗୃହମଣି ଲୋଚକ ଶିଖାତରୁ ଜ୍ୟୋତ୍ସ୍ନାବୃଷ
 କଳ୍ପଲଧୁକ (ବି)
 ୮୫୩ । ଘାଘ ଆୟୁତ ବିସ୍ତୃତ (ବିଂ)
 ୮୫୪ । ଘାର୍ଦ୍ଧକୋଶିକା ଦୁର୍ନାମା (ବି) (ଜଳଚରପ୍ରାଣୀବିଶେଷ)
 ୮୫୫ । ଘାଘିକା ବାପୀ (ବି)
 ୮୫୬ । ଦୁକ୍ତ ପଞ୍ଚବସ୍ତ୍ର ଷୌମ (ବି)
 ୮୫୭ । ଦୁର୍ଦ୍ଦୁର ଭେରୀ ଆନକ (ବି) (ବାଦ୍ୟବିଶେଷ)
 ୮୫୮ । ଦୁର୍ଗନ୍ଧ ପୁଷ୍ପଗନ୍ଧ (ବି)
 ୮୫୯ । ଦୁର୍ଦ୍ଦିନ ମେଘାକ୍ତନୁଦିନ ଦନାକାର (ବି)

୮୭୦ । ଦୁର୍ନାମକ ଅର୍ଣ୍ଣ (ଅର୍ଣ୍ଣସ୍) ଗୁଦାଙ୍କୁର ଗୁଦାଙ୍କଳ ଅନାମକ
(ବି) (ଗୁଦାଗୋଗବିଶେଷ)

୮୭୧ । ଦୁର୍ବଳ କୃଣ ଅବଳ ନିବଳ ଅମାଂସ (ବିଂ)

୮୭୨ । ଦୁର୍ଭାଗା ବିରକ୍ତା ବିବିକ୍ତା ଭାଗ୍ୟସ୍ଥାନା (ବିଂ)

୮୭୩ । ଦୁର୍ମୁଖ ମୁଖର ଅବଦମୁଖ (ବିଂ)

୮୭୪ । ଦୁଳ କଳ୍ପପୀ କମଠୀ କର୍ମୀ (ବି)

୮୭୫ । ଦୁହିତା ଆତ୍ମଜା ତନୟା ସୁତା ପୁତ୍ରୀ ଦାରିକା କନ୍ୟା
ନନ୍ଦିନୀ (ବି)

୮୭୬ । ଦୁହ୍ୟ ଦୋହ୍ୟ ଦୋହନଯୋଗ୍ୟ (ବିଂ)

୮୭୭ । ଦୁଃ ସମୁଦ୍ଧିକା ପୃଥ୍ବୀକା (ବି)

୮୭୮ । ଦୁନ ଦୁଃଖିତ ସତୀତିତ ସତସ୍ତ ଉପତସ୍ତ ଧୂପିତ
ଧୂପାୟିତ (ବିଂ)

୮୭୯ । ଦୂର ବିପ୍ରକୃଷ୍ଟ ଅନାସନ ଅସନ୍ନିକୃଷ୍ଟ (ବିଂ)

୮୮୦ । ଦୂର୍ବା ଶତପର୍ବିକା ସହସ୍ରାଶ୍ରୟୀ ଭାର୍ଗବୀ ରୁଦ୍ରା ଅନନ୍ତା
ତ୍ରୈପଦୀ ହରିତା ହରିତାଳୀ କଳ୍ପରୁଦ୍ର (ବି)

୮୮୧ । ଦୂଷିକା ଦୂଷୀ ପିଜୋଡ଼କ ପିଞ୍ଜେଟ ପିଞ୍ଜଟ ନେତ୍ରମଳ
ଲେହରା (ବି)

୮୮୨ । ଦୂଷ୍ୟା କଷ୍ୟା ବରଷା (ବି) (ହାଣ୍ଡର ପେଟତଳେ
ବନ୍ଧନ ରଞ୍ଜୁ)

୮୮୩ । ଦେବକୁଳ ଦେଉଳ ଦେବାଳୟ ମନ୍ଦିର (ବି)

୮୮୪ । ଦେବଶାତକ ଅଶାତ ଆଶାତ ହୃଦ (ବି)
ଜଳାଶୟ

୮୭୫ । ଦେବଦାରୁ ଶନ୍ଦପାଦପ ପାରିଭ୍ରାଜକ ଭଦ୍ରଦାରୁ
ପୀତଦାରୁ ପୁତ୍ତକାଷ୍ଠ ଭୂତହାର ସିଂଗଦାରୁ (ବି)
(ସୁନାମ ଖ୍ୟାତ ବୃକ୍ଷ)

୮୭୬ । ଦେବର ଦେବୁ ଦେବା (ଦେବନ୍) ଦିଅର (ବି)

୮୭୭ । ଦେବଳ ଦେବାଙ୍ଗବ ଦେବାଙ୍ଗା ପଜାପଣ୍ଡା (ବି)

୮୭୮ । ଦେବସଗ୍ନ ସୁଧର୍ମା ଶୁଭ (ବି)

୮୭୯ । ଦେଶ ବିଷୟ ଉପବର୍ତ୍ତନ (ବି) (ଗ୍ରାମସମୁଦାୟ)

୮୮୦ । ଦେହଲୀ ଦ୍ଵାରପିଣ୍ଡିକା ଗୃହାବଗ୍ରହଣୀ (ବି) (ଚଉକାଠ
ଉପରେ ଦିଆଯାଇଥିବା କାଠ)

୮୮୧ । ଦୈବ ଦିଷ୍ଟ ଶ୍ରବଧେୟ ଶ୍ରବ୍ୟ ନୟତ ବିଧି (ବି)

୮୮୨ । ଦୋଳା ଡୋଲ୍ ହିନ୍ଦୋଳା ପ୍ରେଷ୍ଟକ୍ଷା (ବି)

୮୮୩ । ଦ୍ୟୁତ ଅସବଜ୍ଞା କୈତବ ପଣ (ବି)

୮୮୪ । ଦ୍ରାକ୍ଷା ମୃଦ୍ଵୀକା ଗୋସ୍ତୟ ସ୍ଵାଦୀ ମଧୁରସା ହାରହ୍ନୁ
(ବି) (ଅଙ୍ଗୁର କସ୍ତୁରି ପ୍ରଭୃତି ଫଳବିଶେଷ)

୮୮୫ । ଦ୍ରାବିଡ଼କ କର୍ତ୍ତୃରକ କାତ୍ୟକ ବେଧମୁଖ୍ୟକ (ବି)
(କଞ୍ଚାହଳଣା)

୮୮୬ । ଦ୍ରୁତ ବିଲ୍ଵନ ବିଦ୍ରୁତ (ବି)

୮୮୭ । ଦ୍ରୋଣକାକ ବୃକ୍ଷକାକ ଦଗ୍ଧକାକ କାକୋଳ
ଡାମରକୁଆ (ବି)

୮୮୮ । ଦ୍ଵାର ନିର୍ଗମନ ଦ୍ଵା (ଦ୍ଵାର)

୮୮୯ । ଦ୍ଵାରପାଳ ଦ୍ଵାରରକ୍ଷକ ପ୍ରଣିହାର ଦ୍ଵାରସ୍ଥ ଦୌବାରକ
ବେନ୍ଦ୍ରୀ ଦ୍ଵାସ୍ଥ ଦର୍ଶକ ଉତ୍ସାରକ ବର୍ତ୍ତରୁକ (ବି)

୮୯୦ । ଦ୍ଵିଜାତି ଅଗ୍ରଜନ୍ମା ଭୂଦେବ ବଡ଼ବ ବିପ୍ର ବ୍ରାହ୍ମଣ ଦ୍ଵିଜ

୮୯୧ । ଦ୍ଵୀପ ଅନ୍ତରୀପ (ବି)

(୯)

- ୮୯୨ । ଧଉର ଧୁରୁର ଉନ୍ମତ୍ତ କତବ ମଦନ ଶିବପ୍ରିୟ
କଞ୍ଚଫଳ (ବି)
- ୮୯୩ । ଧନୁର୍ଧର ଧନ୍ୟ ଧନୁଷ୍ଠାନ ଧାନୁଷ୍ଠ ନିଷଙ୍ଗୀ (ନିଷଙ୍ଗିନ୍)
(ବିଂ)
- ୮୯୪ । ଧନ୍ୟ ପୁଣ୍ୟବାନ ସୁକୃଷ୍ଣ ଭାଗ୍ୟବାନ୍ ବୃଷବାନ (ବିଂ)
- ୮୯୫ । ଧମକ ନାଡ଼ୀ ସିରା ଶିର ଧମଳା (ବି)
- ୮୯୬ । ଧର୍ମ ପୁଣ୍ୟ ଶ୍ରେୟ (ଶ୍ରେୟସ୍) ସୁକୃତ ବୃଷ (ବି)
- ୮୯୭ । ଧର୍ମଚିନ୍ତା ପୁଣ୍ୟଭାବନା ଉପାୟ (ବି)
- ୮୯୮ । ଧର୍ମଧୂଳୀ ଲିଙ୍ଗବୃତ୍ତି
- ୮୯୯ । ଧବ ପ୍ରିୟ ପତି ଭର୍ତ୍ତା ବର ସ୍ବାମୀ (ବି)
- ୯୦୦ । ଧାନା ଭୃଷ୍ମପବ ଧାନ୍ୟକ (ବି) (ଭଜା ଧାନୁବା ଗହମ)
(ସବଦା ବହୁବଚନ)
- ୯୦୧ । ଧାନ୍ୟ ଭୋଗ୍ୟ ଭୋଗାର୍ହ ଅନ୍ନ ଅଦ୍ୟ ଜୀବସାଧନ
ସ୍ତମ୍ଭକର ଗ୍ରୀହି (ବି)
- ୯୦୨ । ଧାନ୍ୟାକ ଧନ୍ୟାକ ଛତା ବିଭୁନକ କୁସୁମୁରୁ ଧନିଆ (ବି)
- ୯୦୩ । ଧାରଣା ସମ୍ଭା ମର୍ଯ୍ୟାଦା ସ୍ଥିତି (ବି)
- ୯୦୪ । ଧାରସଂପାତ ମହାବୃଷ୍ଟି ଆସାର (ବି)
- ୯୦୫ । ଧୂକୃତ ନିନ୍ଦିତ ପରିତ୍ୟକ୍ତ ଅପଧୂସ୍ତ ନିର୍ଭୀତି
ଅବଶେଷ (ବିଂ)
- ୯୦୬ । ଧୀନ୍ଦ୍ରୟ ଜାନେନ୍ଦ୍ରୟ (ବି) (ମନ କଣ୍ଠ ନେତ୍ର ରସନା
ଭୂକ୍ ଓ ନାସିକା)
- ୯୦୭ । ଧୀମଣ୍ଡ ବୃଦ୍ଧିମଣ୍ଡ ପ୍ରାଜ୍ଞ ପ୍ରାଜ୍ଞୀ (ବିଂ)

୯୦୮ । ଧୀଶକ୍ତି ନିଷ୍ପ୍ରମ ବୁଦ୍ଧିସାମର୍ଥ୍ୟ ବୁଦ୍ଧିବଳ (ବି) (ବୁଦ୍ଧିର ଶକ୍ତି
ଆଠ ପ୍ରକାର; ଯଥା :—ଶୁଶ୍ରୂଷା ଶ୍ରବଣ ଗ୍ରହଣ ପାରଣ
ଉଦ୍ଧ ଅପୋଦ୍ଧ ଅର୍ଥବିଜ୍ଞାନ ତତ୍ତ୍ଵଜ୍ଞାନ)

୯୦୯ । ପୁରୁ ଯାନମୁଖ ଯୁଦ୍ଧାଳ (ବି)

୯୧୦ । ପୁରନ୍ଦର ପଂଶୁଣ ପୁଞ୍ଜ ପୁର୍ଣ୍ଣ ପୌରେୟ (ବିଂ)

୯୧୧ । ପୁମ ଭମ୍ବ ମରୁଦ୍ବାହ ଖତମାଳ ଶିଶିପୁଜ
ତରା ପୁଆଁ (ବି)

୯୧୨ । ପୁମିକା କୁଜ୍ଞଟିକା କୁହୁଡ଼ (ବି)

୯୧୩ । ପୁମ୍ ପୁମଳ କୃଷ୍ଣଲେହିତ (ବିଂ) (ଶ୍ୟାମରକ୍ତ
ମିଶ୍ରିତ ବର୍ଣ୍ଣ)

୯୧୪ । ପୁର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରତାରକ ବଞ୍ଚକ (ବିଂ)

୯୧୫ । ପୁଲ ରେଣୁ ପାଂଶୁ ରଜଃ (ରଜସ୍ୱ) ଶିତକଣ ଚର୍ଣ୍ଣ
ଷୋଦ (ବି)

୯୧୬ । ପୁସର ଶୁଷ୍କପାଣ୍ଡୁ (ବି)

୯୧୭ । ପୁଷ୍ପ ନିଲଜ୍ଜ ପୁଷ୍ପକ ବିଯାତ (ବିଂ)

୯୧୮ । ପେନୁ ଗୌ ଦୋର୍ୟା ନବପ୍ରୟତ୍ନିକା (ବି)
(ଦୁଧଆଳୀ ଗାଈ)

୯୧୯ । ପୁବ ସ୍ଥାଣୁ ଶଙ୍କୁ (ବି) (ଲଣ୍ଡାଗଛ)

୯୨୦ । ପୂଜ ପତାକା ବୈଜୟନ୍ତୀ କେତନ କେତୁ (ବି)

୯୨୧ । ପୂଜନା ବାହନା ସେନା ପୁତନା ଅମାକନା ଚମ୍ପୁ
ବରୁଥନା ସୈନିକ ବଳ ସୈନ୍ୟ ଚନ୍ଦ୍ର ଅମାକ (ବି)

୯୨୨ । ପୁନିତ ଶଙ୍ଖିତ ସୁନିତ (ବି) (ମୃଦଙ୍ଗାଦି ଶବ୍ଦ)

(ନ)

- ୯୨୩ । ନକ୍ରକ କର୍ପଟ କନା (ବି)
 ୯୨୪ । ନନ୍ଦ କୁନ୍ଦୀର ଗ୍ରାହ ମକର (ବି)
 ୯୨୫ । ନଗର ପୁର ପୁର ପଡ଼ନ ପୁଟ ଭେଦନ ସ୍ଥାନପୁ ପଃ
 (ପୁର) ନଗମ (ବି)
 ୯୨୬ । ନଗ୍ନିକା ନଗ୍ନା କୋଟକା (ବି)
 ୯୨୭ । ନଟ ଶୈଳୁଷ ଜାୟାଜୀବ ଭରତ ଭରତ ରଙ୍ଗାବତାର (ବି)
 ୯୨୮ । ନଡ଼ ଧମନ ପୋଟଗଳ ନଳ (ବି) (ତୃଣବିଶେଷ)
 ୯୨୯ । ନପୁଂ ପୌତ୍ରୀ ସୁତାମୂଳା ନାତୁଣୀ (ବି)
 ୯୩୦ । ନପୁ ମାତ ନାୟ (ବି)
 ୯୩୧ । ନର ମନୁଷ୍ୟ ମାନୁଷ ମର୍ତ୍ତ୍ୟ ମନୁଜ ମାନବ (ବି)
 ୯୩୨ । ନରକ ନାରକ ଋଷୟ ଦୁର୍ଗତି (ବି)
 ୯୩୩ । ନର୍କକ ଭ୍ରୁକୁଂସ ଭ୍ରୁକୁଂସ (ବି)
 ୯୩୪ । ନର୍କିକା ଲସିକା (ବି)
 ୯୩୫ । ନର୍ମଦା ରେବା ଫେକଳକନ୍ୟା ସୋମସୁତା (ବି)
 (ସୁନାମଖ୍ୟାତ ନଦୀବିଶେଷ)
 ୯୩୬ । ନଳୀ ମନଃଶିଳା ଶୁଷିରା ବିଦ୍ୟୁମଲତା କପୋତାଂଘ୍ରୀ
 ନଟୀ (ବି) (ସୁଗନ୍ଧଦ୍ରବ୍ୟବିଶେଷ)
 ୯୩୭ । ନବଦଳ ସଂବର୍ତ୍ତିକା ନୂତନପତ୍ର ପଲ୍ଲବ (ବି)
 ୯୩୮ । ନବମାଳିକା ନିଆଳୀ ସପ୍ତଳା (ବି)
 ୯୩୯ । ନସ୍ତୋତ ନସ୍ତିତ ନସ୍ୟୋତ ଥୋରୁଆବଳଦ (ବି)
 (ସେଉଁ ବଳଦର ନାକ ଫୋଡ଼ାହୋଇ ରଜ୍ଜୁ ବନ୍ଦନ
 ହୋଇଥାଏ ।)

- ୯୪୦ । ନାକୁ ଉଚ୍ଛ୍ଵଳା ବାମଲୁର ବଲ୍ଲୁକ ଶହମୂର୍ତ୍ତୀ
ପୁଗଳକ (ବ)
- ୯୪୧ । ନାଗ ସୀସା ସୀସକ ଯୋଗେଷୁ ବସ୍ର (ବ)
- ୯୪୨ । ନାଗବଳା ଝଷା ଗାଙ୍ଗେରୁଣୀ ହ୍ରସ୍ଵଗବେଧୁକ
ଗୋରଂଶୁଭଳ (ବ)
- ୯୪୩ । ନାଡ଼ଂଧମ ବଣିଆ ପୂର୍ଣ୍ଣିକାର କଳାଦ ରୁକ୍ମକାରକ (ବ)
- ୯୪୪ । ନାଦେୟୀ ଅମ୍ଭବେତସ ପରବ୍ୟାଧ ବିଦୁଳ
ପାଣିବେତ (ବ)
- ୯୪୫ । ନାଦେୟୀ ନାରଙ୍ଗ ଭୂଞ୍ଜିମୁକା (ବ)
- ୯୪୬ । ନାନାରୂପ ବିବିଧ ବହୁବିଧ ପୃଥଗ୍ବିଧ (ବଂ)
- ୯୪୭ । ନାନ୍ଦିକର ନାନ୍ଦିବାସୀ (ବଂ) (ନାଟକରେ ମଙ୍ଗଳବାଦ୍ୟ
ବାଦକ)
- ୯୪୮ । ନାପତ ଭଣ୍ଡାରୀ କ୍ଷୁଣ୍ଠ (ସୁଚିନ୍) ମୁଣ୍ଡୀ (ମୁଣ୍ଡିନ୍)
ଦିଗନ୍ତୀ ଅନ୍ତାବସାୟୀ (ବ)
- ୯୪୯ । ନାଭି ଭୂକୂପୀ ଉଦରବର୍ତ୍ତ ଲହ୍ନ (ବ)
- ୯୫୦ । ନାଭି ପିଣ୍ଡିକା (ବ) (ରଥଚକ୍ରର ମଧ୍ୟବର୍ତ୍ତୀମଣ୍ଡଳ)
- ୯୫୧ । ନାଭିତ ପ୍ରସ୍ତେଡ଼ନ ଲେହନାଳ ଲୁହାଣର (ବ)
- ୯୫୨ । ନାଭିତୀ ଏଷଣିକା ନିକତ (ତରଳ) (ବ)
- ୯୫୩ । ନାଭିକେଳ ଲଙ୍ଗଳୀ ନାଳିକେର ଦୃଢ଼ମାଳ ମଙ୍ଗଳ
ପୟୋଧର ନାଭିକେର (ବ) (ସୁନାମଖ୍ୟାତ ଫଳ)
- ୯୫୪ । ନାଳ ନାଳା ନାଳିକା (ବ) (ପଦ୍ମ ପ୍ରଭୃତିର ନାଡ଼)
- ୯୫୫ । ନାବିକ କର୍ଣ୍ଣଧାର (ବ)
- ୯୫୬ । ନାସିକା ଦ୍ରାଶ ଦୋଶା ନାସା ଶିଖିଣୀ ଗନ୍ଧବଦ୍ଧା
ନନ୍ଦା ନାକ (ବ)

- ୯୫୭ । ନାସ୍ତିକତା ମିଥ୍ୟାଦୃଷ୍ଟି (ବି)
 ୯୫୮ । ନଃଶ୍ରେଣୀ ନଶ୍ରେଣୀ ନଃଶ୍ରୟଣୀ ଅଧ୍ବେଦଶ୍ରୀ ନଶୁଷ୍ଟି
 (ବି) (କାଠ ବା ବାଉଁଶର ସିଡ଼ି)
 ୯୫୯ । ନିକାର ବିପ୍ରକାର ଅପକାର ଧୁକ୍କାର (ବି)
 ୯୬୦ । ନିକୁଞ୍ଜ ଲତାଗୁହ କୁଞ୍ଜ (ବି)
 ୯୬୧ । ନିକୃତ ତରଫୁତ (ବି)
 ୯୬୨ । ନିକୃତ ଭାସ୍ତ୍ରନ ଶେପ (ବି)
 ୯୬୩ । ନିଗଡ଼ ଶୃଙ୍ଖଳା ଶୃଙ୍ଖଳ ଅମ୍ଭୁକ ହିଞ୍ଜିର ଅନ୍ଧ
 ବେଢ଼ୀ (ବି)
 ୯୬୪ । ନିଗାଦ କଥନ ନିଗଦନ (ବି)
 ୯୬୫ । ନିଗାର ଭକ୍ଷଣ ନିଗରଣ (ବି)
 ୯୬୬ । ନିଗ୍ରହ ନିବାରଣ ନିରୋଧ ବନ୍ଧନ (ବି)
 ୯୬୭ । ନିରୁଳ ହିଞ୍ଜଳ ଇଞ୍ଜଳ ଅମ୍ଭୁଳ (ବି) (ବୃକ୍ଷବିଶେଷ)
 ୯୬୮ । ନିଶ୍ଚେଳ ପ୍ରକ୍ତଦପଟ ଆବରଣପଟ (ବି)
 ୯୬୯ । ନିତ୍ୟ ଶାଶ୍ବତ ଧ୍ରୁବ ସଦାତନ ସନାତନ (ବି)
 ୯୭୦ । ନିଦାନ ଆଦିକାରଣ ଅବସ୍ଥାୟନ ଆଦାନ ରୋଗ-
 ଲକ୍ଷଣ (ବି)
 ୯୭୧ । ନିଦିଗ୍ଧ ଉପଚିତ ପୃଷ୍ଠିପ୍ରାପ୍ତ (ବି)
 ୯୭୨ । ନିଦ୍ରା ଶୟନ ସ୍ବାପ ସ୍ବପ୍ନ ସଂବେଶ ସୁପ୍ତି (ବି)
 ୯୭୩ । ନିଦ୍ରାକୃ ଶୟାକୃ ତନ୍ଦ୍ରାକୃ ନିଦ୍ରାଶୀଳ ସ୍ବପ୍ନକ୍ (ବି)
 ୯୭୪ । ନିଧୁବନ ମୈଥୁନ ବ୍ୟବାୟ ଗ୍ରାମ୍ୟଧର୍ମ ରତ କେଳି
 ୯୭୫ । ନିପାତନ ଅଧୋନୟନ ଅବନାୟ (ବି)
 ୯୭୬ । ନିଭ ସଂକାଶ ମାକାଶ ପ୍ରଜାକାଶ ଉପମା (ବି)
 ୯୭୭ । ନିଭୃତ ବିମାତ ପ୍ରଣିତ (ବି)

- ୯୭୮ । ନୟ ଅରଣ୍ଧ୍ର ସଙ୍ଗତୋଭୟ ମାଳକ ପିରୁମନ୍ଦ
କକଟ ଚକ୍ରକ (ବି)
- ୯୭୯ । ନୟମ ବ୍ରତ ପ୍ରତିଜ୍ଞା (ବି)
- ୯୮୦ । ନୟାମକ ପୋତବାହ ନୟନ୍ତା (ବିଂ)
- ୯୮୧ । ନରର୍ଗଳ ଅବାଧ ଅବାଧିତ (ବିଂ) (ଦ୍ଵି: ବିଂ)
- ୯୮୨ । ନରର୍ଥକ ଅନର୍ଥକ ନଷ୍ଟସୂକ୍ଷ୍ମଜନ ମୋଦ ନଷ୍ଟଳ (ବିଂ)
- ୯୮୩ । ନରସନ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ ପ୍ରତ୍ୟାଦେଶ ନରାକୃତ
ନରାକରଣ (ବି)
- ୯୮୪ । ନରସ୍ତ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାତ ପ୍ରତ୍ୟାଦିଷ୍ଟ ନରାକୃତ ବଞ୍ଚିତ (ବିଂ)
- ୯୮୫ । ନରାକରଣ୍ଡୁ ଶିପ୍ତୁ (ବିଂ)
- ୯୮୬ । ନରୂପଣ ଆଲୋକ ବିରୂପ ନଦର୍ଶନ (ବି)
- ୯୮୭ । ନରୁତ ଅଲକ୍ଷ୍ମୀ (ବି)
- ୯୮୮ । ନରୁଣ୍ଡା ସିନ୍ଦୂକ ସିନ୍ଦୂବାର ଇନ୍ଦ୍ରପୁରସା ଇନ୍ଦ୍ରାଣିକା
- ୯୮୯ । ନର୍ତ୍ତୟ ନର୍ତ୍ତୟ ଅବଧାରଣ ନର୍ତ୍ତୟନ (ବି)
- ୯୯୦ । ନବଦଶ ନଷ୍ଟା (ବି)
- ୯୯୧ । ନବୃତ୍ତ ସିଦ୍ଧ ନଷ୍ଟନ (ବିଂ)
- ୯୯୨ । ନବାପ ପିଣ୍ଡ ପିତୃଦାନ (ବି)
- ୯୯୩ । ନବୀତ ଓଡ଼ଣି ପ୍ରାବୃତ (ବି) (ଆକ୍ଷାଦନ ବସ୍ତ୍ର)
- ୯୯୪ । ନବେଶ ଶିବର ପଟକ ସ୍ଵରାବାର (ବି) (ସେନାଗୁଡ଼ଣୀ)
- ୯୯୫ । ନଶା ଶବ୍ଦା ନଶୀୟମା ରାଶି ଶିଯାମା ଶଶଦା
ଶପା ବିଶ୍ଵବଶ୍ଵ ତମସ୍ଵିନା ରଜନା ଯାମିନୀ ତମୀ
ଶ୍ୟାମା (ବି)
- ୯୯୬ । ନଷଦ୍ୟା ହଠ ଆପଣ ହାଟ (ବି)
- ୯୯୭ । ନଷ୍ଟଳା ରଜୋମ୍ଭାନା ବିଗତାର୍ଥବା ନଷ୍ଟଳୀ (ବିଂ)

- ୯୯୮ । ନିଷ୍ଠାସିତ ଅବକୃଷ୍ଟ ନିଃସାରିତ ନିର୍ଗମିତ (ବିଂ)
- ୯୯୯ । ନିଷ୍ଠାଟ ଗୃହାରାମ (ବି)
- ୧୦୦୦ । ନିଷ୍ଠାବନ ନିଷ୍ଠେବ ନିଷ୍ଠ୍ୟୁତ ନିଷ୍ଠେବନ ଖଙ୍କାର (ବି)
- ୧୦୦୧ । ନିଷ୍ଠୁର ପରୁଷ କର୍କଶ (ବିଂ)
- ୧୦୦୨ । ନିଷ୍ଠକ୍ତ କୃତ୍ତ (ବିଂ)
- ୧୦୦୩ । ନିଷ୍ଠାବ ପବନ ପବ (ବି) (ଧାନ୍ୟାଦି ଶସ୍ୟରୁ ଧୂସ୍ର ବାହାର କରିବା)
- ୧୦୦୪ । ନିଷ୍ଠାବ ଶ୍ଵେତଶିମ୍ବୀ ରଜଶିମ୍ବୀ ଧଳାଶିମ୍ବୀ (ବି)
- ୧୦୦୫ । ନିଷ୍ଠୁର ବିଗତ ଅରୋକ (ବିଂ)
- ୧୦୦୬ । ନିଷ୍ଠାର୍ଗ ସଂସିଦ୍ଧି ପ୍ରକୃତ ସ୍ଵରୂପ ସ୍ଵଭାବ (ବି)
- ୧୦୦୭ । ନିଷ୍ଠାଷ୍ଟ ନ୍ୟସ୍ତ ନିଷ୍ଠିସ୍ତ ନିବୃତ୍ତ ପଶ୍ଚତ ପରିବେଷ୍ଟିତ (ବିଂ)
- ୧୦୦୮ । ନିସ୍ତଳ ବତୁଳ ବୃତ୍ତ ଗୋଲ (ବି)
- ୧୦୦୯ । ନିସ୍ତବ ଅପଳାପ ଅପନ୍ନୁତ ଅପନ୍ନବ ଗୋପନ (ବି)
- ୧୦୧୦ । ନାଧ୍ର ବଳୀକ ପଟଳପ୍ରାନ୍ତ (ବି) (ଗୁଳର ଓଳ)
- ୧୦୧୧ । ନାଗୁ ଲଳନକୁଳ ଲଳବିଡ଼ାଳ ଉଦ୍ରା ଓଧ (ବି)
- ୧୦୧୨ । ନାଳା ବବଣା ମକ୍ଷିକା (ବି) (ନାଳବର୍ଣ୍ଣ ମାଛ)
- ୧୦୧୩ । ନାଳୀ କାଳା ଗ୍ରାମୀଣା ମଧୁପଞ୍ଚିକା ରଞ୍ଜନା ଶ୍ରୀଫଳୀ
ତୁରଥା ଦ୍ରୋଣୀ ଦୋଳା ନାଳନା (ବି) (ବୃକ୍ଷବିଶେଷ)
- ୧୦୧୪ । ନିଶାର ପ୍ରାବରଣ (ବି) (ଶୀତଚନ୍ଦର)
- ୧୦୧୫ । ନୂପୁର ପାଦାଙ୍ଗଦ ତୁଳାକୋଟି ମଞ୍ଜୀର ହଂସକ
ପାଦକଟକ (ବି)
- ୧୦୧୬ । ନା (ନୃ) ପୁମାନ୍ ପଞ୍ଚଜନ ପୁରୁଷ ପୁରୁଷ (ବି)
- ୧୦୧୭ । ନୃପ ରଜା ରାଜ୍ ପାର୍ଥବ ସ୍ଥାଭୃତ ଭୂପ ମହାସିତ (ବି)
- ୧୦୧୮ । ନେଦିଷ୍ଟ ଅତିନିକଟ ଅନ୍ତକ୍ରମ (ବିଂ)

- ୧୦୧୯ । ନେପଥ୍ୟ ଆକଳ୍ପ ବେଷ ପ୍ରତିକର୍ମ ପ୍ରସାଧନ (ବି)
 ୧୦୨୦ । ନେମି ଚନ୍ଦ୍ରପରିଧି ପ୍ରଧି (ବି)
 ୧୦୨୧ । ନୈପୁଣ୍ୟ ନିପୁଣତା (ବି)
 ୧୦୨୨ । ନୈପୁଣିକ ସାମ୍ବାଦକ ଆହୂତ (ବି)
 ୧୦୨୩ । ନୈଷ୍ଠିକ ଟଙ୍କପତ ରୂପାଧିଷ୍ଠ (ବି) (ଟଙ୍କଶାଳାରେ
 ନିୟୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି)
 ୧୦୨୪ । ନୈସର୍ଗିକ ପ୍ରାକୃତିକ ସ୍ବାଭାବକ (ବି)
 ୧୦୨୫ । ନୈସିଂଶିକ ଖଡ୍ଗାୟୁଧ ଅସିହେତ (ବି)
 ୧୦୨୬ । ନୃପାସନ ଭଦ୍ରାସନ ସିଂହାସନ (ବି)
 ୧୦୨୭ । ନ୍ୟାୟ ଭୃଷ୍ଟତନ୍ତ୍ରକୁ କୁହବ ମୁଢ଼ି (ବି)
 ୧୦୨୮ । ନ୍ୟାସ ନିଷେପ ଅର୍ପଣ ଉପନୟ (ବି)

(ଫ)

- ୧୦୨୯ । ଫଳ୍ପଣ ଶବ୍ଦରାଜ୍ୟ (ବି)
 ୧୦୩୦ । ଫଳ୍ପ ପରିଣତ (ବି)
 ୧୦୩୧ । ଫସ ଶରପକ୍ଷ ବାଜ ସହାୟ (ବି)
 ୧୦୩୨ । ପକ୍ଷୀ ପାଶୁଦ୍ବାର ପକ୍ଷଦ୍ବାର ଶିଠିକଦ୍ବାର (ବି)
 ୧୦୩୩ । ପକ୍ଷିତ ପକ୍ଷମୂଳ (ବି)
 ୧୦୩୪ । ପକ୍ଷିକ ସକର୍ତ୍ତମ ସଜମୂଳ (ବି)
 ୧୦୩୫ । ଫଗୁ ଜଂଘାସ୍ଥାନ (ବି)
 ୧୦୩୬ । ପଞ୍ଜିର କଳାଳ ଦେହବିରାସ୍ତି ପଞ୍ଜିର (ବି)
 ୧୦୩୭ । ପଞ୍ଜୀ ପଞ୍ଜକା ନାଳିକା ପାଞ୍ଜି (ବି)
 ୧୦୩୮ । ପଟ ସୁତେଲକ ଶୋଭନବସ୍ତ୍ର (ବି)

- ୧୦୩୯ । ପଟବାସକ ପିଣ୍ଡାତ (ବି) (ଗଜଦ୍ରବ୍ୟବିଶେଷ)
- ୧୦୪୦ । ପଟହ ଆଡ଼ମ୍ବର ସମାରେହ (ବି)
- ୧୦୪୧ । ପଟୋଳ କୁଳକ ତିକ୍ତକ ପଟୁ ପାଣ୍ଡୁ ନାଗଫଳ
(ବି) (ସୁନାମପ୍ରସିଦ୍ଧ ଲତାଫଳ)
- ୧୦୪୨ । ପଟ୍ଟିକା ହମ୍ବକ ପଟ୍ଟୀ ଲକ୍ଷାପ୍ରସାଦନ (ବି)
(ରକ୍ତଲୋଧୁବୃକ୍ଷ)
- ୧୦୪୩ । ପଠିତବ୍ୟ ପଠମୟ ପାଠ୍ୟ (ବିଂ)
- ୧୦୪୪ । ପଣ ନିବେଶ ଗୁହ ବାଜି (ବି)
- ୧୦୪୫ । ପଣ୍ୟ ବିନ୍ଦୟ(ଦ୍ରବ୍ୟ) ପଣିତବ୍ୟ (ବିଂ)
- ୧୦୪୬ । ପତଙ୍ଗିକା ପୁଞ୍ଜିକା (ବି) (ମଧୁମକ୍ଷିକାବିଶେଷ)
- ୧୦୪୭ । ପତଦ୍ଗ୍ରହ ପ୍ରତିଗ୍ରହ ପିକଦାମା (ବି)
- ୧୦୪୮ । ପତୟାକ୍ତ ପାତୁକ ପତନଶୀଳ (ବିଂ)
- ୧୦୪୯ । ପତାଳା (ପତାକିନ୍) ବୈଜୟନ୍ତକ ଧ୍ବଜଧାରୀ (ବିଂ)
- ୧୦୫୦ । ପତମ୍ବର ସ୍ବୟଂବରା ଚର୍ଯ୍ୟା (ବି)
- ୧୦୫୧ । ପତିବତ୍ସୀ ସତର୍ଥକା ସଧବା ସନାଥା (ବି)
- ୧୦୫୨ । ପତିବ୍ରତା ସତ୍ତା ସାର୍ଥୀ ସୁଚରଣା ଏକପତ୍ନୀ (ବି)
- ୧୦୫୩ । ପତ୍ତ ପଲ୍ଲବ ଛଦନ ଦଳ ପଣ ଛଦ ପତକ ବର୍ହ (ବି)
- ୧୦୫୪ । ପତ୍ତପରଶୁ ବୃଷ୍ଟନ ପତ୍ତପର୍ଶୁ ଛେଣୀ (ବି)
(ସୁନାକାଟିବା. ଅସ୍ତ୍ର)
- ୧୦୫୫ । ପତ୍ତପାଶ୍ୟା ଲଲଟିକା (ବି) (ଅଳକା ବା ସୁନାଚିତା
ପ୍ରଭୃତି ଲଲଟର ଆଭରଣ ବିଶେଷ)
- ୧୦୫୬ । ପତ୍ତଲେଖା ପତାଙ୍ଗୁଳ ପତ୍ତଭଙ୍ଗ (ବି) (କସ୍ତୁରୀ କୁଙ୍କୁମ
ଦ୍ବାରା କପୋଳ ପ୍ରଭୃତିରେ ରଚିତ ପତାକୃତି ଚିତ୍ରକ)

- ୧୦୫୭ । ପତ୍ନୀ ବାଜପତ୍ନୀ ଶ୍ୟେନ କନିପାତାର ଶିଖାଦନ
ହବ୍ୟଦ (ବି)
- ୧୦୫୮ । ପଥକ ଅଧୁନନ ଅଧୁଗ ଅଧୁନ୍ୟ ପାଞ୍ଚ ଚନ୍ଦ୍ର
ସାବିକ (ବି)
- ୧୦୫୯ । ପଥାକ ପତ୍ନି ପଦଗ ପାଦାତକ ପଦକ ପଦ୍ମ
ପାୟିକ (ବି)
- ୧୦୬୦ । ପଦ୍ମକନ ଶାଲୁକ ପଦ୍ମମୂଳ କରନ୍ଧାଟ ଜଳାଲୁକ (ବି)
- ୧୦୬୧ । ପଦ୍ମକାଷ୍ଠ ପଦ୍ମକ ପୀତକ ମାଳୟ ହିମ କେଦାରଜ (ବି)
- ୧୦୬୨ । ପଦ୍ମପତ୍ର ପୁଷ୍କରମୂଳ କଶ୍ମର ପୁଷ୍କର (ବି)
- ୧୦୬୩ । ପଦ୍ମରାଗ ଶୋଣରସ ଲେହନକ କୁରୁବିନ୍ଦକ
ମାଣିକ (ବି) (ରକ୍ତବର୍ଣ୍ଣ ମଣିବିଶେଷ)
- ୧୦୬୪ । ପଦ୍ମା ହଞ୍ଜିକା ବ୍ରାହ୍ମଣୀ ଗ୍ରାଣୀ ବ୍ରାହ୍ମଣସ୍ତ୍ରୀକା
ଅଙ୍ଗାରବଲ୍ଲୀ ବାଳେୟଶାକ ବସର ବର୍ଧକ ବ୍ରାହ୍ମଣ-
ଝାଟିଆ (ବି) (ଶାକବିଶେଷ)
- ୧୦୬୫ । ପଦ୍ମାଟ ପ୍ରସୁନ୍ନାଦ ଏଡ଼ଗଜ ଦଦ୍ମୟ ଭରଣାକ୍ଷ୍ୟ
ଚନ୍ଦ୍ରକ ଚକ୍ରା (ବି)
- ୧୦୬୬ । ପଦ୍ମିନୀ ପଦ୍ମସମୂହ ନଳିନୀ ବିସିନୀ (ବି)
- ୧୦୬୭ । ପନୟ କଣ୍ଠକମଳ କଣ୍ଠକଳ ଚଂପାକ୍ତ ପାନସ
ପଣା (ବି)
- ୧୦୬୮ । ପରଚନ୍ଦ୍ର ପରାଧୀନ ପରବାନ ପରବଣ ପରସ୍ତ
ପରହସ (ବି)
- ୧୦୬୯ । ପରପିଣ୍ଡାଦ ପରନିଜାଗ ପରନ୍ନ (ବି)
- ୧୦୭୦ । ପରମାନ୍ନ ପାୟସ କ୍ଷୀରିକା କ୍ଷୀରି କ୍ଷୀରନ୍ନ (ବି)
- ୧୦୭୧ । ପରଶୁରାମ ପଶୁରାମ ଜାମଦଗ୍ନ୍ୟ ଭରମଳ ଗର୍ଗବ (ବି)

- ୧୦୭୨ । ପରାନ୍ତର ସାମର୍ଥ୍ୟ ଦ୍ରବଣ ବଳ ଶୈର୍ଷ୍ୟ ଶୁଷ୍କ
ଶକ୍ତି ଗ୍ଳାନ (ଗ୍ଳାନନ୍) ପ୍ରାଣ ମନ୍ତ୍ର (ମନ୍ତ୍ରସ୍) ସନ୍ତ୍ରାସ
(ସନ୍ତ୍ରାସ୍) ଜରା (ଜରାସ) (ବି)
- ୧୦୭୩ । ପରାଗ ପୁଷ୍ପରେଣୁ ସୁମନୋରଜଃ (ବି)
- ୧୦୭୪ । ପରାଞ୍ଜ୍ମୁଖ ବିମୁଖ ପରାଚୀନ (ବି)
- ୧୦୭୫ । ପରାଚିତ ପରସ୍ୟ ପରଜାତ ପରିଧୂତ (ବି)
(ପରିହାର ପାଳିତ)
- ୧୦୭୬ । ପରାଜିତ ହାରିତ ପରାଭୂତ ନିର୍ଜିତ ବିଜିତ ଜିତ (ବି)
- ୧୦୭୭ । ପରାମର୍ଶ ଯୁକ୍ତି ବିବେଚନା ବିମର୍ଷଣ ଉନ୍ନୟନ (ବି)
- ୧୦୭୮ । ପରାୟ ମୃତ ପ୍ରାପ୍ତପଞ୍ଚୁ ପରେତ ପ୍ରେତ ସଂସ୍ଥିତ (ବି)
- ୧୦୭୯ । ପରାକର୍ମ ଅଙ୍ଗସଂହାର (ବି)
- ୧୦୮୦ । ପରାନ୍ତର ବିହାର ପ୍ରଦକ୍ଷିଣ ପରାନ୍ତରଣ (ବି)
- ୧୦୮୧ । ପରାଣ ଶାତ ଶେଷ (ବି)
- ୧୦୮୨ । ପରିତ ପରିହାତନ ପରିହାତକ ଲେହବଦ୍ଧଲଗୁଡ଼ (ବି)
- ୧୦୮୩ । ପରିତୟ ସଂସାର ପ୍ରଣୟ (ବି)
- ୧୦୮୪ । ପରିତର ଉତ୍ତରାସନ ପରିଧୂଷ ସହାୟ (ବି)
- ୧୦୮୫ । ପରିରୂପ୍ୟ ଯଜ୍ଞାଗ୍ନି ସମୂହ୍ୟ ଉପରୂପ୍ୟ (ବି)
- ୧୦୮୬ । ପରିଶାମ ବିକୃତ ବିକ୍ରିୟା (ବି)
- ୧୦୮୭ । ପରିଶୟ ବିବାହ ଉପସମ ଉଦ୍‌ବାହ ଉପସ୍ଥାନ
ପାଣିପାତ୍ରନ (ବି)
- ୧୦୮୮ । ପରିଶାସ୍ତ୍ର ବିସ୍ତାର ବିଶାଳତା (ବି)
- ୧୦୮୯ । ପରିଧାଣ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତି ହସ୍ତବାରଣ (ବି)
- ୧୦୯୦ । ପରିଧାନ ପରିଧେୟ ବସ୍ତ୍ର ଅଧୋଂଶୁକ ଅନ୍ତରାୟ
ଉପସଂଧାନ (ବି)

- ୧୦୯୧ । ପରବେଷ ପରଧୂ ଉପସୂର୍ଯକ ମଣ୍ଡଳ (ବି)
 ୧୦୯୨ । ପରପଣ ମାଗ ମୂଳଧନ ପୁଞ୍ଜି (ବି)
 ୧୦୯୩ । ପରମଳ ବିମଦନ ଆମୋଦ ଗର ନ୍ୟୌରଭ
 ସୌରଭ୍ୟ (ବି)
 ୧୦୯୪ । ପରରମ୍ଭ ପରଷ୍ପର ସଂଶ୍ଳେଷ ଉପଗନ୍ତନ ଆଲିଙ୍ଗନ (ବି)
 ୧୦୯୫ । ପରବର୍ତ୍ତ ପରବର୍ତ୍ତ ପରଦାନ ବିନିମୟ ବ୍ୟତିହାର
 ପରାବର୍ତ୍ତ ପ୍ରତିଦାନ ନିମୟ ବଦଳ (ବି)
 ୧୦୯୬ । ପରବ୍ରାଟ୍ ଭିଷ୍ମ ମହାଶ୍ଵ ପାରାଶରୀ ସନ୍ଧ୍ୟାସୀ ଶ୍ରୀମଣି (ବି)
 ୧୦୯୭ । ପରସର୍ଯ୍ୟ ସବତୋଗମନ ପରାସାର (ବି)
 ୧୦୯୮ । ପରାଷକ ନରୂପକ କାରଣିକ (ବି)
 ୧୦୯୯ । ପରାବାହ ଜଳୋଦ୍ଧୂସ (ବି) (ପ୍ରକୃତ ଜଳର ନିର୍ଗମନମାର୍ଗ)
 ୧୧୦୦ । ପର୍ଯ୍ୟାସ କଠିଞ୍ଜର କୁଠେରକ ତୁଳସୀ ମଞ୍ଜରୀ
 ସୁଭାଗା ବୃନ୍ଦା ପାବନା ହରିପ୍ରିୟା (ବି)
 ୧୧୦୧ । ପର୍ଯ୍ୟଟନ ଅଟାଟ୍ୟା ବ୍ରଜ୍ୟା ଭ୍ରମଣ (ବି)
 ୧୧୦୨ । ପଲ୍ଲବ୍ଧ ଧୂଳିମୟ ଲେଖିତକଳ ଉଷ୍ଣ ଶୁଦ୍ରପ୍ରିୟ
 କୃମିମ୍ବ (ବି)
 ୧୧୦୩ । ପଲ୍ଲବ ବେଶନ୍ତ ଅଳ୍ପସର (ସରସ) (ବି) (ସୁଦ୍ରସରୋବର)
 ୧୧୦୪ । ପବନ ପ୍ରୟତ ପତ ଶୁଚି ଶୁଦ୍ଧ (ବି)
 ୧୧୦୫ । ପାକ ପତ୍ତ ପତନ ରନ୍ଧନ (ବି)
 ୧୧୦୬ । ପାକଶାଳା ରସବତୀ ରନ୍ଧନଗୃହ ମହାନସ (ବି)
 ୧୧୦୭ । ପାକ୍ୟ ଯବକ୍ଷାର ବିଭିନ୍ନବଣ (ବି)
 ୧୧୦୮ । ପାଗଳ ଉନ୍ମତ୍ତ ବାହୁଳ (ବି)
 ୧୧୦୯ । ପାଟଳ ଶ୍ଵେତରକ୍ତ (ବର୍ଣ୍ଣ) (ବି)

- ୧୧୧୦ । ପାଟଳ ଅମୋଘା କାରସାଳୀ ଫଳେରୁଦ୍ରା କୃଷ୍ଣବୃନ୍ତା:
କୁଚବରାଣୀ ତାମ୍ରପୁଷ୍ପୀ କୁନ୍ଦିକା (ବି) (ସମ୍ପଦୁଷବଶେଷ)
- ୧୧୧୧ । ପାଠା ଅମ୍ବୁଷ୍ଟା ବନ୍ଧକର୍ଣ୍ଣୀ ସ୍ଥାପନା ଶ୍ରେୟସୀ ରସା
ଏକାଧୂଳା ପାଠଚେଳୀ ବନତକ୍ଳିକା ଅକାନବନ୍ଧ (ବି)
(ଲତାବଶେଷ)
- ୧୧୧୨ । ପାଠୀନ ସହସ୍ରଦଂଷ୍ଟ୍ରା ବୋହାଳ ବଦାଳକ (ବି)
(ମହ୍ୟବଶେଷ, ବାଳିଆମାର)
- ୧୧୧୩ । ପାଣି ପଞ୍ଚଗାନ୍ଧ ଶୟ ଶମ ହସ୍ତ କର କୁଳ (ବି)
- ୧୧୧୪ । ପାଣିନ ଦାକ୍ଷୀୟାନ୍ତ ଶାଳକ୍ଷୀ ଶାଳାତୁରାୟ ଆଶ୍ବିକ
(ବି) (ପ୍ରସିଦ୍ଧ ବ୍ୟାକରଣ କର୍ତ୍ତା)
- ୧୧୧୫ । ପାଣ୍ଡୁ ହରିଣ ପାଣ୍ଡୁର (ବି) (ଶୂଳପୀତ ମିଶ୍ରିତ ବର୍ଣ୍ଣ)
- ୧୧୧୬ । ପାତାଳ ଅଧୋଭୁବନ ବଳିସବୁ ରସାତଳ ନାଗଲେକ (ବି)
- ୧୧୧୭ । ପାତ୍ର ଅମନ୍ତ ସଜନ ଶାନ୍ତି ଆବପନ (ବି)
- ୧୧୧୮ । ପାଦସ୍ତୋଟ ବିପାଦିକା ସ୍ମୃତି (ବି) (ସ୍ତୋତ୍ରବଶେଷ)
- ୧୧୧୯ । ପାଦାତ୍ର ପ୍ରପଦ (ବି) (ଚରଣାଗ୍ରାଗ୍ର)
- ୧୧୨୦ । ପାଦ ମନ୍ଦ୍ୟହୃଦ ମନ୍ଦହୀନ ଶୂନ୍ୟ (ବି)
- ୧୧୨୧ । ପାଳପାତ୍ର ଚଢ଼ିକ ସରଳ ଶୁଭାଗ ଅନୁରର୍ପଣ (ବି)
- ୧୧୨୨ । ପାୟସ ଶ୍ରୀବାସ ବୃକଧୂପ ଶ୍ରୀବେଷ୍ଟ ସରଳଦ୍ରବ (ବି)
(ଦେବଦାରୁ ବୃକ୍ଷର ରସ)
- ୧୧୨୩ । ପାରଦ ପାର ରସ ରସରଜ ଚପଳ ମହାରସ:
ମୈତ୍ର ଶିବଟଳ (ବି)
- ୧୧୨୪ । ପାଳିନ ହରିତ ହରିତ (ବି) (ହରିଦବର୍ଣ୍ଣ)
- ୧୧୨୫ । ପାଳିନୀ ଶ୍ୟାମା (ଲତା) ସୁଷେଣିକା କାଳା ମୟୂର-
ବଦଳା ଅର୍ପଚନ୍ଦ୍ରା କାଳମେଢିକା (ବି)

- ୧୧୨୬ । ପାଣି ପ୍ରଚରତା (ପ୍ରଚେତସ୍) ବରୁଣ ଯାଦସାଂପତ ଅପ୍ପତ
କୁଣ୍ଡଳୀ (ବ)
- ୧୧୨୭ । ପାଷଣ ସବଳଙ୍ଗୀ ପାଷଣିକ (ବ) (ବେଦବରୁଦ୍ଧାଶ୍ୱରବାନ୍
ସବବର୍ଣ୍ଣ ଚକ୍ରଧାରୀ)
- ୧୧୨୮ । ପିଚ୍ଛ ଶିଖନ୍ତ ବର୍ଦ୍ଧ ଶିଖଣ୍ଡକ (ବ) (ମୟୂର ପିଚ୍ଛ)
- ୧୧୨୯ । ପିଚ୍ଛିଳ ବିଜଳ ଇଚ୍ଛନ ବିଜନ (ବ) ମଣ୍ଡି ଥିବା ଶ୍ରାବ
- ୧୧୩୦ । ପିଟକ ପେଟେରା ପେଡ଼ା ପେଟୀ ପେଟକ ପେଟା
ମଞ୍ଜୁଷା (ବ)
- ୧୧୩୧ । ପିଠର ସ୍ଥାଳୀ ଉଷା କୁଣ୍ଡ (ବ)
- ୧୧୩୨ । ପିତାମହ ପିତୃପିତା (ବ)
- ୧୧୩୩ । ପିତ୍ତ ମାୟୁ ପଳଞ୍ଜୁଳ ତେଜ (ତେଜସ୍) ଉଷ୍ମା (ବ)
(ଶରୀରସ୍ଥ ଧାତୁବିଶେଷ)
- ୧୧୩୪ । ପିତ୍ତଳ ଆରକ୍ଷ ଶୁଭ କପିଳା ସ୍ୱପ୍ନସୁବର୍ଣ୍ଣ ପିଙ୍ଗଳକ
(ବ) (ଧାତୁବିଶେଷ)
- ୧୧୩୫ । ପିନାକ ଶିବଧନୁ ଅଜଗବ (ବ)
- ୧୧୩୬ । ପିପାସା ପାନେକ୍ତା ତୃଷା ତୃଟ ଉଦନ୍ୟା ଶୋଷ (ବ)
- ୧୧୩୭ । ପିପ୍ପଳୀ କୃଷ୍ଣା ଉପକୁଳା ବୈଦେହୀ ମାଗଧୀ ଚପଳା
କଣା ଉଷଣା ଶୌଣ୍ଡୀ କୋଳା (ବ)
- ୧୧୩୮ । ପୀଠ ଆସନ ଉପାସନ ପୀଠୀ ଚକ୍ଷୁର (ବ)
- ୧୧୩୯ । ପୀନ ସୁଳ ପୀବର ମୋଟା (ବଂ)
- ୧୧୪୦ । ପୀନସ ପ୍ରତିଶ୍ୟାୟ ଅପୀନସ ନାସିକାମୟ (ବ)
- ୧୧୪୧ । ପୁଂବୃଷ ଗନ୍ଧର୍ବିକ ଚରୁରା ଚରୁରା (ବ)
- ୧୧୪୨ । ପୁଣ୍ଡରୀକ ଶୁକ୍ଳପଦ୍ମ ସିତାମ୍ବୋଜ (ବ)
- ୧୧୪୩ । ପୁଣ୍ଡ୍ର କାନ୍ତାର କନ୍ତାର (ବ) (ଏକ ପ୍ରକାର ଆଖି)

- ୧୧୪୪ । ପୁଣ୍ୟଭୂମି ଆର୍ଯ୍ୟାବର୍ତ୍ତ (ବ) (ବନ୍ଧ୍ୟ ଓ ହିମାଳୟର ମଧ୍ୟଭାଗ)
- ୧୧୪୫ । ପୁତ୍ରିକା ପୁତ୍ରିକା ପୁତ୍ରିକା ପଞ୍ଚାଳକ (ବ) (ବସୁ, ଦନ୍ତ, କାଷ୍ଠ ପ୍ରଭୃତିରେ ନିର୍ମିତ କଣ୍ଢେଇ)
- ୧୧୪୬ । ପୁନଃପୁନଃ ମୁଦ୍ରଃ ଶଗ୍ନ ଅସ୍ତ୍ରାକ୍ଷ ଅସକୃତ ବାରମ୍ବାର ପ୍ରକ୍ଷଣ ପୌନଃପୁନଃ (ଅ)
- ୧୧୪୭ । ପୁନର୍ନବା ଶୋଧନୀ ବର୍ଷାଠୁ ପ୍ରାବୃଷାୟଣୀ କଠିଲ୍ଲକ ପୁରୁଣି (ଶାଗ) (ବ)
- ୧୧୪୮ । ପୁନାଗ ଚକର ଦେବବଲ୍ଲଭ ପୁରୁଷ ଭୂଜ (ବ) (ପୁଷ୍ପକୃଷକଶେଷ)
- ୧୧୪୯ । ପୁରଃସର ପୁରୋଗ ଅଗ୍ରସର ପୁରୋଗମ ଅଗ୍ରତଃସର ପୁରୋଗାମୀ (ବିଂ)
- ୧୧୫୦ । ପୁରାତନ ପୁରାଣ ପ୍ରତନ ପ୍ରଭୁ ଚରନ୍ତନ (ବିଂ)
- ୧୧୫୧ । ପୁରାବୃତ୍ତ ଲକ୍ଷ୍ମୀପ୍ର ପବଚରତ (ବ)
- ୧୧୫୨ । ପୁରାବୃତ୍ତ ପୁରୋଧା (ପୁରୋଧୟ) ଧର୍ମାଧ୍ୟକ୍ଷ (ବ)
- ୧୧୫୩ । ପୁଲକ ରାମାଞ୍ଚ ଭକ୍ତପୁଷ୍ପ କଣ୍ଠକ ରୋମହର୍ଷଣ ଗୋମୋଭେଦ ଭଗଙ୍କୁର (ବ)
- ୧୧୫୪ । ଜଳକୁପୀ ଖାତ (ବ)
- ୧୧୫୫ । ପୁଷ୍ଟି ପୋଷଣ ବୃଦ୍ଧି (ବ)
- ୧୧୫୬ । ପୁଷ୍ପକେତୁ ଶକ୍ତିପୁଷ୍ପ ଯୌଷ୍ଠକ କୌଶଳ କୁସୁମାଞ୍ଜନ (ବ) (ନେତ୍ରରୋଗବିନାଶକ ଅଞ୍ଜନବିଶେଷ)
- ୧୧୫୭ । ପୁଷ୍ୟ ପୁଷ୍ୟା ସିଂହ ଚିଷ୍ୟ (ବ) (ନକ୍ଷତ୍ର ଭେଦ)
- ୧୧୫୮ । ପୂଜା ପୂଜନ ନମସ୍ୟା ଅପଚିତ ସପର୍ଯ୍ୟ ଅର୍ଚ୍ଚା ଅର୍ପଣା ଭୂତ (ବ)

- ୧୧୫୯ । ପୂଜକ ଅର୍ଚ୍ଚକ ଅର୍ଚ୍ଚନାକାରୀ (ବି°)
 ୧୧୬୦ । ପୂଜ୍ୟ ପୂଜନୀୟ ପ୍ରଶସ୍ତ (ବି°)
 ୧୧୬୧ । ପୂର୍ଣ୍ଣକୁନ୍ଦ ଉଦ୍ରୁକୁନ୍ଦ (ବି) (ଜଳପୂର୍ଣ୍ଣ ଘଟ)
 ୧୧୬୨ । ପୂର୍ଣ୍ଣିମା ପୌର୍ଣ୍ଣମାସୀ ରାଜା ଜ୍ୟୋତ୍ସ୍ନୀ (ବି)
 ୧୧୬୩ । ପୂର୍ବ ପ୍ରାଚୀ ଯାତ୍ରୀ (ବି) (ଦିଗଅର୍ଥରେ)
 ୧୧୬୪ । ପୃଷ୍ଠ ଜଳକଣ ପୃଷ୍ଠ ଜଳବନ୍ଧୁ ବିପ୍ରସ୍ତ (ବି)
 ୧୧୬୫ । ପୋତବଣିକ୍ ସାଂଯାସିକ (ବି) (ସମୁଦ୍ର-ଯାନରୁଣ)
 ୧୧୬୬ । ପୌଷ ତୈଷ ସହସ୍ୟ ହୈମନ ତଷ୍ୟକ (ବି)
 ୧୧୬୭ । ପ୍ରକାଶ ସ୍ଵର କାଶ୍ଵ ଗଶ୍ଵ ଦଶ୍ଵ ବିଷପ (ବି)
 (ମୂଳରୁ ଆରମ୍ଭକର ଶାଖାପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବୃକ୍ଷର ଅଂଶ)
 ୧୧୬୮ । ପ୍ରକୃତ ପ୍ରଧାନ ମାୟା ଶକ୍ତି ଚୈତନ୍ୟ (ବି)
 ୧୧୬୯ । ପ୍ରଗଳ୍ଭତା ଉତ୍ସାହ ପ୍ରୋତି ନିଃଶଙ୍କଭୁ (ବି)
 ୧୧୭୦ । ପ୍ରବୁର ପ୍ରଭୁତ ପ୍ରାଜ୍ୟ ଅଦତ୍ତ ବହୁଳ ବହୁ ପୁରୁଷ
 ପୁରୁ ଫିର ଭୂପୁଷ୍ଠ ଭୂପୁଃ ଭୂର (ବି°)
 ୧୧୭୧ । ପ୍ରଜ୍ଜନ ଗୁପ୍ତଦାର ଅନ୍ତଦାର (ବି)
 ୧୧୭୨ । ପ୍ରଜାପତି ବ୍ରହ୍ମା ଆତ୍ମଭୂ ସୁରଜ୍ୟେଷ୍ଠ ପରମେଷ୍ଠୀ
 ପିତାମହ ଅବ୍ଜୟୋନ ହିରଣ୍ୟଚର୍ଭ ଲୋକେଶ ସ୍ଵୟଂଭୂ
 ଚତୁରାସନ ଧାତା ଦ୍ରୁହ୍ଵିଶ ବିରଞ୍ଚି କମଳାସନ ସ୍ତୂଷ୍ଣା
 ବେଧା (ବେଧସ୍) ବିଧାତା ବିଶ୍ଵସୃକ୍ ବିଧି (ବି)
 ୧୧୭୩ । ପ୍ରଣିହିତ ସ୍ଥାପିତ ପ୍ରାପ୍ତ ସମାହିତ ମିଳିତ (ବି°)
 ୧୧୭୪ । ପ୍ରଣେୟ ବନ୍ୟ (ବି°)
 ୧୧୭୫ । ପ୍ରତିକୃତ ପ୍ରତିମାନ ପ୍ରତିବିମ୍ବ ପ୍ରତିମା ପ୍ରତିଯାତନା
 ପ୍ରତିକ୍ଷାୟା ଅର୍ଚ୍ଚା ପ୍ରତିନିଧି (ବି)
 ୧୧୭୬ । ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ଅଧିଷ୍ଠିତ କୃତାକ୍ଷେପ (ବି°) (ଗାଳିଖାଇବାବ୍ୟକ୍ତି)

- ୧୧୭୭ । ପ୍ରତିଧ୍ବନି ପ୍ରତିଧ୍ବନି ପ୍ରତିଧ୍ବନି ପ୍ରତିଶ୍ରୁତ (ବ)
 ୧୧୭୮ । ପ୍ରତିଭୁ ଲଗ୍ନକ ଜାମିନ୍ (ଯାବନକ) (ବନ୍ଧକ) (ବ)
 ୧୧୭୯ । ପ୍ରତିବାକ୍ୟ ଉତ୍ତର ପ୍ରତିବାଚକ ପ୍ରତିବଚନ (ବ)
 ୧୧୮୦ । ପ୍ରତିହତ ଦ୍ବିଷ୍ଣୁ ପ୍ରତିସ୍ଥଳିତ ପ୍ରତିବଦ୍ଧ ମନୋହତ (ବ)
 ୧୧୮୧ । ପ୍ରଜାକାର ବୈରଶୁଦ୍ଧି ବୈରନ୍ଦୟୀଚନ
 ୧୧୮୨ । ପ୍ରଜାତୀ ପଶ୍ଚିମତନ
 ୧୧୮୩ । ପ୍ରଜାତୀ ରଥ୍ୟା ବଶିଷା (ବ) (ଗ୍ରାମମଧ୍ୟସ୍ଥ ମାର୍ଗ)
 ୧୧୮୪ । ପ୍ରତ୍ୟୟିତ ଆତ୍ମ ବିଶ୍ବସ୍ତ (ବ)
 ୧୧୮୫ । ପ୍ରତ୍ୟାହାର ବ୍ୟବହାର୍ଥୀ (ବ) (ବ୍ୟବହାର ପଶ୍ଚାତ୍ତରାଗ)
 ୧୧୮୬ । ପ୍ରତ୍ୟାହାର ଉପାଦାନ ପ୍ରତ୍ୟାହରଣ (ବ)
 (ନିଜ ନିଜ ବିଷୟରୁ ଲକ୍ଷ୍ୟପ୍ରାପ୍ତି ଲେପାଇଁ ବିଶେଷ)
 ୧୧୮୭ । ପ୍ରଥମ ଖ୍ୟାତ ପ୍ରଗତ ବିଜ୍ଞାତ ବିଶ୍ରୁତ (ବ)
 ୧୧୮୮ । ପ୍ରଦୋଷ ରଜନମୁଖ (ବ)
 ୧୧୮୯ । ପ୍ରଧାନ ମହାମାର କର୍ମସତ୍ତ୍ବ (ବ)
 ୧୧୯୦ । ପ୍ରପା ପାମୟଶାଳିକା ପାଣିଛନ୍ଦ (ବ)
 ୧୧୯୧ । ପ୍ରବାଳ ବିଦ୍ବଦ୍ ପୋତକା ଭୌମରତ୍ନ ଲତାମଣି (ବ)
 ୧୧୯୨ । ପ୍ରବାହ ପ୍ରବୃତ୍ତି ବ୍ୟବହାର (ବ)
 ୧୧୯୩ । ପ୍ରସାଦ ପ୍ରସାପ ତେଜ (ବ)
 ୧୧୯୪ । ପ୍ରଭେଦ ଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ବିଶେଷ ଅନ୍ତର (ବ)
 ୧୧୯୫ । ପ୍ରମା ଯଥାର୍ଥଜ୍ଞାନ ପ୍ରମିତ ପ୍ରମାଣ (ବ)
 ୧୧୯୬ । ପ୍ରଳୟ ସ୍ବର୍ଗ କଳ୍ପ କ୍ଷୟ ବିଲୟ (ବ)
 ୧୧୯୭ । ପ୍ରସନ୍ନ ଅଳ୍ପ ନିର୍ମଳ ସ୍ବଚ୍ଛ (ବ)
 ୧୧୯୮ । ପ୍ରସନ୍ନ ବଳାତକାର ହଠ (ବ)
 ୧୧୯୯ । ପ୍ରସର ବିସର୍ପ ବେଗ (ବ)

- ୧୨୦୦ । ପ୍ରସବ ଗର୍ଭମୋଚନ ପ୍ରସୂତ (ବି)
 ୧୨୦୧ । ପ୍ରସାଦ ନୈର୍ମଳ୍ୟ ପ୍ରସନ୍ନତା (ବି)
 ୧୨୦୨ । ପ୍ରସାଧିତ ଅଳଂକୃତ ମଣ୍ଡିତ ଭୂଷିତ ପରିଷ୍କୃତ (ବି)
 ୧୨୦୩ । ପ୍ରସାରିଣୀ ପ୍ରସାରୁଣୀ ସରଣା କଟଂଭବ ରାଜବଳା
 ଭଦ୍ରବଳା (ବି) (ଲତାବିଶେଷ)
 ୧୨୦୪ । ପ୍ରସୂତା ଜାତାପତ୍ୟା ପ୍ରଜାତା ପ୍ରସୂତକା (ବି) (ସନ୍ତାନ
 ଜନ୍ମ କରିଥିବା ସ୍ତ୍ରୀ)
 ୧୨୦୫ । ପ୍ରସ୍ତର ପାଷାଣ ଗ୍ରାବ ଉପଳ ଶିଳା ଦୃଷତ୍
 ଅଶ୍ଳା (ବି)
 ୧୨୦୬ । ପ୍ରସ୍ରାବ ଅବସର ପ୍ରସଙ୍ଗ ପ୍ରକରଣ (ବି)
 ୧୨୦୭ । ପ୍ରସ୍ଥ ସାନୁ ସ୍ଥୂ (ବି)
 ୧୨୦୮ । ପ୍ରହର ଯାମ ପହର (ବି)
 ୧୨୦୯ । ପ୍ରହେଳକା ପ୍ରବଳହକା ପ୍ରହେଳି (ବି) (କୂଟପ୍ରଶ୍ନ)
 ୧୨୧୦ । ପ୍ରାକାର ବରଣ ସାଳ ଶାଳ ପାଚେରି (ବି)
 ୧୨୧୧ । ପ୍ରାକୃତ୍ ବର୍ଷାକାଳ (ବି)
 ୧୨୧୨ । ପ୍ରିୟଙ୍କୁ ଶ୍ୟାମା ମହଲାହ୍ୱୟା ଲତା ଗୋବତ୍ସା ଗୁନ୍ଧା
 ପ୍ରିୟକ ଫଳିନୀ ଫଳୀ ଗନ୍ଧଫଳୀ କାରମ୍ବୁ (ବି)
 (ଲତା ସୁଗନ୍ଧବିଶେଷ)
 ୧୨୧୩ । ପ୍ରେକ୍ଷଣକୂଟ ଚକ୍ଷୁର୍ଗୋଲକ (ବି) (ଆଖିଡୋଳା)
 ୧୨୧୪ । ପ୍ରେମ ପ୍ରେମା ପ୍ରିୟତା ହାର୍ଦ୍ଦ ସ୍ନେହ (ବି)
 ୧୨୧୫ । ପ୍ରୋକ୍ଷଣ ଶମନ ପରଂପରକ (ବି) (ପଞ୍ଜାର୍ଥ ପଶୁହନନ)
 ୧୨୧୬ । ପ୍ରୋଞ୍ଜନ ଲେପ ପ୍ରବର୍ଜନ ପୋଛୁ (ବି)
 ୧୨୧୭ । ପ୍ରୋତି ବର୍ଦ୍ଧିତ ପ୍ରବୃଦ୍ଧ ଏୟତ ପ୍ରସୂତ (ବି)

(ଫ)

୧୨୧୮ । ଫଣା ଫଣ ଫଟା ଫୁଟା ଘୋର ଦକ୍ଷୀ (ବ)
(ସପର୍ବ ପ୍ରସାରିତ ମସ୍ତକ)

୧୨୧୯ । ଫଳକ ଚର୍ମୀ ଫରା ଫଳ ଚର୍ମ ଢାଲ (ବ)

୧୨୨୦ । ଫଳପୂର ବାଜପୂର ସୁକେଶର ବାଜକ ମାତୁଲୁଙ୍ଗ
ସୁପୁରକ ରୁଚକ (ବ) (ଟଣ୍ଡା ଲେମ୍ବୁ)

୧୨୨୧ । ଫଳୀ ଫଳବାନ ଫଳନ (ବଂ) (ଫଳଯୁକ୍ତ ବୃକ୍ଷ)

୧୨୨୨ । ଫାଣିତ ଫଳ ମହ୍ୟନ୍ତ୍ରୀ ଫଣିତ ଫେଣୀ (ବ)
(ଖୁସିଖଜା ପ୍ରଭୃତି ଖଣ୍ଡ ବିକାର)

୧୨୨୩ । ଫଲ୍‌ଗୁ ଅସାର (ବଂ)

୧୨୨୪ । ଫାଳ କୃଷିକ ନିରାଶ କୁଟକ (ବ) (ଗୃଷକରିବା
ପାଇଁ ଲଙ୍ଗଳଲୁହା)

୧୨୨୫ । ଫାଲ୍‌ଗୁନ ତପସ୍ୟ ଫାଲ୍‌ଗୁନିକ (ବ) (ସ୍ୱନାମପ୍ରସିଦ୍ଧ
ମାସ)

୧୨୨୬ । ଫୁଡ଼କାର ଫୁଡ଼କୃତ ଫୁକା (ବ)

୧୨୨୭ । ଫେନ ହିଣ୍ଡୀର ଅବ୍ୟକ୍ତ ଫେଣ (ବ)

(ବ)

୧୨୨୮ । ବୃକ୍ଷରୋଚନା ଭୁକ୍ଷୀୟ ବୈଶାଖ ବୃକ୍ଷୀୟ (ବ)
(ସ୍ୱନାମଖ୍ୟାତ ବୃକ୍ଷ ପବସ୍ଥିତ ଶ୍ୱେତବର୍ଣ୍ଣୋଷଧିବୃକ୍ଷେଷ)

୧୨୨୯ । ବକ କନ୍ଧ ଶୁକ୍ଳବାୟୁସ କନ୍ଧେରୁ ବକୋଟ ମୀନଦାଘ
ଦାମ୍ବିକ ବଗ (ବ)

- ୧୨୩୦ । ବରୁ ଉତ୍ତରା ଶତ୍ରୁଗ୍ରହା ଗୋଲ୍ଲେମୀ ଶତପର୍ବିକା
ଘଣ୍ଟା ଜଟିଳା ମଙ୍ଗଳ୍ୟା ବିଜୟା ଉତ୍ତା ଲେମଣା
ବଚ (ବ)
- ୧୨୩୧ । ବଚିତ ବିପ୍ରଲବ୍ଧ ପ୍ରତାରତ (ବଂ)
- ୧୨୩୨ । ବଟ ନ୍ୟଗ୍ରୋଧ ବହୁପାତ୍ର ବହୁପାଦ ଭଣ୍ଡୀର
ଯମପ୍ରିୟ ଜଟାଧର ବୃକ୍ଷନାଥ ଯକ୍ଷାବାସ ଅବରୋହା (ବ)
- ୧୨୩୩ । ବଣିଜ୍ୟା ବାଣିଜ୍ୟ ସତ୍ୟାନୁତ ବଣିଗ୍ଧର୍ମ (ବ)
- ୧୨୩୪ । ବସୁଳ ସିନ୍ଧୁ (ବଂ)
- ୧୨୩୫ । ବଦର କୋଳ କୋଳ କୁବଳ ଫେନଳ ଘୋଷା
କକରୁ ଅଜାପ୍ରିୟା କୁବଳୀ ଗୁପ୍ତନଶୀ (ବ)
(ବରକୋଳଗଛ)
- ୧୨୩୬ । ବଦାନ୍ୟ ଦାନଶୈଳ ବହୁପ୍ରଦ
- ୧୨୩୭ । ବତଂସ କର୍ଣ୍ଣପୁର ଶେଖର କର୍ଣ୍ଣଭୂଷଣ (ବ)
- ୧୨୩୮ । ବଧୂର ଏଡ଼ କାଲ କାଲ (ବଂ)
- ୧୨୩୯ । ବଧୂ ସ୍ନୁଷା ଜମା (ବ)
- ୧୨୪୦ । ବଧ୍ୟ ଶୀର୍ଷକ୍ଳେଦ୍ୟ
- ୧୨୪୧ । ବଦାରୁ ବନ୍ଦନଶୀଳ ଅଭିବାଦକ
- ୧୨୪୨ । ବନ୍ଦନ ପ୍ରସିଦ୍ଧ ଗୁର ଉଦାନ କଙ୍କନ ବନ୍ଦ
ସ୍ତମ୍ଭମନ (ବ)
- ୧୨୪୩ । ବନ୍ଦନସ୍ତମ୍ଭ ଆଲନ ଶଙ୍କୁ ଅଶୋଭ (ବ)
- ୧୨୪୪ । ବନ୍ଦ୍ୟା ବଶା ବାଂଘୀ (ବ)
- ୧୨୪୫ । ବନ୍ଧୁକ ରକ୍ତକ ବନ୍ଧୁଜୀବକ ମାଧାଶୁକ ବନ୍ଧୁଲି
ବଧୁଲି ସାତଘଡ଼ିଆ (ଫୁଲ) (ବ)
- ୧୨୪୬ । ବନ୍ଧୁର ବନ୍ଧୁର ଉନ୍ନତାନତ ଶାଲତପ (ବଂ)

- ୧୨୪୭ । ବଜ୍ରମୂଳୀ ହୃଦୟମୂଳୀ କଲ୍ୟାଣୀ ମହାସତ୍ତ୍ୱା (ବ)
(ଗୁଳ୍ମବିଶେଷ)
- ୧୨୪୮ । ବମଥୁ ପ୍ରକୃତିକା ବମି ବାନ୍ତ (ବ)
- ୧୨୪୯ । ବସୁସ୍ୟ ମୂର୍ତ୍ତି ସବୟାଃ (ସମବସୁସ ମିତ୍ର) (ବ)
- ୧୨୫୦ । ବରସା ନଧୀ ବର୍ଷୀ (ବ) (ଚମଦଉଡ଼ି)
- ୧୨୫୧ । ବରାଟ ବରାଟିକା କପର୍ଦ୍ଦକ କଉଡ଼ି (ବ)
- ୧୨୫୨ । ବରାହ ଶକର ଦୃଷ୍ଟି କୋଳ ପୋତୀ କର ସକର
କଟି ଦଂଶ୍ତ୍ରୀ ଦୋଶୀ ପ୍ରବ୍ୟସୋମା ହୋଡ଼ ଭୂଦାର
ମୁସାଦ ଦନ୍ତାୟୁଧ ବାରୁଡ଼ା (ବ)
- ୧୨୫୩ । ବର୍ଜର ମେଷଶାବକ
- ୧୨୫୪ । ବର୍ଣ୍ଣା ବ୍ରହ୍ମହସ୍ତ (ବ୍ରହ୍ମହରନ୍) (ବ)
- ୧୨୫୫ । ବର୍ଦ୍ଧକ ତପା (ତପନ୍) ଭୃଷ୍ଟା ରଥକାର କାଷ୍ଠତଟ
ସୂକ୍ଷ୍ମାର ତମକ ବଡ଼େଇ (ବ)
- ୧୨୫୬ । ବର୍ଦ୍ଧନ ବର୍ଦ୍ଧିଷ୍ଠୁ (ବ)
- ୧୨୫୭ । ବର୍ଦ୍ଧମାନକ ଶରାବ ଶରା (ବ)
- ୧୨୫୮ । ବର୍ମିତ ସନତ ସଜ୍ଜ (ବଂ) (ବର୍ମୟୁକ୍ତ)
- ୧୨୫୯ । ବଳା ବାଟ୍ୟାଳକ ବାଡ଼ିଆଳା ସମଙ୍ଗା ଓଦନକା
କଲ୍ୟାଣିକା ଭଦ୍ରବଳା (ବ)
- ୧୨୬୦ । ବଲ୍ଲମ ବିପତ୍ତୀ ଶଶା (ବ)
- ୧୨୬୧ । ବଲ୍ଲବ ସୁପକାର ଆରାଳକ ଆରାବିକ ସୁଦ ଔଦନକ
ପାଚକ ରାହୁଣିଆ (ବ)
- ୧୨୬୨ । ବଲ୍ଲମ ଗଉଡ଼ୁଣୀ ଗୋପିକା ଗୋପୀ ଆଶ୍ୱାସ ମହାଶୁଦ୍ଧୀ
ଗୋପାଳୀ ଗୋପାଳକା (ବ)

- ୧୨୭୩ । ବଳାକା ବିଚକ୍ଷୁକା ବିଷକଣ୍ଠୀ ବଳାକା କାମୁକା
ଶ୍ଳୋତା (ବି) (ବଳାକା ବିଶେଷ)
- ୧୨୭୪ । ବଳନ ବଳିତ ଶ୍ଳଥରୀ (ବି)
- ୧୨୭୫ । ବଳିତ ବୃତ୍ତ ମଧ୍ୟବେଧନ ବନଶୀ (ବି)
- ୧୨୭୬ । ବଳିବଦ୍ ଉଷା ଉଦ୍ର ଉଷର ବୃଷଭ ବୃଷ
ସୌରମୟ (ବି)
- ୧୨୭୭ । ବସନ୍ତ ସୁରତ ମଧୁ ଫଲ୍‌ଗୁ ଉତ୍ତରୀୟ ସୁସ୍ପନ୍ଦୟ (ବି)
(ଫାଲ୍‌ଗୁନ ଏବଂ ଚୈତ୍ରମାସ ଅନ୍ୟମତରେ ଚୈତ୍ର ଏବଂ
ବୈଶାଖ ମାସ)
- ୧୨୭୮ । ବସୁଦେବ କୃଷ୍ଣପିତା ଆନକଦୁର୍ଦ୍ଦର ଶର (ବି)
- ୧୨୭୯ । ବାକୁରୀ ଘୋମରାଣୀ ସୁବଲ୍ଲୀ, ଘୋମବଲ୍ଲିକା କାଳମେଣୀ
କୃଷ୍ଣାଫଳା ପତାଫଳୀ କୃଷ୍ଣହରି ଅବଗୁଳ
- ୧୨୮୦ । ବାଗୁ (ବାଗୁଳ) ବକ୍ରା ବାବଦୁକ ପ୍ରଗଲ୍ଭ ସ୍ମୃତିମାନ
ବାରେୟକ୍ରିଷ୍ଣ (ବି)
- ୧୨୮୧ । ବାଣି ବ୍ୟୁତ ବାଗନ ବପନ (ବି) (ଲୁଗାବୁଣିବା)
- ୧୨୮୨ । ବାର୍ତ୍ତାଳ ବାଜଗଣ ବାର୍ତ୍ତା ହିଙ୍ଗୁଳୀ ସିଂହ ଭଣ୍ଡାଳ
ଦୁଷ୍ଟଧର୍ମିଣୀ ବାଡ଼ଙ୍ଗଣ ବାର୍ତ୍ତାକୁ ବଙ୍ଗଣ କରକମା (ବି)
- ୧୨୮୩ । ବାର୍ତ୍ତାବଦ୍ ଦୁତ ସନ୍ଦେହର ବୈବଧ୍ୟକ (ବି)
- ୧୨୮୪ । ବାଳ ମାଣବକ ବାଳକ (ବି)
- ୧୨୮୫ । ବାଳା ଦାଧୁ କୁମାରୀ ବାଳିକା କନ୍ୟା (ବି)
- ୧୨୮୬ । ବାହୁକ ହିଙ୍ଗ ବମ୍ବ ସହସ୍ରବେଧ ଜତୁକ (ବି)
(ହିଙ୍ଗୁଳ ନାମାଧି)
- ୧୨୮୭ । ବାସୁକି ସର୍ପରାଜ ନାଗରାଜ ବାସୁକେୟ (ବି)

୧୨୭୮ । ବାସ୍ତୁ ବାଟୀ ବେଶ୍ଟୁ ଗୃହପୋତ (ବି) (ଗୃହନିର୍ମାଣର
ଉପଯୁକ୍ତ ଭୂମି)

୧୨୭୯ । ବାସ୍ତୁକ ବସ୍ତୁଆ (ଶାଗ) ବସ୍ତୁକ ହିଳମୋଟକା
ଶାକରାଜ (ବି)

୧୨୮୦ । ବାହୁ ଭୁଜ ପ୍ରବେଷ୍ଟ ଦୋଃ ବାହୁ ବାହା (ବି)

୧୨୮୧ । ବିକଳତ ବର୍ତ୍ତତ ସ୍ବାଦୁକଣ୍ଠକ ଗ୍ରନ୍ଥିଳ ବ୍ୟାଘ୍ରପାତ୍
କଣ୍ଠିକାଶ୍ଚ ବହୁଫଳ (ବି) (ଲୋଳିବିଶେଷ)

୧୨୮୨ । ବିଳରଣ ମନ୍ଦାର ବସ୍ତୁକ ଅର୍ଜପର୍ଣ ଆସ୍ତୋଟ ସଦାପୁଷ୍ପ
ଅର୍ଜବୃକ୍ଷ (ବି)

୧୨୮୩ । ବିକୃତ ବିଲସ୍ତ ଅସ୍ତସ୍ମୃତ (ବିଂ)

୧୨୮୪ । ବିନ୍ଦୟ ବିକା ବିପଣ ବ୍ୟବହାର ପଣନ (ବି)

୧୨୮୫ । ବିନ୍ଦୟିକ ବିନେତା (ବିଂ)

୧୨୮୬ । ବିକ୍ଳବ ବିହ୍ବଳ (ବିଂ)

୧୨୮୭ । ବିଗ୍ର ବିଶ ବିଶୁ ବିଶ୍ୟ ଗତନାୟିକ (ବିଂ)
(ନାକ ନ ଥିବା ଲୋକ)

୧୨୮୮ । ବିଗ୍ରହ ବିସ୍ତାର ବ୍ୟାସ (ବି) (ସମାସ ବାକ୍ୟ)

୧୨୮୯ । ବିଟ୍ ଉତ୍ତବ୍ୟ ଉତ୍ତୁଜ ଅର୍ଥ ବୈଶ୍ୟ ଭୂମିସ୍ତୁକ୍ତ (ବି)

୧୨୯୦ । ବିଡ଼ଙ୍ଗ ବେଲ୍ଲ ଅମୋଦା ଚନ୍ଦ୍ରଚକ୍ରକୁଳ କୃମିକ୍ମ ଚନ୍ଦ୍ରବାଜା
କାପାଳୀ (ବି) (ସୁନାମଖ୍ୟାତ ଔଷଧବିଶେଷ)

୧୨୯୧ । ବିତଥ ଅନୃତ ଅସତ୍ୟ ମିଥ୍ୟା ଅଲ୍ଲକ ଅପ୍ରିୟ (ବି)

୧୨୯୨ । ବିତର୍ଦ୍ଧ ବେଦିକା ବେଦି (ବି)

୧୨୯୩ । ବିତସ୍ତି ଦ୍ବାଦଶାଙ୍ଗୁଳ ଗୁଣନ୍ତ୍ର (ବି)

୧୨୯୪ । ବିତାନ ଉଲ୍ଲୋତ ଚନ୍ଦ୍ରା ଚନ୍ଦ୍ରାତପ ଗୁଦୁଆ (ବି)

୧୨୯୫ । ବିଦର ବିଦାରଣ ଫୁଟ ଫୁଟନ ଭଦା ପାଡ଼ିବା (ବି)

- ୧୨୯୬ । ବିଦାରକ କୂପକ ରୁଆ (ବି) (ଶୁଖିଲା ନଈରେ
ପାଣିପାଇଁ ଖୋଳିବାଗାତ)
- ୧୨୯୭ । ବିଛ ବେଧତ ଛୁଦ୍ଧିତ (ବିଂ)
- ୧୨୯୮ । ବିଦ୍ବେଷ ବିରୋଧ ବୈର ଶତ୍ରୁତା (ବି)
- ୧୨୯୯ । ବିଧବା ବିଶ୍ୱସ୍ତା ରକ୍ଷା ରକ୍ଷି (ବି)
- ୧୩୦୦ । ବିଧୁନନ ବିଧୁବନ କଂପନ (ବି)
- ୧୩୦୧ । ବିପଣି ପଣ୍ୟବାୟୁକା ବଜାର (ବି)
- ୧୩୦୨ । ବିପତ୍ତି ବିପଦ ଆପଦ (ବି)
- ୧୩୦୩ । ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ବ୍ୟତ୍ୟାସ ବିପର୍ଯ୍ୟାସ ବୈପରୀତ୍ୟ ବ୍ୟତ୍ୟୟ
ବ୍ୟତିକ୍ରମ (ବି)
- ୧୩୦୪ । ବିପ୍ରତ୍ୟାଗ ବିପ୍ରଲମ୍ଭ ବିରହ ବିକ୍ଳେଦ ବିଷୟାଗ (ବି)
- ୧୩୦୫ । ବିପ୍ରଳାପ ବିରୋଧୋକ୍ତି (ବି)
- ୧୩୦୬ । ବିବର ଆନାଦ ଆଧାନ (ବି) (ମଳମୁତ ନିରୋଧ)
- ୧୩୦୭ । ବିବାଦ ବ୍ୟବହାର (ବି)
- ୧୩୦୮ । ବିଭୂତି ଭୂତି ଐଶ୍ୱର୍ଯ୍ୟ (ବି) (ଅଣିମାନ୍ ଅଷ୍ଟବିଧ ଐଶ୍ୱର୍ଯ୍ୟ)
- ୧୩୦୯ । ବିମାତୃଜ ବୈମାତ୍ରେୟ ବୈମାତ୍ର (ବିଂ)
- ୧୩୧୦ । ବିମାନ ବ୍ୟୋମଯାନ ଦେବରଥ (ବି)
- ୧୩୧୧ । ବିମ୍ବା ମଣ୍ଡଳ (ବି) (ରବି ଓ ଚନ୍ଦ୍ରର)
- ୧୩୧୨ । ବିସ୍ମୟଗଙ୍ଗା ମହାକଳା ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣା ସୁରାଘର୍ଷିକା ଦେବଗଙ୍ଗା (ବି)
- ୧୩୧୩ । ବିରତି ଅବରତି ନବୁଦ୍ଧି ଆରତି ଉପରାମ ବିରାମ (ବି)
- ୧୩୧୪ । ବିଲମ୍ବ ଅତିଦାନ ଅତିସର୍ଜନ (ବି)
- ୧୩୧୫ । ବିଲ୍ୱ ଶାଣ୍ଡିଲ୍ୟ ଶୈଲ୍ୟ ମାଲ୍ୟ ଶ୍ରୀଫଳ ବେଲ (ବି)
- ୧୩୧୬ । ବିଳାପ ଅନୁଶୋଚନୋକ୍ତି ପରିଦେବନ ପରିଦେବନା (ବି)
- ୧୩୧୭ । ବିଶ୍ୱାସ ବିସ୍ତମ୍ଭ ପ୍ରତ୍ୟୟ (ବି)

୧୩୧୮ । ବିଷ୍ଣୁ ବିଷ୍ଣୁବତ୍ ବିଧୁଣ (ବି) (ମେଷ ଏବଂ ତୁଳାସଂକ୍ରାନ୍ତି)

୧୩୧୯ । ବିଷ୍ଣୁ ନାରାୟଣ କୃଷ୍ଣ ବୈକୁଣ୍ଠ ବିଷ୍ଣୁରାଶିବା
(ବିଷ୍ଣୁରାଶିବସ୍) ଦାମୋଦର ହୃଷୀକେଶ କେଶବ ମାଧବ
ସ୍ୱତ୍ୱ ଦୈତ୍ୟାଦି ପୁଣ୍ୟକାଷ ଗୋବିନ୍ଦ ଗୁରୁତ୍ୱଜ
ପୀତାମ୍ବର ଅର୍ୟତ ଶାଙ୍ଗୀ (ଶାଙ୍ଗିନ୍) ବିଷ୍ଣୁସେନ
ଜନାର୍ଦ୍ଦନ ଉପେନ୍ଦ୍ର ଇନ୍ଦ୍ରାବରଜ ଚନ୍ଦ୍ରପାଣି ଚତୁର୍ଭୁଜ
ପଦ୍ମନାଭ ମଧୁସୂଦନ ବାସୁଦେବ ତ୍ରିବିକ୍ରମ ଦେବଜନନୟନ
ଶୈବ ଶ୍ରୀପତି ପୁରୁଷୋତ୍ତମ ବନମାଳୀ (ବନମାଳିନ୍)
ବଳଧୂସୀ (ବଳଧୂସିନ୍) କଂସାସୁତ ଅଧ୍ୟାକ୍ଷକ ବିଶ୍ୱମ୍ଭର
କୈଟଭଜିତ୍ ବିଧୁ ଶ୍ରୀବତ୍ସଲକ୍ଷ୍ମିନ କୃଷ୍ଣ ଜଗନ୍ନାଥ
ମୁକୁନ୍ଦ କୃଷ୍ଣାକର୍ପି ଆଦିଦେବ ବିଶେଷ ଗୋପାଳ
ନନ୍ଦନନ୍ଦନ (ବି)

୧୩୨୦ । ବିସ୍ମୃତ ବିସ୍ମୃତ ତତ (ବିଂ) (ବେଗଲଭ କରଥିବା)

୧୩୨୧ । ବିସ୍ତୋଟ ପିଠକ ପିଟକ ବିଟକ ଫେଟ ଫୋଟକା (ବି)

୧୩୨୨ । ବିସ୍ମୟୀ ବିଶ୍ୱାସୀ ପ୍ରତ୍ୟୟୀ (ବିଂ)

୧୩୨୩ । ସଞ୍ଜକାଷ ବଚଟକ କର୍ଣ୍ଣିକା ଶୃଙ୍ଗାଟକ (ବି)
(ପଦ୍ମସଞ୍ଜକାଷ)

୧୩୨୪ । ସାରଣ ବେଶା ସାରତର କଟାୟନ ସାରଭସ୍ତ୍ର (ବି)

୧୩୨୫ । ବୁକ୍ତା ଅଗ୍ରମାଂସ (ବି) (ହୃଦୟାନ୍ତର୍ଗତ ମାଂସଃଶ୍ଚ)

୧୩୨୬ । ବୁଦ୍ଧ ସୁଗତ ଧର୍ମରାଜ ତଥାଗତ ସଂନ୍ତତ୍ତ୍ୱ ଭଗବାନ୍
ମାରଜିତ୍ ଲୋକଜିତ୍ ଜନ ସତ୍ତ୍ୱଭଞ୍ଜ ଦର୍ବକଳ (ଦାନ
ଶୀଳ ଚମା ସର୍ପ ଧ୍ୟାନ ପ୍ରଜ୍ଞା ବଳ ଉପାୟ ପ୍ରଣୟ
ଜ୍ଞାନ ଏହି ଦଶଟି ବୁଦ୍ଧିବଳ) : ଅଦୃଶ୍ୟବାପୀ ବିନାୟକ
ମୁମୁକ୍ତ ଶ୍ରୀଧର ଶାସ୍ତ୍ରୀ ମୁନି (ବି)

- ୧୩୨୭ । ବୁଦ୍ଧି ମନାସା ଧୂଷଣା ଧୀ ପ୍ରଜ୍ଞା ଶେମୁଷୀ ମତ ପ୍ରେଷା
ଉପଲବ୍ଧ ଚିତ୍ତ ସବିତ୍ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଜ୍ଞପ୍ତ ଚେତନା (ବି)
- ୧୩୨୮ । ବୁଧ ସୌମ୍ୟ ରୌଦ୍ରଶେଷ (ବି) (ବ୍ରହ୍ମବିଶେଷ)
- ୧୩୨୯ । ବୁଧ ମୂଳ ଅଂଦି (ବି) (ଗଛର ଚେର)
- ୧୩୩୦ । ବସମୁଷ୍ଟି କେଶମୁଷ୍ଟି ରଣମୁଷ୍ଟିକ (ବି)
- ୧୩୩୧ । ବୃଷ କଞ୍ଚର ବୃଷ ଭୂଷି (ବି) (ନଡ଼ାଶଣ୍ଡ)
- ୧୩୩୨ । ବୃଷିକ ପ୍ରବୃତ୍ତି ବାର୍ତ୍ତା ଉଦନ୍ତ (ବି)
- ୧୩୩୩ । ବୃତ୍ତି ବେଷ୍ଟନ ବାଡ଼ (ବି)
- ୧୩୩୪ । ବୃଦ୍ଧ ପ୍ରବୟା (ପ୍ରବୟସ୍) ସ୍ଥବର ଜ୍ଞାନ ଜାଣି ଜରନ୍ (ବି)
- ୧୩୩୫ । ବୃଦ୍ଧା ପଲକ୍ଷୀ ସ୍ଥବର ପକ୍ଷକେଶୀ (ବି)
- ୧୩୩୬ । ବୃନ୍ତ ପ୍ରସବବନ୍ଧନ ବୃନ୍ତକ (ବି) (ଫଳପୁଷ୍ପାଦିର ଡେମ୍ଫ,
- ୧୩୩୭ । ବୃକ୍ଷ କ ଅଳି ଦ୍ରୁଣ ବିକ୍ଷୁ (ବି)
- ୧୩୩୮ । ବୃଷ ଶୂଙ୍ଗୀ ରକ୍ଷର କଳତାୟୁଗୀ (ବି) (ବୃଷବିଶେଷ)
- ୧୩୩୯ । ବୃଷଳ ଶୂଦ୍ର ଅବରବର୍ଣ୍ଣ ଜନ୍ମନୟନ
- ୧୩୪୦ । ବୃଷ୍ଟ ବର୍ଷ ବର୍ଷଣ ବର୍ଷା (ବି)
- ୧୩୪୧ । ବେଣି ବେଣୀ ବେଣିକା ପ୍ରବେଣି (ବି)
(କେଶବନ୍ଧନ ବିଶେଷ)
- ୧୩୪୨ । ବେଣୁ ବଣା ମୁରଲୀ ବଣିକା ବଣନାଳିକା (ବି)
- ୧୩୪୩ । ବେତନ ଭୂତି ଭରଣ ଭରଣ୍ୟ ଭର୍ମ ଭୃତ୍ୟା ବିଧା
ମୁକ୍ତ ନିବେଶ ପଣ କର୍ମଣ୍ୟା (ବି)
- ୧୩୪୪ । ବେସ ବେତ ଯୋଗିଦଣ୍ଡ ମୃଦୁପବକ (ବି)
- ୧୩୪୫ । ବେଦ ଶ୍ରୁତି ଆତ୍ମାୟ ଜନ୍ମ ବ୍ରହ୍ମ ନିଗମ ପ୍ରାଚୀନ (ବି)
- ୧୩୪୬ । ବେଦବ୍ୟାସ ମାଠର ଦ୍ରୈପାୟନ ପାଣ୍ଡବର୍ଯ୍ୟ କାମାନ
ବ୍ୟାସ ବାଦରାୟଣ ସତ୍ୟବତ୍ସାୟୁତ (ବି)

- ୧୩୪୭ । ବେଧ ବେଧନ ବ୍ୟଧ (ବି) (ଫୋଡ଼ବା)
- ୧୩୪୮ । ବୈଶ୍ୟା ଅର୍ଯ୍ୟାଣୀ ଅର୍ଯ୍ୟା (ବି)
- ୧୩୪୯ । ବେମ ବେମା (ବେମନ୍) ବାପଦଣ୍ଡ ତନ୍ତ୍ର (ବି)
- ୧୩୫୦ । ବେସବାର ଉପସ୍ବର (ବି) (ଧନଆ, ସୋରଷ ପ୍ରଭୃତିର ବଟା)
- ୧୩୫୧ । ବୈଶାନସ ବାନପ୍ରସ୍ଥ
- ୧୩୫୨ । ବୈତଂହିକ କୌଟିକ ମାଂସିକ କୌଟିକିକ ମାଂସ-
ବିହେତ (ବିଂ)
- ୧୩୫୩ । ବୈତାଳିକ ବୋଧକର ଖେଟ୍ଟିତାଳ (ବି) (ମଙ୍ଗଳ
ଗୀତପାଠ ଓ ବାଦ୍ୟାଦି ଶବ୍ଦଦ୍ବାରା ପ୍ରସ୍ତୁତରେ ରାଜାଙ୍କୁ
ଉଠାଇବା ବ୍ୟକ୍ତି) .
- ୧୩୫୪ । ବୈଶ୍ବେତନ ବୈଶ୍ବେତନି ବଳରାଜା (ବି)
- ୧୩୫୫ । ବୈଶାଖ ମାଧବ ରାଧ (ବି)
- ୧୩୫୬ । ବ୍ୟାଘ୍ର ଶାଦୂଳ ଦ୍ବୀପୀ (ଦ୍ବୀପିନ୍) ପୁଣ୍ଡରୀକ (ବି)
- ୧୩୫୭ । ପୂର୍ଣ୍ଣ ପୂର୍ବର ଛନ୍ଦ ନିଶିତ ଭରିତ (ବିଂ)
- ୧୩୫୮ । ବ୍ରାଣ ଛର୍ମ ଅନ୍ତ (ବି)
- ୧୩୫୯ । ବ୍ରହ୍ମଭୂ ବ୍ରହ୍ମଭୂୟ ବ୍ରହ୍ମସାୟୁଜ୍ୟ ବ୍ରହ୍ମଭବ (ବି)
- ୧୩୬୦ । ବ୍ରହ୍ମଦାରୁ ଯୁପ ହମୁକ ବ୍ରହ୍ମଣ୍ୟ ତୁଳ ନୂଦ (ବି)
(ଅଶ୍ବରୂପାକାର ବୃକ୍ଷବିଶେଷ)
- ୧୩୬୧ । ବ୍ରହ୍ମବର୍ଚ୍ଚସ ବ୍ରହ୍ମତେଜ (ବ୍ରହ୍ମତେଜସ୍) (ବି)
- ୧୩୬୨ । ବ୍ରହ୍ମବାଦ ବେଦପାଠ ଶ୍ରୁତାଦାନ (ବି)
- ୧୩୬୩ । ବ୍ରହ୍ମବାଦୀ ବେଦବକ୍ତା ବେଦାନ୍ତୀ (ବି)
- ୧୩୬୪ । ବ୍ରାହ୍ମୀ ମନ୍ତ୍ରାକ୍ଷୀ ବୟସ୍ତା ସରସ୍ବତୀ ସୌମ୍ୟା ସୁରେଷ୍ଠା
ମଣ୍ଡୁକୀ ବ୍ରହ୍ମକନ୍ୟାକା (ବି) (ବ୍ରାହ୍ମୀଶବ୍ଦ)

(କ)

- ୧୩୭୫ । ଭକ୍ଷକ ଶାବକ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଦୂର (ବି)
 ୧୩୭୬ । ଭକ୍ଷ୍ୟ ଭକ୍ଷିତବ୍ୟ ଭକ୍ଷଣୀୟ (ବିଂ)
 ୧୩୭୭ । ଭଗ ଯୋନି ବରଦା ଉପସ୍ଥ କଳସ (ବି)
 ୧୩୭୮ । ଭଗିନୀ ସନ୍ତୋଦର ସୁଧା (ବି)
 ୧୩୭୯ । ଭଗିନୀପତି ଆବୁତ୍ତ ସ୍ତମ୍ଭ (ବି)
 ୧୩୮୦ । ଭଙ୍ଗାନ ଦୀର୍ଘଜଗଳ (ବି) (ଭାବୁର ମାତ୍ର)
 ୧୩୮୧ । ଭଙ୍ଗି ବିନ୍ୟାସ (ବି)
 ୧୩୮୨ । ଭଟ୍ଟ ଯୋଦ୍ଧା ଯୋଦ୍ଧା ଯୋଧ ଗର ଶୂର ବିମାନ (ବି)
 ୧୩୮୩ । ଭଟ୍ଟାର ପୂଜ୍ୟ
 ୧୩୮୪ । ଭଟ୍ଟାରକ ଦେବ (ବି) (ରାଜାଙ୍କ ପ୍ରତି ନାଟକରେ ବ୍ୟବହୃତ)
 ୧୩୮୫ । ଭଣ୍ଡ ଗଣ୍ଡ ଶୁଚ୍ପଟ୍ଟ (ବି)
 ୧୩୮୬ । ଭରଦ୍ବାଜ ବ୍ୟାଘ୍ରାଟ (ବି) (ପକ୍ଷିବିଶେଷ ଭଦ୍ର-ଭଦଳିଆ ପକ୍ଷୀ)
 ୧୩୮୭ । ଭର୍ତ୍ତବ୍ୟ ପୋଷଣୀୟ ଭରଣୀୟ (ବିଂ)
 ୧୩୮୮ । ଭଲ୍ଲତଳା ଅରୁଷ୍ଟର ଶୋଥହୃତ ଭଲ୍ଲତଳ ଅଗ୍ନିମୁଖୀ ଗରତରୁ ବାତାର ଘୋଟଗଜକ ଭଲିଆ (ବି)
 ୧୩୮୯ । ଭଲ୍ଲୁକ ରକ୍ଷ ଅକ୍ତ ଭଲ୍ଲି ଭଲ୍ଲକ (ବି)
 ୧୩୯୦ । ଭବତା ଭୂଷ୍ମ ଭବିଷ୍ମ (ବିଂ) (ଭବନଶାଳୀ)
 ୧୩୯୧ । ଭସ୍ତ୍ରା ଭାତ ଭସ୍ତ୍ରୀ ଭସ୍ତ୍ରିକା ଚର୍ମପ୍ରସେବକା (ବି)
 (ଭାତ, ଅଗ୍ନିପାପକ ଚର୍ମନିର୍ମିତ ଯନ୍ତ୍ରବିଶେଷ)
 ୧୩୯୨ । ଭଷଣ ବୁକ୍ତନ (ବି) (କୁକୁରର ଭ୍ରାକା)

- ୧୩୮୩ । ଶ୍ରୀନେତ୍ର ସୁସୀମା ଭଣଜା (ବି)
 ୧୩୮୪ । ଶ୍ରୀ ନଭସ୍ୟ ପୌଷ୍ପପଦ ଶ୍ରୀପଦ (ବି)
 ୧୩୮୫ । ଶରଣ ଗ୍ରାହୀ ଶ୍ରୀ ଗୀଃ (ଗୀର) ବାକ୍ ବାଣୀ
 ସରସ୍ବତୀ (ବି)
 ୧୩୮୬ । ଶରପଞ୍ଚ ବାହାଜୀ ବହୁଜିକା (ବି)
 ୧୩୮୭ । ଶରବାହ ଶରୁଆ ଶରକ (ବି)
 ୧୩୮୮ । ଶ୍ରୀ କାନ୍ତ କୃତ୍ୟ (ବି)
 ୧୩୮୯ । ଶ୍ରୀ ଦାରିତ ଶେଷତ ବିଦାରିତ (ବି)
 ୧୩୯୦ । ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀକ ଭୟଶୀଳ ଭୟାଳୁ ସମ୍ମୁ ଶ୍ରୀ (ବି)
 ୧୩୯୧ । ଶ୍ରୀ ରୁଚି (ବି) (ବିଷ ଅର୍ଥରେ)
 ୧୩୯୨ । ଶ୍ରୀମତୀ ଚରେଇତା କରତକ ଅନାର୍ଯ୍ୟତକ କାକତିକ
 ରାମସେନକ (ବି)
 ୧୩୯୩ । ଶ୍ରୀ ଚର୍ମୀ ମୃଦୁଭକ ଶ୍ରୀପଦକ ବହୁପଟ ଶିବଭକ୍
 ସ୍ଥିରକ୍ତବ ରକ୍ଷାପଦ ବଳକ୍ରମ (ବି)
 ୧୩୯୪ । ଶ୍ରୀରାଜ କେଶବ ମାର୍ଜର ପିତୃପ୍ରିୟ ଅଙ୍ଗାରକ
 କୁନ୍ତଳବର୍ଦ୍ଧନ (ବି)
 ୧୩୯୫ । ଶ୍ରୀରାଜ କନକାୟସ ସୁବର୍ଣ୍ଣାୟକାଶ (ବି)
 ୧୩୯୬ । ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଅଧ୍ୟାପନ (ବି)
 ୧୩୯୭ । ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ (ବି)
 ୧୩୯୮ । ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ମିଥ୍ୟାଜ୍ଞାନ (ବି)
 ୧୩୯୯ । ଶ୍ରୀରାମାଶ୍ରମ ଶ୍ରୀରାମ ମାଂସପୁଷ୍ପିକା କୁଷ୍ଠାଶ୍ର (ବି)
 ୧୪୦୦ । ଶ୍ରୀତୁଳ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀତୁଳ ସୁତୁଳ (ବି)
 ୧୪୦୧ । ଶ୍ରୀ ଅମରାଶ୍ର (ବି) (କରେଇ ତାଣ୍ଡା ପ୍ରଭୃତି
 ଶ୍ରୀବାର ପାଦ, ଭଜାଭଜ ହାଣ୍ଡି)

- ୧୪୦୨ । ଭୂଣ ଗର୍ଭ ବାଳକ (ଗର୍ଭସ୍ଥ) (ବ)
 ୧୪୦୩ । ମକରଦ ପୁଷ୍ପରସ ମରଦ ମଧୁ (ବ)
 ୧୪୦୪ । ମକୁଷ୍ମକ ବନ୍ୟମୂର୍ଦ୍ଧ ମୟୂଷ୍ମକ ବଣମୁଗ (ବ)
 ୧୪୦୫ । ମଜ୍ଜା (ମଜ୍ଜନ) ସାର (ବ)
 ୧୪୦୬ । ମଞ୍ଜୁଷା ମଞ୍ଜା ବଲ୍ଲୀ (ବ) (ନୂତନ ପ୍ରସୋଦେଦ)
 ୧୪୦୭ । ମଞ୍ଜିଷ୍ଠା ବକସା ଜଂଗୀ ସରଜା ମଣ୍ଡୁକପର୍ଣୀ ଭଣ୍ଡିଷା
 ଭଣ୍ଡୀ ଯୋଜନବଲ୍ଲୀ (ବ) (ସୁନାମଖ୍ୟାତ ଲତାବିଶେଷ)
 ୧୪୦୮ । ମଣି ରତ୍ନ (ବ)
 ୧୪୦୯ । ମଣିକ ଦୁମ (ଦୁମା) ନନ୍ଦିଆ ଅଳଂଜର (ବ)
 ୧୪୧୦ । ମଣ୍ଡ ରସାଗ୍ର ଅଗ୍ରରସ (ବ)
 ୧୪୧୧ । ମଣ୍ଡପ ଜନାଶ୍ରୟ (ବିଶ୍ରାମ ସ୍ଥାନ) (ବ)
 ୧୪୧୨ । ମଣ୍ଡୁର ଶିଂଘାଣ ସିଂଘାଣ ଲେହମଳ (ବ)
 ୧୪୧୩ । ମତ୍ତକୁଣ ଗୁରପୋକ ରକ୍ତପାୟୀ ରକ୍ତାଙ୍ଗ ଉଦଂଶ
 ମଞ୍ଜକାଶ୍ରୟ (ବ)
 ୧୪୧୪ । ମତ୍ତ ଶୌଣ୍ଡ ଉତ୍କଟ ଶୀବ (ବଂ)
 ୧୪୧୫ । ମତ୍ତ୍ୟଧୀନ ଖାଲେଇ କୂବେଣୀ ମତ୍ତ୍ୟବରମା (ବ)
 ୧୪୧୬ । ମଦ ହର୍ଷ ମଦ (ବ)
 ୧୪୧୭ । ମଦନ ପିଣ୍ଡିତକ ମରୁବକ ଶ୍ମସନ କରହାଟକ ଶଲ୍ମ
 (ମୟୈଶ ଫଳ ବୃକ୍ଷ) (ବ)
 ୧୪୧୮ । ମଦିର ସୁର ହଳିପ୍ରିୟା ହାଳା ପରିସ୍ପୃହ ବରୁଣାମୃଜା
 ଗନ୍ଧେଽଞ୍ଜମା ପ୍ରସନ୍ନା ଇର କାଦମ୍ବରୀ ପରିସ୍ପୃତା
 ବାରୁଣୀ ମହାନନ୍ଦା ଆସବ କଣ୍ୟ ମଦ୍ୟ ମଦ (ବ)
 ୧୪୧୯ । ମଧୁ ମହୁ ଶୈବ୍ର ମାକ୍ଷିକ (ବ)
 ୧୪୨୦ । ମଧୁକ ଜାତିମହୁ କ୍ଳୀତକ ପଶ୍ଚୀମଧୁକ ମଧୁପଶ୍ଚିକା (ବ)

- ୧୪୨୧ । ମଧୁରସା ମୁଦା ମୋରଟା ତେଜନା ମଧୁଲିକା ମଧୁଶ୍ରେଣୀ
ଗୋକର୍ଣୀ ପୀଳୁପର୍ଣୀ (ବି)
- ୧୪୨୨ । ମଧୁରାସ ନିଶୀଥ ଅର୍ଦ୍ଧରାସ (ବି)
- ୧୪୨୩ । ମଧୁସ୍ତ୍ର ମଧୁସ୍ତ୍ରାୟୀ ନିସୃଷ୍ଟ (ବି)
- ୧୪୧୪ । ମନଃଶିଳା ମନୋଗୁପ୍ତା ନାଗଜନ୍ତ୍ରିକା ମନୋହ୍ରା
ନୈପାଳୀ କୁନଟୀ ଗୋଳା (ବି)
- ୧୪୨୫ । ମନ୍ତ୍ର ମନ୍ତ୍ରାମୀ (ବି)
- ୧୪୨୬ । ମନ୍ତ୍ରାନ ବୈଶାଖ ମନ୍ତ୍ର ମନ୍ତ୍ରାଃ ଭକ୍ତାଟ ମନ୍ତ୍ରନଦତ୍ତ (ବି)
- ୧୪୨୭ । ମନ୍ତ୍ରା ଘୋଡ଼ାଶାଳ ବାଜିଶାଳା ବି (ଆସୁବଳ-
ଆରମ୍ଭାସା)
- ୧୪୨୮ । ମନ୍ତ୍ର ଗନ୍ଧୀର (ବି)
- ୧୪୨୯ । ମନ୍ତ୍ର ଶୋକ ଶୋଚନା ଶେଷ ଶୁଭ ଶୁକ୍ଳ ନିଶମ (ବି)
- ୧୪୩୦ । ମରକତ ଗାରୁମ୍ଭତ ଅଶ୍ଳୁଗର୍ଭ ହରନ୍ମଣି (ବି)
(ମଣିବିଶେଷ)
- ୧୪୩୧ । ମରୀଚ ବେଲ୍ଲିଜ କୋଳକ କୃଷ୍ଣ ଶ୍ଵାସ ଧର୍ମପତ୍ନ (ବି)
- ୧୪୩୨ । ମରୀଚିକା ମୃଗତୃଷ୍ଣା (ବି)
- ୧୪୩୩ । ମରୁ ଧନୁ ନିଜଳଦେଶ ଦାହେରକଦେଶ (ବି)
- ୧୪୩୪ । ମରୁବକ ମରୁଆ ସମୀରଣ ପ୍ରସ୍ତପୁଷ୍ପ ପଣିଜ୍ଜକ ଜମ୍ବୀର
(ବି) (କିଶ୍କିନ୍ଦୁସବିଶେଷ)
- ୧୪୩୫ । ମର୍କଟୀ ବାଜତକ୍ କପିକଙ୍କୁ କଣ୍ଠର ଅବ୍ୟାଜା ଜଡ଼ା
ଆମ୍ବଗୁପ୍ତା ପ୍ରାକୃଷାୟଣୀ (ବି)
- ୧୪୩୬ । ମର୍ଦ୍ଦନ ସବାହନ (ବି) (ପାଦାହମର୍ଦ୍ଦନ)
- ୧୪୩୭ । ମର୍ମସ୍ତକ୍ ଅରୁନ୍ଧବ ମର୍ମପୀଡ଼କ ବ୍ୟଥକ (ବି)
- ୧୪୩୮ । ମଳ ବିଟ୍ କିଟ୍ଟ (ବି)

- ୧୪୩୯ । ମଳାକର୍ଷୀ ହୃଦ୍ଦିକ ହାଡ଼ି (ବି)
 ୧୪୪୦ । ମଳନ ମଳୀମସ କକର ମଳଦୁଷ୍ଟତ (ବି)
 ୧୪୪୧ । ମଲ୍ଲିକା ଭୂପଦା ଶୀତଘରୁ ଭଦ୍ରବଲ୍ଲୀ ଗୌରୀ ବନଚନ୍ଦ୍ରକା
 ପ୍ରିୟା ମଲ୍ଲୀ (ବି) (ସ୍ୱନାମଖ୍ୟାତ ପୁଷ୍ପ)
 ୧୪୪୨ । ମସ୍ତୁର ମଙ୍ଗଳକ ମସ୍ତୁରକ ଗୁଡ଼ିଶାଳ (ବି) (ଶସ୍ୟଭେଦ)
 ୧୪୪୩ । ମସ୍ତିଷ୍କ ଗୋର୍ଦ୍ଧ ଗୋଦ ମସ୍ତୁଲୁଙ୍ଗକ (ବି)
 (ମସ୍ତକସ୍ଥିତ ସ୍ନେହ ମଗଜ) (ପାରସୀକ)
 ୧୪୪୪ । ମସ୍ତୁ ଚଲ୍ଲି ଦଧିଜଳ (ବି)
 ୧୪୪୫ । ମହାରଣ୍ୟ ବୃହଦ୍‌ବନ ଅରଣ୍ୟାମା କାନ୍ତାର (ବି)
 ୧୪୪୬ । ମହାଶୟ ମହେନ୍ଦ୍ର ମହାମନା ମହାମ୍ବା ମହାନୁଭବ (ବି)
 ୧୪୪୭ । ମହାଶ୍ୱେତା ଶ୍ରୀରବିଦାସ ରଞ୍ଜଗନ୍ଧକା (ବି)
 (ଧଳା ଭୂଇଁକଖାରୁ)
 ୧୪୪୮ । ମହାଷ ଲୁଲୁପ କାସର ସୈରିଭ ରକ୍ତାଷ ଯମବାହନ
 ଅଶ୍ୱାର ଗବଳୀ (ବି) (ସ୍ୱନାମଖ୍ୟାତ ପଶୁ)
 ୧୪୪୯ । ମାଘ ତପା (ତପସ୍)
 ୧୪୫୦ । ମାତୁଳାହ ଚନ୍ଦ୍ରବୋଡ଼ା (ସାପ) ମାତୁଧାନ (ବି)
 ୧୪୫୧ । ମାଧବା ଅତମୁକ୍ତ ପୁଷ୍ପିକ ବାସନ୍ତୀ ଚନ୍ଦ୍ରବଲ୍ଲୀ
 ଭୂଞ୍ଜପ୍ରିୟା (ବି) (ସ୍ୱନାମଖ୍ୟାତ ପୁଷ୍ପଲତାବିଶେଷ)
 ୧୪୫୨ । ମାୟା ଇନ୍ଦ୍ରଜାଲି କୁହକ ଶାମ୍ବର (ବି)
 ୧୪୫୩ । ମାମକ ମାତୁଳ ମାମୁ (ବି)
 ୧୪୫୪ । ମାୟାକାର ଐନ୍ଦ୍ରଜାଲିକ ବାଳକର ପ୍ରତିହାରକ ମାୟାଶ
 ମାୟୀ ଅଂସକ (ବି)
 ୧୪୫୫ । ମାର୍ଗଣ ଅନ୍ୱେଷଣ ସଂଗ୍ରହଣ ବିଚାରଣ ମୃଗଣ
 ମୃଗ (ବି)

- ୧୪୫୬ । ମାର୍ଜନ ମାର୍ଜ୍ଜି ମାର୍ଜନା ମୃଜା ମଜା (ବ)
 (ଗାମୁଛା ପ୍ରଭୃତିରେ ଦେହ ନିର୍ମଳ କରିବା)
- ୧୪୫୭ । ମାଳା ମାଲ୍ୟ ଯୁକ୍ ମାଳିକା (ବ)
- ୧୪୫୮ । ମାଳାକାର ମାଳୀ ପୁଷ୍ପଜାତୀ ମାଳିକ ବନାର୍ଜକ (ବ)
- ୧୪୫୯ । ମିଶ୍ର ସଖା ସୁହୃଦ୍ (ବ)
- ୧୪୬୦ । ମିଥୁନ ଦ୍ରୁମ ଯୁଗଳ (ବ) (ସ୍ତ୍ରୀ ଓ ପୁରୁଷ ଯୁଗ୍ମ)
- ୧୪୬୧ । ମୁକୁଳ କୁଟ୍ମଳ କୁଟ୍ମଳ ମକୁଳ ପୌଷ୍ଟକୋରକ
 (ବ) (ଶିଷ୍ୟତ୍ବ ବିକଶିତ କଲିକା)
- ୧୪୬୨ । ମୁକ୍ତା ମୌଳିକ ଶୁକ୍ଳମଣି ଅମୃତସାର ନକ୍ଷତ୍ର
 ତାରା (ବ)
- ୧୪୬୩ । ମୁକ୍ତିନ ଭଦ୍ରକରଣ ବପନ ପରିବାପନ କେଶକ୍ଳେଦନ
 ଶୌର (ବ)
- ୧୪୬୪ । ମୁଦ୍ଗର ଦ୍ରୁଘଣ ଘନ ମୁଗୁର (ବ) (ଅସ୍ତବିଶେଷ)
- ୧୪୬୫ । ମୁନ ବାଚଂସମ ମୌନବ୍ରତ (ବ)
- ୧୪୬୬ । ମୁଷ୍ଟ ଅଶ୍ଟକୋଷ ବୃଷଣ (ବ)
- ୧୪୬୭ । ମୁଷଳ ପାହୁରଣି ଅପ୍ପୋହ କଣ୍ଠମଦଣ୍ଡ (ବ)
- ୧୪୬୮ । ମୁଷ୍ଟା ମୁଥା କୁରୁବିନ୍ଦ ମେଘନାମା ମୁଷ୍ଟକ (ବ)
- ୧୪୬୯ । ମୁଷ୍ଟି ମୁଠା ବନ୍ଧପାଣି ମୁଷ୍ଟ ମୁରୁଟି (ବ)
- ୧୪୭୦ । ମୁଦ୍ରାଂଶୁ ଅନୁଳାପ (ବ) (ପୁନଃ ପୁନଃ କଥନ)
- ୧୪୭୧ । ମୂକ ବୋକା ଅବାକ୍ (ବଂ)
- ୧୪୭୨ । ମୂହ ପ୍ରସ୍ରାବ ମେହନ (ବ)
- ୧୪୭୩ । ମୂଢ଼କୃତ୍ତ ମୂଢ଼ବୋଧ ଅଶ୍ଳୀର (ବ) (ବେଗବିଶେଷ)
- ୧୪୭୪ । ମୂର୍ଛା ମୋହ କଣ୍ଠଳ ମୂର୍ଚ୍ଚନ (ବ)

୧୪୭୫ । ମୁଷିକପର୍ଣ୍ଣୀ ମୁଷାକାନ ଚକ୍ରା ଉପଚକ୍ରା ନ୍ୟତ୍ରୋଧୀ
ଦ୍ରବନ୍ତୀ ଶଂବରା ବୃଷା ରକ୍ତା ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷେଷୀ (ବି)
(ଏକ ପ୍ରକାର ଗୁଳ୍ମ)

୧୪୭୬ । ମୃଗୟା ଆଚ୍ଛାଦନ ମୃଗବ୍ୟ ଆଶେଟ (ବି)

୧୪୭୭ । ମୃଗୟା ବ୍ୟାଧି ମୃଗବ୍ୟାଜୀବ ଲୁପ୍ତକ (ବି)

୧୪୭୮ । ମୃଣାଳ ବିଷ କର୍ଣ୍ଣିକା ପଦ୍ମନାଳ ତନ୍ତୁଳ (ବି)

୧୪୭୯ । ମୃତ୍ତିକା ମାଟି ମୃତ୍ ମୃଦା ମୃତ୍ତି (ବି)

୧୪୮୦ । ମୃତ୍ତା ଉଦ୍‌ରମାଟି ପ୍ରଶସ୍ତମୃତ୍ତିକା ମୃତ୍ତ୍ୱା (ବି)

୧୪୮୧ । ମେଘଜ୍ୟୋତି ଇରହ୍ନଦ (ବି)

୧୪୮୨ । ମେତ୍ର ମେତ୍ସନ ଶିଶୁ ଲଙ୍ଗ ଶେଫ ଉପସ୍ଥ (ବି)

୧୪୮୩ । ମେଥୁ ମେଥୁନା ଘାପନା କୈରଗା କୁଞ୍ଚିକା ବହ୍ମପର୍ଣ୍ଣୀ
ଚନ୍ଦ୍ରକା ବହ୍ମପୁତ୍ରିକା (ବି)

୧୪୮୪ । ମେଦ (ମେଦସ୍) ବପା ବସା (ବି)

୧୪୮୫ । ମେଦୁର ସାନ୍ଦ୍ରସ୍ନିଗ୍ଧ (ବି)

୧୪୮୬ । ମେରୁ ସୁମେରୁ ହେମାଦ୍ରି ରହସୀୟ ସୁରାଳୟ (ବି)

୧୪୮୭ । ମେଳକ ସଂଗ ସଂଗମ (ବି)

୧୪୮୮ । ମେଷ ମେଷ ଉରଭ ଉର୍ଣ୍ଣାୟୁ ବୃଷ୍ଟି ଏଡ୍‌କ (ବି)

୧୪୮୯ । ମେଷୀ ଭେଡ଼ୀ ଅବି ଏଡ୍‌କା ମେଷିକା ଏଣ (ବି)

୧୪୯୦ । ମୌନ ଅଭ୍ରଷଣ (ବି) ଭୂଷଣୀ (ବି)

(ଯ)

୧୪୯୧ । ଯକୃତ କଳିଙ୍ଗ କାଳଶଶ୍ଚ କାଳେୟ (ବି)

୧୪୯୨ । ଯକ୍ଷପ୍ରସ ଝୁଣା ସର୍ଜରସ ରାଜ ସର୍ବରସ ବହ୍ମରୂପ (ବି)

୧୪୯୩ । ଯଜ୍ଞସୂତ୍ର ଉପସାଦ (ବି)

- ୧୪୯୪ । ଯଜମାନ ଯଷ୍ଟା ବ୍ରତା (ବ)
 ୧୪୯୫ । ଯଦୁକ୍ତା ସୈରିତା ସ୍ବାତନ୍ତ୍ର୍ୟ (ବ)
 ୧୪୯୬ । ଯମ ସଂଯମ ବିଯମ ଯାମ ସଂଯାମ (ବ)
 ୧୪୯୭ । ଯବ ସିତଶୂଳ ମେଧ ଧାନ୍ୟରାଜ ଭୂରଗପ୍ତିୟୁ କଞ୍ଚୁକ (ବ)
 ୧୪୯୮ । ଯାଜ୍ଞସେନା ପାଞ୍ଚାଳୀ କୃଷ୍ଣା ସୈରିତ୍ରୀ ଦେବିକା
 ଦ୍ରୌପଦୀ ନିତ୍ୟଯୌବନା (ବ)
 ୧୪୯୯ । ଯାତନା ଅବବ୍ୟଥା ଶାବ୍ରବେଦନା କାରଣା (ବ)
 ୧୫୦୦ । ଯାତଯାମ ଶାର୍ଗ ଗତରସ ପରଭୁକ୍ତ ଉଜ୍ଜ୍ୱିତ (ବଂ)
 ୧୫୦୧ । ଯାବନାଳ ଯବନାଳ ବୃତ୍ତତନ୍ତ୍ରୁଳ ଘର୍ଷନାଳ (ବ)
 ୧୫୦୨ । ଯାନ ବାହନ ଯୁଗ୍ୟ ପଥ ପୋରଣ (ବ)
 ୧୫୦୩ । ଯାଜୟୁକ ଇଜ୍ୟାଶୀଳ (ବଂ) (ପୁନଃ ପୁନଃ ଯାଗକର୍ତ୍ତା)
 ୧୫୦୪ । ଯୁଗଳ ଯୁଗ୍ମ ଯୋଡ଼ା (ବ) (ଯୁଗ୍ମରାଶି—ଦ୍ୱିତୀୟ ଚତୁର୍ଥ
 ଅଷ୍ଟମ ଦ୍ୱାଦଶ ଇତ୍ୟାଦି)
 ୧୫୦୫ । ଯୁଦ୍ଧ ଆୟୋଧନ ଜନ୍ୟ ପ୍ରଧନ ପ୍ରବିଦାରଣ ମୃଧ
 ଆସ୍ତନ୍ଦନ ସଂଖ୍ୟ ସମୀକ ସଂପରସ୍ପୃକ ସମର ରଣ
 କଳହ ବିଗ୍ରହ ସଂପ୍ରହାର ଅଭିସଂପାତ କଳି
 ସଂସ୍ତୋଟ ସଂଯୁଗ ଅଭ୍ୟାମଦ୍ ସମାଦାତ ସଂଗ୍ରାମ
 ଅଭ୍ୟାଗମ ଆହବ ସମୁଦାୟ ସଂଯତ୍ ସମିତ୍ ଆଜି
 ସମିତ୍ ଯୁଧ ସଂଗର (ବ)
 ୧୫୦୬ । ଯୁଧିଷ୍ଠିର ଅଜାତଶତ୍ରୁ ଧର୍ମସୁନ୍ଦ ଅଜମୀତ (ବ)
 ୧୫୦୭ । ଯୁଧିକା ଯୁଦ୍ଧ (ପୁଲ) ଅମୃଷ୍ଟା ଗଣିକା ଯୁଧୀ ଶିଖଣ୍ଡିନୀ
 ବାସନ୍ତୀ (ବ)
 ୧୫୦୮ । ଯୁପକଟକ ଚଷାଳ (ବ)
 ୧୫୦୯ । ଯୌବନ ତାରୁଣ୍ୟ (ବ)
 ୧୫୧୦ । ଯୌତୁକ ଯୌତକ ସୁଦାୟ ହରଣ (ବ)

(ର)

- ୧୫୧୧ । ରକ୍ତ ଲେହନ (ବର୍ଣ୍ଣ) (ବଂ)
 ୧୫୧୨ । ରତନା ସନ୍ତର୍ଭ ଗୁପ୍ତ ଗୁହ୍ୟ ଗୁହ୍ୟ (ବ)
 ୧୫୧୩ । ରଜକ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ଧାବକ କର୍ମକଳକ ଶୈବେୟ
 ଧୋବା (ବ)
 ୧୫୧୪ । ରଜନୀ ଧାବନୀ ଧୋବଣୀ (ବ)
 ୧୫୧୫ । ରଜତ ଦୁର୍ବଣ ରୂପ୍ୟ ଖର୍ବୁର ଶ୍ୱେତ (ବ)
 ୧୫୧୬ । ରଜ୍ଜୁ ବସ୍ତକ ବଟୀ ଗୁଣ (ବ)
 ୧୫୧୭ । ରଥ ସ୍ୟନ୍ଦନ ଶତାଙ୍ଗ (ବ)
 ୧୫୧୮ । ରଥକ ରଥନ ରଥୀ ରଥସ୍ଥାମୀ ସ୍ୟନ୍ଦନାସ୍ତେଷା (ବ)
 ୧୫୧୯ । ରସାଳା ମାର୍ଜିତା (ବ) (ଦହ ମହୁ ପ୍ରଭୃତି ଦ୍ରାବ
 ପ୍ରସ୍ତୁତ ଲେହ୍ୟ)
 ୧୫୨୦ । ରସୋନକ ଲଣ୍ଡନ ଅରିଷ୍ଟ ମହାଜନ ମହୌଷଧ
 ଗୁଞ୍ଜନ ରସୁଣ (ବ)
 ୧୫୨୧ । ରହସ୍ୟ ବିବକ୍ତ ବିଜନ ଜନ ନିଶଳକା ଉପାଂଶୁ
 ରହଃ (ରହସ୍) ଏକାନ୍ତ
 ୧୫୨୨ । ରକ୍ଷସ କୌଶପ ହବ୍ୟାଦ ହବ୍ୟାତ୍ ଅସ୍ତ୍ରପ ଆଶର
 ରାହିତର ରାହିତର କବୁର ନିକଷାମୂଳ ଯାତୁଧାନ
 ପୁଣ୍ୟଜନ ନୈର୍ବିତ ଯାତୁ ରକ୍ଷଃ (ବ)
 ୧୫୨୩ । ରକ୍ଷକ ମୃଗସେମଜ (ବଂ) (ଉର୍ଣ୍ଣା ପ୍ରଭୃତି ଲେମ)
 ୧୫୨୪ । ରାଧା ବିଶାଖା (ନକ୍ଷତ୍ର) (ବ)
 ୧୫୨୫ । ରାହୁ ତମ ସ୍ୱର୍ଗରୁ ସୈଂହକେୟ ବିଧୁନ୍ନବ (ବ)
 ୧୫୨୬ । ରାଜା ଶ୍ଵଳନ (ବ)

୧୫୨୭ । ରିଷ୍ଟ ଅମଙ୍ଗଳ ଅଶୁଭ (ବି)

୧୫୨୮ । ଶେମ ତନୁରୁଦ୍ଧ ଲେମ (ବି)

(ଲ)

୧୫୨୯ । ଲକୁଚ ଲକୁଚ (ବି) (ଜେଉଟ ଫଳ)

୧୫୩୦ । ଲକ୍ଷ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଶରବ୍ୟ (ବି)

୧୫୩୧ । ଲକ୍ଷ୍ମ ତ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ତ ଶ୍ରୀ ତ (ବି)

୧୫୩୨ । ଲତା ବଲ୍ଲୀ ବ୍ରତତ୍ତ୍ୱ (ବି)

୧୫୩୩ । ଲବ ହେଦ ହେଦନ କର୍ତ୍ତନ ଲବନ କଳ୍ପନ
ଅଭିଳାଷ ବର୍ଦ୍ଧନ (ବି)

୧୫୩୪ । ଲବଙ୍ଗ ଦେବକୁସୁମ ଶ୍ରୀସଙ୍ଗ (ବି)

୧୫୩୫ । ଲବଣ ଅକ୍ଷୀର ବସିର (ବି) (ସାମୁଦ୍ରିକଲବଣ)

୧୫୩୬ । ଲଙ୍ଗଳ ହଳ ଗୋଦାରଣ ସୀର ଲଙ୍ଗଳ (ବି)

୧୫୩୭ । ଲଙ୍ଗୁଳ ଲଞ୍ଜ ପୁଞ୍ଜ ଲୁମ୍ପ (ବି)

୧୫୩୮ । ଲୁର ଫଳ ଅଧିକ (ବି)

୧୫୩୯ । ଲୁଳା ଲାଳ ପୃଷ୍ଠିକା ସ୍ୟନ୍ଦନା (ବି)

୧୫୪୦ । ଲିପି ଲିବି (ବି) (ଅକ୍ଷର ବିନ୍ୟାସ)

୧୫୪୧ । ଲିପିକର ଲେଖକ ଅକ୍ଷରଚଣ ଅକ୍ଷରରୁଷ୍ଟ

୧୫୪୨ । ଲେକତନ୍ତ୍ର ପ୍ରଜାତନ୍ତ୍ର ଗଣତନ୍ତ୍ର

୧୫୪୩ । ଲେଷ୍ମ ଲେଷ୍ମ ଲେଷ୍ମ ଟେକା (ବି) (ମାଟିଖଣ୍ଡ)

୧୫୪୪ । ଲେଲୁପ ଅତିଲେଖ ଲେଲୁଭ

୧୫୪୫ । ଲୌହକାର କମାର କର୍ମକାର ଅପୃଷ୍ଠର ବ୍ୟୋକାର (ବି)

(ଟ)

- ୧୫୪୬ । ଶକଟ ଅନ (ଅନସ୍) ଅଷ ଶାକଟୀନ ଶଲଟ (ବ)
 ୧୫୪୭ । ଶଂଖ କନ୍ୟା କନ୍ୟୋଜ ଅବ୍ଜ (ବ)
 ୧୫୪୮ । ଶଟୀ ଗଜମୂଳୀ ସଡ଼୍‌ଗ୍ରନ୍ଥିକା କବ୍‌ର ପଲ୍ଲଶ
 ସୁଗନ୍ଧା (ବ)
 ୧୫୪୯ । ଶଠ ଅନୁଜ୍ଞ ନିକୃତ (ବଂ)
 ୧୫୫୦ । ଶଶୁ ବର୍ଷବର (ବ)
 ୧୫୫୧ । ଶତପଦା ବଶ ବାଉଁଶ ଭୁକସାର କର୍ମାର ଭୁକସାର
 ତୃଣଧୂଜ ଯବଫଳ ବେଣୁ ମନ୍ଦର ତେଜନ (ବ)
 ୧୫୫୨ । ଶତାବସ୍ତ ଶତମୂଳୀ ବହୁସୁତା ଅସ୍ତରୁ ଇନ୍ଦୀବସ୍ତ ବସ୍ତ
 ରଂଷ୍ୟପ୍ରୋକ୍ତା ନାରାୟଣୀ ଅଭରୁପତା ଅହେରୁ (ବ)
 ୧୫୫୩ । ଶନୈଶ୍ଚର ସୌର ଶନ ମନ୍ଦ ଗୁପ୍ତାୟୁତ ଗ୍ରହନାୟକ
 ଶ୍ଵସ୍ତର ପଞ୍ଜୁ (ବ)
 ୧୫୫୪ । ଶପଥ ଶପନ ଶପ ଶାପ ସତ୍ୟ ଶାଳି (ବ)
 ୧୫୫୫ । ଶପସ୍ତ୍ର ପ୍ରୌଷ୍ଠୀ (କେରଣି ମାଛ) (ବ)
 ୧୫୫୬ । ଶମ ଶାନ୍ତି ଶମଥ (ବ) (କାମନୋପାଦର ନିକୃତ୍ତି)
 ୧୫୫୭ । ଶୟନ ଶୟ୍ୟା ଶୟନାୟୁ (ବ)
 ୧୫୫୮ । ଶରର ଶରଳ ଆଟି ଆଡ଼ି (ବ) (ପକ୍ଷିବଶେଷ)
 ୧୫୫୯ । ଶର୍କରା ଶର୍କରଳ ଶାର୍କର ଶାର୍କର
 ୧୫୬୦ । ଶର୍କରା ଶାକର ସିତା (ବ) (ଶ୍ଵେଦକାର)
 ୧୫୬୧ । ଶବ କୁଣପ ମୃତକ ମଡ଼ା (ବ) (ମୃତ ଶରୀର)
 ୧୫୬୨ । ଶାକ ଶାଗ ହରିତକ ଶିଗ୍ରୁ (ବ) (ବିଧୁଆ ଶାଳ)
 ୧୫୬୩ । ଶାଳା ବାସ କୁଟୀ (ବ)
 ୧୫୬୪ । ଶାଳୀନ ସଲଜ୍ଜ ଅଧୁଷ୍ଟ (ବଂ)

- ୧୫୭୫ । ଶିକ୍ୟ ଶିକା କାର (ବ)
 ୧୫୭୬ । ଶିଖଣ୍ଡକ କାକପଷ
 ୧୫୭୭ । ଶିଖର ଶିର ଅଗ୍ର (ବ)
 ୧୫୭୮ । ଶିବକା ପାଲଙ୍କୀ ଯାପ୍ୟଯାନ ଶିବୀରଥ (ବ)
 ୧୫୭୯ । ଶିରସ୍ତ୍ର ଶିର୍ଷ୍ୟ ଶିର୍ଷକ ଟୋପି (ବ)
 ୧୫୮୦ । ଶିରାଷ କପୀତନ ଭଣ୍ଡିଳ (ବ) (ବୃକ୍ଷବିଶେଷ)
 ୧୫୮୧ । ଶିଳାଜତୁ ଗୈରେୟ ଅର୍ଥ୍ୟ ଗିରିଜ ଅଶ୍ମଜ (ବ)
 ୧୫୮୨ । ଶିଳୀ ଗଣ୍ଡପଦା (ବ) (ଗ୍ରେଟ କେଷୁଆ)
 ୧୫୮୩ । ଶିଳ୍ପୀ କାରୁ ଦେବଟ
 ୧୫୮୪ । ଶିବ ଶମ୍ଭୁ ଈଶ ପଶୁପତି ଶୁକ୍ଳୀ ମହେଶ୍ୱର ଈଶ୍ୱର
 ଶବ୍ଦ ଈଶାନ ଶଙ୍କର ଚନ୍ଦ୍ରଶେଖର ଭୂତେଶ ଖଣ୍ଡପରଶୁ
 ଗିରାଶ ଗିରିଶ ମୃତ ମୃତ୍ୟୁଞ୍ଜୟ କୃତ୍ରିବାସ (କୃତ୍ରିବାସାଃ)
 ପିନାକା ପ୍ରମଥାପ୍ତପ ଉଗ୍ର କପଦୀ ଶ୍ରୀକଣ୍ଠ ଶିତକଣ୍ଠ
 କପାଳଭୃତ୍ ବାମଦେବ ମହାଦେବ ବରୁପାଶ ସିଲେତନ
 କୃଶାନୁରେତା (କୃଶାନୁରେତାଃ) ସବଞ୍ଜ ଧୂର୍ଜଟି
 ମାଳଲେହିତ ହର ସୁରହର ଭର୍ଗ ସ୍ୟମ୍ବକ ସିଂହରାଜକ
 ଗଙ୍ଗାଧର ଅରକରୟୁ ହତୁଧ୍ୱଂସୀ ବୃଷଧ୍ୱଜ ବ୍ୟୋମକେଶ
 ଭବ ଭ୍ରମ ସ୍ଥାଣୁ ରୁଦ୍ର ଉମାପତି (ବ)
 ୧୫୮୫ । ଶିଶୁଭୁ ଶୈବ ବାଲ୍ମ (ବ)
 ୧୫୮୬ । ଶୀତଶିବ ସୈନ୍ନବ ମଣିମନ୍ତ ପିନ୍ଧୁଜ (ବ) (ସୈବବ ଲୁଣ)
 ୧୫୮୭ । ଶୁକ କାର ବହତୁଷ୍ଟ ଚମି ଚମିକ (ବ)
 ୧୫୮୮ । ଶୁକ୍ଳ ମୁକ୍ତାଘୋଷ ମୁକ୍ତପ୍ରସୂ ତୌଳକ ମୁକ୍ତାମାତା (ବ)
 ୧୫୮୯ । ଶୁଚି ଆଷାଡ଼ (ମାସ) (ବ)

- ୧୫୮୦ । ଶୁଣି ମହୋଷଧି ବିଶ୍ଵ ନାଗର ଶୃଙ୍ଗବର କଟୁଗ୍ରନ୍ଥ
କଫାର (ବ)
- ୧୫୮୧ । ଶୁଣ ସରମା କୁକୁର ସାରମେୟୀ ଶୁଣ ଉଷୀ (ବ)
- ୧୫୮୨ । ଶଳ ସୁକ୍ଳ କଂଶାରୁ କୋଶୀ ଶିଖା ଦୟା (ବ)
(ଧାନ୍ୟାଦର ସୁଷ୍ମାଗ୍ର ଭାଗ)
- ୧୫୮୩ । ଶର୍ପ କୁଳ ପ୍ରସୋଚନ ପ୍ରସୋଚନ କୁଳ (ବ)
- ୧୫୮୪ । ଶୃଙ୍ଗାଟକ ଜଳସ୍ରୁତ ସଂଘାଟିକା ବାରିକଶକ ଜଳବଳ୍ଲୀ
(ବ) (ପାଣି ଫଳ)
- ୧୫୮୫ । ଶେଫାଳିକା ଗଙ୍ଗାଶିଖର (ଫୁଲ) ଶେଫାଳୀ ରଜନାଦ୍ରାସା
ମଳକା ନିଶିପୁଷ୍ପିକା ଶୁକ୍ଳାଙ୍ଗୀ ଭୂତବେଶୀ ସୁବଦ୍ଧା (ବ)
- ୧୫୮୬ । ଶେଷ ଅନ୍ତ ସର୍ପରାଜ (ବ)
- ୧୫୮୭ । ଶୋଥ ଶୋଥକ ଶୋଫ ଶ୍ଵପୁଷ୍ପ (ବ) (ଭେଗବଶେଷ)
- ୧୫୮୮ । ଶୋଧନ ସମାର୍ଜନ ବହୁକର ଶାଢ଼ୁ (ବ)
(ଶୁଷ୍କଶୀ ପର୍ଦ୍ଦା ପ୍ରଭୃତି)
- ୧୫୮୯ । ଶୌଚିକ ଶୁଣି ସୁରାଜୀ ଧୂଳି ମଣ୍ଡହାରକ (ବ)
- ୧୫୯୦ । ଶୌଲ୍ଵିକ ତାମ୍ର ତାମ୍ବିକ ତାମ୍ରକୁଟ୍ଟକ ତାମ୍ରକାର (ବ)
- ୧୫୯୧ । ଶୁଣାନ ପିତୃବନ ଶତାନକ ଦାହସର (ବ)
- ୧୫୯୨ । ଶ୍ୟାମକ ଶୁଆଁ (ଧାନ) ଶ୍ୟାମକ ଶିଖର ଅବପ୍ରିୟ
ରାଜଧାନ୍ୟ ସୁକୁମାର (ବ) (ତୃଣ ଧାନ୍ୟବିଶେଷ)
- ୧୫୯୩ । ଶ୍ୟାଳ ଶ୍ୟାଳକ ଆମ୍ବର ବାଳର ଶଳା (ବ)
(ପତ୍ତୀଭ୍ରାତା)
- ୧୫୯୪ । ଶ୍ରବଣା ଧନ୍ୟା (ନକ୍ଷତ୍ର) (ବ)
- ୧୫୯୫ । ଶ୍ରାବଣ ନଭ (ନଭସ୍) ଶ୍ରାବଣିକ

୧୫୯୬ । ଶ୍ରୀ ସପତ୍ ସଂପତ୍ତି ଲକ୍ଷ୍ମୀ ରକ୍ତି ଭୂତ (ବି)
(ଧନୋକ୍ତ ଅର୍ଥରେ)

୧୫୯୭ । ଶ୍ରୀକନ୍ୟା ତନ୍ତ୍ରକର୍ମୋଚ୍ଚଳା ବନ୍ୟା ନାଗରାଜ ପୁଷ୍ପଦା
ପଥ୍ୟା କନ୍ଦବଲ୍ଲୀ (ବି) (ଅଷାଢ଼ୁଆ ଫଳ)

୧୫୯୮ । ଶ୍ରୀକରଣ ଲେଖନୀ କଲମ ବର୍ଣ୍ଣଭୂଳୀ (ବି)

୧୫୯୯ । ଶ୍ରେଷ୍ଠିୟ ଗୁଣସ (ବି) (ବେଦାଧ୍ୟାୟୀ ବ୍ରାହ୍ମଣ)

୧୬୦୦ । ଶ୍ରେଷ୍ଠ ସଂଯୋଗ ସନ୍ଧ୍ୟା ସଂଧାନ ଐକ୍ୟ ମେଳ (ବି)

୧୬୦୧ । ଶୁକୃତ୍ତି ସେବା (ବି) (ଗୁକର)

(ଷ)

୧୬୦୨ । ଷଷ୍ଠ ବୃଷଭ ଗୋପତ ଇଟର ଶଶ୍ଵ (ବି)

୧୬୦୩ । ଷଷ୍ଠା ଷଷ୍ଠିତାଳ ସିନ୍ଧୁଗୁଣ୍ଡୁଳ (ବି) (ଷାଠିକା ଧାନ)

୧୬୦୪ । ଷଷ୍ଠିତା ନାଗର କାମୁକ ବିଟ କାମକେଳି ପୀଠମର୍ଦ୍ଦ (ବି)

(ଘ)

୧୬୦୫ । ସଂଯୋଜିତ ଉପାଦ୍ଧିତ ସଂଯୋଗିତ (ବି)

୧୬୦୬ । ସଂବନନ ବଶୀକରଣ ବଶିଷ୍ଠା (ବି)

୧୬୦୭ । ସଂବେଦ ଅନୁଭବ ଉପଲବ୍ଧ ଉପଲବ୍ଧ୍ୟ (ବି)

୧୬୦୮ । ସଂସ୍ପେଷ ସନ୍ଦେହ ଦ୍ଵାପର ବିଚିକ୍ଷା (ବି)

୧୬୦୯ । ସଗର୍ଭ୍ୟ ସହଦ ସମାନୋଦର୍ଯ୍ୟ ସୋଦର୍ଯ୍ୟ ସୋଦର
ସହୋଦର (ବି)

୧୬୧୦ । ସଂକଟ ସଂବାଧ (ବି) (ସଂକର୍ଷ ମାର୍ଗ)

୧୬୧୧ । ସଂକେତ ପ୍ରଜ୍ଞପ୍ତି ପରିବ୍ରାଜା ଶୈଳୀ ସମୟ ଆକାର (ବି)

୧୬୧୨ । ସଂକ୍ଷେପଣ ସମସନ ସମାସ ସଂକ୍ଷେପ (ବି)

୧୬୧୩ । ସଂଗ୍ରହ ସମାହୃତ (ବି)

- ୧୭୧୪ । ସଂକ୍ଷୁର ସନ୍ତାପ ଉଷ୍ଣା ପ୍ରୋଷ (ବି) (ଜ୍ୱରଜନକ ତାପ)
 ୧୭୧୫ । ସଙ୍ଗର୍ଥ୍ୟ ସହାଧ୍ୟାୟୀ ଏକରୁରୁ
 ୧୭୧୬ । ସନାତ ସପିଣ୍ଡ (ବିଂ) (ସପ୍ତପୁରୁଷ ଜାତ)
 ୧୭୧୭ । ସନ୍ଧା ସ୍ଥିତ ପ୍ରତିଜ୍ଞା (ବି)
 ୧୭୧୮ । ସନ୍ଧ୍ୟା ଦିନାନ୍ତ ସାୟ ସାୟାନ୍ନ ବିକାଳ ପିତୃବ୍ରତ୍ସ
 ଦ୍ୱିଜମୈତ୍ରୀ (ବି)
 ୧୭୧୯ । ସନ୍ତାନ ଆମନ୍ତ୍ରଣ ଆନନ୍ଦନ ଆପ୍ରଚ୍ଛାନ୍ନ (ସ୍ବାଗତ ଓ
 କୁଶଳ ପ୍ରଶ୍ନ ପ୍ରଭୃତି)
 ୧୭୨୦ । ସନ୍ତସଦ୍ ସଭ୍ୟ ସନ୍ତସ୍ତାର ସାମାଜିକ ପାରମ୍ପଦ
 ପାର୍ଷଦ (ବି)
 ୧୭୨୧ । ସଭକ ଦୃଢ଼କାର ଦୁରୋଦର (ବି)
 ୧୭୨୨ । ସମର୍ଥନ ସଂପ୍ରଧାରଣ ସମର୍ଥନା (ବି)
 ୧୭୨୩ । ସମାହାର ସମୁଦୟ ଏକତ୍ରୀକରଣ ରାଣୀକରଣ (ବି)
 ୧୭୨୪ । ସମୁଦ୍ଗତ ସାଂପତ୍ତା ସଂପୁଟକ ସଂପୁଟ (ବି)
 ୧୭୨୫ । ସମୁଦ୍ଗତ ଅବମତ (ବିଂ)
 ୧୭୨୬ । ସମୁଦ୍ଗତ ତେଜ ଶ୍ରେୟ ଆଶ୍ରୟୀଭାବ (ବି)
 ୧୭୨୭ । ସମୃଦ୍ଧି ବିଧା ଏଧା (ବି) (ଅତିଶୟ ସଂପତ୍ତି)
 ୧୭୨୮ । ସରଦା ମଧୁମକ୍ଷିକା ମହୁମାଛ (ବି)
 ୧୭୨୯ । ସରଟ କୃକଲସ (ବି)
 ୧୭୩୦ । ସର୍ବପ ସୋରଷ ତନ୍ତ୍ରତ୍ତ କଦମ୍ବକ ସରସପ ତନ୍ତ୍ରକ
 କଟୁସ୍ନେହ (ବି)
 ୧୭୩୧ । ସହସା (ଅବ୍ୟୟ) ଓକସ୍ତାତ୍ ହଠାତ୍ (ବିଂ ବିଂ)
 ୧୭୩୨ । ସାଗ୍ନିକ ଅଗ୍ନିହୋତ୍ରୀ ଅଗ୍ନିଚିତ୍ତ (ବିଂ)
 ୧୭୩୩ । ସାଂଶୟିକ ସନ୍ଦିହାନ (ବିଂ)

- ୧୬୩୪ । ସାମ ସାନ୍ତ ସାନ୍ତନା ପ୍ରଣୟ (ବ)
 ୧୬୩୫ । ସାରଥ ସୁତ ନୟନା ପ୍ରାଜ୍ଞତା ଯନ୍ତା ଶଶ ସବ୍ୟସାକ୍ତା
 ଦକ୍ଷିଣସ୍ଥ (ବ)
 ୧୬୩୬ । ସିଦ୍ଧିକ ମଧୁକ୍ରିଷ୍ଣ ମହମ (ବ)
 ୧୬୩୭ । ସିତା ଗୋଲେମୀ ଶତବାସୀ ଗଣ୍ଡାଳୀ ଶକୁଳାକ୍ଷକ
 ଧଳାଦୁବ (ବ)
 ୧୬୩୮ । ସିଦ୍ଧାର୍ଥ ଶ୍ଵେତସର୍ବପ ଧବଳ (ବ)
 ୧୬୩୯ । ସିନ୍ଦୂର ନାଗସମ୍ଭବ ନାଗରେଣୁ ସୀମନ୍ତକ ଶୋଣ
 ଶୃଙ୍ଗାରକ ମଙ୍ଗଳ (ବ)
 ୧୬୪୦ । ସିନ୍ଧୁ ସମୁଦ୍ର ଅବ୍ୟ ଅକୂପାର ପାରାବାର ସରତ୍ପତ୍ତି
 ଉଦୟାନ ଉଦୟ ସରସ୍ଵାନ୍ ସାଗର ଅର୍ଣ୍ଣବ ରତ୍ନାକର
 ଜଳନୟ ପାଦଃପତି ଅପାଂପତି
 ୧୬୪୧ । ସୀବନ ସେବନ ସୂକ୍ଷ୍ମ ସିଲ୍ଲ (ବ)
 ୧୬୪୨ । ସୁଗନ୍ଧ ସୁରତ ଇଷ୍ଟଗନ୍ଧ ଦ୍ରାଘତର୍ପଣ (ବ)
 ୧୬୪୩ । ସୁହୃଦୟ ସହୃଦୟ ହୃଦୟାଳୁ
 ୧୬୪୪ । ସୁଚି ବ୍ୟଧନା କୁଞ୍ଚ (ବ)
 ୧୬୪୫ । ସୁଚିକ ଦରଶା ସୌଚିକ ଭୁଲବାୟୁ ସୁସ୍ଵଭବ
 ୧୬୪୬ । ଶୃଗାଳ ଜମ୍ବୁକ ଶିବା ଭୂରମାୟା ଗୋମାୟା ମୃଗଧୂର୍ଜକ
 ବଞ୍ଚକ ହୋଷ୍ଠା ଫେରୁ ଫେରବ (ବ)
 ୧୬୪୭ । ସୂକ୍ଷ୍ମ ଅଙ୍କୁଶ (ବ)
 ୧୬୪୮ । ସେତନ ସେତନା ସେକପାତ୍ର (ବ)
 ୧୬୪୯ । ସେଟୁ ତେଲାନ ଚନ୍ଦ୍ରପଟ ଲତାପନସ ତରୁମ୍ବକ
 ତରଭୂଜ (ବ) (ଲତାଫଳବିଶେଷ)
 ୧୬୫୦ । ସେତୁ ଆଳୀ ପୂରଣ ପିଣ୍ଡଳ ପଙ୍କାର ଧରଣ (ବ)

- ୧୫୫୧ । ସୋତ୍ରପ୍ରାସ ସୋଲୁଣ୍ଡନ ସୋପହାସ .
 ୧୫୫୨ । ସୋପାନ ଆବେଦନ
 ୧୫୫୩ । ସୌଧ ରଜସଦନ ଅଟ୍ଟାଳିକା ପ୍ରାସାଦ ଦୁର୍ଗ
 ୧୫୫୪ । ସ୍ଥଳିତ ଛଳ ଭ୍ରଂଶ ଚଳିତ (ବି) (କୃତ ଯୁଦ୍ଧଦ୍ୱାରା
 ଯୁଦ୍ଧମର୍ଯ୍ୟାଦାରୁ ସ୍ଥଳନ)
 ୧୫୫୫ । ସ୍ତନ କୂଟ ବଶୋଜ (ବି)
 ୧୫୫୬ । ସ୍ତବ ସ୍ରୋତ ସ୍ତୁତ ନୃତ (ବି)
 ୧୫୫୭ । ସ୍ତନପା ସ୍ତନବସ୍ତ୍ରୀ ଡମ୍ବା (ବି)
 ୧୫୫୮ । ସ୍ଥାବର ଅଚର ଜଙ୍ଗମେତର (ବି)
 ୧୫୫୯ । ସ୍ଥାୟୀ ସ୍ଥିରତର ସ୍ଥେୟାନ୍ (ବି)
 ୧୫୬୦ । ସୁଣା ସୁର୍ମୀ ଅୟଃ ପ୍ରତିମା (ବି)
 ୧୫୬୧ । ସ୍ତୋତ୍ର (ସ୍ତୋତ୍ରନ) ପୃଷ୍ଠ୍ୟ ସୁର (ବି)
 (ସ୍ତରବାହକ ଅଣ୍ଟା)
 ୧୫୬୨ । ସୁସା ସ୍ୱାୟୁ (ବି)
 ୧୫୬୩ । ସ୍ୱାନ ଆପ୍ଳବ ଆପ୍ଳବ ମଜ୍ଜନ ଅବଗାହନ ଅଭିଷେକ (ବି)
 ୧୫୬୪ । ସ୍ତଷ୍ଟ ଫୁଟ ପ୍ରବ୍ୟକ୍ତ ଉଲ୍ଲୁଣ (ବି)
 ୧୫୬୫ । ଫୁକ୍ କଟିପ୍ରୋଥ (ବି)
 ୧୫୬୬ । ଫୁରଣ ଫୁରଣା ଫୋରଣ ଫୁର୍ତ୍ତି (ବି)
 ୧୫୬୭ । ଫୁଲିଙ୍ଗ ଅଗ୍ନିକଣ (ବି)
 ୧୫୬୮ । ସ୍ୱର୍ଗ ସ୍ୱଃ (ସ୍ୱର୍) ଶିବିବ ଶିବିଶାଳୟ ଶିବିଷ୍ଟପ ଦେବଲୋକ
 ନାକ ଦେଫା ଦେଫା ଦବ (ଦବ୍) ସ୍ୱରଲୋକ (ବି)
 ୧୫୬୯ । ସ୍ୱାଧ୍ୟାୟ ବେଦପାଠ ଜପ ଜାପ (ବି)
 ୧୫୭୦ । ସ୍ୱାହା ଅଗ୍ନାୟୀ ହୃତଭ୍ୟୁକ୍ତପ୍ରିୟା (ବି)

(ହ)

- ୧୭୭୧ । ହଂସ ଶ୍ଵେତଗରୁଡ଼ ଚନ୍ଦ୍ରାଙ୍ଗ ମାନସୌକାଃ (ମାନସୌକସ୍)
ସରଃକାକ କଳକଣ୍ଠ (ବ)
- ୧୭୭୨ । ହଂସୀ ମରାଳୀ ବରଟା ଚନ୍ଦ୍ରାଙ୍ଗୀ ବରଳା (ବ)
- ୧୭୭୩ । ହଞ୍ଜରୋରକ ହାଟଗେର ମଲ୍ଲୀକର ମାତଳ ବନ୍ଦୀକାର (ବ)
- ୧୭୭୪ । ହମ୍ଭା ହମ୍ଭା ରେଭଣ ଗୋଧୂନ (ବ)
- ୧୭୭୫ । ହରିଦ୍ରା ହଳୟା ନିଶାହା କାଞ୍ଚନା ପୀତା ବରବନ୍ଧୁନୀ (ବ)
- ୧୭୭୬ । ହସତକା ହରିଡ଼ା ଅଭୟା ଅବ୍ୟଥା ପଥ୍ୟା କାୟୁଷ୍ମା
ଅମୃତା ହୈମବତୀ ହେୟୁସୀ ଶିବା ଚେତନା
ପୃତନା (ବ)
- ୧୭୭୭ । ହରିତାଳ ପିଞ୍ଜର ପୀତକ ତାଳ ଆଳ ନଟଭୂଷଣ
(ବ) (ପୀତବର୍ଣ୍ଣ ଧାତୁବିଶେଷ)
- ୧୭୭୮ । ହରେଶ୍ଵ ହରଡ଼ ସଞ୍ଜଷ ସଞ୍ଜଳକ କଳାୟ (ବ)
(ରବି ଶ୍ୟାବିଶେଷ)
- ୧୭୭୯ । ହବନା ହୋମକୁଣ୍ଠ (ବ)
- ୧୭୮୦ । ହବ୍ୟ ଦେବାନ (ବ)
- ୧୭୮୧ । ହସ ହାସ ହାସ୍ୟ (ବ) (ହାସ୍ୟରସ)
- ୧୭୮୨ । ହାର ମୁକ୍ତାବଳୀ ହାରା ସନ୍ଧ୍ୟା (ବ)
- ୧୭୮୩ । ହାଳିକ ପୈରକ (ବ)
- ୧୭୮୪ । ହିମାବତୀ ସ୍ଵର୍ଣ୍ଣକ୍ଷୀରା ପଟ୍ଟପର୍ଣୀ ହୈମବତୀ (ବ)
- ୧୭୮୫ । ହୃଦୟଙ୍ଗମ ଯୁକ୍ତଯୁକ୍ତ ମନୋହର ସ୍ଵଗତ
- ୧୭୮୬ । ହେତୁ କାରଣ ଗଜ (ବ)
- ୧୭୮୭ । ହେଷା ହେଷା (ବ) (ଅଶ୍ଵିନସ୍ତନ)
- ୧୭୮୮ । ହୋମ ହୋଷ ଦେବଯଜ୍ଞ ଆହୁତି (ବ)